॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿ-ਟੀਕਾ

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ

ਪਞ੍ਞਾਵਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਦਯਾਯ ਸਬ੍ਬੇ।
ਵਿਮੋਚਿਤਾ ਯੇਨ ਵਿਨੇਯ੍ਯਜਨ੍ਤੂ।
ਤੰ **ਚਕ੍ਖੁਭੂਤੰ** ਸਿਰਸਾ ਨਮਿਤ੍ਵਾ।
ਲੋਕਸ੍ਸ ਲੋਕਨ੍ਤਗਤਸ੍ਸ **ਧਮ੍ਮੰ**॥

ਸਙ੍ਘਞ੍ਚ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤ-
ਮਾਦਾਯ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਪਦੇਸੁ ਸਾਰੰ।
ਸਙ੍ਖੇਪਕਾਮੇਨ ਮਮਾਸਯੇਨ।
ਸਞ੍ਚੋਦਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਹਿਤਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ॥

ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ।
ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਘੋਸਾਚਰਿਯੋਦਿਤਾਯ।
ਸਮਾਸਤੋ ਲੀਨਪਦੇ ਲਿਖਿਸ੍ਸੰ।
ਸਮਾਸਤੋ ਲੀਨਪਦੇ ਲਿਖੀਤੰ॥

ਸਞ੍ਞਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਤਾ ਚ, ਪਰਿਮਾਣੰ ਪਯੋਜਨੰ।
ਸਬ੍ਬਾਗਮਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇਵ, ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਤਾਤਿ॥ –

ਵਚਨਤੋ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕੇ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਾ। **ਦੀਪਨ੍ਤਰੇ ਭਿਕ੍ਖੁਜਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਨਾਭਿਸਮ੍ਭੁਣਾਤੀ**ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ। **ਬੁਦ੍ਧਘੋਸੋਤਿ ਗਰੂਹਿ ਗਹਿਤਨਾਮਧੇਯ੍ਯੇਨਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਤਾ। **ਸਮਧਿਕਸਤ੍ਤਵੀਸਤਿਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਗਨ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਮਾਣੰ। **ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਤ੍ਥੰ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਯੋਜਨੰ।

ਤਤ੍ਰਾਹ – ‘‘ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਵਤ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਤਾਤਿ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਤ੍ਥ ਕਥੰਵਿਧੋ ਵਤ੍ਤਾ’’ਤਿ? ਉਚ੍ਚਤੇ –

ਪਾਠਤ੍ਥਵਿਦੂਸੰਹੀਰੋ, ਵਤ੍ਤਾ ਸੁਚਿ ਅਮਚ੍ਛਰੋ।
ਚਤੁਕ੍ਕਮਪਰਿਚ੍ਚਾਗੀ, ਦੇਸਕਸ੍ਸ ਹਿਤੁਸ੍ਸੁਕੋਤਿ॥ (ਮਹਾਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾ)।

ਤਤ੍ਰ ਪਠੀਯਤੇਤਿ **ਪਾਠੋ**। ਸੋ ਹਿ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰੋ ਅਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪੋ ਅਤ੍ਥਾਨਨੁਰੂਪੋ ਚੇਤਿ। ਕਥੰ? ਸਨ੍ਧਾਯਭਾਸਿਤੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਭਾਸਿਤੋ ਸਾਵਸੇਸਪਾਠੋ ਨਿਰਵਸੇਸਪਾਠੋ ਨੀਤੋ ਨੇਯ੍ਯੋਤਿ। ਤਤ੍ਰ ਅਨੇਕਤ੍ਥਵਤ੍ਤਾ **ਸਨ੍ਧਾਯਭਾਸਿਤੋ** ਨਾਮ ‘‘ਮਾਤਰੰ ਪਿਤਰੰ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦਿ (ਧ॰

ਪ॰ ੨੯੪)। ਏਕਤ੍ਥਵਤ੍ਤਾ **ਬਜਞ੍ਜਨਭਾਸਿਤੋ** ਨਾਮ ''ਮਨੋਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਜਾਦਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧, ੨; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੯੦, ੯੨; ਪੇਟਕੋ॰ ੧੪)। **ਸਾਵਸੇਸੋ** ਨਾਮ ''ਸਬ੍ਬੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਦਿਤ੍ਤ''ਮਿਤਜਾਦਿ (ਮਹਾਵ॰ ੫੪; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੮)। ਵਿਪਰੀਤੋ **ਨਿਰਵਸੇਸੋ** ਨਾਮ ''ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਮੁਖੇ ਆਪਾਥੰ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਜਾਦਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੫੬; ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੫)। ਯਥਾ ਵਚਨੰ, ਤਥਾ ਅਵਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ **ਨੀਤੋ** ਨਾਮ ''ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਦੁਕ੍ਖਮਨਤ੍ਤਾ''ਤਜਾਦਿ। ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤਬ੍ਬੋ **ਨੇਯਜੋ** ਨਾਮ ''ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਜਾਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੦)।

ਅਤ੍ਥੋਪਿ ਅਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰੋ ਪਾਠਤ੍ਥੋ ਸਭਾਵਤ੍ਥੋ ਞੇਯਜਤ੍ਥੋ ਪਾਠਾਨੁਰੂਪੋ ਪਾਠਾਨਨੁਰੂਪੋ ਸਾਵਸੇਸਤ੍ਥੋ ਨਿਰਵਸੇਸਤ੍ਥੋ ਨੀਤਤ੍ਥੋ ਨੇਯਜਤ੍ਥੋਤਜਾਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਤੰਤੰਸਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਮੁਚ੍ਚਾਰੀਯਤੇ ਪਾਠੋ, ਸ **ਪਾਠਤ੍ਥੋ** ''ਸਾਤ੍ਥੰ ਸਬਜਞ੍ਜਨ''ਮਿਤਜਾਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੧; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੦) ਵਿਯ। ਰੂਪਾਰੂਪਧਮ੍ਮਾਨੰ ਲਕ੍ਖਣਰਸਾਦਿ **ਸਭਾਵਤ੍ਥੋ** ''ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿੰ ਭਾਵੇਤੀ''ਤਜਾਦੀਸੁ (ਵਿਭ॰ ੪੮੯; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੩) ਵਿਯ। ਯੋ ਞਾਯਮਾਨੋ ਹਿਤਾਯ ਭਵਤਿ, ਸ ਞਾਤੁਮਰਹਤ੍ਤਾ **ਞੇਯਜਤ੍ਥੋ** ''ਅਤ੍ਥਵਾਦੀ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀ''ਤਜੇਵਮਾਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੯, ੧੯੪; ੩.੨੩੮; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੧੧) ਵਿਯ। ਯਥਾਪਾਠੰ ਭਾਸਿਤੋ **ਪਾਠਾਨੁਰੂਪੋ** ''ਚਕ੍ਖੁ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਰਾਣਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੪੬) ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਮਤੋ ਚਕ੍ਖੁਮਪਿ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ। ਬਜਞ੍ਜਨਚ੍ਛਾਯਾਯ ਅਤ੍ਥੰ ਪਟਿਬਾਹਯਮਾਨੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ **ਪਾਠਾਨਨੁਰੂਪੋ**। ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸੇਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ **ਸਾਵਸੇਸਤ੍ਥੋ** ''ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਰੂਪੇ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੬੦; ਮਹਾਨਿ॰ ੧੦੭) ਚ, ''ਸਬ੍ਬੇ ਤਸਨ੍ਤਿ ਦਣ੍ਡਸ੍ਸ, ਸਬ੍ਬੇ ਭਾਯਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਚੁਨੋ''ਤਜਾਦੀਸੁ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੨੯) ਵਿਯ। ਵਿਪਰੀਤੋ **ਨਿਰਵਸੇਸਤ੍ਥੋ** ''ਸਨ੍ਧਾਵਿਤੰ ਸੰਸਰਿਤੰ ਮਮਞ੍ਚੇਵ ਤੁਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੫; ਮਹਾ॰ ੨੮੭; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੧੪)। ਤਤ੍ਰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੋ ਮਨ੍ਤਾ ਕੋ ਸਦ੍ਧਾਤਾ...ਪੇ॰... ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਦਿਟ੍ਠਪਦੇਹੀ''ਤਜਾਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੬੬)। ਸਦ੍ਦਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਨੀਯੋ **ਨੀਤਤ੍ਥੋ** ''ਰੂਪਾ ਸਦ੍ਦਾ ਰਸਾ ਗਨ੍ਧਾ, ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਚ ਮਨੋਰਮਾ''ਤਜਾਦੀਸੁ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੫੧, ੧੬੫; ਮਹਾਵ॰ ੩੩) ਵਿਯ। ਸਮ੍ਮੁਤਿਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ **ਨੇਯਜਤ੍ਥੋ** ''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਲਾਹਕੂਪਮਾਪੁਗ੍ਗਲਾ''ਤਜਾਦੀਸੁ ਵਿਯ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੦੧; ਪੁ॰ ਪ॰ ੧੫੭)। ਆਹ ਚ –

''ਯੋ ਅਤ੍ਥੋ ਸਦ੍ਦਤੋ ਞੇਯਜੋ, ਨੀਤਤ੍ਥੰ ਇਤਿ ਤੰ ਵਿਦੂ।
ਅਤ੍ਥਸ੍ਸੇਵਾਭਿਸਾਮਗ੍ਗੀ, ਨੇਯਜਤ੍ਥੋ ਇਤਿ ਕਥਜਤੇ''ਤਿ॥

ਏਵੰ ਪਭੇਦਗਤੇ ਪਾਠਤ੍ਥੇ ਵਿਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਪਾਠਤ੍ਥਵਿਦੂ**। ਨ ਸੰਹੀਰਤੇ ਪਰਪਵਾਦੀਹਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਤਿਤ੍ਥਵਾਸੇਨੇਤਜ**ਸੰਹੀਰੋ**। ਭਾਵਨਾਯਾਗਮਾਧਿਗਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤੀਤਿ **ਵਤ੍ਤਾ,** ਸਙ੍ਖੇਪਵਿਤ੍ਥਾਰਨਯੇਨ ਹੇਤੁਦਾਹਰਣਾਦੀਹਿ ਅਵਬੋਧਯਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੋਤਜਤ੍ਥੋ। ਸੋਚਯਤਜਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰੇ ਚੇਤਿ **ਸੁਚਿ,** ਦੁਸ੍ਸੀਲਜਦੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਿਮਲਵਿਰਹਿਤੋਤਜਤ੍ਥੋ। ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮੁਪਹਨ੍ਤੁਨਾਦੇਯਜਵਾਚੋ ਚ ਭਵਤਜਪਤ੍ਤਾਹਾਰਾਚਾਰੋ ਇਵ ਨਿਚ੍ਚਾਤੁਰੋ ਵੇਜ੍ਜੋ। ਦੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਿ ਪਰੰ ਉਪਹਨ੍ਤਿ, ਨਾਵਸ੍ਸੰ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਚ ਭਵਤਜਹਿਵਾਲਗਹਾਕੁਲੋ ਇਵ ਕਮਲਸਣ੍ਡੋ। ਉਭਯਵਿਪਨ੍ਨੋ ਸਬ੍ਬਥਾਪਜਨੁਪਾਸਨੀਯੋ ਭਵਤਿ ਗੂਥਗਤਮਿਵ ਛਵਾਲਾਤੰ ਗੂਥਗਤੋ ਵਿਯ ਚ ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪੋ। ਉਭਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਨ ਸੁਚਿ ਸਬ੍ਬਥਾਪਜੁਪਾਸਨੀਯੋ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ ਚ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ, ਨਿਰੁਪਦ੍ਦਵੋ ਇਵ ਰਤਨਾਕਰੋ। ਨਾਸ੍ਸ ਮਚ੍ਛਰੋਤਜ**ਮਚ੍ਛਰੋ,** ਅਹੀਨਾਚਰਿਯਮੁਟ੍ਠੀਤਜਤ੍ਥੋ। ਸੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਾਚਰਿਯਵਾਦਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਚਤੁਕ੍ਕਸ੍ਸਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗੀ, ਤਦਤ੍ਥਸ੍ਸੇਵ ਬਜਾਖਜਾਤੇਤਜਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੁਮਾਨਸਦ੍ਦਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭੇਦਸ੍ਸ ਪਮਾਣਚਤੁਕ੍ਕਸ੍ਸਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗੀ।

''ਏਕੰਸਵਚਨੰ ਏਕੰ, ਵਿਭਜਜਵਚਨਾਪਰੰ।
ਤਤਿਯੰ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛੇਯਜ, ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਪਨ ਠਾਪਯੇ''ਤਿ॥ –

ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਚਤੁਕ੍ਕਸ੍ਸ ਵਾ ਅਪਰਿਚ੍ਚਾਗੀ। ਹਿਤੁਸ੍ਸੁਕੋ ਇਤਿ ਸੋਤੂਨੰ ਹਿਤਾਯੋਸ੍ਸੁਕੋ, ਤੇਸਮਵਬੋਧਨੰ ਪਤਿ ਪਤ੍ਥੇਤੀ ਤਜਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਏਸੋ ਸੁਚਿਤ੍ਤਾ ਪਿਯੋ। ਚਤੁਕ੍ਕਸ੍ਸ ਅਪਰਿਚ੍ਚਾਗਿਤ੍ਤਾ ਗਰੁ। ਅਸੰਹੀਰਤ੍ਤਾ ਭਾਵਨੀਯੋ। ਦੇਸਕਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਤਾ। ਹਿਤੁਸ੍ਸੁਕਤ੍ਤਾ ਵਚਨਕ੍ਖਮੋ। ਪਾਠਤ੍ਥਵਿਦੁਤ੍ਤਾ ਗਮ੍ਭੀਰਕਥੰ ਕਤ੍ਤਾ। ਅਮਚ੍ਛਰਤ੍ਤਾ ਨੋ ਚਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਯੋਜਕੋਤਿ।

‘‘ਪਿਯੋ ਗਰੁ ਭਾਵਨੀਯੋ, ਵਤ੍ਤਾ ਚ ਵਚਨਕ੍ਖਮੋ।
ਗਮ੍ਭੀਰਞ੍ਚ ਕਥੰ ਕਤ੍ਤਾ, ਨੋ ਚਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਯੋਜਕੋ’’॥ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੩੭; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੧੩) –

ਇਤਿਅਭਿਹਿਤੋ ਦੇਸਕੋ।

ਸੋਤਾ ਇਦਾਨਿ ਅਭਿਧੀਯਤੇ –

ਧਮ੍ਮਾਚਰਿਯਗਰੁ ਸਦ੍ਧਾ-ਪਞ੍ਞਾਦਿਗੁਣਮਣ੍ਡਿਤੋ।
ਅਸਠਾਮਾਯੋ ਸੋਤਾਸ੍ਸ, ਸੁਮੇਧੋ ਅਮਤਾਮੁਖੋ॥

ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਗਰੁਤ੍ਤਾ ਕਥੰ ਨ ਪਰਿਭਵਤਿ, ਆਚਰਿਯਗਰੁਤ੍ਤਾ ਕਥਿਕੰ ਨ ਪਰਿਭਵਤਿ, ਸਦ੍ਧਾਪਞ੍ਞਾਦਿਗੁਣਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਨ ਪਰਿਭਵਤਿ, ਅਸਠਾਮਾਯਤ੍ਤਾ ਅਮਤਾਭਿਮੁਖਤ੍ਤਾ ਚ ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਭਵਤਿ, ਸੁਮੇਧਤ੍ਤਾ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਰੋਤੀਤਜਤ੍ਥੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ –

‘‘ਪਞ੍ਚਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੰ ਭਬ੍ਬੋ ਨਿਯਾਮੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤੁੰ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤੰ। ਕਤਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ? ਨ ਕਥੰ ਪਰਿਭੋਤਿ, ਨ ਕਥਿਕੰ ਪਰਿਭੋਤਿ, ਨ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰਿਭੋਤਿ, ਅਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਾਤਿ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤੋ, ਯੋਨਿਸੋ ਚ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੫੧)।

ਤੰਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭਾਵਨਾ ਭਵਤਿ ਸਵਨਸ੍ਸੇਤਜੁਤ੍ਤੋ ਸੋਤਾ।

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਇਦਾਨਿ ਅਸ੍ਸਾਰਮ੍ਭੋ – ਤਤ੍ਥ **ਯੋ**ਤਿ ਅਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਤੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਜਾਤਿਕੁਲਗੋਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਕਿਲੇਸਮਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ, ਪੂਜਾਰਹਤਾਯ ਵਾ ਅਕਾਰਣਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਯੋ ਕੋਚਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਆਦਿਗਾਥਾਯ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਲੋਕਨਾਥਤ੍ਤਹੇਤੁੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਹੇਤੁਮੂਲੇਨ ਥਿਰਤਰੰ ਅਚਲੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਹੇਤੁਕਾਲੰ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਅਵਸਾਨੇ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਹੇਤੁਫਲੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਹੇਤੁਫਲਪ੍ਪਯੋਜਨੰ ਸਾਧੇਤਿ, ਸੋਵ ਪਰਮਪੂਜਾਰਹੋਤਿ ਨਿਯਮੇਤਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ –

ਭਯਸਮ੍ਮੋਹਦੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਿ-ਪਣਾਮੋ ਨੇਸ ਸਬ੍ਬਥਾ।
ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ ਏਸੋ, ਪਣਾਮੋਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤੋ॥

ਤਤ੍ਰ ਹੇਤੂਤਿ ਅਤਿਦੁਕ੍ਕਰਾਨਿ ਤਿੰਸਪਾਰਮਿਤਾਸਙ੍ਖਾਤਾਨਿ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਦੁਕ੍ਖੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਵਚਨਪਥਾਤੀਤਾਨੁਭਾਵੇਨ ਮਹਤਾ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨ ਕਰੀਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤਿਦੁਕ੍ਕਰਾਨਿ ਨਾਮ। ਅਤਿਦੁਕ੍ਕਰਤ੍ਤਾ ਏਵ ਹਿ ਤੇਸੰ ਅਤਿਦੁਲ੍ਲਭੰ ਲੋਕੇ ਅਨਞ੍ਞਸਾਧਾਰਣੰ ਨਾਥਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤੰ ਫਲੰ ਫਲਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਤਤ੍ਥ ਹੇਤੁਫਲੰ; ਹੇਤੁਮੂਲੰ ਨਾਮ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹੇਤੁਨੋ ਨਿਪ੍ਫਾਦਨਸਮਤ੍ਥਾ ਮਹਾਕਰੁਣਾ, ਸਾ ਆਦਿਪਣਿਧਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ‘‘ਮੁਤ੍ਤੋ ਮੋਚੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯਾਵ ਹੇਤੁਫਲਪ੍ਪਯੋਜਨਾ, ਤਾਵ ਅਬ੍ਬੋਚ੍ਛਿਨ੍ਨੰ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ –

‘‘ਸਕਾਨਨਾ ਸਗ੍ਗਿਵਰਾ ਸਸਾਗਰਾ,
ਗਤਾ ਵਿਨਾਸੰ ਬਹੁਸੋ ਵਸੁਨ੍ਧਰਾ।
ਯੁਗਨ੍ਤਕਾਲੇ ਸਲਿਲਾਨਲਾਨਿਲੇ,

ਨ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਹਾਤਪਾ ਕੁਤੋ''ਤਿ॥

ਯਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ **"ਨਮੋ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਹੇਤੁਕਾਲਂ ਨਾਮ ਚਤੁਅਟ੍ਠਸੋਲ਼ਸਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦੋ ਕਾਲੋ, ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਕਪ੍ਪਕੋਟੀਹਿਪਿ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਂ ਕਾਲ"**ਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ''ਮਾਸਂ ਅਧੀਤੇ, ਦਿਵਸਂ ਚਰਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਕਾਮਞ੍ਚ ਸੋ ਕਾਲੋ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਵਸੇਨ ਪਮੇਯ੍ਯੋ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ, ਤਥਾਪਿ ਕਪ੍ਪਕੋਟਿਵਸੇਨ ਅਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਕਪ੍ਪਕੋਟੀਹਿਪਿ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਂ ਕਾਲ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਲਯਤੀਤਿ **ਕਾਲੋ,** ਖਿਪਤਿ ਵਿਦ੍ਧਂਸਯਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਜੀਵਿਤਮਿਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਲ ਵਿਕ੍ਖੇਪੇ। ਤਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪੀਯਤਿ ਸਂਕਪ੍ਪੀਯਤਿ ਸਾਸਪਪਬ੍ਬਤਾਦੀਹਿ ਉਪਮਾਹਿ ਕੇਵਲਂ ਸਂਕਪ੍ਪੀਯਤਿ, ਨ ਮਨੁਸ੍ਸਦਿਵਸਮਾਸਸਂਵਚ੍ਛਰਾਦਿਗਣਨਾਯ ਗਣੀਯਤੀਤਿ **ਕਪ੍ਪੋ**। ਏਕਨ੍ਤਿਆਦਿਗਣਨਪਥਸ੍ਸ ਕੋਟਿਭੂਤਤ੍ਤਾ ਕੋਟਿ, ਕਪ੍ਪਾਨਂ ਕੋਟਿਯੋ ਕਪ੍ਪਕੋਟਿਯੋ । ਤਾਹਿਪਿ ਨ ਪਮੀਯਤੀਤਿ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯੋ, ਤਂ **ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਂ। ਕਰੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਾਨਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਧਾਤੂਨਂ ਦਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤੋ, ਸੀਲਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ, ਲੋਭਕ੍ਖਨ੍ਧਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋ, ਅਤ੍ਤਹਿਤਪਰਹਿਤਾਦਿਭੇਦਂ ਤਂ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ, ਵਿਵਿਧੇਨ ਵਾਯਾਮੇਨ ਘਟੇਨ੍ਤੋ ਵਾਯਮਨ੍ਤੋ, ਤਂ ਤਂ ਸਤ੍ਤਾਪਰਾਧਂ ਖਮਨ੍ਤੋ, ਪਟਿਞ੍ਞਾਸਮ੍ਮੁਤਿਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਾਨਿ ਸਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤੋ, ਤਂ ਤਂ ਸਤ੍ਤਹਿਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ, ਸਕਲਲੋਕਂ ਮੇਤ੍ਤਾਯਨ੍ਤੋ, ਮਿਤ੍ਤਾਮਿਤ੍ਤਾਦਿਭੇਦਂ ਪਕ੍ਖਪਾਤਂ ਪਹਾਯ ਤਂ ਤਂ ਸਤ੍ਤਂ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖੇਦਂ ਗਤੋ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨੁਭਵਨਟ੍ਠੇਨ ਗਤੋ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋਤ੍ਯਤ੍ਥੋ। ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਞ੍ਹਿ ਸਾਰੀਰਿਕਂ ਮਾਨਸਿਕਞ੍ਚ ਸੁਖਂ ਖੇਦਯਤਿ ਪਾਤਯਤੀਤਿ ''ਖੇਦੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਲੋਕਹਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਹੇਤੁਫਲਪ੍ਪਯੋਜਨਨਿਦਸ੍ਸਨਂ, ''ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਾਨੁਭਵਨਕਾਰਣਨਿਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਏਕੇ –

'''ਜਾਤਿਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਾਨਂ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਂ ਸਕ੍ਕੋਪਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਂ।
ਚਿਰਲ੍ਲਿਟ੍ਠੋਪਿ ਸਂਸਾਰੇ, ਕਰੁਣਾਯੇਵ ਕੇਵਲ'ਨ੍ਤਿ॥ –

ਚ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ, ਤਮਯੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਲੋਕਹਿਤਾਯ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਮਨੁਭਵਤਿ। ਨ ਹਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਭਵਨਂ ਲੋਕਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਂ ਆਵਹਤਿ। ਏਵਂ ਪਨੇਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਤਿਂਸਪਾਰਮਿਤਾਪਭੇਦਂ ਹੇਤੁਂ, ਪਾਰਮਿਤਾਫਲਭੂਤਂ ਨਾਥਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਫਲਞ੍ਚ। ਯਥਾ ਚਾਹ ''ਮਮਞ੍ਹਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਂ ਆਗਮ੍ਮ ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤਾ ਜਾਤਿਯਾ ਪਰਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੨੯; ੫.੨)। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਹੇਤੂਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਨੇਯ੍ਯਭਾਵਨਿਪ੍ਫਾਦਨਪਞ੍ਞਾਬੀਜਾਨਿ ਵਪਿ, ਹੇਤੁਫਲੇਨ ਪਰਿਪਕ੍ਕਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਭਾਵੇਨ ਪਰਿਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਵਿਨੇਯ੍ਯਭਾਵੇ ਸਤ੍ਤੇ ਵਿਨਯਿ, ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖਤੋ ਮੋਚਯੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਏਵਂ ਸਂਸਾਰਦੁਕ੍ਖੇਨ ਲੋਕਸ੍ਸ ਉਪਕਾਰਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਕਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਤਿਦੁਕ੍ਕਰਾਨਿ ਲੋਕਹਿਤਾਯਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਯੋਜਨਾਯ ਸਬ੍ਬਪਠਮਸ੍ਸ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਥਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਪਾਰਮਿਤਾਹੇਤੁਫਲਾਧਿਗਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯੋ ਨਾਥੋਤਿ ਹਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨਤ੍ਥਸ੍ਸ –

''ਯਦੇਵ ਪਠਮਂ ਚਿਤ੍ਤ-ਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਤਵ ਬੋਧਯੇ।
ਤ੍ਵਂ ਤਦੇਵਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਪੂਜਿਕੇ ਪਰਿਵਸਿਤ੍ਥ''॥ –

ਇਤਿ ਵਚਨਂ ਸਾਧਕਂ। ਪਠਮਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਮਿਤਾਭਾਵੇ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਙ੍ਕੁਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਉਪਮਾਯ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ''ਖੇਦਂ ਗਤੋਤਿ ਵਚਨਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ , ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਗੁਣਸਾਧਨਾਸਮ੍ਭਵਤੋ''ਤਿ? ਨ, ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨਕਭਾਵਦੀਪਨਤੋ। ਦੁਕ੍ਕਰਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਖੇਦਂ ਗਤੋ ਏਵ, ਨ ਅਨ੍ਤਰਾ ਖੇਦਂ ਅਸਹਨ੍ਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਲੋਕਦੁਕ੍ਖਾਪਨਯਨਕਾਮਸ੍ਸ ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਭਵਨਸਮਤ੍ਥਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

''ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵਰਦੋਸ੍ਸਂ, ਯਾਵਾਹਂ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਦੁਕ੍ਖਾਨਿ।
ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਯੁਗਂ, ਪਦ੍ਮਸ੍ਸੇਵ ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ॥ –

ਏਵਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਮਤ੍ਤਦੁਕ੍ਖਾਨੁਭਵਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਕਾਯੇਵ ਕਥਾਤਿ ਅਤਿਸਯਂ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਖੇਦਂ ਗਤੋ**ਤਿ ਬਜਾਪਾਰਂ ਪਰਿਚਯਂ ਗਤੋਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਸਬਜਾਪਾਰਂ ਪੁਰਿਸਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਿ ਹਿ ਲੋਕੇ ਵਤ੍ਤਾਰੋ ''ਖਿਨ੍ਨੋਯਂ ਕਮ੍ਮੇ, ਖਿਨ੍ਨੋਯਂ ਸਤ੍ਥੇ''ਤਿਆਦਿ। ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਯੋਜਨਾਯ ਨਾਥੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾਧਿਗਮਸਿਦ੍ਧਂ ਕੋਟਿਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਨਾਥਭਾਵਂ ਪਤ੍ਵਾ ਠਿਤਕਾਲੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕੇਚਿ ''ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਸ੍ਸਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਭੂਤਸ੍ਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਿਯ, ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਕਾਲੇਪਿ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਦੁਕ੍ਕਰਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਵਸਾਨੇ ਦੁਕ੍ਕਰਪਾਰਮਿਤਾਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਤਾਸਂ ਫਲਭੂਤਂ ਨਾਥਭਾਵਂ ਪਤ੍ਵਾ ਲੋਕਹਿਤਾਯ ਬਜਾਪਾਰਂ ਗਤੋਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ''ਬੋਧਿਂ ਗਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸੁਬਜਤ੍ਤਂ ਹੇਤੁਫਲਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਚ ਨਾਥਸ੍ਸ ਨਮੋ ਕਤੋ ਹੋਤਿ ਵਿਸੇਸਵਚਨਸਬ੍ਭਾਵਤੋ, ਨ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਵਿਨਯਾਧਿਕਾਰੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸੋ ਚ ਪਬ੍ਬਜਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵਮਰਣਕਾਲਾ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਅਤਿਵਿਯ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਲਂ ਲਜ੍ਜਿਨੋ ਅਤਿਸੁਕਰਂ ਸੀਲਮਤ੍ਤਂ ਏਕਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤਾਯ ਅਤ੍ਤਮਤ੍ਤਦੁਕ੍ਖਾਪਨਯਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਕੋ ਨਾਮ ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਾਤਿਕ੍ਕਮਸੁਖਂ ਨ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਨਨੁ ਭਗਵਾ ਸਕਲਲੋਕਦੁਕ੍ਖਾਪਨਯਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਕਪ੍ਪਕੋਟੀਹਿਪਿ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਂ ਕਾਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਅਤਿਦੁਕ੍ਕਰਨਿਰਸ੍ਸਾਦਂ ਖੇਦਂ ਗਤੋਤਿ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਗੁਣਂ ਵਣ੍ਣੇਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਲੋਕਹਿਤਾਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਲੋਕਿਯਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਲੋਕੋ, ਲੁਯਤੇ ਵਾ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਦੁਕ੍ਖੇਹੀਤਿ ਲੋਕੋ, ਇਮਿਨਾ ਸਤ੍ਤਲੋਕਂ ਜਾਤਿਲੋਕਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਲੋਕਸ੍ਸ ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਹਿਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪਰਲੋਕਾਨਂ ਵਾ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਲੋਕਸਮੁਦਯਾਨਂ ਲੋਕਾਨਂ , ਇਧ ਜਾਤਿਲੋਕੇ ਓਕਾਸਲੋਕੇ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਸਙ੍ਖਾਤਞ੍ਚ ਹਿਤਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਲੋਕਾਨਂ, ਲੋਕੇ ਵਾ ਹਿਤਨ੍ਤਿ ਸਰੂਪੇਕਦੇਸੇਕਸੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਲੋਕਹਿਤ''ਮਿਚ੍ਚੇਵਾਹ। **ਨਾਥੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਸਯਾਨੁਸਯਚਰਿਯਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਭੇਦਾਨੁਰੂਪਧਮ੍ਮਦੇਸਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ''ਧਮ੍ਮਂ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ...ਪੇ॰... ਤਂ ਸੁਣਾਥਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੪੨੦) ਏਵਂ ਯਾਚਨਟ੍ਠੇਨਾਪਿ ਨਾਥਤੇਤਿ ਨਾਥੋ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾਨੁਰੂਪਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਾਪਨੇਨ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਯ ਚ ਕਰੁਣਾਯ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਪਤਿ, ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਵਸੇਨ ਵਾ ਤੇਸਂ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਸਯਿਤੇ ਕਿਲੇਸੇ ਕਰੁਣਾਯ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯ ਚ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਪਤਿ, ਅਭਿਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਵਾ ਤੇ ਤੇ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਿਲੇਸੇ ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਪੇਚ੍ਚ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਪਤੀਤਿ ਤਪਨਟ੍ਠੇਨਾਪਿ ਨਾਥਤੇਤਿ ਨਾਥੋ। ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲਤ੍ਤਾ ਕੇਨਚਿ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤ੍ਤਾ ਪਰਮਚਿਤ੍ਤਿਸ੍ਸਰਿਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ ਚ ਇਸ੍ਸਰਿਯਟ੍ਠੇਨਾਪਿ ਨਾਥਤੇਤਿ ਨਾਥੋ। ''ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਸਿ ਸਮਾਦਪੇਸਿ ਸਮੁਤ੍ਤੇਜੇਸਿ ਸਮ੍ਪਹਂਸੇਸੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੯੦) ਵਚਨਤੋ ਸਮ੍ਪਹਂਸਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਆਸੀਸਟ੍ਠੇਨ, ਪਣਿਧਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ''ਕਥਂ ਨਾਮਾਹਂ ਮੁਤ੍ਤੋ ਮੋਚਯਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਆਸੀਸਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਨਾਥਤੇਤਿ ਨਾਥੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ। ਚਤੂਹਿਪਿ ਨਾਥਟ੍ਠੇਹਿ ਚਤੁਵੇਸਾਰਜ੍ਜਚਤੁਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ, ਅਤਿਵਿਤ੍ਥਾਰਿਕਭਯਾ ਪਨ ਨ ਯੋਜਿਤਾ।

ਨਮੋਤਿ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਬਹੁਮਾਨਪਬ੍ਭਾਰਾ ਚਿਤ੍ਤਨਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਨਤਿਪ੍ਪਭਵਾ ਚ ਵਚੀਕਾਯਨਤਿ। ਅਤ੍ਥ ਮੇਤਿ ਪਾਠਸੇਸੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਮਹੁਸ੍ਸਾਹਪ੍ਪਭਵਤ੍ਤਾ ਚ ਮਹਤੀ ਕਰੁਣਾ **ਮਹਾਕਰੁਣਾ**। ਤਤ੍ਥ ਪਣਿਧਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਾ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕੋ, ਭਗਵਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਸ੍ਸਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਹੇਤੁਮੂਲਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਨਿਕ੍ਕਰੁਣੋ ਹਿ ਪਰਦੁਕ੍ਖੇਸੁ ਉਦਾਸਿਨੋ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾਯ ਪਣਿਧਾਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਭਾਰਿਯਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਮੇਯ੍ਯਂ ਕਾਲਂ ਅਤਿਦੁਕ੍ਕਰਂ ਹੇਤੁਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਨਾਥਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਹੇਤੁਫਲਪ੍ਪਯੋਜਨਭੂਤਂ ਲੋਕਹਿਤਂ ਕਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਗੁਣਮੂਲਭੂਤਤ੍ਤਾ ਮਹਾਕਰੁਣਾਗੁਣਮੇਵ ਵਣ੍ਣੇਨ੍ਤੋ ''ਨਮੋ ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਆਹ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਹੇਤੁਅਨੁਰੂਪਂ ਫਲਂ, ਫਲਾਨੁਰੂਪੋ ਹੇਤੁ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਨੁਰੂਪਂ ਮੂਲਂ, ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਅਨੁਰੂਪਂ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ।

ਏਵਂ ਅਚ੍ਛਰਿਯਪੁਰਿਸੋ, ਨਾਥੋ ਨਾਥਗੁਣੇ ਠਿਤੋ।
ਨਮੋਰਹੋ ਅਨਾਥਸ੍ਸ, ਨਾਥਮਾਨਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਦਂ॥

ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ ‘‘ਅਨੇਕੇਸੁ ਭਗਵਤੋ ਗੁਣੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਕਸ੍ਮਾ ‘ਮਹਾਕਾਰੁਣਿਕਸ੍ਸਾ’ਤਿ ਏਕਮੇਵ ਗਹਿਤ’’ਨ੍ਤਿ? ਉਚ੍ਚਤੇ –

ਦੋਸਹੀਨਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ, ਚੋਦਨਾ ਤੁ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੇ।
ਦੋਸਯੁਤ੍ਤਮਸਤ੍ਥਞ੍ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਚੋਦਨਾ ਅਪਤ੍ਤਕਾਤਿ॥

ਨ ਮਯਾ ਚੋਦਨਾ ਕਤਾ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਪੁਚ੍ਛਾ ਏਵ ਕਤਾ। ਅਪਿਚ –

‘‘ਫਲਂ ਸਤਿਪਿ ਰੁਕ੍ਖੇਙ੍ਢੇ, ਨ ਪਤਤਜਵਿਕਮ੍ਪਿਤੇ।
ਚੋਦਨਾ ਯਾ’ਞ੍ਚ ਸਤ੍ਥਾਨਂ, ਪੁਚ੍ਛਨਾਤਜਤ੍ਥਫਲਂ ਮਹਤਾ॥

‘‘ਨਭੋਤ੍ਤੁਂ ਕੁਰੁਤੇ ਸਮ੍ਮਾ, ਗਹਿਤੁਂ ਨਾਙ੍ਢਤੇ ਘਟਂ।
ਅਕ੍ਖੇਪੇ ਹਿ ਕਤੇ ਤਦਿ-ਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਣਾਬੁਦ੍ਧਿਬਨ੍ਧਨਂ॥

‘‘ਯਥਾ ਹਿਮਪਦੋ ਪਦ੍ਧੋ, ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਗਨ੍ਧਲਿਮ੍ਪਿਯਾ।
ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਥਵਿਰਮਸ੍ਸੇਵਂ, ਸਤ੍ਥਕਤਾਤ੍ਥਲਿਮ੍ਪਿਯਾ’’ਤਿ॥ –

ਏਵਂ ਚੇਕਂ –

ਸਮ੍ਮਾਪਿ ਚੋਦਨਾ ਤਂ ਖਲੁ, ਗੁਰਵੋ ਵਿਵਾਕਜਾ ਵਿਵਦ੍ਧ।
ਯਤਿਸਿਸ੍ਸਾ ਆਘਟ੍ਟਿਤਾਤਿ-ਵਾਕਜੇਨਾਭਜਧਿਕਂ ਗੋਪਯ॥

ਸਰਵਤੀ ਆਚੇਰਂ ਕਿਲਿਟ੍ਠਾ, ਤਦਿਚ੍ਛਿਸ੍ਸਜਿਤਾਤ੍ਤਾਨਂ।
ਜਯਤਜਤ੍ਤਾਨਮਾਚੇਰੋ, ਸਦਸ੍ਸਸ੍ਸੇਵ ਸਾਰਥੀਤਿ॥ –

ਅਤ੍ਰੋਚ੍ਚਤੇ –

ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਵਾਕਜਸਹਸ੍ਸਂ, ਵਾਕਜੇ ਵਾਕਜੇ ਸਤਞ੍ਚ ਜਿਵ੍ਹਾ।
ਨਾਮਂ ਦਸਬਲਗੁਣਪਦੇਸਂ, ਵਤ੍ਤੁਂ ਕਪ੍ਪੇਨਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ॥

ਯਥਾ –

ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਣੇਯਜ ਵਣ੍ਣਂ,
ਕਪ੍ਪਮ੍ਪਿ ਚੇ ਅਞ੍ਞਮਭਾਸਮਾਨੇ।
ਖੀਯੇਥ ਕਪ੍ਪੋ ਚਿਰਦੀਘਮਨ੍ਤਰੇ,
ਵਣ੍ਣੋ ਨ ਖੀਯੇਥ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾਤਿ॥ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੩੦੪; ੩.੧੪੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੨੫; ਉਦਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੫੩;
ਚਰਿਯਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਕਥਾ) –

ਚੋਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਭਗਵਤਂ ਗੁਣਾਨਮਵਸੇਸਾਭਿਧਾਤੁਂ।

ਅਪਿਚ –

ਯਥਾ ਤ੍ਵਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ, ਦਸਬਲ ਤਥਾ ਞਾਣਕਰੁਣਾ।
ਗੁਣਦ੍ਵਨ੍ਨੁਂ ਸੇਟ੍ਠਂ, ਤਵ ਗੁਣਗਣਾ ਨਾਮ ਤਿਗੁਣਾਤਿ॥ –

ਸਬ੍ਬਗੁਣਸੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਮੂਲਤ੍ਤਾ ਚ ਏਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਛਸੁ ਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਤ੍ਤਾ ਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸੇਸਾਪਿ ਗਹਿਤਾਵ ਸਹਚਰਣਲਕ੍ਖਣੇਨਾ’’ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਭਿਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕੇਵਲਂ ਪਞ੍ਞਾਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮਟ੍ਠਕਥਾਰਮ੍ਭੇ ਆਚਰਿਯੇਨ ‘‘ਕਰੁਣਾ ਵਿਯ ਸਤ੍ਤੇਸੁ, ਪਞ੍ਞਾ ਯਸ੍ਸ ਮਹੇਸਿਨੋ’’ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਗੁਣੋ ਵਣ੍ਣਿਤੋ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਆਸਯਾਨੁਸਯਚਅਯਾਧਿਮੁਤ੍ਤਿਭੇਦਾਨੁਰੂਪਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਪਞ੍ਞਾਯ, ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਚ ਅਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਟ੍ਠਕਥਾਰਮ੍ਭੇ ‘‘ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਹਦਯਂ, ਪਞ੍ਞਾਪਜ੍ਜੋਤਵਿਹਤਮੋਹਤਮ’’ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਉਭੋਪਿ ਪਞ੍ਞਾਕਰੁਣਾਗੁਣਾ ਵਣ੍ਣਿਤਾ। ਇਧ ਪਨ ਵਿਨਯੇ ਆਸਯਾਦਿਨਿਰਪੇਕ੍ਖਂ ਕੇਵਲਂ ਕਰੁਣਾਯ ਪਾਕਤਿਕਸਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਅਸੋਤਬ੍ਬਾਰਹਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ, ਅਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਰਹਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ, ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਰਹਞ੍ਚ ਵਦਨ੍ਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸੀਤਿ ਕਰੁਣਾਗੁਣੋਯੇਵੇਕੋ ਵਣ੍ਣਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਪਞ੍ਞਾਦਯਾ ਅਤ੍ਤਪਰਤ੍ਥਹੇਤੂ,
ਤਦਨ੍ਵਯਾ ਸਬ੍ਬਗੁਣਾ ਜਿਨਸ੍ਸ।
ਉਭੋ ਗੁਣਾ ਤੇ ਗੁਣਸਾਗਰਸ੍ਸ,
ਵੁਤ੍ਤਾ ਇਧਾਚਰਿਯਵਰੇਨ ਤਸ੍ਮਾ॥

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਦਿਗਾਥਾ,
ਸਮਾਸਤੋ ਵੁਤ੍ਤਪਦਤ੍ਥਸੋਭਾ।
ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਨਯੋਤਿ ਚਾਹਂ,
ਉਦ੍ਧਂ ਇਤੋ ਤੇ ਪਟਿਸਂਖਿਪਾਮਿ॥

ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ **ਅਸਮ੍ਬੁਧ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਯਥਾਸਭਾਵਂ ਅਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੋ। **ਬੁਦ੍ਧਨਿਸੇਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਗੋਚਰਭਾਵਨਾਸੇਵਨਾਹਿ ਯਥਾਰਹਂ ਨਿਸੇਵਿਤਂ। **ਭਵਾ ਭਵ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਭਵਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਭਵਂ **ਗਚ੍ਛਤਿ** ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ **ਭਵੋ**ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ **ਅਭਵੋ**ਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿ। **ਭਵੋ**ਤਿ ਵਾ ਵੁਦ੍ਧਿ। **ਅਭਵੋ**ਤਿ ਹਾਨਿ। **ਭਵੋ**ਤਿ ਵਾ ਦੁਗ੍ਗਤਿ। **ਅਭਵੋ**ਤਿ ਸੁਗਤਿ। ‘‘ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ਤਿਕਮਾਤਿਕਾ ੧੩, ੧੧) ਵਿਯ ਹਿ ਵੁਦ੍ਧਿਅਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਅਕਾਰਸ੍ਸ। ਭਾਵਯਤੀਤਿ **ਭਵੋ**, ਜਾਤਿ। ਭਵਤੀਤਿ ਵਾ **ਭਵੋ**। ਸਵਿਕਾਰਾ ਬਹੁਵਿਧਖਨ੍ਧੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਦੀਪਿਤਾ। **ਅਭਵੋ**ਤਿ ਵਿਨਾਸੋ, ਜਾਤਿਭਾਵਂ ਮਰਣਭਾਵਞ੍ਚ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਅਰਹਨ੍ਤਾਨਂ ਮਰਣਮ੍ਪਿ ਖਣਿਕਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਭਵੇਸੁ ਅਭਵੋ ਭਵਾਭਵੋ, ਤਂ **ਭਵਾਭਵਂ**, ਭਵੇਸੁ ਅਭਾਵਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਜੀਵਲੋਕੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਲੋਕੋ, ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕਓਕਾਸਲੋਕਾਨਂ ਭਵਾਭਵਗਮਨਾਸਮ੍ਭਵਤੋ ਸਤ੍ਤਲੋਕਂ ਜੀਵਲੋਕੋਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤਿ।

ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਿਲੇਸਜਾਲਵਿਦ੍ਧਂਸਿਨੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਵਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਪਚਯਗਾਮਿਤਾ ਹਿ ਚਤੁਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਓਧਿਸੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਿਲੇਸਜਾਲਵਿਦ੍ਧਂਸੋ, ਸੋ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਸਹਾਯਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸਾਪਿ। ਯਥਾਹ ‘‘ਯੋ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਰਾਗਕ੍ਖਯੋ...ਪੇ॰... ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਤਥਾ ਰਾਗਾਦਿਕ੍ਖਯਵਚਨਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਫਲਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਫਲਾਨਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਨਵਵਿਧੋਪੇਸ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਿਲੇਸਜਾਲਵਿਦ੍ਧਂਸੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਸਹਚਰਣਲਕ੍ਖਣਕਆਰਣਤਾਯ ਪਟਿਪਕ੍ਖਗੋਚਰਗ੍ਗਹਣਤਾ। ਅਨਭਿਹਿਤੋਪਿ ਹਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਤਤ੍ਰਾਭਿਹਿਤੋਵ ਬੁਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋ ਇਤਿ ਵਚਨਤੋ ਕਾਰਣਗੋਚਰਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿਪਿ ਫਲਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। ਨਰਕਾਦੀਸੁ ਅਪਤਮਾਨਂ ਧਾਰੇਤਿ ਸੁਗਤਿਯਂ ਉਪ੍ਪਾਦਨੇਨਾਤਿ **ਧਮ੍ਮੋ**। ਪੁਨ ਸੁਗਤਿਮ੍ਹਿ ਅਜਨਨਕਾਰੀ ਅਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪੋਸੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤੀਤਿ ਧਮ੍ਮੋ। ਸੋ ਪਨ ਕਾਮਰੂਪਾਰੂਪਭੇਦਤੋ ਤਿਵਿਧੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੁਖਾਵਹਨਤੋ, ਤਤੋਪਿ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ **ਧਮ੍ਮਵਰੋ**।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ''ਚਤੁਨ੍ਨਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਂ ਅਨਨੁਬੋਧਾ ਅਪ੍ਪਟਿਵੇਧਾ ਏਵਮਿਦਂ ਦੀਘਮਦ੍ਧਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਵਿਤਂ ਸਂਸਰਿਤ'ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੫੫; ਮਹਾਵ॰ ੨੮੭) ਵਚਨਤੋ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਅਸਮ੍ਬੁਧਂ ਭਵਾ ਭਵਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਜੀਵਲੋਕੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਅਸਮ੍ਬੁਧਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਨ੍ਤੇ ਤਂਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਨਿਯਮਨਤੋ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੋਪਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਿਲੇਸਜਾਲਵਿਦ੍ਧਂਸੀ ਧਮ੍ਮਵਰੋਤਿ ਚਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਨਮੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਿਲੇਸਜਾਲਵਿਦ੍ਧਂਸਿਨੋ ਧਮ੍ਮਵਰਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਤਂਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਸਮਾਨਵਿਭਤ੍ਤਿਕਰਣਂ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਅਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਯਮਨਤੋ, ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਿਲੇਸਜਾਲਵਿਦ੍ਧਂਸਿਨੋ ਧਮ੍ਮਵਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਵਿਸੇਸਨਵਚਨਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਾਨਂ ਤਬ੍ਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਂਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਸਮਾਨਵਿਭਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਅਵਿਸੇਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਅਪਿ ਚ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚੇਸੁ ਫਲਾਨਂ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਨਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਵਚਨਵਿਰੋਧੋ, ਫਲਾਨਂ ਅਸਙ੍ਗਹੇ ਵੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾਯਂ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਚੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ, ਅਪਿ ਚ ਅਰਿਯਫਲਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋਪਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਰਾਗਵਿਰਾਗਮਨੇਜਮਸੋਕਂ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਮਿਮਂ ਸਰਣਤ੍ਥਮੁਪੇਹੀ''ਤਿ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੮੮੭) ਵਚਨਵਿਰੋਧੋ ਚਾਤਿ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੁਦ੍ਧਾ ਏਸਾ ਗਾਥਾ ਸਾਸਨਵਿਰੁਦ੍ਧਾ ਚਾ''ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਸਬ੍ਬਮੇਤਮਯੁਤ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਤ੍ਥਾਜਾਨਨਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਆਚਰਿਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਿਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤੁਵਿਸਯਵਿਭਾਗੋ ਚ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਕਥਂ? ਤਤ੍ਥ **ਅਸਮ੍ਬੁਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਮ੍ਬੋਧੋ, ਸੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾ, ਤਾਯ ਚ ਤਣ੍ਹੁਪਾਦਾਨਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ, ਤਯੋਪਿ ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ, ਭਵਾਭਵਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੁਗਤਿਦੁਗ੍ਗਤਿਪ੍ਪਭੇਦੋ ਹਿ ਭਵੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਏਵਮੇਤਸ੍ਸ ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧) ਵਚਨਤੋ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ **ਪਵਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ, ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ **ਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤੁ** ਨਾਮ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਚ ਪਵਤ੍ਤਿਹੇਤੁਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਨਿਰੋਧਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਦ੍ਵਯਂ **ਵਿਸਯੋ** ਨਾਮ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ? ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਞ੍ਞਾਣਂ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨਿਯਾ ਪਟਿਪਦਾਯ ਅਞ੍ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੨੨੬)।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਗੋਚਰਾਸੇਵਨਾਯ ਆਸੇਵਿਤਂ, ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ ਭਾਵਨਾਸੇਵਨਾਯ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਸਮ੍ਬੁਧਂ ਬੁਦ੍ਧਨਿਸੇਵਿਤਂ ਯਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਯੋ ਵਿਸਯੋ ਨਿਰੋਧੋ ਚ ਮਗ੍ਗੋ ਚ, ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਿਲੇਸਜਾਲਤ੍ਤਯਵਿਦ੍ਧਂਸਿਨੋ ਨਮੋ ਧਮ੍ਮਵਰਸ੍ਸਾਤਿ ਅਯਂ ਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋਪਿ ਕਿਲੇਸਵਿਦ੍ਧਂਸਨਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਨਯੇਨ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਕਿਲੇਸਵਿਦ੍ਧਂਸਨਸੀਲਤਾਯ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਕਿਲੇਸਜਾਲਵਿਦ੍ਧਂਸੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਰਾਗਵਿਰਾਗਾਤਿ ਗਾਥਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ ਸੁਤ੍ਤਤ੍ਥੋ ਚ ਅਸੇਸਤੋ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਇਮਾਯ ਗਾਥਾਯ ਕੇਵਲਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੋਵ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ ਆਦਿਕਲਜਾਣਂ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਕਾਸੇਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੦; ਪਾਰਾ॰ ੧), ਤਮ੍ਪਿ ਅਸਮ੍ਬੁਧਂ ਬੁਦ੍ਧੇਹੇਵ ਨਿਸੇਵਿਤਂ ਗੋਚਰਾਸੇਵਨਾਯ ਅਨਞ੍ਞਨਿਸੇਵਿਤਂ। ਯਥਾਹ ''ਭਗਵਂਮੂਲਕਾ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਭਗਵਂਨੇਤ੍ਤਿਕਾ ਭਗਵਂਪਟਿਸਰਣਾ...ਪੇ॰... ਭਗਵਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਧਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੪੬)।

ਤਤਿਯਗਾਥਾਯ ਸੀਲਾਦਯੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਅਨ੍ਤੇ ''ਅਰਿਯਸਙ੍ਘ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸੀਲਾਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਵ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਪ੍ਪਭੁਤੀਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਸਰੂਪੇਕਸੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ "**ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਪ੍ਪਭੁਤੀਹੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਫਲਧਮ੍ਮਾਵ ਸੁਤ੍ਤੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤਥਾਪਿ ''ਮਗ੍ਗਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ। ਪਹੀਨੇ ਕਿਲੇਸੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ। ਫਲਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ (ਪਟਿ॰ ੧.੧.੪੧੦) ਵਚਨਤੋ ਮਗ੍ਗਾਦਿਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ ਖਯੋਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਂ। ''ਖਯੇ ਞਾਣਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇ ਞਾਣਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਦੁਕਮਾਤਿਕਾ ੧੪੨; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੦੪) ਏਤ੍ਥ ਖਯੋ ਨਾਮ ਮਗ੍ਗੋ, ਰਾਗਕ੍ਖਯੋ ਦੋਸਕ੍ਖਯੋਤਿ ਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਮੇਵ। ਪਹੀਨਕਿਲੇਸਾਨਂ ਖਯੋ ਪਾਕਤਿਕੋ ਖਯੋ ਏਵ। **ਪਭੁਤਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਗੁਣਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ। ਸਮਨ੍ਨਾਗਮਟ੍ਠੇਨ ਅਪਰਿਹੀਨਟ੍ਠੇਨ ਚ ਯੁਤ੍ਤੋ। **ਖੇਤ੍ਤਂ ਜਨਾਨਂ ਕੁਸਲਤ੍ਥਿਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਲੋਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਤੋ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਵਿਰੁਹਨਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ, ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਨਯੇਨ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਚ ਕਾਮਂ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ਸਙ੍ਘੋ, ਨ ਕੁਸਲਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਜਨਾਨਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਸੁਤ੍ਤਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਸੁਤ੍ਤੇ ''ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ

ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤੁੰ ਲੋਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੪੧) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੁੰ। ਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ? ਪੁਞ੍ਞਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤੁੰ ਸਙ੍ਘੋ, ਪੁਞ੍ਞੂਪਨਿਸ੍ਸਯਤ੍ਤਾ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖੇਤ੍ਤੁੰ ਹੋਤਿ ਸਙ੍ਘੋ, ਕੁਸਲਤ੍ਥਿਕਾਨਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਲੋਕੇਪਿ ਹਿ ਦੇਵਦਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤੁੰ ਯਞ੍ਞਦਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤੁੰ ਸਾਲਿਯਵੁਪਨਿਸ੍ਸਯਤ੍ਤਾ ਸਾਲਿਖੇਤ੍ਤੁੰ ਯਵਖੇਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਰਿਯਸਙ੍ਘ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਗਤਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਅਰਿਯਾਨਂ, ਅਰਿਯਭਾਵਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤੁੰ ਸੀਲਦਿਟ੍ਠਿਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸਙ੍ਘਤਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਂ। ''ਅਰਿਯ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਮ੍ਮੁਤਿਸਙ੍ਘਂ ਨਿਵਾਰੇਤੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਗੁਣਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਿਸੇਸਿਤਤ੍ਤਾ। **ਸਿਰਸਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਮਂ ਕਾਯਨਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਉਤ੍ਤੁਮਸਙ੍ਘੇ ਗੁਣਗਾਰਵੇਨ ਉਤ੍ਤੁਮਙ੍ਗਮੇਵ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ''ਸਿਰਸਾ ਨਮਾਮੀ''ਤ੍ਯਾਹ। ਸਿਰਸ੍ਸ ਪਨ ਉਤ੍ਤੁਮਤਾ ਉਤ੍ਤੁਮਾਨਂ ਚਕ੍ਖੁਸੋਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਯਤ੍ਤਾ, ਤੇਸਂ ਉਤ੍ਤੁਮਤਾ ਚ ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤੁਰਿਯਸਵਨਾਨੁਤ੍ਤੁਰਿਯਹੇਤੁਤਾਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਕੁਸਲੋ

> ''ਉਪੋਗ੍ਘਾਤੋ ਪਦਞ੍ਚੇਵ, ਪਦਤ੍ਥੋ ਪਦਵਿਗ੍ਗਹੋ।
> ਚੋਦਨਾਪ੍ਪਤ੍ਯਵਜ੍ਜਾਨਂ, ਬ੍ਯਾਖ੍ਯਾ ਤਨ੍ਤੁਸ੍ਸ ਛਬ੍ਬਿਧਾ''ਤਿ॥ –

ਏਵਮਵਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਮਾ ਰਤਨਤ੍ਤੁਯਪਣਾਮਂ ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਸਤਾਚਾਰਤ੍ਤਾ। ਆਚਾਰੋ ਕਿਰੇਸ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨਂ, ਯਦਿਦਂ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਰਮ੍ਭੇ ਰਤਨਤ੍ਤੁਯਪੂਜਾਵਿਧਾਨਂ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਤਾਚਾਰਤੋ ਭਟ੍ਠਾ ਮਾ ਮਯਂ ਹੋਮਾ''ਤਿ ਕਰੀਯਤਿ, ਚਤੁਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵਯੁਤ੍ਤੁਞ੍ਚ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ ਸਂਵਣ੍ਣੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਓਗਾਹਨ੍ਤੁਸ੍ਸ ਵਿਯ ਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸਾਪਿ ਮਹਨ੍ਤੁਂ ਭਯਂ ਹੋਤਿ, ਭਯਕ੍ਖਯਾਵਹਞ੍ਚੇਤਂ ਰਤਨਤ੍ਤੁਯਗੁਣਾਨੁਸ੍ਸਰਣਜਨਿਤਂ ਪਣਾਮਪੂਜਾਵਿਧਾਨਂ। ਯਥਾਹ ''ਏਵਂ ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਨ੍ਤਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੯)। ਅਪਿਚਾਚਰਿਯੋ ਸਤ੍ਥੁਪੂਜਾਵਿਧਾਨੇਨ ਅਸਤ੍ਥਰਿ ਸਤ੍ਥਾਭਿਨਿਵੇਸਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਯਥਾਭੂਤਂ ਸਤ੍ਥਰਿ ਏਵ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇ ਸਤ੍ਥੁਸਮ੍ਭਾਵਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਅਸਤ੍ਥਰਿ ਸਤ੍ਥੁਸਮ੍ਭਾਵਨਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਪੇਤਿ, ''ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ ਅਤ੍ਤੁਨੋ ਦਹਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੁਦੋਸਂ ਪਰਿਹਰਤਿ। ਅਨ੍ਤੁਰਾਯਬਹੁਲਤ੍ਤਾ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤੁਤਿਯਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਾਯ ਵਿਨਯਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ ਅਤ੍ਤੁਨੋ ਆਯੁਵਣ੍ਣਸੁਖਬਲਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਸਮ੍ਭਵਾਸਙ੍ਕਾਯ ''ਅਭਿਵਾਦਨਸੀਲਿਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਆਯੁ ਵਣ੍ਣੋ ਸੁਖਂ ਬਲ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੦੯) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿਸਂਸੇ ਯਾਵ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਪਤ੍ਥੇਤਿ। ਅਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਣਾਮਪੂਜਾਵਿਧਾਨਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਭਾਵਾਧਿਗਮਤ੍ਥਂ **ਬੁਦ੍ਧਯਾਨਂ** ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਜਨੇਤਿ। ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤੁਰਭੇਦਸ੍ਸ, ਲੋਕੁਤ੍ਤੁਰਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੂਜਾਵਿਧਾਨਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਭਾਵਾਧਿਗਮਤ੍ਥਂ **ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਯਾਨਂ** ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਜਨੇਤਿ। ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਪਟਿਵੇਧਮਤ੍ਤਾਭਿਲਾਸਿਨੋ ਹਿ ਤੇ। ਪਰਮਤ੍ਥਸਙ੍ਘਪੂਜਾਵਿਧਾਨਂ ਪਰਮਤ੍ਥਸਙ੍ਘਭਾਵਾਧਿਗਮਤ੍ਥਂ **ਸਾਵਕਯਾਨਂ** ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਉਸ੍ਸਾਹਂ ਜਨੇਤਿ, ਮਙ੍ਗਲਾਦੀਨਿ ਵਾ ਸਾਤ੍ਥਾਨਿ ਅਨਨ੍ਤੁਰਾਯਾਨਿ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾਨਿ ਬਹੁਮਤਾਨਿ ਚ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂਲਦ੍ਧਿਕਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤੁਪਰਿਤੋਸਨਤ੍ਥਂ ''ਪੂਜਾ ਚ ਪੂਜਨੇਯ੍ਯਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਭਗਵਤਾ ਪਸਤ੍ਥਮਙ੍ਗਲਂ ਕਰੋਤਿ। ਵੁਚ੍ਚਤੇ ਚ –

> ''ਮਙ੍ਗਲਂ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਧਮ੍ਮੋ ਸਙ੍ਘੋ ਚ ਮਙ੍ਗਲਂ।
> ਮਙ੍ਗਲਾਦੀਨਿ ਸਾਤ੍ਥਾਨਿ, ਸੀਘਂ ਸਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ॥

> ''ਸਤ੍ਥੁ ਪੂਜਾਵਿਧਾਨੇਨ, ਏਵਮਾਦੀ ਬਹੂ ਗੁਣੇ।
> ਲਭਤੀਤਿ ਵਿਜਾਨਨ੍ਤੋ, ਸਤ੍ਥੁਪੂਜਾਪਰੋ ਸਿਯਾ''ਤਿ॥

ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਤ੍ਥੁਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਾਨਂ ਪੂਜਾਵਿਧਾਨਂ ਸਤ੍ਥੁਪੂਜਾਵਿਧਾਨਮਿਚ੍ਚੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਸਾਸਨਤੋ ਲੋਕਤੋ ਚ। ਤੇਨੇਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ –

> ''ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਗਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ।
> ਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ ਯਮਤੋ ਸ ਸਤ੍ਥਾ।
> ਸੁਵਤ੍ਥਿਗਾਥਾਸੁ ''ਤਥਾਗਤੋ''ਤਿ।
> ਸਙ੍ਘੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ ਯਮਤੋ ਸ ਸਤ੍ਥਾ॥

ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ –

ਧਮ੍ਮਕਾਯੋ ਯਤੋ ਸਤ੍ਥਾ, ਧਮ੍ਮੋ ਸਤ੍ਥਾ ਤਤੋ ਮਤੋ।
ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤੋ ਸੋ ਸਙ੍ਘੋ ਚ, ਸਤ੍ਥੁਸਙ੍ਖਜਂ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ॥

ਸਨ੍ਤਿ ਹਿ ਲੋਕੇ ਵਤ੍ਤਾਰੋ ਕੋਸਗਤਂ ਅਸਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਪੁਰਿਸਂ ਵਿਸੁਂ ਅਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ''ਅਸਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਏਸੋ''ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ ਚਾਰਿਯਮਾਤੁਚ੍ਚੇਵਾ –

''ਨਮਤ੍ਥੁ ਬੁਦ੍ਧਰਤ੍ਨਾਯ, ਧਮ੍ਮਰਤ੍ਨਾਯ ਤੇ ਨਮੋ।
ਨਮਤ੍ਥੁ ਸਙ੍ਘਰਤ੍ਨਾਯ, ਤਿਰਤ੍ਨਸਮਵਾਨਯੀ''ਤਿ॥

ਅਪਿਚ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੁਤ੍ਤਰਵਿਮੋਕ੍ਖਪਾਤੁਭਾਵਾਭਿਸਙ੍ਖਾਤਂ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਮੁਪਾਦਾਯ ''ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਯਦਿ ਪਞ੍ਞਾਪਿਯਤਿ, ਧਮ੍ਮੋ ਪਣਾਮਾਰਹੋਤਿ ਕਾ ਏਵ ਕਥਾ, ਸਙ੍ਘੋ ਚ ''ਸਙ੍ਘੇ ਗੋਤਮਿ ਦੇਹਿ, ਸਙ੍ਘੇ ਤੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਅਹਞ੍ਚੇਵ ਪੂਜਿਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ ਸਙ੍ਘੋ ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭਾਜਨਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਥ ਵਾ ''ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੋਧਿਤੋ ਧਮ੍ਮੋ ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਸੁਵਣ੍ਣਭਾਜਨੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤੇਲਮਿਵ ਅਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜ੍ਜਤਨਾ ਆਭਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਮਾਦਿਸਾਨਮ੍ਪਿ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਮਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯੋ ਅਤੀਵ ਆਦਰੇਨ ਪਣਾਮਂ ਕਰੋਤਿ ''ਸਿਰਸਾ ਨਮਾਮੀ''ਤਿ।

ਏਵਂ ਅਨੇਕਵਿਧਂ ਪਣਾਮਪ੍ਪਯੋਜਨਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਆਚਰਿਯੇਨ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਪ੍ਪਯੋਜਨਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਇਚ੍ਚੇਵਮਚ੍ਚਨ੍ਤਨਮਸ੍ਸਨੇਯ੍ਯ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਚਤੁਤ੍ਥਗਾਥਾਯ। **ਇਚ੍ਚੇ**ਵਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਰਤਨਤ੍ਤਯਪੂਜਾਵਿਧਾਨਪਰਿਸਮਤ੍ਤਤ੍ਥੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਯਥਾਵਿਹਿਤਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪੂਜਾਵਿਧਾਨਂ ਅਰਹਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਂ, ਨ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ ''ਏਵਮਚ੍ਚਨ੍ਤਨਮਸ੍ਸਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਏਵਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨ ਵਿਧਿਨਾ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਤਾਦਿਸੇਨ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਮੁਹੁਤ੍ਤਮਪਿ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਨਿਯਮੇਨ ਨਮਸ੍ਸਨਾਰਹਂ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨਸ੍ਸ ਹਿਤਮਹਪ੍ਫਲਕਰਣਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂਵਿਧਂ ਦੁਲ੍ਲਭਟ੍ਠੇਨ ਮਹਪ੍ਫਲਟ੍ਠੇਨ ਚ ਸਿਦ੍ਧਂ ਰਤਨਭਾਵਂ ਰਤਨਤ੍ਤਯਂ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੋ ਯਂ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਨ੍ਦਂ ਅਲਤ੍ਥਂ ਅਲਭਿਂ। ਅਕੁਸਲਮਲਂ ਤਦਙ੍ਗਾਦਿਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਪੁਨਾਤੀਤਿ ਪੁਞ੍ਞਂ। ਕਿਲੇਸਦਰਥਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਸੀਤਲਤ੍ਤਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਸਨ੍ਦੇਤੀਤਿ ਅਭਿਸਨ੍ਦੋ। ਪੁਞ੍ਞਞ੍ਚ ਤਂ ਅਭਿਸਨ੍ਦੋ ਚਾਤਿ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਨ੍ਦੋ, ਤਂ **ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਨ੍ਦਂ**। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਪੁਞ੍ਞਮਹਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਿ, ''ਵਿਪੁਲ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸੋ ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਅਥ ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਾਨਂ ਅਭਿਸਨ੍ਦੋ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਨ੍ਦੋ , ਤਂ **ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਨ੍ਦਂ**। ਸਨ੍ਦ ਸਵਨੇਤਿ ਧਾਤੁ। ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਞ੍ਞਸੋਤਂ ਪੁਞ੍ਞੁਸ੍ਸਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਪਨ ਵਿਪੁਲਂ, ਨ ਪਰਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ **ਵਿਪੁਲ**-ਸਦ੍ਦੇਨ।

ਪਞ੍ਚਮਗਾਥਾ **ਯਸ੍ਮਿਂ** ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਪਾਲ਼ਿਤੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚ ਅਨੂਨਂ ਲਜ੍ਜੀਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ **ਠਿਤੇ** ਸਕਲਂ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ **ਸਾਸਨਂ** ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ **ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ** ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਸ ਸਾਸਨਨ੍ਤਿ ਚੇ? **ਅਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ** ਭਗਵਤੋ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਠਿਤਿਹੇਤੁਭੂਤਾਯ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਭਾਵੇਨ ਅਟ੍ਠਿਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਹਿ ਪਰਲੋਕੇ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਕੇਵਲਂ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨ ਪਰਲੋਕਹਿਤਾਨਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਕਤ੍ਤੁਂ ਬ੍ਯਾਵਟੋ ਹੋਤਿ, ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਤਾਨਿ ਕਤ੍ਤੁਂ ਆਯੂਹਤਿ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਤਥਾ ਅਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਅਨਾਯੂਹਨ੍ਤੋ ਮਜ੍ਝਿਮਂ ਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਸਯਞ੍ਚ ਓਘਂ ਤਰਿ, ਪਰੇ ਚ ਤਾਰੇਸਿ। ਯਥਾਹ ''ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਖ੍ਵਾਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਅਨਾਯੂਹਂ ਓਘਮਤਰਿ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧)। ਚਤੁਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮ੍ਮਾ ਚ ਠਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥਵਸੇਨ ਵਾ **ਸੁਸਣ੍ਠਿਤਸ੍ਸ**। ਸੁਸਣ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਹੇਸ ਕੇਵਲਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਪਨੇਤੁਕਾਮੋ ਹਿਤਂ ਉਪਸਂਹਰਿਤੁਕਾਮੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਪਮੋਦਿਤੋ ਅਪਕ੍ਖਪਤਿਤੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਨਯਸਂਵਣ੍ਣਨਾਧਿਕਾਰੇ ਸਾਰੁਪ੍ਪਾਯ ਥੁਤਿਯਾ ਥੋਮੇਨ੍ਤੋ ਆਹ ''ਸੁਸਣ੍ਠਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਮਨਾਪਿਯੇ ਚ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਮ੍ਮਵਿਪਾਕੇ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੇ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰

ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੯੬) ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ''ਸੁਸਣ੍ਠਾਨਾ ਸੁਰੂਪਤਾ''ਤਿ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੮.੧੧) ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਸੇਨ ਸੁਸਣ੍ਠਿਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਧਿਕਾਰਾਨੁਰੂਪੋ ਨ ਹੋਤਿ। **ਅਮਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਂ ਵਿਨਯਂ ਅਮਿਸ੍ਸਂ, ਉਦਾਹੁ ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾਨੁਭਾਵਨ੍ਤਿ? ਨੋਭਯਮ੍ਪਿ। ਅਮਿਸ੍ਸਾ ਏਵ ਹਿ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਵਸੇਨ ਅਮਿਸ੍ਸਂ ਤਂ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾਨੁਭਾ**ਵਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ''ਯਸ੍ਮਾ ਪੁਰੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਅਕਂਸੂ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਤੇਸਂ ਆਨੁਭਾਵੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਿ ਹਿ ਲੋਕੇ ਵਤ੍ਤਾਰੋ ''ਕਸ੍ਸੇਸ ਆਨੁਭਾਵੋ''ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਂਤਂਪਾਠੇ ਅਤ੍ਥਂ ਭਾਵਯਤਿ ਵਿਭਾਵਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾ ਵਿਭਾਵਨਾਤਿ ਆਨੁਭਾਵੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾ।

ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾਨੁਭਾਵੇ ਸਤਿ ਕਿਂ ਪੁਨ ਤਂ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਰਮ੍ਭੇਨਾਤਿ ਤਤੋ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਛਟ੍ਠਸਤ੍ਤਮਟ੍ਠਮਨਵਮਗਾਥਾਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਞਾਣਮ੍ਬੁਨਾ ਨਿਦ੍ਧੋਤਮਲਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਵਿਜ੍ਜੇਹਿ, ਤੇਨੇਵ ਨਿਦ੍ਧੋਤਾਸਵਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦੇਹਿ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਤ੍ਤਾ ਚ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਂਵਣ੍ਣਨਕੋਵਿਦੇਹੀਤਿ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਕੇਚਿ ''ਪੁਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਲੋਕਾਚਰਿਯਾਪਿ, ਸਾਸਨੇ ਰਾਹੁਲਾਚਰਿਯਾਦਯੋਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਅਪਨੇਤੁਂ ਕਾਮਞ੍ਚਾਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਤਂ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬਟ੍ਠਕਥਾਯ ਊਨਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਨਯੇਹਿ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਕਾਮਞ੍ਚਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਸਂਵਣ੍ਣੇਤੁਂ ਕੋਵਿਦੇਹਿ, ਤਾਯ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ ਵਾ ਕੋਵਿਦੇਹਿ **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਂਵਣ੍ਣਨਕੋਵਿਦੇਹਿ**।

ਸਲ੍ਲੇਖਿਯੇਤਿ ਕਿਲੇਸਜਾਤਂ ਬਾਹੁਲ੍ਲਂ ਵਾ ਸਲ੍ਲਿਖਤਿ ਤਨੁਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਸਲ੍ਲੇਖੋ, ਸਲ੍ਲੇਖਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਸਲ੍ਲੇਖਿਯਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਲ੍ਲੇਖਿਯੇ। **ਨੋਸੁਲਭੂਪਮੇਹੀ**ਤਿ ਅਸੁਲਭੂਪਮੇਹਿ। **ਮਹਾਵਿਹਾਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸਸ੍ਸ। ਪਞ੍ਞਾਯ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਤਟ੍ਠੇਨ ਧਜੋ ਉਪਮਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਧਜੂਪਮਾ, ਤੇਹਿ **ਧਜੂਪਮੇਹਿ**। ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਵਰਂ ਅਨੁਅਯੇਹਿ ਅਨੁਗਤੇਹਿ **ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਵਰਨ੍ਵਯੇਹਿ,** ਬੁਦ੍ਧਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾਨੁਗੇਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਧ ਵਰ-ਸਦ੍ਦੋ ''ਸਾਮਂ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਪਿ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਅਪਨੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਊਨਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਰਣਵਿਸੇਸਂ ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਜਨਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਸਂਵਣ੍ਣਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਂ ਅਭਿਸਮ੍ਭੁਣਾਤੀ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਯੋਜਨਂ ਫਲਂ ਹਿਤਂ ਨ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ''ਨ ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਂ ਅਨੁਭੋਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੫੩੮) ਵਿਯ। **ਅਜ੍ਝੇਸਨਂ ਬੁਦ੍ਧਸਿਰਿਵ੍ਹਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯਸ੍ਮਾ ਸਹਮ੍ਪਤਿਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਅਜ੍ਝਿਟ੍ਠੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ ਭਗਵਤਾ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੇਸਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਨਯੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਆਚਰਿਯੋ ਤਂ ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਂ ਪੂਜੇਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਸਂਵਣ੍ਣਨਂ ਬੁਦ੍ਧਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਯਾਚਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਕਾਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਮਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ ਆਦਰਞ੍ਚ।

ਤਤੋ ਪਰਂ ਦ੍ਵੇ ਗਾਥਾਯੋ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਧਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਨ ਤਾਸੁ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪਚ੍ਚਯਵਿਮਤਿਂ ਵਿਨੋਦੇਤਿ, ਏਕਟ੍ਠਕਥਾਯ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਵਾ ''ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਂ ਨਿਵਾਰੇਤਿ, ਅਯੁਤ੍ਤਤ੍ਥਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇਨ ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਭਿਨਿਵੇਸਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਪੇਤਿ, ਥੇਰਵਾਦਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਪਤਿ ਵਿਨਯਧਰਾਨਂ ਕਾਰਣੋਪਪਤ੍ਤਿਤੋ ਉਹਾਪੋਹਕ੍ਕਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਅਯੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਵਾਦਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਪ੍ਪਮਾਣਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੀਤਿ ਇਮੇ ਚਾਨਿਸਂਸਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਧਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਂਵਣ੍ਣਨਂ ਤਞ੍ਚ ਸਮਾਰਭਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸਾ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਂ ਸਰੀਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਰਭਿਸ੍ਸਂ, ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਮ੍ਪਿ ਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਤਥੇਵ ਕੁਰੁਨ੍ਦੀਨਾਮਾਦੀਸੁ ਲੋਕੇ ਵਿਸ੍ਸੁਤਾਸੁ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਚ ਯੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਤਤੋਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਤੋ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੇਨ, ਵਿਨਯਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥਂ ਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰਸ੍ਸ ਅਲਙ੍ਕਾਰਂ ਵਿਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਸਮਾਰਭਿਸ੍ਸਂ। ਕਿਂ ਸਂਵਣ੍ਣਨਮੇਵ, ਨ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪੁਨ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਗ੍ਗਹਣਂ। ਅਥ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਥੇਰਵਾਦਂ ਸਂਵਣ੍ਣਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਰਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਥੇਰਵਾਦਾ ਹਿ ਬਹਿਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਚੂਲ਼ਪਚ੍ਚਰਿਅਨ੍ਧਕਅਰਿਯਟ੍ਠਕਥਾਪਨ੍ਨਵਾਰਾਦਯੋਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ । ਤਤ੍ਥ **ਪਚ੍ਚਰੀ** ਨਾਮ ਸੀਹਲ਼ਭਾਸਾਯ ਉਲ਼ੁਮ੍ਪਂ ਕਿਰ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਤ੍ਤਾ ਤਮੇਵ ਨਾਮਂ ਜਾਤਂ। ਕੁਰੁਨ੍ਦੀਵਲ੍ਲਿਵਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਤਤ੍ਤਾ **ਕੁਰੁਨ੍ਦੀ** ਨਾਮ ਜਾਤਾ।

ਸਮ੍ਮ ਸਮਾਰਭਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਵਿਧਾਨਂ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਹਂ ਠਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਤਂ ਮੇ ਨਿਸਾਮੇਨ੍ਤੁ**ਤਿ ਗਾਥਾਯ ਤਂ ਸਂਵਣ੍ਣਨਂ ਮੇ ਮਮ, ਮਯਾ ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ । **ਨਿਸਾਮੇਨ੍ਤੁ** ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੁ ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁਨਾ ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਵਾ ਸਦ੍ਧਾਵੀਰਿਯਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇਨ ਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਪੂਜਯਨ੍ਤਾ **ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮਂ**। ਕਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ? **ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਦੀਪਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ**। ਕਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ? ਪਦੀਪਟ੍ਠਾਨਿਯੋ ਹਿ ਧਮ੍ਮੋ ਹਿਤਾਹਿਤਪ੍ਪਕਾਸਨਤੋ, ਪਦੀਪਧਰਟ੍ਠਾਨਿਯੋ ਧਮ੍ਮਧਰੋ ਤਥਾਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਥਾਗਤੇ ਤਤ੍ਥ ਸੋਕਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਮਾਨਯਨ੍ਤਾ ਨਿਸਾਮੇਨ੍ਤੂਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਥ ਵਾ ''ਧਮ੍ਮਕਾਯਾ ਤਥਾਗਤਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੧੮) ਵਚਨਤੋ ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਸੋ ਪਦੀਪੋ ਚਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਦੀਪੋ**, ਭਗਵਾ।

ਯੋ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ ਯਥਾ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਥੇਵ ਬੁਦ੍ਧਪੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਾਵਕੇਹਿ **ਞਾਤੋ** ਅਵਬੁਦ੍ਧੋ, ਯੇਹਿ **ਤੇਸਂ** ਬੁਦ੍ਧਪੁਤ੍ਤਾਨਂ **ਮਤਿਂ** ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ **ਅਚ੍ਚਜਨ੍ਤਾ** ਨਿਰਵਸੇਸਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ। **ਪੁਰੇ**ਤਿ ਪੁਰਾ, ਪੋਰਾਣਟ੍ਠੇਰਾ ਵਾ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੋ, ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਂ।

ਯਂ ਅਤ੍ਥਜਾਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਮਾਦਲੇਖਕਾਨਂ ਪਮਾਦਲੇਖਮਤ੍ਤਂ ਵਜ੍ਜਯਿਤ੍ਵਾ। ਕਿਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਪਮਾਣਂ? ਨ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਸਗਾਰਵਾਨਂ ਇਧ ਵਿਨਯਮ੍ਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ, ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਸਚ੍ਚੇਪਿ ਅਲਿਕੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਮਾਦਲੇਖਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਮਾਦਲੇਖਂ ਵਜ੍ਜਯਿਤ੍ਵਾ ਪਮਾਣਂ ਹੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਤਤੋ ਚਾਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਜਾਤਤੋ **ਤਨ੍ਤਿਕ੍ਕਮਂ** ਪਾਲ਼ਿਕ੍ਕਮਂ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾ ਸੁਤ੍ਤਾਵਯਵਾ। ਅਨ੍ਤੋਤਿ ਹਿਦਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾਵਯਵਸਮ੍ਭਾਵਨਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਭਵਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾ, ਤੇਸਂ **ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾਨਂ,** ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਗਣ੍ਠੇਸੁ ਆਗਤਵਚਨਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਅਮੀਯਤੀਤਿ ਅਨ੍ਤੋ, ਸਾਧੀਯਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕੇਨ ਸਾਧੀਯਤਿ? ਸੁਤ੍ਤੇਨ, ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੋ, ਕੋ ਸੋ? ਸੋ ਸੋ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਵਚਨਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾਨਿ। ਤੇਸਂ **ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾਨਂ** ਵਚਨਾਨਮਤ੍ਥਂ। ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਆਗਮਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਾਨੁਰੂਪਂ ਪਰਿਦੀਪਯਨ੍ਤੀ, ਅਯਂ ਤਾਵੇਤ੍ਥ ਸਮਾਸਤੋ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਾ – ''ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦੀਨਂ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੧; ੫.੪੧੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੧੦; ਪਾਰਾ॰ ੧) ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾਨਂ ਵਚਨਾਨਮਤ੍ਥਂ ਆਗਮਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਨੁਰੂਪਂ। ''ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਸਿਯਾ ਕੁਸਲਂ ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲਂ ਸਿਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੨੦) ਏਵਮਾਦੀਨਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾਨਂ ਵਚਨਾਨਮਤ੍ਥਂ ਅਭਿਧਮ੍ਮਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਨੁਰੂਪਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। **ਹੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਰੀਯਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਵਣ੍ਣਨਾਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਤ੍ਥੋ, ਸੋ ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਪਦੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਥਂ? ਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਪਮਾਣਤ੍ਤਾਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਮਾਸਿਤਤ੍ਤਾਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਅਸੇਸਿਤਤ੍ਤਾਪਿ ਤਨ੍ਤਿਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਅਵੋਕ੍ਕਮਿਤਤ੍ਤਾਪਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਵਚਨਾਨਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਟ੍ਠਕਥਾਨੁਰੂਪਂ ਦੀਪਨਤੋਪਿ ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਅਨੁਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ''ਤਨ੍ਤਿਕ੍ਕਮਂ ਅਵੋਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਸਿਦ੍ਧੇਪਿ ''ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਵੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡਾਦੀਸੁ 'ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾਨਂ ਭਾਰੋ'ਤਿ ਗਤਾ, ਮਯਂ ਪਨ ਤਤ੍ਵਾਵ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਿਰ।

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਬਾਹਿਰਨਿਦਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਤਦਙ੍ਗਵਿਨਯਾਦਿਭੇਦੇਨ ਵਿਨਯਸ੍ਸਬਹੁਤ੍ਤਾ ਵਿਨਯੋ ਤਾਵ ਵਵਤ੍ਥਪੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਵਿਨਯੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਦਾਨਿ ''ਵੁਤ੍ਤਂ ਯੇਨਾ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਤਸ੍ਸ ਏਵਮਾਦਿਵਚਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਧਾਰਿਤਂ ਯੇਨ ਚਾਭਤਂ। ਯਤ੍ਥਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਞ੍ਚੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਤ੍ਤੁਪਚ੍ਚਕ੍ਖਵਚਨਂ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਆਹਚ੍ਚ ਭਾਸਿਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਅਤੀਤਾਦੀਸੁ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਅਤ੍ਤੁਪਚ੍ਚਕ੍ਖਵਚਨਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਜਨੇਯ੍ਯਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਸਾਵਕਭਾਸਿਤਸ੍ਸਪਿ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਾਪਤ੍ਤਿਜਨਨਤੋ। ਨਿਯਮਾਭਾਵਾ ਅਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਸਙ੍ਗੀਤਿਤ੍ਤਯਂ ਆਰੁਲ਼੍ਹੋ''ਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਂ ਆਰੁਲ਼੍ਹਤ੍ਤਾ ''ਖਨ੍ਧਾਨਞ੍ਚ

ਪਟਿਪਾਟਿ...ਪੇ॰... ਸੰਸਾਰੋਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਕਥਾ; ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੨੬ ਸਙ੍ਖਾਰਪਦਨਿਦ੍ਦੇਸ) ਏਵਮਾਦਿਵਚਨਂ, ਯਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗੀਤਿਆਰੁਲ੍ਹਕ੍ਕਮਾਨੁਗਤਂ, ਤਂ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਜਨੇਤੀਤਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ।

ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿ ਨਾਮ ਚਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਤਿਰੇਕਤ੍ਥੋ, ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਾਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਸਾਲਵਨਂ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਿਤ੍ਤਸੁਹਜ੍ਜੇ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਉਪਵਤ੍ਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਕਟਂ ਜਾਤਂ ਕਿਰ। **ਯਮਕਸਾਲਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਾ ਕਿਰ ਸਾਲਪਨ੍ਤਿ ਸੀਸਭਾਗੇ, ਏਕਾ ਪਾਦਭਾਗੇ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਏਕੋ ਤਰੁਣਸਾਲੋ ਸੀਸਭਾਗਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਏਕੋ ਪਾਦਭਾਗਸ੍ਸ, ਮੂਲਖਨ੍ਧਵਿਟਪਪਤ੍ਤੇਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਸਂਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸਾਲਾਨਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ ਕਰਣਵਚਨਂ ''ਕਤਕਿਚ੍ਚੋ ਪੀਤਿਜ ਹਾਸ ਚੇਤੋ ਅਵੇਰਮੁਖੇਨਾਭਤਕੁਣ੍ਡਲੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਹੇਤੁ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਵਾ ਮਾ ਸੋਚਿਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਮਾ ਪਰਿਦੇਵਿਤ੍ਥ ਵਾਚਾਯ ''ਪਰਿਦੇਵਨਂ ਵਿਲਾਪ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ। **ਮਹਾਸਮਣੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਸੂਰਿਯਂ'ਸੂਭਿ ਪਟੁਕਰਾ'ਭਾ'ਰਿਣਸ੍ਸ ਤਾਣਾ ਇਤਜਤ੍ਰੇਵ। ਯਞ੍ਚ ਭਗਵਤੋ ਅਨੁਗ੍ਗਹਂ, ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਗ੍ਗਹਸ੍ਸਾਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਪਨ ''ਯਂ ਯਸ੍ਮਾ ਅਹਂ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨਿਬ੍ਬਸਨਾਨੀ**ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਿਤਵਸਨਕਿਚ੍ਚਾਨਿ, ਮਯਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਪਨੀਤਾਨਿ । ਯਦਿ ਸੁਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਧਾਰੇਸ੍ਸਸੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਕਵਚਸਦਿਸਾਨਿ ਸਾਣਾਨਿ। ਇਸ੍ਸਰਿਯਸਦਿਸਾ ਨਵ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਾਦਯੋ। ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਚ ਪਟਿਲਾਭਕ੍ਕਮੇਨ "**ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

> ਅਨਾਗਤੇ ਸਨ੍ਨਿਕਟ੍ਠੇ, ਤਥਾਤੀਤੇ ਚਿਰਨ੍ਤਨੇ।
> ਕਾਲਦ੍ਵਯੇਪਿ ਕਵੀਹਿ, ਪੁਰਾਸਦ੍ਦੋ ਪਯੁਜ੍ਜਤੇ॥

ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਮੇਵ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਪਰਿਯਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਸੁਤ੍ਤਗੇਯ੍ਯਾਦਿਵਸੇਨ ਨਵਙ੍ਗਾ। ਤਿਪਿਟਕਮੇਵ ਸਬ੍ਬਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭੇਦਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਤਿਪਿਟਕਸਬ੍ਬਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭੇਦਧਰਾ**। ''ਵਿਨਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ''ਤਿਪਿਟਕਸਬ੍ਬਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭੇਦਧਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਵਿਸੇਸੋ ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਅਸਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਸੁਤਂ, ਥੇਰੇਨ ਪਨ ਅਸਮ੍ਮੁਖਾਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। **ਨ ਵਾਯਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਵਾ**ਤਿ ਵਿਭਾਸਾ, ਅਞ੍ਞਾਸਿਪਿ ਨ ਅਞ੍ਞਾਸਿਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਤ੍ਰ** ਉਚ੍ਚਿਨਨੇ। ਬਹੁਸਦ੍ਦੋ ਵਿਪੁਲ੍ਲਤ੍ਥੋ ''ਅਨਨ੍ਤਪਾਰਂ ਬਹੁ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਮਿਤਜ''ਤ੍ਰੇਵ। ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਤਿਪਿਟਕਸਬ੍ਬਪਅਯਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭੇਦਧਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਬਹੁ ਚਾਨੇਨ...ਪੇ॰... ਪਰਿਯਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਿਪਿਟਕਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹੇ ਉਪਾਦਾਯ ਤੇਨ ਬਹੁ ਪਰਿਯਤ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਤਰਥਾ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਤੇਹਿ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤੋਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ''ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਚਨਵਿਰੋਧੋ ਚ। **ਅਡ੍ਢਮਾਸੋ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕੋ ਦਿਵਸੋ ਨਟ੍ਠੋ, ਸੋ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੋ, ਕੋਲਾਹਲਦਿਵਸੋ ਨਾਮ ਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਨ ਗਹਿਤੋ। ਸਂਵੇਗਵਤ੍ਥੁਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕੀਲ਼ਨਤੋ **ਸਾਧੁਕੀਲ਼ਨਂ** ਨਾਮ। **ਸ੍ਵੇਪੀਤਿ ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਪੇਕ੍ਖਾਮਨ੍ਤਾਨੁਞ੍ਞਾਯ। ਸੁਭਸੁਤ੍ਤਂ ''ਅਚਿਰਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਭਗਵਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੪੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਹਸ੍ਸੇਸੁ ਅਨ੍ਤੋਗਧਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਲਦ੍ਧਨਯਤ੍ਤਾ ਕਥਾਵਤ੍ਥੁ ਵਿਯ। ਛਡ੍ਡਿਤਾ ਪਤਿਤਾ ਉਕ੍ਲਾਪਾ **ਛਡ੍ਡਿਤਪਤਿਤਉਕ੍ਲਾਪਾ**। ਆਣਾ ਏਵ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਟ੍ਠੇਨ ਚਕ੍ਕਨ੍ਤਿ **ਆਣਾਚਕ੍ਕਂ**। ਏਕਤੋ ਏਤ੍ਥ ਨਿਪਤਨ੍ਤੀਤਿ **ਏਕਨਿਪਾਤਨਂ। ਆਕਾਸੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦੀਤਿ ਏਕੇ**ਤਿ ਏਤਂ ਦੁਤਿਯਵਾਰੇ ਗਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ । ਪਠਮਂ ਵਾ ਆਕਾਸੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸਂ ਪਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਪਨ੍ਤਿਂ ਅਪੀਲ਼ੇਨ੍ਤੋ ਪਥਵਿਯਂ ਨਿਮੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨੇ ਏਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਉਭਯਥਾ ਚ ਆਪਾਥਂ ਗਤੋ, ਤੇਨ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਏਕਂ ਅਭੂਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਉਪਾਲਿਂ ਪੁਚ੍ਛਿ...ਪੇ॰... ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸੀਤਿ ਇਦਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਪਠਮਂ ਆਵੁਸੋ ਉਪਾਲੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੩੯) ਵੁਤ੍ਤਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕੇਹਿ

ਦਸ੍ਸਿਤਵਚਨਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਲਿਖਿਤਂ। ਤਥਾ ਹੋਤੁ, ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ‘‘ਨਿਦਾਨਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਨਿਦਾਨਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮੋ ਕਤੋਤਿ? ‘‘ਵਤ੍ਥੁਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਵਿਚਾਰਣਾ ਵੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਕਰੀਯਤਿ। **ਰਾਜਾਗਾਰਕੇ**ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਉਯ੍ਯਾਨੇ। ਅਭਿਰਮਨਾਰਹਂ ਕਿਰ ਰਾਜਾਗਾਰਮ੍ਪਿ। ਤਤ੍ਥ, ਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨੇਤਂ ਏਵਂ ਨਾਮਂ ਲਭਤਿ। ਅਥ ਖੋ ‘‘ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕੋ ਵਸੀਗਣੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਯਥਾ ਨਿਦਾਨਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਚ੍ਛਾਕ੍ਕਮੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਤਥਾ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਕ੍ਕਮੋਪਿ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਚੇ? ਇਮਿਨਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹਂ ਪਞ੍ਚਪਿ ਨਿਕਾਯਾ ਅਨਾਰੁਲ੍ਹਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਕਥਂ ਪਨ ਆਰੁਲ੍ਹਾਤਿ? ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਪਞ੍ਚਪਿ ਨਿਕਾਯੇ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤਮ੍ਪਿ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਭਾਵਂ ਅਨੁਰਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਉਦ੍ਦੇਸਨਿਦ੍ਦੇਸਕ੍ਕਮਂ ਮਾਤਿਕਾਵਿਭਙ੍ਗਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਸਬ੍ਬਂ ਅਨੁਰੂਪਵਚਨਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ, ਤੇਨੇਵਾਹ **“ਏਤੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਪਞ੍ਚਪਿ ਨਿਕਾਯੇ ਪੁਚ੍ਛੀ**”ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਾਯਂ ਰਾਜਾਗਾਰਕੇ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਰਾਜਾਗਾਰਕੇ ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਾਯ’’ਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਵਚਨੇਨਪਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ। ‘‘ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਾਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਰਾਜਾਗਾਰਕੇ’’ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਗਹਕਾਰਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਭਾਵਗੇਹਸ੍ਸ ਕਾਰਕਂ ਤਣ੍ਹਾਵਡ੍ਢਕਿਂ ਗਵੇਸਨ੍ਤੋ ਯੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੋ ਦਟ੍ਠੁਂ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਦੀਪਙ੍ਕਰਪਾਦਮੂਲੇ ਕਤਾਭਿਨੀਹਾਰੋ ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਅਨੇਕਜਾਤਿਸਂਸਾਰਂ ਤਂ ਞਾਣਂ ਅਵਿਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਕ੍ਖਾ ਜਾਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਗਹਕਾਰਕਗਵੇਸਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਵਚਨਂ। **ਸਬ੍ਬਾ ਤੇ ਫਾਸੁਕਾ**ਤਿ ਤਵ ਸਬ੍ਬਾ ਅਨਵਸੇਸਕਿਲੇਸਫਾਸੁਕਾ ਮਯਾ ਭਗ੍ਗਾ। **ਗਹਕੂਟਂ** ਨਾਮ ਅਵਿਜ੍ਜਾ। ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਹਗਤਂ ਞਾਣਂ **ਸੋਮਨਸ੍ਸਮਯਂ**। ਨ ਹਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਮਯਂ ਞਾਣਂ ਖਨ੍ਧਸਭਾਵਭੇਦਤੋ। **ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਸਿਥਿਲਕਰਣਪ੍ਪਯੋਜਨਾ**ਤਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਕਾਸਯਿਸ੍ਸਾਮ। **ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਙ੍ਕਰਵਿਰਹਿਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਚ ਵਿਨਯੇ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਅਕੁਸਲਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਮਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦਕਪ੍ਪਯੋਗਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਚੇਤਨਾ ਅਕੁਸਲਂ, ਨ ਪਾਣਸਙ੍ਖਾਤਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਤਿਪਾਤੋ। ਤਥਾ ਅਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਰਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਆਦਾਨਸਙ੍ਖਾਤਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਬ੍ਯਾਕਤੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਤਬ੍ਬਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਥੇਯ੍ਯਚੇਤਨਾ ਅਕੁਸਲੋ ਧਮ੍ਮੋਤਿ (ਪਟ੍ਠਾ॰ ੧.੧.੨੭) ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਙ੍ਕਰਵਿਰਹਿਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪਟਿਬਲੋ ਵਿਨੇਤੁਂ। ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਂ ਪਾਰਾਜਿਕਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ, ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਸੀਸੇਨ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਅਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਕੇਵਲਂ ਲੋਲਤਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਮਾਸਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਰੂਪਿਯਛਡ੍ਡਕਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਙ੍ਕਰਵਿਰਹਿਤੇ ਵਿਨਯੇਪਿ ਪਟਿਬਲੋ ਵਿਨੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤਿ, ਏਤੇਨ ਫਲਵਸੇਨ ਜਵਨਵਸੇਨ ਚ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ‘‘ਅਵਿਸਿਟ੍ਠ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ, ਸਾਧਾਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨੇਤ੍ਥ, ਦੇਸਨਾ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਂ।
ਸਾਸਿਤਬ੍ਬਵਸੇਨੇਤਂ, ਸਾਸਨਨ੍ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ॥

ਕਥੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ, ਵਸੇਨਾਪਿ ਕਥਾਤਿ ਚ।
ਦੇਸਨਾ ਸਾਸਨਾ ਕਥਾ, ਭੇਦਮ੍ਪੇਵਂ ਪਕਾਸਯੇ॥

ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਨਪੁਂਸਕਤ੍ਤਾ **“ਯਥਾ…ਪੇ॰… ਧਮ੍ਮਸਾਸਨਾਨੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸਂਕਿਲੇਸਂ** ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚੇਤਨਾ, ਤਥਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਵਾ। ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਲਕ੍ਖਣਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਵਿਸਯਤੋ ਲੋਕਿਯਾ’ਭਿਸਮਯੋ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ ਏਵ ਵਾ ਅਭਿਸਮਯੋ ਵਿਸਯਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਾਦਿਕਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋਤਿਪਿ ਏਕੇ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪਟਿਵੇਧੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਞਾਣਂ, ਤਂ ਕਥਂ ਗਮ੍ਭੀਰਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਗਮ੍ਭੀਰਸ੍ਸ ਉਦਕਸ੍ਸ

ਪਮਾਣਗ੍ਗਹਣਕਾਲੇ ਦੀਘੇਨ ਪਮਾਣੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਅਲਬ੍ਭਨੇਯ੍ਯਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਇਦਾਨੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। **ਯਸ੍ਸ ਚਤ੍ਥਾਯ** ਮਗ੍ਗਫਲਤ੍ਥਾਯ। **ਤਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਂ ਨਾਨੁਭੋਨ੍ਤਿ** ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਕਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਇਤਿਵਾਦਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਞ੍ਚ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਨੁਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਅਧਿਗਤਫਲਤ੍ਤਾ **ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਾਕੁਪ੍ਪੋ**। ਪੁਨ ਖੀਣਾਸਵਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਰਹਨ੍ਤਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਨ ਸੇਕ੍ਖਂ। ਸੋ ਹਿ ਯਥਾ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕੋ ਰਞ੍ਞੋ ਕਟਕਮਕੁਟਾਦਿਂ ਗੋਪੇਤ੍ਵਾ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕ੍ਖਣੇ ਉਪਨੇਤਿ, ਏਵਂ ਸਹੇਤੁਕਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਮਗ੍ਗਫਲਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸਿ। ਤਾਸਂਯੇਵ ਤਤ੍ਥ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਪਭੇਦਤੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਵਾਯਮਿਤ੍ਵਾ ਤਾ ਏਵ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਤਿਸ੍ਸੋਵ ਵਿਜ੍ਜਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਭਤ੍ਤਾਤਿ? ਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਤਪਰਮੁਪਨਿਸ੍ਸਯਭਾਵਤੋ। ‘‘ਅਪਰੇਹਿਪਿ ਸਤ੍ਤਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਨਯਧਰੋ ਹੋਤਿ। ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ, ਲਹੁਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ, ਗਰੁਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ, ਅਨੇਕਵਿਹਿਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ…ਪੇ॰… ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਾਨੁਸਕੇਨ ਸਤ੍ਤੇ ਪਸ੍ਸਤਿ…ਪੇ॰… ਆਸਵਾਨਞ੍ਚ ਖਯਾ…ਪੇ॰… ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤੀ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੨੭) ਸੁਤ੍ਤਮੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕਂ। ਵਿਨਯਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣੇਨ ਸਹੇਵ ਵਿਯ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਾਨਿ ਪਟਿਲਭਤਿ। ਵਿਸੁਂ ਏਤੇਸਂ ਪਰਿਕਮ੍ਮਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਤਾਸਂਯੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਪਨ ਤਿਸ੍ਸੋਵਿਜ੍ਜਾ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਚ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਅਞ੍ਞੇ ਚ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾਦਯੋ ਗੁਣਵਿਸੇਸਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵਿਭਤ੍ਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਞ੍ਞਾਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **ਤਾਸਂ ਤਤ੍ਰੇ**ਵਾਤਿ ਅਵਧਾਰਣਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਕਤੋ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਦੁਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਕਤ੍ਤਰਿ ਚੇਤਂ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਹੇਤੁਤ੍ਥੇ ਚ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਦੁਗ੍ਗਹਿਤਹੇਤੂਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾ**ਤਿ ‘‘ਅਨੁਲੋਮਿਕੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ।

ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾਨਯੋ।

ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਨ੍ਨਭਾਰਾਤਿ ਪਤਿਤਕ੍ਖਨ੍ਧਭਾਰਾ। ‘‘ਭਾਰਾ ਹਵੇ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੨) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ। ਤੇਸੁ ਦਹਰਾ ਕਿਰ। **ਜਮ੍ਮਿਨ੍ਤਿ** ਲਾਮਕਂ।

ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾਨਯੋ।

ਤਤਿਯਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਾ ਪਞ੍ਚਾਨਨ੍ਤਰਿਯਾਨਿ ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਇਮੇਯੇਵ ਨਿਯਤਾ, ਨ ਮਹਗ੍ਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਣਿਧਿਵਸੇਨ ਹੇਟ੍ਠੂਪਪਤ੍ਤਿਪਿ ਹੋਤਿ। **ਅਤਿਚ੍ਛਥਾ**ਤਿ ਅਤਿਚ੍ਚ ਇਚ੍ਛਥ, ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖਂ ਪਰਿਯੇਸਥਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਕੇਟੁਭਂ** ਨਾਮ ਕਬ੍ਯਕਰਣਵਿਧਿਯੁਤ੍ਤਂ ਸਤ੍ਥਂ। ਕਿਰਿਯਾਕਪ੍ਪਂ ਇਤ੍ਯੇਕੇ, ਕਤ੍ਤਾਖ੍ਯਾਦਿਲਕ੍ਖਣਯੁਤ੍ਤਸਤ੍ਥਂ। **ਅਸਨ੍ਧਿਮਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਨਾਮਂ। ਤਸ੍ਸਾ ਕਿਰ ਸਰੀਰੇ ਸਨ੍ਧਯੋ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਮਧੁਸਿਤ੍ਥਕੇਨ ਕਤਂ ਵਿਯ ਸਰੀਰਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਏਵਂਨਾਮਿਕਾ ਜਾਤਾ’’ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਮਾਗਧਕੇਨ ਪਤ੍ਥੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਤ੍ਥਾ ਆਲ੍ਹਕਂ, ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਆਲ੍ਹਕਾਨਿ ਦੋਣਂ, ਚਤੁਦੋਣਾ ਮਾਨਿਕਾ, ਚਤੁਮਾਨਿਕਾ ਖਾਰਿਕਾ, ਵੀਸਤਿਖਾਰਿਕੋ ਵਾਹੋਤਿ। **ਕੇਥੁਮਾਲਾ**ਤਿ ‘‘ਸੀਸਤੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਓਭਾਸਪੁਞ੍ਜੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਰਾਜਿਦ੍ਧਿਅਧਿਕਾਰਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇਨੇਤਂ ਵਤ੍ਥੁ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ। ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨਾਵਹਾਰਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ **“ਰਾਜਾ ਕਿਰਾ”**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਿਲੇਸਦਮਨੇਨ **ਦਨ੍ਤਂ**। ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ **ਗੁਤ੍ਤਂ**। ‘‘ਪਾਚੀਨਮੁਖੋ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਜੇਟ੍ਠਭਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਤੇਨੇਵ ਪਰਿਚਯੇਨ ਪਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਆਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਭਾਸੀ**ਤਿ ‘‘ਭਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇਸਿ। ਅਪਰੇ ‘‘ਅਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਅਭਣੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਨਿਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਗੁਣਾਧਿਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਸਾ **ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਪਦਂ** ਮਗ੍ਗੋ। **ਮਚ੍ਚੂ**ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਦੋਸਾਧਿਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਮਾਦੋ ਪਦਂ ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਏਵਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਙ੍ਘਸਰਣਗਤਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾ ਤਦਾਯਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਨਿਗ੍ਰੋਧਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵਕਿਤ੍ਤਨਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਛਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਆਹ ‘‘ਪੁਨ ਰਾਜਾ

ਅਸੋਕਾਰਾਮਂ ਨਾਮ ਮਹਾਵ◌ਿਹਾਰਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਟ੍ਠਿਸਹਸ੍ਸਾਨਿ...ਪੇ॰... ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵ◌ਿਹਾਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਕਾਰਾਪੇਸੀ''ਤਿ। ''ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣਕਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਿਤਪਰਿਭੋਗੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸੇਕ੍ਖਾਵ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਦਾਯਾਦਾ, ਤਥਾਪਿ ਥੇਰੋ ਮਹਿਨ੍ਦਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਤ੍ਥਂ ਏਕੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਲੋਕਧਮ੍ਮਸਿਦ੍ਧੇਨ ਏਵਮਾਹ **''ਯੋ ਕੋਚਿ ਮਹਾਰਾਜ...ਪੇ॰... ਓਰਸਂ ਪੁਤ੍ਤ**''ਨ੍ਤਿ। ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਵ◌ੇ**ਦੇ** –

''ਅਙ੍ਗਾ ਅਙ੍ਗਾ ਸਮ੍ਭਵਸਿ, ਹਦਯਾ ਅਧਿਜਾਯਸੇ।
ਅਤ੍ਤਾ ਵ◌ੇ ਪੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮਾਸਿ, ਸ ਜੀਵ ਸਰਦੋਸਤ''ਨ੍ਤਿ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਓਰਸੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਚੇ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਤੇ ਸਯਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਵ◌ਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ ਕਸ੍ਮਾ ਨਾਰੋਚੇਨ੍ਤਿ? ਰਾਜਾ ''ਥੇਰਂ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਗਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਅਮਚ੍ਚੇ ਪੇਸੇਸਿ, ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਗਮਨਕਾਲੇ ਪਰਿਵ◌ਾਰਤ੍ਥਾਯ ਪੇਸਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ। ਅਪਿਚ ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਵ◌ਿਧਿਨਾਵ ਵਦਨ੍ਤਿ ਚਣ੍ਡਦਤ੍ਤਾ, ਚਣ੍ਡਭਾਵ◌ੋ ਚਸ੍ਸ ''ਅਮ੍ਬਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੇਲੁਯਾ ਵਤਿਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਅਮਚ੍ਚਵਤ੍ਥੁਨਾ ਵ◌ਿਭਾਵ◌ੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ ਰਾਜਾਣਾਪਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ? ''ਸਾਸਨਂ ਪਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਦੀਪਕਤਿਤ੍ਤਿਰੋ**ਤਿ ਕੂਟਤਿਤ੍ਤਿਰੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਕੂਟਤਿਤ੍ਤਿਰਕਮ੍ਮੇ ਨਿਯੁਤ੍ਤੋਪਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਪਸਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। **ਸਾਣਿਪਾਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਣਿਪਾਕਾਰੇਨ। ਵ◌ਿਭਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵਦਤੀਤਿ **ਵ◌ਿਭਜ੍ਜਵ◌ਾਦੀ** ''ਅਤ੍ਥਿ ਖ੍ਵ◌ੇਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਪਰਿਯਾਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੫)। ਅਪਿਚ **ਸਸ੍ਸਤਵ◌ਾਦੀ** ਚ ਭਗਵ◌ਾ ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਅਜਾਤਂ ਅਭੂਤਂ ਅਸਙ੍ਖਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਇਤਿਵ◌ੁ॰ ੪੩)-ਵਚਨਤੋ। **ਏਕਚ੍ਚਸਸ੍ਸਤਿਕੋ** ਚ ''ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਦੁਕਮਾਤਿਕਾ ੭) ਵਚਨਤੋ। **ਅਨ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿਕੋ** ਚ –

''ਗਮਨੇਨ ਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਲੋਕਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਕੁਦਾਚਨਂ।
ਨ ਚ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵ◌ਾ ਲੋਕਨ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਅਤ੍ਥਿ ਪਮੋਚਨਂ''॥ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੭; ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੪੫)।

''ਅਨਮਤਗ੍ਗੋਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਸਂਸਾਰੋ ਪੁਬ੍ਬਕੋਟਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੨੪; ਚੂਲਨਿ॰ ਕਪ੍ਪਮਾਣਵਪੁਚ੍ਛਾਨਿਦ੍ਦੇਸ ੬੧) ਵਚਨਤੋ। **ਅਮਰਾਵ◌ਿਕ੍ਖੇਪਿਕਪਕ੍ਖਮ੍ਪਿ** ਈਸਕਂ ਭਜਤਿ ਭਗਵ◌ਾ ''ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋਤਿ ਅਬ੍ਯਾਕਤਮੇਤਂ ਅਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋਤਿ ਅਬ੍ਯਾਕਤਮੇਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਅਬ੍ਯਾਕਤਵਤ੍ਥੁਦੀਪਨਤੋ ਸਮ੍ਮੁਤਿਸਚ੍ਚਦੀਪਨਤੋ ਚ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਦਿਵਸੇਨ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਹ ''ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿਪੀ''ਤਿਆਦਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੪੩੭)। ਤਥਾ **ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਿਕਪਕ੍ਖਮ੍ਪਿ** ਭਜਤਿ ''ਲਦ੍ਧਾ ਮੁਧਾ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿਂ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾ''ਤਿ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੬.੭; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੩੦) ਵਚਨਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਮੁਧਾਤਿ ਅਧਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵ◌ੇਵਚਨਂ। **ਸਞ੍ਞੀਵ◌ਾਦਾਦਿਕੋ** ਚ ਭਗਵ◌ਾ ਸਞ੍ਞੀਭਵਅਸਞ੍ਞੀਭਵਨੇਵਸਞ੍ਞੀਨਾਸਞ੍ਞੀਭਵਵਸੇਨ। **ਉਚ੍ਛੇਦਵ◌ਾਦੀ** ਚ ''ਅਹਞ੍ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਵਦਾਮਿ ਰਾਗਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬) ਵਚਨਤੋ। **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਾਨਵ◌ਾਦੀ** ਚ ''ਖੀਣਾ ਜਾਤਿ, ਵ◌ੁਸਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੩; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੫; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੫) ਵਚਨਤੋ, ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵ◌ੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੬) ਵਚਨਤੋ, ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਦੀਪਨਤੋ ਚ। ਏਵ◌ਂ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਤਥਾ ਤਥਾ ਵ◌ੇਨੇਯ੍ਯਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਰੂਪਂ ਵ◌ਿਭਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵਦਤੀਤਿ ਵ◌ਿਭਜ੍ਜਵ◌ਾਦੀ ਭਗਵ◌ਾਤਿ।

ਤਤਿਯਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾਨਯੋ।

ਪੁਪ੍ਫਨਾਮੋ ਸੁਮਨਤ੍ਥੇਰੋ। ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰੋਤਿ ਏਕੇ। ਮਹਿਂਸਕਮਣ੍ਡਲਂ **ਅਨ੍ਧਰਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ** ਨਾਮ ਤਯੋ ਮਗ੍ਗਾ। ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਚ ਏਕੇ। ਪਞ੍ਚਪਿ ਰਟ੍ਠਾਨਿ **ਪਞ੍ਚ ਚੀਨਰਟ੍ਠਾਨਿ** ਨਾਮ। **ਰਾਜਗਹੇ**ਤਿ ਦੇਵ◌ਿਯਾ ਕਤਵ◌ਿਹਾਰੇ। **ਸਿਲਕੂਟਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਕੂਟੇ। **ਵਡ੍ਢਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਲਙ੍ਕਰਣਚੁਣ੍ਣਂ। ਅਰਿਯਦੇਸੇ ਅਤੀਵ ਸਮ੍ਮਤਂ ਕਿਰ। ਏਕਰਸੇਨ ਨਾਥਕਰਣਾ ਇਤਿ ਦਮਿਲ਼ਾ। **ਸਾਰਪਾਮਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਂ ਪਾਮਙ੍ਗਂ। ਪੇਤਵਤ੍ਥੁਆਦਿਨਾ ਸਂਵ◌ੇਜੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਭਿਸਮਯਤ੍ਥਂ ਸਚ੍ਚਸਂਯੁਤ੍ਤਞ੍ਚ। **ਮੇਘਵਨੁਯ੍ਯਾਨਂ** ਨਾਮ ਮਹਾਵ◌ਿਹਾਰਟ੍ਠਾਨਂ। ''ਦ੍ਵ◌ਾਸਟ੍ਠਿਯਾ ਲੇਣੇਸੂ''ਤਿ ਪਾਠੋ। **ਦਸਭਾਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਯਕੁਮਾਰਾਦਯੋ ਦਸ, ਤੇ ਇਧ ਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। **ਵ◌ੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸੋ ਪਵ◌ਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ

ਚਾਤੁਮਾਸਿਨਿਯਾ ਪਵਾਰਣਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਠਮਪਵਾਰਣਾਯ ਵਾ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਾਸਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਂ ਅਵੋਚ, ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਪੁਣ੍ਣਮਾਯਂ ਮਹਾਵੀਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਗਹੇਤੁਂ। **ਮਹਾਵੀਰੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੋਪਚਾਰੇਨ ਧਾਤੁਯੋ ਵਦਤਿ। **ਜਙ੍ਘਪ੍ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ''ਥੂਪਸ੍ਸ ਜਙ੍ਘਪ੍ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮਾਤੁਲਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯਾ** ਚੂਲੋਦਰਮਹੋਦਰਾ। ਧਰਮਾਨਸ੍ਸ ਵਿਯ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਰਸ੍ਮਿ ਸਰਸਰਸ੍ਮਿ, ਰਞ੍ਞੋ ਲੇਖਾਸਾਸਨਂ ਅਪ੍ਪੇਸਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਮੁਖਸਾਸਨਮਵੋਚ। ਦੋਣਮਤ੍ਤਾ ਮਗਧਨਾਲ਼ਿਯਾ ਦ੍ਵਾਦਸਨਾਲ਼ਿਮਤ੍ਤਾ ਕਿਰ। ''ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ। **ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਹਿ ਪਞ੍ਚ ਰਸ੍ਮਿਯੋ ਆਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਫਲੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚ, ਤਾ ਪਨ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾਵ। **ਕਤ੍ਤਿਕਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ**ਤਿ ਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਠਮਦਿਵਸੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਹਾਬੋਧਿਟ੍ਠਾਨੇ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਨਾਗਯਕ੍ਖਾਦਿਦੇਵਤਾਕੁਲਾਨਿ। **ਗੋਪਕਾ** ਨਾਮ ਰਾਜਪਰਿਕਮ੍ਮਿਨੋ ਤਥਾਭਾਵਕਿਚ੍ਚਾ। ਤੇਸਂ ਕੁਲਾਨਂ ਨਾਮਨ੍ਤਿਪਿ ਕੇਚਿ। ਉਦਕਾਦਿਵਾਹਾ ਕਾਲਿਙ੍ਗਾ। ਕਾਲਿਙ੍ਗੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕੁਲਂ ਕਾਲਿਙ੍ਗਕੁਲਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ।

ਪਠਮਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇਤਿ ਦੁਤਿਯਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੇਹਿ ਸਮੁਦ੍ਦਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਤਂ ਠਾਨਂ ਸਮੁਦ੍ਦਸਾਲਵਤ੍ਥੁ। **ਸੋਲ਼ਸ ਜਾਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕੁਲਾਨਿ** ਅਟ੍ਠ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਮਚ੍ਚਕੁਲਾਨਿ। ਮਹਾਅਰਿਟ੍ਠਤ੍ਥੇਰੋ ਚੇਤਿਯਗਿਰਿਮ੍ਹਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। **ਅਮਚ੍ਚਸ੍ਸ ਪਰਿਵੇਣਟ੍ਠਾਨੇ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਤਿਕਾਲਵਸੇਨਾਹ। ਮਹਿਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਵਸ੍ਸਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। **ਵਿਨਯੋ ਸਂਵਰਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਪੁਣਨਂ ਵਾ। ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਨਾਮਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੋ। ਮਗ੍ਗਾਦਿਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇ ਅਸਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ ਸੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਮਰਣਂ ਵਾ, ਸਤਿਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ "**ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨ**"ਨ੍ਤਿ। **ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਕਞ੍ਚਿ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨੁਪਾਦਾਯ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਅਨਵਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਨਿਸਾ**ਤਿ ''ਵਿਨਯੋ ਸਂਵਰਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਕਾ ਕਾਰਣਪਰਮ੍ਪਰਾ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਤ੍ਤਹਿਤਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਰਹਿਤਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਏਤਦਤ੍ਥਂ ਸੋਤਾਵਧਾਨ**"ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਨਯਕਥਨਂ ਵਿਨਯਮਨ੍ਤਨਞ੍ਚ ਉਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਪਰੇਸਂ ਸੋਤਸ੍ਸ ਓਦਹਨਂ **ਸੋਤਾਵਧਾਨਂ**। ਤਤੋ ਉਗ੍ਗਹਿਤਵਿਨਯਕਥਾਮਨ੍ਤਨਾਨਂ ਤੇਸਂ ਉਪਨਿਸਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣਪਰਮ੍ਪਰਾ ਸਿਦ੍ਧਾਯੇਵਾਤਿ ਨ ਪੁਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਏਤਦਤ੍ਥਾ ਉਪਨਿਸਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨੇਨੇਵ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਾਦਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਸੋਤਾਵਧਾਨਾਸਮ੍ਭਵਤੋ ਏਤਦਤ੍ਥਂ ਸੋਤਾਵਧਾਨਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੇ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਪਰਹਿਤਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਮੂਲਕਾਰਣਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਏਵਂ ਯਥਾ ਯਥਾ ਯਂ ਯਂ, ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯ ਪਦਂ ਇਧ।
ਤਂ ਤਂ ਤਥਾ ਤਥਾ ਸਬ੍ਬਂ, ਪਯੋਜੇਯ੍ਯ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋਤਿ॥

ਬਾਹਿਰਨਿਦਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਵੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡੋ

ਵੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ

‘‘ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਵਿਹਰਤਿ ਮਹਾਵਨੇ ਕੂਟਾਗਾਰਸਾਲਾਯਂ। ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਕਲਨ੍ਦਗਾਮੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਿਨਯਨਿਦਾਨੇ ਆਰਭਿਤਬ੍ਬੇ ਵੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਭੋ ਕਿਮਤ੍ਥੋਤਿ ਚੇ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਮੂਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਵਿਨਯਨਿਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ‘‘ਪਠਮਂ ਆਵੁਸੋ ਉਪਾਲਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਕਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਵੇਸਾਲਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਕਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਹਿ ਨਿਦਾਨਪੁਚ੍ਛਾ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ‘‘ਪਠਮਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਕਿਂਨਿਦਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਸਾਧਾਰਣਮਹਾਨਿਦਾਨਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯਾਤਿ? ਨਾਯੁਤ੍ਤਂ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਨਿਦਾਨਸ੍ਸ ਪੁਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਚ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਮਹਾਨਿਦਾਨਂ ਪਠਮਮਾਹ। ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਕ੍ਕਮੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਾਦੀਨਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਆਰੋਪਿਤਾਨਿ। ਕਥਂ ਆਰੋਪਿਤਾਨੀਤਿ ਚੇ? ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੇਨ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਵਿਨਯੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ, ਪੁਟ੍ਠੇਨ ਚ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੇਨ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਮੇਵ। ਅਪੁਚ੍ਛਿਤਾਨਿਪਿ ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਆਦੀਨਿ ਯੁਜ੍ਜਮਾਨਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਅਨ੍ਤੋਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਗਣਸਜ੍ਝਾਯਮਕਂਸੂਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਵੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡਂ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸੇਵ ਨਿਦਾਨਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਨਧਿਕਾਰਿਕਂ ਵਾ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਂ ਵਾ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਨਿਦਾਨਪੁਚ੍ਛਾਨਨ੍ਤਰਂ ਤਦੇਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਦਿਤੋ ਪਭੁਤਿ ਵਿਨਯਨਿਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **‘‘ਤੇਨ ਸਮਯੇਨਾ’’**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਂ।

ਇਦਾਨਿ ਨਿਦਾਨਭਣਨੇ ਪਯੋਜਨਂ ਵਕ੍ਖਾਮ – ਵਿਨਯਸ੍ਸਆਣਾਦੇਸਨਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਤਾਵ ਆਣਾਰਹਭਾਵਦੀਪਨਂ , ਆਣਾਭੂਤਸ੍ਸ ਚ ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਅਨਞ੍ਞਵਿਸਯਭਾਵਦੀਪਨਂ, ਆਣਾਯ ਠਿਤਾਨਂ ਸਾਵਕਾਨਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਦੀਪਨਞ੍ਚਾਤਿ ਤਿਵਿਧਮਸ੍ਸ ਪਯੋਜਨਂ। ਕਥਂ? ਆਣਾਸਾਸਨਾਰਹੋ ਹਿ ਭਗਵਾ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ, ਅਧਿਗਤਗੁਣਵਿਸੇਸਤ੍ਤਾ, ਲੋਕਜੇਟ੍ਠਸੇਟ੍ਠਤ੍ਤਾ, ਤਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ, ਅਰਸਰੂਪਤਾਦੀਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ ਅਕਮ੍ਪਨਤੋ ਭਗਵਤੋ ਤਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਨਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਸਮ੍ਭਵਪਰਿਯਾਯਦੀਪਨਪਾਲ਼ਿਯਾ ਪਹੀਨਕਿਲੇਸਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ । ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਝਾਨਾਨਂ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਞ੍ਚ ਵਿਜ੍ਜਾਨਂ ਅਧਿਗਮਪਰਿਦੀਪਨੇਨ ਅਧਿਗਤਗੁਣਵਿਸੇਸਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ‘‘ਨਾਹਂ ਤਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਪਸ੍ਸਾਮਿ ਸਦੇਵਕੇ...ਪੇ॰... ਮੁਦ੍ਧਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਤੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਜੇਟ੍ਠੋ ਸੇਟ੍ਠੋ ਲੋਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਚ ਵਚਨੇਨ ਜੇਟ੍ਠਸੇਟ੍ਠਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਇਦਞ੍ਚ ਭਗਵਤੋ ਆਣਾਰਹਭਾਵਦੀਪਨਪ੍ਪਯੋਜਨਂ। ‘‘ਆਗਮੇਹਿ ਤ੍ਵਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਆਗਮੇਹਿ ਤ੍ਵਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਤਥਾਗਤੋਵ ਤਤ੍ਥ ਕਾਲਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਂ ਅਨਞ੍ਞਵਿਸਯਭਾਵਦੀਪਨਂ। ‘‘ਸਾਧਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਥਵਿਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ‘‘ਏਕਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਾਣਿਂ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਬ੍ਬੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਚ ਇਮੇਹਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਤੀਹਿ ਸੀਹਨਾਦੇਹਿ ਆਣਾਯ ਠਿਤਾਨਂ ਸਾਵਕਾਨਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾਦੀਪਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾਦੀਸੁ ਅਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਭਗਵਾ ਵੇਰਞ੍ਜਾਯਮੇਵ ਤਦਾ ਵਿਹਾਸੀਤਿ ਚੇ? ਨਲ਼ੇਰੁਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪੀਤਿਸਞ੍ਜਨਨਤ੍ਥਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖਾਵਸੇਨ ਅਕਿਲਮਨਤ੍ਥਂ, ਵੇਰਞ੍ਜਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਸਾਦਸਞ੍ਜਨਨਤ੍ਥਂ, ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵਦੀਪਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤਤ੍ਤਾ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਚਨਹੇਤੁਭੂਤਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਨਟ੍ਠਾਨਭੂਤਤ੍ਤਾ ਚ। ਤੇਸੁ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਬਲਵਕਾਰਣਂ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ‘‘ਤੇਨ ਸਮਯੇਨਾਤਿ ਯੇਨ ਕਾਲੇਨ ਆਯਸ੍ਮਤੋ...ਪੇ॰... ਤੇਨ ਕਾਲੇਨਾ’’ਤਿ। ਪੁਰਿਮੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਅਸਙ੍ਗਹਕਾਰਣੇਸੁ ਪਠਮੇਨ ਭਗਵਾ ਮੇਤ੍ਤਾਭਾਵਨਾਦਿਨਾ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਸਂਰਕ੍ਖਣੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਦਰਂ ਜਨੇਤਿ। ਦੁਤਿਯੇਨ ਪਰਿਸਾਵਚਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਏਵਂ ਪਰਿਸਾ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਏਵਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੇਨ ਚ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤਿਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੇਨ ਕੁਲਾਨੁਗ੍ਗਹੋ

ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਏਵਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵੇਨਾਪਿ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥੰ ਨ ਲੋਲੁਪ੍ਪਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਕੇਵਲਂ ਪਰਦਤ੍ਤੂਪਜੀਵਿਨਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਤੇਨਾਤਿਆਦਿਪਾਠਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਵਿਨਯਸ੍ਸਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਵ੍ਵਯੋ ਤੇਨਾਤਿਆਦਿਪਾਠੋ, ਅਵ੍ਵਯੋ ਵਿਨਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

> ''ਤੇਨਾਤਿਆਦਿਪਾਠਮ੍ਹਾ, ਕੋ ਅਵ੍ਵਯੋ ਵਿਨਯੋ ਇਧ।
> ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸਯਨ੍ਤੋਵ, ਕਰੇ ਵਿਨਯਵਣ੍ਣਨ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਚੇ? ਨਨੁ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ''ਇਦਞ੍ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਵਚਨਂ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤੇਨਾਤਿਆਦਿਪਾਠਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸਯਨ੍ਤੋ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਤ੍ਤਪਚ੍ਚਕ੍ਖਵਚਨਭੂਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ ਵੇਰਞ੍ਜਾਯਂ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਏਵਮਾਦਿਵਚਨਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਨਿਦਾਨਂ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ ਕੇਨ ਧਾਰਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ''ਤੇਨ ਸਮਯੇਨਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਸ੍ਸ ਵਿਨਯਪਿਟਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਭਾਵਦੀਪਨਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਵ੍ਵਤ੍ਥੇਪਿ ਤਬ੍ਬੋਹਾਰਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ''ਨਾਨਾਵਿਧਭਿਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਵਸਨੋ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਵਿਨਯਸ੍ਸਾਦਿਭਾਵੇਨ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕੇਹਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤਾਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ਯਥਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ''ਏਕਂ ਸਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ, ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਚ ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ''ਤਿ ਅਨਿਯਮਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਅਵਤ੍ਵਾ ਇਧ ''ਤੇਨ ਸਮਯੇਨਾ''ਤਿ ਪਠਮਂ ਤਂਨਿਦ੍ਦੇਸੋਵ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮਯਸ੍ਸ, ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਹੇਤੁਭੂਤਸ੍ਸ ਸਮਯਸ੍ਸ ਹੇਤੁ ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਮਯਸ੍ਸ ਅਤੀਤਸ੍ਸ ਤੇਸਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕਾਨਂ ਵਸੀਨਂ ਸੁਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾ। ਕਥਂ? ''ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ ਤੇ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ, ''ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਸੁ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਦਾਨੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਚ ''ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤਦਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਤਦਨੁ...ਪੇ॰... ਦਸ ਅਤ੍ਥਵਸੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਙ੍ਘਸੁਟ੍ਠਤਾਯਾ''ਤਿ ਚ ''ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ ਚ ਖਨ੍ਧਕੇਸੁ ਚ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਿਨਯਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਵਚਨਤੋ ਯੋ ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮਯੋ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਯਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਸੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮਯੋ ਚ ਸੁਵਿਦਿਤੋ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਧਰਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ, ਨਾਯਂ ਨਯੋ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਵਿਹਰਤਿਪਦੇਨ ਏਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧਤ੍ਤਾ ਚ ਪਠਮਂ ਯਂਨਿਦ੍ਦੇਸਾਦਿਨੋ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਤਂਨਿਦ੍ਦੇਸੋਵ ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਕਥਂ? ਏਤ੍ਥ ''ਯੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਕਲਨ੍ਦਗਾਮੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਯੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਵੇਸਾਲੀ...ਪੇ॰... ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਾ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਯਂਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਅਵਤ੍ਵਾ ਤਂਨਿਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸੇਵ ਸਮ੍ਭਵਤੋ **''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ...ਪੇ॰... ਕਲਨ੍ਦਗਾਮੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਸੁਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾ ਵਾ। **ਅਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨਮੇਵੇਤਂ ਤਂਨਿਦ੍ਦੇਸਤ੍ਤਾ, ਤਥਾਪਿ ਸਮ੍ਪਤਿਕਾਲਵਸੇਨ ਤਦਿਤਰੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾ ''ਅਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਯਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਵਿਨਯੇ ਯੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ, ਤਂ ਤਬ੍ਬਹੁਲੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਯਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਤੇਨਾਤਿ ਪਦਂ ਅਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤੇਨ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਂ ਤੇਨਾਤਿ ਪਦਂ ਅਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨਂ ਭਵੇਯ੍ਯ। ''ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਗਵਾ ਉਰੁਵੇਲਾਯਂ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤੇਨਾਤਿ ਪਦਞ੍ਚ ਅਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੇਸਂ ਤੇਨ ਤਂਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਥੋ ਅਵਿਦਿਤੋ, ਤੇਸਂ ਵਸੇਨਾਹ ''ਅਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਤਤੋ ਪਠਮਂ ਤਦਤ੍ਥਾਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਤਂਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇਨ ਯਂਨਿਦ੍ਦੇਸਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ ''ਅਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਥ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਾਦੀਸੁ ਅਯਂ ਨਾਮਾਤਿ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲਪਰਿਦੀਪਨਸ੍ਸ ਸਮਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਉਪਪਦਭਾਵੇਨਪਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤੁਮਰਹਤਿ ''ਯਦਿਦਂ ਅਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦੇਸਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ''ਤੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇਨ ਘਟੇਨ ਪਟੇਨਾਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ ਨਿਯਮਂ ਕਰੋਤਿ ''ਸਮਯੇਨਾ''ਤਿ। ਕੇਨ ਪਨ ਸਮਯੇਨ? ਪਰਭਾਗੇ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਿਦ੍ਧੇਨ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਸਮਯੇਨ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ਵਿਤਕ੍ਕਸਮਯੋ ਚੇ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ''ਪਰਤੋ ਇਧ ਪਨ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ ਕਰਣਤ੍ਥੋ ਚ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਯੋ ਹਿ ਸੋ

ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮਯੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾਦੀਹਿਪਿ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ, ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ ਕਰਣਭੂਤੇਨ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ? ਨ, ਬਾਹੁਲ੍ਲੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਯ ਅਵਤ੍ਵਾ ਇਧ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਕਰਣਵਚਨੇਨ ਕਸ੍ਮਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਹਿ ਚੋਦਨਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਬਾਹੁਲ੍ਲੇਨ ਕਰਣਵਚਨਪ੍ਪਯੋਜਨਂ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਆਚਰਿਯੋ ਆਹ ''ਯੋ ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮਯੋ''ਤਿਆਦਿ। ਨ ਸਮ੍ਪਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਸ੍ਸੇਵ ਕਰਣਵਚਨਸ੍ਸ ਪਯੋਜਨਂ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ, ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋਵ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਨ ਕਰਣਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ **"ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਿਦ੍ਧੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਸਮਯਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਆਗਮਨਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯਂ ਤਦਨੁਰੂਪਕਾਲਞ੍ਚ ਉਪਾਦਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਚ੍ਚਯਸਾਮਗ੍ਗਿਞ੍ਚ ਆਗਮਨਕਾਲਞ੍ਚ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਯਥਾ ''ਏਕੋਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਖਣੋ ਸਮਯੋ ਚਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਖਣਸਮਯਾਨਂ ਏਕੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਥਾ ਕਾਲਞ੍ਚ ਸਮਯਞ੍ਚ ਉਪਾਦਾਯਾਤਿ ਕਾਲਸਮਯਾਨਂ ਏਕੋ ਅਤ੍ਥੋ ਸਿਯਾ, ਅਪਿਚ ਆਗਮਨਪਚ੍ਚਯਸਮਵਾਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਸਮਯੋ ਕਾਲਸ੍ਸਾਪਿ ਆਗਮਨਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਸਮਯਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਸੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਵਿਸੁਂ ਕਾਲੋ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਗਹਿਤੋਤਿ ਚ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਸ੍ਵੇਪੀਤਿ ਕਾਲਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਨਿਯਮਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਮਯੋ ਕਾਲਤ੍ਥੋ । ਤਸ੍ਮਿਂ ਸ੍ਵੇਤਿ ਨਿਯਮਿਤਕਾਲੇ ਇਤਰੇਸਂ ਆਗਮਨਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਸਮਵਾਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪਸਙ੍ਕਮੇਯ੍ਯਾਮ ਯਥਾਨਿਯਮਿਤਕਾਲੇਪਿ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਮਵਾਯਾਨੁਰੂਪਂ ਕਾਲਞ੍ਚ ਉਪਾਦਾਯਾਤਿ ਸ੍ਵੇਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਦਿਵਸੇ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਾਦਿਕਾਲਨਿਯਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਲਸਮਯਾਨਂ ਨ ਏਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਕਾਲਸ੍ਸ ਵਿਸੁਂ ਗਹਣਮ੍ਪਿ ਸਾਤ੍ਥਕਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਖਣੇ ਖਣੇ ਤ੍ਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਜਾਯਸਿ ਚ ਜੀਯਸਿ ਚ ਮੀਯਸਿ ਚੇਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੯੮) ਚ ਖਣੇ ਖਣੇ ਭਾਸਤਿ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਨ੍ਤਿ ਚ ਖਣਸਦ੍ਦੋ ਅਨੇਕਤ੍ਥੋ, ਤਥਾ ਸਮਯਸਦ੍ਦੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਮੇਕੇਨ ਨਿਯਮੇਨ੍ਤੋ **"ਏਕੋਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਖਣੋ ਚ ਸਮਯੋ ਚਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਖਣਸਮਯਾਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਏਕਤ੍ਥੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਖਣੋ ਓਕਾਸਲਾਭੋ, ਅਟ੍ਠਕ੍ਖਣਵਜ੍ਜਿਤੋ ਨਵਮੋ ਖਣੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਚ੍ਛੇਦਾਦਯੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸਮਯੇ ਏਤ੍ਥ ਪਵਦਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਮਯਪ੍ਪਵਾਦਕੋ**। ਸ੍ਵੇਵ ਤਿਨ੍ਦੁਕਾਚੀਰਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਤਿਮ੍ਬਰੁਰੁਕ੍ਖਪਨ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਤਿਨ੍ਦੁਕਾਚੀਰਂ**। **ਏਕਸਾਲਕੇ**ਤਿ ਏਕੋ ਸਾਲਰੁਕ੍ਖੋ। ''ਕੁਟਿਕਾ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਤ੍ਥਾਭਿਸਮਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤਪਟਿਲਾਭਾ। **ਧੀਰੋ**ਤਿ ਚ **ਪਣ੍ਡਿਤੋ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨਾਞ੍ਞੋ। **ਸਮ੍ਮਾ ਮਾਨਾਭਿਸਮਯਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਾਨਸ੍ਸ ਪਹਾਨੇਨ, ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਾਨਪ੍ਪਹਾਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਚਤੂਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਪਟਿਵੇਧੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਾਕਾਰਤਾਯਟ੍ਠੋ। **ਸਙ੍ਖਤਟ੍ਠੋ** ਕਾਰਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥੋ, ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਵੇਦਨਾਯ **ਸਨ੍ਤਾਪਟ੍ਠੋ**। ਸੁਖਾਯ ਵੇਦਨਾਯ **ਵਿਪਰਿਣਾਮਟ੍ਠੋ**। ਪੀਲ਼ਨਟ੍ਠਾਦਿਕੋਵ **ਅਭਿਸਮਯਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਗਬ੍ਭੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਸਮਯੋ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਪਥਵੀਕਮ੍ਪਨਆਲੋਕਪਾਤੁਭਾਵਾਦੀਹਿ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਪਾਕਟੋ। **ਦੁਕ੍ਕਰਕਾਰਿਕਸਮਯੋ**ਪਿ ਕਾਲ਼ੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਨ ਕਾਲ਼ੋਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਕਟੋ। ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਾਹਾਨਿ ਚ ਅਞ੍ਞਾਨਿ ਚ **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਸਮਯੋ**।

ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਮੇਵ ਤਂ ਸਮਯਨ੍ਤਿ ਆਰਮ੍ਭਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਾ, ਤਾਵ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਮ੍ਪਯੋਗੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ। **ਕਰੁਣਾਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਾਸੀ**ਤਿ ਕਰੁਣਾਕਿਚ੍ਚਵਿਹਾਰੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਵਿਹਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਂ ਸਮਯਞ੍ਹਿ ਕਰੁਣਾਕਿਚ੍ਚਸਮਯਂ। ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਂ ਕਰੁਣਾਕਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਭਗਵਤੋ ਕਿਚ੍ਚਾਨਿ, ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿ **ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਂ,** ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵੇਨੇਯ੍ਯਸਤ੍ਤਾਵਲੋਕਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਦਨੁਰੂਪਕਰਣਂ **ਕਰੁਣਾਕਿਚ੍ਚਂ**। ''ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵਯਂ ਕਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੩; ਉਦਾ॰ ੧੨, ੨੮) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਭਗਵਾਪਿ ਕਰੋਤਿਯੇਵ। ਅਥ ਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਆਦਿਸਮਾਯੋਗਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਕਰੁਣਾਕਿਚ੍ਚਂ ਵਿਹਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਕਰੁਣਾਵਿਹਾਰੇਨ ਵਿਹਾਸੀ''ਤਿ ਆਹ। **ਅਧਿਕਰਣਞ੍ਹਿ ਕਾਲਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਹਿ**-ਕਾਰੋ ਕਾਰਣਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਕਾਲਸਮੂਹਖਣਸਮਵਾਯਹੇਤੁਸਙ੍ਖਾਤਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਸਮਯਟ੍ਠੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਕਾਲਸਮੂਹਟ੍ਠੋ ਸਮਯੋ ਕਥਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਹੋਤਿ? ਅਧਿਕਰਣਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹੇ ਜਾਤੋਤਿ ਯਥਾ, ਏਵਂ ਕਾਲਟ੍ਠੋ ਸਮਯਸਦ੍ਦੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਕਥਂ ਰਾਸਟ੍ਠੋ? ਯਵਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਜਾਤੋਤਿ ਯਥਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਪੁਞ੍ਜੇ ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਪੁਞ੍ਜੇ ਵਾ ਫਸ੍ਸਾਦਯੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਧਿਕਰਣਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਕਾਲਟ੍ਠੋ ਸਮੂਹਟ੍ਠੋ ਚ ਹੋਤਿ, ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਇਦਾਨਿ ਭਾਵੇਨਭਾਵਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾਨਾ"**ਮਿਚ੍ਚਾਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਭਾਵੋ ਨਾਮ

ਕਿਨ੍ਤਿ? ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਾ, ਸਾ ਤੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਫਸ੍ਸਾਦਿਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਸਾ ਪਨ ਸਮਯਸ੍ਸ ਭਾਵੇਨ ਭਾਵੋ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਖਣੇ** ਨਾਮ ਅਟ੍ਠਕ੍ਖਣਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਨਵਮੋ ਖਣੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਸਮਵਾਯੇ** ਨਾਮ ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦਿਕਾਰਣਸਾਮਗ੍ਗੀ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਹੇਤੁ** ਨਾਮ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣਕਾਰਣਸਮਵਾਯਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਸਤਿ ਤੇਸਂ ਫਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਭਾਵੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਇਧ ਪਨ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ ਕਰਣਤ੍ਥੋ ਚ ਸਮ੍ਭਵਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਯਮੇਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਇਧ ਵਿਨਯੇ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤੁਕਰਣਤ੍ਥੇ ਤਤਿਯਾ ਹੇਤੁਮ੍ਹਿ ਚ ਇਤਜੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਸੋ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ''ਤਥਾਗਤੋਵ ਤਤ੍ਥ ਕਾਲਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਸਮਯੇਨਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਮਯਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ''ਅਨ੍ਨੇਨ ਵਸਤਿ ਵਿਜ੍ਜਾਯ ਵਸਤੀ''ਤਿ ਯਥਾ, ਅਨ੍ਨਂ ਵਾ ਵਿਜ੍ਜਂ ਵਾ ਲਭਾਮੀਤਿ ਤਦਤ੍ਥਂ ਵਸਤੀਤਜਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ''ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਹੇਤ੍ਵਤ੍ਥੇ ਤਤਿਯਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਯਞ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਞ੍ਚ ਓਲੋਕਯਮਾਨੋ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਾਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਾਦੀਸੁ ''ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਦ੍ਧਮਾਸਂ , ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਯਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੬੨) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਤਿਯਾ ਕਾਲਦ੍ਧਾਨੇ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗੇਤਿ ਦੁਤਿਯਾਤ੍ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ''ਮਾਸਮਧੀਤੇ ਦਿਵਸਮਧੀਤੇ''ਤਿ ਯਥਾ। ਇਧ ਪਨ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ ਕਰਣਤ੍ਥੋ ਚ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਕਰਣਵਚਨਸ੍ਸ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ ਤਂ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸਮਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਹੇਤੁਞ੍ਚ ਅਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਾਸਿ। ਯਸ੍ਸ ਕਰਣਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤੇਨ ਕਰਣਭੂਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਾਪਯਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਾਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਪਨ ''ਸੁਦਿਨ੍ਨਾਦੀਨਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋਵ ਕਾਰਣਂ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਯਮਭੂਤੋ ਕਾਲੋ ਪਨ ਕਰਣਮੇਵ ਤਂ ਕਾਲਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨਿਦ੍ਦੋਸਂ। ਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਇਦਂ ਕਰਣਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਤ੍ਤਾ ਪਠਮਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਦੁਵੁਤ੍ਤਂ। ਹੇਤੁਅਤ੍ਥਤੋ ਹਿ ਯਥਾ ਪਚ੍ਛਾ ਕਰਣਤ੍ਥੋ ਯੋਜਿਯਮਾਨੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਯੋਗਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਥਾ ਚ ਯੋਜਿਤੋ। ਯਂ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੋ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਇਦਂ ਕਰਣਤ੍ਥਂ ਪਠਮਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥਂ ਪਚ੍ਛਾ ਯੋਜੇਸਿ, ਤਂ ਯੋਜਨਾਸੁਖਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਆਚਰਿਯੇਨ** ਲਿਖਿਤਂ। ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ''ਆਚਰਿਯੇਨ ਲਿਖਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਤਕ੍ਕੋ''ਤਿ ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਆਚਰਿਯੋ ਨਾਮ **ਆਨਨ੍ਦਾਚਰਿਯੋ** ਕਲਸਪੁਰਵਾਸੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ਯਥਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ''ਏਕਂ ਸਮਯਂ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਥਾ ''ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਵੇਰਞ੍ਜਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਥ ਸਵੇਵਚਨਂ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਥੇਰੋ, ਤਥਾਗਤੋ ਸੁਗਤੋਤਿਆਦੀਨਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਅਥ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਪਦਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਗਹਣੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਯੋਜਨਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਪਰਮਗਮ੍ਭੀਰਂ ਅਜ੍ਝਾਸਯਕ੍ਕਮਂ ਅਜਾਨਤਂ ''ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸੋ...ਪੇ॰... ਅਭਿਵਿਞ੍ਞਾਪੇਸੀ''ਤਿਆਦਿਕਂ (ਪਾਰਾ॰ ੩੬) ''ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸੁਦਿਨ੍ਨਂ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛੀ''ਤਿਆਦਿਕਞ੍ਚ (ਪਾਰਾ॰ ੩੯) ''ਸਾਦਿਯਿ ਤ੍ਵਂ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ। ਨਾਹਂ ਭਗਵਾ ਸਾਦਿਯਿ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਞ੍ਚ (ਪਾਰਾ॰ ੭੨) ਤਥਾ ਪੁਰਾਣਵੋਹਾਰਿਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਪਞ੍ਞਾਪਨਞ੍ਚ ਦੇਵਦਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਨੁਜਾਨਨਞ੍ਚਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੁਦ੍ਧਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਙ੍ਕਾ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯ, ''ਤਥਾ ਕਿਂ ਪਨ ਤੁਯ੍ਹਂ ਛਵਸ੍ਸ ਖੇਲਾਸਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੩੬) ਏਵਮਾਦਿਕਂ ਫਰੁਸਵਚਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਨਯਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਖੀਣਾਸਵਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਙ੍ਕਾ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਦੁਭਯਸਙ੍ਕਾਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ਆਯਸ੍ਮਤਾ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੇਨ ਇਦਮੇਵ ਪਦਦ੍ਵਯਗ੍ਗਹਣਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਤਂ ਦੀਪੇਤਿ – ਕਾਮਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੇਯ੍ਯਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧੋਯੇਵ, ਭਗ੍ਗਸਬ੍ਬਦੋਸਤ੍ਤਾ ਭਗਵਾਵ, ਸੋ ਸਤ੍ਥਾਤਿ। ਪਰਤੋਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ਤਥਾਗਤਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤੇ ਸੇਤੁਘਾਤੋ ਤਥਾਗਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੬)। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਣ੍ਹੇਨਪਿ ਕੇਸਿ ਵਿਨੇਮਿ ਫਰੁਸੇਨਪੀ''ਤਿਆਦਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੧੧)।

ਅਸਾਧਾਰਣਹੇਤੁਮ੍ਹੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੁਸਲਮੂਲਾਨਿ ਨ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਕਦਾਚਿ ਮੂਲਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਅਕੁਸਲਮੂਲਾਨਿ ਕੁਸਲਾਨਂ, ਅਬ੍ਯਾਕਤਮੂਲਾਨਿ ਨ ਕਦਾਚਿ ਕੁਸਲਾਨਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਕੁਸਲਾ ਹੇਤੂ ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਰੂਪਾਨਂ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ (ਪਟ੍ਠਾ॰ ੧.੧.੪੦੧ ਆਦਯੋ), ਤਸ੍ਮਾ ਕੁਸਲਾਨਿ ਕੁਸਲਾਨਂਯੇਵਾਤਿਆਦਿਨਯੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਪੁਚਿ ਵੁਚ੍ਚਤੇ ਕੁਟ੍ਠਾ, ਤੇ ਮਨ੍ਤਯਤਿ

ਨਾਸਯਤੀਤਿ **ਪੁਚਿਮਨ੍ਤੋ। ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਹਿਤਸੁਖਨਿਪ੍ਫਾਦਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਸਤ੍ਤੇ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ "**ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਉਪਕਾਰਬਹੁਲਤ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਬਹੁਜਨਹਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਬਹੁਨੋ ਜਨਸ੍ਸ ਹਿਤਤ੍ਥਾਯ। ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਹਿਤੂਪਦੇਸਕੋ ਹਿ ਭਗਵਾ। **ਸੁਖਾਯਾ**ਤਿ ਸੁਖਤ੍ਥਾਯ। ਚਾਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਕਾਰਕਸੁਖਸਮ੍ਪਦਾਯਕੋ ਹਿ ਏਸ। ਮੇਤ੍ਤਾਕਰੁਣਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਲੋਕਾਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਵਿਯ। ਲੋਕਸ੍ਸ ਰਕ੍ਖਿਤਗੋਪਿਤਾ ਹਿ ਏਸ। **ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲੇ ਵੇਨੇਯ੍ਯਸਤ੍ਤੇਯੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮਗ੍ਗਫਲਾਧਿਗਮਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਅਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਰਮਤ੍ਥਤ੍ਥਾਯ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯ, ''ਹਿਤਾਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੰਸਮ੍ਪਾਪਕਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਮਗ੍ਗਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਹਿਤੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। **ਸੁਖਾਯਾ**ਤਿ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸੁਖਤ੍ਥਾਯ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਸੁਖਾਭਾਵਤੋ। **ਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਸਙ੍ਘਾਤੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮਾਧਿੰ ਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਸੀਲਮਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣੰ ਸਬ੍ਬਸੇਕ੍ਖਾਸੇਕ੍ਖਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਤਾ। **ਕੋਸਮ੍ਬਕਸੁਤ੍ਤੇ**ਪਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੯੨) ''ਸੀਲਸਾਮਞ੍ਞਗਤੋ ਵਿਹਰਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਸਾਮਞ੍ਞਗਤੋ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਞ੍ਞਾਪਿ ਗਹਿਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਪਰਿਪੂਰਕਾਰਿਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਲਕ੍ਖਣਾਨਮ੍ਪਿ ਤਾਸੰ ਪਞ੍ਞਾਦਿਟ੍ਠੀਨੰ ਅਵਤ੍ਥਨ੍ਤਰਭੇਦੋ ਅਤ੍ਥਿ ਯਿਤਿਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀਨੰ ਵਿਯ । **ਅਞ੍ਞਾਸੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰਾਨੁਸਾਰੇਨ ਞਾਤਾ, ਅਤ੍ਥਾ ਸੁਤਾਤਿ ਹਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ''ਸੁਤਮੇਤੰ, ਭੋ ਗੋਤਮ, ਪਾਪਕਾ ਸਮਾਚਾਰਾ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਸੁਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਚਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਖੋ, ਉਪਾਲਿ , ਸਙ੍ਘੰ ਭਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਚੂਲਵ॰ ੩੫੪) ਵਿਯ **ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੇ** ਵਾ। ਵੇਰਞ੍ਞਾਯੰ ਭਵੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋ। **ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਸ੍ਸ** ਏਵੰ ਭੂਤਸ੍ਸ। ਕਥੰ ਭੂਤਸ੍ਸ? ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਕ੍ਯਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ, ਏਵੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਤੋਤਿ ਅਭਿਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਗੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ ਮੇਤ੍ਤੰ ਭਾਵੇਤਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਹੇਤੁ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਮਭਵੇ ਏਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੀਤਿਵਾਦੀਨੰ ਵਾਦੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਪਣੀਤਾ ਕਾਮਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ, ਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ''ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾ ਤਦੁਪਗੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇਪਿ ਕਾਮਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਕਾਮਾ, ''ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਾ ਤਣ੍ਹਾ ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਜਨਕਕਾਰਣੰ, ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਮੂਲਕਾਰਣੰ ਤਣ੍ਹਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਮੂਲਕਾਰਣੰ ਹੋਤਿ ਜਨਕੰ। ਰੂਪਤਣ੍ਹਾਦਯੋ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੰ ਖਨ੍ਧਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ''ਯਮ੍ਪਿਚ੍ਛੰ ਨ ਲਭਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੮੭; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੩੧; ਵਿਭ॰ ੧੯੦) ਵਚਨਤੋ ਚ। **ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਕਾਰਣਭਾਵੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਭੂਤਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਸ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕਸ੍ਸ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਆਸਵਸਮੁਦਯਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੦੩) ਵਚਨਤੋ ਤਸ੍ਸ ਏਵ ਕਾਰਣਨ੍ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਪਿਚ ''ਰੂਪਾਦਿ ਵਿਯ ਤਣ੍ਹਾਪਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਹਾਨਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਰੂਪਾਦਿ ਵਿਯ ਤਣ੍ਹਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੰ ਕਤੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ''ਰੂਪਤਣ੍ਹਾ ਲੋਕੇ ਪਿਯਰੂਪੰ ਸਾਤਰੂਪੰ, ਏਤ੍ਥੇਸਾ ਤਣ੍ਹਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੦੦; ਵਿਭ॰ ੨੦੩) ਚ ''ਏਤ੍ਥੇਸਾ ਤਣ੍ਹਾ ਪਹੀਯਮਾਨਾ ਪਹੀਯਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੦੧; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੩੪) ਚ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ''ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਪਨ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਚਕੰ ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚੇਵ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਤਣ੍ਹਾਯਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਇਧ ਰੂਪਤਣ੍ਹਾਦਯੋ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵਚਨੰ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾਸਙ੍ਕਰਭਾਵੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਤਣ੍ਹਾ ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ, **ਸਚ੍ਚਵਿਭਙ੍ਗੇ** ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੇ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦੁਕ੍ਖਾ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ, ਰੂਪੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ..ਪੇ॰... ਵਿਞ੍ਞਾਣੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੋ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੨੦੨) ਏਤ੍ਥ ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਣ੍ਹੰ ਸਙ੍ਖਾਰੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਤਣ੍ਹਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਹੇਤੁਫਲਸਙ੍ਕਰਦੋਸਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਨ ਸਙ੍ਕਰਦੋਸੋਤਿ ਚੇ? ਸਚ੍ਚਵਿਭਙ੍ਗਪਾਲ਼ਿਯਞ੍ਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚੰ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ।

ਕਥੰ? ਤਣ੍ਹਾਤਿ ਏਕੋ ਵਾਰੋ, ਤਣ੍ਹਾ ਚ ਅਵਸੇਸਾ ਚ ਕਿਲੇਸਾਤਿ ਦੁਤਿਯੋ, ਤਣ੍ਹਾ ਚ ਅਵਸੇਸਾ ਚ ਕਿਲੇਸਾ ਅਵਸੇਸਾ ਚ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ ਤਤਿਯੋ, ਤਣ੍ਹਾ ਚ ਅਵਸੇਸਾ ਚ ਕਿਲੇਸਾ ਅਵਸੇਸਾ ਚ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਤੀਣਿ ਚ ਕੁਸਲਮੂਲਾਨਿ ਸਾਸਵਾਨੀਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੋ, ਤਣ੍ਹਾ ਚ ਅਵਸੇਸਾ ਚ ਕਿਲੇਸਾ ਅਵਸੇਸਾ ਚ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਤੀਣਿ ਚ ਕੁਸਲਮੂਲਾਨਿ ਸਾਸਵਾਨਿ ਅਵਸੇਸਾ ਚ ਸਾਸਵਾ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ

ਪਞ੍ਹੋ ਵਾਰੋਤਿ। ਆਮ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ, ਤਥਾਪਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਭਾਜਨਿਯੇਯੇਵ, ਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ, ਸੋ ਚ ਨਯੋ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ''ਚ੍ਚੇਵ ਆਹ, ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਭਾਜਨਿਯਪਞ੍ਹਪੁਚ੍ਛਕੇਸੁ ਵਿਯ ''ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨੀ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਭਾਜਨਿਯੇਵ ਪਮਾਣਂ ਤਤ੍ਥ ਚ ਤਣ੍ਹਾਯ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯਥਾਹ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਂ, ਯਾਯਂ ਤਣ੍ਹਾ ਪੋਨੋਭਵਿਕਾ... ਪੇ॰... ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ, ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ''ਤਿਆਦਿ (ਵਿਭ॰ ੨੦੩)। ''ਯਦਨਿਚ੍ਚਂ ਤਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੫) ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਮਾਣਮੇਵ। ''ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ ਪਥਵੀਕਸਿਣ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੯੬ ਆਦਯੋ) ਵਚਨਤੋ ''ਕਸਿਣਾਨੀ''ਤਿ ਝਾਨਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਕੇਚਿ ''ਉਗ੍ਗਹਨਿਮਿਤ੍ਤਪਟਿਭਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ''ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਕਾਰਾਪਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਾਤਿ ਸਤਿ ਪਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਤਿਗੋਚਰਾ ਰੂਪਾਦਯੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸਦ੍ਧਾਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪਬਾਹੁਸਚ੍ਚਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋਪਟ੍ਠਿਤਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਤਾਤਿ ਇਮੇ **ਸਤ੍ਤ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ** ਨਾਮ। **ਸਭਾਵਤੋ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਤੋ। **ਨ ਚਵਤੀ**ਤਿ ਦੇਵੇ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਞਾਤੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਂ। **ਦਟ੍ਠੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ ਪਨ ''ਨਾਹਂ ਗਮਨੇਨ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਂ ਞਾਤੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਧਲੋਕਂ। **ਗਮਨੇਨ ਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਸਰੀਰਗਮਨੇਨ, ਅਗਤਿਗਮਨੇਨ ਵਾ ਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਅਰਿਯਗਮਨੇਨ ਲੋਕਨ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾਵ ਦੁਕ੍ਖਾ ਅਤ੍ਥਿ ਪਮੋਚਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਮਿਤਾਵੀ**ਤਿ ਸਮਿਤਕਿਲੇਸੋ। **ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਿਤਿਕਾ। ਯੇ ਕੇਚਿ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਿਤਿਕਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਲੁਜ੍ਜਨਪਲੁਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਏਕੋ ਲੋਕੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਹਿ ਸਕਸਕਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤਤਾਯ ਸਤ੍ਤਾ ਵਿਸਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਾ ਨਾਮ। **ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਿ** ਪਰਿਚਰਨ੍ਤਿ। **ਦਿਸਾ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਂ। **ਭਨ੍ਤਿ** ਪਟਿਭਨ੍ਤਿ। ਕੇ ਤੇ? ਤੇਯੇਵ ਵਿਰੋਚਮਾਨਾ ਪਭਸ੍ਸਰਾ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ। **ਅਟ੍ਠ ਲੋਕਧਮ੍ਮਾ** ਸਙ੍ਖਾਰਾਵ। **"ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ"**ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯੁਗਨ੍ਧਰਾਦਯੋ ਸਿਨੇਰੁਂ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਾਕਾਰੇਨ ਠਿਤਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਤੋ ਲੋਕਧਾਤੁ ਅਯਂ। **"ਮ**-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਕਰੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਲਕ੍ਖਣਾਦਿਭੇਦਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਲੋਕਂ, ਆਸਯਾਨੁਸਯਭੇਦਤੋ ਸਤ੍ਤਲੋਕਂ, ਚਕ੍ਕਵਾਲਾਦਿਪਰਿਮਾਣਤੋ ਓਕਾਸਲੋਕਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾ ਲੋਕਵਿਦੂ।

ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਕਾਮਾਵਚਰਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਲੋਕਿਯਂ, ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਲੋਕਂ ਕਥਂ ਅਭਿਵਤਿ? ਅਸਦਿਸਾਨੁਭਾਵਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਵਿਯ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸਯੇ ਭਗਵਤੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਗਤਿਕਂ , ਲਹੁਤਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਚ ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤਦ੍ਵਯਾਨਨ੍ਤਰਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਏਵਂਲਹੁਤਰਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਪਿ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ ਕਿਰੇਸ ਚਿਤ੍ਤਵਾਰੋ ਪਞ੍ਚਦਸਭਵਙ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਨ੍ਤਿ। **ਅਗ੍ਗਿਸਿਖਧੂਮਸਿਖਾ** ਚ ਨਾਗਾ ਕਿਰ ਸੀਹਲਦੀਪੇ। ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦੀਪਕਂ ਪਦਂ **ਅਤ੍ਥਪਦਂ**। ਏਕਤ੍ਥਦੀਪਕਂ ਪਦਂ, ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਵਾਕ੍ਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਟ੍ਠ ਦਿਸਾ** ਨਾਮ ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖਾ, ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਾ। ਸਤ੍ਥਵਾਹੋ ਸਤ੍ਥਾਤਿ ਨਿਪਾਤਿਤੋ ਯਥਾ ਪਿਸਿਤਾਸੋ ਪਿਸਾਚੋ। ਉਦਕੇ ਮਣ੍ਡੂਕੋ ਅਹਂ ਆਸਿਂ, ਨ ਥਲੇ ਮਣ੍ਡੂਕੋ, ਵਾਰਿਮਤ੍ਤਮੇਵ ਗੋਚਰੋ, ਤਸ੍ਸ ਮੇ ਤਵ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਸਂ ਦਣ੍ਡੇਨ ਸਨ੍ਨਿਰੁਮ੍ਭਿਤ੍ਵਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਅਨਾਦਰਤ੍ਥੇ ਵਾ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ''ਏਤ੍ਤਕੇਨਪਿ ਏਵਰੂਪਾ ਇਦ੍ਧਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਵਿਮੋਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗੋ, ਤਦਨਨ੍ਤਰਿਕਂ **ਞਾਣਂ** ਨਾਮ ਫਲਞਾਣਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ। **ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਤਰਿ। **ਬੋਧੇਤਾ**ਤਿ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤਰਿ। ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਥਦੀਪਕਂ ਵਚਨਂ **ਸੇਟ੍ਠਂ** ਨਾਮ, ਤਥਾ **ਉਤ੍ਤਮਂ**। **ਸਚ੍ਛਿਕਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰਣਵਸੇਨ ਸਯਮ੍ਭੁਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਏਵ ਵਾ ਞਾਤਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾਤਿਪਿ ਸਚ੍ਛਿਕਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। **ਭਗੀ** ਭਗਵਾ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਨਂ। **ਭਜੀ** ਅਰਞ੍ਞਵਨਪਤ੍ਥਾਨਿ ਪਨ੍ਤਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ। **ਭਾਗੀ** ਅਤ੍ਥਧਮ੍ਮਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸਸ੍ਸ। ਰਾਗਾਦਿਕਿਲੇਸਗਣ**ਭਗ੍ਗਮਕਾਸਿ**। **ਭਾਵਿਤਤ੍ਤਨੋ** ਭਾਵਿਤਕਾਯੋ। ਭਵਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਮਗ੍ਗਾਧਿਗਮੇਨ ਤਂ ਗਤੋਤਿ **ਭਵਨ੍ਤਗੋ**।

''ਲੋਭਂ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਜਹਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਇਤਿਵੁ॰ ੧) ਨਯੇਨ ਏਕਕਾਦਿਵਸੇਨਾਗਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ। ਸਂਕਿਲੇਸਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸਂਕਿਲੇਸਵਸੇਨ ਅਨਿਚ੍ਚਦੁਕ੍ਖਮਨਤ੍ਤਾਸੁਭੇਸੁ ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿ**ਵਿਪਰਿਯੇਸਾ**। ਚੀਵਰਹੇਤੁ ਵਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਣ੍ਹਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤ ਸੇਨਾਸਨਇਤਿਭਵਾਭਵਹੇਤੁ ਵਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੯)। **ਚੇਤੋਖਿਲਾ** ਸਤ੍ਥਰਿ ਕਙ੍ਖਤਿ, ਧਮ੍ਮੇ, ਸਙ੍ਘੇ, ਸਿਕ੍ਖਾਯ, ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਕੁਪਿਤੋਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੧੯; ਵਿਭ॰ ੯੪੧) ਆਗਤਾ **ਪਞ੍ਚ**। ਕਾਮੇ

ਅਵੀਤਰਾਗੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਕਾਯੇ, ਰੂਪੇ, ਯਾਵਦਤ੍ਥੰ ਉਦਰਾਵਦੇਹਕੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਦੇਵਨਿਕਾਯੰ ਪਣਿਧਾਯ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਚਰਤੀਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੨੦; ਵਿਭ॰ ੯੪੧) ਆਗਤਾ **ਪਞ੍ਚ ਵਿਨਿਬਨ੍ਧਾ**। ਵਿਵਾਦਮੂਲਾਨਿ ਕੋਧੋ ਉਪਨਾਹੋ ਮਕ੍ਖੋ ਪਲ਼ਾਸੋ ਇਸ੍ਸਾ ਮਚ੍ਛਰਿਯੰ ਮਾਯਾ ਸਾਠੇਯ੍ਯੰ ਥਮ੍ਭੋ ਸਾਰਮ੍ਭੋ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸਿਤਾ ਆਧਾਨਗ੍ਗਾਹੀ ਦੁਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਤਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੩੬; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੨੫)। **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** ਪਨ ''ਕੋਧੋ ਮਕ੍ਖੋ ਇਸ੍ਸਾ ਸਾਠੇਯ੍ਯੰ ਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸਿਤਾ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੯੪੪) ਆਗਤੰ। ਤਣ੍ਹੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਰਿਯੇਸਨਾ, ਪਰਿਯੇਸਨੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਲਾਭੋ, ਲਾਭੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਏਵੰ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ, ਅਜ੍ਝੋਸਾਨੰ, ਪਰਿਗ੍ਗਹੋ, ਮਚ੍ਛਰਿਯੰ, ਆਰਕ੍ਖੋ, ਆਰਕ੍ਖਾਧਿਕਰਣੰ, ਦਣ੍ਡਾਦਾਨਸਤ੍ਥਾਦਾਨ...ਪੇ॰... ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੦੪; ੩.੩੫੯; ਅ॰ ਨਿ॰ ੯.੨੩; ਵਿਭ॰ ੯੬੩) ਵੁਤ੍ਤਾਨੰ। ਰੂਪਸਦ੍ਦਗਨ੍ਧਰਸਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਧਮ੍ਮਤਣ੍ਹਾਤਿ ਛ, ਤਾ ਕਾਮਭਵਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨੇਵ ਅਟ੍ਠਾਰਸ, ਤਾ ਏਵ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸੁਪਾਦਾਯ ਅਟ੍ਠਾਰਸ, ਬਾਹਿਰਸ੍ਸੁਪਾਦਾਯ ਅਟ੍ਠਾਰਸਾਤਿ ਛਤ੍ତਿੰਸ, ਤਾ ਅਤੀਤੇ ਛਤ੍ਤਿੰਸ, ਅਨਾਗਤੇ ਛਤ੍ਤਿੰਸ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਛਤ੍ਤਿੰਸਾਤਿ ਏਵੰ **ਅਟ੍ਠਸਤਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਾਨੀ**ਤਿ। ਮਾਰੇਤੀਤਿ ਮਾਰੋ, ਪਮਾਦੋ ''ਪਮਾਦੋ ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਪਦ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੧) ਵਚਨਤੋ। ਸਮ੍ਮਾਆਜੀਵਵਿਨਾਸਨਤੋ ਵਾ ਕਿਲੇਸਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ''ਮਾਰੋ''ਤਿ, ਵਧਕੂਪਮਤ੍ਤਾ ਖਨ੍ਧਾਵ ਮਾਰਾ। ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਾ ਜਾਤਿਦੁਕ੍ਖਾਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਪਨਤੋ, ਜਾਤਸ੍ਸ ਜਰਾਦਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ ਮਾਰਾ। ਏਕਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਜੀਵਿਤਮਾਰਣਤੋ ਮਚ੍ਚੁ ਮਾਰੋ। **ਅਣਿਮਤਾ** ਨਾਮ ਪਰਮਾਣੁ ਵਿਯ ਅਦਸ੍ਸਨੂਪਗਮਨੰ। **ਲਘਿਮਤਾ** ਸਰੀਰੇਨ, ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਸੀਘਗਮਨੰ। **ਮਹਿਮਤਾ** ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਦੀਨਮ੍ਪਿਪਾਣਿਨਾ ਪਰਾਮਸਨਾਦਿ। **ਪਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ ਯਥਿਚ੍ਛਿਤਦੇਸਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਪਕਾਸਨਤਾ, ਲਾਭਕਸ੍ਸਤ੍ਥਸਾਧਨੰ ਵਾ **ਪਾਕਮ੍ਮੰ**। ਈਸਤ੍ਤੰ ਨਾਮ **ਸਯੰਵਸਿਤਾ**। ਵਸਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ **ਅਪਰਵਸਿਤਾ**। **ਯਤ੍ਥਕਾਮਾਵਸਾਯਿਤੰ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥਿਚ੍ਛਤਿ ਯਦਿਚ੍ਛਤਿ ਯਾਵਦਿਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਾਵ ਤਦਤ੍ਥਸਾਧਨੰ। **ਪੀਲ਼ਨਸਙ੍ਖਤਸਨ੍ਤਾਪਵਿਪਰਿਣਾਮਟ੍ਠੇਨ** ਵਾ **ਦੁਕ੍ਖਮਰਿਯਸਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਇਦੰ ਚੋਦਨਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਅਤ੍ਥਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ – ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਨੰ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਰੂਪਤਣ੍ਹਾਦਯੋ ਅਤ੍ਥਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਅਞ੍ਞਸਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਆਵਿਭਾਵਤੋ।

''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੰ ਦੁਕ੍ਖੇਞਾਣੰ, ਦੁਕ੍ਖੰ ਆਰਬ੍ਭ ਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਪਞ੍ਞਾ''ਤਿਆਦਿਨਾਪਿ (ਵਿਭ॰ ੭੯੪) ਨਯੇਨ ਏਕੇਕਸਚ੍ਚਾਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨਾਪਿ ਸਚ੍ਚਞਾਣੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਯੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਕ੍ਖੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯਮ੍ਪਿ ਸੋ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੧੦੦) ਨਯੇਨ ਏਕੰ ਸਚ੍ਚੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸੇਸੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਵਸੇਨਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਯਦਾ ਏਕੇਕੰ ਸਚ੍ਚੰ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਰੋਤਿ, ਤਦਾ ਸਮੁਦਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਤਾਵ ਸਭਾਵਤੋ **ਪੀਲ਼ਨ**ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਯਸ੍ਮਾ ਤੰ ਆਯੂਹਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਮੁਦਯੇਨ ਆਯੂਹਿਤੰ ਸਙ੍ਖਤੰ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਸੋ **ਸਙ੍ਖਤਟ੍ਠੋ** ਆਵਿ ਭਵਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਮਗ੍ਗੋ ਕਿਲੇਸਸਨ੍ਤਾਪਹਰੋ ਸੁਸੀਤਲੋ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਸਨ੍ਤਾਪਟ੍ਠੋ** ਆਵਿ ਭਵਤਿ ਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਚ੍ਛਰਾਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸੁਨ੍ਦਰਿਯਾ ਅਨਭਿਰੂਪਭਾਵੋ ਵਿਯ। ਅਵਿਪਰਿਣਾਮਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਨ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਰਿਣਾਮਟ੍ਠੋ ਆਵਿ ਭਵਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਭਾਵਤੋ **ਆਯੂਹਨ**ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸਪਿ ਸਮੁਦਯਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਨਿਦਾਨਟ੍ਠੋ** ਆਵਿ ਭਵਤਿ ਅਸਪ੍ਪਾਯਭੋਜਨਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਬ੍ਯਾਧਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਭੋਜਨਸ੍ਸ ਬ੍ਯਾਧਿਨਿਦਾਨਭਾਵੋ ਵਿਯ। ਵਿਸੰਯੋਗਭੂਤਸ੍ਸ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਸੰਯੋਗਟ੍ਠੋ**। ਨਿਯ੍ਯਾਨਭੂਤਸ੍ਸ ਚ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਪਲ਼ਿਬੋਧਟ੍ਠੋ**ਤਿ। ਤਥਾ ਨਿਸ੍ਸਰਣਸ੍ਸਾਪਿ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਅਵਿਵੇਕਭੂਤਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਵਿਵੇਕਟ੍ਠੋ** ਆਵਿ ਭਵਤਿ। ਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਅਸਙ੍ਖਤਟ੍ਠੋ**। ਇਮਿਨਾ ਹਿ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸੰਸਾਰੇ ਮਗ੍ਗੋ ਨ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ, ਸੋਪਿ ਚ ਸਪ੍ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖਤੋ ਏਵਾਤਿ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਸਙ੍ਖਤਭਾਵੋ ਅਤਿਵਿਯ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ। ਦੁਕ੍ਖਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਨਸ੍ਸ **ਅਮਤਟ੍ਠੋ** ਆਵਿ ਭਵਤਿ। ਦੁਕ੍ਖਞ੍ਹਿ ਵਿਸੰ, ਅਮਤੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ **ਨਿਯ੍ਯਾਨ**ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸਾਪਿ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ''ਨਾਯੰ ਹੇਤੁ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਅਯੰ ਹੇਤੂ''ਤਿ **ਹੇਤ੍ਵਤ੍ਥੋ** ਆਵਿ ਭਵਤਿ। ਨਿਰੋਧਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੋ** ਪਰਮਸੁਖੁਮਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੋ ''ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੰ ਵਤ ਮੇ ਚਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਭਾਵੋ ਵਿਯ। ਦੁਕ੍ਖਦਸ੍ਸਨੇਨ **ਅਧਿਪਤੇਯ੍ਯਟ੍ਠੋ** ਅਨੇਕਰੋਗਾਤੁਰਕਪਣਜਨਦਸ੍ਸਨੇਨ ਇਸ੍ਸਰਜਨਸ੍ਸ ਉਲ਼ਾਰਭਾਵੋ ਵਿਯਾਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣਵਸੇਨ, ਏਕਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਚ ਇਤਰੇਸੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਆਵਿਭਾਵਤੋ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਤ੍ਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋ** ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਤਾ।

ਪਟਿਪਕ੍ਖਂ ਅਤ੍ਥਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ**। ਪਤਿ ਵਿਰੁਦ੍ਧਾ ਅਮਿਤ੍ਤਾ **ਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤਾ। ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਭਗਵਤੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨ ਞਾਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਕਰੁਣਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦੀਪੇਤੁਂ **"ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸੀ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਅਥ ਵਾ ਕਿਂ ਸੋ ਪਵੇਦੇਸੀਤਿ? ਞਾਣਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਤਿਲੋਕਹਿਤਭੂਤਮੇਵ। ਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸੀਤਿ ਕੀਦਿਸਂ? **"ਆਦਿਕਲਜਾਣ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਅਨੇਨ ਵਚਨੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਰਹਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸਾਸਨਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਓਵਾਦਪਰਿਯਤ੍ਤਿ। **ਕਿਚ੍ਚਸੁਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਕਿਚ੍ਚਸੁਦ੍ਧਿਯਾ। **ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ** ਨਾਮ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਂ, ਨਵਕੋਟਿਸਹਸ੍ਸਾਨੀਤਿਆਦਿਕਂ ਵਾ। ਮਗ੍ਗਮੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ **ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ**। ਤਸ੍ਸ ਪਕਾਸਕਂ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਂ ਇਧ **ਸਾਤ੍ਥਂ ਸਬਜਞ੍ਜਨਂ** ਨਾਮ। ਛਸੁ ਅਤ੍ਥਪਦੇਸੁ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਕਾਸਨਂ **ਸਙ੍ਕਾਸਨਂ**। ਆਦਿਤੋ ਕਾਸਨਂ **ਪਕਾਸਨਂ**। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨਂ **ਵਿਵਰਣਂ**। ਪੁਨ ਵਿਭਾਗਕਰਣਂ **ਵਿਭਜਨਂ**। ਓਪਮ੍ਮਾਦਿਨਾ ਪਾਕਟਕਰਣਂ **ਉਤ੍ਤਾਨੀਕਰਣਂ**। ਸੋਤੂਨਂ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਤੋਸਜਨਨੇਨ, ਚਿਤ੍ਤਨਿਸਾਨੇਨ ਚ **ਪਞ੍ਞਾਪਨਂ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਬਜਞ੍ਜਨਪਦੇਸੁ ਅਕ੍ਖਰਣਤੋ **ਅਕ੍ਖਰਂ**, ''ਏਕਕ੍ਖਰਪਦਮਕ੍ਖਰ''ਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਵਿਭਤ੍ਤਿਅਨ੍ਤਂ **ਪਦਂ**। ਬਜਞ੍ਜਯਤੀਤਿ **ਬਜਞ੍ਜਨਂ,** ਵਾਕਜਂ। ਪਦਸਮੁਦਾਯੋ ਵਾ ਵਾਕਜਂ। ਵਿਭਾਗਪਕਾਸੋ **ਆਕਾਰੋ** ਨਾਮ। ਫੁਸਤੀਤਿ ਫਸ੍ਸੋਤਿਆਦਿ ਨਿਬ੍ਬਚਨਂ **ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ**, ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਪਦੇਸੋ **ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ** ਨਾਮ। ਫੁਸਤੀਤਿ ਫਸ੍ਸੋ, ਸੋ ਤਿਵਿਧੋ – ਸੁਖਵੇਦਨੀਯੋ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੀਯੋ ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਵੇਦਨੀਯੋਤਿ। ਏਤੇਸੁ ਅਯਂ ਯੋਜਨਾ – ਅਕ੍ਖਰੇਹਿ ਸਙ੍ਕਾਸਯਤਿ, ਪਦੇਹਿ ਪਕਾਸਯਤਿ, ਬਜਞ੍ਜਨੇਹਿ ਵਿਵਰਤਿ, ਆਕਾਰੇਹਿ ਵਿਭਜਤਿ, ਨਿਰੁਤ੍ਤੀਹਿ ਉਤ੍ਤਾਨਿਂ ਕਰੋਤਿ, ਨਿਦ੍ਦੇਸੇਹਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਿ। ਅਕ੍ਖਰੇਹਿ ਵਾ ਸਙ੍ਕਾਸਯਿਤ੍ਵਾ ਪਦੇਹਿ ਪਕਾਸੇਤਿ, ਬਜਞ੍ਜਨੇਹਿ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਰੇਹਿ ਵਿਭਜਤਿ, ਨਿਰੁਤ੍ਤੀਹਿ ਉਤ੍ਤਾਨਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇਹਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਿ। ਅਕ੍ਖਰੇਹਿ ਵਾ ਉਗ੍ਘਾਟੇਤ੍ਵਾ ਪਦੇਹਿ ਵਿਨੇਤਿ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂਂ, ਬਜਞ੍ਜਨੇਹਿ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਰੇਹਿ ਵਿਨੇਤਿ ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂਂ, ਨਿਰੁਤ੍ਤੀਹਿ ਨੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇਹਿ ਵਿਨੇਤਿ ਨੇਯਜਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਭਾਸਿਤਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸੇਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੋ ਸਕੋ ਸਕੋ ਭਾਵੋ **ਪਟਿਵੇਧੋ** ਨਾਮ। ਤਂ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਨਾਮ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਅਤ੍ਥਗਮ੍ਭੀਰਤਾਪਟਿਵੇਧਗਮ੍ਭੀਰਤਾਹਿ ਸਾਤ੍ਥ"**ਨ੍ਤਿ। **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਵਾ **ਦੇਸਨਾ**ਤਿ ਵਾ ਬਜਞ੍ਜਨਮੇਵ। ਨਿਦ੍ਦੋਸਭਾਵੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ, ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੋ ਮਗ੍ਗੋ ਚ, ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ। **ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁ। **ਆਗਮਬਜਤ੍ਤਿਤੋ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਅਧੀਯਮਾਨਾ ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਪਾਕਟਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਦੁਰੁਤ੍ਤਸਤ੍ਥਾਨਿ ਅਧੀਯਮਾਨਾਨਿ ਸਮ੍ਮੋਹਮੇਵਾਵਹਨ੍ਤਿ।

੨-੩. ਕਚ੍ਚਿ ਖਮਨੀਯਂ ਸੀਤੁਣ੍ਹਾਦਿ। **ਕਚ੍ਚਿ ਯਾਪਨੀਯਂ** ਯਥਾਲਦ੍ਧੇਹਿ ਜੀਵਿਤਸਾਧਨੇਹਿ ਜੀਵਿਤਂ। **ਅਪ੍ਪਾਬਾਧ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪੋਪਸਗ੍ਗਂ, **ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਰੋਗਂ। **ਕਚ੍ਚਿ ਲਹੁਟ੍ਠਾਨਂ** ਸਰੀਰਕਿਚ੍ਚੇ। **ਕਚ੍ਚਿ ਬਲਂ** ਸਮਣਕਿਚ੍ਚੇ। **ਕਚ੍ਚਿ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ** ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਾਯ, ਅਨੁਕ੍ਕਣ੍ਠਨਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ। ਸਤ੍ਤੁਸਟ੍ਠਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ **ਪਚ੍ਛਿਮਵਯੋ,** ਉਤ੍ਤਰਾਮੁਖੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਲੋਕਵਿਵਰਣੇ ਜਾਤੇ ਇਧ ਕਿਂ ਓਲੋਕੇਸਿ, ਨਤ੍ਥੇਤ੍ਥ ਤਯਾ ਸਦਿਸੋਪੀਤਿ ਆਹ **"ਤ੍ਵਂ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗੋ"**ਤਿਆਦਿ। **ਆਸਭਿਂ** ਉਤ੍ਤਮਂ। **ਉਪਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ** ਦੇਵਾ। ਰੂਪਾਨਂ ਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ, ਪਤ੍ਥਨਾਵਸੇਨ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਰਾਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਵੇਦਨਾਨੁਰੂਪਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਹਦਯਤਪ੍ਪਨਤੋ ਅਮ੍ਬਰਸਾਦਯੋ ਵਿਯ ''ਰੂਪਰਸਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਹੀਨਾ**ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਵਸੇਨਾਹ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਪਿ ਹਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਤੇ ਪਹੀਨਾਤਿ ਮਤ੍ਥਕਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਾਲੋ ਵਿਯ ਕਤਾ। ਕਥਂ? ਰੂਪਰਸਾਦਿਵਚਨੇਨ ਵਿਪਾਕਧਮ੍ਮਧਮ੍ਮਾ ਗਹਿਤਾ, ਤੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਪਿ ਮਤ੍ਥਕਸਦਿਸਾਨਂ ਤਣ੍ਹਾਵਿਜ੍ਜਾਨਂ ਮਗ੍ਗਸਤ੍ਥੇਨ ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਆਯਤਿਂ ਤਾਲਪਨ੍ਤਿਸਦਿਸੇ ਵਿਪਾਕਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਾ ਜਾਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁ ਵਿਯ ਕਤਾ। ''ਕੁਸਲਸੋਮਨਸ੍ਸਾਪਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨ ਪਹੀਨਾ ਕਮ੍ਮਪਥਟ੍ਠਾਨਿਯਾ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾ ਓਲਾਰਿਕਾ, ਤਤਿਯੇਨ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਕਾਮਰਾਗਟ੍ਠਾਨਿਯਾ। ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਅਨਭਾਵਂਕਤਾ ਰੂਪਰਾਗਾਰੂਪਰਾਗਟ੍ਠਾਨਿਯਾ। ਅਪਰਿਹਾਨਧਮ੍ਮਤਂ ਪਨ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ **"ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਵਾ ਪਹੀਨਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਕ੍ਖਣੇ, ਝਾਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਕ੍ਖਣੇ ਵਾ, ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾ ਝਾਨਕ੍ਖਣੇ। ''ਵਿਵਿਚ੍ਚੇਵ ਕਾਮੇਹੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਮੁਚ੍ਛੇਦਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਾ ਤਤਿਯਵਿਜ੍ਜਾਧਿਗਮਕ੍ਖਣੇ। ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਾ ਪਨ ਤੇ ਰੂਪਰਸਾਦਯੋ ਅਨਭਾਵਂਕਤਾ ਆਯਤਿਮਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਾਤਿ ਏਕਮੇਵਿਦਂ ਅਤ੍ਥਪਦਂ। ਪਠਮਾਯ ਵਾ ਅਭਿਨਿਬ੍ਭਿਦਾਯ ਪਹੀਨਾ, ਦੁਤਿਯਾਯ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾ, ਤਤਿਯਾਯ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਾ। ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਾ ਯਸ੍ਮਾ ਅਨਭਾਵਂਕਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ

ਆਯਤਿਂਅਨਉਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਥ ਵ◌ਾ ਦੁਕ੍ਖਞਾਣੇਨ ਪਹੀਨਾ, ਸਮੁਦਯਞਾਣੇਨ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾ , ਨਿਰੋਧਞਾਣੇਨ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਾ, ਮਗ੍ਗਞਾਣੇਨ ਅਨਭਾਵ◌ਂਕਤਾ, ਪਚ੍ਚਵ◌ੇਕ੍ਖਣਞਾਣੇਨ ਆਯਤਿਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਲੋਕਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਵ◌ਾ ਪਹੀਨਾ, ਦਸ੍ਸਨਮਗ੍ਗੇਨ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਾ, ਤਿਵ◌ਿਧੇਨ ਭਾਵਨਾਮਗ੍ਗੇਨ ਤਾਲਾਵਤ੍ਥੁਕਤਾਤਿਆਦਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਅਵ◌ਿਸਯਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮਰਸਾ ਨ ਉਦ੍ਧਟਾ।

੧੧. **ਧਮ੍ਮਧਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਧਮ੍ਮਧਾਤੁ ਨਾਮ। ਅਨੁਕਮ੍ਪਵਚਨਾਨੁਰੂਪਂ **"ਪੁਞ੍ਞਚਨ੍ਦੋ ਵ◌ਿਯਾ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਸੂਰਿਯਵਚਨਂ **"ਸੁਪ੍ਪਟਿਵ◌ਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ"**ਤਿਵਚਨਾਨੁਰੂਪਂ, ਪਥਵ◌ੀਸਮਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਕਾਰਣਂ **"ਕਰੁਣਾਵ◌ਿਪ੍ਫਾਰ"**ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਬ੍ਬੇ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇ ''ਆਰਦ੍ਧਂ ਖੋ ਪਨ ਮੇ ਵ◌ੀਰਿਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਰੁਣਾਵ◌ਿਪ੍ਫਾਰਂ ਪਕਾਸੇਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਵਰਭੂਰਿਮੇਧਸੋ** ਵਰਪੁਥੁਲਞਾਣੋ, ਭੂਰੀਤਿ ਵ◌ਾ ਭੂਮਿ, ਭੂਮਿ ਵ◌ਿਯ ਪਤ੍ਥਟਵਰਪਞ੍ਞੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਬੁਜ੍ਝਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿਪਿ ਅਧਿਕਰਣੇਨ **ਰੁਕ੍ਖੋ ਬੋਧਿ**। ਸਯਂ ਬੁਜ੍ਝਤਿ, ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਵ◌ਾ ਤੇਨ ਤਂਸਮਙ੍ਗਿਨੋਤਿ **ਮਗ੍ਗੋ ਬੋਧਿ,** ਏਵ◌ਂ **ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਮ੍ਪਿ**। ਬੁਜ੍ਝੀਯਤੀਤਿ **ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਬੋਧਿ**। ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਵ◌ਿਜ੍ਜਾਨਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਵਤੋ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵ◌ਂ **ਤਿਸ੍ਸੋ ਵ◌ਿਜ੍ਜਾ** ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਕਗ੍ਗਤਾਵਸੇਨ **ਤਿਕ੍ਖਭਾਵ◌ੋ**। ਤਿਕ੍ਖੋਪਿ ਏਕਚ੍ਚੋ ਸਰੋ ਲਕ੍ਖਂ ਪਤ੍ਵ◌ਾ ਕੁਣ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਇਦਂ। ਸਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਸੇਨਸ੍ਸ **ਖਰਭਾਵ◌ੋ,** ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਸੇਨ **ਵ◌ਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਭਾਵ◌ੋ,** ਅਨੁਰਾ ਅਨੋਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਿਲੇਸਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਭਿਭਵਨਤੋ ਵ◌ੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਸੇਨਸ੍ਸ **ਸੂਰਭਾਵ◌ੋ** ਚ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਮਗ੍ਗਵ◌ਿਜਾਯਨਤ੍ਥਂ ਗਬ੍ਭਗ੍ਗਹਣਕਾਲੇ ਸਙ੍ਖਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾਨਨ੍ਤਰਮਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ।

ਛਨ੍ਦੋਤਿ ਚ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋਤਿ ਚ ਅਵਤ੍ਥਾਨ੍ਤਰਭੇਦਭਿਨ੍ਨੋ ਰਾਗੋਵ –

''ਸੇਨਹਾਤ੍ਥਜਙ੍ਗਮੁਪੇਤਿ,
ਰਤ੍ਤਹਦਯੋ ਰਾਗੇਨ।
ਸਮ੍ਮਗਤੇ ਰਤ੍ਤਕਾਮਮੁਪੇਤਿ,
ਕਾਮਪਤਿਤਂ ਲੋਕਸ੍ਸ ਮਾਤ੍ਰਾਲਮਤੀ''ਤਿ –

ਆਦੀਸੁ ਵ◌ਿਯ –

ਵ◌ਿਭਙ੍ਗੇਯੇਵ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਵ◌ਿਭਙ੍ਗਪਾਲ਼ਿਂ ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਇਧ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋਪਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਉਪਕਾਰਾਯ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੇਨੇਵ ਪਕਾਸਯਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। **ਇਤੋ**ਤਿ ਕਾਮੇਹਿ। ਕਾਯਵ◌ਿਵ◌ੇਕਾਦੀਸੁ ਉਪਧਿਵ◌ਿਵ◌ੇਕੋ ਤਤਿਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤਿਯਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵ◌ਾ ਦ੍ਵ◌ੇ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਦਙ੍ਗਾਦੀਸੁ ਵ◌ਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵ◌ਿਵ◌ੇਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ **"ਤਯੋ ਏਵ◌ਾ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। ਏਵ◌ਂ ਸਤਿ ਚਿਤ੍ਤਵ◌ਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਾ ਏਕਤ੍ਥਾ ਏਵ◌ਾਤਿ ਵ◌ਿਸੇਸੋ ਨ ਸਿਯਾਤਿ ਚੇ? ਅਪ੍ਪਨਾਵ◌ਾਰਤ੍ਤਾ ਨ ਪਨੇਵ◌ਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਕਾਯਵ◌ਿਵ◌ੇਕਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਗ੍ਗਹਣਂ ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਚਿਤ੍ਤਵ◌ਿਵ◌ੇਕੋ**ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵ◌ਿਵ◌ੇਕੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ, ਵ◌ਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇਨ ਅਪ੍ਪਨਾਕਾਲੇਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ। ਅਥ ਵ◌ਾ ਚਿਤ੍ਤਵ◌ਿਵ◌ੇਕੇਨ ਤਦਙ੍ਗਵ◌ਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਾ ਗਹਿਤਾ, ਇਤਰੇਨ ਵ◌ਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਵ◌ਿਵ◌ੇਕੋ ਏਵ◌ਾਤਿਪਿ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਕਿਲੇਸਕਾਮਤ੍ਤਾ ਵ◌ਾ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ ਕਮ੍ਮੇਸੁ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵ◌ਿਯ। ਯਥਾ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨੇਨ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਲੋਕੇ ''ਸਫਲੋ ਰੁਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਥੇਵ ਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨੇਨ ਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਸਾਸਨੇ ''ਸਵ◌ਿਤਕ੍ਕਂ ਸਵ◌ਿਚਾਰਂ ਝਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਵ◌ੂਪਸਮਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਸਂ ਵ◌ੂਪਸਮਾਤਿ, ਕਿਂ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਿਕਾਨਂ, ਉਦਾਹੁ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਿਕਾਨਨ੍ਤਿ? ਏਤ੍ਥ ਯਦਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਿਕਾਨਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਤੇਸਂ ਵ◌ੂਪਸਮੋ। ਨ ਹਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਵ◌ਿਤਕ੍ਕਵ◌ਿਚਾਰਰਹਿਤਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਿਕਾਨਂ, ਨਤ੍ਥੇਵ ਵ◌ੂਪਸਮੋ ਤਤ੍ਥ ਤਦਭਾਵ◌ਾਤਿ ਚੇ? ਤੇਨੇਤਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ **"ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾ"**ਤਿ, ਸਮਤਿਕ੍ਕਮੋਪਿ ਨ ਤੇਸਂਯੇਵ। ਕਿਨ੍ਤੁ ਸਕਲਸ੍ਸਪਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਧਮ੍ਮਰਾਸਿਸ੍ਸਾਤਿ ਚੇ? ਤੇਨੇਤਂ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ **"ਓਲ਼ਾਰਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾ"**ਤਿਆਦਿ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਧਮ੍ਮਾ

ਓਲ਼ਾਰਿਕਾਵ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਤੋ, ਨ ਕੇਵਲੰ ਵਿਤੱਕਵਿਚਾਰਦ੍ਵਯਮੇਵਾਤਿ ਚੇ? ਨ ਵਿਤੱਕਵਿਚਾਰਾਯੇਵ ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਪਯੁੱਤਾਨੰ ਓਲ਼ਾਰਿਕਭਾਵਤੋਤਿ ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਆਦੀਨਵਦੱਸਨੇਨ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਣੇ ਤੇਸੰ ਅਭਾਵੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤੰ **"ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਣੇ ਅਪਾਤੁਭਾਵਾ"**ਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨ, ਯੋਗੇਨ ਵਾ ਇਦੰ ਝਾਨੰ **"ਸਮ੍ਪਸਾਦਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ **"ਏਕੋਦਿਭਾਵ"**ਨ੍ਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਸਦ੍ਧਾਸਮਾਧਯੋ **ਵਿਭੰਗੇ** ਵੁੱਤਾ। **ਪਣੀਤਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** (ਪਾਚਿ॰ ੨੫੭ ਆਦਯੋ) ਸਪ੍ਪਿਆਦਯੋ ਵਿਯਾਤਿ ਵੁੱਤੇ ਅਯੰ ਅਤ੍ਥਵਣ੍ਣਨਾ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। **ਸਮੰ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਲੀਨੁਦ੍ਧੱਚੰ ਪਹਾਯ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਛਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਇੱਟ੍ਠਾਨਿੱਟ੍ਠਛਲ਼ਾਰਮ੍ਮਣਾਪਾਥੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਕਤਿਭਾਵਾਵਿਜਹਨਾਕਾਰਭੂਤਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾ **ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ**। ਨੀਵਰਣਾਦਿਪਟਿਸਙ੍ਖਾਸਨ੍ਤਿੱਟ੍ਠਨਾਗਹਣੇ ਮਜ੍ਝੱਤਭੂਤਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾ, ਅਯੰ **ਸਙ੍ਖਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾ** ਨਾਮ। ਵਿਚਿਨਨੇ ਮਜ੍ਝੱਤਭੂਤਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾ **ਵਿਪਸ੍ਸਨੁਪੇਕ੍ਖਾ** ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ ਤਤ੍ਰਮਜ੍ਝੱਤੁਪੇਕ੍ਖਾ ਝਾਨੁਪੇਕ੍ਖਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧੁਪੇਕ੍ਖਾ ਚ ਅੱਤ੍ਥਤੋ ਏਕਾ ਤਤ੍ਰਮਜ੍ਝੱਤੁਪੇਕ੍ਖਾਵ, ਅਵੱਤ੍ਥਾਭੇਦੇਨ ਭੇਦੋ ਨੇਸੰ। ਸਙ੍ਖਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾਵਿਪਸ੍ਸਨੁਪੇਕ੍ਖਾਨਮ੍ਪਿ ਏਕਤਾ ਪਞ੍ਞਾਵਸੇਨ, ਕਿੱਚਵਸੇਨ ਪਨ ਦੁਵਿਧਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ ਕਾਮਾਵਚਰਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾ ਰੂਪਾਵਚਰਾਤਿਆਦਿਨਾ ਭੂਮਿਵਸੇਨ। ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸੇਵ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸੇਕ੍ਖਾਸੇਕ੍ਖਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪੁੱਗਲਵਸੇਨ। ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸੁਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤਚਿੱਤਸਮ੍ਪਯੁੱਤਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾ ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਹਗਤਚਿੱਤਸਮ੍ਪਯੁੱਤਾ ਏਵਾਤਿ ਏਵੰ ਚਿੱਤਵਸੇਨ। ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ ਛਲ਼ਾਰਮ੍ਮਣਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣਾਵਾਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ। ਵੇਦਨੁਪੇਕ੍ਖਾ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਇਤਰਾ ਨਵ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨਾਤਿ ਖਨ੍ਧਸਙ੍ਗਹਵਸੇਨ। ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਝਾਨੁਪੇਕ੍ਖਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਤਤ੍ਰਮਜ੍ਝੱਤੁਪੇਕ੍ਖਾ ਚ ਅੱਤ੍ਥਤੋ ਏਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਏਕਾਵ ਸਿਯਾ, ਨ ਇਤਰਾ, ਤਥਾ ਸਙ੍ਖਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾਵਿਪਸ੍ਸਨੁਪੇਕ੍ਖਾਪਿ। ਵੇਦਨਾਵੀਰਿਯੁਪੇਕ੍ਖਾਨੰ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਸਿਯਾ ਉਪ੍ਪੱਤੀਤਿ। ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾ ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਾ, ਤਥਾ ਸੇਸਾ। ਵੇਦਨੁਪੇਕ੍ਖਾ ਪਨ ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲਾਪਿ। ਏਵੰ ਕੁਸਲੱਤਿਕਵਸੇਨ। ਦਸਪੇਤਾ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਚੱਤਾਰੋਵ ਧਮ੍ਮਾ ਵੀਰਿਯਵੇਦਨਾਤਤ੍ਰਮਜ੍ਝੱਤਞਾਣਵਸੇਨ। ''ਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸਸੁਖਸੋਮਨਸ੍ਸਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਹਾਨਕ੍ਕਮੇਨ ਅਵਤ੍ਵਾ ਵਿਭੰਗੇ ਵੁੱਤਨਯੇਨ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁੱਤਾਨੀਤਿ ਚੇ? ਸੁੱਤਾਨੁਰਕ੍ਖਣੱਤ੍ਥੰ। **ਇੱਟ੍ਠਾਨਿੱਟ੍ਠਵਿਪਰੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇੱਟ੍ਠਾਨਿੱਟ੍ਠਵਿਪਰੀਤਾਕਾਰੇਨ ਅਨੁਭਵਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਏਕੰਯੇਵ ਕਸਿਣੰ ਆਰਬ੍ਭ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਪਵੱਤਿਤੋ। ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਤੋ ਪੱਟ੍ਠਾਯ ਉਪਕਾਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾਤਿ ਸਤਿਸੀਸੇਨ ਦੇਸਨਾ ਕਤਾ, ਵਿਗਤਵਲਾਹਕਾਦਿਨਾ ਸੋਮ੍ਮਤਾਯ ਰੱਤਿਯਾ ਵਲਾਹਕਾਦਿਨਾ ਕਾਲੁਸ੍ਸਿਯੇ ਸਤਿਪਿ ਦਿਵਾ ਵਿਯ ਅਨੁਪਕਾਰਿਕਾ ਨ ਹੋਤਿ ਰੱਤਿੰ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਅੱਤਨੋ ਉਪਕਾਰਕੱਤੇਨ ਵਾ"**ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ''ਸੂਰਿਯਪ੍ਪਭਾਭਿਭਵਾ, ਰੱਤਿਯਾ ਅਲਾਭਾਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਹੇਤੂ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਾਯ ਕਾਰਣੰ। ਸੋਮ੍ਮਭਾਵੇਨ, ਅੱਤਨੋ ਉਪਕਾਰਕੱਤੇਨ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਸਭਾਗਤਾਯ ਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ ਜਾਤਿਯਾਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਰਣਵਚਨਨ੍ਤਿ ਏਕੇ।

ਝਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿੱਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨. ਚਿੱਤੇਕੱਗਤਾਸਭਾਗੱਤਾ ਝਾਨਾਨੰ **"ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਚਿੱਤੇਕੱਗਤੱਤ੍ਥਾਨੀ"**ਤਿ ਆਹ। ਕੁਸਲਾਨੰ ਭਵੋਕ੍ਕਮਨਸਭਾਗੱਤਾ **"ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਭਵੋਕ੍ਕਮਨੱਤ੍ਥਾਨੀ"**ਤਿ। ਅਸਭਾਗੱਤਾ ਸੇਸੱਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ''ਪਾਦਕੱਤ੍ਥਾਨੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ **"ਪਾਦਕਾਨੀ"**ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨ ਪਾਦਕਭੂਤਾਨਮ੍ਪਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੰ ਚਿੱਤੇਕੱਗਤਾ ਭਵੋਕ੍ਕਮਨਤਾਵਹਤੰ, ਇਤਰੇਸੰ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੰ ਪਾਦਕਤਾਵਹਤਞ੍ਚ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਸਭਾਗੱਤਾ ਜਵਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਾਨਿ ਸਮਾਨਾਨਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਾਨਿ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਾਨਿ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿਪਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਥਾ ਪਾਦਕਾਭਾਵੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਹਿ ਚਤੁੱਤ੍ਥਮੇਵ ਪਾਦਕੰ, ਨ ਇਤਰਾਨਿ। ਤੇਸੁ ਚਤੁੱਤ੍ਥਸ੍ਸ ਤਤਿਯੰ ਪਾਦਕੰ, ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯੰ, ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਪਠਮਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ''ਚੱਤਾਰਿ ਝਾਨਾਨੀ''ਤਿ ਯਥਾਲਾਭਤੋ ਵੁੱਤੰ।

ਵਿਨਯਨਿਦਾਨਨਿਮਿੱਤੰ, ਵੇਰਞ੍ਜਨਿਵਾਸਕਪ੍ਪਨੰ।
ਸੱਥ ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ, ਵਿਜ੍ਜੱਤਯਮਾਹ ਵੇਰਞ੍ਜੇ॥

ਵੁੱਤਞ੍ਹੇਤੰ ''ਵਿਨਯੇ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੀਲਸਮ੍ਪੱਤਿੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ)। ਸੀਲਵਤੋ ਹਿ ਸੀਲਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੱਥੰ ਰੱਤਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਾਠਾਨੇਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਨਿਸਜ੍ਜਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅੱਤਨੋ ਅਤੀਤਕਿਰਿਯਾਨੁਸ੍ਸਰਣਬਹੁਲਤਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਵਿਜ੍ਜਾ ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨ ਸਮਿਜ੍ਝਤਿ। ਤਥਾ ਅੱਤਾਨੰ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸੱਤਾਨੰ ਚੁਤਿਪਰਿਗ੍ਗਹਣਸੀਲਤਾਯ ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣੰ ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨ ਸਮਿਜ੍ਝਤਿ, ਉਦਕਾਦੀਸੁ ਸੁਖੁਮੱਤ ਦਸ੍ਸਨਸੀਲਤਾਯ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣੰ ਸਮਿਜ੍ਝਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਸੱਤਵਿਧਮੇਥੁਨਸੰਯੋਗਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਨ, ਕਾਮਾਸਵਾਦਿਪਰਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਅਖਣ੍ਡਾਦਿਭਾਵੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣੰ ਅਪ੍ਪਕਸਿਰੇਨ ਸਮਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਏੱਥ ਵਿਨਯਨਿਦਾਨੇ ਵਿਜ੍ਜੱਤਯਮੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹ **''ਯੇਸਞ੍ਚ ਗੁਣਾਨੰ ਦਾਯਕੰ ਅਹੋਸਿ, ਤੇਸੰ ਏਕਦੇਸੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ''**ਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਿਜ੍ਜੱਤਯਪਟਿਲਾਭਮੱਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾਤਿ।

ਸੋ ਏਵਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਝਾਨਾਨੰ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਕੇਵਲੰ ਪੁਰਿਮਜ੍ਝਾਨੱਤਿਕਮੇਵ, ਤਥਾਪਿ ਕੇਵਲੰ ਪੁਰਿਮਜ੍ਝਾਨੱਤਿਕਮੇਵ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ''ਏਵਨ੍ਤਿ ਚਤੁੱਥਜ੍ਝਾਨਕ੍ਕਮਨਿਦਸ੍ਸਨਮੇਤੰ, ਇਮਿਨਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਧਿਗਮਾਦਿਨਾ ਕਮੇਨ ਚਤੁੱਥਜ੍ਝਾਨੰ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਆਹ, ਤੰ ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਸਮ੍ਭਾਰਭੂਮਿੱਤਾ। ਵੁੱਤਞ੍ਹੇਤੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੨.੩੮੧) ''ਏੱਥ ਚ ਪੁਰਿਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਝਾਨਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪੀਤਿਫਰਣੇਨ ਚ ਸੁਖਫਰਣੇਨ ਚ ਸੁਖਸਞ੍ਞਞ੍ਚ ਲਹੁਸਞ੍ਞਞ੍ਚ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਲਹੁਮੁਦੁਕਮ੍ਮਞ੍ਞਕਾਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਦ੍ਧਿੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਇਦ੍ਧਿਲਾਭਾਯ ਸੰਵੱਤਨਤੋ ਸਮ੍ਭਾਰਭੂਮਿਯੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਚਤੁੱਥਜ੍ਝਾਨੰ ਪਨ ਇਦ੍ਧਿਲਾਭਾਯ ਪਕਤਿਭੂਮਿ ਏਵਾ''ਤਿ। ਇਦਮੇਵ ਵਾ ਅੱਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਇਮਾਨਿ ਚੱਤਾਰਿ ਝਾਨਾਨਿ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਾਨੀ''ਤਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਚਤੁੱਥਜ੍ਝਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਨੋਕਤ੍ਵਾ ਏਵਨ੍ਤਿ ਕਿਮੱਥੰ ਨ ਵੁੱਤੰ। ਤਞ੍ਚਿ ਪਕਤਿਭੂਮੀਤਿ ਚੇ? ਨ ਵੱਤਬ੍ਬੰ, ਚਤੁੱਥਜ੍ਝਾਨਤੋ ਪਰਸ੍ਸ ਸਮਾਹਿਤਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪੱਤਸ੍ਸ ਚਿੱਤਸ੍ਸ ਅੱਥਿਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ''ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਾਯ ਚਿੱਤੰ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਚਤੁੱਥਜ੍ਝਾਨਚਿੱਤੇ ਪਕਤਿਭੂਮਿਭਾਵਪ੍ਪੱਤੇ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕੇ ਜਾਤੇ ਪਰਿਕਮ੍ਮਚਿੱਤੰ ''ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਾਯ ਅਭਿਨਿਨ੍ਨਾਮੇਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਅਭਿਨੀਹਾਰਕ੍ਖਮੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏੱਥ ਤੰ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਾਧਿਗਮੱਥਾਯ ਪਰਿਕਮ੍ਮਚਿੱਤੰ ਅਭਿਨੀਹਰਤਿ। ਕਸਿਣਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਾਭਿਮੁਖੰ ਪੇਸੇਸਿ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਤੋ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਞਾਣਾਦੀਨੰ ਨੀਹਰਣੱਥ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੱਤਾ ਅਭਿਨੀਹਾਰਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ ਅੱਥੋ ਪਕਪ੍ਪਿਤੋ।

ਸੋ ਏਵੰ ਸਮਾਹਿਤੇ ਏਵੰ ਆਨੇਞ੍ਜਪ੍ਪੱਤੇਤਿ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇ, **ਨੀਵਰਣਦੂਰੀਭਾਵੇਨ ਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਸਮਤਿਕ੍ਕਮੇਨਾ**ਤਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨੰ ਕਿਚ੍ਚਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤੋ। ਅਯੰ ਯੋਜਨਾ ਪਠਮਵਿਕਪ੍ਪੇ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ''ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ''ਏਵ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਬਨ੍ਧਨਿਵਾਰਣਤੋ। ਤੇਨੇਵ ''ਉਪੇਕ੍ਖਾਸਤਿਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਭਾਵੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਹੋ ਵਤਾਹੰ ਆਪੱਤਿਞ੍ਚੇਵ ਆਪਨ੍ਨੋ ਅਸ੍ਸੰ, ਨ ਚ ਮੰ ਭਿਕ੍ਖੂ ਜਾਨੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੬੦) ਨਯੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਇਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਪਵੱਤਾਨੰ ਕੋਪਅਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਅਭਾਵੇਨ ਅਨਙ੍ਗਣੇਤਿ ਅੱਥੋ। ਏੱਥ ਚ ਪਨ ਯਥਾਵੁੱਤਪ੍ਪਕਾਰਾ ਇਚ੍ਛਾਪਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨੰ ਅਧਿਗਮਾਯ ਅਨੁਰਾਯਿਕਾ ''ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੋ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੪) ਵੁੱਤੱਤਾ, ਪਗੇਵ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਾ ਕੋਪਅਪਚ੍ਚਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁੱਤੰ **''ਝਾਨਪਟਿਲਾਭਪਚ੍ਚਨੀਕਾਨੰ ਪਾਪਕਾਨੰ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਾਨ''**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਕੱਥਚਿ ਪਨ ''ਝਾਨਪਟਿਲਾਭਪਚ੍ਚਯਾਨੰ ਇਚ੍ਛਾਵਚਰਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪੋੱਥਕੇਸੁ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਪਮਾਦਲੇਖੋ, **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਚ ''ਅਹੋ ਵਤ ਸੱਥਾ ਮਮਞ੍ਞੇਵ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਯੋ ਤਦੱਥੋ ਲਿਖਿਤੋ, ਸੋ ਦੁਲ੍ਲਿਖਿਤੋ। ਨ ਹਿ ਝਾਨਪਟਿਲਾਭਪਚ੍ਚਯਾ ਕੋਪਾਦਯੋ **ਅਨਙ੍ਗਣਸੁੱਤੇ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੫੭ ਆਦਯੋ) ਵੁੱਤਾ, ''ਨ ਚ ਯੁੱਤਿਤੋ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ ਝਾਨਲਾਭਿਨੋ ਤਦਭਾਵਾ''ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ ਵਦਤਿ, ਤੰ ਵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬੰ। ਏੱਥ ਵਿਜ੍ਜੱਤਯਸ੍ਸ ਉੱਤਰੁੱਤਰਵਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨੱਥੰ ''ਸੋ ਏਵੰ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿੱਤੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਉੱਤਰੁੱਤਰਵਿਸੇਸਾ ਚੇਭਾਸੰ

ਅਤ੍ਤਦੁਕ੍ਖਪਰਦੁਕ੍ਖਦਸ੍ਸਨਤਦੁਪਸਮਤ੍ਤਦੀਪਨਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨਨ੍ਤਸੰਸਾਰਦੁਕ੍ਖੰ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ, ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣੇਨ ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਲੋਕਸ੍ਸ ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣੇਨ ਤਦੁਭਯਵੂਪਸਮਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਪਠਮੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਦੁਕ੍ਖਦਸ੍ਸਨਤੋ ਅਤ੍ਤਸਿਨੇਹਪਰਿਚ੍ਚਾਗੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਦੁਤਿਯੇਨ ਪਰਦੁਕ੍ਖਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪਰੇਸੁ ਕੋਪਪਰਿਚ੍ਚਾਗੰ, ਤਤਿਯੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ਮੋਹਪਰਿਚ੍ਚਾਗਞ੍ਚ ਦੀਪੇਤਿ। ਏਵੰ ਨਾਨਾਗੁਣਵਿਸੇਸਦੀਪਨਤੋ ਇਮਸ੍ਸੇਵ ਲੋਕਿਯਾਭਿਞ੍ਞਾਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਇਧ ਗਹਣੰ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਯਸ੍ਮਾ ਅਤੀਤਜਾਤਿ ਏਵ ਨਿਵਾਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਤੀਤਜਾਤੀਸੂ’’ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਜਾਤਿਯਾ ਏਕਦੇਸੇਪਿ ਨਿਵਾਸਵੋਹਾਰਸਿਦ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨਤੋ। **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ‘‘ਏਕਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿੰ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਾਤਿਯੋ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨ ਸਕਲਜਾਤਿਯਾ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਮੇਵ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਏਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਤਦੇਕਦੇਸਾਨੁਸ੍ਸਰਣਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿ ਏਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ, ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੰ ਕਤੰ ਓਕਾਸਾਦਿਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਞ੍ਚ। **‘‘ਛਿਨ੍ਨਵਟੁਮਕਾਨੁਸ੍ਸਰਣਾਦੀਸੂ’’**ਤਿ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਅਨਿਵੁਤ੍ਥਲੋਕਧਾਤੁਦੀਪਰਟ੍ਠਨਗਰਗਾਮਾਦਿਗ੍ਗਹਣੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ‘‘ਤੇਸੰ ਛਿਨ੍ਨਵਟੁਮਕਾਨੰ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸੀਲਾਦੀਨਿ ਨ ਭਗਵਤਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਕਾਲੇ ਵਿਞ੍ਞਾਤਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਲੋਕਿਯਾਨਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਾਨੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੰ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਾਧਿਕਾਰੇ ‘‘ਅਰਿਯਾਨੰ ਉਪਵਾਦਕਾ’’ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਸਮੇਨ੍ਤੰ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਨ ਹਿ ਅਰਿਯੇ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਹੋਤਿ। ਕਿਮਤ੍ਥੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨਨੁ ਏਸ ਵਿਜ੍ਜਾਧਿਕਾਰੋਤਿ ਚੇ? ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਸਤਿਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੋ, ਅਤੀਤਧਮ੍ਮਾਨੰ ਸਤਿਯਾ ਵਿਸੇਸਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਚ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ‘‘ਅਨੁਸ੍ਸਰਾਮੀ’’ਤਿ।

‘‘ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਾਨ-ਮਤੀਤੇਸ੍ਵਸ੍ਸ ਸਰਤਿ।
ਅਨਾਗਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਸਰਤਿ ਵਿਜ੍ਜਾਨ ਪਣਿਧੀ’’ਤਿ॥

ਆਚਰਿਯਕੁਮਾਰਿਤੇਨ ਸਿਲੋਕੋਪਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਤਤ੍ਥ ਰਾਗੇ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤਰੇ ਤੇਜੋਸੰਵਟ੍ਟੋ। ਦੋਸੇ ਆਪੋਸੰਵਟ੍ਟੋ। ਮੋਹੇ ਵਾਯੋਸੰਵਟ੍ਟੋ। ਕੇਚਿ ‘‘ਦੋਸੇ ਤੇਜੋਸੰਵਟ੍ਟੋ, ਰਾਗੇ ਆਪੋਸੰਵਟ੍ਟੋ, ਮੋਹੇ ਵਾਯੋਸੰਵਟ੍ਟੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਮੁਤ੍ਰਾਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਵਚਨੰ ਵਾ ਭਵਾਦਿਨਿਯਮੇਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **‘‘ਭਵੇ ਵਾ’’**ਤਿਆਦਿ। **ਏਵੰਨਾਮੋ ਏਵੰਗੋਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਦਦ੍ਵਯੇਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਮੂਲਕੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੰ ਗੋਚਰਨਿਵਾਸੰ ਦੀਪੇਤਿ। **ਪਵਤ੍ਤਫਲਭੋਜਨੋ** ਸਯੰਪਤਿਤਫਲਾਹਾਰੋ। **ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਕਪ੍ਪਸਹਸ੍ਸਪਰਮਾਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤੋ** ਵਾਤਿ ਪਣਿਧਾਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ। ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣੰ ਨ ਹੋਤਿ। ‘‘ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਲਾਭੀਨੰ ਪਨੇਤੰ ਆਨੁਭਾਵਪਰਿਦੀਪਨ’’ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਮੁਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਯੋਜਨਾਯੰ ਸੀਹੋਕ੍ਕਨ੍ਤਵਸੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਨੁਲੋਮਵਸੇਨ। ‘‘ਪਟਿਲੋਮਵਸੇਨਾ’’ਤਿਪਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ। ਸੀਹੋਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **‘‘ਅਨੇਕਾਸੁ ਕਪ੍ਪਕੋਟੀਸੂ’’**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਯਥਾ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਾਧਾਰਣੇਨ ਫਲਸਾਧਾਰਣਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਆਦਰੰ ਜਨੇਤਿ, ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵੇਕੰ ਉਕ੍ਕੰਸੇਤੀਤਿ ਵਚਨੰ ਨਿਵਾਰੇਤਿ। ‘‘ਸਾਧੁ ਖੋ ਪਨ ਤਥਾਰੂਪਾਨੰ ਅਰਹਤੰ ਦਸ੍ਸਨੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤੇ ਏਵ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। **ਪਠਮਾ ਅਭਿਨਿਬ੍ਭਿਦਾ**ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਅਵਿਜ੍ਜਣ੍ਡਕੋਸਸ੍ਸ ਬਹੁਪਟਲਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਨ ਅਟ੍ਠਗੁਣਿਸ੍ਸਰਿਯਾਦਿਨਾ ਅਨਭਿਨਿਬ੍ਭਿਦੰ ਦੀਪੇਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩. **‘‘ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣਾਯਾ’’**ਤਿ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣੰ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਾ ਪਰਿਤ੍ਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣੰ ਹੋਤਿ। ਨ ਚੁਤਿੰ ਵਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਵਾ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਰੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗੇ ਸਤ੍ਤੇ

ਪਜਾਨਾਮੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੩) ਵਚਨਂ ਵਿਯ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਮਿਦਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਦਿਬ੍ਬਵਿਹਾਰਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਕਾਰਣੋਪਚਾਰੇਨ ਦਿਬ੍ਬਂ। ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਕੇਚਿ ਆਚਰਿਯਾ ‘‘ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾ ਚਕ੍ਖੂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਕਾਮਾਵਚਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਪਟਿਸੇਧਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਪਞ੍ਞਾ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਮਹਾਜੁਤਿਕਤ੍ਤਾ ਮਹਾਗਤਿਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ‘‘ਸਦ੍ਦਸਤ੍ਥਾਨੁਸਾਰੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਕਾਦਸਨ੍ਨਂ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਭਾਵੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਲੋਕਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਨਾਨਾਵਿਧਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਇਦਂ ਨੁ ਖੋ ਕਿ’’ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਉਦਪਾਦਿ, ਸੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ **ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਸੁਤ੍ਤੇ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੩੬ ਆਦਯੋ) ‘‘ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਧਿਕਰਣਞ੍ਚ ਪਨ ਮੇ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਚਵਿ, ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਿ ਚੁਤੇ ਓਭਾਸੋ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ ਦਸ੍ਸਨਞ੍ਚ ਰੂਪਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਤਤੋ ‘‘ਰੂਪਾਨਿ ਮੇ ਪਸ੍ਸਤੋ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਇਦਾਨਿ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਮਨਸਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਤੋ ਅਮਨਸਿਕਾਰੋ, ਤਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ ਉਦਪਾਦਿ, ਤਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਤ੍ਥਂ ਆਲੋਕਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤੋ ਹਿਮਵਨ੍ਤਾਦੀਸੁ ਦਾਨਵਰਕ੍ਖਸਾਦਯੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਂ ਉਦਪਾਦਿ, ਤਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਤ੍ਥਂ ‘‘ਮਯਾ ਦਿਟ੍ਠਭਯਂ ਪਕਤਿਯਾ ਓਲੋਕਿਯਮਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਦਿਟ੍ਠੇ ਕਿਂ ਨਾਮ ਭਯ’’ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਤੋ ਉਪ੍ਪਿਲਾਵਿਤਤ੍ਤਂ ਉਦਪਾਦਿ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ‘‘ਉਪ੍ਪਿਲਂ ਦਿਬ੍ਬਰੂਪਦਸ੍ਸੇਨੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ‘‘ਤਂ ਦੁਵੁਤ੍ਤਂ ਪਰਤੋ ਅਭਿਜਪ੍ਪਾਵਚਨੇਨ ਤਦਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਤੋ’’ਤਿ **ਆਚਰਿਯੋ** ਵਦਤਿ। ਤਤੋ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤੁਪ੍ਪਹਾਨਤ੍ਥਂ ‘‘ਮਯਾ ਵੀਰਿਯਂ ਦਲ੍ਹਂ ਪਗ੍ਗਹਿਤਂ, ਤੇਨ ਮੇ ਇਦਂ ਉਪ੍ਪਿਲਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੀਰਿਯਂ ਸਿਥਿਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਕਾਯਦਰਥੋ ਕਾਯਾਲਸਿਯਂ ਉਦਪਾਦਿ, ਤਤੋ ਤਂ ਚਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਚ੍ਚਾਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਂ ਉਦਪਾਦਿ, ਤਤ੍ਥ ਦੋਸਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਅਤਿਲੀਨਵੀਰਿਯਂ ਉਪਦਾਦਿ, ਤਤੋ ਤਂ ਪਹਾਯ ਸਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਵੀਰਿਯੇਨ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਭਯਾ ਹਿਮਵਨ੍ਤਾਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪਹਾਯ ਦੇਵਲੋਕਾਭਿਮੁਖਂ ਆਲੋਕਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਦੇਵਸਙ੍ਘਂ ਪਸ੍ਸਤੋ ਤਣ੍ਹਾਸਙ੍ਖਾਤਾ ਅਭਿਜਪ੍ਪਾ ਉਦਪਾਦਿ, ਤਤੋ ‘‘ਮਯ੍ਹਂ ਏਕਜਾਤਿਕਰੂਪਂ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਭਿਜਪ੍ਪਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਾਨਿ ਨਾਨਾਵਿਧਂ ਰੂਪਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਕਾਲੇਨ ਦੇਵਲੋਕਾਭਿਮੁਖਂ, ਕਾਲੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਾਭਿਮੁਖਂ ਆਲੋਕਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਵਿਧਾਨਿ ਰੂਪਾਨਿ ਮਨਸਿ ਕਰੋਤੋ ਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ ਉਦਪਾਦਿ, ਤਤੋ ‘‘ਨਾਨਾਵਿਧਰੂਪਾਨਿ ਮੇ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ ਉਦਪਾਦਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਾਨਿ ਅਭਿਜਪ੍ਪਾਦਿਭਯਾ ਇਟ੍ਠਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹਂ ਪਹਾਯ ਏਕਜਾਤਿਕਮੇਵ ਰੂਪਂ ਮਨਸਿ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਤਥਾ ਕਰੋਤੋ ਅਭਿਨਿਜ੍ਝਾਯਿਤਤ੍ਤਂ ਰੂਪਾਨਂ ਉਦਪਾਦਿ ਏਵਂ ਪਹੀਨਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਓਭਾਸਞ੍ਹਿ ਖੋ ਜਾਨਾਮਿ, ਨ ਚ ਰੂਪਾਨਿ ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿਆਦਿ ਜਾਤਂ।

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਦਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮੋਭਾਸਮੇਵ ਮਨਸਿ ਕਰੋਮਿ, ਤਦਾ ਓਭਾਸਂ ਸਞ੍ਜਾਨਾਮਿ, ਦਿਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਾਨਿ ਨ ਚ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਰੂਪਦਸ੍ਸਨਕਾਲੇ ਚ ਓਭਾਸਂ ਨ ਜਾਨਾਮੀਤਿ। ਕਿਮਤ੍ਥਮਿਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਹਿ ਏਤਂ ਉਪਕ੍ਕਿਸੇਸਗਤਨ੍ਤਿ? ਨ ਕੇਵਲਂ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਜਹਨਮੇਵੇਤ੍ਥ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਯੇਨ ਇਦਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ**ਤਿਆਦੀਸੁ ‘‘ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾਤਿ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਜਹਿਂ, ਨ ਮਯ੍ਹਂ ਤਦਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮਾਨੁਸਕਂ** ਵਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਭਾਵਾਤਿਕ੍ਕਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਗ੍ਗਹਣਂ, ਵਣ੍ਣਮਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਤਞ੍ਚ ਉਪਮੇਤਿ। ਵਣ੍ਣਮਤ੍ਤੇ ਹੇਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤ-ਸਦ੍ਦੋ, ਨ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੨੭) ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤੇਸੁ, ਹੀਨਜਾਤਿਆਦਯੋ ਮੋਹਸ੍ਸ **ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੋ** ਵਿਪਾਕੋ। ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤੀਤਭਵੇ ਅਹੇਸੁਂ, ਸਮ੍ਪਤਿ ਨਿਰਯਂ ਉਪਪਨ੍ਨਾਤਿ ਏਵਂ ਪਾਠਸੇਸੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਯਥਾਕਮ੍ਮੂਪਗਞਾਣਞ੍ਹਿ ਏਕਨ੍ਤਮਤੀਤਾਰਮ੍ਮਣਂ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਰਮ੍ਮਣ’’ਨ੍ਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਹਲ੍ਲਕੋ**ਤਿ ਸਮਣਾਨਂ ਸਾਰੁਪ੍ਪਮਸਾਰੁਪ੍ਪਂ, ਲੋਕਾਚਾਰਂ ਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗੁਣਪਰਿਧਂਸਨੇਨ ਗਰਹਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਨਿਯਤੋ ਸਮ੍ਬੋਧਿਪਰਾਯਨੋ’’ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੧; ੫.੯੯੮, ੧੦੦੪) ਵੁਤ੍ਤੋ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੋ ਮਗ੍ਗਾਵਰਣਂ ਕਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਂ ਫਰੁਸਵਚਨਂ ਯਦਿ ਕਥੇਯ੍ਯ, ਅਪਾਯਗਮਨੀਯਮ੍ਪਿ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਤੇਨ ਸੋ ਅਪਾਯੁਪਗੋਪਿ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। **‘‘ਵਾਯਾਮਂ ਮਾ ਅਕਾਸੀ**ਤਿ ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਗ੍ਗਾਵਰਣਂ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੇਨ ਅਪਾਯਦ੍ਵਾਰੋ ਪਿਹਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਸਗ੍ਗਾਵਰਣਂ ਨਤ੍ਥਿ। **‘‘ਪਾਕਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਿਵਿਪਾਕਂ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਵੁਦ੍ਧਿ ਹੇਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਿਨਯੇ, ਯੋ ਅਚ੍ਚਯਂ ਅਚ੍ਚਯਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਥਾਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਕਰੋਤੀ’’ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੭੦; ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੧) ਵਚਨਤੋ ਪਾਕਤਿਕਂ ਅਹੋਸੀਤਿ ਏਕੇ। **ਸਚੇ ਸੋ ਨ ਖਮਤੀ**ਤਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦੀਨਂ

ਖਨ੍ਤਿਗੁਣਸ੍ਸ ਮਨੁਤਾਯ ਵਾ ਆਯਤਿਂ ਤਸ੍ਸ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਂਵਰਣ੍ਤ੍ਥਾਯ ਵਾ ਅਕ੍ਖਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਖਾਨਂ ਵਾ ਆਯਸ੍ਸ** ਆਰਮ੍ਮਣਾਦਿਨੋ ਅਭਾਵਾ ਕਾਲਕਞ੍ਜਿਕਾ ਅਸੁਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਇਤੋ ਭੋ ਸੁਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ (ਇਤਿਵੁ॰ ੮੩) ਵਚਨਤੋ **ਮਨੁਸ੍ਸਗਤਿਪਿ**। **ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਮੇਵ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ ਞਾਣਂ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਦ੍ਧਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਜ੍ਜਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪. **ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਕਿਂ ਪੁਰਿਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਚਿਤ੍ਤੇ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ** ਯਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਪੁਰਿਮਵਿਜ੍ਜਾਦ੍ਵਯਂ ਅਧਿਗਤਂ, ਤਦੇਵ ਪੁਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਅਭਿਨਵਂ ਅਭਿਞ੍ਞਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਸੋ ਏਵਂ ਸਮਾਹਿਤੇ ਚਿਤ੍ਤੇਤਿ ਇਧ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਂ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਚਿਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ਯਦਿ ਤਦੇਵ ਪੁਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਵਸੇਨ ਅਭਿਨਵਂ ਕਤਂ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਯ ''ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਂ ਨਿਰੋਧਪਾਦਕਂ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਸਾਧਕਂ ਸਬ੍ਬਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਗੁਣਦਾਯਕਂ ਇਧ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਚਿਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਇਧ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਂ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਚਿਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ , ਨਨੁ ਇਧ ਤਥਾਵਚਨਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਤਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਬ੍ਬਗੁਣਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤੋ, ਨ ਪਠਮਵਿਜ੍ਜਾਦ੍ਵਯਮਤ੍ਤਨਿਪ੍ਫਾਦਨਤੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਮਗ੍ਗਙ੍ਗਝਾਨਙ੍ਗਪਟਿਪਦਾਵਿਮੋਕ੍ਖਵਿਸੇਸਨਿਯਮੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨੀਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰੁਪੇਕ੍ਖਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਨਿਯਮੇਨ ਅਹੋਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਮਿਧ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ਨ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਮਤ੍ਤੇਨ। **ਪਰਿਯਾਯਤੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨਪਿ ਪਕਾਰੇਨ। **"ਇਮੇ ਆਸਵਾ"**ਤਿ ਅਯਂ ਵਾਰੋ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਆਰਦ੍ਧੋ? ''ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਞਾਣਾਯਾ''ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਾਨੁਲੋਮਨਤ੍ਥਂ। **ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਫਲਕ੍ਖਣੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਏਕਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਞ੍ਹਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਮਾਨਂ, ਤਦੇਵ ਅਪਰਭਾਗੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯਞ੍ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ, ਤਦੇਵ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਵਿਮੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ ਏਵ ਹਿ ਭੋਜਨਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ ਨਾਮ। ''ਇਮਿਨਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀ''ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਸ੍ਸ ਚ ਪਟ੍ਠਾਨੇ ''ਮਗ੍ਗਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ, ਫਲਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਪਹੀਨੇ ਕਿਲੇਸੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਅਯਮੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਰੂਪਤੋ ਅਤ੍ਥਤੋਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ ''ਵਿਮੁਤ੍ਤਮਿਤਿ ਞਾਣਂ ਅਹੋਸੀ''ਤਿ ਸਰੂਪਤੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਸ੍ਸਪਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ''ਖੀਣਾ ਜਾਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਅਤ੍ਥਤੋ। ਤੇਨੇਵ ਅਨ੍ਤੇ ''ਅਬ੍ਭਞ੍ਞਾਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਦੇਸਨਂ ਅਕਾਸਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਸ੍ਸ ਤਥਾ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ। ਅਪ੍ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਂ ਹੋਤੀਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ''ਖੀਣਾ ਜਾਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ। ''ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਾਗਤਂਸਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਂਸਞਾਣਸ੍ਸ ਚ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਆਸਵਕ੍ਖਯਞਾਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪਾਸਕਤ੍ਤਪਟਿਵੇਦਨਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫. **ਕਣ੍ਣਸੁਖਤੋ ਹਦਯਙ੍ਗਮਤੋ**ਤਿ ਵਚਨਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਨਤੋ**ਤਿਆਦਿ ਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨ, **ਕਣ੍ਣਸੁਖਤੋ**ਤਿ ਸੋਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਆਪਾਥਾਰਮਣੀਯਤੋ**ਤਿ ਞਾਣਾਪਾਥਾਰਮਣੀਯਤੋ। ਸਯਮੇਵ **ਹੇਟ੍ਠਾਮੁਖਜਾਤਂ ਵਾ**, ਮਗ੍ਗੇ ਪਨ ਅਸੋਕੋ ਹੋਤਿ। ਤਦਾ ਹਿ ਸੋਕੋ ਪਹੀਯਮਾਨੋ। ਚਰਿਯਾਦਿਅਨੁਕੂਲਤੋ **ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਂ**। **"ਮਧੁਰਮਿਮ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਧਮ੍ਮਮਿਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਅਧਿਕਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਰਾਗਵਿਰਾਗਮਿਮ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਮਿਮਂ ਉਪੇਹੀਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ''ਧਮ੍ਮਮੇਵ ਸਰਣਤ੍ਥਮੁਪੇਹੀ''ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ ਕਿਰਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਸਰਣਗਤਾਨਂ ਤੇਨੇਵ ਸਰਣਗਮਨੇਨ ਭਯਂ ਸਨ੍ਤਾਸਂ ਦੁਗ੍ਗਤਿਂ ਪਰਿਕ੍ਕਿਲੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਹਿਂਸਤੀਤਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯਂ **ਸਰਣਂ** ਨਾਮ। ਤਪ੍ਪਸਾਦਤਗ੍ਗਰੁਤਾਦੀਹਿ ਵਿਹਤਕਿਲੇਸੋ ਤਪ੍ਪਰਾਯਨਤਾਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ **ਸਰਣਗਮਨਂ**। ਤਂਸਮਙ੍ਗੀਸਤ੍ਤੋ **ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਤਿ**। ਪਭੇਦੇਨ ਪਨ ਦੁਵਿਧਂ ਸਰਣਗਮਨਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਲੋਕਿਯਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਦਿਟ੍ਠਸਚ੍ਚਾਨਂ

ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਸਰਣਗਮਨੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਸਮੁਚ੍ਛੇਦੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਿਚ੍ਚਤੋ ਸਕਲੇਪਿ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਇਜ੍ਝਤਿ। ਲੋਕਿਯਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਸਰਣਗਮਨੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸਂ ਤਦਙ੍ਗਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਬੁਦ੍ਧਾਦਿਗੁਣਾਰਮ੍ਮਣਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਜ੍ਝਤਿ। ਤਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਰਤਨਤ੍ਤਯੇ ਸਦ੍ਧਾਪਟਿਲਾਭੋ ਸਦ੍ਧਾਮੂਲਿਕਾ ਚ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ ਵਿਪਾਕਫਲਂ, ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯੋ ਆਨਿਸਂਸਫਲਂ। ''ਯੋ ਚ ਬੁਦ੍ਧਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ...ਪੇ॰... ਸਬ੍ਬਦੁਕ੍ਖਾ ਪਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੯੦-੧੯੨) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਲੋਕਿਯਸ੍ਸ ਭਵਭੋਗਸਮ੍ਪਦਾ। ''ਯੇ ਕੇਚਿ ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਂ ਗਤਾਸੇ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੩੨; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੭) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਲੋਕਿਯਸਰਣਗਮਨਂ ਤੀਸੁ ਵਤ੍ਥੂਸੁ ਅਞ੍ਞਾਣਸਂਸਯਮਿਚ੍ਛਾਞਾਣਾਦੀਹਿ ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਮਹਾਜੁਤਿਕਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਮਹਾਵਿਪ੍ਫਾਰਂ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਸਂਕਿਲੇਸੋ। ਲੋਕਿਯਸ੍ਸ ਸਾਵਜ੍ਜੋ ਅਨਵਜ੍ਜੋਤਿ ਦੁਵਿਧੋ ਭੇਦੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਸਤ੍ਥਾਰਾਦੀਸੁ ਅਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਯ੍ਯਾਤਨਾਦੀਹਿ ਸਾਵਜ੍ਜੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਅਨਿਟ੍ਠਫਲੋ। ਅਨਵਜ੍ਜੋ ਕਾਲਕਿਰਿਯਾਯ, ਸੋ ਅਵਿਪਾਕਤ੍ਤਾ ਅਫਲੋ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਭੇਦੋ। ਭਵਨ੍ਤਰੇਪਿ ਹਿ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਞ੍ਞਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਨ ਉਦ੍ਦਿਸਤਿ। ਯੋ ਕੋਚਿ ਸਰਣਗਤੋ ਗਹਟ੍ਠੋ **ਉਪਾਸਕੋ**। ਰਤਨਤ੍ਤਯਉਪਾਸਨਤੋ ਉਪਾਸਕੋ। ਪਞ੍ਚ ਵੇਰਮਣਿਯੋ **ਸੀਲਂ**। ਸਤ੍ਥਸਤ੍ਤਮਂਸਮਜ੍ਜਵਿਸਵਾਣਿਜ੍ਜਾਰਹਿਤਂ ਧਮ੍ਮੇਨ ਜੀਵਿਕਂ **ਆਜੀਵੋ**। ਵੁਤ੍ਤਸੀਲਾਜੀਵਵਿਪਤ੍ਤਿ **ਵਿਪਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ। ਵਿਪਰੀਤਾ **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ**।

੧੬. ਲਚ੍ਛਾਮ ਨੁ ਖੋਤਿ ਦੁਗ੍ਗਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਾਮ ਨੁਖੋ ਨੋ**ਤਿ ਸਮਿਦ੍ਧੇ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਤਤ੍ਥ** ਵੇਰਞ੍ਜਾਯਂ। **ਪਗ੍ਗਯ੍ਹਤੀ**ਤਿ ਪਤ੍ਤਂ ਪਗ੍ਗਹੋ, ਤੇਨ ਪਗ੍ਗਹੇਨ ਪਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਾਦਾਯੇ**ਵਾਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪੁਨ ਪਾਕਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਉਤ੍ਤਣ੍ਡੁਲਭਤ੍ਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਿਧੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕਂ। ''ਸਾਵਕਾਨਂ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਚਨੇਨ ਆਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਪਚ੍ਛਾ ਸੀਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਤਂ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਭਗਵਤਾ ਬਹੂਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਵੇਰਞ੍ਜਾਯਂ ''ਏਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਕਾਲੋ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਨ ਸਮੇਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਥੇਰੋ ਪਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਪ੍ਪਹੋਨਕਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਭਗਵਾਪਿ ''ਨ ਤਾਵ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ ਸਤ੍ਥਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀ''ਤਿ **ਭਦ੍ਦਾਲਿਸੁਤ੍ਤੇ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੩੪; ਆਦਯੋ) ਵਿਯ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਇਧੇਵ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਾਮਮ੍ਪਿ ਪਚਨਂ ਸਮਣਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਨ ਹੋਤਿ ਨ ਚ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਞ੍ਚ, ਤਥਾ ''ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵਾ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਾਨਿ ਚ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਦ੍ਵੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਧੇਵੇਦਂ ਪਾਲ਼ਿਠਪਨਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੇਨ ਵਿਚਾਰਿਤਂ, ਤਂ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਕਿਨ੍ਤੁ ਇਧ ਪਾਲ਼ਿਠਪਨਵਿਰੋਧਵਿਚਾਰਣਾ ਪਨ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਾ ਵਿਯ ਮਮ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੇਨ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ ਵੁਤ੍ਤਪਾਠਤ੍ਤਾ। **ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਿਚ੍ਚਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੋ। ''ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵਾ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋ ਵਾ ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਨਾਪਿ ਨ ਕਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਿਰ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ,** ਤਸ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਕਾਰਣੇ ਸਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਵਿਨਯਧਰਾ ਪਨ ਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਇਮਾਯ ਵੇਰਞ੍ਜਾਯਂ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦਿਪਟਿਪਦਾਯ ਪਸਨ੍ਨਾ। ਸਾਲੀਨਂ ਵਿਕਤਿ **ਸਾਲਿਵਿਕਤਿ**।

੧੭-੮. ਉਪਪਨ੍ਨਫਲੋਤਿ ਬਹੁਫਲੋ। ''ਖੁਦ੍ਦਂ ਮਧੁ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ। **ਥੇਰਂ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਾਪੇਤੁਂ ਪੁਚ੍ਛੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਚਰਿਯੋ ਯਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਣਾਯ ਠਿਤਾਨਂ ਸਾਵਕਾਨਂ ਮਹਾਨੁਭਾਵਤਾਦਸ੍ਸਨਂ ''ਵੇਰਞ੍ਜਾਯਂ ਨਿਵਾਸਪ੍ਪਯੋਜਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਰਾਜਗਹੇ ਵੇਰਞ੍ਜਾਯਞ੍ਚਾਤਿ ਉਭਯਤ੍ਥ ਵਿਤਕ੍ਕੁਪ੍ਪਾਦੇ ਏਕਤੋ ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **''ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਾਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਚਿਰਂ,** ਠਿਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਚਿਰਾ**ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ।

ਕਾਮਂ ਹਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਾ ਸਹਾਯਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਕਤ੍ਤੁਰਿ **ਹੇਤੁ,** ਤਥਾਪਿ ਇਧ ਤੇਨ ਕਰਣਭੂਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਫਲਂ ਹਿਨੋਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਹੇਤੁ**। ਤਥਾ ਘਟਨ੍ਤਿ ਤੇਨਾਤਿ ਘਟੋ। **ਕਿਲਾਸੁਨੋ**ਤਿ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵੇਨ ਅਵਾਵਟਾ। **ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣਾਨਿ** ਵਿਸਭਾਗੇਹਿ। **ਆਗਾਮਿਨਿਯਾ** ਅਨਾਗਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮੇਸਂਯੇਵ ਨੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਾਵਸਾਸਨਪਰਿਯਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਯਾਵ

ਬੁਦ੍ਧਾ ਧਰਨ੍ਤਿ, ਤਾਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਖਤ੍ਤਿਯਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਵ ਉਚ੍ਚਾ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਉਚ੍ਚਨੀਚਉਲ੍ਲਾਰੁਲ੍ਲਾਰਭੋਗਾ''ਤਿ। ''ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਜਉਪਸਮ੍ਪਾਦਜਇਚ੍ਚੇਤਂ ਦ੍ਵਯਂ ਮਾਗਧੇ ''ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਨੁਪਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ। **ਆਸਵੇਹੀ**ਤਿ ਕਤ੍ਤੁਰਿ ਤਤਿਯਾਵਿਭਤ੍ਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਬਹੁਵਚਨਂ। **ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਂਸੂ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਕਾਰਕੇ। ਵਿਮੋਚਿਤਾਨੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਆਸਵੇਹੀਤਿ ਪਦਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਕਰਣਵਚਨਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਅਤ੍ਥੋ ਪਕਾਸਿਤੋ। ਯਦਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਨਾਸਵਤਾ, ਲੋਕੇ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿਪਿ ਅਨਾਸਵਾ ਸਿਯੁਂ। ਨ ਹਿ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਤਾਨਿ ਅਨਿਰੁਦ੍ਧਾਸਵਵਸੇਨ ਸਾਸਵਾਨੀਤਿ ਚੇ। ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਰਿਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਾਸਵਵਸੇਨ ਸਾਸਵਂ, ਅਵਸਿਟ੍ਠਾਸਵਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਨੁਭਾਵਤ੍ਤਾ ਫਲਾਨਿ ਸਾਸਵਾਨਿ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ? ਨ, ਆਸਵਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਨੁਭਾਵਾਗਤਫਲਤ੍ਤਾ। ਭਿਂਸਨਸ੍ਸ ਕਰਣਂ ਭਿਂਸਨਕਤਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ **ਭਿਂਸਨਕਤਸ੍ਮਿਂ,** ਭਿਂਸਨਕਿਰਿਯਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਵਿਪਲ੍ਲਾਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਪੁਂਸਕਲਿਙ੍ਗਂ, ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ –

''ਚਮ੍ਮਨਿ ਦੀਪਿਨਂ ਹਨ੍ਤਿ, ਦਨ੍ਤੇਸੁ ਹਨ੍ਤਿ ਕੁਞ੍ਜਰਂ।
ਵਾਲੇਸੁ ਚਾਮਰਿਂ ਹਨ੍ਤਿ, ਸਿਙ੍ਗੇਸੁ ਸਰਭੋ ਹਤੋ''ਤਿ॥ –

ਅਧਿਕਰਣਂ।

੨੦-੨੧. ਨਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕਕਾਰਣੇ ਕਥਿਤੇ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕਕਾਰਣਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੁਤ੍ਤਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਤਥਾਪਿ ਤਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਚਨਾਯ ਓਕਾਸਕਾਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਚਨੋਕਾਸਂ ਪਾਪੇਤੁਂ ਪੁਨ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ''ਕੋ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਹੇਤੂ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਭਗਵਾਪਿ ਯਾਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਕਾਮੋ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ। ''ਆਸਵਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਸਙ੍ਘੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਦਰਤ੍ਥਵਸੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਥੇਰੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਰਾਜਗਹੇ, ਸਮ੍ਪਤਿ ਵੇਰਞ੍ਜਾਯਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਯਾਚਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਦਰੇਨ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਯਾਚਯਮਾਨਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਆਦਰੇਨੇਵ ''ਆਗਮੇਹਿ ਤ੍ਵਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤੇਨੇਤਂ ਦੀਪੇਤਿ ''ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਯਾਚਾਹਿ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਾਵ ਮਯਾ ਤੇ ਯਾਚਨਾ, ਪੁਬ੍ਬੇਨਨੁ ਤਵਯਾਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤਾਵ ਮਯਾ ਏਤ੍ਤਕੇ ਕਾਲੇ ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ, ਨ ਤਾਵ ਮੇ ਸਾਵਕਾਨਂ ਆਣਾਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਾਨੁਜਾਨਨਕਾਲੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਤਕ੍ਕਾਨੁਮਾਨਵਸੇਨ ਤਯਾ 'ਏਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਕਾਲੋ'ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਯਮਾਨੇਪਿ ਨੇਸ ਸੋ ਕਾਲੋ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਤਥਾਗਤੋਵ ਤਤ੍ਥ ਕਾਲਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ''ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਾਲਤੋ ਪਭੁਤਿ ਆਣਾਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਮੇਵ ਉਦ੍ਦਿਸਿਯਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਪ੍ਪਹੋਨਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ''ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਚਨਾਪੇਕ੍ਖਂ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਕਮੇਵ ਪਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਤਸ੍ਸਾ ਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਇਤਰਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ''ਸਾਵਕਾਨਂ ਵਿਸਯਭਾਵਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰਵਾਦੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ''ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਿਯ। ਸਮ੍ਮੁਖੇ **ਗਰਹਾ**। ਪਰਮ੍ਮੁਖੇ **ਉਪਵਾਦੋ**। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਊਨਦਸਵਸ੍ਸੇਨ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੭੫) ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਭਗਵਾ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤੇਨ ਦਸਵਸ੍ਸਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ ਊਨਦਸਵਸ੍ਸਿਕਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਤਥਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। ਨ ਤਦਾ ਅਤਿਰੇਕਦਸਵਸ੍ਸਿਕੋਵ ਦਸਵਸ੍ਸਿਕਾਨਂ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੁਮਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵੇਰਞ੍ਜਾਯਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਰਾਜਗਹੇ ਏਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਿਦ੍ਧੇ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ ''ਯਾਵ ਨ ਸਙ੍ਘੋ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੁਮਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਵਚਨਂ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਠਮਯਾਚਨਾਯਪਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ** ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੁਮਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ''ਦ੍ਵੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੀ''ਤਿ ਗਣਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਚਨਂ ਪਠਮਯਾਚਨਾਯ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੁਮਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਦ੍ਵੇ ਏਵ, ਨ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

''ਅਥ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਅਯਮਾਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਾ – ਅਯਂ ਕਿਰਾਯਸ੍ਮਾ ਅਸ੍ਸਜਿਤ੍ਥੇਰਤੋ ਪਟਿਲਦ੍ਧਂ ਏਕਗਾਥਾਮਤ੍ਤਕਂ ਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯਂ ਨਯਸਤਸਹਸ੍ਸੇਹਿ ਵਿਵੇਚੇਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣੇ ਠਿਤੋ ''ਅਹੋ ਵਤ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋਯਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ, ਯੋ ਵਿਨਾਪਿ ਧਮ੍ਮਸਾਮਿਨਾ ਪਰਮ੍ਮੁਖਤੋ ਸੁਤਮਤ੍ਤੋਪਿ ਮਯ੍ਹਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਗੁਣਵਿਸੇਸਂ ਜਨੇਸਿ, ਸਾਧੁ ਵਤਾਯਂ

ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਚਿਰਂ ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਕਤਮੇਸਾਨਂ ਨੁ ਖੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨਂ…ਪੇ॰… ਨ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਤਮਤ੍ਥਂ, ਕਾਰਣਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਞਾਣੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿਆਦਿਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਚਨੋਕਾਸਕਰਣਤ੍ਥਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤਤੋ ਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਚਨੋਕਾਸੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ‘‘ਏਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਕਾਲੋ, ਏਤਸ੍ਸ ਸੁਗਤ ਕਾਲੋ’’ਤਿ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਯਾਚਿ। ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਯਾਚਨਾਯ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਭਾਵਂ, ‘‘ਏਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਕਾਲੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਕਾਲਸ੍ਸ ਅਕਾਲਤਂ, ਕਾਲਸ੍ਸ ਚ ਅਨਞ੍ਞਵਿਸਯਤਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਆਗਮੇਹਿ ਤ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਯਾਚਨਂ, ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਕਾਰੁਞ੍ਞਤਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਾ ਅਨਾਚਰਿਯਕਾ ਅਨੋਵਦਿਯਮਾਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੬੪) ਨਯੇਨ ਵੇਪੁਲ੍ਲਮਹਤ੍ਤਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਤ੍ਥਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਾਨਿ, ਤਦਨੁਰੂਪਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਚ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ। ਤਤੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਮਵਸ੍ਸਂ ਵੇਰਞ੍ਜਾਯਂ ਵਸਿ। ਤਦਾ ਚ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇਸੁ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿਹੇਤੂਸੁ ਜਾਤੇਸੁ ‘‘ਨਵਙ੍ਗਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨਮਹਤ੍ਤਤਾ ਚ ਸਮ੍ਪਤਿ ਜਾਤਾ, ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਚ ਬਹੁਤਰਾ ਜਾਤਾ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋ ਏਵੇਕੋ ਨ ਤਾਵ ਸਾਵਕਾਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ, ਸੋ ਚ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਰੀਯਤਿ। ਸਙ੍ਘੋਪਿ ਏਤਰਹਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਪਚ੍ਛਿਮਕਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੁਜਾਨਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਯਤ੍ਤਕੇਹਿ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋ ਅਨੁਜਾਨੀਯਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਾਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਚਨਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਯਾਚਨ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਤਕ੍ਕਸੂਚਨਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਯਾਚਨੋਕਾਸੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ‘‘ਏਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਕਾਲੋ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ ‘‘ਯਂ ਭਗਵਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਪੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਪ੍ਪਹੋਨਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ, ਅਯਮਤ੍ਥੋ **ਭਦ੍ਦਾਲਿਸੁਤ੍ਤੇਨ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੩੪ ਆਦਯੋ) ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ । ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਬਹੂਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਸੁ, ਪਞ੍ਞਪਿਯਮਾਨੇਸੁ ਚ ‘‘ਨ ਤਾਵ ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਸਤ੍ਥਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀ’’ਤਿਆਦਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੧੪੫) ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਤਥਾ ਇਧਾਪਿ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤਿ ਸਾਵਕਾਨਂ ਆਣਾਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਨਾਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ “**ਨਿਰਬ੍ਬੁਦੋ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਨ ਹਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੇ ਸਙ੍ਘੇ ਓਵਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਅਨੁਦ੍ਦੇਸਕਾਰਣਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਆਣਾਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਾਨੁਜਾਨਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ। ਤਥਾ ਚ ਸੋ ਤਤੋ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ। ਯਥਾਹ **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਠਪਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੮੬) ‘‘ਨ ਦਾਨਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਤੋ ਪਰਂ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ…ਪੇ॰… ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਾਥਾ’’ਤਿ। ਯਂ ਪਨ **ਉਪਸਮ੍ਪਦਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੯) ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਕਕਂ ਓਹਾਯ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ…ਪੇ॰… ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਿਤ੍ਵਾ ਚਿਰੇਨ ਅਗਮਾਸੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਥੁ ਆਗਤਂ, ਤਂ ਸੁਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਤੋ ਪਰਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਧਿਕਾਰਂ ਸਮੋਧਾਨੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ‘‘ਉਭਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਸ੍ਵਾਗਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੧੪੭; ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੫੨; ੧੦.੩੩) ਅਙ੍ਗਾਨਿਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਨ ਹਿ ਆਦਿਤੋ ਏਵ ਉਭਤੋਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਾਨਿ ਸਿਦ੍ਧਾਨੀਤਿ। ਅਪਿਚ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਯਮਨੁਕ੍ਕਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਰਾਹੁਲਕੁਮਾਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮੇ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਏਵ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਾਹੁਲਕੁਮਾਰਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। **ਅਮ੍ਬਲਟ੍ਠਿਕਰਾਹੁਲੋਵਾਦਸੁਤ੍ਤਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੧੦੭ ਆਦਯੋ) ‘‘ਅਯਞ੍ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਿਕਕਾਲੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਚੀਵਰਕਣ੍ਣੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਮੇ ਸਮਣ ਦੇਹਿ, ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਮੇ ਸਮਣ ਦੇਹੀ’ਤਿ ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਯਾਚਮਾਨੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜਿਤੋ’’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਰਾਹੁਲਕੁਮਾਰਂ ਆਰਬ੍ਭ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਸਾਮਣੇਰਪਬ੍ਬਜ੍ਜ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੦੫) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਰਣਗਮਨੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਪਠਮਵਸ੍ਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਏਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ, ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਅਪਿਚ **ਰਾਹੁਲਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਪੁਤ੍ਤੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੦੫) ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ।

ਸੁਤ੍ਵਾ ਚ ਯੋ ਹੇਤੁਨਿਰੋਧਮਗ੍ਗਂ,

ਨਿਰੋਧੁਪਾਯਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿ ਖਿਪ੍ਪਂ।
ਜਾਤੋਵਪੇਕ੍ਖੇਨ ਅਸੇਸਮੇਤਂ,
ਲੋਕਂ ਵਿਪਸ੍ਸੀ ਸੁਗਤਗ੍ਗਸਿਸ੍ਸੋ॥

ਸੋ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਅਗ੍ਗਸਿਸ੍ਸੋ,
ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਰਾਜਸ੍ਸ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ।
ਸਯਂ ਮੁਨਿਨ੍ਦੇਨ ਯਸਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੋ,
ਅਨੇਕਸੋ ਸੋਲ਼ਸਧਾ ਪਸਤ੍ਥੋ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਬਨ੍ਧਕਾਲੇ,
ਞਾਤੁਮ੍ਪਿ ਲੋਕੇ ਅਤਿਭਾਰਿਯੋਵ।
ਏਗੋਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਭਾਵਭੇਦੋ,
ਏਗੋਵ ਅਞ੍ਞੋ ਉਭਯਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ॥

ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਅਪਿ ਤਂ ਦ੍ਵਯਨ੍ਤੁ,
ਞਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਵ ਏਗੋਵ ਨੇਤੁਂ।
ਨਿਸ੍ਸਂਸਯਂ ਤਤ੍ਥ ਤਥਾਗਤੋਵ,
ਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿਚ੍ਚਾਹ ਤਥਾਗਤੋਤਿ॥

ਇਚ੍ਚੇਤਮਤ੍ਥਂ ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਞਤ੍ਵਾ,
ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਕਮਭਾਵਭੇਦਂ।
ਞਾਤੁਂ ਸਯਂ ਨੋ ਨ ਪਰੇ ਚ ਨੇਤੁਂ,
ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੋ ਇਧ ਯੁਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ॥

ਤਤ੍ਥ ਕਮਭੇਦੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਪਰਤੋ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਭਾਵਭੇਦੋ ਤਾਵ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਨੁਵਤ੍ਤਨਪਚ੍ਚਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਨ ਸਮਨੁਭਟ੍ਠਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਹੋਤਿ। ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦੀਹਿ ਅਭਾਵਭੇਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਇਧ ਭਾਵਭੇਦੇਨ ਯੁਤ੍ਤਿਪਰਿਯੇਸਨਂ ਸਾਧਯਮਾਨੇਪਿ ਸਿਯਾ ਅਨੁਮ੍ਮਾਦਵਿਘਾਤਭਾਗੀਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਕਲਸ੍ਸਪਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕਸ੍ਸ ਵਿਤਕ੍ਕਯਾਚਨਕਾਲਕਾਲਞ੍ਞੂਕਾਰਣਫਲਪਯੋਜਨੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਨਿਦਾਨਮਾਯਸ੍ਮਤਾ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੇਨ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਚਨਹੇਤੁਭੂਤੋ **ਵਿਤਕ੍ਕੋ** ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸੇਵ ''ਏਤਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਕਾਲੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਵਤ੍ਤਾ **ਯਾਚਨਾ** ਨਾਮ। ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੁਵੇਪੁਲ੍ਲਲਾਭਗ੍ਗਬਾਹੁਸਚ੍ਚਮਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਿ **ਕਾਲੋ** ਨਾਮ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਏਵ **ਕਾਲਞ੍ਞੂ** ਨਾਮ। ਆਸਵਟ੍ਠਾਨੀਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਾਤੁਭਾਵੋ **ਕਾਰਣਂ** ਨਾਮ। ''ਤੇਸਂਯੇਵ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨੀਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨੀਯਧਮ੍ਮਪਟਿਘਾਤੋ **ਫਲਂ** ਨਾਮ। ''ਯਥਯਿਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਅਦ੍ਧਨਿਯਂ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਚਿਰਟ੍ਠਿਤਿ **ਪਯੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਹੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

''ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਯਾਚਨਾ ਕਾਲੋ, ਕਾਲਞ੍ਞੂ ਕਾਰਣਂ ਫਲਂ।
ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਙ੍ਗਂ, ਨਿਦਾਨਂ ਵਿਨਯਸ੍ਸਿਧਾ''ਤਿ॥

੨੨. **ਅਨ੍ਤਿਮਮਣ੍ਡਲ**ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਮਣ੍ਡਲਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਇਤਰੇਸਂ ਅਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਖੁਦ੍ਦਕਮਣ੍ਡਲਂ ਵਾ। ਅਨੁਮਤਿਦਾਨਵਸੇਨ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ **ਦਤ੍ਵਾ**। ਤੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਚਾਰਿਕਾਯ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬਾ **ਵੇਨੇਯਜਸਤ੍ਤਾ**। **ਓਚਿਨਨ੍ਤਾ ਵਿਯਾ**ਤਿ ਬਹੁਪੁਪ੍ਫਂ ਗਚ੍ਛਂ ਮਾਲਾਕਾਰਾ ਚਿਰਂ ਓਚਿਨਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਬਹੁਵੇਨੇਯਜੇਸੁ ਗਾਮਾਦੀਸੁ ਚਿਰਂ ਵਸਨ੍ਤਾ ਵੇਨੇਯਜਪੁਞ੍ਞਂ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਾ ਚਰਨ੍ਤਿ। **ਸਨ੍ਤਂ ਸੁਖਂ**, ਨ ਵੇਦਨਾਸੁਖਂ ਵਿਯ ਸਪਰਿਪ੍ਫਨ੍ਦਂ। **ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ**ਤਿ ਦੇਵਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਬੋਧਨੇਯਜਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਮਹਾਕਰੁਣਾਯ ਧੁਵਂ ਸਤ੍ਤਸਮਵਲੋਕਨਂ। **ਓਤਿਣ੍ਣੇ**ਤਿ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝਂ ਆਗਤੇ, ਆਰੋਚਿਤੇ ਵਾ। ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਮਯਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਦੇਯਜਧਮ੍ਮਂ ਦਦੇਯਜਾਮ, ਤਂ ਕੁਤੋ ਸਕ੍ਕਾ ਲਦ੍ਧੁਂ। ਬਹੁਕਿਚ੍ਚਾ ਹਿ ਘਰਾਵਾਸਾਤਿ। ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇ **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਯਜਧਮ੍ਮਂ। ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਤਂ ਕੁਤੋ ਲਦ੍ਧਾ''ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਪਠਮਂ ਕਿਰਿਯਂ ਪੇਕ੍ਖਤਿ, ਦੁਤਿਯਂ ਦੇਯਜਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਆਚਰਿਯੋ** ਪਨ ''ਪਠਮਯੋਜਨਾਯ ਯਂ ਦਾਨਪੁਞ੍ਞਂ, ਤਂ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਾ। ਪੁਞ੍ਞਨ੍ਤਰਾਯਬਹੁਲਾ ਹਿ ਘਰਾਵਾਸਾਤਿ। ਦੁਤਿਯਯੋਜਨਾਯ ਤੇਮਾਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਯਮਹਂ ਦਦੇਯਜਂ, ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਕਾਲਤ੍ਤਾ ਤਮਹਂ ਸਮ੍ਪਤਿ ਕੁਤੋ ਦਦੇਯਜਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ।
ਸੀਲਾਦਿਕੁਸਲਧਮ੍ਮਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਨਾਦਿ**ਧਮ੍ਮਰਤਨਵਸ੍ਸਂ**।

੨੩. ਪਤ੍ਤੁਣ੍ਣਦੇਸੇ ਪਤ੍ਤੁਣ੍ਣਂ ਪਟਵਰਂ। **ਮਹਾਯਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਦਾਨਂ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਙ੍ਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਮਾਸਂ ਸੋਤਬ੍ਬਂ ਅਜ੍ਜ ਸੁਣਿਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਿਦਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਕਾਰਣਂ।

ਉਪਾਲਿ ਦਾਸਕੋਤਿ **ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਤੋ**। ਬਾਹਿਰਬ੍ਭਨ੍ਤਰਨਿਦਾਨਂ, ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਆਵੇਣਿਕਨਿਦਾਨਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ **"ਨਿਦਾਨਸ੍ਸ ਪਭੇਦਦੀਪਨਤੋ"**ਤਿ। ਥੇਰਵਾਦਾਦਿ **ਵਤ੍ਥੁਪ੍ਪਭੇਦੋ**। ਸਕਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਮੇਤ੍ਤਿਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਨਾਸੇਥਾਤਿਆਦਿ **ਪਰਸਮਯਵਿਵਜ੍ਜਨਤੋ**ਤਿਆਦਿ। **ਵਿਭਙ੍ਗਨਯਭੇਦਦਸ੍ਸਨਤੋ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਭੂਮਟ੍ਠਂ ਥਲਟ੍ਠਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ਕਿਂ ਭਗਵਤੋ ਮਾਰਾਵਟ੍ਟਨਪਟਿਘਾਤਾਯ ਸਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਅਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਪਿਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪਗੁਤ੍ਤਕਾਲੇ ਪਸਾਦਹੇਤੁਤ੍ਤਾ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਉਪਗੁਤ੍ਤਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਆਚਿਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਦਿਜਦਸ੍ਸਨੇਨ ਕਿਂਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਮਾਰਾਵਟ੍ਟਨਹੇਤੁ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਨ੍ਤਰਾਯੋਤਿ ਪਯੋਜਨਂ।

ਦਿਜੋਪਿ ਸੋ ਮਾਰਮਨੋਰਥਸ੍ਸ,
ਭਙ੍ਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਜਿਨਪੁਙ੍ਗਵਸ੍ਸ।
ਸਸ੍ਸਿਸ੍ਸਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿ ਦਾਨਂ,
ਅਸੇਸਕਂ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਭੇਦਂ॥

ਕਿਂ ਭਗਵਾ ਸਸਿਸ੍ਸੋ ਤਾਵ ਮਹਨ੍ਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਂ ਉਬ੍ਭਣ੍ਡਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸੀਤਿ? ਨ ਅਗਮਾਸਿ, ਤੇਮਾਸਿਭਾਗਿਯਂ ਪਨ ਪੁਞ੍ਞਰਾਸਿਕਂ ਦੇਯਜਧਮ੍ਮਂ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਉਪਾਯਤੋ ਸਤ੍ਥਾ ਅਦਾਸਿ।

ਤਦਞ੍ਞਥਾ ਮਾਰਮਨੋਰਥੋਵ,
ਪੂਰੋ ਸਿਯਾ ਨੇਵ ਦਿਜਸ੍ਸ ਭਿਯਜੋ।
ਪਾਪਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਅਪਿ ਪਾਪੁਣੇਯਜ,
ਮਿਚ੍ਛਾਭਿਮਾਨੇਨ ਤਥਾਗਤੇ ਸੋ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਅਸ੍ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਤਂ ਦੇਯਜਧਮ੍ਮਂ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਉਪਾਯੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਬੁਦ੍ਧਿਂ ਕਤ੍ਵਾ, ਮਾਰਸ੍ਸ ਚ ਮਨੋਰਥਵਿਘਾਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸੀਤਿ, ''ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਵਿਨਾਪਿ ਪਾਲ਼ਿਨਯਾਨੁਲੋਮਤੋ ਸਿਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ? –

''ਸਤ੍ਥਾ ਸਸਿਸ੍ਸੋ ਯਦਿ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ,
ਦਿਜਸ੍ਸ ਤਂ ਚੀਵਰਮਾਦਿਤੋਵ।
ਨਾਥਸ੍ਸ ਨੋ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਕਾਲੇ,
ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੇ ਜੀਵਕਯਾਚਨਾਪਿ।
ਤਥਾਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਵਿਚਾਰਯਿਤ੍ਵਾ,
ਯੁਤ੍ਤਂ ਨਯਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਤੁਂਵ ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ॥

ਇਦਾਨਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਧਾਰਣਨਿਦਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤਂ ਨਿਦਾਨਮਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਿਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਭੇਦਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿਆਦਿਕਂ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਵਿਧਿਂ ਨਿਜ੍ਜਟਂ ਨਿਗ੍ਗੁਮ੍ਬਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਵੇਰਞ੍ਜਾਯਂ ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤਂ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹਾਤਿ। ਇਧ ਠਤ੍ਵਾ –

ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨ ਸਬ੍ਬੇਸਂ, ਕਮਭੇਦਂ ਪਕਾਸਯੇ।
ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਿਦ੍ਧੇ ਨਿਦਾਨਾਨਂ, ਕਮਸਿਦ੍ਧਿ ਯਤੋ ਭਵੇ॥

ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਦੇਸਨਾਕ੍ਕਮੋ ਪਹਾਨਕ੍ਕਮੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮੋਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਕਮੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤਾ ਰਾਜਗਹੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਯੋ ਦੇਸਨਾਕ੍ਕਮੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ, ਤਂ ਦੇਸਨਾਕ੍ਕਮਮਨੁਲੋਮੇਨ੍ਤੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਪਠਮਂ ਪਾਰਾਜਿਕੁਦ੍ਦੇਸਂ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੁਦ੍ਦੇਸਂ, ਤਤੋ ਅਨਿਯਤੁਦ੍ਦੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੁਦ੍ਦੇਸਞ੍ਚ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਞ੍ਚ ਤੇਨੇਵ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਨਿਦਾਨੁਦ੍ਦੇਸਨ੍ਤੋਗਧਾਨਞ੍ਚ ਸਰੂਪੇਨ ਅਨੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥਂ ਖਨ੍ਧਕੇਪਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਏਤੇਨ ਚ ਖਨ੍ਧਕੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪੁਚ੍ਛਿਤਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੋ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਾਪਤ੍ਤਿਭੇਦਾਦਿਕਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦਿਦੀਪਕਂ ਅਨ੍ਤੋਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਸਿ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਦੇਸਨਾਕ੍ਕਮੋ। ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਖਨ੍ਧਕਤੋ ਪਨ ਉਚ੍ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਤਦਾ ਪਰਿਵਾਰਪਾਲ਼ਿ ਵਿਸੁਂ ਕਤਾ। ਇਮਮੇਵ ਨਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਤੇਨੇਵ ਉਪਾਯੇਨ ਖਨ੍ਧਕਪਰਿਵਾਰੇਪਿ ਆਰੋਪੇਸੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਪਠਮਮਹਾਸਙ੍ਗੀਤਿਕਥਾ)। ਅਪਿਚ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ''ਏਤੇਨੇਵੁਪਾਯੇਨ ਉਭਤੋਵਿਨਯੇ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਪੁਟ੍ਠੋ ਪੁਟ੍ਠੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਪਾਲਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗੇ ਏਵ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ ਪਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਪਾਲਿ ਨਿਰਵਸੇਸਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਖਨ੍ਧਕਪਰਿਵਾਰੇ ਅਨ੍ਤੋਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਸਿ। ਤਦਾ ਚ ਖਨ੍ਧਕਪਰਿਵਾਰਪਾਲ਼ਿ ਵਿਸੁਂ ਕਤਾਤਿ ਅਯਂ ਦੇਸਨਾਕ੍ਕਮੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਨਿਦਾਨੁਦ੍ਦੇਸੋ ਪਠਮਂ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਦਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਸੋ ਹਿ ''ਯਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੪) ਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਠਮਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਙ੍ਗਹਿਤਾਸੁ ਆਪਤ੍ਤੀਸੁ ਅਦਸ੍ਸਿਤਾਸੁ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ''ਯਾਨਿ ਮਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਨੇਸਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੇਵ ਪਠਮਂ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕੁਦ੍ਦੇਸਕ੍ਕਮੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ।

ਪਾਰਾਜਿਕੁਦ੍ਦੇਸਾਦਿਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਅਕੁਸਲਾਨਂ ਯਥੋਲ਼ਾਰਿਕਕ੍ਕਮੇਨ ਪਹਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਪਹਾਨਕ੍ਕਮੋਪੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਮਨਨ੍ਤਰਂ ''ਤਾਵਦੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਕਰਣੀਯਾਨਿ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੯) ਵਚਨਤੋ ''ਸਮਾਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੂ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੩) ਵਚਨਤੋ ਚ ਯਥਾ ਗਰੁਕਂ ਆਚਿਕ੍ਖਣਂ ਸਿਕ੍ਖਨੇਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮੋਪੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਏਵਮਿਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਕਮੇਹਿ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾਨਮ੍ਪੇਤੇਸਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਯਂ ਯਂ ਸਾਧਾਰਣਂ, ਤਂ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਏਵ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਛਨ੍ਦਸੋ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ। ਤਤੋ ''ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੨੪੭) **ਪਰਿਵਾਰੇ** ਏਤਂ ਵਚਨਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪੁਰਿਮੇਨ ਕਮਤ੍ਤਯੇਨ ਪਠਮਂ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਤਂ ਪਤ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕੁਦ੍ਦੇਸੇ ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਾਰਾਜਿਕਂ

ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮੋ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੋ ‘‘ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ ਵੇਸਾਲਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵੇਸਾਲਿਮੇਵ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਸਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਂ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੮੦) ਏਵਮਾਦੀਨਂ ਦੇਸਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਸਤਿ ਬਾਰਾਣਸਿਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਯ੍ਯਾਤਿ।

ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਨਿਦਾਨਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵੇਰਞ੍ਜਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧. ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡੋ

੧. ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਂ

ਸੁਦਿਨ੍ਨਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਠਮਸ੍ਸੇਤ੍ਥ ਨਿਦਾਨੇ, ਠਤ੍ਵਾ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ।
ਚੋਦਨਾਪਰਿਹਾਰਨਯੋ, ਪੁਗ੍ਗਲਵਤ੍ਥੁਪ੍ਪਕਾਸਨੇਯੇਵ॥

ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਵੇਰਞ੍ਜਾਯਂ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਤਿਕਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਏਵ ਵੇਸਾਲਿਂ ਪਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਾਪਨਂ, ਤਾਵ ਅਟ੍ਠ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵੇਸਾਲਿਯਂਯੇਵ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਪਾਲ਼ਿਕ੍ਕਮੇਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਚ ਭਗਵਾ ਤਾਵਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਿਹਾਸਿ। ਸੋ ਹਿ ਸੁਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਅਨੁਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਭਿਰਨ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਭੇਸਕਲ਼ਾਵਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਤੇਰਸਮਂ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਿ, ਤੇਨੇਵ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਚੁਦ੍ਦਸਮਂ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਿ, ਪਨ੍ਨਰਸਮਂ ਕਪਿਲਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ, ਸੋਲ਼ਸਮਂ ਆਲ਼ਵਿਯਂ, ਤਤੋ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸੋ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਰਾਜਗਹਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਰਸਮਂ ਵਸਿ, ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਪਰਾਨਿਪਿ ਤੀਣਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਭਗਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਰਾਜਗਹਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਵੇਸਾਲਿਂ ਪਾਪੁਣਿ, ਤਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਅਟ੍ਠਵਸ੍ਸਿਕੋ ਸੁਦਿਨ੍ਨੋ ਵੇਸਾਲਿਯਂਯੇਵ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਵਿਞ੍ਞਾਪੇਸਿ, ਤਤੋ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪਠਮਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੋ ਇਤੋ ਪਠਮਤਰਂ ਤਤ੍ਥ ਵੇਸਾਲਿਯਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਅਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ, ਵਿਨਯਨਿਦਾਨਾਨਨ੍ਤਰਂ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਪਠਮਂ ਨਿਵਾਸਂ, ਪਚ੍ਛਾ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਨਿਵਾਸਞ੍ਚ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਤਤ੍ਰ ਸੁਦਂ ਭਗਵਾ ਵੇਸਾਲਿਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਪਠਮਸ੍ਸੇਤ੍ਥ ਨਿਦਾਨੇ, ਠਤ੍ਵਾ ...ਪੇ॰... ਪਕਾਸਨੇਯੇਵਾ’’ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇ ਨਿਦਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਕਲਨ੍ਦਗਾਮੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਜ੍ਜਿਗਾਮਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤੀ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਪ੍ਪਕਾਸਨੇ, ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਵਜ੍ਜੀ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਾ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਵਿਞ੍ਞਾਪੇਸੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੦) ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਪ੍ਪਕਾਸਨੇ ਚ ਚੋਦਨਾਨਯੋ, ਪਰਿਹਾਰਨਯੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਪਕਾਸਨਾ – ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਥੇਰੇਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਵਤ੍ਥੂਨਿ ਵਿਯ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਵਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਥ ਚ ਸੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਯਥਾ ਚ ਧਮ੍ਮੇ ਪਸਨ੍ਨੋ, ਯਥਾ ਚ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਯਥਾ ਚ ਇਮਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਨਵਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਵਤ੍ਥੂਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਚੇ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ –

ਏਵਂ ਸਦ੍ਧਾਯ ਕਿਚ੍ਛੇਨ, ਮਹਨ੍ਤੇ ਭੋਗਞਾਤਕੇ।
ਹਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਮ੍ਪਿ, ਪੇਸਲਾਨਮ੍ਪਿ ਸਬ੍ਬਸੋ॥

ਸਬ੍ਬਲਾਮਕਧਮ੍ਮਾਯਂ, ਮੇਥੁਨੇ ਯਦਿ ਸਮ੍ਭਵੇ।

ਨ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯੇਵ, ਸਿਦ੍ਧਾ ਵਿਰਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਨਵਙ੍ਗਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ, ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਦੇਸਿਤੇਪਿ ਚ।
ਵਿਨਯੋ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਤਤੋ ਧਮ੍ਮਵਿਸੁਦ੍ਧਿਹਿ॥

ਵਿਨਯਾਭਾਵਤੋ ਏਵਂ, ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।
ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਸਾਤ੍ਥਿਕਾ ਪੇਸਲਸ੍ਸਪਿ॥

ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵੀ, ਯਸ੍ਮਾ ਯਂ ਪਾਪਮਾਚਰਿ।
ਵਿਨਯੋਯੇਵ ਸਦ੍ਧਾਨਂ, ਆਦੀਨਵਵਿਭਾਵਿਨੋ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀਨਂ, ਵਿਨਯੋ ਸਾਤ੍ਥਕੋਵ ਯਂ।
ਧਮ੍ਮੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀਨਂ, ਤਤੋ ਉਭਯਦੇਸਨਾ॥

ਅਪਿ ਚ ਯਦਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਅਯਸੋ ਪਤ੍ਥਟੋ, ਪਗੇਵਞ੍ਞੇਸਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰਸ੍ਸ ਪਾਕਟਭਾਵਦੀਪਨਂ। ਕਥਂ? –

ਅਭਬ੍ਬੋ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਸੁਦਿਨ੍ਨੋ ਪੁਤ੍ਤਮਾਤਰੋ।
ਭਬ੍ਬਾਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਤਦਤ੍ਥਂ ਨ ਕਤਾ ਅਯਂ॥

ਨਨੁ ਮਾਗਣ੍ਡਿਕਂ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਮਸ੍ਸਾ ਹਿਤਤ੍ਥਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਬੀਜਕਬੀਜਕਮਾਤੂਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਥੇਰੇਨ ਦੀਪਿਤਾ। ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਕਲਨ੍ਦਗਾਮੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਯੇਨ ਸਮਯੇਨ ਸੁਦਿਨ੍ਨੋ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਿਕਾਯ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਯੇਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸੀ''ਤਿ ਵਾ ਵਚਨਂ ਇਧ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਇਧ ਪਨ ਹੇਤੁਅਤ੍ਥੋ ਕਰਣਤ੍ਥੋ ਚ ਸਮ੍ਭਵਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਞ੍ਹਿ ਇਧ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਚਿਰਨਿਵਿਟ੍ਠੋ ਹਿ ਸੋ ਗਾਮੋ , ਨ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸਮਯੇਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸੋ ਚਿਰਨਿਵਿਟ੍ਠੋਪਿ ਚ ਗਾਮੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਵਿਟ੍ਠਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਕਾਲਮਤ੍ਥੀਤਿ ਵਤੁਬ੍ਬਤਂ ਅਰਹਤਿ, ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਕਲਨ੍ਦਗਾਮੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੫-੬. **ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋਸਿ ਪਨ ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਣਵਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਭਗਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਜਨਕੇਹੇਵ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨ ਖੋ ਸੁਦਿਨ੍ਨ ਤਥਾਗਤਾ**ਤਿ ''ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁ ਮਂ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਯਾਚਨਾਵਸੇਨ ਪਨੇਵਮਾਹ, ਨ ਭਗਵਾ ਸਯਂ ਸਰਣਾਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸਿ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਲਭਾਗਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਵਿਕਪ੍ਪਦ੍ਵਯੇਪੀ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ। **ਪੁਰਿਮਪਦਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚੀਤਿ ਪਦਸ੍ਸ। **ਉਤ੍ਤਰਪਦੇਨਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾਤਿ ਪਦੇਨ। **ਸਮਾਨਵਿਭਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਯਥਾ ਕਿਂ? ''ਕਸ੍ਸਚਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਕਿਞ੍ਚਿ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਕਾਮਕਾ ਵਿਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਤਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਮਰਿਤ੍ਵਾ ਅਕਾਮਾ ਜੀਵਿਸ੍ਸਾਮ। ਸਚੇਪਿ ਨ ਮਰਾਮ, ਅਕਾਮਕਾਵ ਤਯਾ ਵਿਯੋਗਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਾਮ, ਤਯਿ ਜੀਵਮਾਨੇ ਏਵ ਨੋ ਮਰਣਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਮਰਣੇਨਪਿ ਨੋ ਤਯਾ ਵਿਯੋਗਂ ਮਯਂ ਅਕਾਮਕਾਵ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਾਮ।

੩੦. **ਕਤਿਪਾਹਂ ਬਲਂ ਗਾਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਪਨਾਯਂ ਤਥਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਤਿਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਸਮਾਨੋ ਕਤਿਪਾਹਂ ਘਰੇਯੇਵ ਵਿਲਮ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਕਾਯਬਲਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਹੇਸੀਤਿ? ਅਨੁਮਤਿਦਾਨੇਨ ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁ ਸਹਾਯਕੇਸੁ ਚ ਤੁਟ੍ਠੇ ਤੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਤੁਟ੍ਠਤ੍ਥਂ। ਕੇਸੁਚਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਕੇਚਿ ਆਚਰਿਯਾ ''ਅਯਂ ਸੁਦਿਨ੍ਨੋ ਜੀਵਕਵਤ੍ਥੁਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਧੁਤਙ੍ਗਵਸੇਨ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ''ਗਹਪਤਿਚੀਵਰਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਧੁਤਙ੍ਗਵਸੇਨ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤਂ ''ਅਚਿਰੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ

ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ''ਤਥਾ ਸੁਦਿਨ੍ਨੋ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਮੇ ਵਸ੍ਸੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ , ਵੀਸਤਿਮੇ ਵਸ੍ਸੇ ਞਾਤਿਕੁਲੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਸਯੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਅਟ੍ਠਵਸ੍ਸਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ, ''ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਇਦੰ ਵਤ੍ਥੁੰ, ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨ ਕੋਚਿ ਗਹਪਤਿਚੀਵਰੰ ਸਾਦਿਯਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਾਵ ਅਹੇਸੁ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਅਟ੍ਠਵਸ੍ਸਿਕੋ, ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ। ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਪਨ **ਜੀਵਕਵਤ੍ਥੁਤੋ** (ਮਹਾਵ॰ ੩੨੬) ਪਚ੍ਛਾ ਅਲਤ੍ਥ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਵਸ੍ਸਿਕੋ ਞਾਤਿਕੁਲੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੋ ਸਿਯਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ''ਅਲਤ੍ਥ ਖੋ ਸੁਦਿਨ੍ਨੋ ਕਲਨ੍ਦਪੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ, ਅਲਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਦ''ਨ੍ਤਿ ਏਕਤੋ ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਹਿ ਸੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਤੇਰਸਧੁਤਙ੍ਗਗੁਣੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਅਟ੍ਠ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਜ੍ਜਿਗਾਮੇ ਵਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਯਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਯੰਵਸੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ''ਏਤਰਹਿ ਖੋ ਵਜ੍ਜੀ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਾ''ਤਿਆਦਿਤਕ੍ਕਵਸੇਨ ਯੇਨ ਵੇਸਾਲੀ ਤਦਵਸਰਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਧੁਤਙ੍ਗਵਸੇਨ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੋਯੇਵ ਪਾਠੋ ਯੇਸੁ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋਵ ਪਮਾਣਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਆਰਞ੍ਞਿਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਞ੍ਚ ਸੇਨਾਸਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਨੇਸਜ੍ਜਿਕਙ੍ਗਞ੍ਚ ਵਿਹਾਰਸਭਾਗਤ੍ਤਾ, ''ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਞ੍ਚ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਨਿ, ''ਪੰਸੁਕੂਲਿਕੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦ੍ਵੇ ਚੀਵਰਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ। ਞਾਤਿਘਰੂਪਗਮਨਕਾਰਣਦੀਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਸਪਦਾਨਚਾਰਿਕਙ੍ਗੰ ਵਿਸੁੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ''ਮਾ ਅਤਿਹਰਾਪੇਸੁ''ਨ੍ਤਿ ਕਾਲਬ੍ਯਤ੍ਤਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਨ੍ਤਰਾਯਕਰਤਰਤ੍ਤਾ ''ਇਮੰ ਨਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਨਯੋਯੇਵ।

ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ, ਵਿਨਾਸੇ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੇ।
ਅਨਯੋ ਨਯਰੂਪੇਨ, ਬੁਦ੍ਧਿਮਾਗਮ੍ਮ ਤਿਟ੍ਠਤਿ॥

੩੯. ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੁਵਿਧੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਾਪਨੰ। ਕਥੰ? ''ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਸਉਦ੍ਦੇਸਾਨੁਦ੍ਦੇਸਭੇਦਤੋ ਦੁਵਿਧੰ। ਤਤ੍ਥ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਸਰੂਪਤੋ ਆਗਤਾ ਪਞ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਸਉਦ੍ਦੇਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਸਾਪਿ ਦੁਵਿਧਾ ਸਪੁਗ੍ਗਲਾਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦ੍ਦੇਸਭੇਦਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਹ, ਵਿਨਾ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਸਾ ਸਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦ੍ਦੇਸਾ। ਇਤਰਾ ਅਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦ੍ਦੇਸਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦ੍ਦੇਸਾਪਿ ਦੁਵਿਧਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਦਸ੍ਸਿਤਾਪਤ੍ਤਿਭੇਦਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਦਸ੍ਸਿਤਾਪਤ੍ਤਿਕਾ ਨਾਮ ਅਟ੍ਠ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ। ''ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ ਅਸੰਵਾਸੋ''ਤਿ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋਵ ਤਤ੍ਥ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਦਸ੍ਸਿਤਾਪਤ੍ਤਿਕਾ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ''ਸਤ੍ਤਰਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣੀਯੰ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ, ਤਥਾ ਅਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦ੍ਦੇਸਾਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਦਸ੍ਸਿਤਾਪਤ੍ਤਿਤੋਵ ਦੁਵਿਧਾ। ਤਤ੍ਥ ਅਦਸ੍ਸਿਤਾਪਤ੍ਤਿਕਾ ਨਾਮ ਸੇਖਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਸੇਸਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਪਤ੍ਤਿਕਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਾਪਿ ਦੁਵਿਧਾ ਅਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਕਾਰਕਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਕਾਰਕਭੇਦਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਅਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਕਾਰਕਾ ਨਾਮ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ ਮੁਸਾਵਾਦ ਓਮਸਵਾਦ ਪੇਸੁਞ੍ਞ ਭੂਤਗਾਮ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕ ਉਜ੍ਝਾਪਨਕ ਗਣਭੋਜਨ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨ ਸੁਰਾਮੇਰਯ ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਤੋਦਕ ਹਸਧਮ੍ਮ ਅਨਾਦਰਿਯ ਤਲਘਾਤਕਜਤੁਮਟ੍ਠਕ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੰ ਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਦਸਵਿਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਾਨੰ ਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦ੍ਦੇਸਾਨੰ ਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਕਾਰਕਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਨੁਦ੍ਦੇਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਿ ਪਦਭਾਜਨਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਪਟਿਕ੍ਖੇਪਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਛਬ੍ਬਿਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਖਾਯਿਤੰ ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੧) ਏਵਮਾਦਿਕਾ ਪਦਭਾਜਨਿਯੇ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਾਪਤ੍ਤਿ **ਪਦਭਾਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ** ਨਾਮ। ''ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਨਗ੍ਗੇਨ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਯੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਕਾ (ਪਾਰਾ॰ ੫੧੭) **ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ** ਨਾਮ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਿਵਾ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਯਨ੍ਤੇਨ ਦ੍ਵਾਰੰ ਸੰਵਰਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਯਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੭੫) ਏਵਮਾਦਿਕਾ **ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ** ਨਾਮ। ''ਲੋਹਿਤੁਪ੍ਪਾਦਕੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧੪) ਏਵਮਾਦਿਕਾ **ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ** ਨਾਮ। ਖਨ੍ਧਕੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਨਿ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ** ਨਾਮ। ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਨਚ੍ਚੰ ਵਾ ਗੀਤੰ ਵਾ ਵਾਦਿਤੰ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੩੪) ਇਮਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਨਚ੍ਚੇਯ੍ਯ ਵਾ ਗਾਯੇਯ੍ਯ ਵਾ ਵਾਦੇਯ੍ਯ ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੰ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੰ ਆਪਤ੍ਤਿਜਾਤੰ, ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੰ ਵਾ **ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ** ਨਾਮ।

ਛਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪੇਤੰ ਛਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਉਦ੍ਦੇਸਾਰਹੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨੁਦ੍ਦੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – ਪਞ੍ਚਹਿ ਉਦ੍ਦੇਸੇਹਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੰ ਵਿਸਭਾਗਤ੍ਤਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਾਨੰ, ਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਕਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦ੍ਵਯੰ ਅਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਅਨੁਰਾਪਤ੍ਤਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੰ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਪਤ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੰ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਞ੍ਚ ਅਦਸ੍ਸਿਤਾਪਤ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਅਦਸ੍ਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ ਭੇਦਾਨੁਵਤ੍ਤਕਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ, ਅਦਸ੍ਸਿਤਾਪਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਦੁਵਿਧੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਾਪਨੰ ਉਦ੍ਦੇਸਾਨੁਦ੍ਦੇਸਭੇਦਤੋ''ਤਿ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਸਮਾਸਤੋ ਪਕਾਸਿਤੰ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ**ਤਿ ਸਉਦ੍ਦੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਚਰਿਯਾ ਏਵੰ ਕਿਰ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਕਤਿਵਸ੍ਸਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਚ੍ਛੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਸੁ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕੋ ਵੇਸਾਲਿਯੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਵਸ੍ਸਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਹੇਮਨ੍ਤਾਨੰ ਪਠਮੇ ਮਾਸੇ ਦੁਤਿਯੇ ਪਕ੍ਖੇ ਦਸਮੇ ਦਿਵਸੇ ਅਡ੍ਢਤੇਯ੍ਯਪੋਰਿਸਾਯ ਛਾਯਾਯ ਪੁਰਤ੍ਥਾਭਿਮੁਖੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਅਡ੍ਢਤੇਰਸਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨੰ ਮਜ੍ਝੇ ਸੁਦਿਨ੍ਨੰ ਕਲਨ੍ਦਪੁਤ੍ਤੰ ਆਰਬ੍ਭ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ''ਤਿ, ਤੰ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ? –

> ਯਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਾਦਸਮੰ ਵਸ੍ਸੰ, ਵੇਰਞ੍ਜਾਯੰ ਵਸਿ ਜਿਨੋ।
> ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸੁਦ੍ਧੋ ਸਙ੍ਘੋਤਿ, ਨੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਤਦਾ॥
>
> ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਸਿਕ੍ਖਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਚਨਾ।
> ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਿਦ੍ਧਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਾਵ, ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿ ਨੋ ਤਦਾ॥
>
> ਓਵਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਞ੍ਚ, ਕਿੰ ਸਤ੍ਥਾ ਚਤੁਵਸ੍ਸਿਕੋ।
> ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ ਕਿਮਾਣਞ੍ਚ, ਸਮਤ੍ਤੰ ਅਨੁਜਾਨਿ ਸੋ॥
>
> ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਸਙ੍ਘਭੇਦਮਕਾਸਿ ਯੰ।
> ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਤਤੋ ਸਙ੍ਘ-ਭੇਦੋ ਪਚ੍ਛਿਮਬੋਧਿਯੰ॥
>
> ਆਰਾਧਯਿੰਸੁ ਮੰ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਮੁਨਿਭਾਸਿਤੰ।
> ਸੁਤ੍ਤਮੇਵ ਪਮਾਣੰ ਨੋ, ਸੋਵ ਕਾਲੋ ਅਨਪ੍ਪਕੋਤਿ॥

ਯੰ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਥ ਭਗਵਾ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੰ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੰ ਵਾ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਸੀ''ਤਿ, ਤੰ ਸਕਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਨ ਕੇਵਲੰ ਸਉਦ੍ਦੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮਤ੍ਤੰ, ਤੇਨ ਸਉਦ੍ਦੇਸਾਨੁਦ੍ਦੇਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਭੇਦੰ ਸਕਲੰ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨਾਭਿਪਰਾਮਸਨਮ੍ਪਿ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗੋ, ਤਥਾਪਿ ਏਤੰ ਵਿਸੇਸਨਿਯਮਨਤੋ, ਅਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਚ ਵਿਸੁੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਛਨ੍ਦਰਾਗਰਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਹਿ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਅਸੁਚਿਪਾਨੇ ਪਨ ਹਤ੍ਥਿਨਿਯਾ ਤਾਪਸਪਸ੍ਸਾਵਪਾਨੇਨ **ਵਾਲਕਾਬਜੋ** ਨਾਮ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਵਾਲਕਾਬਜਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। **ਮਣ੍ਡਬਜਸ੍ਸ** ਨਾਭਿਯਾ ਪਰਾਮਸਨੇਨੇਵ ਕਿਰ। ਰੂਪਦਸ੍ਸਨੇ ਪਨ ਵੇਜ੍ਜਕਾ ਆਹੁ –

> ''ਥੀਨੰ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਾ ਸੁਕ੍ਕੰ, ਕਦਾਚਿ ਚਲਿਤੋਵਰੇ।
> ਤੰ ਗਾਮਧਮ੍ਮਕਰਣੰ, ਦ੍ਵਯਸਮੰ ਸਙ੍ਗਮਿਯ।
> ਗਬ੍ਭਾਦੀਤਿ ਅਯੰ ਨਯੋ, ਥੀਨੰ ਪੁਰਿਸਦਸ੍ਸਨਾਸੀਤਜ੍ਜੂਪਨੇਯ੍ਯ''॥

ਤਥਾਪ੍ਯਾਹੁ –

''ਪੁਪ੍ਫਿਕੇ ਏਧਿਯਜ ਸੁਦ੍ਧੇ, ਪਸ੍ਸਂ ਨਰਞ੍ਞ ਇਤ੍ਥਿ ਤਂ।
ਗਬ੍ਭਞ੍ਞ ਨਯੇਤਜੁਤੁ-ਮਿਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਸੋ ਇਤੀ''ਤਿ॥

ਰਾਜੋਰੋਧੋ ਵਿਯਾਤਿ ਸੀਹਲਦੀਪੇ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਤਥਾ ਅਹੋਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਰ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਸਦ੍ਦੋ ਅਬ੍ਭੁਗ੍ਗਚ੍ਛਿ, ਨ ਤਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਵਿਸਯੋ ਅਹੋਸਿ ਤੇਸਂ ਰੂਪਂ ਵਿਯ। ਤੇਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ ''ਕਚ੍ਚਿ ਨੋ ਤ੍ਵਂ ਆਵੁਸੋ ਸੁਦਿਨ੍ਨ ਅਨਭਿਰਤੋ''ਤਿ।

੩੯. ਕਲੀਤਿ ਕੋਧੋ, ਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ **ਕਲਿਸਾਸਨਂ,** ਕਲਹੋ। **ਗਾਮਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਜਨਪਦਧਮ੍ਮਂ ਜਨਪਦਵਾਸੀਨਂ ਸਿਦ੍ਧਿਂ। **ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਸਰੀਰਞ੍ਚ। **ਅਸੁਤ੍ਤਨੁਵਿਨਿਬਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਯਸੁਤ੍ਤੇ ਅਨਾਗਤਂ, ਸੁਤ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮੇਸੁਪਿ ਅਨਾਗਤਂ, **ਪਾਲ਼ਿਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕੁਸੁਮਮਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨਾਗੁਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। **ਰਤਨਦਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ। **ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾ** ਭਦ੍ਦਾਲਿ ਵਿਯ। ਪਦਨਿਰੁਤ੍ਤਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਨਾਮਵੇਵਚਨਾਨੇਵ ''ਨਾਮਂ ਨਾਮਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮਧੇਯ੍ਯਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੧੫) ਵਿਯ। ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵਿਰਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨਾਮ। ਅਕੁਸਲਪਕ੍ਖੇ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਂ ਨਾਮ ਚੇਤਨਾ। ਕੁਸਲਪਕ੍ਖੇਪਿ ਚੇਤਨਾਪਰਿਯਾਯਤੋ **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** ''ਸਿਕ੍ਖਾਪਦ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਙ੍ਘਸੁਟ੍ਠਤਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਲੋਕਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਪਨੇ ਸਙ੍ਘਸੁਟ੍ਠਤਾ ਹੋਤਿ ਪਾਕਟਾਦੀਨਵਤੋ। ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਪਨੇ ਸਙ੍ਘਫਾਸੁਤਾ ਹੋਤਿ ਪਾਕਟਾਨਿਸਂਸਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮੇਨ ਦੁਮ੍ਮਙ੍ਕੂਨਂ ਨਿਗ੍ਗਹੋ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਪੇਸਲਾਨਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ। ਪਠਮੇਨ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਪਟਿਘਾਤੋ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ। ਤਥਾ ਪਠਮੇਨ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਂ ਪਸਾਦੋ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਪਸਨ੍ਨਾਨਂ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵੋ। ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਪੁਞ੍ਞਤਾਯ ਚੋਦਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਭਬ੍ਬਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਸੁਦਿਨ੍ਨੋ ਤਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਾਕਾਸਿ, ਤੇਨੇਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਪਠਮੇਨ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਵਿਨਯਾਨੁਗ੍ਗਹੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਯਤ੍ਥ ਏਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਭਾਵੇਨ, ਤਂ ਸਙ੍ਘਸੁਟ੍ਠਭਾਵਾਯ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਤੋ, ਯਤ੍ਥ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਜਾਨਨੇ ਏਵ ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਦਾ, ਤਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਵਾਪਿ ਪਸਾਦੁਪ੍ਪਾਦਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ, ਇਤਰਞ੍ਚ ਸੇਖਿਯਂ, ਇਦਂ **ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ** ਨਾਮ। ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਚੇਤਨਾਯਾਭਾਵੇਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਰਣੇ, ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਕਰਣੇ ਵਾ ਸਤਿ ਯਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਰਾਪਾਨਂ **ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤਂ, ਆਵਾਸਿਕ, ਗਮਿਕ, ਅਨੁਮੋਦਨ, ਭਤ੍ਤਗ੍ਗ, ਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕ, ਆਰਞ੍ਞਕ, ਸੇਨਾਸਨ , ਜਨ੍ਤਾਘਰ, ਵਚ੍ਚਕੁਟਿ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕ, ਉਪਜ੍ਝਾਯ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕ, ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਤਾਨਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣਨਯੇਨ ਗਣਿਯਮਾਨਾਨਿ **ਚੁਦ੍ਦਸ,** ਏਤਾਨਿ ਪਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ **ਦ੍ਵੇਅਸੀਤਿ ਮਹਾਵਤ੍ਤਾਨਿ** ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਤ੍ਤਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਸਂਵਰੋ **ਸਂਵਰਵਿਨਯੋ** ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਿਨਯੋ** ਸਮਥਵਿਨਯਤ੍ਥਾਯ **ਸਮਥਵਿਨਯੋ** ਸਂਵਰਵਿਨਯਤ੍ਥਾਯ **ਸਂਵਰਵਿਨਯੋ** ਪਹਾਨਵਿਨਯਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਯਂ ਸਙ੍ਘਸੁਟ੍ਠੁ, ਤਂ ਸਙ੍ਘਫਾਸੂ**ਤਿ ਏਕਮਿਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਘਸੁਟ੍ਠਤਾਯ ਸਤਿ ਸਙ੍ਘਫਾਸੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦੀਪਨਤ੍ਥਂ। ਪਕਰੀਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੇ ਤੇ ਪਯੋਜਨਵਿਸੇਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਅਤ੍ਥਵਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥਵਸਂ **"ਪਕਰਣ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਦਸਸੁ ਪਦੇਸੁ ਏਕੇਕਂ ਮੂਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਯੋਜਨਾਯ ਪਦਸਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ **ਅਤ੍ਥਸਤਂ** ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ **ਧਮ੍ਮਸਤਂ** ਅਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਨਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤੀਨਂ ਵਸੇਨ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਸਤਂ, ਧਮ੍ਮਭੂਤਾਨਂ ਨਿਰੁਤ੍ਤੀਨਂ ਵਸੇਨ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਸਤਨ੍ਤਿ **ਦ੍ਵੇ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਸਤਾਨਿ,** ਅਤ੍ਥਸਤੇ ਞਾਣਸਤਂ, ਧਮ੍ਮਸਤੇ ਞਾਣਸਤਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਸਤੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਞਾਣਸਤਾਨੀਤਿ **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਞਾਣਸਤਾਨਿ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ **ਸਙ੍ਘਸੁਟ੍ਠਤਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸੁਟ੍ਠਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਤ੍ਥਪਦਾਨੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾ। ਧਮ੍ਮਪਦਾਨੀਤਿ ਪਾਲ਼ੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਿਰ।

ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਬਹੁਲਨਯੇਨ ਲਦ੍ਧਨਾਮਕਂ ਸਕਸਮ੍ਪਯੋਗੇਨ, ਪਰਸਮ੍ਪਯੋਗੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਕਮਗ੍ਗੇ ਵਾ ਪਰਮਗ੍ਗੇ ਵਾ ਪਰਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਕਮਗ੍ਗੇ ਏਵ ਪਵੇਸਪਵਿਟ੍ਠਠਿਤੁਦ੍ਧਰਣੇਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਏਕਂ ਪਟਿਸਾਦਿਯਨਵਸੇਨ ਸੇਵੇਯ੍ਯ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ ਅਸਂਵਾਸੋਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਪਵੇਸਾਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਵਾ ਤੀਣਿ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਏਕਂ ਵਾ ਪਟਿਸੇਵੇਯ੍ਯ, ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ।

ਵ◌ੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ 'ਸੋ ਚੇ ਪਵ◌ੇਸਨੰ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਪਵ◌ਿਟ੍ਠੰ, ਠਿਤੰ, ਉਦ੍ਧਰਣੰ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਆਪੱਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ'ਤਿਆਦੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੯) ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਮਤੇਨ ਚਤੂਸੁਪਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪੱਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਯੇਵ ਏਵ◌ੰ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਆਪਜ੍ਜਤੁ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਾਰਾਜਿਕਾਪੱਤਿ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਾਰਾਜਿਕਾਪੱਤਿਯਾ ਤਬ੍ਭਾਗਿਯਾ''ਤਿ, ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਵ◌ੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪੱਤਿੰ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪੱਤਿਞ੍ਚ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਗਹਟ੍ਠਕਾਲੇ ਮੇਥੁਨਾਦਿਪਾਰਾਜਿਕੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕੰ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪੱਤਿੰ ਏਕਮਨੇਕੰ ਵ◌ਾ ਪਟਿਕਰਿਤ੍ਵ◌ਾਵ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਰਾਪੱਤਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਗਹਟ੍ਠਕਾਲੇ ਸਾਪੱਤਿਕੋਵ◌ਾਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁੰ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਅਤ੍ਥੇਵ ਆਪੱਤਿਵ◌ੁਟ੍ਠਾਨੰ। ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਨਦੇਸਨਾਹਿ ਪਨ ਅਸੁਜ੍ਝਨਤੋ 'ਪਯੋਗੇ ਪਯੋਗੇ ਆਪੱਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ'ਤਿ ਨ ਵ◌ੁੱਤੰ ਗਣਨਪਯੋਜਨਾਭਾਵਤੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਵ◌ੁੱਤੰ, ਅਥ ਖੋ **ਪਦਭਾਜਨੇ** 'ਆਪੱਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ'ਤਿ ਵਚਨੇਨਾਯਮਤ੍ਥੋ ਸਿਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਏਵ◌ੰ **ਮਾਤਿਕਾਯਮ੍ਪਿ** ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੇਥੁਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਸੇਵ◌ੇਯ੍ਯ ਪਾਰਾਜਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ, ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਵਚਨਮ੍ਪਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਹਿ ਆਪੱਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਭਿਕ੍ਖੁਗਣਨਞ੍ਚ ਅਨਵਸੇਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਅਨਵਸੇਸਵਚਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵ◌ੇਸੇਵ ਆਪੱਤਿ, ਨ ਪਵ◌ਿਟ੍ਠਾਦੀਸੁ, ਤਮੇਵ◌ੇਕੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਯਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਆਪੱਤੀ''ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪੱਤਿਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਦਾਨੁੱਦੇਸੇ ਵਚਨੰ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਸ੍ਮਾ **ਮਾਤਿਕਾਯੰ** ''ਪਾਰਾਜਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ ''ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਨਿੱਦੇਸਵਚਨੰ ਤੇਨ ਸਰੀਰਬਨ੍ਧਨੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਅਭਬ੍ਬਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥੰ। ''ਆਪੱਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਵਚਨੰ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁੰ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਅਸੰਵ◌ਾਸਸ੍ਸ ਸਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਥੇਯ੍ਯਸੰਵ◌ਾਸਕਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥੰ। ਨ ਹਿ ਸੋ ਸੰਵ◌ਾਸੰ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋਪਿ ਥੇਯ੍ਯਸੰਵ◌ਾਸਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ''ਤ੍ਵ◌ੇਵ ਵ◌ੁੱਚਤਿ। ਤੇਨੇਵ◌ਾਹ ''ਅਸੁੱਧੋ ਹੋਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਧਮ੍ਮੰ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਞ੍ਚੇ ਸੁੱਧਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮਾਨੋ ਅਨੋਕਾਸੰ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਕ੍ਕੋਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵਦੇਤਿ, ਆਪੱਤਿ ਓਮਸਵ◌ਾਦੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੯)। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਦਭਾਵਤੋ ਸਿੱਧੋ ਸੋ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ''ਤ੍ਵ◌ੇਵ ਵ◌ੁੱਚਤੀਤਿ। ਤੇਨ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮੰ ਸਹਸੇਯ੍ਯਞ੍ਚ ਨ ਜਨੇਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਪੇਸੁਞ੍ਞਵਾਦਿਞ੍ਚ ਜਨੇਤੀਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਸੁ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਤੋ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਨਵ◌ਿਧਿਵ◌ਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ''ਅਯਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ...ਪੇ॰... ਆਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੭੯) ਪੁਗ੍ਗਲਨਿੱਦੇਸੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਨ੍ਤਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ''ਨਿਸ੍ਸਾਰਣੀਯੰ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੭੯) ਆਪੱਤਿਨਾਮਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਕਤੰ। ਏੱਤਾਵਤਾ ਸਪੁਗ੍ਗਲਨਿੱਦੇਸੇ ਦਸ੍ਸਿਤਾਦਸ੍ਸਿਤਾਪੱਤਿਦੁਕੰ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਪੁਗ੍ਗਲਨਿੱਦੇਸੇਸੁ ਸੇਖਿਯੇਸੁ ਆਪੱਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨਕਾਰਣੰ ਸੇਖਿਯਾਨੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮੇਵ ਵ◌ੁੱਤੰ। ਤਦਭਾਵਤੋ ਇਤਰੇਸੁ ਆਪੱਤਿਦਸ੍ਸਨੰ ਕਤੰ। ਅਪੁਗ੍ਗਲਨਿੱਦੇਸੇਸੁਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਦਸ੍ਸਿਤਾਪੱਤਿਦੁਕਞ੍ਚ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਿਤੰ ਹੋਤੀਤਿ।

ਪਠਮਪਞ੍ਞੱਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੁਦਿਨ੍ਨਭਾਣਵ◌ਾਰੰ ਨਿਟ੍ਠਿਤੰ।

ਮਕ੍ਕਟੀਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦-੧. ਦੁਤਿਯਪਞ੍ਞੱਤਿਯੰ ''ਇਧ ਮਲ੍ਲਾ ਯੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵ◌ਿਯ ਪਟਿਸੇਵਤੀਤਿ ਵੱਤਮਾਨਵਚਨੰ ਪਚੁਰਪਟਿਸੇਵਨਵਸੇਨ ਵ◌ੁੱਤੰ, ''ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ, ਨੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਯਾ''ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਪਠਮੰ ਪਞ੍ਞੱਤਿੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹੇਨ ਵ◌ਾ ਲੇਸਓਡ੍ਡਨਤ੍ਥਾਯ ਵ◌ਾ ਏਵਮਾਹ। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤ੍ਥਤਂਯੇਵ ਨਿਯਮੇਤੁੰ ''ਨਨੁ ਆਵ◌ੁਸੋ ਤਥੇਵ ਤੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੰ, ਤੇਨੇਵ ਮਕ੍ਕਟੀਵਤ੍ਥੁ ਵ◌ਿਨੀਤਵਤ੍ਥੂਸੁ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤੁੰ ਅਵ◌ਿਸੇਸਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਵਤ੍ਥੁ। ਵ◌ਿਚਾਰਣਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤਤਿਯਪਞ੍ਞੱਤਿਯੰ ਆਵ◌ਿ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਨਨੁ, ਆਵ◌ੁਸੋ, ਭਗਵਤਾ ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨਾ''ਤਿਆਦਿ ਨ ਕੇਵਲੰ ਸਉੱਦੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨੇਵ ਸਿੱਧੰ, ''ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਦੀਸੁਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁੱਦੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨਪਿ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵ◌ੁੱਤੰ। ਅਥ ਵ◌ਾ ਯਦਿ ਸਉੱਦੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਸਾਵਸੇਸਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ, ਇਮਿਨਾ ਅਨੁੱਦੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨਾਪਿ ਕਿੰ ਨ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵ◌ੁੱਤੰ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ

ਪਵ੍ਵਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਤਦੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਠਮਪਵ੍ਵਤ੍ਤੁਮੇਵ ਲੇਸਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਅਲੇਸੋਕਾਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਮੇਡਿਤਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵ੍ਵਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੇ ਵਿਹੇਸਕੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੧) ਵਿਯ ਵਤ੍ਥੁਦ੍ਵਯੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਦ੍ਵਯਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਚਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਏਵਤ੍ਥੋ ਅਞ੍ਞੇਨਾਪਿ ਵਚਨੇਨ ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਿਤੋ, ਸੁਪਰਿਬ੍ਯਤ੍ਤਕਰਣਤ੍ਥੇਨ ਦਲ੍ਹਤਰੋ ਕਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਤਿਯਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਯਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚ ਏਵਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧੋ।

ਯਸ੍ਸ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਨ ਗਣ੍ਠਿਪਦਨਯੋ ਤਾਵ ਪਠਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, **ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ**ਤਿ ਸੁਰਾਪਾਨਾਦਿਅਚਿਤ੍ਤਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚਿਤ੍ਤਕੇਸੁ ਪਨ ਯਂ ਏਕਨ੍ਤਮਕੁਸਲੇਨੇਵ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਞ੍ਚ। ਉਭਯਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ ਨਾਮ। ਸੁਰਾਪਾਨਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ''ਸੁਰਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਪਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਾ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵਨੇ ਅਕੁਸਲਮੇਵ, ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਗਨ੍ਧਵਣ੍ਣਕਤ੍ਥਾਯ ਲੇਪਨੇ, ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਲੇਪਨੇ ਅਦੋਸਤ੍ਤਾ ''ਅਵਿਚਾਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ''ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਸ੍ਸਾਪਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਇਮਂ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਂ ਪਰਿਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਵ**ਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਇਧ ਸਚਿਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਚ ਅਚਿਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਚ ਵਿਚਾਰਣਾ ਵਤ੍ਥੁਵਿਜਾਨਨੇਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਿਜਾਨਨੇ। ਯਦਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਿਜਾਨਨੇ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਨੇਵ ਸਿਯੁਂ, ਨ ਚ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਨਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਵਤ੍ਥੁਵਿਜਾਨਨੇਯੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ, ਇਦਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਸੇਖਿਯੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਜਾਨਨਮੇਵ ਪਮਾਣਂ, ਨ ਵਤ੍ਥੁਮਤ੍ਤਜਾਨਨਨ੍ਤਿ, ਯਂ ਪਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਖੇ ਕੋਚਿ ਸੁਰਂ ਪਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯ, ਅਨ੍ਤੋ ਚੇ ਪਵਿਸੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਧਕ੍ਖਕਂ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਂ ਪਰਸ੍ਸ ਆਮਸਨਾਦਿਕਾਲੇ ਕਾਯਂ ਅਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ 'ਕਿਰਿਯਾਵ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਕਿਰਿਯਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਤਥਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਤਦਾ ਕਿਰਿਯਾਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ, ਤਂ ਸੁਵਿਚਾਰਿਤਂ ਅਨੇਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਭਾਵਸਾਧਨਤੋ। ਸੁਰਾਪਾਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਤਾ ਪਨ ਮਜ੍ਜਸਞ੍ਞਿਨੋਪਿ ਸਕਿਂ ਪਯੋਗੇਨ ਪਿਵਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸੀਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਸਚਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਕੁਸਲਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ। ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਚਿਤ੍ਤਕਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਚਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਚ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਕੁਸਲਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਰਾਪਾਨਾਦਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ''ਯਸ੍ਸ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਕੁਸਲਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇਤਿ ਹਿ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਨ ਹਿ ਏਕਂਸਤੋ ਸਚਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇਤਿ ਵਿਸੇਸਨੇ ਪਯੋਜਨਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਕੁਸਲਮੇਵ, ਵਤ੍ਥੁਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ ਕੁਸਲਂ ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲਂ ਸਿਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਸ੍ਸ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਕੁਸਲਮੇਵਾ''ਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ''ਸੇਸਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਧਿਮਾਨੇ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾਭਾਵਾ, ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਤ੍ਤਾ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਪਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਛਾਯਾ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਭਾਵੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਦਂ ਪਨ ਵਚਨਂ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਸਿਥਿਲਕਰਣਪ੍ਪਯੋਜਨਤ੍ਤਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਬਾਹਿਰਨਿਦਾਨਕਥਾਧਿਕਾਰੇ ''ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਸਿਥਿਲਕਰਣਪ੍ਪਯੋਜਨਾਤਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ, ਤਂ ਸੁਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਮਕ੍ਕਟੀਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩-੪. ਵਜ੍ਜੀਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਵਸਨ੍ਤਾ **ਵਜ੍ਜਿਨੋ** ਨਾਮ, ਤੇਸਂ ਪੁਤ੍ਤਾ। **ਯਾਵਦਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵਤਾ ਅਤ੍ਥੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯਂ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ, ਤਂ ਕਾਮਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇ, ਤਦੇਕਟ੍ਠੇ ਚ ਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯਾਵਿਕਰਣੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। ਤਥਾਪਿ ਇਦਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤਬ੍ਬਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੫੯), ਆਲਵਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕੁਟਿਯੋ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਿਕਾਯੋ (ਪਾਰਾ॰ ੩੪੨), ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ

ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਛਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖੰ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨੰ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੭੭), ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਸਮ੍ਮਤੰ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੮੪) ਵਿਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਨ ਹਿ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਵਿਕਪ੍ਪਨੰ ਵਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ। ਯਦਭਾਵਾ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਪਮਾਣੰ ਵਾ ਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ, ਯਦਭਾਵਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਿਕਾਯੋਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਏਵੰ ਸਮ੍ਪਦਮਿਦੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ‘‘ਉਲ੍ਲੁਮ੍ਪਤੁ ਮੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪੰ ਉਪਾਦਾਯਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੭੧, ੧੨੬) ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ‘‘ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਮੇਥੁਨੋ ਧਮ੍ਮੋ ਨ ਪਟਿਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੯) ਚ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਅਸ੍ਸਮਣਾਦਿਭਾਵੰ ਉਪਗਨ੍ਤੁਕਾਮੇਨ ਨਨੁ ਪਠਮੰ ਅਜ੍ਝੁਪਗਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਬ੍ਬਾ, ਤਤ੍ਥ ਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯੰ ਵਾ ਆਵਿਕਾਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ, ਤੇ ਪਨ ‘‘ਸਿਕ੍ਖੰ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯੰ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ ਮੇਥੁਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਸੇਵਿਸ੍ਸੂ’’ਤਿ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਓਕਾਸਕਰਣਤ੍ਥੰ ਵਾ ਤੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ‘‘ਸੋ ਆਗਤੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਏਤ੍ਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਥਾਪਿ ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕੇਸੁ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਨ ਹਿ ਸਿਕ੍ਖੰ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯੰ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ ਯੋ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁੰ ਅਦਿਨ੍ਨੰ ਥੇਯ੍ਯਸਙ੍ਖਾਤੰ ਆਦਿਯਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੰ ਵਾ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਿ, ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੰ ਵਾ ਉਲ੍ਲਪਤਿ, ਸੋ ਆਗਤੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਹਿ ਦਲ੍ਹੀਕਮ੍ਮਸਿਥਿਲਕਮ੍ਮਕਰਣਪ੍ਪਯੋਜਨਾ। ਸਾ ਹਿ ਯਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਹੋਤਿ ਅਞ੍ਞਾ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਨਿਯਮਦਸ੍ਸਨਪ੍ਪਯੋਜਨਾਤਿਲਕ੍ਖਣਾਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਅਨ੍ਤੇ ਅਵਤ੍ਵਾ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ‘‘ਗਾਮਾ ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਾ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੯੧) ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵਿਯ। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇ ਪਨੇਤਸ੍ਮਿੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ –

‘‘ਨਿਦਾਨਾ ਮਾਤਿਕਾਭੇਦੋ, ਵਿਭਙ੍ਗੋ ਤੰਨਿਯਾਮਕੋ।
ਤਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭੇਦੋ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਤਦਞ੍ਞਥਾ’’ਤਿ॥ –

ਅਯੰ ਨਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਸੁਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁ ਮਕ੍ਕਟਿਵਤ੍ਥੁ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਵਤ੍ਥੁ ਚਾਤਿ ਤਿਪ੍ਪਭੇਦੰ ਵਤ੍ਥੁ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨੰ ਨਾਮ, ਤਤੋ ਨਿਦਾਨਾ ‘‘ਯੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ…ਪੇ॰… ਅਸੰਵਾਸੋ’’ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਮਾਤਿਕਾਯ ਭੇਦੋ ਜਾਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ‘‘ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਯਾ’’ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਚਨੇਨ ‘‘ਸਚ੍ਚੰ, ਆਵੁਸੋ, ਭਗਵਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਨੋ ਪੁਰਿਸੇ ਨੋ ਪਣ੍ਡਕੇ ਨੋ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੇ ਚਾ’’ਤਿ ਮਕ੍ਕਟਿਪਾਰਾਜਿਕੋ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਲੇਸੰ ਓਡ੍ਡੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਅਲੇਸੋਕਾਸਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਇਦੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਮਕ੍ਕਟਿਵਤ੍ਥੁਸਙ੍ਖਾਤਾ ਨਿਦਾਨਾ ‘‘ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਯਪੀ’’ਤਿ ਮਾਤਿਕਾਵਚਨਭੇਦੋ ਨ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਏਵ ਮੇਥੁਨਸਿਦ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ਕਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਵਿਭਙ੍ਗੋ ਤੰਨਿਯਾਮਕੋ** ਤਸ੍ਸਾ ਮਾਤਿਕਾਯ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਨਿਯਾਮਕੋ ਵਿਭਙ੍ਗੋ। **ਵਿਭਙ੍ਗੋ** ਹਿ ‘‘ਤਿਸ੍ਸੋ ਇਤ੍ਥਿਯੋ। ਤਯੋ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾ। ਤਯੋ ਪਣ੍ਡਕਾ। ਤਯੋ ਪੁਰਿਸਾ। ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ ਤਯੋ ਮਗ੍ਗੇ…ਪੇ॰… ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗੇ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੫੬) ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਲੇਸੋਕਾਸੰ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਯਮੋ ਕਤੋ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਯਦਿ ਏਵੰ ਸਾਧਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਸੇਨ ਵਾ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਵਾ ਨ ਕੇਵਲੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਮ੍ਪਿ ‘‘ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ। ਤਦਵਚਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਪਾਤੁਭਾਵੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇ ਠਿਤਾ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯ ‘‘ਨਾਹੰ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਾਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਸਿਕ੍ਖਾਪਿ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਹੋਮੀ’’ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਤਥਾ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਮ੍ਪਿ ‘‘ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਞ੍ਚਾਨਿਟ੍ਠੰ। ਇਦੰ ਅਪਰੰ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋਤਿ ‘‘ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਾਧਾਰਣਾਨੇਵ, ਨਾਸਾਧਾਰਣਾਨੀ’’ਤਿ। ਅਪਿਚਾਯੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤੰਯੇਵ ਉਪਜ੍ਝ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੯) ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਪਿਚ ਯੋ ਤਥਾ ਲੇਸੰ ਓਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਮੇਥੁਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੋ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਾ ਵਿਯ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ। ਤੇ ਹਿ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿ ਵਚਨਾਭਾਵੇ ਸਤਿ ‘‘ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਪਨ੍ਨਾ ਪਾਰਾਜਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕੇਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁਲਿਙ੍ਗੇ ਠਿਤਾ, ‘‘ਇਦਾਨਿ ਚੇਪਿ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ ਆਨਨ੍ਦ, ਲਭੇਯ੍ਯਾਮ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਲਭੇਯ੍ਯਾਮ ਉਪਸਮ੍ਪਦ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕੇਚਿ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਤਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭੇਦੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਵਿਭਙ੍ਗਤੋ ‘‘ਅਕ੍ਖਾਯਿਤੇ ਸਰੀਰੇ ਪਾਰਾਜਿਕੰ, ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਖਾਯਿਤੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭੇਦੋ ਹੋਤਿ।

ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਤਦਞ੍ਞਥਾਤਿ ਤਤੋ ਏਵ ਵਿਭਙ੍ਗਤੋ ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨਾਕਾਰੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋਵ ਹੋਤਿ। ‘‘ਸਾਦਿਯਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ, ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਹਿ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਅਸਤਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਮਾਸਤੋ ਗਾਥਾਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਨ –

‘‘ਨਿਦਾਨਮਾਤਿਕਾਭੇਦੋ, ਵਿਭਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਯੋਜਨਂ।
ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਪਕਾਰੋ ਚ, ਪਠਮੋ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨੋ’’ਤਿ॥ –

ਇਮਂ ਨਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਵ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਪਕਾਸਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਥਂ? ਭਗਵਤਾ ਪਨ ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਯਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਾਪਿਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਆਕਾਰਸ੍ਸ ਸਮਤ੍ਥਂ ਵਾ ਅਸਮਤ੍ਥਂ ਵਾਤਿ ਦੁਵਿਧਂ ਨਿਦਾਨਂ, ਅਯਂ **ਨਿਦਾਨਭੇਦੋ**। ਮਾਤਿਕਾਪਿ ਨਿਦਾਨਾਪੇਕ੍ਖਾ ਨਿਦਾਨਾਨਪੇਕ੍ਖਾਤਿ ਦੁਵਿਧਾ। ਤਤ੍ਥ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਨਿਦਾਨਾਪੇਕ੍ਖਾਨਿ। ਨ ਹਿ ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਤੀਰਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਯਮੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਸਨ੍ਤਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ ਮੁਸਾਵਾਦਲਕ੍ਖਣਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਾਸਿਂਸੁ। ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਹਿ ਤੇ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਗਿਹੀਨਂ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਿਂਸੁ, ਨ ਚ ਤਾਵਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਤੇਨ ਲੇਸੇਨ ਭਗਵਾ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਨਿਦਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਨਿਦਾਨਾਪੇਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨਿਦਾਨਾਪੇਕ੍ਖਾਨਿ ਞਤ੍ਵਾ ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਨਿਦਾਨਾਨਪੇਕ੍ਖਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਅਯਂ **ਮਾਤਿਕਾਭੇਦੋ**।

ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਮੂਲਾਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਹੋਨਕਵਤ੍ਥੁਪਯੋਗਚਿਤ੍ਤਨਿਯਾਮਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਮਾਤਿਕਾਯ ਵਿਭਜਨਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਤੇਸਂ ਅਪ੍ਪਹੋਨਕਤਾਯ ਵਾ ਤਦਞ੍ਞਤਰਵੇਕਲ੍ਲਤਾਯ ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਸਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਅਸਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਤਯੋ ਅਤ੍ਥਵਸੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਮਾਤਿਕਾਯ ਵਿਭਜਨਂ ਵਿਭਙ੍ਗੋ ਆਰਭੀਯਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਭਿਕ੍ਖਕੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਂ ਅਜ੍ਝੁਪਗਤੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਭਿਨ੍ਨਪਟਧਰੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤ੍ਥਦੀਪਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਵਾ, ‘‘ਸਮਞ੍ਞਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਸਮ੍ਭਵਂ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਪਿ ਕੇਵਲਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਾਮ ਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਦੀਪਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਵਾ, ‘‘ਏਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਨਨ੍ਤਰੇਨਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਸਿਦ੍ਧਿਦੀਪਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਵਾ, ‘‘ਭਦ੍ਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸੇਕ੍ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਅਸੇਕ੍ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਕਰਣੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਭਿਕ੍ਖੁਦੀਪਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਵਾ ਵਿਭਙ੍ਗੋ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤੋ ਸਬ੍ਬਸਾਮਞ੍ਞਪਦਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਦੀਸੁ ਸਦ੍ਵਾਰਵਸੇਨ, ਅਧਿਕਰਣਦਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਚ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤੋ ਇਤਰਤ੍ਥ ਤਦਭਾਵਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ ਤਿਸ੍ਸੋ ਇਤ੍ਥਿਯੋਤਿਆਦਿ ਵਤ੍ਥੁਨਿਯਮਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ ਤਯੋ ਮਗ੍ਗੇ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾਤਿਆਦਿ ਪਯੋਗਨਿਯਮਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇਤਿਆਦਿ ਚਿਤ੍ਤਨਿਯਮਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ, ਸਾਦਿਯਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ, ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿਆਦਿ ਵਤ੍ਥੁਪਯੋਗਨਿਯਮੇ ਸਤਿ ਚਿਤ੍ਤਨਿਯਮਭਾਵਾਭਾਵਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਾਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪਵਤ੍ਤੋ, ਮਤਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਖਾਯਿਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾਤਿਆਦਿ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਹੋਨਕਤਾਯ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪਵਤ੍ਤੋ, ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤਨਿਯਮਵੇਕਲ੍ਲੇਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾਭਾਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ। ਏਵਂ ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਨਯੋ ਅਯਨ੍ਤਿ ਪਯੋਜਨੋ ਵਿਭਙ੍ਗੋ।

ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੋ ਪਨ ਮੂਲਾਪਤ੍ਤਿਤੋ, ਤਦਞ੍ਞੇਕਦੇਸਤੋ, ਸਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦੀਪਨਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਪਠਮੋ, ਸੋ ਵਿਭਙ੍ਗੋ ਵਿਯ ਤਯੋ ਅਤ੍ਥਵਸੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਪਵਤ੍ਤੋ। ਕਤਮੇ ਤਯੋ? ਮਾਤਿਕਾਪਦਾਨਂ ਸਾਤ੍ਥਕਨਿਰਤ੍ਥਕਾਨਂ ਤਦਞ੍ਞਥਾ ਉਦ੍ਧਰਣਾਨੁਦ੍ਧਰਣਵਸੇਨ ਸਪ੍ਪਯੋਜਨਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਂ, ਤਦਞ੍ਞਥਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਆਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਹੋਨਕਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤ੍ਥਞ੍ਚਾਤਿ। ਕਥਂ? **ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਨੇਵ ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ,

ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੭੨) ਏਤਾਨਿ ਕੇਵਲਂ ਵਤ੍ਥੁਮਤ੍ਤਦੀਪਨਪਦਾਨੀਤਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਾਨਿ ਨਾਮ, ਤੇਸਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ''ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਂ ਅਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਏਲ਼ਕਲੋਮੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਦਵ੍ਤ੍ਥਾ ਅਨੁਦ੍ਧਰਣੇਨ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਭਾਵੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਯਦਿਦਂ **ਮਾਤਿਕਾਯਂ** ''ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ, ਇਦਂ ਸਾਤ੍ਥਕਂ। ਤਸ੍ਸ ਸਪ੍ਪਯੋਜਨਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਜਾਨਨਸਾਦਿਯਨਭਾਵੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਅਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਮਾਤਿਕਾਯਂ** ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵੇਯ੍ਯ, ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ ਅਸਂਵਾਸੋ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਸਞ੍ਞਿਤਾ ਗਰੁਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤਂ ਅਵਹਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਪੇਤਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਹੋਨਕਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪੇਤਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੇ''ਤਿਆਦਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਇਮਂ ਜਾਨ, ਇਮਂ ਦੇਹਿ, ਇਮਂ ਆਹਰ, ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਮਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਹੀਤਿ ਭਣਤੀਤਿਆਦਿ ਪਨ ਤਦਵ੍ਤ੍ਥਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਨਿਦਾਨਮਾਤਿਕਾਭੇਦੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਗਾਥਾਯ ਅਤ੍ਥੋ ਪਕਾਸਿਤੋ ਹੋਤਿ।

ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਤਾਵ ਪਠਮਬੋਧਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੁਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਵਸ੍ਸਿਕਕਾਲੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੁਮਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ। ਦੁਤਿਯਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚਮਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਸੋ ਹਾਯਸ੍ਮਾ ਮਕ੍ਕਟਿਪਾਰਾਜਿਕੋ ਯਥਾ ਮਾਤੁਗਾਮਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥੀ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤਥਾ ਇਧਾਪੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ''ਸਚ੍ਚਂ, ਆਵੁਸੋ, ਭਗਵਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ, ਨੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥਿਯਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤਤਿਯਾਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਲਾਭਗ੍ਗਮਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਤੇ ਹਿ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਾ ਲਾਭਗ੍ਗਮਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨ੍ਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਵਰਸਯਨੇਸੁ ਸਯਿਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਾਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸੁਂ, ਤੇ ਚ ਵੇਪੁਲ੍ਲਮਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਸਯਞ੍ਚ ਵੇਪੁਲ੍ਲਮਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਾਤਿ ''ਵੇਪੁਲ੍ਲਮਹਤ੍ਤਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਂ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਥੁਂ ਉਪਾਦਾਯ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਤਂ ਕਾਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਯੋ ਪਨਾ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਪਦਂ। **ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਯਮਪਦਂ। **ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਵਚਨਂ। ਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾਮਕੋ ਯਾ ਭਗਵਤਾ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾ ਵਿਹਿਤਾ, ''ਏਤ੍ਥ ਸਹ ਜੀਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਯੋ ਚ ਆਜੀਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਂ ਉਭਯਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤਿ। ਕਦਾ ਪਨ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਅਹੋਸਿ? ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਤਦੁਭਯਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਤਦਜ੍ਝੁਪਗਤਤ੍ਤਾ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਸਹ ਜੀਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਾਵ ਸਿਕ੍ਖਂ ਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਭਾਵਞ੍ਚ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਸਾਜੀਵਂ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ, ਤਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਬਹੁਲੋ ਵਾ ਏਕਚ੍ਚਂ ਸਾਵਸੇਸਂ ਸਾਜੀਵਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪਨ ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਲਬ੍ਭਤਿ ਅਤ੍ਥਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਸੀਲਾਨਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਨ ਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਬਹੁਲੋ ਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਨਿਰਾਪਤ੍ਤਿਕੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਨ ਚ ਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਅਨਵਸੇਸਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਚ ਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਚ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਸਾਜੀਵਞ੍ਚ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ, ਅਯਮੇਵ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਸਿਯਾ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਟ੍ਠਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ''ਤਤ੍ਰ ਯਾਯਂ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ, ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾ''ਤਿਵਚਨਵਿਰੋਧਤੋ। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਗ੍ਗਹਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਸਤਿ ''ਸਿਕ੍ਖਾਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬੁਕ੍ਕਟ੍ਠੋਤਿ।

''ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਪਰਤੋ ਵਚਨਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਵ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਭਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਂ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਸਾਜੀਵਞ੍ਚ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਿਤੁਂ ਭਬ੍ਬੋ, ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਂ

ਅਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਸਾਜੀਵਞ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਏਵ ਹਿ ਪਟਿਸੇਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਙ੍ਖਾਤੋ ਸਾਜੀਵੋ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਮੇਵ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨੇਤਰਂ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਂ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਂ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਤ੍ਰ ਯਾਯਂ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ, ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਯ ਸਙ੍ਗਾਹਕੋ ਸਾਜੀਵੋ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਤਿ ਸਾਜੀਵਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਂ ਸਿਕ੍ਖਾਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਂ। ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਤ੍ਥਮੇਵ **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ , ਤੇਨ ਏਕਮੇਵਿਦਂ ਅਤ੍ਥਪਦਨ੍ਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦੂਪਗਮਨਨ੍ਤਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਿਕ੍ਖਨਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ''ਸਿਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯੋ ਏਵਂ ''ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਜਂ ਗਤੋ, ਤਾਦਿਸਂ ਪਚ੍ਚਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਾਜੀਵਸਙ੍ਖਾਤਮੇਵ ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ, ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਚ ਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯਂ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਕਿਨ੍ਤੁ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਚ ਨ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹੋਤਿ ਤੇਨ ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ – ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਇਦਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਲਕ੍ਖਣਂ ਸਾਧਾਰਣਂ, ਯਦਿਦਂ ''ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ। ਖੀਣਾਸਵੋਪਿ ਸਾਵਕੋ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਤਥਾ ਸੇਕ੍ਖੋ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਪਨ ਸਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੇਕ੍ਖਾਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਾਮਞ੍ਞਮਿਦਂ ਭਿਕ੍ਖੁਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਕੇਵਲਂ ਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਚ ਉਭਯਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਚਾਤਿ ਸਰੂਪੇਕਦੇਸੇਕਸੇਸਨਯੇਨ ''ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਆਪਨ੍ਨੋ''ਤ੍ਵੇਵ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਨੁਕ੍ਕਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹਣਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਮੇਵ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁਂ ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਵਚਨੇ ਪਰਿਹਾਰਂ ਵਤ੍ਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸੋ ਅਸਿਕ੍ਖਮ੍ਪਿ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਪਨ੍ਨੋਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਚ ਵਤ੍ਵਾ ''ਯਂ ਸਿਕ੍ਖਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਤਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਯਞ੍ਚ ਸਾਜੀਵਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਤਤ੍ਥ ਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯਂ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਯਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਯ ਏਵ ਗਹਣਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਤ੍ਤਾ, ਸੀਲਾਧਿਕਾਰਤੋ ਚ ਵਿਨਯਸ੍ਸਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਿਯਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਸੀਲਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਂ ਸਿਕ੍ਖਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯਾ''ਤਿ। ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਪਟਿਸੇਵਿਤਮੇਥੁਨਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ ਨ ਸਮੂਹਨਤਿ ਨਾਮ। ਨ ਹਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸੇਵਿ, ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਚ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਮਾਸਤੋ ''ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ ਵਿਸੇਸਵਚਨੇਨ ਪਯੋਜਨਂ, ਨਨੁ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯਂ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਅਸਂਵਾਸੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਯੋ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਾਦਿਕੋ ਕੇਵਲੇਨ ਸਮਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤੇਨ, ਪਟਿਞ੍ਞਾਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਚ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ। ਯੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਤਸ੍ਸ ਚ, ਯੋ ਵਾ ਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਡਕਭਾਵੂਪਗਮਨੇਨ ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਤਸ੍ਸ ਚ ਤਦੁਭਯਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਪਣ੍ਡਕਭਾਵਪਕ੍ਖੇ ਚ ਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਨ ਵਤ੍ਥੁ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਤਰਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਵਤ੍ਥੂਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਣ੍ਡਕਭਾਵਪਕ੍ਖੇ ਪਣ੍ਡਕਤ੍ਤਾ ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਭਾਵੇਨ ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਮੁਖੇਨ ਪਰਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਜਾਤਗ੍ਗਹਣਾਦਯੋ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਕੁਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖਂ ਅਲਭਮਾਨਸ੍ਸੇਵ ਪਰਤੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਲਭਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਰੂਪਸਤ੍ਤਾਨਂ ਕੁਸਲਾਨਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਭਵਙ੍ਗਵਿਚ੍ਛੇਦੇ ਸਤਿਪਿ ਅਮਰਣਂ ਵਿਯ ਪਣ੍ਡਕਭਾਵਪਕ੍ਖੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਸਂਵਾਸਂ ਵਾ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥਿ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਿਯ। ਨ ਚ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਦਿਕਂ ਜਨੇਤਿ। ਗਣਪੂਰਕੋ ਪਨ ਨ ਹੋਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ ਵਿਯ, ਨ ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਇਤਰਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਪਕ੍ਖੇ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਸ ਤਤੋ ਵਿਸੇਸੋ। ਕਿਮਯਂ ਸਹੇਤੁਕੋ, ਉਦਾਹੁ ਅਹੇਤੁਕੋਤਿ? ਨ ਅਹੇਤੁਕੋ। ਯਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ

ਤਸ੍ਸ ਅਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਸਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਤ੍ਤਾ। ਪਣ੍ਡਕਭਾਵਪਕ੍ਖੇਪਿ ਕਿਸ੍ਸ ਨਾਨੁਞ੍ਞਾਤਾਤਿ ਚੇ? ਪਣ੍ਡਕਭੂਤਤ੍ਤਾ ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਵਿਯ।

ਅਪਿਚ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਦਾਨਂ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਤਤ੍ਥ ਚ ਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯਂ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਤਥਾ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲ੍ਯਂ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ ਗਾਮਾ ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਾ ਵਾ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਥੇਯ੍ਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਆਦਿਯੇਯ੍ਯ (ਪਾਰਾ॰ ੮੯), ਸੁਗਤਚੀਵਰਪ੍ਪਮਾਣਂ ਚੀਵਰਂ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯ ਅਤਿਰੇਕਂ ਵਾ, ਛੇਦਨਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਚਿ॰ ੫੪੮) ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ । **ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਯਪੀ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ''ਪਗੇਵ ਪਣ੍ਡਕੇ ਪੁਰਿਸੇ ਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਸੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਅਯਂ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਮਾਤਿਕਾਯ ਤਾਵ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।

ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਵਿਨਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫. **ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਸਨਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਪਞ੍ਚਹੁਪਾਲਿ, ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨਾਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਤਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ? ਸੁਤ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਂ ਨ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੪੨) ਏਵਮਾਦਿਤੋ ਹਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਾਸਨਤੋ ਸੁਤ੍ਤਂ, ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਞ੍ਚ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕਾਸੇਸੁਂ। ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਉਗ੍ਗਹੋ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਤਿ ਭਣਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਤੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਾਸਨਤੋ ਆਚਰਿਯਵਾਦਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕਾਸੇਸੁਂ। **ਭਾਰੁਕਚ੍ਛਕਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ** ''ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਪਾਲਿ ਏਵਮਾਹ – ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੭੮) ਏਵਮਾਦਿਤੋ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਾਸਨਤੋ ਏਵ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਕਾਸੇਸੁਂ। ਤਾਯ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਯਾ ਥੇਰੋ ਏਤਦਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨਂ ਲਭਿ। ਅਪਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ...ਪੇ॰... ਅਨਾਦਰਿਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੪੩)। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਸੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਸਤ੍ਤਯਂ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਨਾਮ। ਤੇਨਾਯਂ ''ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਞ੍ਹਿ ਵਿਨਯਂ, ਮਹਾਥੇਰਾ''ਤਿ ਗਾਥਾ ਸੁਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨਾਗਸੇਨਤ੍ਥੇਰੇਨ। **ਆਹਚ੍ਚਪਦੇਨਾ**ਤਿ ਅਟ੍ਠ ਵਣ੍ਣਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਆਹਚ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਪਦਨਿਕਾਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਉਦਾਹਟੇਨ ਕਣ੍ਠੋਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ ਪਦਸਮੂਹੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਰਸੇਨਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਆਹਚ੍ਚਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਰਸੇਨ, ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਟੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੁਤ੍ਤਚ੍ਛਾਯਾ ਵਿਯ ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਂ। ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ **''ਆਚਰਿਯਵਂਸੋ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਆਭਤੋਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। **ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ਕਾਰਣੋਪਪਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧੋ ਉਹਾਪੋਹਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਦਿਪਮਾਣਪਤਿਰੂਪਕੋ। **ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਤ੍ਤਨੋਮਤੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯਂ , ਇਧ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਂ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਪਦੇਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਖੋ ਮਹਾਪਦੇਸਨਯਸਿਦ੍ਧਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਨਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਠਾਨਂ ਓਕਾਸੋ ਪਦੇਸੋਤਿ ਕਾਰਣਵੇਵਚਨਾਨਿ ''ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਨਵਕਾਸੋ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੩) ਸਾਸਨਤੋ, ''ਨਿਗ੍ਗਹਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਅਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਅਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿ ਚ ਪਨ ਪਦੇਸੋ''ਤਿ ਚ ਲੋਕਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਮਹਾਪਦੇਸਾ**ਤਿ ਮਹਾਕਾਰਣਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਾਰਣਂ ਨਾਮ ਞਾਪਕੋ ਹੇਤੁ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੋ ਪਨ ਤੇਸਂ ਮਹਾਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਵਿਯ। ਤੇ ਦੁਵਿਧਾ ਵਿਨਯਮਹਾਪਦੇਸਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਮਹਾਪਦੇਸਾ ਚਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਨਯਮਹਾਪਦੇਸਾ ਵਿਨਯੇ ਪਯੋਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਇਤਰੇ ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ, ਤੇਨੇਵ **ਪਰਿਵਾਰੇ** ਅਨੁਯੋਗਵਤ੍ਤੇ ''ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਧਮ੍ਮਾਨੁਲੋਮਂ ਨ ਜਾਨਾਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੪੨) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ ਅਵਸੇਸਪਿਟਕਦ੍ਵਯਂ। **ਧਮ੍ਮਾਨੁਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਪਦੇਸੇ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਧਮ੍ਮਂ ਧਮ੍ਮਾਨੁਲੋਮਞ੍ਚੇਵ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਵਿਨਯਂ

ਵਿਨਯਾਨੁਲੋਮਞ੍ਚ, ਸੋ ‘‘ਧਮ੍ਮਂ ਰਕ੍ਖਾਮੀ’’ਤਿ ਵਿਨਯਂ ਉਬ੍ਬਿਨਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਇਤਰੋ ‘‘ਵਿਨਯਂ ਰਕ੍ਖਾਮੀ’’ਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਉਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਉਭਯਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ।

ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਮੁਖਮਤ੍ਤਂ – ਤਤ੍ਥ ਪਠਮੋ ‘‘ਸੋ ਚੇ ਪਵੇਸਨਂ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਪਵਿਟ੍ਠਂ, ਠਿਤਂ, ਉਦ੍ਧਰਣਂ ਸਾਦਿਯਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋ ਹਾਯਸ੍ਮਾ ਸੁਖਵੇਦਨੀਯਸ੍ਸ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਸ੍ਸ, ਕਾਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਚ ਸਮਾਯੋਗੇ ਸਤਿ ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਕਾਯਿਕਸੁਖਵੇਦਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੇਨ ਸਾਦਿਯਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾਤਿ ਅਸੇਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਥਾ ਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਥਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ਯੋਨਿਦੋਸਵਸੇਨ ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਾ ਅਸਾਤਾ ਵੇਦਨਾ, ਵਾਤੋਪਹਟਗਤ੍ਤਤਾਯ ਵਾ ਨੇਵ ਕਾਯਿਕਵੇਦਨਾ, ਤਸ੍ਸ ਜਾਨਤੋ ਅਜਾਨਤੋਪਿ ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੭੬) ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸੇਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਥਾ ਯਦਿ ਮੋਚਨਰਾਗੇਨ ਉਪਕ੍ਕਮਤੋ ਮੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ, ਪਗੇਵ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨਾਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਟ੍ਠਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਟ੍ਠਾਨਂ ਕਰੋਤਿ, ਏਵਂ ਵਿਨਯਂ ਉਬ੍ਬਿਨਯਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ। ਇਤਰੋ ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਜਾਨਤੋ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨੇਵ ਸੁਖਵੇਦਨਾ ਹੋਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ ਸਾਦਿਯਨਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਅਸੇਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸਪਿ ਜਾਨਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਨਵਜ੍ਜਂ ਸਾਵਜ੍ਜਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਂ ਉਦ੍ਧਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਉਭਯਂ ਪਨ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੭) ਵਚਨਤੋ ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤਮੇਵੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣਂ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ, ਅਭਾਵੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਰਕ੍ਖਤਿ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਸਪ੍ਪਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ।

ਸਙ੍ਗੀਤਿਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਪਾਲ਼ਿਤੋ ਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਤ੍ਤਾ **ਪਾਲ਼ਿਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾ** ਅਤ੍ਥਤੋ, ਨਯਤੋ, ਅਨੁਲੋਮਤੋ ਚ ਪਾਲ਼ਿ**ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ** ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਨ ਸਮੂਹਨਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਭਗਵਾ ਕੇਵਲਂ ‘‘ਤੇਸਂ ਮਤਂ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਜਨਤਾ ਮਮ ਵਚਨਂ ਵਿਯ ਪਮਾਣਂ ਕਰੋਤੂ’’ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਕਾਲੇ ਏਵਮਾਹ ‘‘ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਙ੍ਘੋ ਮਮਚ੍ਚਯੇਨ ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਸਮੂਹਨਤੂ’’ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੬), ਤੇਨੇਤਂ ਸਿਦ੍ਧਂ ‘‘ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਮੂਹਨਿਤੁਂ ਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਭਗਵਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਂ ਅਤਿਰੇਕਤ੍ਥਦੀਪਨਂ, ਪਗੇਵਾਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਭਗਵਤਾ’’ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ ਊਨਾਤਿਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਆਚਰਿਯਕੁਲੇਸੁ ਵਿਵਾਦੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ। ਕਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘੋ ਨ ਸਮੂਹਨੀਤਿ? ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਵਾਦਪ੍ਪਸਙ੍ਗਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਭਗਵਤਾ ਚ ‘‘ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਸਮਗ੍ਗੇਹਿ ਸਮ੍ਮੋਦਮਾਨੇਹਿ ਅਵਿਵਦਮਾਨੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਏਕਚ੍ਚੇ ਥੇਰਾ ਏਵਮਾਹਂਸੂਤਿ ਚ ਅਞ੍ਞਵਾਦਦਸ੍ਸਨਤੋ ਵਿਵਦਮਾਨੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ ਜਾਤਂ, ਤਦਭਾਵਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਅਵਿਵਦਮਾਨੇਹੇਵ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ ਅਕਾਸਿ।

ਅਪਿਚਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਤਿਯਾ ਪਾਕਟਕਰਣਤ੍ਥਂ ਆਰਮ੍ਭੋ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਸੂ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਸ੍ਸਪਿ ਸਾਧਾਰਣਾ ਏਸਾ ਕਥਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ‘‘ਅਥ ਪਨਾਯਂ ਕਪ੍ਪਿਯ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵਿਨਯਸ੍ਸੇਵ। **ਕਾਰਕਸਙ੍ਘਸਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕਸਙ੍ਘਸਦਿਸਂ। ‘‘ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਤੇਨ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘਸਦਿਸ’’ਨ੍ਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ, ‘‘ਸੁਤ੍ਤਮੇਵ ਬਲਵਤਰਂ। ਸੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਅਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਿਯਂ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘਸਦਿਸ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਅਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਪਾਕਤਿਕੇ** ਪਨ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ‘‘ਤਮਤ੍ਥਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘਸਦਿਸ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਵਾਦੀ**ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਮਯਵਿਜਾਨਨਕੋ ਅਞ੍ਞਨਿਕਾਯਿਕੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਵਾਦੀ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਕਥਂ? ‘‘ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਉਦਕਦਨ੍ਤਪੋਨਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੬੬) ਸੁਤ੍ਤਂ ਸਕਵਾਦਿਸ੍ਸ, ਤਦਨੁਲੋਮਤੋ ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਫਲਸ੍ਸ ਉਦਕਮ੍ਪਿ ਉਦਕਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਪਰਵਾਦੀ ਚ।

‘‘ਨਾਲ਼ਿਕੇਰਸ੍ਸ ਯਂ ਤੋਯਂ, ਪੁਰਾਣਂ ਪਿਤ੍ਤਬਨ੍ਧਨਂ।
ਤਮੇਵ ਤਰੁਣਂ ਤੋਯਂ, ਪਿਤ੍ਤਘਂ ਬਲਬਨ੍ਧਨ’’ਨ੍ਤਿ॥ –

ਏਵੰ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕਵਾਦੀ ਧਞ੍ਞਫਲਸ੍ਸ ਗਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਆਹਾਰਤ੍ਥਸ੍ਸ ਚ ਫਰਣਤੋ ''ਯਾਵਕਾਲਿਕਮੇਵ ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। **ਪਰੋ ਆਚਰਿਯਵਾਦ**ਨ੍ਤਿ ''ਸੁਙ੍ਕਂ ਪਰਿਹਰਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਚਾਰਂ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਰਿਹਰਤਿ, ਅਵਹਾਰੋ ਏਵਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਤੋ ''ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਮਾਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕਵਾਦੀ ''ਸੁਙ੍ਕਂ ਪਰਿਹਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਗਤਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸੇਧੇਤਿ, ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ। **ਪਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਅਵਹਰਾਤਿ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮੇਵ ਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਾਯਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਪਯੋਗੋਵ ਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਮੂਲਟ੍ਠੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਥੇਰਵਾਦਤ੍ਤਾ ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵਾ''ਤਿ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕਵਾਦੀ ''ਤਂ ਸਙ੍ਕੇਤਂ ਪੁਰੇ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ਅਵਹਰਤਿ, ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੧੯) ਸੁਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ।

ਪਰੋ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਅਨਿਯਤਹੇਤੁਧਮ੍ਮੋ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਤਹੇਤੁਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਪਟ੍ਠਾਨੇ ਲਿਖਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵਾਰਮ੍ਮਣ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕਵਾਦੀ ''ਆਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਿਕਾਦਿਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੇ ਨ ਓਤਰਤੀ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮੇ ਓਤਰਨ੍ਤਂਯੇਵ ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਨਾਮ, ਨੇਤਰਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਆਗਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇਨਪਿ ਸਿਦ੍ਧੇ **ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯੋ ਆਰੁਲ਼੍ਹਪਾਲ਼ਿਆਗਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਾਦਿਸਞ੍ਹਿ ਪਮਾਦਲੇਖਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ''ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਅਮਤਂ ਪਦਂ, ਪਮਾਦੋ ਮਚ੍ਚੁਨੋ ਪਦ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੧; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੨੬) ਵਚਨਤੋ ਦਿਨ੍ਨਭੋਜਨੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾਨਿ ਪਰਿਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਤਿਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਨਿਚ੍ਚੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਆਰੁਲ਼੍ਹਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨੋ ਚੇ ਤਥਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੇਪਿ **"ਨੋ ਚੇ ਤਥਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨ ਓਤਰਤਿ ਨ ਸਮੇਤੀ**"ਤਿ। **"ਬਾਹਿਰਕਸੁਤ੍ਤਂ** ਵਾ"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਅਸਮੇਨ੍ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਪਰੋ ਆਚਰਿਯਵਾਦ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਨਯੇਸੁ ਪਮਾਦਲੇਖਵਸੇਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਆਗਤਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਥੇਰਵਾਦੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਥ ਪਨਾਯਂ ਆਚਰਿਯਵਾਦਂ। **ਪਰੋ ਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ''ਮੂਲਬੀਜਂ ਨਾਮ ਹਲਿਦ੍ਦਿ ਸਿਙ੍ਗਿਵੇਰਂ ਵਚਾ...ਪੇ॰... ਬੀਜੇ ਬੀਜਸਞ੍ਞੀ ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਵਾ ਛੇਦਾਪੇਤਿ ਵਾ ਭਿਨ੍ਦਤਿ ਵਾ...ਪੇ॰... ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੧) ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਾਠਤ੍ਤਾ ਹਲਿਦ੍ਦਿਗਣ੍ਠਿਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕਵਾਦੀ ''ਯਾਨਿ ਵਾ ਪਨਞ੍ਞਾਨਿ ਅਤ੍ਥਿ ਮੂਲੇ ਸਞ੍ਜਾਯਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਆਚਰਿਯਵਾਦੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਨ ਹਿ ਗਣ੍ਠਿਮ੍ਹਿ ਗਣ੍ਠਿ ਜਾਯਤੀਤਿ। **ਪਰੋ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਉਗ੍ਗਹੋਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸਾਨੁਲੋਮਤੋ 'ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪੋਰਾਣਭਿਕ੍ਖੂ ਏਕਪਾਸਾਦੇ ਗਬ੍ਭਂ ਥਕੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਯਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਆਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਏਵ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਵਦਨ੍ਤੇਸੁ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕਵਾਦੀ ''ਸੁਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਞ੍ਚ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਾਨਂਯੇਵ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਉਗ੍ਗਹੋ ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸੇਧੇਤਿ। **ਪਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਸਯਿਤੇਸੁ ਕੇ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਨਾ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਯੋ ਚ ਯਕ੍ਖਗਹਿਤਕੋ, ਯੋ ਚ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪਿਤੋਤਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਥੇਰਵਾਦਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਯਥਾ ਤਥਾ ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨਾਦਯੋਪਿ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਪਟਿਸੇਧੇਤਿ।

ਅਥ ਪਨਾਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਂ। **ਪਰੋ ਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਗੁਤ੍ਤੇ ਸਕਵਾਦੀ ''ਦਿਵਾ ਕਿਲਨ੍ਤਰੂਪੋ ਮਞ੍ਚੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਾਦੇ ਭੂਮਿਤੋ ਅਮੋਚੇਤ੍ਵਾਵ ਨਿਦ੍ਦਾਵਸੇਨ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੭੭) ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕਭਙ੍ਗੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨਾਦਯੋਪਿ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਪਟਿਸੇਧੇਤਿ। **ਅਥਾਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਂ**। **ਪਰੋ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮ**ਨ੍ਤਿ ''ਦੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਾਹਂ, ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦ, ਦੁਵਿਧੇਨ ਵਦਾਮਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬਮ੍ਪੀਤਿਆਦਿਵਚਨੇਹਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੬੦) ਸਂਸਨ੍ਦਨਤੋ ਸਦਾਰਪੋਸੇ ਦੋਸੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ 'ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਹੋ'''ਤਿ (ਖੁ॰ ਪਾ॰ ੫.੬; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੨੬੫) ਪਰਵਾਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਕਵਾਦੀ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਰਾਗਸਹਿਤੇਨੇਵ ਅਕੁਸਲੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਅਨੁਰੂਪਤੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਾਦਯੋ ਆਹੁ। ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ''ਏਤ੍ਥ ਪਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞਨਿਕਾਯਿਕੋ, ਸੋ ਪਨ

ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਤ੍ਤਾਦੀਨਿਯੇਵ ਆਹਰਤਿ। ਤਾਨਿ ਸਕਵਾਦੀ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਮ੍ਹਿ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਸਮੇਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨੋ ਚੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ।

ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਵਿਨਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਦਭਾਜਨੀਯਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਭਙ੍ਗੇ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ **ਯੋ ਪਨਾ**ਤਿ ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਪਦਂ, ਤਥਾਪਿ **ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਰਪਦੇਨ ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਤ੍ਤਾ ਤਦਨੁਰੂਪਾਨੇਵਸ੍ਸ ਵਿਭਙ੍ਗਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਬ੍ਬਚਨਪਦਾਨਿ ਤੀਣਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਸ੍ਸ, ਅਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਾਨਿ, ਤਥਾਪਿ ''ਅਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਞ੍ਚੇ ਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮਾਨੋ ਅਨੋਕਾਸਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਸੁਤ੍ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਚਨਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤੋਵ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ''ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੯) ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਇਤਰੋ ਗਿਹਿਭੂਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਂ ਭਿਕ੍ਖੁਲਕ੍ਖਣਂ ਵਤ੍ਤੁਞ੍ਹਿ ਭਗਵਾ ਆਰਭਿ। ਯੋ ਪਨ ਸੁਦ੍ਧੋ ਏਵ ਸਮਾਨੋ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਗਿਹਿਲਿਙ੍ਗੇ ਠਿਤੋ, ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਤ੍ਤਾ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸੁਦ੍ਧੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਲਿਙ੍ਗੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਸੁਦ੍ਧੋਪਿ ਞਾਤਕੇਹਿ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਵਾ ਰਾਜਭਯਾਦਿਕਾਰਣੇਨ ਵਾ ਕਾਸਾਵੇਸੁ ਸਉਸ੍ਸਾਹੋਵ ਅਪਨੀਤਕਾਸਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵ ਪੁਨ ਕਾਸਾਵਗ੍ਗਹਣੇਨ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕਭਾਵਾਨੁਪਗਮਨਤੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਬ੍ਬਚਨਤ੍ਥੇ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਥੇਨਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਬ੍ਬਚਨਤ੍ਥਂ ਸਯਞ੍ਚ ਅਜ੍ਝੁਪਗਤੋ, ਸਂਵਾਸਂ ਥੇਨੇਨ੍ਤੋ, ਤਞ੍ਚੇ ਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮਾਨੋ ਅਨੋਕਾਸਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ।

''ਸਮਞ੍ਞਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਵਚਨਦ੍ਵਯਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਂ ਉਪਬ੍ਰੂਹੇਤਿ, ਅਨੁਰਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਨਿਯਤਾਯ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕੁਸਲਮੂਲੋ ਕੇਵਲਾਯ ਸਮਞ੍ਞਾਯ, ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਚ ''ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋਤਿ ਇਮਂ ਅਤਿਰੇਕਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ''ਨਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਂ ਏਕਧਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਂ ਏਵਂ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਂ ਯਥਯਿਦਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਪਰਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਵਜ੍ਜਾਨੀ''ਤਿ ਆਹਚ੍ਚਭਾਸਿਤਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤ੍ਤਯਾਰੂਲ੍ਹਂ ਸੁਤ੍ਤਂ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ''ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਪਰਮਾ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਪਰਮਾਨੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੧੦) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਞ੍ਚ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮਾਨਿ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾਨਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਪਨ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤਰਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬਬਲਵਮ੍ਪਿ ਕਪ੍ਪਟ੍ਠਿਤਿਕਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਭਵਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਕਰਣਾ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਂਵਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਸੁਦ੍ਧੋਵਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ। ''ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ''ਅਸੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਵਾ ''ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਏਸ ਹਿ ਉਭੋਪਿ ਪਕ੍ਖੇ ਨ ਭਜਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਮਞ੍ਞਾਯ, ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਨ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ''ਤਿ।

ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਪਨੇਵਂ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾਯ ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਭਗਵਾ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਸੀਤਿ? ਦੁਬ੍ਬਿਜਾਨਤ੍ਤਾ। ਪਕਤਿਯਾਪੇਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਨਾਮ ''ਸਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਮਿਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਵਾ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ, ਪਗੇਵ ''ਨਿਯਤਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਅਨਿਯਤਾ''ਤਿ ਵਾਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਸਮਦਿਟ੍ਠਿਕਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਉਪੋਸਥਾਦੀਨਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਚਿਰੇਨੇਵ ਸਾਸਨਂ ਵਿਨਾਸੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਯਞ੍ਚ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵੇਯ੍ਯੁਂ ਸੁਦ੍ਧੇਸੁਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨੇਨ। ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਾਯਕੁਸਲਤਾਯ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਅਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਂ, ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਸਮ੍ਭੋਗਂ, ਅਸਂਵਾਸਞ੍ਚ ਅਕਾਸਿ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਚੇ ਏਸਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਅਨਿਯਤਾ, ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਓਸਾਰਣਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਕਤਤ੍ਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਨਿਯਤਾ ਚੇ, ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ ਅਨਵਕਾਸੋ, ਯਂ ਸੋ ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਓਸਾਰਣਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਕਤਤ੍ਤੋ

ਭਵੇਯ੍ਯ। ਕੇਵਲਂ ''ਸਮਞ੍ਞਾਯਭਿਕ੍ਖੁ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਨਾਮਮਤ੍ਤਧਾਰਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਂ ਮਰਣਾ ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਵਿਯ ਸਂਸਾਰਖਾਣੁਕੋਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਇਮਂ ਨਯਂ ਅਦ੍ਦਸ।

ਅਟ੍ਠਸੁ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਸੁ ਤਿਸ੍ਸੋਵੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਇਤਰਾ ਪਾਟਿਪੁਗ੍ਗਲਤ੍ਤਾ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਓਵਾਦਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣੂਪਸਮ੍ਪਦਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਥੇਰਾਨਂ ਏਵ, ਸੇਸਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਕਾਤਿ ਇਧ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ''ਭਦ੍ਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ। ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਵਾ ਸਰਣਗਮਨਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹਿ ਭਦ੍ਰੋ ਚ ਸਾਰੋ ਚ ਸੇਕ੍ਖੋ ਚ ਅਸੇਕ੍ਖੋ ਚ ਹੋਤਿ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਵਚਨਂ ਪਨ ਨੇਸਂ ਸਾਵਕਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਂ। ਇਮੇ ਏਵ ਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਚ।

ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਭਬ੍ਬਾ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨੇਵ ਕਮ੍ਮੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਨ ਹਿ ਅਞ੍ਞੇ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਸਰਣਗਮਨਓਵਾਦਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣਾਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਭਬ੍ਬਾ, ਤੇਨੇਤੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਕਿਰ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ,** ਤਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ। ''ਦ੍ਵੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਅਭਬ੍ਬਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਚਾ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੨੨) ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਆਦਯੋਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯੁਂ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ ''ਦ੍ਵੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਭਬ੍ਬਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚਾ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ, ਅਪਿਚ ਆਪਤ੍ਤਿਭਯਟ੍ਠਾਨਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ। ਕਥਂ? ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਵਸਥਪਿਣ੍ਡਂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤੋ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸਭਯਾ ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਤਿਚੀਵਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਦਿਂ ਤਰਨ੍ਤੋ ਮਨਂ ਵੁਲ੍ਹੋ ਅਹੋਸਿ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ। ਕਿਞ੍ਚ ਸਰਣਗਮਨੂਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਆਰਬ੍ਭ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਵਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਅਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨ੍ਤਾਨਂ ਨੇਸਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਚ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਬ੍ਬਿਚਾਰਿਤਮੇਤਂ। **ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਯ ਸਰਣਗਮਨੂਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗਭਯਾਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ,** ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਬ੍ਬਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਪਿ ਸਾ ਪੁਨ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹੋ ਵਾ ਵਿਮਤਿ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਨਾਮ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੬੧) ਇਮਿਨਾ ਸਮੇਤਿ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਸਾਕਿਯਾਦੀਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਅਨੁਪ੍ਪਬਨ੍ਧਭਯਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤਿ – ਭਿਕ੍ਖੁ-ਪਦਨਿਦ੍ਦੇਸਤ੍ਤਾ ਯਤ੍ਤਕਾਨਿ ਤੇਨ ਪਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਯੇ ਚ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸਯਂ ਆਪਤ੍ਤਾਪਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਰੋਚਨਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਾਦੀਸੁ ਪਰੇਸਂ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਣਟ੍ਠੇਨ ਵਾ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਯਦਿਦਂ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁ-ਪਦਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਰਪਦਂ ''ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ। ਸੋ ਏਵ ਹਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਉਦ੍ਦੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤੋ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨੇਤਰਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ''ਉਲ੍ਲੁਮ੍ਪਤੁ ਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਂ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੭੧, ੧੨੬) ਵਤ੍ਵਾ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਅਕਰਣੀਯਨਿਸ੍ਸਯਾਚਿਕ੍ਖਨਦਸ੍ਸਨਤੋ, ਵਿਨਯਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦੇਸਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮੀਤਿਆਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਲਕ੍ਖਣਪਾਰਿਪੂਰਿਤੋ ਚਾਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸੋ ਏਵ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਤਂ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਤੋ ਤਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਸਾਵਜ੍ਜਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਅਨਵਜ੍ਜਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵਾ, ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤਦਜ੍ਝਾਚਾਰਤ੍ਥੇਨਾਯਮੇਵ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ 'ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਿਤ੍ਵਾ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ''ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਕਥਂ ਹੋਤਿ? ਵਿਰੋਧਦੋਸੋਪਿ ਪਰਿਹਤੋ ਹੋਤਿ। ਕਥਂ?

ਸਚੇ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਏਵ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ''ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਚ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਚ, ਤੇਨ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਾਦਯੋ ਇਤਰੇਸਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸਹਸੇਯ੍ਯਪਦਸੋਧਮ੍ਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਜਨੇਯ੍ਯੁਂ, ਓਮਸਨਾਦਿਕਾਲੇ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਜਨੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੋ ਵਿਰੋਧਦੋਸੋ ਪਰਿਹਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਆਚਰਿਯੋ ਵਦਤਿ। **ਮਞ੍ਞਰਚ੍ਛਵਿ** ਨਾਮ ਸਾਮੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੋ ਜਾਤਿਮਦੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਮਮ ਸਾਸਨੇ ਏਵਂ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। "**ਸਾਤਸਹਗਤਾ** ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸੁਖਸਹਗਤਾ ਅਸੁਭੇ ਚ ਆਨਾਪਾਨੇ ਚਾ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞਾ। **ਰੂਪਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਪਥਵੀਕਸਿਣਾਦਿਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਸਞ੍ਞਾ। ਸੋ ਤਂ ਬ੍ਯਾਕਾਸਿ ''ਅਵਿਭੂਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਕਸਞ੍ਞਾ ਅਵਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਸੁਭਾਨਂ, ਵਿਭੂਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰੂਪਸਞ੍ਞਾ ਵਡ੍ਢਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਕਸਿਣਾਨ''ਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਹਉਪਸਮ੍ਪਦਕ੍ਕਮੋ **ਮਹਾਵਗ੍ਗਾ** ਗਹਿਤੋ। **ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਞਤ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਪਨ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਨਂ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਭੇਦਾਭਾਵਤੋ ਅਤ੍ਥਬ੍ਯਞ੍ਜਨਭਿਨ੍ਨਾ ਞਤ੍ਤਿਤਾਸਂ ਚਤੁਤ੍ਥਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨੁਰੂਪਮੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ''ਤੀਹਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਹਿ ਏਕਾਯ ਚ ਞਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਤ੍ਥਪਵਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਪਦੇਨ ਪਨ ''ਏਕਾਯ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਤੀਹਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਮ੍ਮਾਨਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੮੪), ਛ ਇਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਂ ਵਗ੍ਗਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੮੭) ਵਚਨਤੋ ਕੁਪ੍ਪਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ''ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤਸ੍ਮਾ "**ਅਕੁਪ੍ਪੇਨਾ**''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਯਸ੍ਮਾ ਅਕੁਪ੍ਪਮ੍ਪਿ ਏਕਚ੍ਚਂ ਨ ਠਾਨਾਰਹਂ, ਯੇਨ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਓਸਾਰਣਂ ''ਸੋਸਾਰਿਤੋ''ਤਿ **ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** (ਮਹਾਵ॰ ੩੯੫ ਆਦਯੋ) ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਠਾਨਾਰਹੇਨਾ**''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਠਾਨਾਰਹੇਨਾ''ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਪਦਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪੁਬ੍ਬਪਦਂ ਇਮਿਨਾ ਅਕੁਪ੍ਪਸਿਦ੍ਧਿਤੋਤਿ ਚੇ? ਤਂ ਨ, ਅਟ੍ਠਾਨਾਰਹੇਨ ਅਕੁਪ੍ਪੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਨੇਤੇਹਿ ਏਕਤੋ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ''ਕੇਵਲਂ ਤੇਨ ਅਕੁਪ੍ਪੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਯਮ੍ਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ 'ਭਿਕ੍ਖੂ'ਤਿ, ਠਾਨਾਰਹੇਨ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਯਮ੍ਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ 'ਭਿਕ੍ਖੂ'ਤਿ, ਕੁਪ੍ਪੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ''ਤਿ। ਤੇਨਾਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸਾਧਿਤੋ ਹੋਤਿ ''ਯੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਜਾਨਂ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੦੩) ਵਚਨਤੋ ਯਾਵ ਨ ਞਾਯਤਿ, ਤਾਵ ਸਮਞ੍ਞਾਯਭਿਕ੍ਖੁਪਟਿਞ੍ਞਾਯਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਉਪਗਤੋਪਿ ਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਸ੍ਸਿਤਸਮਞ੍ਞਾਯਭਿਕ੍ਖੁਪਟਿਞ੍ਞਾਯਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਓਮਸਨਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਦਿਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਪਦਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਵਾਚੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੭) ਆਪਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਅਕੁਪ੍ਪੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਨ ਪਚ੍ਛਾ ਪਾਰਾਜਿਕੋਪਿ ਜਾਤਿਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ''ਪਣ੍ਡਕੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੧੦੯) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਪਨ ਵਜ੍ਜਨੀਯਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਕੋਚਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨੋਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਕੋਚਿ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕੁਪ੍ਪਂ ਠਾਨਾਰਹਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਠਾਨਾਰਹਂ ਨਾਕੁਪ੍ਪਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਕੁਪ੍ਪਞ੍ਚੇਵ ਨ ਠਾਨਾਰਹਞ੍ਚ, ਅਤ੍ਥਿ ਨਾਕੁਪ੍ਪਂ ਨ ਚ ਠਾਨਾਰਹਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਨਿ ਪਾਕਟਾਨਿ। ਦੁਤਿਯਂ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਤੋ ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਕਾਲੇ ਲਦ੍ਧਂ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਕੁਪ੍ਪਞ੍ਚੇਵ ਠਾਨਾਰਹਞ੍ਚ, ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗੇ ਪਨ ਪਾਤੁਭੂਤੇ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਂਯੇਵ ਉਪਜ੍ਝਂ ਤਮੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੯) ਏਤ੍ਥ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਕੇਵਲਂ ਸਾਮਣੇਰਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਕਮ੍ਮਂ ਦਾਨਿ ਕੁਪ੍ਪਂ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਜਹਨਂ ਵਿਯ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਵਿਜਹਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤੇ

ਅਸਤਿਪਿਤਂ ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਂ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਯਥਾਠਾਨੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਤਾਵ ਸਾ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਗਿਹਿਲਿਙ੍ਗੇ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿਯਾ ਪੁਨਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ''ਕੁਪ੍ਪਤੀਤਿ ਕੁਪ੍ਪ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਦੋਸਾਭਾਵਤੋ ਪਨ ''ਠਾਨਾਰਹ''ਨ੍ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਨ ਗਿਹਿਲਿਙ੍ਗੇ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿਕਾਲੇ ਨ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਪਾਤੁਭਾਵੇ ਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਸਾਧਕਂ ਕਾਰਣਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਚੇ, ਲਭਤੀਤਿ ਏਕੇ, ਤਂ ਪਨਾਯੁਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਨਾਭਾਵਤੋਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ''ਯਥਾ 'ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਅਕਤੇ ਕੁਪ੍ਪਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਕਰਣਂ **ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨ**''ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ **''ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ''**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ **''ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ''**ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਸਾਜੀਵਪਦਭਾਜਨੀਯਵਣ੍ਣਨਾ

''ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਨਿਯਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ**। ਯਤ੍ਥ **''ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ''**ਤਿ, ਤਤ੍ਥ **''ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸਾ''**ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਾਵਕਬੋਧਿਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧੀਤਿ ਵਾ ਤੀਸੁ ਬੋਧੀਸੁ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿਯਂ ਸਤ੍ਤਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ **ਮਹਾਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ** ਨਾਮ। ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੀਲਬਹੁਕਤ੍ਤਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਸੀਲਤ੍ਤਾ, ਕਿਲੇਸਪਿਦਹਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਨਤੋ, ਉਤ੍ਤਮੇਨ ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ **ਅਧਿਕਂ,** ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇਯੇਵ ਪਵਤ੍ਤਨਤੋ **ਉਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ**। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਪਿ ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ **''ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇਯੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤੀ''**ਤਿ ਨਿਯਮਿਤਂ ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾਤਿ। ਤੇਨਾਹ **''ਨ ਹਿ ਤਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ''**ਤਿਆਦਿ। ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਤੋਪਿ ਚ ਮਗ੍ਗਫਲਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਸੀਲਂ ਅਧਿਸੀਲਂ, ਤਂ ਪਨ ਇਧ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਨ ਹਿ ਤਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ। ਸਮਨੁਭਦ੍ਦਕਂ ਕਾਰਣਵਚਨਂ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾ ਚ ਏਕਚ੍ਚਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਸਾਧਿਤਮੇਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ **''ਨ ਹਿ ਤਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਤੀ''**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਅਸਮਤ੍ਥਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ? ਨਾਸਮਤ੍ਥਂ, ਸਮਤ੍ਥਮੇਵ ਯਸ੍ਮਿਂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਸਾਸਾ ਵਿਚਾਰਣਾ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪਵਤ੍ਤਿਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਧਿਕਾਰੇ ''ਤਿਮਣ੍ਡਲਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਂ ਅਨੁਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਉਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੇ** ਆਗਤਤ੍ਤਾ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਏਵਰੂਪੇਸੁ। ਕਿਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਚੇ ਤਂ? ਪਾਲ਼ਿਕ੍ਕਮਾਨੁਵਤ੍ਤਨੇਨ ਪਾਲ਼ਿਕ੍ਕਮਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਸਮਾਸਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਦੀਪਨਂ – ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਤਿਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਅਕਟਾਨੁਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਸੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੇ ਸਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। ਅਤ੍ਥੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਰਤੋ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਤਤੋਪਿ ਚ ਮਗ੍ਗਫਲਚਿਤ੍ਤਮੇਵ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਇਧ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ, ''ਤਤੋਪਿ ਚ ਮਗ੍ਗਫਲਪਞ੍ਞਾਵ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾ, ਸਾ ਪਨ ਇਧ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਨ ਹਿ ਤਂਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਤੀ''ਤਿ। ''ਤਤ੍ਰ ਯਾਯਂ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ, ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਇਮਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਪਾਲ਼ਿ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਵ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਨ ਇਤਰਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਤਾਸਮ੍ਪਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਲੋਕਿਯਾਨਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਕਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਲੋਕਿਯਾ ਸਿਕ੍ਖਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕੇ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ, ਕਾਲੇਨਾਪਿ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਲਾਭੀ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਥਾਰੂਪਂ ਅਸਪ੍ਪਾਯਂ ਪਚ੍ਚਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਤੋ ਤਤੋ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਤੋ, ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਤੋ ਚ ਆਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਸੀਲਭੇਦਂ ਪਾਪੁਣੇਯ੍ਯਾਤਿ ਠਾਨਮੇਤਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਚਿਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਲਾਭੀ, ਅਯਂ ਨਯੋ ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾਦੀਸੁ ਸਚਿਤ੍ਤਕੇਸੁ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੇਸੁ ਪਨ ਇਤਰੋਪਿ। ਤਥਾਪਿ ਕੇਵਲਂ ਵਿਨਯਪਿਟਕਸ੍ਸ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੀਲਸ੍ਸ ਚ ਸਙ੍ਗਾਹਕਤ੍ਤਾ ''ਸਿਕ੍ਖਂ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਉਤ੍ਤਰਪਦੇ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਾਰਹਾ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਵ ਲੋਕਿਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ''ਤਤ੍ਰ ਯਾਯਂ ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ, ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਏਤ੍ਥ **ਸਿਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਕਾਯਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਤੋ ਵਿਰਤੀ ਚ ਚੇਤਨਾ ਚ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਚੇਤਨਾਯੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਉਦ੍ਦੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਏਕਚ੍ਚਂ ਅਨੁਦ੍ਦੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਕਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਅਧਿਕਰਣਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਥਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੀਲਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਪਿ ਹਿ ਸੀਲਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦਿਚਾਰਿਤ੍ਤੇਸੁ ਵਿਰਤਿਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚੇਤਨਂ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋਪਿ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋਤ੍ਵੇਵ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ''ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨) ਵੁਤ੍ਤਮਰਿਯਾਦਂ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ''ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਸਿਕ੍ਖਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਪਨ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਸਿਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਿਕ੍ਖਨਭਾਵੇਨ ਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ। **ਸਾਜੀ**ਵਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਤਦਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮੇਥੁਨਸਂਵਰਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਗੁਣਸਮ੍ਮਤਾਯ ਪੁਞ੍ਞਸਮ੍ਮਤਾਯ ਤਨ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ ਲੋਕਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਲਜਾਵਿਕਮ੍ਮਂ ਤਤ੍ਥ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਪਤ੍ਥਨੀਯਾ ਹਿ ਸਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਯਞ੍ਚ ਸਾਜੀਵਂ ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਤ੍ਥ ਦੁਬ੍ਬਲਜਂ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਆਣਾਯ ਹਿ ਦੁਬ੍ਬਲਜਂ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ।

ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਤ੍ਥ ਯਾਮੀਤਿ ਅਮੁਕਸ੍ਮਿਂ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨੇ, ਘਰਾਦਿਮ੍ਹਿ ਵਾ। **ਭਾਵਵਿਕਪ੍ਪਾਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ''ਅਹਂ ਅਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਯਂ ਯਂ ਭਵਿਤੁਕਾਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਭਾਵਸ੍ਸ ਵਿਕਪ੍ਪਾਕਾਰੇਨ, ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਤੋ ਅਞ੍ਞਭਾਵਵਿਕਪ੍ਪਾਕਾਰੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੪੬. **ਹਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਵਚਸਾਯੇਵ। **ਗਿਹਿਭਾਵਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ**ਤਿਆਦਿਪਦੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਨਿਯਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਕੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਦਭਾਵੇਨਾਤਿ।

੫੧. **ਬੁਦ੍ਧਂ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਪਦੇਹਿ ਖੇਤ੍ਤਨਿਯਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਚੁਦ੍ਦਸਹਿ ਪਦੇਹਿ ਸਭਾਵਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ, ਪਚ੍ਛਿਮੇਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ ਭਾਵਨ੍ਤਰਾਦਾਨਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮਿ ਧਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਕਾਲਨਿਯਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵ**ਦਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਪਯੋਗਨਿਯਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਵਿ**ਞ੍ਞਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਜਾਨਨਨਿਯਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਿ, ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤੀ**ਤਿਆਦੀਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਨਿਯਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਰਿਯਕੇਨ ਮਿਲਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤੀ**ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲਾਦਿਨਿਯਮੇਪਿ ਸਤਿ ਵਿਜਾਨਨਨਿਯਮਾਸਮ੍ਭਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਯਾਯ ਮਿਲਕ੍ਖਭਾਸਾਯ ਕਾਲਨਿਯਮੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਾਯਪਿ ਭਾਸਾਯ ਕਾਲਨਿਯਮਤ੍ਥਦੀਪਨੇ ਸਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਰੁਹਤੀਤਿ ਨੋ ਮਤੀ''ਤਿ **ਆਚਰਿਯੋ**। **ਦਵਾਯਾ**ਤਿਆਦੀਹਿ ਖੇਤ੍ਤਾਦਿਨਿਯਮੇ ਸਤਿਪਿ ਚਿਤ੍ਤਨਿਯਮਾਭਾਵੇਨ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਸਾਵੇਤੁਕਾਮੋ ਨ ਸਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਨਿਯਮੇਪਿ ਸਤਿ ਪਯੋਗਨਿਯਮਾਭਾਵੇਨ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਵਿਞ੍ਞੂਸ੍ਸਸਾਵੇਤਿ, ਵਿਞ੍ਞੂਸ੍ਸ ਨ ਸਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਖੇਤ੍ਤਕਾਲਪਯੋਗਪੁਗ੍ਗਲਵਿਜਾਨਨਨਿਯਮੇਪਿ ਸਤਿ ਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਸਾਵੇਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਵਨੇ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਯਦਿ ਅਯਮੇਵ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਏਕਂ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਤਞ੍ਚੇ ਸੋ ਏਵ ਜਾਨਾਤਿ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਾ ਹੋਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾ। ਅਥ ਸੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰... ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਾ ਹੋਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾ''ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਾ ਪਨ ਨ ਸਾਵੇਤਿ, ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾ ਹੋਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਾਦਿਨਿਯਮੇਨੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਸਿਕ੍ਖਾ...ਪੇ॰... ਦੁਬ੍ਬਲਜਂ ਅਨਾਵਿਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨਂ ਤੀਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਮਿਸ੍ਸਾ, ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਏਕੋ ਮਿਸ੍ਸੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਤੇਨੇ**ਵ **ਚੀਭੇਦੇਨਾ**ਤਿ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਮਤ੍ਤਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਤੇਨੇਵ ਵਚੀਭੇਦੇਨ ਜਾਨਾਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤੁਕਾਮਤਾਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ। **ਸਮਯਞ੍ਞੂ** ਨਾਮ ਤਦਧਿਪ੍ਪਾਯਜਾਨਨਮਤ੍ਤੇਨ ਹੋਤਿ।

੫੩. ਵ**ਣ੍ਣਪਟ੍ਠਾਨਂ** ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਦੀਪਕਂ ਸੁਤ੍ਤਂ। ਉਪਾਲਿਗਹਪਤਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਕਿਰ **ਉਪਾਲਿਗਾਥਾ**। ਪਞ੍ਞਾਣਂ ਸਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਬੋਧਿਪਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਬੋਧਿਸਞ੍ਞਾਣਂ, ਬੋਧਿਬੀਜਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਜਾਨਨ੍ਤੇਸੁ ਏਵ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇਸੁ ਏਕੋ ਚੇ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤਿ। ''ਗਿਹੀ ਹੋਮੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਗਿਹਿਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨੰ ਹੋਤਿ। ''ਧਾਰੇਹੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਾਭਾਵਾ ਚ ''ਧਾਰੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚ ਪਰਸ੍ਸੁਪਰਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਹੋਤਿ। **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕੰ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਵਚਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤੰ ਪਕਾਸੇਤੁੰ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਵਿਜਿਤਵਿਜਯੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਬੁਦ੍ਧਸਦ੍ਦੋਪਿ ਅਵਸਾਨੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਆਚਰਿਯਵੇਵਚਨੇਸੁ ਪਨ **ਯੋ ਮੰ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੀ**ਤਿਆਦਿ ਉਪਜ੍ਝੰ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ, ਪਰੰ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਓਕਲ੍ਲਕੋ**ਤਿ ਕਪਣਾਧਿਵਚਨੰ। **ਮੋਲ਼ਿਬਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਸਿਖਾਬਦ੍ਧੋ, ਓਮੁਕ੍ਕਮਕੁਟੋ ਵਾ। **ਚੇਲ੍ਲਕੋ** ਅਥੇਰੋ। **ਚੇਟਕੋ** ਮਜ੍ਝਿਮੋ। **ਮੋਲ਼ਿਗਲ੍ਲੋ** ਮਹਾਸਾਮਣੇਰੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਨਾਗਾਦੀਨੰ ਨਾਗਰੂਪਾਦੀਨੰ ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਭਾਸਾਜਾਨਨਕਿਨ੍ਨਰਾਦੀਨੰ ਵਾ। ''ਦੇਵਤਾ ਨਾਮ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ''ਤਿ ਕਿਰ ਪਾਠੋ। **ਦਵਾਯਾ**ਤਿ ਸਹਸਾ। **ਰਵਾਭਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਖਲਿਤਭਞ੍ਞੇਨ। ਅਕ੍ਖਰਸਮਯਾਨਞ੍ਹਿ ਨਾਭਿਞ੍ਞਾਤਾਯ ਵਾ ਕਰਣਾਨੰ ਅਵਿਸਦਤਾਯ ਵਾ ਹੋਤਿ ਰਵਾਭਞ੍ਞੰ। ਅਵਿਧੇਯਿਜਿਨ੍ਹਯਤਾਯ **"ਪੋਤ੍ਥਕਰੂਪਸਦਿਸਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, **ਗਰੁਮੇਧਸ੍ਸ** ਮਨ੍ਦਪਞ੍ਞਸ੍ਸ। ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਨ ਗਰੁਮੇਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਚੇ? ਸਮਯੇ ਅਕੋਵਿਦਤਾਯ।

ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮੂਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫. ''ਪਟਿਸੇਵਤਿਨਾਮਾ''ਤਿ ਪਦੰ ਮਾਤਿਕਾਯੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਪਟਿਸੇਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਏਸੋ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਪਾਲ਼ਿਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ''ਏਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਉਦ੍ਧਟਾ। **ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਤੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਤ੍ਤਾ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਠਾਨਾਨਿ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤਲੰ ਛੁਪਨ੍ਤੰਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਚ੍ਛੁਪਨ੍ਤੰ ਨੀਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਮਜ੍ਝ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਪ੍ਪਦੇਸੰ। **ਉਪਰਿਭਾਗਮਜ੍ਝ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਰਿਭਾਗਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਪ੍ਪਦੇਸੰ। **ਨਟ੍ਠਕਾਯਪ੍ਪਸਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਹਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਇਧਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਨੇਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ **"ਮਤਚਮ੍ਮੰ ਵਾ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਮਤਚਮ੍ਮਞ੍ਹਿ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨੰ, ਉਪਾਦਿਨ੍ਨੇ ਏਵ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ। **ਅਪਿਧਾਯ** ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ। ਯਥਾ ਦਨ੍ਤਾ ਨ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਪਿਧਾਯੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਗੋਨਸੋਤਿ ਗੋਣਪਿਟ੍ਠਿਕੋ ਮਣ੍ਡਲਸਪ੍ਪੋ, ਯਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠੇ ਲੋਹਿਤਕਾਨਿ ਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਕਲਲਪਰਿਚਯਵਾਰਿਚਾਰਮਚ੍ਛਗ੍ਗਹਣੇਨ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਮਹਾਮੁਖਾ ਹਤ੍ਥਿਸਰੀਰਮ੍ਪਿ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਗਿਲਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਾ ਤਤੋ ਮਹਨ੍ਤਤਰਾ ਚ ਗਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਮੁਖਾਦੀਸੁ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਏਕੇ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਏਤਮੇਵ ਹੀ**ਤਿ ਅਨਨ੍ਤਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ। ਸਦ੍ਧਿੰ ਯੋਜਨਾਯ ਅਕ੍ਖਰਯੋਜਨਾਯ। ''ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਲਜ੍ਜੀਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਸਮੰ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਭਾਵਤੋ ਸਮਸਿਕ੍ਖਤਾ ਨਾਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਸਬ੍ਬਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ। ਨ ਹਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਊਨਮਧਿਕੰ ਵਾ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਰਿਵਾਰੇ** ਪਨ –

''ਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਨ ਚ ਪਨ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ,
ਨ ਸਙ੍ਘਭਿਨ੍ਨੋ ਨ ਚ ਪਨ ਪਕ੍ਖਸਙ੍ਕਨ੍ਤੋ।
ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਭੂਮਿਯਾ ਠਿਤੋ,
ਕਥੰ ਨੁ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਸਾਧਾਰਣੋ ਸਿਯਾ''ਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ੪੭੯) –

ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤਦਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਚ ''ਅਯੰ ਪਞ੍ਹਾ ਨਹਾਪਿਤਪੁਬ੍ਬਕੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਖੁਰਭਣ੍ਡੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਨ ਲਭਤਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਸਾਧਾਰਣੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਯਥਾ ਸੰਸਨ੍ਦਤਿ ਸਮੇਤਿ, ਤਥਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰਯੇਵ ਸਾਧਾਰਣਾਨਿ

ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਿਕ੍ਖਤਿ, ਏਵਮਵ੍ਵੋਪਿ ਅਨ੍ਾਪਿਤਪੁਬ੍ਬਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਿਕ੍ਖਤਿ ਏਵ ਤਦਤ੍ਥਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਮਸਿਕ੍ਖਤਾ ਨਾਮਾਤਿ। ਯਂ ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। "**ਤਿਸ੍ਸੋ ਇਤ੍ਥਿਯੋ**"ਤਿਆਦਿਵਿਭਙ੍ਗੋਤਂਨਿਯਾਮਕੋਤਿਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਥੁਨਿਯਮਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਅਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਕਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਦਿਮਯੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯੇ ਚ ''ਤਯੋ ਅਤ੍ਥਵਸੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਵਿਭਙ੍ਗੋ ਪਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਪਠਮਚਤੁਕ੍ਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੫੭. ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਅਸ੍ਸ ਹੋਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਸਾ ਅਕੁਸਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸੀਲਸਮ੍ਭਵਂ ਅਭਿਭਵਤਿ, ਰਾਗਾਭਿਭਵੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਆਪਨ੍ਨਾ ਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਦਯੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵੇਕਾ ਅਸ੍ਸ। ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਸਭਾਗਾਹਿ ਵਾ ਅਸਭਾਗਾਹਿ ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਹਿ ਪਾਰਾਜਿਕਤ੍ਤੇਨ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕਾਹਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਸਯਂ ਨਾਭਿਭਵੀਯਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਤਂ ਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਚਾਰਿਤਮੇਵ। ਯਦਾ ਪਨ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਏਕਤੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਅਭਿਭਵਨ੍ਤਿ, ਅਭਿਕ੍ਖੁਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸਮਞ੍ਞਾਯਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਹੋਤਿ। ਓਮਸਵਾਦਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਨ ਜਨੇਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਦੁਤਿਯੇਨ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਚੇਸਾ ਪਰਸਾਪੇਕ੍ਖਾ। ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਨਾਮ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਤਸ੍ਸ ਖਣਭਙ੍ਗੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਹੋਤੀਤਿ। ਕਦਾ ਪਨ ਹੋਤੀਤਿ? ਯਦਾ ਕਾਲਂ ਕਰੋਤਿ, ਯਦਾ ਚ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਸਾਮਣੇਰਾਦਿਭੂਮਿਯਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਾਯ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਾ ਹੋਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾ ਚਾਤਿ ਉਭਯਂ ਤਸ੍ਸ ਏਕਤੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇਨ ਕਿਂ ਨ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਾ, ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਜਾਤਂ, ਅਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਗਹਟ੍ਠੋ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਸਾਮਣੇਰੋ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਤੋ ਵਿਨਯਵਿਰੋਧਾ ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਹਞ੍ਚਿ ਪਨ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ ਗਹਟ੍ਠੋ, ਸਾਮਣੇਰੋ ਵਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਵ ਝਾਨਲਾਭੀ ਅਸ੍ਸ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸ੍ਸ ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸ੍ਸ ਵਾ ਲਾਭੀ ਅਸ੍ਸ, ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਅਰਹਾ ਅਸ੍ਸ। ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵਾ ਪਰਿਵਾਸਾਰਹੋ ਮਾਨਤ੍ਤਾਰਹੋ ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਝਾਨਲਾਭੀ ਅਸ੍ਸ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸ੍ਸ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸ੍ਸ ਵਾ ਲਾਭੀ ਅਸ੍ਸ, ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਸਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਅਰਹਾ ਅਸ੍ਸ, ਸੋ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਰਿਵਾਸਂ, ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਵਾ ਦਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭੇਤਬ੍ਬੋ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਓਸਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸਮਾਨੋ ਅਯਂ ਉਪਲਬ੍ਭੋਤਿ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਯਾਵ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ ਸਾਦਿਯਤਿ ਸਂਵਾਸਂ, ਸਨ੍ਤਰਾਯਿਕਤ੍ਤਾ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸਾਦੀਸੁ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸਯਮੇਵ ਸੀਲਂ ਸਮਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਨ ਸੀਲਸਮਾਦਾਨਂ ਰੁਹਤਿ, ਪਗੇਵ ਝਾਨਾਦੀਨਿ। ਸੋ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ ਨ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ ਸਂਵਾਸਂ ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਵਿਕਤ੍ਵਾ ਰਾਜਵੇਰਿਚੋਰਾਦਿਭਯੇਨ ਕਾਸਾਵਂ ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤਿ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਦਿਂ ਜਨੇਤਿ, ਸੀਲਸ੍ਸ ਚ ਝਾਨਾਦੀਨਞ੍ਚ ਭਾਗੀ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ –

> ''ਆਪਨ੍ਨੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਪੇਕ੍ਖੇਨ ਸਨ੍ਤੀ ਆਪਤ੍ਤਿ ਆਵਿਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਆਵਿਕਤਾ ਹਿਸ੍ਸ ਫਾਸੁ ਹੋਤਿ, ਪਠਮਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯਾ''ਤਿਆਦਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੪-੧੩੫)।

ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਤੀ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਾਵਸੇਸਾਨਵਸੇਸਪ੍ਪਭੇਦਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਆਪਨ੍ਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਪਗੇਵ ਗਹਟ੍ਠਾਦਿਭੂਮਿਯਂ ਠਿਤੋ ਝਾਨਾਦੀਨਂ ਭਾਗੀ ਅਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ, ਯੋ ਪਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਅਨੋਸਾਰਿਤੋ, ਗਰੁਧਮ੍ਮਂ ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਗਹਟ੍ਠਾਦਿਭੂਮਿਯਂ ਠਿਤੋ, ਨ ਸੋ ਝਾਨਾਦੀਨਂ ਭਾਗੀਯੇਵ ਭਵਤਿ ਨ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ, ਸਕਰਣੀਯਤ੍ਤਾ ਚ,

ਤੇਨੇਵ ਭਗਵਤਾ ''ਸੋ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਓਸਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁੱਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਕਾਲੇ ਆਪਨ੍ਨਾ ਅਨੁਰਾਯਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੰ ਜਨਯਿਤ੍ਵਾ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਮੂਲਕਾਨੰ ਪਾਮੋਜ੍ਜਾਦੀਨੰ ਸਮ੍ਭਵੰ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਸਕਾਸਾਵੇਸੁਯੇਵ। ਨੋ ਚੇ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਗਰੁਕੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਆਵਿਕਤ੍ਵਾ ਚੇ ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਪਕਤਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਝਾਨਾਦੀਨੰ ਭਾਗੀ ਅਸ੍ਸ ''ਆਵਿਕਤਾ ਹਿਸ੍ਸ ਫਾਸੁ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ। ਪਗੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਕਾਲੇ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਸਕਰਣੀਯਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ। ਤਦਨੁਵਤ੍ਤਨਕੋ ਪਨ ਤੰ ਲਦ੍ਧਿੰ ਪਹਾਯ ਭਾਗੀ ਅਸ੍ਸ। ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਗਹਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਸਾਯ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੪) ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁੰ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਕਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨਪਰਿਸਾਯਾਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੩) ਏਤ੍ਥ ਗਹਟ੍ਠੋ ਨਾਮ ਪਕਤਿਯਾ ਗਿਹਿਲਿਙ੍ਗੇ ਠਿਤੋ। ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਲਿਙ੍ਗੇ ਠਿਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਕੋ। ਸੋ ਸਕਾਸਾਵੇਸੁ ਸਾਪੇਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਸਾਮਣੇਰਭਾਵੰ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ ਤੇਨੇਵ ਲਿਙ੍ਗੇਨ ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਸਾਮਣੇਰੋ ਹੋਤਿ। ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁੰ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ ਸੰਵਾਸੰ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋਪਿ ਪਚ੍ਛਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁੱਤਕ੍ਕਮੇਨ ਅਸਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਭਾਵੰ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਕੋ ਵਿਯ ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਸਾਮਣੇਰੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਪੁਨ ਕਾਸਾਵੰ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬੋ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਠਮੰ ਦਿਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗੇਯੇਵ ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਯੋ ਪਨ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ਪਰਾਜਿਤ੍ਵਾ ''ਹਨ੍ਦ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਾਮਣੇਰੋ ਭਵਾਮਿ, ਸਰਣਾਨਿ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ''ਸਾਧੁ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਗਿਹਿਲਿਙ੍ਗੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਇਦੰ ਪਨ ਸਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਤਿਯਾ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ ਵਦਤਿ। **ਪਵੇਸਨੰ** ਨਾਮ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇਨ ਸਮ੍ਫੁਸਨੰ। **ਪਵਿਟ੍ਠੰ** ਨਾਮ ਯਾਵ ਮੂਲਾ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਕਤਕਾਲੇ ਵਾਯਾਮਕਾਲੋ। ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਸਮਯੇ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ **ਠਿਤੰ** ਨਾਮ। **ਉਦ੍ਧਰਣੰ** ਨਾਮ ਨੀਹਰਣਕਾਲੋ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਵਾਯਾਮਤੋ ਓਰਮਿਤ੍ਵਾ ਠਾਨੰ ਠਿਤੰ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੰ, ਤੰ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁੱਤੰ। ਪਵੇਸਨਪਵਿਟ੍ਠਉਦ੍ਧਰਣਕਾਲੇਸੁਪਿ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿਯੇਵ।

ਪਠਮਚਤੁਕ੍ਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਏਕੂਨਸਤ੍ਤਤਿਦ੍ਵਿਸਤਚਤੁਕ੍ਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੫੯-੬੦. ''ਮਤੰ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਅਕ੍ਖਾਯਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਮਤੰ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਖਾਯਿਤਮ੍ਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਸਬ੍ਬਸੋ ਖਾਯਿਤੰ, ਉਪ੍ਪਾਟਿਤੰ ਵਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੁਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਥਾ ''ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਖਾਯਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਮਤੰ ਸਬ੍ਬਖਾਯਿਤੰ, ਉਪ੍ਪਾਟਿਤੰ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨ ਚ ਸਾਵਸੇਸੰ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ**। ਕਿੰ ਕਾਰਣਾ? **ਇਦਞ੍ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਲੋਕਵਜ੍ਜੰ, ਨ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ**। ਤਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਨ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜੰ, ਨ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ। ਅਥ ਵਾ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਅਨਵਸੇਸੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ। ਪਾਰਾਜਿਕਖੇਤ੍ਤੇ ਹਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿੰ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੇ ਤਤੋ ਪਰੰ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਖੇਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਖੇਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਉਪਡ੍ਢਕ੍ਖਾਯਿਤੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਖਾਯਿਤੰ, ਤੰ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ ਕਿੰ ਸਾਵਸੇਸਮੇਵ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿ? ਨ। ਏਕੰਸਤੋ ਪਨ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਕਾਸਯਿਸ੍ਸਾਮ, ਕਿਮਤ੍ਥੰ ਪਨ ਭਗਵਾ ਉਪਡ੍ਢਕ੍ਖਾਯਿਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਨ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸੀਤਿ ਅਯੰ ਤਾਵ ਅਪੁਚ੍ਛਾ ਬੁਦ੍ਧਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ। ਇਦੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਪਤਿਰੂਪਕੰ ''ਉਪਡ੍ਢਭਾਵਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਿਨਿਚ੍ਛਯਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਖਾਯਿਤੰ ਨਾਮ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਮੁਖਾਨੰ ਚਤੂਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਯਾਵ ਤਤਿਯਕੋਟ੍ਠਾਸਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਖਾਦਿਤੰ, ਤਤਿਯਕੋਟ੍ਠਾਸੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਯਾਵ ਚਤੁਤ੍ਥਕੋਟ੍ਠਾਸਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁ।

ਯਦਿਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਸਬ੍ਬਸੋ ਖਾਯਿਤਨ੍ਤਿ ''ਜੀਵਮਾਨਕਸਰੀਰੰਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਵੀਮੰਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਅਲ੍ਲਸਰੀਰੇ**ਤਿ ਅਭਿਨਵੇ, ਅਕੁਥਿਤੇ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਜੀਵਮਾਨਸਰੀਰੇ ਅਕ੍ਖਿਨਾਸਾਦੀਸੁ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮੇਵ। **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨੰ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦੀਨੰ ਨਾਸਾਯ ਵਤ੍ਥਿਕੋਸੇ ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਮਗ੍ਗੇਨ ਅਮਗ੍ਗੰ ਪਵੇਸੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਾਯ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸੇਨੇਤ੍ਥ ਵੁੱਤੰ। **ਉਪਕਚ੍ਛਕਾਦੀਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨੰ ਅਕ੍ਖਿਕਣ੍ਣਵਣੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਅਵਸੇਸਸਰੀਰੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇ**ਵਾਤਿ ਇਦੰ ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ''ਏਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਮੇਥੁਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਸੇਵਾ''ਤਿ । ''ਅਲੰ ਭਗਿਨਿ ਨੇਤੰ

ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੭੯) ਇਮਿਨਾ ਤਾਵ ਮੇਥੁਨਰਾਗਾਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ। ''ਏਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਊਰੁਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਘਟ੍ਟੇਹਿ...ਪੇ॰... ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਥਾ ਅਕਾਸੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਾਵ ਮੋਚਨਸ੍ਸਾਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤੇਨੇਵਾਹ ਭਗਵਾ ''ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ। ''ਯੋ ਪਨ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਊਰੁਨ੍ਤਰਿਕਾਯ ਘਟ੍ਟੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਕ੍ਖਿਕਣ੍ਣਵਣਾਦਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੁ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਿਵੇਯਜੋ ਪਾਲ਼ਿਲੇਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਛੁਪਿਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਛੁਪੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਕ੍ਖਿਕਣ੍ਣਵਣਂ ਛੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਅਯਂ **ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਪਾਲ਼ਿਲੇਸੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **"ਜੀਵਮਾਨਕਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਜੀਵਮਾਨਕਸਦ੍ਦੋ ਮਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਕਤ੍ਵਾ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਂ ਸਰੀਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਖੋ ਸੇਸਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ''ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਮੁਖੇਨਾ''ਤਿ ਵਚਨਾਭਾਵਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਭਾਵਤੋ ਤਂ ਵਚਨਂ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ **"ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮੇਵ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਵੇਸੇਨ੍ਤੋ ਛੁਪਤਿ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਮੁਖੇਨਾ''ਤਿਪਿ ਕਤ੍ਥਚਿ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ''ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਛੁਪਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਂ ਸਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪੁਰਿਮਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿ... ਪੇ॰... ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿਆਦਿਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਹਿ ਸਂਸਨ੍ਦਨਤੋ। **"ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ...ਪੇ॰... ਪੁਰਿਮਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤੀ**"ਤਿ ਇਦਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤੋ ਪਚ੍ਛਾ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪਕੇਹਿ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ **ਇਤਰਥਾ ਹੀ**ਤਿ ਪਕਤਿਮੁਖੇਨ। ਕਸ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਚੇ? ''ਅਙ੍ਗੁਲਿਬੀਜਾਦੀਨਿ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯੁਤ੍ਤਂ। **ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਥ ''ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਵਸੇਸਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ। **ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਚ **ਖਨ੍ਧਕੇ** ਪਸ੍ਸਾਵਨਿਮਿਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵਾਗਤਤ੍ਤਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਏਕੂਨਸਤ੍ਤਤਿਦ੍ਵਿਸਤਚਤੁਕ੍ਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਨ੍ਥਤਚਤੁਕ੍ਕਭੇਦਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੬੧-੨. **ਇਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਖਾਣੁਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਖਾਣੁਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਸਮਤਲਂ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਖਾਣੁਂ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਵੇਸਾਭਾਵਾ। ਈਸਕਂ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਖਾਣੁਮੇਵ ਚੇ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇਨ ਛੁਪਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ''ਉਪ੍ਪਲਗਨ੍ਧਾ ਉਪ੍ਪਲਭਾਵਾ''ਤਿਪਿ ਦੀਪਵਾਸਿਨੋ ਪਠਨ੍ਤਿ ਕਿਰ। **ਸੁਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤੇਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੭) ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ। ''ਸੁਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਚ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਉਜੁਕਮੇਵ।

ਸਨ੍ਥਤਚਤੁਕ੍ਕਭੇਦਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਦਭਾਜਨੀਯਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਕਿਣ੍ਣਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਕਿਣ੍ਣਕੇ ਯਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ''ਕਿਰਿਯਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਕਾਯੋ, ਵਾਚਾ ਚ ਸਹ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਕਿਰਿਯਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵਿਨਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ ਭੂਤਾਰੋਚਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਤ੍ਤਾ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਰਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਨ੍ਤਰਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਜਨਕਮ੍ਪਿ ਏਕਚ੍ਚਂ ਬਾਹੁਲ੍ਲਨਯੇਨ ''ਕਿਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਯਥਯਿਦਂ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵੇਪਿ ''ਸੋ ਚੇ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ

ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਹਿ ਵੁੱਤਂ ‘‘ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ ਅਨਾਪੱਤੀ’’ਤਿ ਚ। ਵਿਞ੍ਞੱਤਿਸਙ੍ਖਾਤਾਪਿ ਕਿਰਿਯਾ ਵਿਨਾ ਸੇਵਨਚਿੱਤੇਨ ਨ ਹੋਤਿ ਚਿੱਤਜੱਤਾ, ਵਿਕਾਰਰੂਪੱਤਾ, ਚਿੱਤਾਨੁਪਰਿਵੱਤਿਕੱਤਾ ਚ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਰਿਯਾਸਙ੍ਖਾਤਮਿਦਂ ਵਿਞ੍ਞੱਤਿਰੂਪਂ ਇਤਰਂ ਚਿੱਤਜਰੂਪਂ ਵਿਯ ਜਨਕਚਿੱਤੇਨ ਵਿਨਾ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਇਤਰਂ ਸੱਦਾਯਤਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਰਿਯਾਯ ਸਤਿ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਤਜ੍ਜਨਕਂ ਸੇਵਨਚਿੱਤਂ ਅੱਥੀਯੇਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ ਅਨਾਪੱਤੀਤਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਞ੍ਞੱਤਿਜਨਕਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨਂ ਸੇਵਨਚਿੱਤਂ ਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਵਿਞ੍ਞੱਤਿਂ ਜਨੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਨਾਪਿ ਵਿਞ੍ਞੱਤਿਯਾ ਸਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਾਦਿਯਤਿ, ਆਪੱਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁੱਤਂ। ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚੇ, ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪੱਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਭਗਵਾ ‘‘ਕਿਂਚਿੱਤੋ ਤ੍ਵਂ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਚਿੱਤੇਨੇਵ ਆਪੱਤਿਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਨ ਕਿਰਿਯਾਯਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏੱਤਾਵਤਾ ਛ ਆਪੱਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਏਵ ਆਪੱਤਿਕਰਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮਾਤਿ ਚ, ਚਤੂਹਾਕਾਰੇਹਿ ਆਪੱਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਕਾਯੇਨ ਵਾਚਾਯ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚ ਏਤਾਨਿ ਸੁੱਤਪਦਾਨਿ ਅਵਿਰੋਧਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਿਰੋਧਿਤਾਨਿ। ਕਥਂ? ਯਞ੍ਹਿ ਆਪੱਤਿਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਤੱਥ ਕਾਯਾਦਯੋਤਿ ਆਪਨ੍ਨਂ, ਤਤੋ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਪੱਤਿਕਰਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸੱਤਾਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਥ ਤੱਥਾਪਿ ਕਾਯਾਦਯੋ ਏਕਤੋ ਵਾ ਨਾਨਾਤੋ ਵਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ‘‘ਚਤੂਹਿ ਆਕਾਰੇਹੀ’’ਤਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ‘‘ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਆਪੱਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵੱਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾਤਿ ਏਵਂ ਵਿਰੋਧਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ ਅਵਿਰੋਧਿਤਾਨੀਤਿ? ਸਵਿਞ੍ਞੱਤਿਕਾਵਿਞ੍ਞੱਤਿਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨੱਤਾ ਕਾਯਾਦੀਨਂ। ਯਾ ਕਿਰਿਯਾ ਆਪੱਤਿ, ਤਂ ਏਕੱਚਂ ਕਾਯੇਨ ਸਵਿਞ੍ਞੱਤਿਕੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ , ਏਕੱਚਂ ਸਵਿਞ੍ਞੱਤਿਯਾ ਵਾਚਾਯ, ਏਕੱਚਂ ਸਵਿਞ੍ਞੱਤਿਕਾਹਿ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਾ ਪਨ ਅਕਿਰਿਯਾ ਆਪੱਤਿ, ਤਂ ਏਕੱਚਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾਹਿ ਅਵਿਞ੍ਞੱਤਿਕਾਹਿ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿਯੇਵ, ਨ ਵਿਨਾ ‘‘ਨੋ ਚੇ ਕਾਯੇਨ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਆਪੱਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੧੪, ੪੨੧) ਵਚਨਤੋ। ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵਾ ਏਕੱਚਂ ਆਪੱਤਿਂ ਕਾਯੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਕੱਚਂ ਵਾਚਾਯ, ਏਕੱਚਂ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ। ਯਂ ਪਨੇੱਥ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ, ਤਂ ਏਕੱਚਂ ਕੇਵਲਾਹਿ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਕੱਚਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਯਮੱਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਵਂ ਅਵਿਰੋਧਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਤੱਰਾਯਂ ਸਮਾਸਤੋ ਅੱਥਵਿਭਾਵਨਾ – **ਕਾਯੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਸਵਿਞ੍ਞੱਤਿਕੇਨ ਅਕੱਤਬ੍ਬਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕੱਚਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਵਿਞ੍ਞੱਤਿਕੇਨ ਕੱਤਬ੍ਬਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਅਕਤਮ੍ਪਿ ਹਿ ਲੋਕੇ ‘‘ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ ‘‘ਇਦਂ ਦੁੱਕਟਂ ਮਯਾ, ਯਂ ਮਯਾ ਪੁਞ੍ਞਂ ਨ ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ, ਸਾਸਨੇ ਚ ‘‘ਇਦਂ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਦੁੱਕਟਂ, ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨ ਪੁੱਛੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੪੩), ਏਵਮਿਧ ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਯੇ ਕਾਯੇਨ ਅਕਰਣੀਯਮ੍ਪਿ ‘‘ਕਾਯਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ, ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ **ਵਾਚਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ। ਤੱਥ **ਸਮੁਟ੍ਠਾਨ**ਗ੍ਗਹਣਂ ਕੱਤਬ੍ਬਤੋ ਵਾ ਅਕੱਤਬ੍ਬਤੋ ਵਾ ਕਾਯਾਦਿਭੇਦਾਪੇਕ੍ਖਮੇਵ ਆਪੱਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨੱਥਂ। **ਕਿਰਿਯਾ**ਗ੍ਗਹਣਂ ਕਾਯਾਦੀਨਂ ਸਵਿਞ੍ਞੱਤਿਕਾਵਿਞ੍ਞੱਤਿਕਭੇਦਦਸ੍ਸਨੱਥਂ। **ਸਞ੍ਞਾ**ਗ੍ਗਹਣਂ ਆਪੱਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗਾਨਙ੍ਗਚਿੱਤਵਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨੱਥਂ, ਤੇਨ ਯਂ ਚਿੱਤਂ ਕਿਰਿਯਾਲਕ੍ਖਣੇ, ਅਕਿਰਿਯਾਲਕ੍ਖਣੇ ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਂ, ਯਤੋ ਵਾ ਕਿਰਿਯਾ ਵਾ ਅਕਿਰਿਯਾ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਂ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਆਪੱਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗਂ ਵਾ ਅਨਙ੍ਗਂ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਯਾਯ ਸਞ੍ਞਾਯ ‘‘ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ, ਤਾਯ ਸਮ੍ਪਯੁੱਤਂ ਚਿੱਤਂ ਅਙ੍ਗਂ, ਇਤਰਂ ਅਨਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਯੇਨ ਚਿੱਤੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਚਿੱਤਕਂ ਹੋਤਿ, ਯਦਭਾਵਾ ਅਚਿੱਤਕਂ, ਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਸਾਵਜ੍ਜੱਤਾ ਲੋਕਵਜ੍ਜਭਾਵੋਵ ਵੁੱਚਤਿ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਸਾਵਜ੍ਜਂਯੇਵ ਸਮਾਨਂ ਏਕੱਚਂ ਲੋਕਵੱਜਂ ਏਕੱਚਂ ਪਣ੍ਣੱਤਿਵੱਜਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੱਥਂ **ਲੋਕਵੱਜ**ਗ੍ਗਹਣਂ। ਚਿੱਤਮੇਵ ਯਸ੍ਮਾ ‘‘ਲੋਕਵੱਜ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਨੋਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਸਿਯਾ ਆਪੱਤੀਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਵਾਰਣੱਥਂ **ਕਮ੍ਮ**ਗ੍ਗਹਣਂ। ਯਂ ਪਨੇੱਥ ਅਕਿਰਿਯਾਲਕ੍ਖਣਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਤਂ ਕੁਸਲੱਤਿਕਵਿਨਿਮੁੱਤਂ ਸਿਯਾਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਵਾਰਣੱਥਂ **ਕੁਸਲੱਤਿਕ**ਗ੍ਗਹਣਂ। ਯਾ ਪਨੇੱਥ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾ ਆਪੱਤਿ, ਤਂ ਏਕੱਚਂ ਅਵੇਦਨਮ੍ਪਿ ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੇਦਨਾੱਤਿਕਂ ਏੱਥ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਵਾਰਣੱਥਂ **ਵੇਦਨਾੱਤਿਕ**ਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਹਿ ਸਚਿੱਤਕਪੁੱਗਲਵਸੇਨ ‘‘ਤਿਚਿੱਤਂ ਤਿਵੇਦਨ’’ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰਂ ਅਚਿੱਤਕੇਨਾਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ‘‘ਤਿਚਿੱਤਂ ਤਿਵੇਦਨ’’ਮਿੱਚੇਵ ਵੁੱਚਤਿ। ਤੱਰਿਦਂ ਸੁੱਤਂ ‘‘ਅੱਥਾਪੱਤਿ ਅਚਿੱਤਕੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਅਚਿੱਤਕੋ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੨੪)। ਅੱਥਾਪੱਤਿ ਕੁਸਲਚਿੱਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਕੁਸਲਚਿੱਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਤੀ’’ਤਿਆਦਿ (ਪਰਿ॰ ੪੭੦)।

ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਪਨ ''ਸਞ੍ਞਾ ਸਦਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਮੇਵ ਕਰੋਤਿ, ਚਿਤ੍ਤੰ ਆਪਤ੍ਤਿਮੇਵ, ਅਚਿਤ੍ਤਕੰ ਨਾਮ ਵਤ੍ਥੁਅਵਿਜਾਨਨੰ, ਨੋਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖੰ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਜਾਨਨੰ, ਇਦਮੇਤੇਸੰ ਨਾਨਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਕਵਸੇਨਾਤਿ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੰ ਸਙ੍ਗਹਵਸੇਨ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚੀਵਰਦਾਨਾਦਿ **ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਤੋ**। ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦਿ **ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਤੋ**। ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇ **ਸਿਯਾ ਅਕਿਰਿਯਤੋ**। ਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਕੁਟਿਕਰਣੇ **ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਤੋ,** ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਕਰਣੇ **ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਤੋ**। **ਯੰ ਚਿਤ੍ਤਙ੍ਗੰ ਲਭਤਿਯੇਵਾ**ਤਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤੰ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਵੰ। **ਵਿਨਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਨਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯੋ ਸੋ ਸਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕੋ, ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ ਕਾਯੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ, ਤਥਾ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ। ਤਤ੍ਥ ਸਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕੋ ਕਾਯੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਮ੍ਮੰ ਸਾਧੇਤਿ, ਇਤਰੋ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਤਥਾ ਵਾਚਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ, **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦ**ਨ੍ਤਿ ''ਯੋ ਤਤ੍ਥ ਨਾਮਕਾਯੋ ਪਦਕਾਯੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਹਸਿਤੁਪ੍ਪਾਦਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨਾਨਿਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਚਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਨ ਮਯਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਹਸਮਾਨੇ ਪਸ੍ਸਤਿ ਯਦਾ, ਤਦਾ ਵੋਟ੍ਠਬ੍ਬਨੰ ਜਵਨਗਤਿਕ''ਨ੍ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਭਿਞ੍ਞਾਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿੰ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਵਿਕੁਬ੍ਬਨਾਦਿਕਾਲੇ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ...ਪੇ॰... ਮੇਥੁਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ ਅਸੰਵਾਸੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਨ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ ਅਸੰਵਾਸੋ। ਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੂਸੁ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਨ ਪਾਰਾਜਿਕੋ। ਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕੋ ਅਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਮੇਥੁਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੋ ਸੋ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਨਾਮ। ਨ ਹਿ ਅਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ। ਸੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ ਅਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਆਗਤੋ ਕਿੰ ਅਸੰਵਾਸੋ ਹੋਤਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ? ਹੋਤਿ, ''ਅਭਬ੍ਬੋ ਤੇਨ ਸਰੀਰਬਨ੍ਧਨੇਨਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੫; ਮਹਾਵ॰ ੧੨੯) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਯੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ... ਪੇ॰... ਅਸੰਵਾਸੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇਨ ਮੇਥੁਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਸੇਵਤਿ, ਸੋ ਏਵ ਅਭਬ੍ਬੋ। ਨਾਯੰ ਅਪਾਰਾਜਿਕਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ''ਬਜਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੮੬) ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਯਥਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਾਵਿਤਾਯਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਰੁਹਤਿ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਏਵੰਸਮ੍ਪਦਮਿਦੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਰਿਦੰ ਯੁਤ੍ਤਿ – ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬੋ ਏਵ ਚੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਸਾਵੇਤਿ, ਸਙ੍ਘੋ ਚ ਤਸ੍ਮਿੰ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ, ਏਵਞ੍ਚੇ ਕਮ੍ਮੰ ਰੁਹਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਨੋ ਖਨ੍ਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਗਹਟ੍ਠੋ ਵਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯੋ ਵਾ ਪਣ੍ਡਕੋ ਵਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਕਮ੍ਮਵਾਚੰ ਸਾਵੇਤਿ, ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ, ''ਸਙ੍ਘੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਸਙ੍ਘੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਙ੍ਘੇਨਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੭) ਹਿ ਵਚਨਤੋ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਯ ਸਙ੍ਘਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੇਨ, ਸਙ੍ਘਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਤੇਨ ਵਾ ਏਕੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਯਮੇਵ ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮੇਸੁ ਯੁਤ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਅਤ੍ਥਿ ਮੇਥੁਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੋ ਕੋਚਿ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ ''ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਦੂਸਕੋ, ਅਯੰ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵ, ਸੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਵ, ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਿਆਦਿੰ ਜਨੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਓਮਸਨੇ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤਿ। ਅਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਮੇਥੁਨੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੋ ਨ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ ''ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁੰ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ...ਪੇ॰... ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। ਤੇਨੇਵ ਸੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਾਦਿੰ ਜਨੇਤਿ, ਕੇਵਲੰ ਅਸੰਵਾਸੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣਪੂਰਕੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਕਕਮ੍ਮੰ ਏਕੁਦ੍ਦੇਸੋਪਿ ਹਿ ਸੰਵਾਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸਮਸਿਕ੍ਖਤਾਪਿ ਸੰਵਾਸੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸੋ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਪਨ ਜਨੇਤੀਤਿ ਕਾਰਣਚ੍ਛਾਯਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿਨੋ ਸੰਵਾਸਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਸੰਵਾਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ, ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ, ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਾਪਤ੍ਤਿੰ ਪਨ ਜਨੇਤਿ। ਤਥਾ ''ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁੰ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋਪਿ ਏਕਚ੍ਚੋ ਯੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਾ ਕਾਰਣਚ੍ਛਾਯਾ ਗਹਣੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਅਪਿ ਚ ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੁਤ੍ਤਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਟਿਬੁਦ੍ਧੋ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਉਭੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੬) ਚ, ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੇਤ੍ਤਿਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ ਨਾਸੇਥਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੪) ਚ ਵਚਨਤੋ ਯੋ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕੇਨ ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਿਯਮਾਨੋ ਪਰਾਜਾਪਿਤੋ, ਸੋਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਵ, ਨ ਓਮਸਵਾਦਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਜਨੇਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ

‘‘ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਖੁਂਸੇਤੁਕਾਮੋ’’ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿ** ਨਤ੍ਥਿ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ** ‘‘ਯਂ ਅਕ੍ਕੋਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ, ਅਨਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਜਾਤਿਆਦੀਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨਂ, ‘ਮਂ ਅਕ੍ਕੋਸਤੀ’ਤਿ ਜਾਨਨਾ, ਅਤ੍ਥਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਤਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵੋਤਿ ਇਮਾਨੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨੀ’’ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਓਮਸਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਦੁਟ੍ਠਦੋਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ‘‘ਅਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਞ੍ਚੇ ਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮਾਨੋ ਓਕਾਸਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਕੋਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਓਮਸਵਾਦਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੯) ਵਚਨਤੋ ਅਸੁਦ੍ਧੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਓਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਅਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ‘‘ਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਨਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਞ੍ਚੇ ਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮਾਨੋ ਓਕਾਸਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਕੋਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਓਮਸਵਾਦਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੯) ਵਚਨਤੋ ਪਨ **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ** ‘‘ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਿਤਾ’’ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਨੇਕਂਸਿਕਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਸ੍ਸਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਕਚਤੁਕ੍ਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਕੋ ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਕੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਕੋ ਚੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ ਚ, ਅਤ੍ਥਿ ਨੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਕੋ ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨੋ। ਤਤ੍ਥ ਤਤਿਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਕੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਾ ਹਿ ਯਾਵ ਨ ਲਿਙ੍ਗਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ, ਕਾਸਾਵੇ ਸਉਸ੍ਸਾਹਾਵ ਸਮਾਨਾ ਸਾਮਞ੍ਞਾ ਚਵਿਤੁਕਾਮਾ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਤੀਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਏਵ ਸਿਕ੍ਖਾਸਾਜੀਵਸਮਾਪਨ੍ਨਾਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੩੪)। ਕਦਾ ਚ ਪਨ ਸਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਹੋਤੀਤਿ? ਯਦਾ ਸਾਮਞ੍ਞਾ ਚਵਿਤੁਕਾਮਾ ਗਿਹਿਨਿਵਾਸਨਂ ਨਿਵਾਸੇਤਿ, ਸਾ ‘‘ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਾ’’ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ ‘‘ਯਦੇਵ ਸਾ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਾ, ਤਦੇਵ ਅਭਿਕ੍ਖੁਨੀ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੩੪)। ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਨ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਾ ਹੋਤੀਤਿ? ਸਾਮਞ੍ਞਾ ਚਵਿਤੁਕਾਮਾ ਕਾਸਾਵੇਸੁ ਅਨਾਲਯਾ ਕਾਸਾਵਂ ਵਾ ਅਪਨੇਤਿ, ਨਗ੍ਗਾ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਿਣਪਣ੍ਣਾਦਿਨਾ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਕਾਸਾਵਂਯੇਵ ਵਾ ਗਿਹਿਨਿਵਾਸਨਾਕਾਰੇਨ ਨਿਵਾਸੇਤਿ, ਓਦਾਤਂ ਵਾ ਵਤ੍ਥਂ ਨਿਵਾਸੇਤਿ, ਸਲਿਙ੍ਗੇਨੇਵ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਸੁ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਕੇਸਲੁਞ੍ਚਨਾਦਿਵਤਂ ਸਮਾਦਿਯਤਿ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਲਿਙ੍ਗਂ ਵਾ ਸਮਾਦਿਯਤਿ, ਤਦਾ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਲਿਙ੍ਗੇ ਠਿਤਾਵ ਤਿਤ੍ਥਿਯਵਤਂ ਸਮਾਦਿਯਤਿ, ਸਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਯ ਪਚ੍ਛਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤਿ, ਸੇਸਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਮੇਵੇਕਂ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ। **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ‘‘ਯਾ ਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਕਾਸਾਵਾ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨਂ ਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਸਾ ਆਗਤਾ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯਾ ਪਠਮਂ ਵਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨਂ ਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਸਾ ਆਗਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਙ੍ਗੀਤਿਆਚਰਿਯੇਹਿ ਪਨ ‘‘ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਪੁਨ ਸਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਨਾਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਭਗਵਤਾ। ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਏਵ। ਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕੀਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਏਵ। **ਕਿਨ੍ਤਿ** ਪੁਚ੍ਛਾ।

ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੬੧. ਵਿਨੀਤਾਨਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ **ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੂਨਿ**। **ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ** ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿਆਦੀਨਂ **ਵਤ੍ਥੂਨਂ** ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਨਾਮਗਣਨਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਊਨਾਧਿਕਦੋਸਸੋਧਨਟ੍ਠੇਨ ਉਦ੍ਦਾਨਾ ਚ ਤਾ ਮਤ੍ਤਾਦਿਸਿਦ੍ਧਿਗਾਥਾਹਿ ਛਨ੍ਦੋਵਿਚਿਤਿਲਕ੍ਖਣੇਨ ਗਾਥਾ ਚਾਤਿ **“ਉਦ੍ਦਾਨਗਾਥਾ ਨਾਮਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਦੇ, ਸੋਧਨੇ** ਇਤਿ ਧਾਤੁਸ੍ਸ ਰੂਪਂ ਉਦ੍ਦਾਨਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਾ ਪਨ ਉਦ੍ਦਾਨਗਾਥਾ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਤ੍ਥੇਰੇਹਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਲੇ ਠਪਿਤਾ, ਕਤ੍ਥਾਤਿ ਚੇ? ਪਦਭਾਜਨੀਯਾਵਸਾਨੇ। **“ਵਤ੍ਥੁਗਾਥਾ** ਨਾਮ ‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ’ਤਿਆਦੀਨਂ ਇਮੇਸਂ ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੂਨਂ ਨਿਦਾਨਾਨੀ’’ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੂਨਿ ਏਵ ‘‘ਵਤ੍ਥੁਗਾਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਸਮਾਸਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਨਿਦਸ੍ਸਨਂ – ‘‘ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਤ੍ਵਂ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਆਪਨ੍ਨੋ ਪਾਰਾਜਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਮੂਲਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਵਾ, ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ, ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਵਾ, ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਵਾ ਯਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਵਿਨੀਤਾਨਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੂਨਿ ਨਾਮ। ਤੇਸਂ ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੂਨਂ

ਨਿਦਾਨਵਤ੍ਥੁਦੀਪਿਕਾ ਤਨ੍ਤਿ **ਵਤ੍ਥੁਗਾਥਾ** ਨਾਮ। ਉਦ੍ਦਾਨਗਾਥਾਵ ''ਵਤ੍ਥੁਗਾਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ। ਤੇਸਂ ''ਇਮਿਨਾ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਆਯਤਿਂ ਵਿਨਯਧਰਾ ਵਿਨਯਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਨ ਹਿ ਉਦ੍ਦਾਨਗਾਥਾਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਲਕ੍ਖਣਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਉਦ੍ਦਾਨਗਾਥਾਨਂ ਵਿਸੁਂ ਪਯੋਜਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸੁਖਂ ਵਿਨਯਧਰਾ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਯੋਜਨਨਾਨਤ੍ਤਤੋਪੇਤਂ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਵਿਗ੍ਗਹੋ – ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਏਵ ਗਾਥਾ ਵਤ੍ਥੁਗਾਥਾ। ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਤੋ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਮੇਤ੍ਥ ਗਾਥਾਗ੍ਗਹਣਂ। ਉਦ੍ਦਾਨਗਾਥਾਤੋ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥਂ ਵਤ੍ਥੁਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਗਾਥਾਨਂ ਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵਤ੍ਥੁਗਾਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਮਕ੍ਕਟਿਵਤ੍ਥੂਂ ਅਞ੍ਞੇ ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਰੋਚੇਸੁਂ, ਇਧ ਸਯਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ''ਭਗਵਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਾਪਿ ਅਞ੍ਞੇ ਏਵ। ''ਤਤ੍ਥ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ, ਇਧ ਤੇ ਏਵਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ।

੬੭-੮. ਞਤ੍ਵਾਤਿ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਞਤ੍ਵਾ। **ਪੋਕ੍ਖਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਂ ਭੇਰਿਪੋਕ੍ਖਰਂ ਵਿਯ। ਲੋਕਿਯਾ ਅਵਿਕਲਂ ''ਸੁਨ੍ਦਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਣ੍ਣਪੋਕ੍ਖਰਤਾਯਾਤਿ ਪਠਮੇਨਤ੍ਥੇਨ ਵਿਸਿਟ੍ਠਕਾਯਚ੍ਛਵਿਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਵਣ੍ਣਸੁਨ੍ਦਰਤਾਯਾਤਿ। ''ਉਪ੍ਪਲਗਬ੍ਭਵਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾਤਿ ਨਾਮਂ ਲਭੀ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਾ ਕਾਯਚ੍ਛਵੀ**ਤਿ ਵਚਨਂ ਪਨ ਸਾਮਚ੍ਛਵਿਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਲੋਕੇ ਪਨ ''ਉਪ੍ਪਲਸਮਾ ਪਸਤ੍ਥਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ''ਯਾ ਸਾਮਾ ਸਾਮਵਣ੍ਣਾ ਸਾਮਤਨੁਮਜ੍ਝਾ, ਸਾ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾ ਸਗ੍ਗੇ ਮਮ ਵਾਸੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਾਮਚ੍ਛਵਿਕਾ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਪਸਤ੍ਥਾ। ''ਯਾਵਸ੍ਸਾ ਨਂ ਅਨ੍ਧਕਾਰ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਹਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਯੋ ਨ ਲਿਮ੍ਪਤਿ।

੬੯. ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਪਾਤੁਭੂਤਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਸਣ੍ਠਾਨਂ ਪਾਤੁਭੂਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨੇਨ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਪਾਤੁਭਾਵੇਨ। ਏਵਂ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਾਤੁਭਾਵੇਪਿ। ਏਤੇਨ ਯਥਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਪੁਰਿਸਸਣ੍ਠਾਨਮੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਕਸ੍ਸਚਿ ਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਵਿਨਾਪਿ ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਨ ਪੁਰਿਸਸਣ੍ਠਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਤੇਸਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਪਨ ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਨ੍ਤਂ ਮਰਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਯ ਪਟਿਲੋਮਕ੍ਕਮੇਨ ਸਤ੍ਤਰਸਮਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇ ਇਤਰਂ ਵਿਸਭਾਗਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਾਤੁਭਵਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਿਰਸ੍ਸ ਵਿਸਭਾਗਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਾਤੁਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਂਯੇਵ ਉਪਜ੍ਝਂ ਤਮੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਵਤ੍ਤਿਨੀਯੇਵ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਚਰਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਯੇਵ ਆਚਰਿਯਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਾਸਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਂ, ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਞ੍ਚ ਇਮਿਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾਸਦਾਸਾਯਂ ਪਾਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਾਹਿ ਚ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਮ੍ਮ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਵਤ੍ਤਾਦਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਨੁ ਖੋਤਿ ਚੇ? ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਙ੍ਗਮਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਵਿਨਾਭਾਵਦੀਪਨਤੋ ਕੇਵਲਂ ਨ ਪੁਨ ਉਪਜ੍ਝਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮੇਵ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਂਯੇਵ ਉਪਜ੍ਝ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਙ੍ਗਮਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵਿਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਏਵ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਙ੍ਗੀ ਭਵਿਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਪਾਲਿਲੇਸੇਨ ''ਤਸ੍ਸਾ ਏਵ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾਦੀਹਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਗਮਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਯਞ੍ਚ ਭਗਵਤਾ ਗਮਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਕੁਤੋ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਂ ਨਿਯੋਜੇਤੀਤਿ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਤਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾ, ਤਾਹਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਾਲਿਵਚਨਤੋ ਨ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾਦੀਹਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਾਧਾਰਣਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ''ਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾ, ਯਾ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਙ੍ਗਮਨ੍ਤਿਯਾ ਗਾਮਨ੍ਤਰਨਦੀਪਾਰਰਤ੍ਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਗਣਓਹੀਯਨਾਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਤਾਹਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਙ੍ਕਨ੍ਤਾਯਪਿ ਤਸ੍ਸਾ ਤਾ ਪਹਾਯ ਅਞ੍ਞਾਹਿ ਸਙ੍ਗਮਨ੍ਤਿਯਾ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾਦੀਹਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਸਬ੍ਬਕਾਲਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਤਥਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਾਦਿਵਤ੍ਥੂਂ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਜ੍ਝਾਚਰਨ੍ਤੀਪਿ ਸਾ ਲਿਙ੍ਗਪਾਤੁਭਾਵੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਅਨਾਪਜ੍ਜਨਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਨਾਪਜ੍ਜਨਟ੍ਠੇਨੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਯੋਗੀ

ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਏਵ ਕਿਲੇਸੇ ਨਿਰੋਧੇਤਿ। ਅਬਨ੍ਧਨੇਪਿ ਪਤ੍ਤੇ ‘‘ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨੇ’’ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਾ ਪਨ ਨ ਸਾਵੇਤਿ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਾ ਹੋਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾ, ਏਵਮਿਧ ਅਨਾਪਨ੍ਨਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁੱਟ੍ਠਿਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਾ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਪਿ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਙ੍ਗਮਿਤੁਂ , ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ‘‘ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵੁੱਤਂ। ਵੁੱਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਪਰਿਵਾਰੇ** ‘‘ਅਪਰੇਹਿਪਿ ਚਤੂਹਾਕਾਰੇਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਗਣਮਜ੍ਝੇ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਲਿਙ੍ਗਪਾਤੁਭਾਵੇਨਾ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੨੪)। ਯਂ ਪਨ ਵੁੱਤਂ **ਪਰਿਵਾਰੇ** ‘‘ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਵੁੱਟ੍ਠਾਤਿ ਵੁੱਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੨੪), ਤਸ੍ਸ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਦਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਅਸਾਧਾਰਣਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁੱਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਦੂਰੇ ਵਿਹਾਰੋ ਹੋਤਿ ਪਞ੍ਚਧਨੁਸਤਿਕਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ, ਵਿਹਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿਯਾ ਗਾਮਨ੍ਤਰਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਂਵਿਦਹਨਂ ਪਰਿਮੋਚੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਸਂਵਿਦਹਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਾ ਕੋਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **‘‘ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵਸ੍ਸਸਾਮਣੇਰੇਨਾਪੀ**’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵਸ੍ਸਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯਗ੍ਗਹਣਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ**ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ। ਅਵਿਕਪ੍ਪਿਤਾਨਂ ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪਨ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲਵ॰ ੪੨੧) ਵਚਨਤੋ ਵੁੱਤਂ। **ਅਨਪੇਕ੍ਖਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੂਂ ਅਨਪੇਕ੍ਖਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਵਾ ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। **ਪਕ੍ਖਮਾਨਤ੍ਤਕਾਲੇ ਪੁਨਦੇਵ ਲਿਙ੍ਗਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ ਛਾਰਤ੍ਤਂ ਮਾਨਤ੍ਤਮੇਵ ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਚੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਕਾਲੇ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਨੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਯਾਤਿ ਨੋ ਲਦ੍ਧੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਪਰਿਵਾਸਦਾਨਂ ਪਨ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਛਾਦਨਾਸਮ੍ਭਵਤੋ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਸਾਧਾਰਣਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਂ ਪਟਿਲਭਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਲਭਤਿ, ਅਨੁਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇ ਠਿਤੋ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਜਨੇਤਿ। ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗੇ ਪਾਤੁਭੂਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਅਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਦੂਸਕਸ੍ਸ ਸਚੇ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਪਾਤੁਭਵਤਿ, ਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਲਭਤਿ, ਨ ਪੁਨ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤੇ ਜਾਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਾਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਚੇ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਵਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਪਟਿਲਭੇਯ੍ਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਪਟਿਲਭਤਿ ਉਭਯਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਾਰਾਜਿਕਭਾਵਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ। ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਾ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਂ ਪਟਿਲਭੇਯ੍ਯ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵ। ਪੁਨ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਆਗਤੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਤ੍ਤਾ। ਪੁਨ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਲਭਤਿ। ਏਵਂ ਚੇ ਕਤਦ੍ਵਾਦਸਸਙ੍ਗਹਸ੍ਸ ਦਾਰਕਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਗਿਹਿਗਤਾ ਇਤ੍ਥੀ ਹੋਤਿ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾ ਕਿਰ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਰਧਾਨੇਨ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਰਧਾਨੇਨ ਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕਭਾਵੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨ ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪੁਨ ਪਕਤਿਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਾ । ਪਕਤਿਪਣ੍ਡਕਂ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਪਣ੍ਡਕੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਵੁੱਤਂ। ਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕੋ ਹਿ ਸਂਵਾਸਨਾਸਨਾਯ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ, ਇਤਰੋ ਉਭਯਨਾਸਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਦਿ ਤੇਸਂ ਪੁਨ ਪਕਤਿਭਾਵੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਂਯੇਵ ਉਪਜ੍ਝਂ ਤਮੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਤਾਨਿਯੇਵ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਙ੍ਗਮਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਵਿਧਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਸਚੇ ਨੇਸਂ ਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਰਂ ਪਾਤੁਭਵੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਚ ਵਿਧਿ, ਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਾਧਾਰਣਾ, ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵੁੱਟ੍ਠਾਤੁਂ ਅਸਾਧਾਰਣਾਹਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਿਧਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਯਂ ਵੁੱਤਂ **ਪਰਿਵਾਰੇ** ‘‘ਸਹ ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਪੁਰਿਮਂ ਜਹਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਸਹ ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਜਹਤਿ, ਪੁਰਿਮੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ’’ਤਿਆਦਿ, ਤਂ ਯਥਾਵੁੱਤਵਿਧਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਖਨ੍ਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ, ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਨ੍ਤਂ ਕਿਂ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਸਰੀਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਸਯਮੇਵ। ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ – ਯਦਿ ਤਾਵ ਸਕਲਂ ਸਰੀਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਅਯਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚੁਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਮਞ੍ਞਾ ਚੁਤੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਪੁਨ

ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਓਪਪਾਤਿਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਅਥ ਸਯਮੇਵ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਸੋਪਿ ਭਾਵੋ ਤਸ੍ਸ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਇਤ੍ਥਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦੀਨਿ ਹਿ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਸਰੀਰੰ ਬ੍ਯਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਨੀਤਿ ਖਣਨਿਰੋਧੋ ਵਿਯ ਤੇਸੰ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਦੋਸਪ੍ਪਸਙ੍ਗਾਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸੰਸਟ੍ਠਪ੍ਪਭਾਨੰ ਦੀਪਾਨੰ ਏਕਪ੍ਪਭਾਨਿਰੋਧੇਪਿ ਇਤਰਿਸ੍ਸਾ ਠਾਨੰ ਵਿਯ ਸੇਸਸਰੀਰਟ੍ਠਾਨੰ ਤਤ੍ਥ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੧੧-੨. **ਮੁਚ੍ਚਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇ**ਵਾਤਿ ਮੋਚਨਰਾਗਾਭਾਵਤੋ। **ਅਵਿਸਯੋ**ਤਿ ਅਸਾਦਿਯਨੰ ਨਾਮ ਏਵਰੂਪੇ ਠਾਨੇ ਦੁਕ੍ਕਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਵਾਯਾਮੇਨ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ ‘‘ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਯੰਦ੍ਵਯਸਮਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵੰ ਮਾ ਵਾਯਾਮ, ਏਵੰ ਤੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਿਰਿਯਞ੍ਹੇਤੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ‘‘ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਤ੍ਵੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਪਨ੍ਨੋ ਪਾਰਾਜਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਕਿਰਿਯਮ੍ਪੇਤੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ‘‘ਕਿਰਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ।

੧੩-੪. ‘‘ਪਾਰਾਜਿਕਭਯੇਨ ਆਕਾਸਗਤਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਸਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਸਾ ਤਾਲੁਕੰ ਵਾ ਪਸ੍ਸੰ ਵਾ ਅਙ੍ਗਜਾਤੰ ਛੁਪਤਿ ਚੇ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਨ ਮੇਥੁਨਰਾਗਤ੍ਤਾਤਿ, ਵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬੰ। ਦਨ੍ਤਾਨੰ ਬਾਹਿਰਭਾਵੋ ਓਟ੍ਠਾਨੰ ਬਾਹਿਰਭਾਵੋ ਵਿਯ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਦਨ੍ਤੇ ਜਿਵ੍ਹਾਯ ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ’’ਨ੍ਤਿ। **ਤੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਵਿਸਞ੍ਞਿੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨ ਵਿਸਞ੍ਞੀਕਤੋ, ਸੋ ਚੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਙ੍ਗਜਾਤਸ੍ਸ ਧਾਤੁਘਟ੍ਟਨਚਰਿਇਜ੍ਝਿਕਾਦਿਸਞ੍ਞਾਯ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਮੇਥੁਨਸਞ੍ਞਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਵਿਸਞ੍ਞੀਪਕ੍ਖਮੇਵ ਭਜਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਚ੍ਛਾਯਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਮੇਥੁਨਮੇਤੰ ਮਞ੍ਞੇ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ। **ਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗੇ ਵਾ ਮੁਖੇ ਵਾ, ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਵਾ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। ਅਵੇਦਯਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਨ੍ਥਤੇਨੇਵ ਸੇਵਨੇ ਵਿਯ।

ਉਪਹਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ‘‘ਏਤਮਤ੍ਥੰ ਆਰੋਚੇਸੁੰ, ਸੋ ਆਰੋਚੇਸੀ’’ਤਿ ਦੁਵਿਧੋ ਪਾਠੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਆਰੋਚੇਸੁ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਾਠੋ ‘‘ਵੇਦਿਯਿ ਵਾ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੁਨ੍ਦਰੰ, ਅਞ੍ਞਥਾ ‘‘ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਤ੍ਵੰ ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ। ‘‘ਵੇਦਿਯਾ ਵਾ’’ਤਿ ਦੀਪਵਾਸਿਨੋ ਪਠਨ੍ਤਿ ਕਿਰ, ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਾ ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਾਹਾਦਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਸ੍ਸ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪੁਰਿਮਪਦੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਸ੍ਸ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਾਵ ਸੀਸੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਾਵ ਦੁਕ੍ਕਟੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੀਸੰ ਨਾਮ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਾਦਨੰ। **‘‘ਸੀਸੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀ**ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਨ ਹੋਤਿ ਤਾਵ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀ’’ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਲਿਖਿਤੰ । **ਉਚ੍ਚਾਲਿਙ੍ਗਪਾਣਕਦਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਾਵਨਿਟ੍ਠਾਪਚ੍ਚਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਦਟ੍ਠੇਨ ਦੰਸੇਨ ਖਾਦਨੇਨਾਤਿ ਹਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕੰ।

੧੬-੭. ਸਙ੍ਗਾਮਸੀਸੇ ਯੁਦ੍ਧਮੁਖੇ ਯੋਧਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ **‘‘ਸਙ੍ਗਾਮਸੀਸਯੋਧੋ ਭਿਕ੍ਖੂ’’**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਰੁਕ੍ਖਸੂਚਿਦ੍ਵਾਰੰ** ਉਪਿਲਵਾਯ, ਏਕੇਨ ਵਾ ਬਹੂਹਿ ਵਾ ਕਣ੍ਟਕੇਹਿ ਥਕਿਤਬ੍ਬੰ **ਕਣ੍ਟਕਦ੍ਵਾਰੰ**। ਦੁਸ੍ਸਦ੍ਵਾਰੰ ਸਾਣਿਦ੍ਵਾਰਞ੍ਚ **ਦੁਸ੍ਸਸਾਣਿਦ੍ਵਾਰੰ**। ‘‘ਕਿਲਞ੍ਜਸਾਣੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਦੁਸ੍ਸਸਾਣਿਯਮੇਵ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਕਸਦਿਸਤ੍ਤਾ **‘‘ਏਕ’’**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਆਕਾਸਤਲੇ**ਤਿ ਹਮ੍ਮਿਯਤਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ**ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਿਪਨ੍ਨਾਨੰ ਆਪੁਚ੍ਛਨੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮੇਵ ਚ ਨ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਨਾਦਰਿਯਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਕਥੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ‘‘ਰਤ੍ਤਿੰ ਦ੍ਵਾਰੰ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਅਰੁਣੇ ਉਗ੍ਗਤੇ ਉਟ੍ਠਹਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ** ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਨਾਦਰਿਯਦੁਕ੍ਕਟਾਪਿ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ, ਤੇਨ ਇਤਰਸ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮੇਵ ਚ ਨ ਉਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇ**ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ ਅਨਾਦਰਿਯਦੁਕ੍ਕਟੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਮੇਵਾਤਿ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਪੁਨ ‘‘ਸੁਪਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਯ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਏਵੰ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਪਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ

ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੁੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਉੱਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨੀਤਿ ਵੁੱਤੁੰ ਹੋਤੀਤਿ। **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿ ''ਯਦਿ ਰੱਤਿੰ ਦ੍ਵਾਰੰ ਅਸੰਵਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ 'ਦਿਵਾ ਵੁੱਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ, ਅਨਾਦਰਿਯੇ ਆਪੱਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੁੰ, ਏੱਤ੍ਥਾਪਿ ''ਨਿਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵੁੱਤੁੱਤਾ ''ਅਰੁਣੇ ਉੱਟ੍ਠਿਤੇ ਉੱਟ੍ਠਾਹੀ''ਤਿ ਨ ਵੁੱਤੁੱਤਾ ਚ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ। **''ਮਹਾਪੱਚ੍ਚਰਿਯੰ** ਅਨਾਦਰਿਯਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੁੰ, ਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁੱਤੁਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਏਕੇ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪੱਤੀ**ਤਿ ਅੱਤ੍ਤੋ ਅਨਿਪਨ੍ਨੱਤਾ ਵੁੱਤੁੰ। ''ਸਚੇ ਪਨ ਰੱਤਿੰ ਸੰਵਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ, ਅਰੁਣੁੱਟ੍ਠਾਨਸਮਯੇ ਕੋਚਿ ਵਿਵਰਤਿ, ਦ੍ਵਾਰਜਗ੍ਗਨਾਦੀਨਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਆਪੱਤਿਯੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਆਪੱਤਿਖੇੱਤੁੱਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਯਕ੍ਖਗਹਿਤਕੋਪਿ ਵਿਸਞ੍ਞੀਭੂਤੋ ਵਿਯ ਖਿੱਤਚਿੱਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਅਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪੱਤਿਤੋ ਅਨਾਪੱਤਿ, ਪਗੇਵ ਅਞ੍ਞਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਯਕ੍ਖਗਹਿਤਕੋ ਵਿਯ ਵਿਸਞ੍ਞੀਭੂਤੋਪਿ ਨ ਮੁੱਚਤੀ''ਤਿ ਯੰ **ਮਹਾਪੱਚ੍ਚਰਿਯੰ** ਵੁੱਤੁੰ, ਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਞ੍ਚਿੱਚ ਦਿਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਪੱਚ੍ਛਾ ਯਕ੍ਖਗਹਿਤਕੋਪਿ ਵਿਸਞ੍ਞੀਭੂਤੋਪਿ ਨ ਮੁੱਚਤਿ ਨਿਪੱਜ੍ਜਨਪਯੋਗਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਆਪਨ੍ਨੱਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵੁੱਤੁੰ। **ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪੱਜ੍ਜਾਪਿਤੋਵ ਮੁੱਚਤੀ**ਤਿ ਨ ਯਕ੍ਖਗਹਿਤਕਾਦੀਸ੍ਵੇਵ, ਸੋਪਿ ਯਾਵ ਸਯਮੇਵ ਸਯਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਮੁੱਚਤਿ। ਯਦਾ ਕਿਲਨ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿੱਦ੍ਦਾਯਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਸਯਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਸੰਵਰਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਜਗ੍ਗਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਆਭੋਗੰ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿੱਦ੍ਦਾਯਿਤਬ੍ਬੰ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਆਪੱਤਿ। ਸਭਾਗੋ ਚੇ ਨੱਤ੍ਥਿ, ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ ਵਾ, ਨ ਗਨ੍ਤੁੰ ਵਾ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਚਿਰਮ੍ਪਿ ਅਧਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਪੱਚ੍ਛਾ ਵੇਦਨਾੱਟ੍ਟੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨਾਭੋਗੇਨੇਵ ਸਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ''ਅਨਾਪੱਤਿ ਵੇਦਨਾੱਟ੍ਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਅਨਾਪੱਤਿ, **ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਵਿਸਯੱਤਾ ਆਪੱਤਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਵਿਸਞ੍ਞੀਭਾਵੇਨੇਵ ਸੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ''ਅਨਾਪੱਤਿ ਖਿੱਤਚਿੱਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ਏਵੰ ਨ ਕਥਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ''ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਨ ਕਥਯਨ੍ਤਿ, ਯਦਿ ਸਞ੍ਞੰ ਅਪ੍ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸਯਤਿ, ਅਵਸਵੱਤੁੱਤਾ ਆਪੱਤਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਚੇ ਸਞ੍ਞੰ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾਪਿ ਕਿਲਨ੍ਤਕਾਯੱਤਾ ਸਯਨੰ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਸੁਪਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਯਸ੍ਮਾ ਅਵਸਵੱਤੁੱਤੰ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਪੱਤਿ ਏਵਾਤਿ ਕਥਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਮਹਾਪਦੁਮੱਤ੍ਥੇਰਵਾਦੇ ਯਕ੍ਖਗਹਿਤਕੋ ਖਿੱਤਚਿੱਤਕੋ ਮੁੱਚਤਿ। ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪੱਜ੍ਜਾਪਿਤੋ ਅਸਯਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੱਤਾ, ਵੇਦਨਾੱਟ੍ਟੱਤਾ ਚ ਮੁੱਚਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾ, ਥੇਰਵਾਦੋ ਚ ਸਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਵਿਨਿੱਚ੍ਛਯਾਨੰ ਅਯਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਨੋ ਖਨ੍ਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ, **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ਯਕ੍ਖਗਹਿਤਕੋਪਿ ਵਿਸਞ੍ਞੀਭੂਤੋਪਿ ਨ ਮੁੱਚਤਿ ਨਾਮ, ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਆਪੱਜ੍ਜਿਤੁੰ ਭਬ੍ਬੋ ਸੋ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਸਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪੱਜ੍ਜਾਪਿਤੋ ਵਾ''ਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦੀਵਚਨੇਨ ਏਕਭਙ੍ਗੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨੋਪਿ ਨ ਮੁੱਚਤੀਤਿ ਚੇ? ਮੁੱਚਤਿਯੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅੱਤ੍ਤੋ ਅਨਿਪਨ੍ਨੱਤਾ। ਕੁਰੁਨ੍ਦੀਵਾਦੇਨ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੋ ਸਮੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਵਸਵੱਤੁਸਾਮਞ੍ਞਤੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਮੇਤਿ, ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ਏਵੰ ਨ ਕਥਯਨ੍ਤਿ। ਨ ਕੇਵਲੰ ਤੇਯੇਵ, ਮਹਾਪਦੁਮੱਤ੍ਥੇਰੋਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨੱਤ੍ਥੰ **''ਮਹਾਪਦੁਮੱਤ੍ਥੇਰੇਨਾ''**ਤਿ ਵੁੱਤੁੰ। **ਮਹਾਪਦੁਮੱਤ੍ਥੇਰਵਾਦੇ** ''ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਆਪੱਜ੍ਜਿਤੁੰ ਅਭਬ੍ਬੋ ਯਕ੍ਖਗਹਿਤਕੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਚ ਵੁੱਤੁੰ, ਤੱਤ੍ਥ ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਸਚੇ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਨਿੱਦ੍ਦੋ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਪਾਦੇ ਮਞ੍ਚਕੰ ਆਰੋਪੇਤਿ, ਆਪੱਤਿਯੇਵਾਤਿ ਵੁੱਤੁੱਤਾ ਯੋ ਪਨ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਤੱਤ੍ਥੇਵ ਸਯਤਿ ਨ ਵੁੱਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਪੱਤਿ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ । ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁੱਤਵਚਨਾਨਿ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **''ਇਧ ਕੋ ਮੁੱਚਤਿ ਕੋ ਨ ਮੁੱਚਤੀ''**ਤਿ ਵੁੱਤੁੰ। ਯਕ੍ਖਗਹਿਤਕੋ ਵਾ ਵਿਸਞ੍ਞੀਭੂਤੋ ਵਾ ਨ ਕੇਵਲੰ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਆਪੱਜ੍ਜਿਤੁੰ ਭਬ੍ਬੋ ਏਵ, ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਆਪੱਜ੍ਜਤਿ। ਏਵੰ ''ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪੱਜ੍ਜਾਪਿਤੋਵ ਮੁੱਚਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਵਸਵੱਤੁੱਤਾ ''ਆਪੱਤਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਨ ਕਥਯਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਉਮ੍ਮੱਤਕਖਿੱਤਚਿੱਤਵੇਦਨਾੱਟ੍ਟੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਆਪੱਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਕਥਯਨ੍ਤਿ। ਇਦੰ ਕਿਰ ਸਬ੍ਬੰ ਨ ਸਙ੍ਗੀਤਿੰ ਆਰੁਲ਼੍ਹੰ। ''ਪਵੇਸਨੰ ਸਾਦਿਯਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁੱਤੁੱਤਾ ਅਕਿਰਿਯਾਪਿ ਹੋਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਯਦਾ ਪਨ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਤਦਾ ਸੁਖੁਮਾਪਿ ਵਿਞ੍ਞੱਤਿ ਹੋਤਿ ਏਵਾਤਿ ਇਧ ਕਿਰਿਯਾ ਏਵਾ''ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁੱਤੁੰ।

ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿੱਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕੰ

੮੪. ਦੁਤਿਯੇ ਰਾਜੂਹਿ ਏਵ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ''ਰਾਜਗਹ''ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਕੇ ਸਮੀਪਤ੍ਥੇਨ, ਅਧਿਕਰਣਤ੍ਥੇਨ ਚ ਪਟਿਲਦ੍ਧਭੁਮ੍ਮਵਿਭਤ੍ਤਿਕੇ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟੇ ਪਬ੍ਬਤੇ ਚਤੂਹਿ ਵਿਹਾਰੇਹਿ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਸ੍ਸ ''ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਿਂਸੂ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਯੋ ਏਵ ਹਿ ਵਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਊਨਾ ਅਧਿਕਾ ਵਾ ਅਕਿਰਿਯਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਕਮ੍ਮਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥਂ ਇਦਂ ਪਕਿਣ੍ਣਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ – ਅਤ੍ਥਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਂ ਸਙ੍ਘੋ ਏਵ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਗਣੋ ਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਂ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣੇਕਦੇਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰਂ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਤ੍ਥਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਂ ਸਙ੍ਘੋ ਚ ਕਰੋਤਿ, ਗਣੋ ਚ ਕਰੋਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚ ਕਰੋਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਤਿ? ਯਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਠਪਿਤਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਜਨਾ ਵਸਨ੍ਤਿ , ਤੇਹਿ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤਸਦਿਸਮੇਵ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਵਿਹਾਰੇ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਕਤਮ੍ਪਿ ਕਤਿਕਵਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤਸਦਿਸਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੯੫-੪੯੬)। ਪੁਨਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਪਨ ਵਿਹਾਰੇ ਏਕੇਨ ਸਾਵਿਤੇਪਿ ਪੁਰਿਮਕਤਿਕਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ ਏਵਾ''ਤਿ। ਅਤ੍ਥਿ ਗਣਕਮ੍ਮਂ ਸਙ੍ਘੋ ਕਰੋਤਿ, ਗਣੋ ਕਰੋਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਰੋਤਿ, ਤਂ ਤਯੋ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਰੀਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਤ੍ਥਿ ਗਣਕਮ੍ਮਂ ਗਣੋਵ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਸਙ੍ਘੋ ਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਂ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਆਰੋਚਨਵਸੇਨ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਗ੍ਗਲਕਮ੍ਮਂ ਪੁਗ੍ਗਲੋਵ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਸਙ੍ਘੋ ਨ ਗਣੋ, ਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪੋਸਥਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਤ੍ਥਿ ਗਣਕਮ੍ਮਂ ਏਕਚ੍ਚੋਵ ਗਣੋ ਕਰੋਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਂ ਦ੍ਵੇ ਏਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਯੋ। ਸਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਂ ਤਯੋਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਊਨਾ ਅਧਿਕਾ ਵਾ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਤਯੋ ਏਵ ਹਿ ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਊਨਾ ਅਧਿਕਾ ਵਾ ਅਕਿਰਿਯਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਯੋਵ ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਮ੍ਪਹੁਲਾ, ਨ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਂ ਤਯੋਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਤੇਹਿ ਕਤਂ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਕੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਤਯੋ ਜਨਾ ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਯੇਨਪਿ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਲਾਭਂ ਪਨ ਉਪਾਦਾਯ ਅਨੁਮਸੋ ਏਕੋਪਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਪਿ ''ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਖਜਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਕਿਰ। ਪਵਾਰਣਾਦਿਵਸਸ੍ਸ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ''ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਉਕ੍ਕਂਸਨਯੇਨ ''ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨੇਵ **''ਮਹਾਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤਾ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਨਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਅਪਵਾਰਿਤਾ ''ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਥਮ੍ਭਾਦਿ ਕਟ੍ਠਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਚਿ ਤਨੁਕਂ ਦਾਰੁਤ੍ਥਮ੍ਭਂ ਅਨ੍ਤੋਕਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯਂ ਥਮ੍ਭਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਪਨ ਤਥਾ ਨ ਅਕਾਸਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਬ੍ਬਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯਂ ਕੁਟਿਕਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ। ਤੇਲਮਿਸ੍ਸਾਯ ਤਮ੍ਬਮਤ੍ਤਿਕਾਯ।

੮੫. ''ਮਾ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਜਨਤਾ ਪਾਣੇਸੁ ਪਾਤਬ੍ਯਤਂ ਆਪਜ੍ਜੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਦ੍ਦੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਯਤ੍ਥ ਇਟ੍ਠਕਪਚਨ ਪਤ੍ਤਪਚਨ ਕੁਟਿਕਰਣ ਵਿਹਾਰਕਾਰਾਪਨ ਨਵਕਮ੍ਮਕਰਣ ਖਣ੍ਡਫੁਲ੍ਲਪਟਿਸਙ੍ਖਰਣ ਵਿਹਾਰਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨ ਪਟਗ੍ਗਿਦਾਨ ਕੂਪਪੋਕ੍ਖਰਣੀਖਣਾਪਨਾਦੀਸੁ ਪਾਤਬ੍ਯਤਂ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਪ੍ਪਿਯਵਚਨਮ੍ਪਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਪਰਿਯਾਯਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇਸੁ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਅਨੁਰਾਪਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਏਤਸ੍ਸ ਨਾਮਮੇਵ। ''ਗਚ੍ਛਥੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੁਟਿਕਂ ਭਿਨ੍ਦਥਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਤਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਚ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਹਿ ਭਗਵਾ ਨ ਭਿਨ੍ਦਾਪੇਯ੍ਯ। ਏਸ ਨਯੋ ਭੇਦਨਕਂ ਛੇਦਨਕਂ ਉਦ੍ਦਾਲਨਕਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਾਵ। ਤਤੋ ਏਵ ਹਿ ਭੇਦਨਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ''ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਤਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਕਰੋਤਿ, ਚੇਤਿਯਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਰੋਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਚ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਕੁਟਿਕਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਵਾਸਾਗਾਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਨਯਮੇਵ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਨ ਭਿਨ੍ਦਾਪੇਯ੍ਯ। ਸਬ੍ਬਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯਭਾਵਂ ਪਨ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਕਟ੍ਠਪਾਸਾਣਾਦਿਮਿਸ੍ਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਛੇਦਨਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਦੀਸੁ ਭਗਵਤਾ ਨਯੋ ਦਿਨ੍ਨੋ ''ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਤਂ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ

ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਯਕਮ੍ਮਮ੍ਪੀਤਿ ਏਤੇਨ ਮੂਲਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕਾਰਾਪਿਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇਨ ਤਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਤਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਮ੍ਭਾਰੇ ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਯਕਮ੍ਮਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਕਿਂ ਵਾ ਪਾਲ਼ਿਲੇਸੇ ਸਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਲੇਸਨਯੋ। **ਇਟ੍ਠਕਾਹਿ ਗਿਞ੍ਜਕਾਵਸਥਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਕਤਾ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਕਤਿਇਟ੍ਠਕਾਹਿ ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਕਤੁਬ੍ਬਾਵਸਥੋ **ਗਿਞ੍ਜਕਾਵਸਥੋ** ਨਾਮ। ਸਾ ਹਿ ''ਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯਾ''ਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ''ਇਟ੍ਠਕਕੁਟਿਕਾ''ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਥੁਸਗੋਮਯਤਿਣਪਲਾਲਮਿਸ੍ਸਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯਾਪਿ ਅਪਕ੍ਕਿਟ੍ਠਕਮਯਾਪਿ ''ਸਬ੍ਬਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯਾ''ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਨੋ ਖਨ੍ਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ, ਭਸ੍ਮਾਦਯੋ ਹਿ ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਦਲ਼੍ਹਿਭਾਵਤ੍ਥਮੇਵ ਆਦੀਯਨ੍ਤਿ, ਅਪਕ੍ਕਿਟ੍ਠਕਮਯਾਪਿ ਗਿਞ੍ਜਕਾਵਸਥਸਙ੍ਖਜਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਚ ਆਯਸ੍ਮਾ ਧਨਿਯੋ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰੋ ਵਿਯ ਕੁਮ੍ਭਂ ਤਂ ਕੁਟਿਕਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਨ ਸੁਕ੍ਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਕ੍ਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡੇਹਿ ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ, ਅਪਕ੍ਕਿਟ੍ਠਕਮਯਾ ਕੁਟਿ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯਾ ਕੁਟਿ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਪਕ੍ਕਿਟ੍ਠਕਮਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਸਬ੍ਬਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯਾਯ ਕੁਟਿਯਾ ਬਹਿ ਚੇ ਤਿਣਕੁਟਿਕਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਵਸਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਸਚੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਛਿਦ੍ਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧਂ ਕਰੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਨ੍ਤੋ ਚੇ ਤਿਣਕੁਟਿਕਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋ ਵਸਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਾਰਕੋ ਏਵ ਚੇ ਵਸਤਿ, ਕਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਵਸਨਪਚ੍ਚਯਾ। ਸਚੇ ਅਨ੍ਤੋ ਵਾ ਬਹਿ ਵਾ ਉਭਯਤ੍ਥ ਵਾ ਸੁਧਾਯ ਲਿਮ੍ਪਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯਾ ਕੁਟਿ ਸੁਕਰਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਠਪਿਤਂ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਦਿ ਅਗੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਚੋਰਾਦੀਹਿ ਅਵਹਰਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਗੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯਾ"**ਤਿ।

ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯਵਣ੍ਣਨਾ

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਚ੍ਚਾਵਚੇ ਪਤ੍ਤੇ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨਿ ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੫੩) ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਚ੍ਚਾਵਚਾ ਪਤ੍ਤਾ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾ, ਯੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਸੁ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਦਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ। ਯਤ੍ਥਾਪਿ ਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨਿ ਛਤ੍ਤਾਨਿ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਯੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੬੯-੨੭੦) ਨਯੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **"ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕੋ"**ਤਿ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਸੁ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਂ, ਸਵਿਕਾਰਂ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤੇਨ **"ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਹਰਣਿਂ ਸਬ੍ਬਂ ਲੋਹਭਣ੍ਡਂ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸਨ੍ਦਿਂ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਦਾਰੁਪਤ੍ਤਂ ਦਾਰੁਪਾਦੁਕਂ ਸਬ੍ਬਂ ਦਾਰੁਭਣ੍ਡਂ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਕਞ੍ਚ ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਿਕਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਮਤ੍ਤਿਕਾਭਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੯੩) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾਠਪਿਤਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਸਵਿਕਾਰਮ੍ਪਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਯਥਾਦਸ੍ਸਿਤਪਾਲ਼ਿਵਿਰੋਧਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਹਰਣਿ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਅਯਂ ਪਾਲ਼ਿ ਪਵਤ੍ਤਾ, ਯਥਾਦਸ੍ਸਿਤਾ ਪਾਲ਼ਿ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਾਦਿਵਿਕਾਰਪਟਿਸੇਧਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵਂ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। **ਆਰਗ੍ਗੇਨ** ਨਿਖਾਦਨਗ੍ਗੇਨ, ''ਆਰਗ੍ਗੇਰਿਵ ਸਾਸਪੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੫੯; ਧ॰ ਪ॰ ੪੦੧; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੬੩੦) ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤੋ ਆਰਗ੍ਗੇਨ।

ਪਟ੍ਟਮੁਖੇ ਵਾਤਿ ਪਟ੍ਟਕੋਟਿਯਂ। **ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਚੀਵਰਪਰਿਯਨ੍ਤੇ। ਵੇਣਿਉਹੁਮੁਨਿਯੁਪੇਞ੍ਞਾਮਾ। **ਅਗ੍ਘਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤਿਯਂ। **ਗਯਮੁਗ੍ਗਰ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਲਾਦਣ੍ਡਸਣ੍ਠਾਨਂ, ਗਯਾ ਸੀਸੇ ਸੂਚਿਕਾ ਹੋਤਿ, ਮੁਖਪਤ੍ਤਾ ਲਦ੍ਧਾ। **ਉਕ੍ਕਿਰਨ੍ਤਿ** ਨੀਹਰਨ੍ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਠਪੇਨ੍ਤਿ। **ਕੋਣਸੁਤ੍ਤਪਿਲ਼ਕਾ** ਨਾਮ ਗਣ੍ਠਿਕਪਟ੍ਟਾਦਿਕੋਣੇਸੁ ਸੁਤ੍ਤਮਯਪਿਲ਼ਕਾ। ਯਂ ਏਤ੍ਥ ਚੀਵਰਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤੋ ਵਾ ''ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਰੁਹਤਿ, ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਪਿ ਰੁਹਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਦੇਡ੍ਡੁਭੋ**ਤਿ ਉਦਕਸਪ੍ਪੋ। **ਅਚ੍ਛੀ**ਤਿ ਕੁਞ੍ਜਰਕ੍ਖਿ। **ਗੋਮੁਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਮੁਤ੍ਤਸਣ੍ਠਾਨਾ ਰਾਜਿਯੋ। ਕੁਞ੍ਚਿਕਾਯ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤ੍ਤਾ ਸੁਵਣ੍ਣਰੂਪਿਯਮਯਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਛਾਯਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, **"ਕੁਞ੍ਚਿਕਾਯ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਕਮ੍ਮਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਞ੍ਞੇ ਕਪ੍ਪਿਯਲੋਹਾਦਿਮਯਾਵ ਕੁਞ੍ਚਿਕਾ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਪਰਿਹਰਣੀਯਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤ੍ਤਾ। **ਆਰਕਣ੍ਟਕੋ** ਪੋਤ੍ਥਕਾਦਿਕਰਣਸਤ੍ਥਕਜਾਤਿ। **"ਆਮਣ੍ਡਕਸਾਰਕੋ** ਆਮਲਕਫਲਮਯੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ । ਤਾਲਪਣ੍ਣਬੀਜਨੀਆਦੀਸੁ **"ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਕਮ੍ਮਂ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਾਨਿ ਕੁਞ੍ਚਿਕਾ ਵਿਯ ਪਰਿਹਰਣੀਯਾਨਿ, ਅਥ ਖੋ ''ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨਿ ਨ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਵਲਞ੍ਹਿ ਤਾਨਿ

‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਧੂਪਨਞ੍ਚ ਤਾਲਵਣ੍ਟਞ੍ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲਵ॰ ੨੬੯) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ **‘‘ਤੇਲਭਾਜਨੇਸੁ ਵਣ੍ਣਮਟ੍ਠਕਮ੍ਮਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਰਾਜਵਲ੍ਲਭਾ**ਤਿ ਰਾਜਕੁਲੂਪਕਾ। **ਸੀਮਾ**ਤਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਭੂਮਿ, ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਚ। ‘‘ਯੇਸਂ ਸਨ੍ତਕਾ ਤੇਸਂ ਸੀਮਾ, ਤਤ੍ਥ ਪਰੇਹਿ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਭੂਮਿ ਚ ਸੀਮਾ ਚ ਯੇਸਂ ਸਨ੍ਤਕਾ, ਤੇਹਿ ਏਵ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾ। ਯੇਸਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਭੂਮਿਯਂ ਸੀਮਾ ਕਤਾ, ਤੇ ਵਾਰੇਤੁਂ ਨ ਇਸ੍ਸਰਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ । ‘‘ਸਙ੍ਘਭੇਦਾਦੀਨਂ ਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ‘ਮਾ ਕਰੋਥਾ’ਤਿ ਪਟਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬਾ ਏਵਾ’’ਤਿ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਿਰ।

੮੬-੭. ਦਾਰੁਕੁਟਿਕਂ ਕਾਤੁਂ, ਕਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਿ। **ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਫਲਾਫਲਂ ਵਿਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਆਣਾਪੇਹੀ**ਤਿ ਵਚਨਂ ਅਨਿਟ੍ਠੇ ਏਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਬਨ੍ਧਂ ਆਣਾਪੇਸਿ**। **ਇਸ੍ਸਰਿਯਮਤ੍ਤਾਯਾ**ਤਿ ਸਮਿਦ੍ਧਿਯਂ ਮਤ੍ਤਾਸਦ੍ਦੋਤਿ ਞਾਪੇਤਿ।

੮੮. ‘‘ਏਵਰੂਪਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ। **ਲੋਮੇਨ ਤ੍ਵਂ ਮੁਤ੍ਤੋ, ਮਾ ਪੁਨਪਿ ਏਵਰੂਪਮਕਾਸੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਕਿਂ ਬਜਾਪਾਦਦੀਪਕਂ, ਦਾਰੂਸੁਪਿ ਲੋਭਕ੍ਖਨ੍ਧਦੀਪਕਂ ਵਚਨਂ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤੋ ਤਸ੍ਸ ਰਾਜਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਂ। ਨਨੁ ਨਾਮ ‘‘ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਂ ਸੁਕਤਂ ਭਨ੍ਤੇ, ਵਦੇਯ੍ਯਾਥ ਪੁਨਪਿ ਯੇਨਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਤੀਵ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਂ ਤੇਨ ਸਿਯਾਤਿ? ਸਚ੍ਚਮੇਤਂ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਤੀਵ ਬੁਦ੍ਧਮਾਮਕੋ ਧਮ੍ਮਮਾਮਕੋ ਸਙ੍ਘਮਾਮਕੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਅਸਹਨ੍ਤੋ, ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਓਕਾਸਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ‘‘ਸੁਪਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਮੇ ਦਾਰੂਨੀ’’ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੋਪਿ ਏਵਮਾਹਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਮੇਹਿ ਨਾਮ ਏਵਰੂਪੇ ਠਾਨੇ। **‘‘ਆਗਤਪਦਾਨੁਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਾ ਪਦੇਹਿ, ਇਤੋ ਥੋਕਤਰੇਹਿ ਵਾ ਆਗਤਕਾਲੇ ਤਦਨੁਰੂਪਾ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਨ ਕੇਵਲਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ, ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਆਗਤਪਦਾਨੁਰੂਪੇਨ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤੋ** ਅਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾਵ, ਤੇ ਉਜ੍ਝਾਯਿਂਸੁ।

ਰੁਦ੍ਦਾਮਕੋ ਨਾਮ ਰੁਦ੍ਦਾਮਕਾਦੀਹਿ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤੋ। ਬਾਰਾਣਸਿਨਗਰਾਦੀਸੁ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਰਾਜੂਹਿ ਪੋਰਾਣਸਤ੍ਥਾਨੁਰੂਪਂ ਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਾ **ਨੀਲਕਹਾਪਣਾ**। ਤੇਸਂ ਕਿਰ ਤਿਭਾਗਂ ਅਗ੍ਘਤਿ ਰੁਦ੍ਦਾਮਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਪਾਦੋ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ। ਮਾਸਕੋ ਪਨ ਇਧ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਕਹਾਪਣੋ ਕਿਞ੍ਚਿਕਾਲੇ ਊਨਵੀਸਤਿਮਾਸਕੋ ਹੋਤਿ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਾਲੇ ਅਤਿਰੇਕਵੀਸਤਿਮਾਸਕੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਕਹਾਪਣਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗੋ ਪਞ੍ਚਮਾਸਕੋ ਵਿਯ ਅਤਿਰੇਕਪਞ੍ਚਮਾਸਕੋ ਵਾ ਊਨਪਞ੍ਚਮਾਸਕੋ ਵਾ ਪਾਦੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦੀਪਨਤ੍ਥਂ **‘‘ਤਦਾ ਰਾਜਗਹੇ ਵੀਸਤਿਮਾਸਕੋ ਕਹਾਪਣੋ ਹੋਤੀ**’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਰਜਤਮਯੋ ਸੁਵਣ੍ਣਮਯੋ ਤਮ੍ਬਮਯੋ ਚ **ਕਹਾਪਣੋ** ਹੋਤਿ। ਸੁਵਣ੍ਣਭੂਮਿਯਂ ਵਿਯ ਪਾਦੋਪਿ ਯਤ੍ਥ ਤਮ੍ਬਮਯੋਵ ਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸੋਵ ਪਾਦੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਾਦੋ ਏਕਨੀਲਕਹਾਪਣਗ੍ਘਨਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਪਾਦਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗੋਵ ਸਿਯਾ ਪਾਦੋਤਿ ਏਕੇ। ਇਦਂ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਯੋ ਚ ਤਤ੍ਥ ਪਾਦਾਰਹੋ ਭਣ੍ਡੋ, ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗਸ੍ਸੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਯਦਿ ਪਾਦਾਰਹਂ ਭਣ੍ਡਂ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁ, ਸਿਦ੍ਧਂ ‘‘ਸੋਵ ਪਾਦੋ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੂ’’ਤਿ । ਨ ਹਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਭਣ੍ਡਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨੀਲਕਹਾਪਣਗ੍ਘੇਨ ਅਗ੍ਘਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਹਾਪਣਗ੍ਘੇਨ ਅਗ੍ਘਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਪਾਦੋਵ ਪਾਦੋਤਿ ਤਦਗ੍ਘਨਕਮੇਵ ਪਾਦਗ੍ਘਨਕਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, **‘‘ਸੋ ਚ ਖੋ ਪੋਰਾਣਸ੍ਸ ਨੀਲਕਹਾਪਣਸ੍ਸ ਵਸੇਨ, ਨ ਇਤਰੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਨੀਲਕਹਾਪਣਾ ਵਲਞ੍ਜਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵਾ’’ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਪਦਭਾਜਨੀਯਵਣ੍ਣਨਾ

੯੨. **ਗਾਮਾ ਵਾ ਅਰਞ੍ਞਾ ਵਾ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਤ੍ਤਾ ਪਠਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਯਤੋ ਵਾ ਅਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ**, ਸੋ **ਅਮਨੁਸ੍ਸੋ ਨਾਮ**। ‘‘ਅਮਨੁਸ੍ਸਗਾਮਂ ਅਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ, ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਞ੍ਚ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਯਤੋ ਗਾਮਤੋ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ ਏਵ ਅਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਤਂ ਗਾਮਂ ਏਵਂ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਯਕ੍ਖਪਰਿਗ੍ਗਹਭੂਤੋਪਿ ਆਪਣਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇਸੁ ਏਵ ‘ਗਾਮੋ’ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇਸੁ ਪਵੇਸਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ

ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਗਾਮੋ ਏਵ ਉਪਚਾਰੋ ਗਾਮੂਪਚਾਰੋਤਿ ਏਵੰ ਕਮ੍ਮਧਾਰਯਵਸੇਨ ਗਹਿਤੇ ਕੁਰੁਨ੍ਦਟ੍ਠਕਥਾਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਤਸ੍ਸ ਘਰੂਪਚਾਰੋ ਗਾਮੋਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ‘‘ਗਾਮਸ੍ਸੁਪਚਾਰੋ ਚ ਗਾਮੋ ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰੋ ਚਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਨ। ‘‘ਇਮੇਸੰ ਲਾਭਾਦੀਸੁ ਲਕ੍ਖਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘ਘਰੰ ਘਰੂਪਚਾਰੋ’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਨ ਮਯੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਾਮਾ’’ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। **‘‘ਕਤਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ ਚਾ**ਤਿ ਘਰਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਤਤ੍ਤਕੋ ਉਪਚਾਰੋ ਨਾਮਾ’’ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਲਿਖਿਤੰ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ **‘‘ਯੋ ਯੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੋ ਵਾ ਥੇਰਵਾਦੋ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਇਤੋ ਅਨਾਗਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨਾਤੀਤੰ। ਯਦਿ ਅਤੀਤਮ੍ਪਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਮਹਾਪਦੁਮਥੇਰਵਾਦੋਵ ਪਮਾਣੰ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਾਗਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ ਕਥਯਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਸੇਸਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਗਾਮੂਪਚਾਰਲਕ੍ਖਣਮ੍ਪਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਨਯੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਗਾਮੂਪਚਾਰਸ੍ਸ ਗਹਣੇ ਅਯੰ ਨਯੋ। **ਵਿਕਾਲੇਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਞ੍ਹਿ ਬਹਿ ਏਵ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਗਾਮਸਙ੍ਖਾਤੂਪਚਾਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਗਹਿਤੇ ਸਮੇਤੀਤਿ ਮਮ ਤਕ੍ਕੋ। **‘‘ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਘਰੇ ਠਿਤਾਨੰ ਦਿਨ੍ਨਲਾਭਭਾਜਨਾਦੀਨੀ’’ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਗਾਮੂਪਚਾਰੇ ਠਿਤਾਨੰ ਪਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਲਾਭੰ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਦੇਨ੍ਤਾਨੰ ਪਾਰਾਜਿਕ’’ਨ੍ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿ**ਆਦੀਸੁ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਾਨੁਲੋਮਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਪਮਾਦਲੇਖਾ’’ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਸਞ੍ਞੀਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਗਤੋ। **‘‘ਯਞ੍ਚੇਤੰ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਨਯੋ’’ਤਿ ਚ। **ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇਨੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨੰ, ਨ ਉਪਚਾਰੰ। ਸੋ ਹਿ ਤਤੋ ਅਪਰੇਨ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇਨ ਪਰਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ**ਤਿ ਨਿਯਮੇਨ ਅਬ੍ਯਤ੍ਥ ਅਬ੍ਯਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵਾ ਨਿਯਮੇਨ ਯਥਾਰੁਤਵਸੇਨਾਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਇਧ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਪਨਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਬ੍ਯਥਾਪਿ ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

‘‘ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾਦਿਮ੍ਹਿ ਅਕਤੇ ‘ਇਦੰ ਮਮ ਸਨ੍ਤਕ’ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਦਿਤਮ੍ਪਿ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਪੁਤ੍ਤਕਾਨੰ ਪਿਤੁ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਸਨ੍ਤਕੰ ਵਿਯ, ਤੰ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਥੇਨਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ **ਥੇਯ੍ਯੰ,** ਥੇਨੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਭੂਤੰ ਭਣ੍ਡੰ। ਥੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਤਨ੍ਤਿ ਥੇਯ੍ਯਸਙ੍ਖਾਤ’’ਨ੍ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੰ ਥੇਯ੍ਯੰ ਯਸ੍ਸ ਥੇਨਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ, ਸੋ ਯਸ੍ਮਾ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋ ਅਵਹਰਣਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਥੇਯ੍ਯਸਙ੍ਖਾਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦੰ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋ ਅਵਹਰਣਚਿਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪਦਭਾਜਨਮ੍ਪਿ ਤੇਸੰ ਪੋਰਾਣਾਨੰ ਯੁਜ੍ਜਤੇਵ, ਤਥਾਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ‘‘ਯਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ‘ਅਵਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਪਵਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ, ਯਞ੍ਚ ਗਮਨਾਦਿਸਾਧਕੰ, ਪਰਾਮਸਨਾਦਿਸਾਧਕੰ ਵਾ ਮਜ੍ਝੇ ਪਵਤ੍ਤੰ, ਯਞ੍ਚ ਠਾਨਾਚਾਵਨਪਯੋਗਸਾਧਕੰ , ਤੇਸੁ ਅਯਮੇਵੇਕੋ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਚਿਤ੍ਤਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ‘ਥੇਨੋ’ਤਿ ਅਪਰੇ’’ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਊਨਮਾਸਕਮਾਸਪਾਦਾਦੀਸੁ ‘‘ਅਵਹਰਣਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕੋਟ੍ਠਾਸੋਤਿ ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਅਵਹਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿ ਅਵਹਾਰਾ ਨਾਮ ਵਚਨਭੇਦੇਨੇਵ ਭਿਨ੍ਨਾ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਅਭਿਨ੍ਨਾ। **ਆਕੁਲਾ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾ**ਤਿ ਆਚਰਿਯਾਨੰ ਮੁਖੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਅਗ੍ਗਹਿਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਨੰ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ। ਦੁਕਤਿਕਪਟ੍ਠਾਨਪਾਲ਼ਿ (ਪਟ੍ਠਾ॰ ੫.੧.੧ ਆਦਯੋ, ਦੁਕਤਿਕਪਟ੍ਠਾਨਪਾਲ਼ਿ) ਵਿਯ ਆਕੁਲਾ ਦੁਬ੍ਬਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾ, ਕੇਵਲੰ ਤੰ ਆਚਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੋਧਮਕਤ੍ਵਾ ਸਞ੍ਞੀਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਗਤਨਯਮਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤੀਤਿ ‘‘ਪਟ੍ਠਾਨਪਾਲ਼ਿਮਿਵਾਤਿ ਅਪਰੇ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਪੋਰਾਣਾ**ਤਿ ਸਞ੍ਞੀਤਿਆਚਰਿਯਾ। **ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਾਮੀਚਿ** ਏਵ, ਸਚੇ ਨ ਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਭਯਾ ਪਨ ਯਥਾ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋ ਦੇਤਿ, ਏਵੰ ਦਾਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਯਾਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਤਾਨਿ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਸਙ੍ਘਾਦੀਨਮਨੁਮਤਿਯਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ, ‘‘ਅਨਾਗਤੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨੰ ਹਿਤਤ੍ਥਾਯ ਪੋਤ੍ਥਕਾਰੁਲ਼੍ਹਕਾਲਤੋ ਪਚ੍ਛਾਪੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਆਣਤ੍ਤਿਕੰ ਆਣਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇਪਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਕਾਲਨ੍ਤਰੇਨਾਪਿ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕੋ,

ਕਾਲਨ੍ਤਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਇਦਮੇਤੇਸੰ ਨਾਨਤ੍ਤੰ। **ਭਟ੍ਠੇ**ਤਿ ਅਪਗਤੇ। **ਅਨ੍ਤਰਸਮੁਦ੍ਦੇ** ਅਤ੍ਤਰਮੁਹੁਦੇ। **ਫਰਤਿ** ਸਾਧੇਤਿ। **ਨਵਧੋਤੋ**ਤਿ ਨਵਕਤੋ। **ਪਾਸਾਣਸਕ੍ਖਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਸਾਣਞ੍ਚ ਸਕ੍ਖਰਞ੍ਚ।

ਭੂਮਟ੍ਠਕਥਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੯੪. **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਪਨ ਸਚ੍ਚੇਪਿ ਅਲਿਕੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਵੁੱਤੰ, ਤੰ ਪਮਾਦਲਿਖਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਯਥੇਤਰਹਿ ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਚਤੁਵਗ੍ਗੇਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਪਵਾਰਣਅਬ੍ਭਾਨਾਦਿਸਬ੍ਬੰ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ''ਚ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਉਪਸਮ੍ਪਦਪਵਾਰਣਕਥਿਨਬ੍ਭਾਨਾਦੀਨੀ''ਤਿ ਲਿਖਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤੰ ਆਚਰਿਯਾ ''ਪਮਾਦਲੇਖਾ''ਤ੍ਵੇਵ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਵੁੱਤੰ ''ਪਮਾਦਲਿਖਿਤ''ਨ੍ਤਿ। ਯੰ ਯੰ ਵਚਨੰ ਮੁਸਾ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਵਚਨੇ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਾ **''ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ**''ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। **ਪਮਾਦਲਿਖਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਗਹਿਤੇ ਸਮੇਤਿ ਵਿਯ। ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ **''ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ**''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟੇ ਵਿਸੁੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ''ਸਚ੍ਚਾਲਿਕੇ''ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ ''ਪਮਾਦਲੇਖਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ। ''ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਮਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ ''ਦਾਨਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵਿਯ।

ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਦੁਕ੍ਕਟਮਾਪਜ੍ਜਤਿ। **ਬਹੁਕਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਖਣਨਬ੍ਯੂਹਨੁਦ੍ਧਰਣੇਸੁ ਦਸ ਦਸ ਕਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਤੇਸੁ ਉਦ੍ਧਰਣੇ ਦਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਜਾਤਿਵਸੇਨ **''ਏਕਮੇਵ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਮੁਚ੍ਚਤੀ**''ਤਿ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯੰ** ਵੁੱਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਰਿਮੇਨ ਸਮੇਤਿ। ''ਸਮੋਧਾਨੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਪਯੋਗੇ ''ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ ਸਮਾਨਪਯੋਗਾ ਬਹੁਦੁਕ੍ਕਟਤ੍ਤੰ ਞਾਪੇਤਿ। **ਖਣਨੇ ਬਹੁਕਾਨੀ**ਤਿ ਸਮਾਨਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਪ੍ਪਮਾਣੇਨਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਪਨੇਤ੍ਥ, ਏਵੰ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਆਗਤਵਚਨਾਨਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਇਧ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕੇ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸੂ''ਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਕਿਰਾਹ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਪੁਰਿਮਖਣਨੰ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਪਤ੍ਵਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਏਕਮੇਵ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵੁੱਤੰ, ''ਵਿਸਭਾਗਕਿਰਿਯੰ ਵਾ ਪਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮੰ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਚ ਵੁੱਤੰ।

ਏਵੰ ਏਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾਯ ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਠਾਨਾਚਾਵਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਛਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਕੁਮ੍ਭਿਯਾ**ਤਿ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨੰ। **ਉਦ੍ਧੰ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੋ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਭੂਮਿਤੋ ਮੋਚੇਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਾ ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸੰ ਬੁਨ੍ਦੇਨ ਮੋਚਿਤੇ ''ਠਾਨਾਚਾਵਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਛਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮੇਤਿ, ਤਥਾ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਭੂਮਿਤੋ ਮੁਤ੍ਤੇ ਕੇਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਭੂਮਿਤੋ ਮੋਚਿਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਦਲ੍ਹੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਤ੍ਥ ਏਕਚ੍ਚੇ ਏਵੰ ਅਤ੍ਥੰ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਖਣਨ੍ਤੇਨ ਅਵਸੇਸਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਵਿਯੋਜਿਤਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕ''ਨ੍ਤਿ। **ਸਙ੍ਖੇਪਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦੀਸੁ** ਵੁੱਤਵਚਨਸ੍ਸ ਪਮਾਦਲੇਖਭਾਵੋ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਜਨਗਤੰ ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਮੁਟ੍ਠਿੰ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਦੀਪਿਤੋ।

ਯੰ ਪਨ **''ਪੀਤਮਤ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕ**''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ, ਤੰ ਯਥੇਤਰਹਿ ''ਪਞ੍ਚਵਿਞ੍ਞਾਣਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਕਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਰਮ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਕਾਹਿ ਅਨਾਗਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੰ ''ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਕਾ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾਰਮ੍ਮਣਾ ਪੁਰੇਜਾਤਵਤ੍ਥੁਕਾ ਪੁਰੇਜਾਤਾਰਮ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਵਚਨਮਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋਤਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਤਥਾ ਤਾਦਿਸੇਹਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੁ'ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਨ ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯੰ ਪਨ ਆਚਰਿਯਾ ''ਇਦੰ ਪਮਾਦਲਿਖਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਚਨਕਾਲੇ ਵਾਚੇਨ੍ਤਿ, ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ, ਤਮੇਵ ਚ ਇਮਿਨਾਪਿ ਆਚਰਿਯੇਨ ''ਪਮਾਦਲਿਖਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ। ਯਞ੍ਚ ਸੁਤ੍ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਤਮੇਵ ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਇਮਿਨਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਤੇਨ ਵੁੱਤੰ **''ਤੰ ਪਨ ਤਤ੍ਥੇਵਾ**''ਤਿਆਦਿ।

ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨੇਵ ਅਵਹਾਰੋ ਨ ਗੀਵ◌ਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਬਜਵ੍ਵਜਨਤੋਵ ਭੇਦੋ, ਨ ਅਤ੍ਥਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। **ਤਂ ਪਮਾਦਲਿਖਿਤਂ** ਕਤਰੇਹੀਤਿ ਚੇ? ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਹਿ, ਲੇਖਕੇਹਿ ਵ◌ਾ, ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ''ਨ ਹਿ ਤਦੇਵ ਬਹੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਯੁਤ੍ਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਮਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਦੁਟ੍ਠਪਿਤਂ** ਵ◌ਾ **ਠਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਤੋ ਪਗ੍ਘਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਠਾਨਾਚਾਵਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਤਤ੍ਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਤਂ ਪਨ ਗਣ੍ਹਤੁ ਵ◌ਾ ਮਾ ਵ◌ਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ''ਭਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **"ਤਤ੍ਥੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਠਾਨਾਚਾਵਨਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋਵ ਠਾਨਾ ਅਚਾਵ◌ੇਤੁਕਾਮੋਵ ਕੇਵਲਂ 'ਭਿਨ੍ਦਤੀ'ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਤੋ ਚ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ''ਪਗ੍ਘਰਿਤੇਹਿ ਤਿਨ੍ਨਪਂਸੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਉਦਕੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਹੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਹਣਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ। ''ਰਿਤ੍ਤਕੁਮ੍ਭਿਯਾ ਉਪਰਿ ਕਰੋਤਿ, ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਵ◌ਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ''ਯਦਾ ਸਕ੍ਕੋਸਿ, ਤਦਾ ਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ਅਵਹਰਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕੋ ਆਣਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਏਵ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਅਪਿਚ ਆਵ◌ਾਟਕਾਦੀਨਿ ਥਾਵਰਪਯੋਗਾਨਿ ਚ ਏਤ੍ਥ ਸਾਧਕਾਨਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਕਾਲਕਤਪਯੋਗਾਨਿ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ **"ਅਪਰੇ"**ਤਿ ਵ◌ਾ **"ਏਕੇ"**ਤਿ ਵ◌ਾ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ਯੁਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਇਤਰਂ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਂ। **ਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਏਵਮੇਕੇ ਵਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਪਸ੍ਸਾਵ◌ਂ ਵ◌ਾ ਛਡ੍ਡੇਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਅਪਰਿਭੋਗਂ ਵ◌ਾ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਤ੍ਤਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ''ਮੁਗ੍ਗਰੇਨ ਪੋਥੇਤ੍ਵ◌ਾ ਭਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਪਿ।

ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਾਰੋਤਿਆਦਿਕਥਾਯ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਆਹ। ਸਙ੍ਘਾਚਰਿਯਾਨਂ ਵ◌ਾਦੋਤਿ ਏਕੇ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਪਿ ਤੇ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ **ਵ◌ੋਹਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਛਡ੍ਡੇਤੁਕਾਮਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਕਰੋਨ੍ਤਂ ''ਛਡ੍ਡੇਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੋਹਰਨ੍ਤਿ। **ਏਵਮੇਤੇਸਂ ਪਦਾਨਂ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਸਨ੍ਤੇ ''ਠਾਨਾਚਾਵਨਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਅਤਿਵ◌ਿਯ ਸਮੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਠਾਨਾਚਾਵਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ ਠਾਨਾ ਚੁਤਮ੍ਪਿ ਨ ''ਠਾਨਾ ਚੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਇਤਰਥਾਪੀ**ਤਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤਾਭਾਵ◌ਾ ਠਾਨਾ ਚਾਵ◌ੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

੯੬. ਸਯਮੇਵ ਪਤਿਤਮੋਰਸ੍ਸੇਵ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਕਰੋਤੋ ਖੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ। ਆਕਾਸਟ੍ਠਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ੇਹਾਸਾਦਿਗਤੇਪਿ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਥਂ ਏਵ◌ਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ''ਏਵਮਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ਸਾਮਿਸੇ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ''ਠਾਨਾਚਾਵਨਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਚਾਲੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਠਾਨਾਚਾਵਨੇ ਖੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕੇਚਿ ਅਫਨ੍ਦਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਠਾਨਾਚਾਵਨਾਚਾਵਨੇਹਿਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਖੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੇ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਤੇ ਠਾਨਾਚਾਵਨਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋਤਿ ਇਮਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵ◌ੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ।

੯੭. ਛੇਦਨਮੋਚਨਾਦਿ ਉਪਰਿਭਾਗਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਅਵਸ੍ਸਂ ਠਾਨਤੋ **ਆਕਾਸਗਤਂ ਕਰੋਤਿ**। ਏਤ੍ਥ ''ਏਕਕੋਟਿਂ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਪਿਤੇ ਵ◌ਂਸੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਆਕਾਸਕਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਪਨ ਅਥ ''ਮੂਲਂ ਅਚ੍ਛੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵਲਯਂ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਸਾਰੇਤਿ, ਰਕ੍ਖਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਮੂਲਤੋ ਅਨੀਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਆਕਾਸਗਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਟਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬਾ। **ਭਿਤ੍ਤਿਨਿਸ੍ਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। **ਭਿਤ੍ਤਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਪਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਗਦਨ੍ਤਾਦੀਸੁ ਠਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਉਪਰਿ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

੯੮. **ਉਪਰਿ ਠਿਤਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧੋ ਓਸਾਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਸਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿਮਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮੇਨ ਠਿਤੋਕਾਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ, ਉਦ੍ਧਂ ਉਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦਕਤੋ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ। ''ਏਵ◌ਂ ਗਹਿਤੇ ਭੂਮਟ੍ਠੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਨ ਸਮੇਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਮਤਮਚ੍ਛਾਨਂ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਠਾਨਂ ਕਿਰ। ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਮਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਣ੍ਹਤੋ ਊਨਪਾਦਗ੍ਘਨਕੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਸਹਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਏਕੇ। **ਮਦਨਫਲਵਸਾਦੀਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸੀਹਲ਼ਭਾਸਾ** ਕਿਰ **ਵਸ** ਇਤਿ ਵ◌ਿਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਗਰੁਲ਼ਾਕਾਰੇਨ ਕਤੁਪ੍ਪੇਯਿਤਂ ਵ◌ਾ।

੯੯. ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਾਸੇ ਬਦ੍ਧਸੂਕਰਉਪਮਾਯ **ਵ◌ੁੱਤ੍ਤਾ ਏਵ**। ‘‘ਥਲੇ ਠਪਿਤਾਯ ਨਾਵ◌ਾਯ ਨ ਫੁਟ੍ਠੋਕਾਸਮਤ੍ਤਮੇਵ◌ਾ’’ਤਿ ਪਾਠੋ। ‘‘ਵ◌ਾਤੋ ਆਗਮ੍ਮਾਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵ◌ਾਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਕਾਲੇ ਪਯੋਗਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਅਵਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਤ੍ਥਿਕਾਲੇ ਚੇ ਕਤੋ, ਅਵਹਾਰੋਵ◌ਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਂ ਪਨ ਕੇਸਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਯੇਸਂ ਹਤ੍ਥੇ ਕਹਾਪਣਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ, ਤੇਸਂ ਵ◌ਾ, ਨਾਵ◌ਾਸਾਮਿਨਾ ਨਾਵ◌ਾਯ ਅਗ੍ਗਹਿਤਾਯ ਨਾਵ◌ਾਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਵ◌ਾ’’ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵ◌ੁੱਤਂ।

੧੦੪. ਨਿਰਮ੍ਬਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਰਿ। **ਅਕਤਂ ਵ◌ਾ ਪਨ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਵ◌ਾ ਪਟ੍ਠਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੦੬. ਗਾਮਟ੍ਠੇ ਵ◌ਾ ‘‘ਗਾਮੋ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਨ ਵ◌ੁੱਤਂ ਪਠਮਂ ਗਾਮਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵ◌ੁੱਤਤ੍ਤਾ।

੧੦੭. ਅਰਞ੍ਞਟ੍ਠੇ **ਅਰਞ੍ਞਂ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਪੁਨ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁੱਤਲਕ੍ਖਣਞ੍ਞੇਵ ਅਰਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਚੇਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵ◌ੁੱਤਂ। ਤੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੇਪਿ ਅਰਞ੍ਞਗ੍ਗਹਣਂ ਕਤਂ। **ਅਗ੍ਗੇਪਿ ਮੂਲੇਪਿ ਛਿਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਨ ਵ◌ੇਠੇਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤਾ, ਛਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ ਪਤਨਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁੱਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਤਚ੍ਛੇਤ੍ਵ◌ਾ ਠਪਿਤੋ**ਤਿ ਅਰਞ੍ਞਸਾਮਿਕੇਹਿ ਪਰੇਹਿ ਲਦ੍ਧੇਹਿ ਤਚ੍ਛੇਤ੍ਵ◌ਾ ਠਪਿਤੋ। **ਅਦ੍ਧਗਤੋਪੀ**ਤਿ ਚਿਰਕਾਲਿਕੋਪਿ। **“ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਅਰਞ੍ਞਸਾਮਿਕੇਹਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੇਨਪੀ’’ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵ◌ੁੱਤਂ। **ਛਲ੍ਲਿਯਾ ਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਾਮਿਕਾਨਂ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੇਨ ਵ◌ੁੱਤਂ **“ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**”ਤਿ। ਯਦਿ ਸਾਮਿਕਾਨਂ ਸਾਪੇਕ੍ਖਤਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ।

੧੦੮. ਤਤ੍ਥ ‘‘ਭਾਜਨੇਸੁ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀਤਲ਼ਾਕੇਸੁ ਚ ਗਾਵ◌ੋ ਪਕ੍ਕੋਸਤੀਤਿ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਯੋ ਦਸ ਵ◌ਾਰਾ ਆਦਿਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤਾ’’ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵ◌ੁੱਤਂ। **ਨਿਬ੍ਬਹਨਉਦਕਂ** ਨਾਮ ਤਲ਼ਾਕਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਅਧਿਕੋਦਕਨਿਕ੍ਖਮਨਦ੍ਵ◌ਾਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਨਉਦਕਂ। **“ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮਂ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵ◌ੁੱਤਂ। ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ‘‘ਵ◌ੁੱਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੇ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ**ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ** ਉਦਕੇਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ, ਸੁਕ੍ਖਮਾਤਿਕਾਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਮ੍ਪਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਤਲ਼ਾਕਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਖੇਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ‘‘ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਂ ਤਲ਼ਾਕਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਪਠਮਂ ਵ◌ੁੱਤਤ੍ਤਾ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁੱਤਂ। ‘‘ਯਸ੍ਮਾ ਤਲ਼ਾਕਗਤਂ ਉਦਕਂ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਮ੍ਪਿ ਮਾਤਿਕਾਯ ਸਤਿ ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਾਦੀਸੁ ਅਵਹਾਰੋਤਿ ਵ◌ੁੱਤ**’’ਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ ਆਹੁਤਿ। **ਇਮਿਨਾ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਨ ਸਮੇਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਦੇਸੋ ਨਾਮ ਤਞ੍ਞ ਤਲ਼ਾਕਂ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਂ, ਕਤਿਕਾਭਾਵ◌ਾ ਚ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵ◌ੁੱਤਮੇਵ ਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਾਰਿਯੋ।

੧੦੯. “ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਵਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਥੇਯ੍ਯਾਯਪਿ ਗਣ੍ਹਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਮੁਣ੍ਡਮਹਾਜੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਅਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਚ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕਂ ਇਦਂ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵ◌ੁੱਤਂ।

੧੧੦. ਉਜੁਕਮੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਮੀਪੇ ਰੁਕ੍ਖਸਾਖਾਦੀਹਿ **ਸਨ੍ਧਾਰਿਤਤ੍ਤਾ** ਈਸਕਂ ਖਲਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਜੁਕਮੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਚੇ, ਅਵਹਾਰੋ। ਛਿਨ੍ਨਵ◌ੇਣੁ ਵ◌ਿਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਚੇ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਂ, ਤਂ ਸੁਵ◌ੁੱਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ‘‘ਸਚੇ ਤਾਨਿ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਤ੍ਤਾ। **ਨੇ ਅਞ੍ਞਥਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਚੇ ਵ◌ਾਤੇ ਵ◌ਾਤਮੁਖਸੋਧਨਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੧੧. ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਪਨ ਵ◌ਿਚਾਰਣਾ ਏਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਤੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਤ੍ਤਾ ਅਯਮੇਵ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋਤਿ ਵ◌ੁੱਤਂ ਹੋਤਿ। ‘‘ਏਤੇਨ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਚੋਰੇਹਿ ਆਹਟਂ ਚੋਦੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵ◌ੁੱਤਂ।

੧੧੨. ਏਸੇਵ ਨਯੋਤਿ ਉਦ੍ਧਾਰੇਯੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕਂ, ਕਸ੍ਮਾ? ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਤ੍ਤੇਹਿ ਸਾਧਾਰਣਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਵ◌ੁੱਤਤ੍ਤਾ। **ਪਦਵ◌ਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਚੋਰੇਨ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਚ੍ਛਤੋ। **ਗਾਮਦ੍ਵ◌ਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੋਹਾਰਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਗਾਮਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਦ੍ਵ◌ਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਉਦ੍ਧਾਰੇ ਏਵ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। **ਅਸੁਕਂ ਨਾਮ ਗਾਮਂ ਗਨ੍ਤੁਵ◌ਾ**ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਯਾਵ ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਪਰਤੋ

ਉਪਚਾਰੋ, ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਆਣਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ''ਠਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਰਿਮਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੰ ਵੂਪਸਮਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨਤ੍ਥਞ੍ਚੇ ਭਣ੍ਡੰ ਨ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਯਥਾਗਹਿਤਮੇਵ, ਪਦਵਾਰੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਞ੍ਚੇ, ਉਦ੍ਧਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤੰ। ਕੇਵਲੰ **''ਲਿਖਿਤ''**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਠਾਨਾਚਾਵਨੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਥਪਾਰੁਤਨੀਹਾਰੇਨ ''ਪੁਬ੍ਬੇਵੇਦੰ ਮਯਾ ਗਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ। ''ਨਟ੍ਠੇ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯੰ ਕਿਰਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **''ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ''**ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਯੇਨ ਠਪਿਤੰ, ਤੇਨ ਦਿਨ੍ਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤੰ ਹੋਤਿ ਗੋਪਕਸ੍ਸ ਦਾਨੇ ਵਿਯ, ''ਕੇਵਲੰ ਇਧ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **''ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ''**ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯੇਨ ਠਪਿਤੰ। ਸੋ ਵਾਤਿਪਿ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਵਾ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਯਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪਿਤੰ, ਸੋ ਵਾ ਦੇਤਿ ਰਾਜਗਹੇ ਗਣਕੋ ਵਿਯ ਧਨਿਯਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਯੁਤ੍ਤੰ ਵਿਯ।

ਤਵ ਥੂਲਸਾਟਕੋ ਲਦ੍ਧੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਮੁਸਾਵਾਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। **ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤੇਨ 'ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਯ੍ਯਾਸੀ'ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਾਮਲੇਖਨਕਾਲੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਕੁਸਸਙ੍ਕਮਨਸਦਿਸੰ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਸੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਚੇ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਰਕ੍ਖਿਤੁੰ ਅਨਿਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਮੇਵ ਏਤਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੰ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ। **ਉਮ੍ਮਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਰਾਪਾਣੰ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਕਤਮਗ੍ਗੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨਿਸ੍ਸਿਤਵਾਰਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਸਭਾਗਾ ਭਤ੍ਤੰ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਵਿਹਾਰੇ ਪਨ੍ਤਿ, ਤਥੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਵਾਰੰ ਅਗ੍ਗਹੇਤੁੰ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ,** ''ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸਭਾਗਾ ਅਦਾਤੁੰ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਤ੍ਤਦੁਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਨ ਹਿ ਏਕੇਨਾਨੀਤੰ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਪਹੋਤਿ, ਸਚੇ ਪਹੋਤਿ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **''ਯਸ੍ਸ ਵਾ''**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **''ਪਰਿਪੁਚ੍ਛੰ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਪਞ੍ਹਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭਾਰੰ ਨਾਮ ''ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਵਾਚਨਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ''ਨਵਕਮ੍ਮਿਕੋਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਚ, **''ਇਤੋ ਭਣ੍ਡਤੋ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੰ ਪੁਨ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਤੀ**ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਪਦਸ੍ਸ ਕੁਰੁਨ੍ਦੀਸਙ੍ਖੇਪਟ੍ਠਕਥਾਹਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵਿਵਰਿਤੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ।

੧੧੩. ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਯਾਨੇ ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸੁਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਬਹਿ ਠਿਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** ਵਦਤਿ ਕਿਰ। ''ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਯਾਨੇ ਵਾਤਿਆਦਿ ਸੁਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਬਹਿ ਠਿਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ''ਅਨ੍ਤੋ ਠਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਅਧਿਕਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚੇਤਿ ਯੁਤ੍ਤੰ – ਯਾਨਾਦੀਸੁ ਠਪਿਤੇ ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਗੰ ਵਿਨਾਯੇਵ ਗਤੇਸੁ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਸੁਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਬਹਿ ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਅਰਞ੍ਞਟ੍ਠੇ ''ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਮੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੦੭) ਵੁਤ੍ਤੰ ਤੇਸੰ ਸਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਇਧ ਪਨ ''ਅਤ੍ਰ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਨ ਬਹਿ ਠਿਤਸ੍ਸ, ਤੰ ਕਿਰ ਸੁਙ੍ਕਸਙ੍ਕੇਤੰ। **ਅਞ੍ਞੰ ਹਰਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ''ਸਹਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋ **ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ,** ਉਪਚਾਰੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਹਰਣੇ ਸਾਦੀਨਵਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ।

ਸੁਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇ ਸੁਙ੍ਕੰ ਦਤ੍ਵਾਵ ਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਇਦੰ ਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨੰ ਮਾਤਿਕਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ**। ''ਅਨੁਰਾਧਪੁਰਸ੍ਸ ਚਤੂਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਸੁਙ੍ਕੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਦਕ੍ਖਿਣਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਮਗ੍ਗੋ ਥੂਪਾਰਾਮਤੋ ਆਨਨ੍ਦਚੇਤਿਯੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਜੇਤਵਨਵਿਹਾਰਸ੍ਸਨ੍ਤਰਪਾਕਾਰਸ੍ਸਾਸਨ੍ਨੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠੋ, ਯੋ ਨ ਗਾਮੰ ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਉਪਚਾਰੰ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਥੂਪਾਰਾਮਤੋ ਚ ਮਹਾਚੇਤਿਯੰ ਪਦਕ੍ਖਿਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਰਾਜਵਿਹਾਰੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨ ਓਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ ਕਿਰ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਆਗਤੰ। **ਏਤ੍ਥ ਚਾ**ਤਿ ਸੁਙ੍ਕਘਾਤੇ ''ਦ੍ਵੀਹਿ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇਹੀਤਿ ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾਭਤਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਦ੍ਵੀਹਿ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇਹੀ**ਤਿ ਸੁਙ੍ਕਘਾਤਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਅਟ੍ਠਪਿਤੇ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਠਪਿਤੇ ਪਨ ਅਤਿਰੇਕਯੋਜਨਮ੍ਪਿ ਸੁਙ੍ਕਘਾਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਤਤੋ ਪਰੰ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾ ਉਪਚਾਰੋਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਸੋ ਪਨੇਤ੍ਥਾਪਿ ਦੁਵਿਧੋ ਬਾਹਿਰਬ੍ਭਨ੍ਤਰਭੇਦਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਸਙ੍ਖਾਤੰ ਬਾਹਿਰੋਪਚਾਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ, ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ** ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਨੋ ਖਨ੍ਤਿ। ''ਅਤ੍ਰ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸੁਙ੍ਕੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੂਤਿ ਹਿ ਨਿਯਮਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਖੇਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਏਕੋ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਖੇਤ੍ਤੰ, ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਞ੍ਚੇ, ਦੁਤਿਯੋ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੋਤਿ ਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ ਵਦਤਿ।

੧੧੪. **ਧਨਂ ਪਨ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਡ੍ਢਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਡ੍ਢਿਯਾ ਸਹ ਅਵਹਾਰਕਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਤਂ ਵਡ੍ਢਿਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਵਲਂ ਆਠਪਿਤਖੇਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਵਡ੍ਢਤਿ। ''ਯਂ ਧਨਂ ਵਡ੍ਢਿ, ਤਂ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਵਹਾਰਕਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਿਯਾ ਅਦਾਨੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਨਾਮੇਨਾਤਿ ਸਪ੍ਪਨਾਮੇਨ ਵਾ ਸਾਮਿਕੇਨ ਕਤੇਨ ਵਾ।

੧੧੬. ਰਾਜਘਰਸ੍ਸ **ਅਨ੍ਤੋਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ,** ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਰਾਜਙ੍ਗਣਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਵਤ੍ਥੁ। ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਰਾਜਙ੍ਗਣੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸਕਲਨਗਰਂ ਠਾਨਂ। ਗੋਣਸ੍ਸ ''ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਕ੍ਕਨ੍ਤਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਖਣ੍ਡਦ੍ਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਖਣ੍ਡਿਤਚ੍ਛਿਦ੍ਦਂ। **ਤਤ੍ਥੇਵ ਘਾਤੇਤੀ**ਤਿ ''ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਾ ਵਧਕਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿ? ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਪਯੋਗਤ੍ਤਾ। ਤਮ੍ਪਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣਂਵ ਹੋਤਿ। ਇਧ ਤਦੁਭਯਂ ਲਭਤਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਾਪਰਭਾਗੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੧੮. **ਤਸ੍ਸੁਦ੍ਧਾਰੇ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਰਾਜਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਦਿ ਯੋ ਆਣਤ੍ਤੋ ਅਵਸ੍ਸਂ ਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ਹਰਤਿ, ਆਣਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ''ਇਧ ਤਿਣ੍ਣਂ ਕਸ੍ਮਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ, ਨਨੁ 'ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਤਯੋ ਹਰਥਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਇਤਰੇਸਞ੍ਚ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਏਕੇਕਸ੍ਸਾਣਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਕੇਕੇਨ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਥਂ, ਏਕੋ ਕਿਰ ਮਾਸਗ੍ਘਨਕਂ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਂ ਥੇਨੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹੋ ਏਵ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਮਾਸਗ੍ਘਨਕਂ ਸੂਚਿਂ ਤਥੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਮਾਸਗ੍ਘਨਕਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਿਯਾਤਿ? ਨ ਏਵਂ, ਤਂ ਯਥਾ ਉਪ੍ਪਲਥੇਨਕੋ ਯੇਨ ਵਤ੍ਥੁ ਪੂਰਤਿ ਤਾਵ ਸਉਸ੍ਸਾਹਤ੍ਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਆਸਿ, ਏਵਮਿਮੇ ਸਉਸ੍ਸਾਹਾਵ ਨ ਦੇਸਯਿਂਸੁ ਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, **ਪਾਲ਼ਿਯਂ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ** ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਗਤੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸੁਦ੍ਧਾਰੇ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਵਿਨਾ ਵਿਯ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਖੋ ''ਤਸ੍ਸਾਯਂ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਸੁ ਚ ਏਕਭਣ੍ਡਏਕਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਚ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਏਕਂ ਆਣਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਮੇਵ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਣਤ੍ਤਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ਵਿਯ, ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ। '''ਏਕਭਣ੍ਡਂ ਏਕਟ੍ਠਾਨ'ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਾਠੇ 'ਏਕਕੁਲਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡ'ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੧੧੯-੧੨੦. **ਓਚਰਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਅਵਸ੍ਸਂਹਾਰਿਯੇ ਭਣ੍ਡੇ। **ਤਂ ਸਙ੍ਕੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਕੇਤਸ੍ਸ। ਅਥ ਵਾ ਤਂ ਸਙ੍ਕੇਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ। ਅਪਤ੍ਵਾ ਪੁਰੇ ਵਾ। ਏਸ ਨਯੋ **ਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। ਅਕ੍ਖਿਨਿਖਣਨਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਲਹੁਕਂ ਇਤ੍ਤਰਕਾਲਂ, ਤਙ੍ਖਣੇ ਏਵ ਭਣ੍ਡਂ ਅਵਹਰਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਣ੍ਡਂ ਦੂਰਂ ਹੋਤਿ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਾਰਿਯਂ, ਤਂ ਗਹੇਤੁਂ ਯਾਵ ਗਚ੍ਛਤਿ ਯਾਵ ਉਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਤਾਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ਅਧਿਗਤਂ ਵਿਯ ਆਸਨ੍ਨਂ, ਲਹੁਕਞ੍ਚ, ਸਕ੍ਕਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਅਵਹਰਿਤੁਂ, ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਿਨ੍ਤਿ? ਨ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ''ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤੇਨੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਅਵਹਰਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਰਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਪਯੋਗੋ ਏਸੋ''ਤਿ ਵਾਰੋ ਪਮਾਣਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਤਂ ਪਮਾਣਂ **ਮਹਾਪਦੁਮਤ੍ਥੇਰਵਾਦਸ੍ਸ** ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਨ ਸਙ੍ਕੇਤਕਮ੍ਮਂ ਵਿਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਇਧ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਦਮੇਵ ਤੇਸਂ ਨਾਨਤ੍ਤਂ।

੧੨੧. **ਤਞ੍ਚ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਕੋ ''ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਵਾ, ਅਕ੍ਖਿਨਿਖਣਨਾਦੀਨਿ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ, ਏਕੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਭਣ੍ਡਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਏਵਂ ਵਣ੍ਣਸਣ੍ਠਾਨਂ ਭਣ੍ਡਂ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਏਵਂਵਿਧੇਸੁ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤ੍ਥਂ ਏਵਂਵਿਧਂ ਸਙ੍ਕੇਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਤੁਨ੍ਤਿ ਚ, **ਯਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯੋ ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਤਤਿਯੋ ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਚੇ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਚੇ ਦੁਤਿਯੋ ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਦੇਤਿ, ਨ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਚ। **"ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਅਵਸ੍ਸਂ ਚੇ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ। ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਕਾਨਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥੋਕਾਸਾਭਾਵਤੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਜ੍ਜਨੇਨੇਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਕਿਰ। ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਾਣਤ੍ਤਿਚੇਤਨਾਖਣੇ ਏਵ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨਿਯਂ ਕਤਰਂ, ਕਤਰਂ ਫਲਟ੍ਠਾਨਿਯਨ੍ਤਿ ''ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਚੇਤਨਾ ਨਾਮ ਮਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਫਲਸਦਿਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਫਲਟ੍ਠਾਨਿਯਾ ਚੇਤਨਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਆਣਤ੍ਤਿ ਚੇ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨਿਯਾ ਸਿਯਾ, ਚੇਤਨਾਸਹਜਤ੍ਤਾ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਥਾ ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਵਸ੍ਸਂਹਾਰਿਤਾ ਚ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਆਣਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਹਿ ਤਂ ਅਵਸ੍ਸਂਹਾਰਿਤਂ ਜਾਤਨ੍ਤਿ

ਅਵਹਾਰਕਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤ੍ਤੇ, ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ। ਚੇਤਨਾ ਚੇ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨਿਯਾ ਹੋਤਿ, ਆਣਤ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੰ, ਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਵਸ੍ਸੰਹਾਰਿਤਾ ਏਵ ਵਾ ਫਲਟ੍ਠਾਨਿਯਾ ਚੇ, ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਹਿ ਫਲਟ੍ਠਾਨਿਯਾ ਭਵਿਤੁਮਰਹਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਤਾਵ ਇਧ ਓਪਮ੍ਮਸੰਸਨ੍ਦਨੰ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਚੇਤਨਾ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨਿਯਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਫਲਟ੍ਠਾਨਿਯੋ। ਯਥਾ ਕਿੰ? ਯਥਾ **ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ** ''ਸਦ੍ਧਾਯ ਞਾਣੰ ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ। ਸਦ੍ਧਾਯ ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੇ ਞਾਣੰ ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੋ ਸਦ੍ਧੋ, ਅਞ੍ਞੋ ਸਦ੍ਧਾਯ ਸਦ੍ਦਤ੍ਥੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ, ਯਥਾ ਚ ''ਏਕੋ ਅਮੋਹਸਙ੍ਖਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਅਧਿਪਤਿਸਹਜਾਤਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਨਿਸ੍ਸਯਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਿਅਵਿਗਤਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਮੋਹੋ ਧਮ੍ਮੋ ਅਞ੍ਞੋ, ਅਞ੍ਞੋ ਤਸ੍ਸ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਤਾਦਯੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਯਥਾ ਚ **ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ** ਯਾਨਿ ਛ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਏਵੰ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੰ ''ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਅਞ੍ਞਾ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾ, ਅਞ੍ਞੋ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਭਾਵੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਇਮਿਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਨਯੇਨ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਕਤਿ ਠਾਨਾਨੀਤਿ? ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਠਾਨਾਨੀਤਿ। ਕਤਿ ਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ? ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ। ਕਤਿ ਭੂਮਿਯੋਤਿ? ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਭੂਮਿਯੋਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸਾ ਏਵੰ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾਨਿਯਾਯ ਅਤ੍ਥਸਾਧਿਕਾਯ ਚੇਤਨਾਯ ਯਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਤਾ ਅਨਤ੍ਥਨ੍ਤਰਭੂਤਾ ਆਕਾਰਵਿਸੇਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਫਲਟ੍ਠਾਨਿਯਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਚੇਤਨਾ ਨਾਮ ਮਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਫਲਸਦਿਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਥ ਵਾ ਕੇਵਲੰ ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮਤ੍ਤੰਯੇਵ ਉਪਮਤ੍ਤੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਨ ਤਤ੍ਥ ਓਪਮ੍ਮਸੰਸਨ੍ਦਨੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੰ, ''ਇਦੰ ਸਬ੍ਬੰ ਕੇਵਲੰ ਤਕ੍ਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਭੂਮਟ੍ਠਕਥਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੨. ''ਵਿਭਙ੍ਗਨਯਦਸ੍ਸਨਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁੰ **''ਇਦਾਨਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥਾ''**ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧੰ। ਤਤ੍ਥ **ਅਙ੍ਗਵਤ੍ਥੁਭੇਦੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਅਵਹਾਰਙ੍ਗਜਾਨਨਭੇਦੇਨ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਹਰਿਤਬ੍ਬਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਗਰੁਕਲਹੁਕਭਾਵਭੇਦੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਅਙ੍ਗਞ੍ਚ ਵਤ੍ਥੁਭੇਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤਿਰੇਕਮਾਸਕੋ ਊਨਪਞ੍ਚਮਾਸਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤੀਹਿਪਿ ਏਕੋ ਏਵ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ। **ਅਨਜ੍ਝਾਵੁਟ੍ਠਕੰ** ਨਾਮ ਅਰਞ੍ਞਪਾਲਕਾਦਿਨਾ ਨ ਕੇਨਚਿ ਮਮਾਯਿਤੰ। **ਛਡ੍ਡਿਤੰ** ਨਾਮ ਅਨਤ੍ਥਿਕਭਾਵੇਨ ਅਤਿਰੇਕਮਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਸਾਮਿਕੇਨ ਛਡ੍ਡਿਤੰ। ਨਟ੍ਠੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਨਾਲਯਤ੍ਤਾ **ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਕੰ**। **ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਵਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲਕਮ੍ਪਿ ਯਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕੋ ਕੋਚਿ ਨੋ ਹੋਤਿ, ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਾ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤਿ, ਯੰ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੰ ਦੇਵਤਾਦੀਨੰ, ਇਦੰ ਸਬ੍ਬੰ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਵਤ੍ਥੁ ਨਾਮ। ਦੇਵਤਾਦੀਨੰ ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਾਨੰ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੰ ਪਰੇਹਿ ਚੇ ਆਰਕ੍ਖਕੇਹਿ ਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੰ, **ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤ**ਮੇਵ। ਤਥਾਰੂਪੇ ਹਿ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇ ਰਾਜਾਨੋ ਚੋਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਹਨਨਾਦਿਕੰ ਕਰੇਯ੍ਯੁੰ, ਅਨਾਰਕ੍ਖਕੇ ਪਨ ਆਵਾਸੇ, ਅਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਅਨਾਰਾਮਿਕਾਦਿਕੇ ਚ ਯੰ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੰ, ਤੰ ''ਆਗਤਾਗਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ ਗੋਪੇਤਬ੍ਬੰ ਮਮਾਯਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਭਿਕ੍ਖੁਕਾਵਾਸਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕੰ ਵਿਯ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਛਾਯਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਇਸ੍ਸਰੋ ਹਿ ਯੋ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਾਦਿਸੇ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ ਚੋਰੇਹਿਪਿ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਵਾਰੇਤੁੰ ਪਟਿਬਲੋ ਚੇ, ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਠਾਨੇ ਠਪੇਤੁਨ੍ਤਿ। ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਪਰਸਨ੍ਤਕਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ ਛਸੁ ਆਕਾਰੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ , ''ਯੰ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਞ੍ਚ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਅਙ੍ਗਭਾਵੇ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਰਸਨ੍ਤਕੇ ਤਥਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੰ ਚੋਰੇਹਿ ਹਟੰ, ਚੋਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰੋ ਚੇਤੰ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋ ਗਣ੍ਹਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕੰ। ਸਾਮਿਕੋ ਏਵ ਚੇ ਗਣ੍ਹਤਿ, ਨ ਪਾਰਾਜਿਕੰ, ਯਸ੍ਮਾ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਚ ਸੋ ''ਮਮ ਸਨ੍ਤਕੰ ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ ਗਹੇਤੁੰ ਲਭਤਿ। ਪਠਮੰ ਧੁਰੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਚੇ ਪਚ੍ਛਾ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੋ ਗਣ੍ਹਤਿ, ਏਸ ਨਯੋ। ਸਾਮਿਕੇਨ ਧੁਰੰ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਲੇ ਸੋ ਚੇ ਚੋਰੋ ਕਾਲੰ ਕਰੋਤਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਤਿ, ਨ ਪਾਰਾਜਿਕੋ। ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਲੇ ਏਵ ਚੇ ਕਾਲੰ ਕਰੋਤਿ, ਤੰ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਮੂਲਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਚੋਰਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਮਤੇ ''ਮਤਕਪਰਿਕ੍ਖਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘੋ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਚੇ ਤੰ ਗਣ੍ਹਤਿ, ਮੂਲਸਾਮਿਕੋ ''ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਮਿਦ''ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤੁੰ ਲਭਤਿ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਭੂਮਟ੍ਠਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਏਵ ਅਵਹਾਰਭੇਦਾ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਸਨ੍ਤੀਤਿ। ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯਦਿ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਸਾਵਸੇਸਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਸਨ੍ਤਿ, ਯੇ ਇਮੇ ਤੁਲਾਕੂਟਕਂਸਕੂਟਮਾਨਕੂਟਉਕ੍ਕੋਟਨਵਞ੍ਚਨਨਿਕਤਿਸਾਚਿਯੋਗਵਿਪਰਾਮੋਸਆਲੋਪਸਾਹਸਾਕਾਰਾ ਚ ਸੁਤ੍ਤਙ੍ਗੇਸੁ ਸਨ੍ਦਿਸ੍ਸਮਾਨਾ, ਤੇ ਇਧ ਆਗਤੇਸੁ ਏਤ੍ਥ ਸਮੋਧਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਚ ਲਕ੍ਖਣਤੋ ਵਾ ਤੇਸਂ ਸਮੋਧਾਨਗਤਭਾਵੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਲਕ੍ਖਣਤੋ ਸਿਦ੍ਧੋਵ। ਕਥਂ? ''ਪਞ੍ਚਹਿ ਆਕਾਰੇਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਙ੍ਗਵਤ੍ਥੁਭੇਦੇਨ। ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋ ਹਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ੧੨੮-੧੩੦) ਵੁਤ੍ਤੋ ਏਵ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ** ''ਕੂਟਮਾਨਕੂਟਕਹਾਪਣਾਦੀਹਿ ਵਾ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵਂ ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਵਹਾਰੋ ਥੇਯ੍ਯਾਵਹਾਰੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧੩੮; ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ) ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਤੁਲਾਕੂਟਗਹਣਾਦਯੋ ਥੇਯ੍ਯਾਵਹਾਰੇ ਸਮੋਧਾਨਂ ਗਤਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਵਿਪਰਾਮੋਸਆਲੋਪਸਾਹਸਾਕਾਰਾ ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਾਗਤੇ ਪਸਯ੍ਹਾਵਹਾਰੇ ਸਮੋਧਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਇਮਂਯੇਵ ਵਾ ਪਸਯ੍ਹਾਵਹਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਗਾਮਟ੍ਠੋ ਅਰਞ੍ਞਟ੍ਠੋ''ਨ੍ਤਿ ਮਾਤਿਕਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ''ਗਾਮਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਭਣ੍ਡਂ ਚਤੂਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਭਾਗੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤੇਨੇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ਗਹਣਾਕਾਰਭੇਦਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵਿਸੁਂ ਕਤਂ। ਨ ਹਿ ਭੂਮਿਤਲਾਦੀਹਿ ਗਾਮਾਰਞ੍ਞਟ੍ਠਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਤੁਲਾਕੂਟਂ, ਤਂ ਰੂਪਕੂਟਙ੍ਗਗਹਣਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕੂਟਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਵੇਹਾਸਟ੍ਠੇ ਸਮੋਧਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਹਦਯਭੇਦਸਿਖਾਭੇਦਰਜ੍ਜੁਭੇਦਵਸੇਨ ਤਿਵਿਧੇ ਮਾਨਕੂਟੇ ''ਸ੍ਵਾਯਂ ਹਦਯਭੇਦੋ ਮਰਿਯਾਦਂ ਛਿਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮੋਧਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਹਦਯਭੇਦੋ ਹਿ ਸਪ੍ਪਿਤੇਲਾਦਿਮਿਨਨਕਾਲੇ ਲਬ੍ਭਤਿ। ''ਫਨ੍ਦਾਪੇਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਾਜਨਗਤਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਿਖਾਭੇਦੋਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਸੋ ''ਤਿਲਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਮਿਨਨਕਾਲੇ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਖੇਤ੍ਤਮਿਨਨਕਾਲੇ ਰਜ੍ਜੁਭੇਦੋ ਸਮੋਧਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ''ਧਮ੍ਮਂ ਚਰਨ੍ਤੋ ਸਾਮਿਕਂ ਪਰਾਜੇਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਕ੍ਕੋਟਨਂ ਸਮੋਧਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਤੇ ਚ ਤਥਾ ਵਞ੍ਚਨਨਿਕਤਿਯੋਪਿ।

ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭੇਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੧. ਨ ਚ ਗਹਿਤੇ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗਾਹੇਨ ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਪੁਨ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਹਾਯਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਕੋ ਗਾਮਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ...ਪੇ॰... ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹੇ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੪੬) ਇਮਿਨਾ ਅਸਮੇਨ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਸੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਚੋਦੇਸਿ ਅਸ੍ਸਮਣੋਸਿ ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਅਨਤ੍ਤਮਨਤਾ ਦੀਪਿਤਾ। ਪੁਨ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹੇ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਅਤ੍ਤਮਨਤਾਯਪਿ ਸਤਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹੋ ਰੁਹਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਤਂ ਨ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਥਤੋ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਸਞ੍ਞਾਯ ਗਾਹੇ ਸਤਿ, ਸੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਹਾਯਕਤ੍ਤਾ ਨ ਕੁਦ੍ਧੋ ਚੋਦੇਸਿ, ਪਿਯੋ ਏਵ ਸਮਾਨੋ ''ਕਚ੍ਚਿ ਅਸ੍ਸਮਣੋਸਿ ਤ੍ਵਂ, ਗਚ੍ਛ, ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਨ੍ਤੇ ਤਿਟ੍ਠਾਹੀ''ਤਿ ਚੋਦੇਸਿ। ਸਚੇਪਿ ਸੋ ਕੁਦ੍ਧੋ ਏਵ ਚੋਦੇਯ੍ਯ, ''ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਕੇਵਲਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਨ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹਸਿਦ੍ਧਂ। ਯੋ ਪਨ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਲਜ੍ਜਾਯ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਦਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਪੁਨਵਤ੍ਥੁਕਾਮਤਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਪਨ ਸੋਪਿ ਪਚ੍ਚਾਹਰਾਪੇਤੁਂ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਚੋਰੋ ਪਸਯ੍ਹ ਗਹੇਤੁਕਾਮੋਪਿ ''ਅਧਿਵਾਸੇਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਧ ਮੇ ਚੀਵਰਾਨੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਾਨਿ ਥੇਰੇਨ ਦਿਨ੍ਨਾਨਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਾਨਿ ਵਾ ਸਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਥੇਰੋ ਪੁਨ ਪਕ੍ਖਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਚੋਦੇਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਧਿਵਾਸਨਾ ਅਧਿਵਾਸਨਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ ਭਯੇਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਤ੍ਤਾ, ''ਯਂ ਚੀਵਰਂ ਇਧ ਸਾਮਿਕੋ ਪਚ੍ਚਾਹਰਾਪੇਤੁਂ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਪਾਕਤਿਕਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ''ਇਦਂ ਕਿਰ ਵਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕੇਨਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਗਹਿਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਤੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪਕਾਰਿਤਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਗਹਿਤਪ੍ਪਮਾਣਂ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ''ਸੋ ਤੇਨ ਯਥਾਗਹਿਤਂ ਪਾਕਤਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨਣੋ ਹੋਤਿ, ਗਿਲਾਨਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਦਭਾਜਨੀਯਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਕਿਣ੍ਣਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਾਣਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਏਕਭਣ੍ਡਂ ਏਵ। ‘‘ਭਾਰਿਯਞ੍ਹਿਦਂ ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਏਕਪਸ੍ਸਂ ਗਣ੍ਹ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਏਕਪਸ੍ਸਂ ਗਣ੍ਹਾਮੀਤਿ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਉਭਯੇਸਂ ਪਯੋਗੇਨ ਠਾਨਾਚਾਵਨੇ ਕਤੇ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਹੋਤਿ । ਅਞ੍ਞਥਾ ‘ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਂ ਵਾ ਆਣਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਆਣਤ੍ਤਿਕਂ ਵਾ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸਾ’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਪਨ ‘‘ਨ ਕੇਵਲਂ ਭਾਰਿਯੇ ਏਵ ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਅਯਂ ਨਯੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਪਞ੍ਚਮਾਸਕਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵੇ ਚੇ ਜਨਾ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ, ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਂ ਨਾਮ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਭਣ੍ਡੇ, ਤਸ੍ਮਾ ‘ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਂ ਆਣਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਂ ਨ ਹੋਤੀ’ਤਿ ਵਚਨਮਿਮਂ ਨਯਂ ਨ ਪਟਿਬਾਹਤਿ। ‘ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਵਤ੍ਥੁਅਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਂ ਨ ਹੋਤੀ’ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਧ ਪਨ ਪਯੋਗਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯੁਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਆਹ ਕਿਰ, ਤਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਕਾਯਵਚੀਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵਚਨਾਭਾਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਾਣਤ੍ਤਿਕੇਸੁ ਪਯੋਗੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਵਾਯਮਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ , ਤਥਾਪਿ ਤੁਰਿਤਤੁਰਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਲੋਪਨਾਦੀਸੁ ਗਹਣਗਾਹਾਪਨਵਸੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਕਾਲੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਲੇਨ ਪਰਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਆਰਬ੍ਭ ਸੀਘਂ ਸੀਘਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ਤਿਕਮਾਤਿਕਾ ੨੧) ਵੁਤ੍ਤਾ, ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਯੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਦਯੋ ਏਕਨ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਾਦਯੋ ਏਕਨ੍ਤਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਾ, ਇਤਰੇ ਅਨਿਯਤਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਾ ‘‘ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਾ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਉਭਯਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਾ। ਅਯਂ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਾ ਆਣਤ੍ਤਿਕਾਪਿ ਹੋਤਿਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਿਦਸ੍ਸਨਮੇਤਨ੍ਤਿ ਅਯੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਯਥਾ ਅਨਿਯਤਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਾ ‘ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਅਨਿਯਤਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ‘ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਾਣਤ੍ਤਿਕਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮੇਵੇਤ’’ਨ੍ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਚਰਿਯਾ ਆਹੁ। ‘‘ਇਮੇ ਪਨਾਚਰਿਯਾ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਏਕਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਤ੍ਥਿ ਚੇ, ‘ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣੋ ਧਮ੍ਮੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਾ’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਟ੍ਠਾ॰ ੨.੨੧.੧ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਤਿਕ) ਪਟ੍ਠਾਨਪਾਠੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਆਹਂਸੁ, ਤੇਸਂ ਮਤੇਨ ‘ਸਿਯਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਾ’ਤਿ ਵਚਨਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਸਿਯਾ, ਨ ਚ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥੇਵ ਏਕਤੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣੋ ਧਮ੍ਮੋ। ਪੁਨ ‘ਅਯਂ ਸੋ’ਤਿ ਨਿਯਮੇਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਾ ਧਮ੍ਮਾ ਵਿਯ ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋ ਨ ਉਦ੍ਧਟੋ ਸਿਯਾ। ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਦ੍ਧਟਤ੍ਤਾ ਏਵ **ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਹਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਧਮ੍ਮਾਨਂ ਏਕਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਕਰਣਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ‘ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਾ’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘ਕਾਲੇਨ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾ ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਬਹਿਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣ’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੋਵ ਸਾਰੋਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋ’’ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਕਾਯਵਚੀਕਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵਚਨਂ ਪਨਸ੍ਸ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਏਕਪਯੋਗਸ੍ਸ ਅਨੇਕਕਮ੍ਮਤ੍ਤਾਵ, ਯਦਿ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਮਨੋਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਯਥਾ ਤਤ੍ਥ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਂ ਜਾਤਂ, ਏਵਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਾਣਤ੍ਤਿਕੇ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਪਨ ਕੇਵਲਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਂ ਜਾਤਂ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਤਤ੍ਥ ਅਙ੍ਗਮੇਵ ਜਾਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਪਯੋਗਤ੍ਤਾ’’ਤਿ, ‘‘ਅਙ੍ਗਭਾਵਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਾਣਤ੍ਤਿਕ’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋ’’ਤਿ ਚ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਕਾਯਵਾਚਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ, ਯਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਿਯੁਂ।
ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਕਮ੍ਮਂ ਨਸ੍ਸਤਿ ਖੀਯਤਿ॥

ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਾਦਿਕਂ ਯਞ੍ਚ, ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮਾਦਿਕਂ ਭਵੇ।
ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਤਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਕਮ੍ਮਮੇਕਂਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ॥

ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੨. ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਵਲਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਾਦਿਯਨਾਦੀਸੁ, ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਚ ਅਕਿਰਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਨ ਕਾਯਙ੍ਗਚੋਪਨਂ ਵਾ ਵਾਚਙ੍ਗਚੋਪਨਂ ਵਾ, ਅਪਿਚਾਪਤ੍ਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਸਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤੀਹੀਤਿ? ਨ, ਕਸ੍ਮਾ।

ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਾਧਿਕਂ ਸਿਕ੍ਖਾ, ਵਿਵ੍ਵਤ੍ਤਿਂ ਕਾਯਵਾਚਿਕਂ।
ਅਕਤ੍ਵਾ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ, ਅਵਿਵ੍ਵਤ੍ਤੀਹਿ ਤਂ ਫੁਸੇ॥

ਨ ਲੇਸਭਾਵਤ੍ਤਾ। ਸਪ੍ਪਾਯੇ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਧਾਵਤੀਤਿ **ਸਨ੍ਧਾਵਤਿ**। ਤਤੋ ਅਭਿਜ੍ਝਾਯ ਸਹਗਤਂ, ਬ੍ਯਾਪਾਦਸਹਗਤਂ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸਤੋ ਧਾਵਤੀਤਿ **ਵਿਧਾਵਤਿ**।

੧੩੭. ਵਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਸ੍ਸ ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਆਮਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ''ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਗ੍ਗਹਣਂ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਉਭਯਂ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਕੁਸਸਙ੍ਕਾਮਨਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੮. ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦੀਸੁ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਦੁਦ੍ਧਾਰੇਨੇਵ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ, ਤਂ ਸੁਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਨ੍ਤੁ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕਪ੍ਪਾਵਹਾਰਕਮਤ੍ਤਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਦ੍ਧਾਰੇ ਵਾਯਂ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ''ਪਦੁਦ੍ਧਾਰੇਨੇਵ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਤਤ੍ਥ ਦੁਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਥਂ? ''ਸਾਟਕਤ੍ਥਿਕੋ ਸਾਟਕਪਸਿਬ੍ਬਕਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਸਾਟਕਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ 'ਪਚ੍ਛਾ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤਿ, ਨ ਉਦ੍ਧਾਰੇ ਏਵਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਦਾ ਬਹਿ ਠਤ੍ਵਾ 'ਸਾਟਕੋ ਅਯ'ਨ੍ਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਦਾ ਪਦੁਦ੍ਧਾਰੇਨੇਵ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਰਿਕਪ੍ਪੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਅਵਹਾਰਕ੍ਖਣੇ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨ ਸੋ ਪਰਿਕਪ੍ਪਾਵਹਾਰੋ, ਅਯਮਤ੍ਥੋ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤੋਵ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਞਾਯਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸਾਲਾ** ਨਾਮ ਕਸ੍ਸਕਾਨਂ ਵਨਚ੍ਛੇਦਕਾਨਂ ਗੇਹਾਨਿ। **ਅਯਂ ਤਾਵਾ**ਤਿ ਸਚੇ ਉਪਚਾਰਸੀਮਨ੍ਤਿਆਦਿ ਯਾਵ ਥੇਰਵਾਦੋ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੋ, ਤਤ੍ਥ **ਕੇਚਿ ਪਨਾ**ਤਿਆਦਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਥੇਰਵਾਦਤ੍ਤਾ ਯੁਤ੍ਤਿਅਭਾਵਤੋ, ਨ ਹਿ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕੇ ਏਵਂਵਿਧਾ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਚੇਤਨਾ ਹੋਤਿ। ਆਣਤ੍ਤਿਕੇ ਏਵ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਚੇਤਨਾ। ''ਸੇਸਂ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤੇਨਤ੍ਥੇਨ ਸਮੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਕੁਸਸਙ੍ਕਾਮਨਕਰਣੇ ਸਚੇ ਪਰੋ ''ਨਾਯਂ ਮਮ ਸਨ੍ਤਕੋ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ ਖੀਲਸਙ੍ਕਾਮਨੇ ਵਿਯ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਸਚੇ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਪਞ੍ਚਕਾਨਿ ਸਙ੍ਕਰਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੪੦. ਪਰਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਯ ਕੋਟਿਪ੍ਪਤ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਕਸ੍ਮਾ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪੇਤਪਰਿਗ੍ਗਹੇ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਪਰਿਗ੍ਗਹੇ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੩੧) ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਪਰਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਯ ਏਵ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਆਦਾਨੇ ਰਾਜਾਨੋ ਚੋਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨ ਹਨਨਾਦੀਨਿ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਭਿਕ੍ਖੁਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਮਹਾਜਨੋ ਭਗਵਤਿ ਪਸਾਦਞ੍ਞਥਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਪਾਯੁਪਗੋ ਹੋਤਿ। ਅਪੇਤਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਾ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀ ਚ ਦੁਲ੍ਲਭਾ, ਨ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਞਾਤੁਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਾਦੀਹਿ ਪਾਪਭੀਰੁਕੋ ਉਪਾਸਕਜਨੋ ਪਟਿਮਾਘਰਚੇਤਿਯਬੋਧਿਘਰਵਿਹਾਰਾਦੀਨਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਮਹਤੋ ਪੁਞ੍ਞਕ੍ਖਨ੍ਧਤੋ ਪਰਿਹਾਯੇਯ੍ਯ। ''ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਸੇਨਾਸਨਂ ਪਂਸੁਕੂਲਚੀਵਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੮) ਵੁਤ੍ਤਨਿਸ੍ਸਯਾ ਚ ਅਨਿਸ੍ਸਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਰਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਸਞ੍ਞਿਨੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਪਂਸੁਕੂਲਾਨਿ ਨ ਸਾਦਿਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਚ ਨ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਪ੍ਪਦਟ੍ਠਕਾਲੇ ਛਾਰਿਕਤ੍ਥਾਯ ਰੁਕ੍ਖਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਰਣਂ ਵਾ ਨਿਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯੁਂ, ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਾਦਿਕਾਲੇ ਸਾਖਾਭਙ੍ਗਾਦਿਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਗ੍ਗਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਲਦ੍ਧਿਮੇਵ ਸੁਲਦ੍ਧਿ ਵਿਯ ਦੀਪੇਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਤੋ ਤਿਤ੍ਥਿਯੇਸ੍ਵੇਵ ਲੋਕੋ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਹਣਂ ਪਤ੍ਵਾ ਸਂਸਾਰਖਾਣੁਕੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਪਰਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਯ ਏਵ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪੇਤਪਰਿਗ੍ਗਹੇ''ਤਿਆਦਿਮਾਹਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੪੧. **ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਭਾਗਂ ਦੇਹੀ**ਤਿ ‘‘ਗਹਿਤਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਨੇਵ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਂ ਨ ਪਾਰਾਜਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਇਦਂ ਪਕਤਿਜਨੇ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ‘‘ਸਚੇ ਪਨ ਸਾਮਿਕੋ ਵਾ ਤੇਨ ਆਣਤ੍ਤੋ ਵਾ ‘ਅਪਰਸ੍ਸ ਸਹਾਯਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਭਾਗਂ ਏਸ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਯਾਚਤਿ ਵਾ’ਤਿ ਯਂ ਅਪਰਭਾਗਂ ਦੇਤਿ, ਤਂ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੧੪੮-੯. **ਖਾਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਚੋਰਸ੍ਸ ਵਾ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸੁਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਕਿਰ। **ਅਵਿਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਉਸ੍ਸਾਹਗਤਾਨਂ ਵਾ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਹਿ ਕਤਿਪਯਾਨਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਹਤਾਯ ਸਙ੍ਘਿਕਮਸਙ੍ਘਿਕਂ ਹੋਤਿ। **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿ ‘‘ਯਦਿ ਸਉਸ੍ਸਾਹਾਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਅਵਹਾਰੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਦੁਭਯਮੇਕਂ। ਛਡ੍ਡਿਤਵਿਹਾਰੇ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਪਮਾਣਂ ਜਾਨਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਅਯਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਬਹਿ ਠਤ੍ਵਾ ਘਣ੍ਟਿਪਹਰਣਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ ਖਾਦਤਿ, ਤੇਨ ਏਵਂ ਖਾਦਿਤਂ ਸੁਖਾਦਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਇਤਰਵਿਹਾਰੇ ਤਤ੍ਥ ਦਿਤ੍ਤਵਿਧਿਨਾਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਸੁਖਾਦਿਤਂ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, **ਆਗਤਾਨਾਗਤਾਨਂ ਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ‘‘ਚਾਤੁਦ੍ਦਿਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮੀ’’ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਮੀ’’ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸਮੇਵ। ਤਥਾ ਹਿ ਬਹਿ ਠਿਤੋ ਲਾਭਂ ਨ ਲਭਤਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੇਨਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੫੩. **‘‘ਮਤਸੂਕਰੋ’’**ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਤਮੇਵ ਜੀਵਨ੍ਤਂ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਵਜ੍ਝਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਮਦ੍ਦਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਤ੍ਤਕਂ ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਂ, ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ‘‘ਏਤ੍ਤਕਾ ਸੂਕਰਾ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਤਾ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਜਾਨਿਤੁਨ੍ਤਿ? ਯਤ੍ਤਕੇ ਸਾਮਿਕਾਨਂ ਦਿਨ੍ਨੇ ਤੇ ‘‘ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਮ ਭਣ੍ਡ’’ਨ੍ਤਿ ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਨੋ ਚੇ ਤੁਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸੂਕਰਮੂਲਂ ਦਤ੍ਵਾ ਕਿਂ ਓਪਾਤੋ ਖਣਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਕਿਂ ਚੋਦਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤੀਤਿ? ਨ ਹੋਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਕਪ੍ਪਿਯਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤੋਸੇਤਬ੍ਬੋਵ ਸਾਮਿਕੋ, ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਏਵਰੂਪੇਸੂਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ‘‘ਤਦਹੇਵ ਵਾ ਦੁਤਿਯਦਿਵਸੇ ਵਾ ਮਦ੍ਦਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਗੁਮ੍ਬੇ ਖਿਪਤਿ, ਭਣ੍ਡਦੇਯ੍ਯਮੇਵਾ**ਤਿ ਅਵਸ੍ਸਂ ਪਵਿਸਨਕੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਪਰਚਕ੍ਕਾਦਿਭਯਂ ਆਗਤਂ। **ਮੂਲਵਤ੍ਥੁਚ੍ਛੇਦ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਸਬ੍ਬਸੇਨਾਸਨਂ ਏਤੇ ਇਸ੍ਸਰਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਇਤਰੇ ਅਨਿਸ੍ਸਰਾਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ।

੧੫੬. **ਆਰਾਮਰਕ੍ਖਕਾ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਞਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ, ਭਾਗਂ ਵਾ ਸਾਮਿਕਾ ਨ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਨ ਦਣ੍ਡੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਇਧ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ। ਤਮ੍ਪਿ ‘‘ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਯਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਸ੍ਸਰੋ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਸੋ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤੁਞ੍ਞਾਤਹੇਤੁਂ ਲਭਤਿ ਕਿਰ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪਿਚ ‘‘ਦਹਰੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸਵਤ੍ਥੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਹ ਭੂਮਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **‘‘ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਹੋਤੀ’’**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ **‘‘ਤਿਣਮਤ੍ਤਂ ਪਨ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬ’’**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਕਿਨ੍ਤੁ ਗਰੁਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਅਰਕ੍ਖਿਯਅਗੋਪਿਯਟ੍ਠਾਨੇ, ਵਿਨਸ੍ਸਨਕਭਾਵੇ ਚ ਠਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਪ੍ਪਿਯੇਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, ਅਵਤ੍ਵਾ ਵਾ ਗਹਣਯੁਤ੍ਤੇ ਮਾਤਾਦਿਸਨ੍ਤਕੇਪਿ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨ। ਇਦਂ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ‘‘ਰਾਜਾਪਿਮੇਸਂ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੮੬) ਵਚਨਤੋ ਲਾਭਗ੍ਗਮਹਤ੍ਤਂ, ਵੇਪੁਲ੍ਲਮਹਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ।

ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਂ

ਪਠਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੨. **ਤੀਹਿ ਸੁਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤੀਹੀ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਕਰਣਵਚਨਂ ਵਾ। ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਸੁਦ੍ਧੇਨ। ਤਥਾ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਮਲੇਹਿ ਵਿਸਮੇਹਿ ਪਪਞ੍ਚੇਹੀਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਤ੍ਤਿਕੇਹਿ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ

ਏਵ ਸੁਦ੍ਧੇਨਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਰਣਪਕ੍ਖੇ **ਤੀਹੀ**ਤਿ ਕਾਯਵਚੀਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇਹਿ ਸੁਦ੍ਧੇਨ। ਤਥਾ ਤੀਹਿ ਸੁਚਰਿਤੇਹਿ, ਤੀਹਿ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇਹਿ, ਤੀਹਿ ਭਾਵਨਾਹਿ, ਤੀਹਿ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਹਿ ਸੁਦ੍ਧੇਨਾਤਿ ਸਬ੍ਬਗੁਣਤ੍ਤਿਕੇਹਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਵਿਭਾਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਂ, ਵਿਭੂਤਂ ਵਾ ਕਤਂ ਵਿਹਿਤਂ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਵਾ ਹੋਤਿ। **ਸਂਵਣ੍ਣਨਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸਮੀਪੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨਂ।

ਨ ਕੇਵਲਂ ਰਾਜਗਹਮੇਵ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਨਗਰਂ। **ਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਪਰਿਯਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਪਰਿਕ੍ਖੇਪਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। "**ਹਂਸਵਟ੍ਟਕਚ੍ਛਦਨੇਨਾ**ਤਿ ਹਂਸਪਰਿਕ੍ਖੇਪਸਣ੍ਠਾਨੇਨਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਕਾਯਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨਿਯਕਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ, ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨਕਰਂ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਰਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਥੇਤਿ। **ਅਸੁਭਾ ਚੇ**ਵ ਸੁਭਾਕਾਰਵਿਰਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਅਸੁਚਿਨੋ ਚ** ਦੋਸਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦਪਭਵਤ੍ਤਾ। **ਪਟਿਕੂਲਾ ਚ** ਜਿਗੁਚ੍ਛਨੀਯਤ੍ਤਾ ਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਾਦੀਸੁ ਆਸਯਤੋ। **ਅਸੁਭਾਯ ਵਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੁਭਾਕਾਰਸ੍ਸ, ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਂ ਭਾਸਤਿ। ਸਾਮਿਅਤ੍ਥੇ ਹੇਤਂ ਸਮ੍ਪਦਾਨਵਚਨਂ। **ਅਸੁਭ**ਨ੍ਤਿ ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਵਿਭਾਵਾਯ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਭੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਸਂਯੇਵ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਂ ਦਸਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਿਲੇਸਚੋਰੇਹਿ ਅਨਭਿਭਵਨੀਯਤ੍ਤਾ ਞਾਨਚਿਤ੍ਤਂ **ਮਞ੍ਜੂਸਂ** ਨਾਮ।

ਤਤ੍ਰਿਮਾਨੀਤਿ ਏਤ੍ਥਾਯਂ ਪਿਣ੍ਡਤ੍ਥੋ – ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾਰੇ ਪਠਮਂ ਞਾਨਂ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਸਕਲਮ੍ਪਿ ਜਵਨਵਾਰਂ ਅਨੁਲੋਮਪਰਿਕਮ੍ਮਉਪਚਾਰਗੋਤ੍ਰਭੁਅਪ੍ਪਨਾਪ੍ਪਭੇਦਂ ਏਕਤ੍ਤਨਯੇਨ ''ਪਠਮਂ ਞਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਨਾਪਟਿਪਾਦਿਕਾਯ ਖਿਪ੍ਪਾਦਿਭੇਦਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਅਧਿਗਤਾਯ ਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਂ ਉਪਾਦਾਯ ਆਗਮਨਵਸੇਨ **ਪਟਿਪਦਾਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਆਦੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਰਮਜ੍ਝਤ੍ਤੁਪੇਕ੍ਖਾਯ ਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਵਸੇਨ **ਉਪੇਕ੍ਖਾਨੁਬ੍ਰੂਹਨਾ ਮਜ੍ਝੇ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਪਰਿਯੋਦਾਪਕਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਵਸੇਨ **ਸਮ੍ਪਹਂਸਨਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਚਿਤ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣਂ, ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰੇ **ਪਟਿਪਦਾਵਿਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਉਪ੍ਪਾਦਠਿਤਿਕ੍ਖਣੇਸੁ ਉਪੇਕ੍ਖਾਨੁਬ੍ਰੂਹਨਾ, ਠਿਤਿਭਙ੍ਗਕ੍ਖਣੇਸੁ ਸਮ੍ਪਹਂਸਨਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ ਏਤੇਨਾਤਿ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨੇ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ, ਤਿਵਿਧੇਨ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨੇਨ ਮਜ੍ਝਂ ਲਕ੍ਖੀਯਤਿ, ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾਯ ਸਮ੍ਪਹਂਸਨਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਲਕ੍ਖੀਯਤੀਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਦਸ ਲਕ੍ਖਣਾਨੀ**"ਤਿ।

ਪਾਰਿਬਨ੍ਧਕਤੋਤਿ ਨੀਵਰਣਸਙ੍ਖਾਤਪਾਰਿਬਨ੍ਧਕਤੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਗੋਤ੍ਰਭੁਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਜਵਨਚਿਤ੍ਤਂ "**ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧੀ**"ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਥਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਮਜ੍ਝਿਮਂ ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧਿਂ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਉਪਗਚ੍ਛਮਾਨਂ ਏਕਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਪਰਿਣਾਮੇਨ੍ਤਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ ਨਾਮ। ਏਵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਸਮਥਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਂ ਤਬ੍ਭਾਵੂਪਗਮਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ "**ਤਤ੍ਥ ਚਿਤ੍ਤਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਵਂ ਤਾਵ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨੁਪ੍ਪਾਦਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਆਗਮਨਵਸੇਨ ਪਟਿਪਦਾਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਂ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ** ਅਪ੍ਪਨਾਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਵਿਸੋਧਨੇ ਬ੍ਯਾਪਾਰਾਭਾਵਾ **ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਂ** ਹੋਤਿ। ਸਮਥਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਪੁਨ ਸਮਾਧਾਨੇ ਬ੍ਯਾਪਾਰਾਭਾਵਾ ਚ **ਸਮਥਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਂ** ਹੋਤਿ। ਕਿਲੇਸਸਂਸਗ੍ਗਂ ਪਹਾਯ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਉਪਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਪੁਨ ਏਕਤ੍ਤੁਪਟ੍ਠਾਨੇ ਬ੍ਯਾਪਾਰਾਸਮ੍ਭਵਤੋ **ਏਕਤ੍ਤੁਪਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਨਂ** ਹੋਤਿ। **ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਚਿਤ੍ਤੇ ਜਾਤਾਨਂ ਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਨਂ ਯੁਗਨਦ੍ਧਭਾਵੇਨ **ਅਨਤਿਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠੇਨ** ਨਾਨਾਕਿਲੇਸੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ **ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ** ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਰਸੇਨੇ**ਕਰਸਟ੍ਠੇਨ** ਅਨਤਿਵਤ੍ਤਨੇਕਸਭਾਵਾਨਂ ਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਉਪਗਤਂ ਤਜ੍ਜਂ ਤਸ੍ਸਾਰੁਪ੍ਪਂ ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਵੀਰਿਯਂ ਤਥਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਯੋਗੀ ਵਾਹੇਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਤਦੁਪਗਵੀਰਿਯਵਾਹਨਟ੍ਠੇਨ** ਚ ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯਭਾਵਤ੍ਤਾ **ਆਸੇਵਨਟ੍ਠੇਨ** ਚ **ਸਮ੍ਪਹਂਸਨਾ** ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ''ਅਨਨ੍ਤਰਾਤੀਤਂ ਗੋਤ੍ਰਭੁਚਿਤ੍ਤਂ ਏਕਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਪਰਿਣਾਮੇਨ੍ਤਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਪਰਿਣਾਮੇਨ੍ਤਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਏਤਾਨਿ ਵਚਨਾਨਿ ਅਤੀਤਸ੍ਸ ਨ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ, ਯਞ੍ਚ ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ਲਿਖਿਤਂ ''ਅਪ੍ਪਨਾਸਮਾਧਿਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਗਚ੍ਛਮਾਨਂ ਗੋਤ੍ਰਭੁਚਿਤ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ। ਇਮਿਨਾਪਿ ਤਂ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ''ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਅਤੀਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਗੋਤ੍ਰਭੁਚਿਤ੍ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਮੇਵ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ''ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਮ੍ਪਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਚਿਤ੍ਤਂ ਆਸੇਵਤਿ ਭਾਵੇਤਿ ਬਹੁਲੀਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣਿਕਸ੍ਸਾਪਿ ਞਾਨਸ੍ਸ ਏਤਾਨਿ ਦਸ ਲਕ੍ਖਣਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਸੇਵਨਾ

ਭਾਵਨਾ ਏਵਾ''ਤਿਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। "**ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਹਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਯਞ੍ਚ ''ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਸਙ੍ਖਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਕਲ੍ਯਾਣਕਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਤਿਵਿਧਕਲ੍ਯਾਣਕਤਞ੍ਚ। ਏਵਂ ਤਿਵਿਧਚਿਤ੍ਤਂ ਤਦਧਿਗਮਮੂਲਕਾਨਂ ਗੁਣਾਨਂ, ਉਪਰਿਝਾਨਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਵਾ ਪਦਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਭਾਵੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਨਾਮਾਤਿ।

ਅਦ੍ਧਮਾਸਂ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਯਿਤੁਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਚਰਿਯਾ ਏਵਮਾਹੁ ''ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਧਦਸ੍ਸਨਸਵਨਸਮ੍ਭਵੇ ਸਤ੍ਥੁਨੋ ਸਤਿ ਤਸ੍ਸ ਉਪਦ੍ਦਵਸ੍ਸ ਅਭਾਵੇ ਉਪਾਯਾਜਾਨਨਤੋ 'ਅਯਂ ਅਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ'ਤਿ ਹੇਤੁਪਤਿਰੂਪਕਮਹੇਤੁਂ ਵਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਿਸ੍ਸਰਸ੍ਸਾਪਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਅਸਮ੍ਬੁਜ੍ਝਮਾਨਾ ਅਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਿਤਮਧਿਚ੍ਚਮੋਹਾ ਬਹੁਜਨਾ ਅਵੀਚਿਪਰਾਯਨਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਭਗਵਾ ਪਗੇਵ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਧਮਾਨਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਤਦਭਾਵੋਪਾਯਾਭਾਵਂ ਪਨ ਸੁਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਸੁਗਤਿਲਾਭਹੇਤੁਮੇਵੇਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਸੁਭਦੇਸਨਾਯ ਵਾ ਰੂਪਸਦ੍ਦਸ੍ਸਨਸਵਨੇਹਿ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨੇਹਿ ਵਿਰਮਿਤ੍ਵਾ ਪਗੇਵ ਤਤੋ ਵਿਰਮਣਤੋ, ਸੁਗਤਿਲਾਭਹੇਤੁਕਰਣਤੋ, ਅਵਸ੍ਸਂ ਪਞ੍ਞਾਪਿਤਬ੍ਬਾਯ ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਵਤ੍ਥਾਗਮਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਬ੍ਬਦਸ੍ਸਿਤਂ **ਪਰਿਕ੍ਖਕਾਨਂ** ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਤਮਦ੍ਧਮਾਸਂ ਵੇਨੇਯ੍ਯਹਿਤਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਯਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵਕਾਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਤੁਕਾਮੋ '**ਇਚ੍ਛਾਮਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਦ੍ਧਮਾਸਂ ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਯਿਤੁ**'ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹਾ''ਤਿ। ਆਚਰਿਯਾ ਨਾਮ **ਬੁਦ੍ਧਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਾ**ਦਯੋ ਗਣਪਾਮੋਕ੍ਖਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਸ੍ਸ ਚ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾ। ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੇ ਏਕੇਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ''ਸਕੇਨ ਕਾਯੇਨ ਅਟ੍ਟੀਯਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਰਤੋ ''ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਵੀਤਰਾਗਾ, ਤੇਸਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਹੋਤਿ ਏਵ ਭਯਂ, ਹੋਤਿ ਲੋਮਹਂਸੋ, ਹੋਤਿ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਇਦਞ੍ਚ ਭਗਵਤੋ ਅਸੁਭਕਥਾਰਮ੍ਮਣਪ੍ਪਯੋਜਨੇਨ ਨ ਸਮੇਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਦਤ੍ਥਾਜਾਨਨਤੋ। ਸਕੇਨ ਕਾਯੇਨ ਅਟ੍ਟੀਯਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਅਪ੍ਪਹੀਨਸਿਨੇਹਤ੍ਤਾ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਵਿਯ ਮਰਣਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਅਭਯਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਭਯਞ੍ਚ ਪਨ ਅਸੁਭਭਾਵਨਾਨੁਯੋਗਾਨੁਭਾਵੇਨ ਮਨ੍ਦੀਭੂਤਂ ਅਨਟ੍ਟੀਯਨ੍ਤਾਨਂ ਵਿਯ ਨ ਮਹਨ੍ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਮੋਹੇਸਿ। ਅਪਾਯੁਪਗੇ ਤੇ ਸਤ੍ਤੇ ਨਾਕਾਸੀਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ ਇਦਂ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਕਾਰਣਵਚਨਂ, ਯਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਹੋਤਿ ਏਵ ਭਯਂ, ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਂ, ਲੋਮਹਂਸੋ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਅਸੁਭਕਥਂ ਕਥੇਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਵਾ ਸਕੇਨ ਕਾਯੇਨ ਅਟ੍ਟੀਯਨ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਹੋਤਿ ਏਵ ਭਯਂ, ਮਹਾਨੁਭਾਵਾ ਵੀਤਰਾਗਾਤਿ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਿਸੇਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਅਤਿਦੁਪ੍ਪਸਹੇਯ੍ਯਮਿਦਂ ਮਰਣਭਯਂ, ਯਤੋ ਏਵਂਵਿਧਾਨਮ੍ਪਿ ਅਵੀਤਰਾਗਤ੍ਤਾ ਭਯਂ ਹੋਤੀਤਿਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤਦਞ੍ਞੇ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਞ੍ਚਸਤਾਨਂ **ਅਞ੍ਞਤਰਾ**। ਤੇਨੇਦਂ ਦੀਪੇਤਿ ''ਤਂ ਤਥਾ ਆਗਤਂ ਅਸਿਹਤ੍ਥਂ ਵਧਕਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਤਦਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਏਵ ਭਯਂ, ਪਗੇਵ ਤੇਸਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਪਠਮਮੇਵ ਤੇਸਂ ਅਸੁਭਕਥਂ ਕਥੇਸਿ, ਪਰਤੋ ਤੇਸਂ ਨਾਹੋਸਿ। ਏਵਂ ਮਹਾਨਿਸਂਸਾ ਨੇਸਂ ਅਸੁਭਕਥਾ ਆਸੀ''ਤਿ। ਯੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਨਯੋ , ਸੋ ''ਤੇਸੁ ਕਿਰ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਕੇਨਚਿਪਿ ਕਾਯਵਿਕਾਰੋ ਵਾ ਵਚੀਵਿਕਾਰੋ ਵਾ ਨ ਕਤੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਸਤਾ ਸਮ੍ਪਜਾਨਾ ਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਪਸ੍ਸੇਨ ਨਿਪਜ੍ਜਿਂਸੂ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ ਸਮੇਤਿ।

ਅਪਰੇ ਪਨਾਹੂਤਿ ਕੁਲਦ੍ਧਿਪਟਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਅਯਂ ਕਿਰ ਲਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ''ਮਾਰਧੇਯ੍ਯਂਨਾਤਿਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਕਥਂ? ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਘਾਤੇਨ੍ਤੋ ਮਾਰਵਿਸਯਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤਿ ਅਕੁਸਲਕਰਣਤੋ ਚ। ਘਾਤੇਨ੍ਤੋ ਪਨ ਮਾਰਧੇਯ੍ਯਂ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਤਿ ਬਲਵਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾਤਿ ਸਯਂ ਮਾਰਪਕ੍ਖਿਕਤ੍ਤਾ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ''ਯੇ ਨ ਮਤਾ, ਤੇ ਸਂਸਾਰਤੋ ਨ ਮੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਲਦ੍ਧਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਉਭਯੇਸਂ ਮਗ੍ਗੇ ਨਿਯੋਜੇਨ੍ਤੀ ਏਵਮਾਹ, ਤੇਨੇਵ ''ਮਾਰਪਕ੍ਖਿਕਾ ਮਾਰੇਨ ਸਮਾਨਲਦ੍ਧਿਕਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਮਾਰਸ੍ਸਾ ਨੁਵਤ੍ਤਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ''ਇਮਿਨਾ ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਸ੍ਮਾ ਮਾਰਸ੍ਸ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਏਵਮਾਹਾ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ। ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਏਕਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਨਮਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਦ੍ਦੇਸਾਦਿਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਸਮਾਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੫. ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖᩅੇਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ? ਯੇਸਂ ਏᩅਮਸ੍ਸ ''ਭਗᩅਤਾ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗਪਚ੍ਚਯਾ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਜੀᩅਿਤਕ੍ਖਯੋ ਆਸੀ''ਤਿ, ਤੇਸਂ ਤਂ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹਂ ਨਿਸੇਧੇਤਿ। ਕੇᩅਲਂ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾᩅ ਜੀᩅਿਤਕ੍ਖਯੋ ਆਸਿ, ਇਦਂ ਪਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਤੇਸਂ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਅਨਾਗਾਮਿਸਕਦਾਗਾਮਿਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ , ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਾਧਿਗਮਾਯ, ਕੇਸਞ੍ਚਿ ᩅਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨਤਦਙ੍ਗਪ੍ਪਹਾਨੇਨ ਅਤ੍ਤਸਿਨੇਹਪਅਯਾਦਾਨਾਯ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਹੁਤ੍ᩅਾ, ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਸੁਗਤਿਯਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਸਾਤ੍ਥਿਕਾᩅ ਮੇ ਅਸੁਭਕਥਾ, ਕਿਨ੍ਤੁ ''ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇ ਭਗᩅਾ, ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਯਾਯਂ ਆਚਿਕ੍ਖਤੂ''ਤਿ ਆਨਨ੍ਦੇਨ ਯਾਚਿਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਯਾਯਂ ਆਚਿਕ੍ਖਾਮਿ, ਯਥਾ ᩅੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗਾ, ਏᩅਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖᩅੇਤਿ ਯੋਜਨਾ ᩅੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। "**ਅਸ੍ਸਾਸᩅਸੇਨ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਸਤੀ**"ਤਿ ᩅੁਤ੍ਤਂ। ਸਾ ਹਿ ਤਂ ਅਸ੍ਸਾਸਂ, ਪਸ੍ਸਾਸਂ ᩅਾ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ᩅਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ, ਅਪਰਭਾਗੇ ਪਨ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਪਭᩅਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ᩅਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਚ ਤਥਾ ᩅੁਤ੍ਤਾ।

ਅਸੁਭੇ ਪᩅਤ੍ਤਂ ਅਸੁਭਨ੍ਤਿ ᩅਾ ਪᩅਤ੍ਤਂ ਭਾᩅਨਾਕਮ੍ਮਂ ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਂ, ਤਦੇᩅ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਕਾਰਣਟ੍ਠੇਨ ਠਾਨਤ੍ਤਾ **ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ,** ਆਰਮ੍ਮਣਂ ᩅਾ ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਇਧ ਅਸੁਭਜ੍ਝਾਨਂ, ਤੇਨੇᩅ "**ਓਲ਼ਾਰਿਕਾਰਮ੍ਮਣਤ੍ਤਾ**"ਤਿ ᩅੁਤ੍ਤਂ। **ਪਟਿᩅੇਧᩅਸੇਨਾ**ਤਿ ᩅਿਤਕ੍ਕਾਦਿਅਙ੍ਗਪਟਿਲਾਭᩅਸੇਨ। **ਆਰਮ੍ਮਣਸਨ੍ਤਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਨ੍ਤਕਾਲਂ ਉਪਾਦਾਯ ᩅੁਤ੍ਤਕਾਯਦਰਥਪ੍ਪਟਿਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿᩅਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। **ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ** ᩅਾਤਿ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਿਰ ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਪਰਿਯੋਸਾਨਂ। ਤਦਾ ਹਿ ਨਿਰਸ੍ਸਾਦਤ੍ਤਾ ਅਸਨ੍ਤਂ, ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਞ੍ਚ। ਯਥਾ ਉਪਚਾਰੇ ਨੀᩅਰਣᩅਿਗਮੇਨ, ਅਙ੍ਗਪਾਤੁਭਾᩅੇਨ ਚ **ਸਨ੍ਤਤਾ** ਹੋਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਇਧ, ਇਦਂ ਪਨ "**ਆਦਿਸਮਨ੍ਨਾਹਾਰਤੋ**"ਤਿ ᩅੁਤ੍ਤਂ। ਦੁਤਿਯᩅਿਕਪ੍ਪੇ **ਅਸੇਚਨਕੋ**ਤਿ ਅਤਿਤ੍ਤਿਕਰੋ, ਤੇਨ ᩅੁਤ੍ਤਂ "**ਓਜᩅਨ੍ਤੋ**"ਤਿ। ਚੇਤਸਿਕਸੁਖਂ ਝਾਨਕ੍ਖਣੇਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਏᩅਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ''ਉਭੋਪਿ ਝਾਨਾ ᩅੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸੇᩅ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ᩅੁਤ੍ਤਂ। ਸਮਥੇਨ ਸਕਸਨ੍ਤਾਨੇ **ਅᩅਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੇ**। ਇਤਰਥਾ ਪਾਪਕਾਨਂ ਝਾਨੇਨ ਸਹੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ। ਖਨ੍ਧਾਦੀਨਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਾਦਕਤ੍ਤਾ **ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਂ,** ᩅਿਸੇਸੇਨ ਯਸ੍ਸ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ᩅਾ। ''ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸੀਤਿਆਦਿਚਤੁਕ੍ਕᩅਸੇਨ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗᩅੁਡ੍ਢਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਸੇਸਾਨਮੇਤਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਤਥਾਭਾᩅਪਟਿਸੇਧਨੋ ਚਾਤਿ ਸੋਲ਼ਸᩅਤ੍ਥੁਕਸ੍ਸ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ ᩅੁਤ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬਪਠਮਾਨਂ ਪਨ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਦਾਨਂ ᩅਸੇਨ ਲੋਕਿਯਜ੍ਝਾਨਮੇᩅ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਨਤ੍ਥਿ ਏᩅ। "**ਫਲਮੁਤ੍ਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਫਲੇ ਉਤ੍ਤਮ''ਨ੍ਤਿ ᩅੁਤ੍ਤਂ। **ਉਤੁਤ੍ਤਯਾਨੁਕੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਮ੍ਹੇ ਅਰਞ੍ਞੇ, ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ, ᩅਸਨ੍ਤਕਾਲੇ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇ ਗਤੋ। ਸੇਮ੍ਹਧਾਤੁਕਸ੍ਸ **ਅਰਞ੍ਞਂ,** ਪਿਤ੍ਤਧਾਤੁਕਸ੍ਸ **ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ,** ᩅਾਤਧਾਤੁਕਸ੍ਸ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਂ ਅਨੁਕੂਲਂ। ਮੋਹਚਰਿਤਸ੍ਸ ਅਰਞ੍ਞਂ ਅਨੁਕੂਲਂ ਮਹਾਅਰਞ੍ਞੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਸਙ੍ਕੁਟਤਿ, ਦੋਸਚਰਿਤਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ, ਰਾਗਚਰਿਤਸ੍ਸ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਂ। ਠਾਨਚਙ੍ਕਮਾਨਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਪਕ੍ਖਿਕਾਨਿ, ਸਯਨਂ ਲੀਨਪਕ੍ਖਿਕਂ, ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਾਭੁਜਨੇਨ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਦਲ਼੍ਹਭਾᩅਂ, ਉਜੁਕਾਯਂ ਪਣਿਧਾਨੇਨ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਨਂ ਪᩅਤ੍ਤਨਸੁਖਂ ''ਪਰਿਮੁਖਂ ਸਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਰਮ੍ਮਣਪਰਿਗ੍ਗਹੂਪਾਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਾਰੀ**ਤਿ ਕਰਣਸੀਲੋ । ਏਤਸ੍ਸ ᩅਿਭਙ੍ਗੇ ''ਅਸ੍ਸਸਤਿ ਪਸ੍ਸਸਤੀ''ਤਿ ਅᩅਤ੍ᩅਾ "**ਸਤੋ ਕਾਰੀ**"ਤਿ ᩅੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਸ੍ਸਸਤਿ ਪਸ੍ਸਸਤੀ''ਤਿ ᩅੁਤ੍ਤੇ ''ਪਠਮਚਤੁਕ੍ਕਂ ਏᩅ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਸੇਸਾਨੀ''ਤਿ ਚ "**ਦੀਘਂਅਸ੍ਸਾਸᩅਸੇਨਾ**ਤਿ ਅਲੋਪਸਮਾਸਂ ਕਤ੍ᩅਾ''ਇਤਿ ਚ ''ਏਕਤ੍ਤਤਾਯ ਅᩅਿਕ੍ਖੇਪ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਅਸਮ੍ਭੋਗᩅਸੇਨ ਪਜਾਨਤੋ''ਤਿ ਚ ''ਤੇਨ ਞਾਣੇਨਾ''ਤਿ ਚ "**ਪਜਾਨਤੋ**ਤਿ ᩅੁਤ੍ਤਞਾਣੇਨਾ''ਤਿ ਚ "**ਸਤੋਕਾਰੀ**ਤਿ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਾਹਿਕਾਰੀ''ਤਿ ਚ ''ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸਿਨੋ ਅਸ੍ਸਾਸਾᩅ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸਿਅਸ੍ਸਾਸਾ''ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ। **ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਆਗਤ**ਮ੍ਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤੇᩅ, ਤੇਨ ਠਾਨੇਨ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਂ। **ਤਾਲੁਂ ਆਹਚ੍ਚ** ਨਿਬ੍ਬਾਯਨਤੋ ਕਿਰ ਪੋਤਕੋ ਸਮ੍ਪਤਿਜਾਤੋᩅ ਖਿਪਿਤਸਦ੍ਦਂ ਕਰੋਤਿ, ਛਨ੍ਦੁਪਾਮੋਜ੍ਜᩅਸੇਨ ਛ ਪੁਰਿਮਾ ਤਯੋਤਿ **ਨᩅ।** **ਏਕੇਨਾਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਸᩅਸੇਨ ᩅਾ ਪਸ੍ਸਾਸᩅਸੇਨ ᩅਾ ਏᩅਂ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਂ ਭਾᩅਯਤੋ ਕਾਯੇ **ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾᩅਨਾ** ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

ਕਾਯੋਤਿ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾ। ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਸਤਿ। **ਦੀਘ**ਨ੍ਤਿ ਸੀਘਂ ਗਤਂ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਂ। **ਅਦ੍ਧਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇ**ਤਿ ਕਾਲਸਙ੍ਖਾਤੇ ਵਿਯ ਕਾਲਕੋਟ੍ਠਾਸੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਦੀਘਕਾਲੇ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕੋ ਹਿ ਅਸ੍ਸਾਸਮੇਵੂਪਲਕ੍ਖੇਤਿ, ਏਕੋ ਪਸ੍ਸਾਸਂ, ਏਕੋ ਉਭਯਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਵਿਭਾਗਂ ਅਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਛਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਸ੍ਸਾਸਤੋ, ਪਸ੍ਸਾਸਤੋ ਚ ਅਸ੍ਸਾਦੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾਛਨ੍ਦੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਤੋ **ਪਾਮੋਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ। ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਨਂ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਵਿਸਯਤ੍ਤਾ **ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਵਤ੍ਤਤਿ,** ਗਣਨਂ ਪਹਾਯ ਫੁਟ੍ਠਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਮਨਸਿ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕੇਵਲਂ **ਉਪੇਕ੍ਖਾਵ ਸਣ੍ਠਾਤਿ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ''ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਯੋ ਵਣ੍ਣਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਣ੍ਠਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤਥਾਭੂਤਸ੍ਸਾਤਿ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਂ ਭਾਵਯਤੋ। **ਸਂਵਰੋ**ਤਿ ਸਤਿਸਂਵਰੋ। ਅਥ ਵਾ ਪਠਮੇਨ ਝਾਨੇਨ ਨੀਵਰਣਾਨਂ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨਂ, ਤਤਿਯੇਨ ਪੀਤਿਯਾ, ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਨਂ, ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਸਞ੍ਞਾਯ, ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਾਯ, ਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਯ ਵਾ ਪਹਾਨਂ। ''ਸੀਲਨ੍ਤਿ ਵੇਰਮਣਿ ਸੀਲਂ, ਚੇਤਨਾ ਸੀਲਂ, ਸਂਵਰੋ ਸੀਲਂ, ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਸੀਲ''ਨ੍ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੩੯ ਥੋਕਂ ਵਿਸਦਿਸਂ) ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਨਾਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ''ਅਤ੍ਥਤੋ ਤਥਾ ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਉਪਧਾਰਣਸਮਾਧਾਨਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸੀਲਨਟ੍ਠੇਨ ਸੀਲਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ''ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਚੇਤਨਾਸੀਲਮੇਵ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਿਰਤਿਸੀਲਮ੍ਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੇਸੁਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਵਿਰਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਅਹੋਸਿ , ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਵਿਰਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣੇ**ਤਿ ਆਨਾਪਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇ। **ਤਾਯ ਸਤਿਯਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਤਿਯਾ। “**ਤੇਨ ਮਨਸਿਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨੇਨਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਏਤੇਨ ਨਾਨਾਵਜ੍ਜਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਦੀਪਨਤੋ ਨਾਨਾਜਵਨਵਾਰੇਹਿਪਿ ਸਿਕ੍ਖਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਯੇਨ ਪਨ ਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਵਾ। **ਞਾਣੁਪ੍ਪਾਦਨਾਦੀਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਯਾਵ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। “**ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਨਾਪਾਨਾਰਮ੍ਮਣੇ। **ਏਵ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨਯੇਨਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਨਂ ਵਾ। ਤਞ੍ਹਿ ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਕਾਲੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮੇਤਿ। ''ਪਠਮਵਾਦੋ ਦੀਘਭਾਣਕਾਨਂ। ਤੇ ਹਿ 'ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਤ੍ਥਾਯ ਵਾਯਾਮਤੋ ਉਪਚਾਰੇ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਵਸੇਨ ਓਲ਼ਾਰਿਕਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਪਵਤ੍ਤਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਵਸੇਨ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। 'ਮਜ੍ਝਿਮਭਾਣਕਾ ਝਾਨਲਾਭਿਸ੍ਸ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਕਾਲੇ, ਏਕਾਸਨਪਟਿਲਾਭੇ ਚ ਉਪਰੂਪਰਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸਨ੍ਤਭਾਵਤੋ ਪਠਮਤੋ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸੁਪਚਾਰੇ ਸੁਖੁਮਤਂ ਵਦਨ੍ਤੀ'''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਂ ਪਨਾਤਿ ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਮੁਖੇਨ ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਯਂ ਕਮੋ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਤਕਂ ਰੂਪਂ, ਨ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ “**ਸਕਲਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੇ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਰੂਪਾਰੂਪਪਰਿਗ੍ਗਹੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਾਰਮ੍ਮਣਿਕਭਙ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸਨਤੋ ਪਭੁਤਿ ਬਲਵਤੀ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ। **ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂਯੇਵ ਪਨ ਮਤੇਨ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਕਾਲੇਤਿਆਦਿਨਾ। **ਸੋਧਨਾ** ਨਾਮ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਯਂ ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ।

ਪੁਰਤੋ ਨਮਨਾ **ਆਨਮਨਾ**। ਤਿਰਿਯਂ ਨਮਨਾ **ਵਿਨਮਨਾ**। ਸੁਟ੍ਠੁ ਨਮਨਾ **ਸਨ੍ਨਮਨਾ**। ਪਚ੍ਛਾ ਨਮਨਾ **ਪਣਮਨਾ**। ਜਾਣੁਕੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਾਨਂ ਵਿਯ **ਇਞ੍ਜਨਾ**ਤਿ ਆਨਮਨਾਦੀਨਂ ਆਵਿਭਾਵਤ੍ਥਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਰੂਪੇਹਿ ਆਨਮਨਾਦਿ ਵਾ ਕਮ੍ਪਨਾਦਿ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਰੂਪੇ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਯਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਇਤਿ ਕਿਰਾ**ਤਿ ਇਤਿ ਚੇ। **ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਸਨ੍ਤਸੁਖੁਮਮ੍ਪਿ ਚੇ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। **ਪਭਾਵਨਾ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦਨਂ। ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸਾਨਂ ਵੂਪਸਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਸਮਾਧਿਸ੍ਸ ਭਾਵਨਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵੇਨ ਨ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। **ਇਤਿ ਕਿਰਾ**ਤਿ ਏਵਮੇਤਂ ਤਾਵ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਤਦੇਤਂ । ਸਦ੍ਦੋਵ ਸਦ੍ਦਨਿਮਿਤ੍ਤਂ, ''ਸਤੋ ਅਸ੍ਸਸਤਿ ਸਤੋ ਪਸ੍ਸਸਤੀ''ਤਿ ਪਦਾਨਿ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਪਦਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚਤੁਕ੍ਕਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਅਪ੍ਪਟਿਪੀਲ਼ਨਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਵਤ੍ਤਾਦੀਨਿਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲੇ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ''ਯਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੪) ਵਚਨਤੋ। ਤਥਾਪਿ ''ਨ ਤਾਵ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਸਤ੍ਥਾ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ

ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ, ਯਾਵ ਨ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨੀਯਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘੇ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ **“ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਿਯਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਅਮਿਸ੍ਸਮੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਯੋਗਾਨੁਯੋਗਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਦਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ। **ਸਲ੍ਲਹੁਕਵੁਤ੍ਤਿ** ਅਟ੍ਠਪਰਿਕ੍ਖਾਰਿਕੋ। **ਪਞ੍ਚਸਨ੍ਧਿਕਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਝਾਨਮ੍ਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤਦਤ੍ਥਜੋਤਿਕਾਪਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਇਧ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ। ਗਮਨਾਗਮਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾਦਿ **ਸੇਨਾਸਨਂ**। ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਚੀਵਰਧੋਵਨਾਦਯੋ **ਖੁਦ੍ਦਕਪਲਿਬੋਧਾ**। ''ਅਨੁਰਾ ਪਤਿਤਂ ਨੁ ਖੋ''ਤਿ ਵਿਕਮ੍ਪਤਿ।

ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਿਕ੍ਖੇਪਗਤੇਨਾਤਿ ਨਿਯਕਜ੍ਝਤ੍ਤੇ ਵਿਕ੍ਖੇਪਗਤੇਨ। **ਸਾਰਦ੍ਧਾ** ਅਸਮਾਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਨਥਮ੍ਭਮੂਲਂ** ਨਾਮ ਨਾਸਿਕਗ੍ਗਂ, ਮੁਖਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਵਾ। **ਤਤ੍ਥੇਵਾ**ਤਿ ਨਾਸਿਕਗ੍ਗਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤੇ। **“ਦੋਲਾਫਲਕਸ੍ਸ** ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਏਵ **ਉਭੋ ਕੋਟਿਯੋ ਮਜ੍ਝਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸਤੀ”**ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਇਧ ਪਨਾਤਿ ਕਕਚੂਪਮੇ। **ਦੇਸਤੋ**ਤਿ ਫੁਸਨਕਟ੍ਠਾਨਤੋ। **“ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਪਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਰੂਹਿ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਗਰੁਕਭਾਵਨਂ**। **ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਹੂ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਝਾਯਿਨੋ ਆਹੁ।

“ਸਞ੍ਞਾਨਾਨਤਾਯਾ”ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਏਕਚ੍ਚੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਮਾਣਮੇਵ, ਸਙ੍ਗੀਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਮਯ੍ਹਂ ਤਾਰਕਰੂਪਂ ਨੁ ਖੋ ਉਪਟ੍ਠਾਤੀ''ਤਿਆਦਿਪਰਿਕਪ੍ਪੇ ਅਸਤਿਪਿ ਧਾਤੁਨਾਨਤ੍ਤੇਨ ਏਤਾਸਂ ਧਾਤੂਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਕੇਵਲਂ ਭਾਵਯਤੋ ਤਥਾ ਤਥਾ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ''ਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਪਟਿਭਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਮੇਵ।

ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਪਟਿਭਾਗੇ। **ਨਾਨਾਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਾਨਾਵਿਧਤਂ। **ਵਿਭਾਵਯ**ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਂ ਪਕਾਸਯਂ। **ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ**ਤਿ ਤਤੋ ਸਮ੍ਭੂਤੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ, ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ ਵਾ ਨਾਨਾਕਾਰਂ। ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਠਪੇਨ੍ਤੋਵ ਨਾਨਾਕਾਰਤਞ੍ਚ ਵਿਭਾਵੇਤਿ, ਅਸ੍ਸਾਸਪਸ੍ਸਾਸੇ ਵਾ ਸਕਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਿਬਨ੍ਧਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਾਰਕਰੂਪਾਦਿ**ਵਣ੍ਣਤੋ**। ਕਕ੍ਖਲ਼ਤ੍ਤਾਦਿ**ਲਕ੍ਖਣਤੋ**।

ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਸਨ੍ਨਭਵਙ੍ਗਤ੍ਤਾਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਸੀਹਲ਼ਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਛਟ੍ਠੇ, ਸਤ੍ਤਮੇ ਵਾ ਅਪ੍ਪਨਾਯ ਸਤਿ ਮਗ੍ਗਵੀਥਿਯਂ ਫਲਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ। ਇਧ ਹੋਤੂਤਿ ਚੇ? ਨ, ਲੋਕਿਯਪ੍ਪਨਾਪਿ ਹਿ ਅਪ੍ਪਨਾਵੀਥਿਮ੍ਹਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੇਨ ਸਮਾਨਗਤਿਕਾਵਾਤਿ ਪਟਿਲਦ੍ਧਜ੍ਝਾਨੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਝਾਨਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਨਿਸੀਦਿਤੁਕਾਮੋ ਚਤੁਤ੍ਥੇ, ਪਞ੍ਚਮੇ ਵਾ ਅਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਨ ਛਟ੍ਠੇ, ਸਤ੍ਤਮੇ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਅਪ੍ਪਨਾ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਅਪ੍ਪਨਾਯ ਆਧਾਰਭਾਵਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਆਸਨ੍ਨਭਵਙ੍ਗਤ੍ਤਾ ਚਤੁਤ੍ਥਂ, ਪਞ੍ਚਮਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ ਥਲੇ ਠਿਤਘਟੋ ਵਿਯ ਜਵਨਾਨਮਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਕਿਰ ਆਚਰਿਯੋ।

ਪੁਥੁਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਅਨਾਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਝਾਨਙ੍ਗਾਨੇਵ ਆਵਜ੍ਜਨਂ **ਆਵਜ੍ਜਨਵਸੀ** ਨਾਮ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਵਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਂ, ਤਂ **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੀ** ਨਾਮ। ਤੇਨੇਵ ''ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਵਸੀ ਪਨ ਆਵਜ੍ਜਨਵਸਿਯਾ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਵਸੀ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਇਚ੍ਛਤਿ ਤਤ੍ਤਕਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਂ, ਤਂ ਪਨ ਇਚ੍ਛਿਤਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਤਾਤਿ। ''ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਸਿਯਾ ਵੁਟ੍ਠਾਨਵਸਿਨੋ ਅਯਂ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਨੁਭਾਵੇਨ ਜਵਨਂ ਜਵਤਿ, ਵੁਟ੍ਠਾਨਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤੋ ਅਧਿਕਂ ਜਵਤੀ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਪਿਚ ਪਥਵੀਕਸਿਣਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਂ ਆਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਜਵਨਞ੍ਚ ਜਵਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਆਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਞ੍ਚਮਂ ਝਾਨਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਕਿਰ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਆਵਜ੍ਜਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਝਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਸਬ੍ਬਂ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

“**ੵਤ੍ਥੂ**ਨਿ ਹਦਯੵਤ੍ਥੁੰ। **ਦ੍ੵਾਰ**ਨਿ ਚਕ੍ਖਾਦਿ। **ਆਰਮ੍ਮਣ**ਨਿ ਰੂਪਾਦੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਯਥਾਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੰ ੵਾ ੵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਕਥੰ? ‘‘ਯਥਾਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਰੂਪੵਤ੍ਥੁਦ੍ੵਾਰਾਰਮ੍ਮਣੰ ੵਾ’’ਤਿ ੵੁਤ੍ਤੰ। ਯਥਾਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਰੂਪੇਸੁ ੵਤ੍ਥੁਦ੍ੵਾਰਾਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਯਸ੍ਸ ੵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ, ਤੰ ੵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਯਥਾਪਰਿਗ੍ਗਹਿਤਰੂਪੵਤ੍ਥੁਦ੍ੵਾਰਾਰਮ੍ਮਣੰ ਤਮ੍ਪਿ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਏਕਸ੍ਸ ੵਾ ਆਰਮ੍ਮਣਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਲੋਪੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ਚ ਮਮ ਤਕ੍ਕੋ ੵਿਚਾਰੇਤ੍ੵਾੵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤੋ ਪਰੰ ਤੀਸੁ ਚਤੁਕ੍ਕੇਸੁ ਦ੍ੵੇ ਦ੍ੵੇ ਪਦਾਨਿ ਏਕਮੇਕੰ ਕਤ੍ੵਾ ਗਣੇਤਬ੍ਬੰ। ਸਮਥੇਨ **ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ** ੵਿਪਸ੍ਸਨਾੵਸੇਨ **ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ** ਪੀਤਿਪਟਿਸੰੵੇਦਨਮੇਤ੍ਥ ੵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ‘‘ਦੁਕ੍ਖਮੇਤੰ ਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਪਨ ‘‘ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ’’ਤਿ ਯੰ ੵੁਤ੍ਤੰ, ਇਧ ਤਤੋ ੵੁਤ੍ਤਨਯਤੋ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ੵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਯੇਨ ਮੋਹੇਨ ਤੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੰ, ਨ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ੵਿਹਤਤ੍ਤਾ ੵਾ ਏੵੰ ਪੵਤ੍ਤੇ ਞਾਣੇ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਚ੍ਚੵੇਕ੍ਖਿਤੁੰ ਇਚ੍ਛਿਤਿਚ੍ਛਿਤਕਾਲੇ ਸਮਤ੍ਥਭਾੵਤੋ ੵਾ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਤੀਸੁ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਞਾਣੰ ੵੁਤ੍ਤੰ। ਨਿਰੋਧੇ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਪੀਤਿਪਟਿਸੰੵੇਦਨਾ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਨ ਸਮ੍ਭੵਤਿ ਮੋਹਪ੍ਪਹਾਨਾਭਾੵਾ, ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਾਲ਼ਿੵਿਰੋਧਤੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ “**ਦੀਘੰ ਅਸ੍ਸਾਸੵਸੇਨਾ**”ਤਿਆਦਿ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ੵੁਤ੍ਤੰ। **ਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸਾ ਪੀਤਿ ਪਟਿਸੰੵਿਦਿਤਾ ਹੋਤਿ** ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਪਟਿਸੰੵਿਦਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। “**ਆੵਜ੍ਜਤੋ**”ਤਿਆਦਿ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ ਪੀਤਿਪਟਿਸੰੵੇਦਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ੵੁਤ੍ਤੰ। ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿੵਸੇਨ ਜਾਨਤੋ, ਪਸ੍ਸਤੋ, ਪਚ੍ਚੵੇਕ੍ਖਤੋ ਚ। ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤਾੵਸੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਤੋ, ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਤੋ, ਤਥਾ ੵੀਰਿਯਾਦਿੰ ਸਮਾਦਹਤੋ ਖਣਿਕਸਮਾਧਿਨਾ।

ਅਭਿਞ੍ਞੇਯਨ੍ਤਿ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਯ। **ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ**ਨ੍ਤਿ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾਯ। ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚੰ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯੰ, ਪਰਿਞ੍ਞੇਯਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਰ ਚਾਯੰ ਪੀਤੀਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹਾਤਿ ੵੁਤ੍ਤੰ। ਮਗ੍ਗੇਨ ਅਸਮ੍ਮੋਹਸਙ੍ਖਾਤੵਿਪਸ੍ਸਨਾਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਤੋ ਮਗ੍ਗੋਪਿ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ੵਿਯ ੵੁਤ੍ਤੋ। ੵਿ**ਪਸ੍ਸਨਾਭੂਮਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਥੇ ਕਾਯਿਕਸੁਖਾਭਾੵਾ ੵੁਤ੍ਤੰ। **ਦ੍ੵੀਸੁ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਪਦੇਸੂ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਪਟਿਸੰੵੇਦੀ... ਪੇ॰... ਸਿਕ੍ਖਤਿ ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਯੰ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਪਟਿਸੰੵੇਦੀ...ਪੇ॰... ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ ਏਤੇਸੁ। ਮੋਦਨਾਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਪੀਤਿੵੇੵਚਨੰ। ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਦਿ ਕਿਲੇਸੇ, ਤਮ੍ਮੂਲਕੇ ਖਨ੍ਧਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇ। **ਏੵੰ ਭਾੵਿਤੋ**ਤਿ ਨ ਚਤੁਕ੍ਕਪਞ੍ਚਕਜ੍ਝਾਨਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨੇਨ ਭਾੵਿਤੋ। ਏੵੰ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਕਤ੍ੵਾ ਭਾੵਿਤੋ। ੵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਪਚ੍ਚੵੇਕ੍ਖਣਕਾਲੇਸੁਪਿ ਪੵਤ੍ਤਅਸ੍ਸਾਸਮੁਖੇਨੇੵ ਸਬ੍ਬੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ ਉਪਾਯਕੁਸਲੇਨ ਭਗੵਤਾ।

੧੬੮. ਕਸ੍ਮਾ ਇਦੰ ੵੁ**ਚ੍ਚਤਿ** ਅਮ੍ਹੇਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪਦਭਾਜਨੀਯੵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੨. ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੵਚਨਨ੍ਤਿ ਪਾਕਟਸਦ੍ਦਸਞ੍ਞਾ ਕਿਰ, ਸਮਾਨਕਪਦਨ੍ਤਿ ੵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ‘‘ਸੁਤ੍ੵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ੵਿਯ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ੵੋਰੋਪੇਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਪਦੰ ੵੋਰੋਪਨਪਦਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕੰ, ਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਚ ਜੀੵਿਤਾ ੵੋਰੋਪਨਞ੍ਚ ਏਕਸ੍ਸੇੵਾਤਿ ੵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਨ ਕੇੵਲੰ ਚੇਤਸਿਕਮਤ੍ਤੇਨੇੵ ਹੋਤਿ, ਪਯੋਗੋਪਿ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ਏੵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ੵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਕਿਰ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ**। ‘‘ਜਾਨਿਤ੍ੵਾ ਸਞ੍ਜਾਨਿਤ੍ੵਾ ਚੇਚ੍ਚ ਅਭਿੵਿਤਰਿਤ੍ੵਾ’’ਤਿ ੵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਜਾਨਨ੍ਤੋ...ਪੇ॰... ੵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ’’ਤਿ ੵੋਰੋਪਨਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇ ਆਦਰੰ ਅਕਤ੍ੵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ੵੀਤਿਕ੍ਕਮਸਙ੍ਖਾਤਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਯਾ ਹਿ ਪੁਰਿਮਚੇਤਨਾ ਅਤ੍ਥਸਾਧਿਕਾ ਹੋਤਿ। **ਸਬ੍ਬਸੁਖੁਮਅਤ੍ਤਭਾੵ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ੵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਅਰੂਪੰ। ਅਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਰੂਪਾਨੰ **ਖਨ੍ਧੵਿਭਙ੍ਗੇ** (ੵਿਭ॰ ੧ ਆਦਯੋ) ੵਿਯ ਇਧ ਓਲ਼ਾਰਿਕਸੁਖੁਮਤਾ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੵਚਨੰ, ਓਪਪਾਤਿਕਮਨੁਸ੍ਸੇਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਮੇੵ, ਅਰੂਪਕਾਯੇ ਉਪਕ੍ਕਮਾਭਾੵਾ ਤਗ੍ਗਹਣੰ ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਅਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਤਸ੍ਸੇੵ ਰੂਪਕਾਯਸ੍ਸ ਜੀੵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਮ੍ਭੵਤੋ। ਤੇਨ

ਸਜੀਵਕੋਵ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੋਪਿ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਏਤ੍ਥ **ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਮਾਤੁਯਾ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਮਾਤੁਯਾ ਵਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ **ਪਰਿਵਾਰੇ** (ਪਰਿ॰ ੪੮੦) –

‘‘ਇਤ੍ਥਿਂ ਹਨੇ ਚ ਮਾਤਰਂ, ਪੁਰਿਸਞ੍ਚ ਪਿਤਰਂ ਹਨੇ।
ਮਾਤਰਂ ਪਿਤਰਂ ਹਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਨ ਤੇਨਾਨਨ੍ਤਰਂ ਫੁਸੇ।
ਪਞ੍ਹਾ ਮੇਸਾ ਕੁਸਲੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤਿਤਾ’’ਤਿ॥

ਪਠਮਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਮੇਵ। ਏਕਭਵਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚਿਤ੍ਤਂ ਪਠਮਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ। ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਨਾਮ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਨਮਤਗ੍ਗੇ ਸਂਸਾਰੇ ਪਠਮਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ ਵਿਨਾ ਅਨਨ੍ਤਰਸਮਨਨ੍ਤਰਨਤ੍ਥਿਵਿਗਤਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। ਭਾਵੇ ਵਾ ਨਵਸਤ੍ਤਪਾਤੁਭਾਵਦੋਸਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ। **ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਪਠਮੋ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਮਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਯਾਵ ਮਰਣਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੇਸੁ ਅਪਰਿਮਾਣੇਸੁ ‘‘ਸਬ੍ਬਪਠਮੋ’’ਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਯੋ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੋ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਵਸੇਨ ਸਨ੍ਤਤਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਤਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ। ਸਨ੍ਤਤਿਂ ਵਿਕੋਪੇਨ੍ਤੋ ਹਿ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਿ ਨਾਮ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਨਾਨਤ੍ਤਨਯੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੇ ਸਤਿ ‘‘ਸਬ੍ਬਪਠਮੋ’’ਤਿ ਵਚਨਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਪਨ ਏਕਤ੍ਤਨਯੇ ਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਏਕਤ੍ਤਾ। ਏਕਤ੍ਤਨਯੋ ਚ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ‘‘ਸਨ੍ਤਤਿਂ ਵਿਕੋਪੇਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਸਬ੍ਬਪਠਮੋ’’ਤਿ ਵਚਨਂ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਸਨ੍ਤਤਿਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਬਹੁਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਨ੍ਤਤਿ ਨਾਮ ਅਨੇਕੇਸਂ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਪਠਮੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇਪਿ ਨਯਾ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ‘‘ਸਨ੍ਤਤਿਂ ਵਿਕੋਪੇਤੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਨ ਸਿਜ੍ਝਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਨ੍ਤਤਿਂ ਵਿਕੋਪੇਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਨ੍ਤਤਿਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਨ ਅਦ੍ਧਾਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਨ੍ਤਤਿਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਿਕੋਪਿਤੇ ਅਦ੍ਧਾਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਿਕੋਪਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਦ੍ਧਾਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਨ ਵਿਕੋਪਿਤੇ ਸਨ੍ਤਤਿਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਿਕੋਪਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਵੋਰੋਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘ਸਨ੍ਤਤਿਂ ਵਿਕੋਪੇਤੀ’ਤਿ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਸਨ੍ਤਤਿਂ ਵਿਕੋਪੇਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਕਤਿਯਾ ਆਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਮਰਣਕਸਤ੍ਤੇ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਸਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਪਚ੍ਚਯਾ ਸਨ੍ਤਤਿਯਾ ਅਕੋਪਿਤਤ੍ਤਾ। ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਪਚ੍ਚਯਾ ਚੇ ਆਯੁਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਵ ਮਰਣਕਸਤ੍ਤੇ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਕਮ੍ਮਬਦ੍ਧੋ ਚਾਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ‘‘ਮਰਣਵਣ੍ਣਂ ਵਾ ਸਂਵਣ੍ਣੇਯਜ, ਮਰਣਾਯ ਵਾ ਸਮਾਦਪੇਯਜ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ ਅਸਂਵਾਸੋ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਾ ਚੇਤਨਾਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ ਏਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਤ੍ਤਾ, ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਤ੍ਤਾ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਤ੍ਤਾ, ਵਚੀਕਮ੍ਮਤ੍ਤਾ, ਕਿਰਿਯਤ੍ਤਾ ਚਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਤ੍ਤਟ੍ਠਜਵਨਵਾਰਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਭਾਗਾਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨੇਵ **“ਸਭਾਗਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨਾ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ । ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਸਮਨਨ੍ਤਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਂ ਹੋਨ੍ਤਂ ਯਥਾ ਪੁਰੇ ਵਿਯ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਦੁਬ੍ਬਲਸ੍ਸ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਿਕੋਪਨਂ।

ਈਤਿਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਵਿਧਵਿਚ੍ਛਿਕਾਦੀਨਿ ਯੁਦ੍ਧੇ ਡਂਸਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰਣਤ੍ਥਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਿ। **ਪਜ੍ਜਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਰੀਰਡਾਹਂ। **ਸੂਚਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੂਲਂ। **ਵਿਸੂਚਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਕ੍ਖਮਾਤਿਸਾਰਂਵਸਯਂ। **ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਾਤਿਸਾਰਂ। ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਬਜਾਮਸਤਪ੍ਪਮਾਣੇ ਮਹਾਕਾਯੇ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਨਾਗੁਦ੍ਧਰਣਂ, ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕਿਤੇ ਪਰੇਸਂ ਕਾਯੇ ਵਿਸਮਰਣਂ ਵਾ ਡਾਹੁਪ੍ਪਾਦਨਂ ਵਾ ਪਯੋਗੋ ਨਾਮ।

ਕੇਚੀਤਿ ਮਹਾਸਙ੍ਘਿਕਾ। ਅਯਂ ਇਤ੍ਥੀ। **ਕੁਲੁਮ੍ਬਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਬ੍ਭਸ੍ਸ। ਕਥਂ ਸਾ ਇਤਰਸ੍ਸਾਤਿ ਚੇ? ਤਸ੍ਸ ਦੁਟ੍ਠੇਨ ਮਨਸਾਨੁਪਕ੍ਖਿਤੇ ਸੋ ਚ ਗਬ੍ਭੋ ਸਾ ਚ ਇਦ੍ਧੀਤਿ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਸਹੇਵ ਨਸ੍ਸਤਿ, ਘਟਗ੍ਗੀਨਂ ਭੇਦਨਿਬ੍ਬਾਯਨਂ ਵਿਯ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਹੋਤਿ। ‘‘ਤੇਸਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕੇਸੁ ਓਚਰਿਯਮਾਨਂ ਨ ਸਮੇਤੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ‘‘ਤੇਸਂ ਮਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ‘ਥਾਵਰੀਨਮ੍ਪਿ ਅਯਂ ਯੁਜ੍ਜਤੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਿਕਵਸੇਨ ਪਟਿਸੇਧਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਯੋਗੇਸੁ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕਚੇਤਨਾਯ ਸਤ੍ਤਮਾਯ ਸਹੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਆਣਤ੍ਤਿਕੇ ਪਨ ਸਤ੍ਤਹਿਪਿ ਚੇਤਨਾਹਿ ਸਹ ਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤ ਸਦ੍ਦਾ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ

ਏਕੇਕਕ੍ਖਰਭਾਵਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਤ੍ਤਕੇਹਿ ਅਕ੍ਖਰੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਤਦਵਸਾਨਕ੍ਖਰਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾਯ ਸਤ੍ਤਮਚੇਤਨਾਯ ਸਹਜਾਤਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਣਤ੍ਤਿਕਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਵਿਜ੍ਜਾਮਯਪਯੋਗੇ। ਕਾਯੇਨਾਣਤ੍ਤਿਯਂ ਪਨ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਵ। ਥਾਵਰਪਯੋਗੇ ਯਾਵਤਾ ਪਰਸ੍ਸ ਮਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਤਾਵਤਾ ਕਮ੍ਮਬਦ੍ਧੋ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਚ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਅਤਿਸਞ੍ਞਰਣੇ ਕਮ੍ਮਬਦ੍ਧਾਤਿਬਹੁਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਸਤਿ ਪਰਂ ਮਰਣੇ। ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਏਕਾ। ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਚੇਤਨਾ ਯਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਚ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕੇ ਚ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣਾ ਇਮਾ ਗਾਥਾਯੋ –

''ਭੂਤਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮਾ ਯੇ, ਤੇ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਯਤਾ ਮਤਾ।
ਭਾਵਿਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮਾ ਯੇ, ਤੇਵ ਅਨਿਯਤਾ ਇਧ॥

''ਭੂਤਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮਾਨਂ, ਠਿਤਾਵ ਸਾ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਿਤਿ।
ਭਾਵਿਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮਾਨਂ, ਸਾਪੇਕ੍ਖਾ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਿਤਿ॥

''ਤੇਨਞ੍ਞਾ ਹੇਤੁਯਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਾਪਿ ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮਤਾ।
ਤਸ੍ਸਾ ਫਲਂ ਅਨਿਯਤਂ, ਫਲਾਪੇਕ੍ਖਾ ਨਿਯਾਮਤਾ॥

''ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ, ਠਿਤਾ ਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮਤਾ।
ਲਦ੍ਧਧਮ੍ਮਨਿਯਾਮਾ ਯਾ, ਸਾਤ੍ਥਸਾਧਕਚੇਤਨਾ॥

''ਚੇਤਨਾਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ, ਪਚ੍ਛਾ ਤਸ੍ਸਾਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਤੋ।
ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਸਬ੍ਬਾਪਿ, ਛਬ੍ਬਿਧਾ ਅਤ੍ਥਸਾਧਿਕਾ॥

''ਆਣਤ੍ਤਿਯਂ ਯਤੋ ਸਕ੍ਕਾ, ਵਿਭਾਵੇਤੁਂ ਵਿਭਾਗਤੋ।
ਤਸ੍ਮਾ ਆਣਤ੍ਤਿਯਂਯੇਵ, ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਾ ਅਤ੍ਥਸਾਧਿਕਾ॥

''ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤੇ ਵਾਪਿ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤੇ, ਨਿਯਤਾਨਿਯਤਾ ਮਤਾ।
ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਾ ਨਿਯਤਾ ਸਿਯਾ॥

''ਯਾ ਥੇਯ੍ਯਚੇਤਨਾ ਸਬ੍ਬਾ, ਸਹਤ੍ਥਾਣਤ੍ਤਿਕਾਪਿ ਵਾ।
ਅਭਿਧਮ੍ਮਨਯੇਨਾਯਂ, ਏਕਨ੍ਤਨਿਯਤਾ ਸਿਯਾ॥

''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਸਹਤ੍ਥਾਣਤ੍ਤਿਕਾਦਿਕਾ।
ਅਭਿਧਮ੍ਮਵਸੇਨੇਸਾ, ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਤਂ ਦੁਕਂ ਭਜੇ॥

''ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦੋ, ਚੇਤਨਾ ਚੇਤਿ ਤਂ ਦ੍ਵਯਂ।
ਨ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਕਮ੍ਮੇਨ, ਪਗੇਵਾਣਤ੍ਤਿਕਾਸਮਂ॥

''ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦੋ, ਚੇਤਨਾ ਚੇਤਿ ਤਂ ਦ੍ਵਯਂ।
ਨ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਕਮ੍ਮੇਨ, ਪਗੇਵਾਣਤ੍ਤਿਕਾਸਮਂ॥

''ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦਕ੍ਖਣੇ ਵਧਕਚੇਤਨਾ।

ਚਿਰਾਠਿਤਾਤਿ ਕੋ ਧਮ੍ਮੋ, ਨਿਯਾਮੇਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕਂ॥

''ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੁਪਚ੍ਛੇਦਕ੍ਖਣੇ ਚੇ ਵਧਕੋ ਸਿਯਾ।
ਮਤੋ ਸੁਤ੍ਤੋ ਪਬੁਦ੍ਧੋ ਵਾ, ਕੁਸਲੋ ਵਧਕੋ ਸਿਯਾ॥

''ਕੁਸਲਤ੍ਤਿਕਭੇਦੋ ਚ, ਵੇਦਨਾਤ੍ਤਿਕਭੇਦੋਪਿ।
ਸਿਯਾ ਤਥਾ ਗਤੋ ਸਿਦ੍ਧੋ, ਸਹਤ੍ਥਾ ਵਧਕਚੇਤਨਾ''ਤਿ॥

ਯਾਨਿ ਪਨ ਬੀਜਉਤੁਕਮ੍ਮਧਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤਨਿਯਾਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ, ਤੇਸੁ ਅਯਮਤ੍ਥਸਾਧਕਚੇਤਨਾ ਯੋਗਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਮਞ੍ਞੇ ''ਅਯਂ ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਚੇਤਨਾਨਿਯਮੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਚੇਤਨਾਨਂ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਤਾਨਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਭਜਾਪਿਯਮਾਨਾ ਯੇਨ, ਤੇਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤਨਿਯਾਮੇ ਭਜਨ੍ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਜੀਵਿਤੇ ਆਦੀਨਵੋ ਮਰਣਵਣ੍ਣਦਸ੍ਸਨੇ ਨ ਵਿਭਤ੍ਤੋਵ, ਇਧ ਪਨ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਪਦੇ ਅਤ੍ਥਤੋ ''ਮਰਣਸਞ੍ਞੀ ਮਰਣਚੇਤਨੋ ਮਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਵਿਭੂਤਤ੍ਤਾ ਵਿਭਤ੍ਤੋ, ਅਪਾਕਟਤ੍ਤਾ, ਅਨੋਲਾਰਿਕਤ੍ਤਾ ਵਾ ਅਵਿਭਾਗਾ ਕਾਰਿਤਾ ਵਾ। **ਨਯਿਦਂ ਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸ ਨਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਤਕ੍ਕਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮਂ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਸਞ੍ਞਾਚੇਤਨਾਨਮ੍ਪਿ ਨਾਮਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯ**ਮ੍ਪਿ ਏਵਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੭੪. ਕਾਯਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਸਤ੍ਤਿਞ੍ਞਸੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵਚਨਸਿਲਿਟ੍ਠਤ੍ਥਂ **"ਉਸੁਸਤ੍ਤਿਆਦਿਨਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸਿਕੇ** ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਾਰਮ੍ਮਣਂ ਸੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ। **ਉਭਯੇਹੀ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਠਮਪ੍ਪਹਾਰੋ ਨ ਸਯਮੇਵ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਦੁਤਿਯਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਜੀਵਿਤਵਿਨਾਸਨਹੇਤੁ ਅਹੋਸਿ, ਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਹਿ ਵਧਕੇਨ ਸੋ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਦੁਤਿਯੋ ਪਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਤੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਪਠਮਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵਾ"**ਤਿ, ''ਚੇਤਨਾ ਨਾਮ ਦਾਰੁਣਾਤਿ ਗਰੁਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬਭਾਗਚੇਤਨਾ ਪਕਤਿਸਭਾਵਵਧਕਚੇਤਨਾ, ਨੋ ਦਾਰੁਣਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਆਚਰਿਯੇਨ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਚੇਤਨਾ ਪਰਿਵਾਰਾ, ਵਧਕਚੇਤਨਾਵ ਦਾਰੁਣਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਉਭੋਪਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਸਾਹਤ੍ਥਿਕੋਪਿ ਸਙ੍ਕੇਤਤ੍ਤਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ ਕਿਰ।

ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਅਨਾਗਤੋ। ''ਏਵਂ ਵਿਜ੍ਝ, ਏਵਂ ਪਹਰ, ਏਵਂ ਘਾਤੇਹੀ'ਤਿ ਪਾਲਿਯਾ ਸਮੇਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੇਨ ਗਹਿਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪੁਰਤੋ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿਆਦਿ ਵਤ੍ਥੁਵਿਸਙ੍ਕੇਤਮੇਵ ਕਿਰ। **ਏਤਂ ਗਾਮੇ ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋਵ ਨਿਯਮਿਤੋ। **ਯੋ ਪਨ ਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ "ਦੀਘਂ...ਪੇ॰... ਮਾਰੇਹੀ"ਤਿ ਆਣਾਪੇਤਿ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ**। ਯਦਿ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ, ''ਏਤਂ ਦੀਘ''ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਪਰੇ। ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ''ਦੀਘਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨਿਯਮਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ, ਨ ਪਨ ਆਣਾਪਕੋ ਦੀਘਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਮਾਰੇਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਕਿਰ। ''ਅਤ੍ਥੋ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਏਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯਪਿ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਆਣਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **"ਇਤਰੋ ਅਞ੍ਞਂ ਤਾਦਿਸਂ ਮਾਰੇਤਿ, ਆਣਾਪਕੋ ਮੁਚ੍ਚਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਯਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਨ ਗਤਤ੍ਤਾ। ''ਏਵਂ ਦੀਘਾਦਿਵਸੇਨਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਨਿਯਮਿਤਸ੍ਸੇਵਾਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਲਿਖਿਤਂ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, **ਓਕਾਸਸ੍ਸ ਨਿਯਮਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਓਕਾਸਨਿਯਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਓਕਾਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਂ ਮਾਰੇਤੁਕਾਮੋਵ ਹੋਤਿ, ਸਯਂ ਪਨ ਤਦਾ ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਓਕਾਸੇਨ ਸਹ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਮਾਰਾਪਿਤੋ ਪਰੋ ਏਵ ਮਾਰਾਪਿਤੋ। ਕਥਂ? ਸਯਂ ਰਸ੍ਸੋ ਚ ਤਨੁਕੋ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਆਣਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ''ਦੀਘਂ ਰਸ੍ਸਂ ਥੂਲਂ ਬਲਵਨ੍ਤਂ ਮਾਰੇਹੀ''ਤਿ ਆਣਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਤਸ੍ਸਾਕਾਰਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤੇਨ ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਬਦ੍ਧੋ। ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਨ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ।

ਦੂਤਪਰਮ੍ਪਰਾਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਆਣਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਇਤਰਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਆਚਰਿਯਨ੍ਤੇਵਾਸੀਨਂ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਆਰੋਚਨੇ, ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਵਧਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਪਨ ਓਕਾਸਾਭਾਵਤੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮੂਲਟ੍ਠੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ

ਓਕਾਸੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਧਕੋ ਚੇ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਮੂਲਟ੍ਠੋ ਆਚਰਿਯੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਪਨ੍ਨਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਹ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮ੍ਪਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਮਹਾਜਨੋ ਹਿ ਤੇਨ ਪਾਪੇ ਨਿਯੋਜਿਤੋਤਿ**। ਇਦਂ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਵਧਕੋ ਚੇ ਤਮਤ੍ਥਂ ਨ ਸਾਵੇਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਦਿ ਸਾਵੇਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਚੇਤਨਾਯ ਅਭਾਵਾ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤਿ, ਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਸ੍ਮਾ ਪਾਠੇ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਵਧਕੋ ਪਨ 'ਸਾਧੁ ਕਰੋਮੀ'ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਨ ਕਰੋਤਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਨਿਯਮੇ 'ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਕਿਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਕਿਮਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤੀ'ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਕਙ੍ਖਾਨਂ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਤ੍ਥਂ 'ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ'''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਵਧਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ, ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨ ਸਿਲਿਸ੍ਸਤਿ, ਮੂਲਟ੍ਠੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਵਧਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵਿਸਕ੍ਕਿਯਦੂਤਪਦਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ''ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯ ਚ ਕਿਚ੍ਛੇਨੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਵਾ ਪਯੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਭਗਵਤਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਪਨ "**ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟ**"ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਚਾਰਣਾ – ਆਚਰਿਯੇਨ ਆਣਤ੍ਤੇਨ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੇਨ ਤਦਤ੍ਥੇ ਸਙ੍ਘਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸੇਵ ਆਰੋਚਿਤੇ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੋ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸੇਵੇਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਤ੍ਤਾ, ਨ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ, ਕਸ੍ਮਾ? ਅਤ੍ਥਸਾਧਕਚੇਤਨਾਯ ਆਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇਵ ''ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਚ ਵਧਕਸ੍ਸ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਮੂਲਟ੍ਠੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਦੁਕ੍ਕਟਂ ''ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋਕਾਸਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇ ''ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਵਧਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਧਕਸ੍ਸੇਵ। ਸੋ ਹਿ ਪਠਮਂ ਆਣਾਪਕਂ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਸੋ ਤਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਿ, ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਚ ਵਧਕਸ੍ਸ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਤਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ, ''ਯਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਚ ਤਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸੋ ਤਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਚਰਿਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਠਮਮੇਵ ਅਨਾਪਨ੍ਨਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਤਥਾਪਿ ਵਧਕਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤੇਸਂ ਪਾਰਾਜਿਕਭਾਵੋ ਪਾਕਟੋ ਜਾਤੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਕਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਤਥਾ ''ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ, ਵਧਕਸ੍ਸ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵਧਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਸੋ ਹਿ ਪਠਮਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ ਕੇਵਲਂ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਗਰੁਕਤਾਯ ਸਾਸਨਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ ਸਯਂ ਅਮਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾ ਸਮਾਨਾ ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਾਸਨਹਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ਏਵ, ਇਮਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਸਾਧਨਤ੍ਥਂ **ਧਮ੍ਮਪਦਵਤ੍ਥੁਹਿ** ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾਯ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਯ ਧਨੁਉਸੁਸੂਲਾਦਿਦਾਨਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਤਂ **ਤਿਤ੍ਤਿਰਜਾਤਕੇਨ** (ਜਾ॰ ੧.੪.੭੩ ਆਦਯੋ) ਸਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਞ੍ਚ ਅਨੁਲੋਮੇਤੀਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਇਧ ਪਨ ਦੂਤਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਚ ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਪਾਵਦ, ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਂ ਪਾਵਦਤੂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਾਚਾਯ ਵਾ ਆਰੋਚੇਤੁ, ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਯ ਵਾ, ਪਣ੍ਣੇਨ ਵਾ, ਦੂਤੇਨ ਵਾ ਆਰੋਚੇਤੁ, ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਚੇ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਮੂਲਟ੍ਠੋ, ਅਨ੍ਤਰਾਦੂਤੋ ਵਾ ਵਦਤਿ, ਤਦਤਿਕ੍ਕਮੇ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਇਦਾਨਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਧਿਕਾਰਦ੍ਵਯੇ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ – ''ਵਧਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਧਕਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ। ਯਦਿ ਪਨ ਸੋ ਵਜ੍ਝਮਰਣਾਮਰਣੇਸੁ ਅਵਸ੍ਸਮਞ੍ਞਤਰਂ ਕਰੋਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾਣਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਪਾਰਾਜਿਕਦੁਕ੍ਕਟੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਸਿਯਾ। ''ਇਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮਨੋ''ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ''ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਇਤਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਵਿਯ ''ਵਧਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤੋ ''ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਸਰੂਪੇਨ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਤਤੋ ਚੁਤ੍ਤਰਿ ਨਯਦਾਨਤ੍ਥਂ। ''ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵ ਵਸੇਨ ਨਿਯਮਿਤਤ੍ਤਾ ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਨ ਞਾਯਤਿ। ''ਵਧਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਹਿ ਅਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕ੍ਕਾ ਉਭਯੇਸਂ ਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟੇ ਯੋਜੇਤੁਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ

ਅਧਿਕਾਰੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ “**ਸਙ੍ਘਰਕ੍ਖਿਤੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੇ ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨੇਵ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਕੇਵਲਨ੍ਤੁ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਅਨਿਯਮਿਤਤ੍ਤਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਪਾਰਾਜਿਕਦੁਕ੍ਕਟੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦੀਪਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਉਭਯੇਸੰ ਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ‘‘ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵੇਤੰ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਮੂਲਟ੍ਠੋ ਨੇਵ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ‘‘ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਚਨਾਭਾਵਤੋ, ਨ ਚ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ‘‘ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਅਭਾਵਤੋ, ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਪਚ੍ਚਯਾ ਵਧਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਸਿਯਾਤਿ ਨਯੰ ਦਾਤੁੰ ‘‘ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸਾ’’ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵੇਤੰ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਨ ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਅਨਿਯਤਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਅਨੁਤ੍ਤਾਨੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਪਚ੍ਚਯਾ ਵਧਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਅਵਤ੍ਵਾ **ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵ** ਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਅਨਿਟ੍ਠਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥੰ। ‘‘ਸਙ੍ਘਰਕ੍ਖਿਤੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੇ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨਪਚ੍ਚਯਾ ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਨਨ੍ਤਰਨਯੇਨ ਸਰੂਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧਾਪਿ ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਇਤਿ ਤੰ ਏਵਂ ਆਪਨ੍ਨੰ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ ਉਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਤੰ ਅਵਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਅਨਿਟ੍ਠਗ੍ਗਹਣੰ ਨਿਵਾਰੇਤੁੰ ‘‘ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵੇਤੰ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਆਚਰਿਯੇਨ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਮ੍ਪਿ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵ। ਉਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਕਸ੍ਮਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਖਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦੀਪਨਤ੍ਥੰ। ‘‘ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਾਦੀਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਬੁਦ੍ਧਿਯੋਪਿ ਆਚਰਿਯਾ ਸਰੂਪੇਨ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ** ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਨਾਮ ਠਾਨੇਸੁ ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਕਿਮਙ੍ਗੰ ਪਨ ਮਾਦਿਸੋਤਿ ਸੁਹਦਯਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਅਨਾਗਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕਰਦੋਸੰ ਵਿਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਵਣ੍ਣਨਾਵੇਲਞ੍ਚ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਚ ਅਪਰੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਯੰ ਪਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਨਾਮ ਪਾਠੋ ਆਚਰਿਯੇਨ ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕੇਸੁਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਲਿਖਿਸ੍ਸਾਮ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਨ ਸਿਯਾ, ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮਰਣਾਭਿਨਨ੍ਦਨੇਸੁਪਿ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਮਾਰਣਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਕਥੰ ਨ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵੇਤੰ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਤੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ‘‘ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪੁਰਿਮਨਯੇਪਿ ਚੇਤੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਮੇਵ, ਓਕਾਸਾਭਾਵੇਨ ਪਨ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਯੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਖਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇਪੀਤਿ।

੧੭੫. ਅਰਹੋ ਰਹੋਸਞ੍ਞੀਨਿਦ੍ਦੇਸਾਦੀਸੁ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਥਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਰਤੂਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਉਲ੍ਲਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸੇ ਸਤਿ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਮਰਣੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ, ਅਸਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਮਰਣੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ। ‘‘ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮੇ ਵਜ੍ਝਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤੂ’’ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਉਲ੍ਲਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਤਾ ਦੂਤਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ‘‘ਯੋ ਕੋਚਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਦਤੂ’’ਤਿ ਉਲ੍ਲਪਤਿ, ਵਜ੍ਝੋ ਸਯਮੇਵ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਰਤਿ, ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਤ੍ਤਾ ਨ ਪਾਰਾਜਿਕੰ। ਯੋ ਕੋਚਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ, ਸੋ ਚੇ ਮਰਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕੰ। ‘‘ਯੋ ਕੋਚਿ ਮਮ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤੰ ਮਾਰੇਤੂ’’ਤਿ ਉਲ੍ਲਪਤਿ, ਯੋ ਕੋਚਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਾਰੇਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕੰ, ਸਯਮੇਵ ਸੁਤ੍ਵਾ ਮਾਰੇਤਿ, ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਤ੍ਤਾ ਨ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੧੭੬. ਮੂਲੰ ਦਤ੍ਵਾ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ, ਭਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ, ਚਵਿਤ੍ਵਾ, ਚੁਣ੍ਣੇਤ੍ਵਾ, ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਗੇਵ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। **ਯੇਸੰ ਹਤ੍ਥਤੋ ਮੂਲੰ ਗਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਸੰ ਞਾਤਕਪਰਿਵਾਰਿਤਾਨੰ ਹਤ੍ਥਤੋ ਮੂਲੰ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਗਹਿਤੰ, ਪੋਤ੍ਥਕਸਾਮਿਕਹਤ੍ਥਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਿਨ੍ਨਮੂਲੰ ਪੁਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਞ੍ਞੇਵ ਞਾਤਕਾਦੀਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ਪੋਤ੍ਥਕਸਾਮਿਕਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਕੰ ਜਾਤੰ ਹੋਤਿ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ‘‘ਸਚੇਪਿ ਸੋ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੀਘੰ ਤੇਸੰ ਮੂਲੰ ਦਤ੍ਵਾ ਮੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਯੇਨ ਧਨੇਨ ਪੋਤ੍ਥਕੋ ਕੀਤੋ, ਤਞ੍ਚ ਧਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪੋਤ੍ਥਕਸਾਮਿਕਹਤ੍ਥਤੋ ਧਨੇ ਗਹਿਤੇ ਪੋਤ੍ਥਕੇ ਅਦਿਨ੍ਨੇਪਿ ਮੁਚ੍ਚਨਤੋ। ਸਚੇ ਅਞ੍ਞੰ ਧਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ ਪੋਤ੍ਥਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਿਯਭਾਵਤੋ ਅਮੋਚਿਤਤ੍ਤਾ। ਸਚੇ ਪੋਤ੍ਥਕੰ ਸਾਮਿਕਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਮੂਲੰ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿਯਭਾਵਤੋ ਅਮੋਚਿਤਤ੍ਤਾ। ਸਚੇ ਪੋਤ੍ਥਕੰ ਮੂਲਟ੍ਠੇਨ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੰ ‘‘ਤਵੇਵ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਅਪ੍ਪੇਤਿ, ਮੁਚ੍ਚਤਿ ਅਤ੍ਤਨਿਯਭਾਵਤੋ ਮੋਚਿਤਤ੍ਤਾ।

ਏਤ੍ਥਾਯੰ ਵਿਚਾਰਣਾ – ਯਥਾ ਚੇਤਿਯੰ ਵਾ ਪਟਿਮੰ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿੰ ਸੇਤੁੰ ਵਾ ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਕਾਰਕਸ੍ਸੇਵੇਤੰ ਪੁਬ੍ਬੰ, ਨ ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਸ੍ਸ, ਤਥਾ ਪਾਪਮ੍ਪਿ ਯੇਨ ਪੋਤ੍ਥਕੋ ਲਿਖਿਤੋ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਇਤਰਸ੍ਸਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ''ਸਤ੍ਥਹਾਰਕੰ ਵਾਸ੍ਸ ਪਰਿਯੇਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਪਰੇਨ ਹਿ ਕਤਸਤ੍ਥੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਏਵੰ ਪਰੇਨ ਲਿਖਿਤਮ੍ਪਿ ਪੋਤ੍ਥਕੰ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਵਜ੍ਝੋ ਤੰ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਮਰਤਿ, ਤਥਾ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਪੇਯ੍ਯ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤੀਤਿ। **ਚੇਤਿਯਾਦੀ**ਤਿ ਏਤਮਨਿਦਸ੍ਸਨੰ ਕਰਣਪਚ੍ਚਯੰ ਹਿ ਤੰ ਕਮ੍ਮੰ ਇਦੰਮਰਣਪਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਆਚਰਿਯੇਨ ਵਿਚਾਰਿਤੰ। ਮਮ ਪਨ ਚੇਤਿਯਾਦਿਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਸੋਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੋ ਵਿਯ ਪਟਿਭਾਤਿ।

ਤਤ੍ਰਕਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਤਿ ''ਏਕਾਪਿ ਚੇਤਨਾ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ 'ਤਤ੍ਰਕਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾਨੰ ਚਤੁਕ੍ਕਤਾ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਪਮਾਣੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਪ੍ਪਮਾਣੇ। ''ਕਤੰ ਮਯਾ ਏਵਰੂਪੇ ਆਵਾਟੇ ਖਣਿਤੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਮਰਤੂ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵਧਕੋ ਆਵਾਟਪ੍ਪਮਾਣੰ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਖਣਿ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਆਵਾਟੇ"**ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਖਣਿਤਬ੍ਬੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਤ੍ਤਕਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ ਅਨਿਯਮਿਤਤ੍ਤਾ **"ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਕੁਦਾਲਪ੍ਪਹਾਰੇ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਤ੍ਥੇਰੇਹਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਉਪਠਤੰ, ਤਥਾਪਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕਚੇਤਨਾ ਉਭਯਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੇਵਾਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਬਹੂਨੰ ਮਰਣੇ ਆਰਮ੍ਮਣਨਿਯਮੇ ਕਥਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਵਜ੍ਝੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇ ਆਲਮ੍ਬਿਤੇ ਸਬ੍ਬੇਸਮਾਲਮ੍ਬਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਏਕਸ੍ਸ ਮਰਣੇਪਿ ਨ ਤਸ੍ਸ ਸਕਲੰ ਜੀਵਿਤੰ ਸਕ੍ਕਾ ਆਲਮ੍ਬਿਤੁੰ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੰ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਨਿਰੁਜ੍ਝਮਾਨੰ, ਅਤ੍ਥਿਤਾਯਪਾਣਾਤਿਪਾਤਚੇਤਨਾਵ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਰਮ੍ਮਣਾ, ਪੁਰੇਜਾਤਾਰਮ੍ਮਣਾ ਚ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਮ੍ਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਪੁਰੇਜਾਤੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ ਤੰ ਜੀਵਿਤਮਾਲਮ੍ਬਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮਜਵਨਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਚੇਤਨਾਯ ਉਪਕ੍ਕਮੇ ਕਤੇ ਅਤ੍ਥਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬੰ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਮਾਲਮ੍ਬਿਤੰ, ਵੋਰੋਪਿਤਞ੍ਚ ਹੋਤਿ, ਇਤੋ ਪਨਞ੍ਞਥਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ; ਏਵਮੇਵ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ''ਬਹੂਪਿਸਤ੍ਤੇ ਮਾਰੇਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਕਾਲੇ ਵਿਸਪਕ੍ਖਿਪਨਾਦੀਸੁ ਏਕੰ ਪਯੋਗੰ ਸਾਧਯਮਾਨਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਚੇਤਨਾ ਤੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੰ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਆਲਮ੍ਬਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਨੇਕਾਯ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਮਾਰਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਤਾਯ ਏਵ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਮਰਣਸਿਦ੍ਧਿਤੋ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵੋਰੋਪੇਤੁੰ, ਆਲਮ੍ਬਿਤੁੰ ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਾਯ ਚੇਤਨਾਯ ਬਹੂਨੰ ਮਰਣੇ ਅਕੁਸਲਰਾਸਿ ਕਥਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਵਿਸੁੰ ਵਿਸੁੰ ਮਰਣੇ ਪਵਤ੍ਤਚੇਤਨਾਨੰ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣਤੋ। ਕਥੰ? ਤਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਾ ਉਪਪਜ੍ਜਵੇਦਨੀਯਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਸੁ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਦਿਨ੍ਨਾਯ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਇਤਰਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ''ਤਤੋ ਬਲਵਤਰਕੁਸਲਪਟਿਬਾਹਿਤਾ ਅਹੋਸਿਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕੋਟ੍ਠਾਸੰ ਭਜਨ੍ਤਿ, ਪੁਨਪਿ ਵਿਪਾਕੰ ਜਨਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਅਪਰਾਪਰਿਯਵੇਦਨੀਯਾਪਿ ਵਿਯ ਤੰ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਕੁਸਲਚੇਤਨਾ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿੰ ਦੇਤਿ, ਤਥਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਚੇਤਨਾ ਅਨਨ੍ਤਰਭਵੇ ਏਵ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਦਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਤਾਸੰ ਕਿਚ੍ਚਲੇਸਕਰਣਤੋ ਏਕਾਪਿ ਸਮਾਨਾ ''ਰਾਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਾਯ ਪਨ ਦਿਨ੍ਨਾਯ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਅਤਿਤਿਕ੍ਖੋ ਵਿਪਾਕੋ ਹੋਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋਤਿਆਦਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਪਞ੍ਚਿਤੰ।

ਅਮਰਿਤੁਕਾਮਾ ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤ੍ਤਾ ਓਪਪਾਤਿਕਮਰਣੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ। '''ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਤਨੰ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਚੇ? ਓਪਪਾਤਿਕਤ੍ਤੰ, ਪਤਨਞ੍ਚ ਏਕਮੇਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਅਥ ਵਾ **"ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਨੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸੇਵਾ"**ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਏਤ੍ਥ ਮਰਤੂਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਸਮ੍ਭਵਤੋ **"ਉਤ੍ਤਰਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਮਰਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵਾ"**ਤਿ ਸੁਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਚੇ ''ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਮਰਤੂ''ਤਿ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਖਣਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਓਪਪਾਤਿਕਮਨੁਸ੍ਸੋ ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਨਿਯਮੇਨੇਵ ''ਉਤ੍ਤਰਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਮਰਤੀਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਚ੍ਛਾਯਾ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਉਤ੍ਤਰਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ''ਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਉਤ੍ਤਰਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਮਰਤਿ, ਤੇਨ ਪਾਤੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਯੋ ਪਨ ''ਉਤ੍ਤਰਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਮਰਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਉਪਾਤਖਣਕ੍ਖਣੇ ਅਰੂਪਲੋਕੇ ਜੀਵਤਿ। ਵਧਕਚੇਤਨਾ ਚ ''ਅਨਿਯਤੋ ਧਮ੍ਮੋ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਨਿਯਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੰ ਮਾਤੁਘਾਤਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਿਤੁਘਾਤਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਰਹਨ੍ਤਘਾਤਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਰੁਹਿਰੁਪ੍ਪਾਦਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ (ਪਟ੍ਠਾ॰ ੨.੧੫.੩੯ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਨਿਯਤਤ੍ਤਿਕ) ਵਚਨਤੋ ਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਰਮ੍ਮਣੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਤੰ ਅਰੂਪਾਵਚਰਸਤ੍ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਿ, ਨ ਚ ਸਾ ਚੇਤਨਾ ''ਅਨਿਯਤੋ ਧਮ੍ਮੋ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਨਿਯਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੁਰੇਜਾਤਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ,

ਆਰਮ੍ਮਣਪੁਰੇਜਾਤਂ ਵਤ੍ਥੁਪੁਰੇਜਾਤਂ ਆਰਮ੍ਮਣਪੁਰੇਜਾਤਂ। ਰੂਪਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਮਾਤੁਘਾਤਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੁਰੇਜਾਤਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ (ਪਟ੍ਠਾ॰ ੨.੧੫.੪੮ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਨਿਯਤਤ੍ତਿਕ) ਵਚਨਤੋ ਅਨਾਗਤਾਰਮ੍ਮਣਾ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞੋ ਇਧ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਮਰਣਕਸਤ੍ਤੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਵਧਕਚੇਤਨਾਯ ਕਿਂ ਆਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਇਧ ਜੀਵਨਕਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੋ ਨ ਮਰਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਹੋਤਿ ਏਵ। ਯਥਾ ਕਿਂ ''ਯਥਾਕ੍ਕਮੇਨ ਠਿਤੇ ਸਤ੍ਤ ਜਨੇ ਏਕੇਨ ਕਣ੍ਡੇਨ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਮਾਰੇਮੀ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਕਾਲੇ ਤੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਮਾਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਡਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਕਣ੍ਡੋ ਤਂ ਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇ ਛ ਜਨੇ ਮਾਰੇਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਅਯਂ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਏਵ ਹੋਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ ''ਯੋ ਕੋਚੀ''ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਧਕਚੇਤਨਾ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਜੀਵਿਤਾਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਮਤੇਪਿ ਇਤਰਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ। ਸਚੇ ਅਰਹਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਅਰਹਨ੍ਤਘਾਤਕੋਵ ਹੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਏਵਰੂਪੇਸੁ। ਅਯਮੇਵ ਹੇਤ੍ਥ ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾਗਤਾ ਯੁਤ੍ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਤਨਰੂਪਂ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਮਾਤੁਯਾ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਲਿਙ੍ਗਾਯ ਮਤਾਯ ਸੋ ਮਾਤੁਘਾਤਕੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਕੇਵਲਂ ਪੁਰਿਸਘਾਤਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਤਨਸ੍ਸੇਵ ਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪਤਨਰੂਪਮਰਣਰੂਪਾਨਂ ਏਕਸਨ੍ਤਾਨਤ੍ਤਾ, ਤਦੇਵ ਹਿਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੇਵ ਪਵਤ੍ਤਿਯਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾਨਿ, ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸੋਤਿ ਚ ਤਤ੍ਥ ਵੋਹਾਰਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਾਤੁਘਾਤਕੋਵ, ਨ ਪੁਰਿਸਘਾਤਕੋਤਿ, ਯਥਾ ਤਸ੍ਸ ਪਤਨਰੂਪਵਸੇਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਇਧਾਪਿ ਪਤਨਰੂਪਵਸੇਨ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਏਕਸਨ੍ਤਾਨਤ੍ਤਾਤਿ ਅਯਂ ਪਠਮਥੇਰਵਾਦੇ ਯੁਤ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯੇ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪੇਤੋ ਪਤਿਤੋ, ਯਕ੍ਖੋ ਚ, ਅਥ ਖੋ ਅਹੇਤੁਕਪਟਿਸਨ੍ਧਿਕਤ੍ਤਾ ਅਕੁਸਲਵਿਪਾਕਸ੍ਸ ''ਵਾਮੇਨ ਸੂਕਰੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੯੬; ਮਹਾਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੬੬) ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਯਕ੍ਖਾਨਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਰੂਪਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ, ਅਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਚ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਰੂਪੇਨ ਮਤੇ ਮਰਣਰੂਪਵਸੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਲਹੁਕਾਪਤ੍ତਿਯਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਾ ਹੋਤਿ ਏਵ ਤਤ੍ਥਜਾਤਕਰੁਕ੍ਖਾਦਿਛੇਦਨਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਵਿਯ। ਅਯਮੇਵ ਯੁਤ੍ਤਤਰੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੋ ਯਥਾ ਤਥਾ ਵਾ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਤਥਾ ਵਾ ਮਰਤੁ, ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵ ਗਰੁਕਤ੍ਤਾ। ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਹਿ ਵਿਪਰਿਵਤ੍ਤਨਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੇ, ਮਤੇ ਭੇਦਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ।
ਸਰੂਪਮਰਣਂ ਤਿਸ੍ਸੋ, ਫੁਸ੍ਸੋ ਮਞ੍ਞੇਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾ॥

ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਪਨ ''ਦੁਤਿਯਵਾਦੇ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਮਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਦੇਵਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ''ਤਿ। ''ਸਕਸਕਰੂਪੇਨੇਵ ਮਰਣਂ ਭਵਤਿ ਨਾਞ੍ਞਥਾ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਯਕ੍ਖਪੇਤਰੂਪੇਨ ਮਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਮਰਣੇ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਪਹਾਰਂ ਲਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਮਾਰਣਤ੍ਥਾਯ ਕਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੭੭. **ਸਾਧੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਰਤੂ**ਤਿ ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਰੋਤਿ। **ਵਿਸਭਾਗਰੋਗੋ**ਤਿ ਸਰੀਰਟ੍ਠੋ ਗਣ੍ਡਪੀਲ਼ਕਾਦਿ।

੧੭੮. **ਕਾਲ਼ਾਨੁਸਾਰੀ**ਤਿ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਲਤਾਯ ਮੂਲਂ ਕਿਰ। ਮਹਾਕਚ੍ਛਪੇਨ ਕਤਪੁਪ੍ਫਂ ਵਾ। **ਹਂਸਪੁਪ੍ਫ**ਨ੍ਤਿ ਹਂਸਾਨਂ ਪਕ੍ਖਪਤ੍ਤਂ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕਾਣਤ੍ਤਿਕਨਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਿਧਿ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬੋ।

ਪਦਭਾਜਨੀਯਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੦. **ਮਰਣਤ੍ਥਿਕਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦੇਨ ਸਗ੍ਗੁਪਾਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਮਰਣਤ੍ਥਿਕਾਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਏਵਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਿਨੋ ਮਰਣਤ੍ਥਿਕਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਰਣਤ੍ਥਿਕਭਾਵਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਆਪਨ੍ਨਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। ਨ ਹਿ ਤੇ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਵੋਹਾਰਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਵੋਹਾਰਵਸੇਨ। ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨੇਤਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਪਾਸੇ ਬਦ੍ਧਸੂਕਰਮੋਚਨੇ ਵਿਯ ਨ ਹੋਤਿ। **ਯਥਾਨੁਸਨ੍ਧਿਨਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਮਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪ੍ਪਟਿਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਭਾਗੇ ਹਿ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਵਲਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। **ਦਸ੍ਸਿਤੇ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੇ। **ਪਟਿਬਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਤਯਾ ਪਟਿਬਨ੍ਧਂ, ਪਰਿਭੋਗਨ੍ਤਰਾਯਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਮਾ ਅਕਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੮੧-੨. ਯਸ੍ਮਾ ਕਿਰਿਯਂ ਦਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਪਠਮਂ ਲਦ੍ਧ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਪਿਣ੍ਡਪਾਤਤੋ ਪਣੀਤਪਣੀਤਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥਪਿ ਅਤ੍ਤਕਾਰਿਯਂ ਅਦਾਸਿ। **ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਂ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਤਨੇ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਅਭਿਸਨ੍ਧਿ ਨਤ੍ਥਿ। **ਨ ਮਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਟਿਘੋ ਚ ਪਯੋਗੋ ਚ ਅਤ੍ਥਿ, ਵਧਕਚੇਤਨਾ ਨਤ੍ਥਿ। **ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਤ੍ਥੁਅਜਾਨਨਵਸੇਨ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਦਂ ਕਿਰ ਤੇਸਂ ਨਾਨਤ੍ਤਂ। 'ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚੋ ਅਹ'ਨ੍ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਥਾਰੂਪਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨੋ ਚੇ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ ਚੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ। "**ਮੁਗ੍ਗਰਾ** ਨਾਮ ਖਾਦਨਦਣ੍ਡਕਾ। **ਵੇਮਾ** ਨਾਮ ਤੇਸਂ ਖਾਦਨਦਣ੍ਡਕਾਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚ ਉਪਰਿ ਚ ਤਿਰਿਯਂ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਦਣ੍ਡਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਹੇਟ੍ਠਾਵ ਦੁਵਿਧਾਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਹਤ੍ਥਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ** ''ਤਸ੍ਸ ਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਮਾ ਹੋਤੂ''ਤਿ **ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ**। **ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਂ ਬਜਾਕਰਿਤ੍ਵਾ** ਤਪ੍ਪਭਵਂ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਲਜ੍ਜੀਯਨ੍ਤੋ **ਆਹਾਰਂ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ** ਸਭਾਗਾਨਂ ਬਜਾਕਤਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਹਿ ਕਪ੍ਪਿਯਖੇਤ੍ਤਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ।

੧੮੬. **ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਨ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ। ਸਾ ਹਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਕਤਾਪਿ ਅਕਤਾ ਵਿਯਾਤਿ ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। '''ਵਦੇਯਜਾਥ, ਭਨ੍ਤੇ ਯੇਨਤ੍ਥੋ'ਤਿ ਏਵਂ ਅਕਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਭੂਤਾਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਸਹਤ੍ਥਾ ਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। **ਪਿਤੁਚ੍ਛਾ** ਨਾਮ ਪਿਤੁਭਗਿਨੀ। **ਸਚੇਪਿ ਨ ਯਾਚਨ੍ਤਿ** ''ਯਾਚਿਤੁਂ ਦੁਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ, ਸਯਂ ਵਾ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤੁਮਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ। ''ਯਦਾ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ। '''**ਵੇਜ੍ਜਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਨ ਹੋਤੀ**'ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯਾਵ ਸਤ੍ਤਮੋ ਕੁਲਪਰਿਵਟ੍ਟੋ, ਤਾਵ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੂ**ਤਿ ਮਹਾਮਾਤੁਯਾਚੂਲ਼ਮਾਤੁਯਾਤਿਆਦੀਨਂ।

ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾਤਿ ''ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ''ਨ ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤਿ ਸਚੇ, ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕਪ੍ਪਿਯਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਂ ਆਨੇਥਾਤਿਆਦਿਨਾ। "**ਪੂਜਂ ਅਕਾਸੀ**'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਯਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

"ਭਣਥਾ"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਧਮ੍ਮਞ੍ਹਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਨੋ ਚੇ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਾਦਾ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬਾ**। ਅਵਮਙ੍ਗਲਨ੍ਤਿ ਹਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ।

ਚੋਰਨਾਗਸ੍ਸ ਹਿ ਆਮਟ੍ਠਂ ਦਿਨ੍ਨੇ ਕੁਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਨਾਮਟ੍ਠਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਨ੍ਤਰੇ ਥੋਕਂ ਭਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੇ ਭਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਦਾਸਿ, ਸੋ ਤੇਨ ਤੁਸ੍ਸਿ। **ਵਰਪੋਤ੍ਥਕਚਿਤ੍ਤਤ੍ਥਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਤ੍ਥਰਣਵਿਕਤਿ। **ਪਿਤੁਰਾਜਾ** ਦਮਿਲ਼ਸ੍ਸ ਪਰਾਜਿਤੋ **ਰੋਹਣੇ** ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਪਰਿਵੁਤੋ ''ਰਜ੍ਜਂ ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨੁਰਾਮਗ੍ਗੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਏਕਂ ਅਮਚ੍ਚਂ ਘਾਤਾਪੇਸਿ। ਸੇਸਾ ਭਯੇਨ ਪਲਾਯਨ੍ਤਾ ਅਰਞ੍ਞੇ ਅਨੁਰਾਮਗ੍ਗੇ ਚੋਰੇਹਿ ਵਿਲੁਤ੍ਤਾ **ਹਮ੍ਬੁਗਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰਂ** ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਚਾਤੁਨਿਕਾਯਿਕਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਤੇਸਂ ਸਙ੍ਗਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਰਜ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਾ **ਹਮ੍ਬੁਗਲ੍ਲਕਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ** ਅਭਯਗਿਰਿਵਿਹਾਰਂ ਅਕਾਸਿ। ਸੇਸਾਪਿ ਏਕੇਕਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰਾਪੇਸੁਂ ਕਿਰ।

੧੮੭. ਚੋਰਸਮੀਪਂ ਪੇਸੇਨ੍ਤੋ "**ਵਾਲ਼ਯਕ੍ਖਵਿਹਾਰਂ** ਪੇਸੇਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਦਿਸੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਮਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤ੍ਤਾ। ਤਲ਼ਾਕਾਦੀਸੁ ਮਚ੍ਛਾਦਿਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਕੇਵਟ੍ਟੇ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ''ਤਲ਼ਾਕਤੀਰਂ ਗਚ੍ਛਾ''ਤਿ ਪਹਿਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ,

‘‘ਵਾਲ਼ਯਕ੍ਖਵਿਹਾਰਂ ਪਾਹੇਸੀ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਦਿਸੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਮਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸਾਨੁਲੋਮਤੋ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿ ‘‘ਏਵਂ ਵਾਲ਼ਯਕ੍ਖਮ੍ਪੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ।

੧੮੯. **ਤਂ ਤਤ੍ਰਟ੍ਠਿਤਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ **ਤਂ**-ਸਦ੍ਦੋ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਤਰੇਸੁ ਪਾਰਾਜਿਕਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਆਪਨ੍ਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਇਮਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸੀਘਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਦਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਨਪਿ ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। **ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਟ੍ਟਤਿ** ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ।

੧੯੦. ਕਥਂ? ਕੁਟਿਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਭਗਵਤਾ ਪਟਗ੍ਗਿਦਾਨਾਦਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਕੁਟਿ ਨਾਮੇਸਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਸ੍ਸ ਨਗ੍ਗਭਾਵਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਂ ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਜੀਵਿਤਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਞ੍ਚ ਸਪ੍ਪਦਟ੍ਠਕਾਲੇ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਪਿ ਜੀਵਿਤਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਚ ਰੁਕ੍ਖੋ ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿਆਦਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੋ ਏਵੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣਂ। ਏਤ੍ਥ ਪਨਾਯਂ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਤਕ੍ਕੋ – ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁਪਿ ਸਤ੍ਤਾ ਨਗ੍ਗਿਯਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਸਾਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯੂਪਗਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ , ਤਥਾ ਸਪ੍ਪਾ ਚ ਡਂਸਿਤ੍ਵਾ, ਤੇਸਂ ਪਾਪਵਿਮੋਚਨਤ੍ਥਂ ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ। ਦਾਨਪਤੀਨਂ ਚਿਤ੍ਤਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਪਟਗ੍ਗਿਦਾਨਾਦਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਲੋਕਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਨ੍ਤਰਾਯੋ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਲਾਭਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੋਤਿ। ਵਧਕਸ੍ਸ ਪਨ ਚਿਤ੍ਤਹਿਤਕਰਣਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਪਨ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮਂ, ਜੀਵਿਤਪਰਿਚ੍ਚਜਨਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ‘‘ਅਹੋ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪਸਾਦਮੇਵ ਲਭੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸਿਦ੍ਧਿਯਾਤਿ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ‘‘ਜੀਵਿਤਤ੍ਥਾਯ ਰੁਕ੍ਖਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਸਿਨੇਹਵਸੇਨ ਛਿਨ੍ਦਨਤੋ ਅਕੁਸਲਤ੍ਤਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਅਨੇਕੇਸੁ ਰੁਕ੍ਖੇਨ ਓਤ੍ਥਤੇਸੁ, ਓਪਾਤੇ ਵਾ ਪਤਿਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਰੁਕ੍ਖਛੇਦਨਾਦਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ? ਪਰਪਰਿਤ੍ਤਾਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋਤਿ। **ਪਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਕ੍ਖਣਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **“ਸਮਨ੍ਤਾ ਭੂਮਿਤਚ੍ਛਨ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੯੧. **ਤੀਹਿ ਮਾਰਿਤੇ ਪਨ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੀਸੁ ਏਕੇਨ ਮਾਰਿਤੇਪਿ ‘‘ਖੇਤ੍ਤਮੇਵ ਓਤਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਯੋਪਿ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਾਰੇਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਵਾ ਅਵਿਸਙ੍ਕੇਤ”**ਨ੍ਤਿ। **“ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਂ ਹੋਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਬਲਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯੋ ਚੇ ਮਾਰੇਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ। **“ਦ੍ਵੇ ਮਾਰੇਨ੍ਤੂ”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਏਕੇਨ ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਮਾਰਿਤੇ ਪਾਰਾਜਿਕ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਹਾਰਾਨਂ ਮਰਣੇ ਸਤਿ ਦ੍ਵੇ ਮਾਰਿਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਸਤਿ ਏਕੋਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਜਾਨਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਂ

ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾਤੀਰਿਯਭਿਕ੍ਖੁਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੩. ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਵਗ੍ਗੁ ਚ ਸਾ ਮੋਦਯਤਿ ਚ ਸਤ੍ਤੇਤਿ **ਵਗ੍ਗੁਮੁਦਾ**। ‘‘ਵਗ੍ਗੁਮਦਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਗ੍ਗੁ ਚ ਸਾ ਪਸਨ੍ਨਸੁਦ੍ਧਤਰਙ੍ਗਸਮਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸੁਖੁਮਾ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਜੀਵਿਤਵਗ੍ਗੁਤ੍ਥਨਿਤਾ ਜੀਵਿਤਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਮਦਸ੍ਸਾਤਿ ਚ ਬਹੁਖਜ੍ਜਭੋਜ੍ਜਪਾਨਾਦਿਸਮਿਦ੍ਧਾ ਨਦੀ ਛਣਦਿਵਸੇਸੂਤਿ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵਗ੍ਗੁ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਤਿ ਲੋਕੇਨ ਸਮ੍ਮਤਾਤਿ ਕਿਰ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਾਸਿਤੋ** ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ।

੧੯੪-੫. ਵਣ੍ਣਵਾ ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਵਨ੍ਤਾਨੀਤਿਪਿ ਸਿਜ੍ਝਤਿ ਕਿਰ ਬਹੁਵਚਨੇਨ। ਯਸ੍ਮਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਊਨਤ੍ਤਂ, ਪੂਰਤ੍ਤਂ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ "**ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠੋਕਾਸਸ੍ਸ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤ੍ਤਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਛਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠੋਕਾਸੋ ਹਦਯਵਤ੍ਥੁ। ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥਚਕ੍ਕੇ **ਪਾਕਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ**। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਹਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾ ਦਹਤਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ। **ਗੋਤ੍ਰਭੁਨੋ**ਤਿ ਗੋਤ੍ਤਮਤ੍ਤਂ ਅਨੁਭਵਤ੍ਤਾ ਨਾਮਮਤ੍ਤਕਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਵਿਭਙ੍ਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੭. **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਰੂਪਾਵਚਰਜ੍ਝਾਨਾਨਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਤ੍ਥੇਵ ''ਯਂ ਞਾਣਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਂ, ਯਂ ਦਸ੍ਸਨਂ, ਤਂ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਪਦੇਨ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** "**ਵਿਜ੍ਜਾਸੀਸੇਨ ਪਦਭਾਜਨਂ ਵੁਤ੍ਤ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਧੁਰਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਮਂ ਕਤ੍ਵਾ।

ਪਦਭਾਜਨੀਯਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੯. ਅਨਾਗਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਰਾਗਾਦੀਨਂ ਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਰਾਗਾਦਯੋਵ **ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ। ਤਿਸ੍ਸਨ੍ਨਞ੍ਚ ਵਿਜ੍ਜਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਵਿਜ੍ਜਾਨਂ ਲਾਭੀਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਭਣਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਂ, ਨ ਵਤ੍ਥੁਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਕਿਲੇਸਨਹਾਨਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂਖਣਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਮਗ੍ਗਕਿਚ੍ਚਦੀਪਨਤੋ। ਤੇਨੇਵ "**ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਿਨਾ ਨਤ੍ਥੀ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਗਤਨੀਵਰਣਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਯਾਵਞ੍ਚ ਵਿਜ੍ਜਾ ਅਨਾਗਤਾ, ਤਾਵ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਸ੍ਸ ਲਾਭੀਮ੍ਹੀ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਯਦਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ, ਸੋਪਿ ਚ ਤਥਾ ਜਾਨਾਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਸ੍ਸਪਿ ਤਂਨਾਮਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। "**ਅਵਿਸੇਸੇਨਾਪਿ ਵਦਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤੋ 'ਪਾਰਾਜਿਕ'ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਯਥਾ ਕਿਂ 'ਵਿਜ੍ਜਾਨਂ ਲਾਭੀਮ੍ਹੀ'ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਤ੍ਥੁਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਸਮ੍ਭਵੇਪਿ ਤਾਸਂ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਮਿਧਾਪਿ। **ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਞ੍ਞਂ ਪਮਾਣਂ ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣਮਾਰੋਚੇਤੁਕਾਮੋ ਲੋਕਿਯੇਨ ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਂ ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਂ ਵਦਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਇਤਰਥਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਅਪਰੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੁਦ੍ਧਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਜ੍ਜਾਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਇਧ ਅਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ਸਾਸਨੇ ਵਤ੍ਥੁਵਿਜ੍ਜਾਦੀਨਂ ਵਿਜ੍ਜਾਵਿਧਾਨਾਭਾਵਾ। ਭਗਵਤਾ ਵਿਭਤ੍ਤਖੇਤ੍ਤਪਦੇ ਵਾ ਤੇਸਂ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਾਨਂ ਅਨਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਞ੍ਞਂ ਪਮਾਣਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਨਂ ਲਾਭੀਮ੍ਹੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। **ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਯੋ ਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਸਂਸਨ੍ਦਨਤੋ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਤ੍ਤਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਾਮੀ'ਤਿ ਵਾ 'ਲਾਭੀਮ੍ਹਾਹਂ ਤਸ੍ਸਾ'ਤਿ ਵਾ ਵਦਤੋਪੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਮ੍ਪਿ ''ਸਚੇ ਪਨਸ੍ਸੇਵਂ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਮੇਵ, ਸੋਪਿ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸੇਸਂ ਆਰੋਚੇਤੁਮੇਵ ਵਦਤਿ। ''ਯੋ ਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਤੀ'ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਹਂ-ਵਚਨਾਭਾਵਾ ਪਰਿਯਾਯੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਇਧ ਪਨ 'ਲਾਭੀਮ੍ਹਾਹਂ ਤਸ੍ਸਾ'ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾਦਿਵਚਨਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਕੋਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾ-ਪਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਵ ਪਾਠੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯਪਿ ਏਕੇਕਮ੍ਪਿ ਏਕੇਕਫਲਵਸੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਰਾਗਸ੍ਸ ਪਹਾਨਨ੍ਤਿਆਦਿਤ੍ਤਿਕੇ ਕਿਲੇਸਪ੍ਪਹਾਨਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਿਨਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੇਨ ਹਿ ਰਾਗਦੋਸਾਨਂ ਪਹਾਨਂ, ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਮੋਹਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਰਾਗੋ ਮੇ ਪਹੀਨੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਤੋਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। **ਰਾਗਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਨੀਵਰਣਤਾ**ਤਿਆਦਿਤ੍ਤਿਕੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਰਾਗਾ ਮੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਨੀਵਰਣ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵਾਤਿ। **ਅਕੁਪ੍ਪਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕੇਚਿ ਉਤ੍ਤਰਵਿਹਾਰਵਾਸਿਨੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਇਤਿ ਜਾਨਾਮਿ, ਇਤਿ ਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨੇਨੇਵ **ਮਾਤਿਕਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਏਵਂ **ਪਦਭਾਜਨੇ** ''ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਂ, ਸਮਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਅਤੀਤਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਵਦਤੋਪਿ ਹੋਤੂਤਿ ਚੇ? ਨ,

ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਕਥਂ? ਅਦ੍ਧਾਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਤਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਅਤੀਤਤ੍ਤਭਾਵਾ। ਅਤੀਤਤ੍ਤਭਾਵੋ ਹਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ।

੨੦੦. "**ਸਚੇਪਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵਾ**"ਤਿ ਅਟ੍ਠਾਨਪਰਿਕਪ੍ਪਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਿਰ। ''ਇਤਿ ਵਾਚਾ ਤਿਵਙ੍ਗਿਕਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਨਤ੍ਥੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮੇ ਸਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸਾਭਾਵਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਂ, ਸਮਾਪਨ੍ਨੋਤਿ ਇਮੇਸਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਕਾਲਵਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਵਚਨਵਿਸੇਸੋ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿ ਏਵ।

੨੦੭. **ਉਕ੍ਖੇਟਿਤੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਾਸਿਤੋ। ਖਿਟ ਉਤ੍ਰਾਸਨੇ।

ਸੁਦ੍ਧਿਕਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਥੇਤਿ ਵਿਜਾਨਨਟ੍ਠਾਨੇ, ਤੇਨ ''ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਥਮਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਦਿਬ੍ਬਾਯ ਸੋਤਧਾਤੁਯਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਝਾਨਂ ਕਿਰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੋ ਚੇ ''ਏਸ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣਦੀਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਏਵਂ ਵਦਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਚੇ? ਪਾਰਾਜਿਕਚ੍ਛਾਯਾ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭੇਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਨੁਲ੍ਲਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਯਦਿ ਉਲ੍ਲਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਅਪਰੇ। ''ਤਂ ਪਰਤੋ 'ਨਾਵੁਸੋ, ਸਕ੍ਕਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਨ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁ'ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਦਭਾਜਨੀਯਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੫-੬. ਦੁਕ੍ਕਰ ਆਗਾਰ ਆਵਟਕਾਮ ਅਭਿਰਤਿਵਤ੍ਥੂਸੁ ''ਯਦਿ ਉਲ੍ਲਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਪਾਰਾਜਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਕਾਰਣਂ ਪਨ ਦੁਦ੍ਦਸਂ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ, ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਯਾਨੇਨ ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਪਦਸਾ ਗਮਨਵਸੇਨੇਵ ਕਤਿਕਾਯ ਕਤਾਯ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। "**ਅਪੁਬ੍ਬਂਅਚਰਿਮਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ**"ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਟ੍ਠੇਥ ਏਥ ਗਚ੍ਛਾਮਾਤਿ ਏਵਂ ਸਹਗਮਨੇ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਤਕ੍ਕੋ। **ਵਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਥਾ ਵਸਨ੍ਤੋ ਚੇ ਉਪਾਸਕੇਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ। ''ਰਤ੍ਤਿਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨ ਪਾਰਾਜਿਕੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਾਨਾਵੇਰਜ੍ਜਕਾ**ਤਿ ਨਾਨਾਜਨਪਦਵਾਸਿਨੋ। **ਸਙ੍ਘਲਾਭੋ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਡ੍ਢਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੁਣਨਕੋਟ੍ਠਾਸੋ।

੨੨੮. ਇਧਾਤਿ ''ਕੋ ਨੁ ਖੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਞ੍ਹਾਕਮ੍ਮੇ। **ਧਮ੍ਮਧਾਤੁ** ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ।

੨੩੨. ਨ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾਤਿ ਨ ਸੀਹੋਕ੍ਕਨ੍ਤਵਸੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਤਰਾਭਵਭੂਤਾ ਏਕਾ ਏਵ ਜਾਤੀਤਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਨਿਗਮਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੩. **ਚਤੁਵੀਸਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਾਤੁਘਾਤਕਪਿਤੁਘਾਤਕਅਰਹਨ੍ਤਘਾਤਕਾ ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਪਨ੍ਨਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋ, ਲਮ੍ਬਿਆਦਯੋ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਂ ਆਪਨ੍ਨਾ ਏਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਕੁਤੋ ਚਤੁਵੀਸਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾਜਾਨਨਤੋ। ਮਾਤੁਘਾਤਕਾਦਯੋ ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਧਾਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਏਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਲਮ੍ਬਿਆਦਯੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਯਸ੍ਮਾ ਏਕੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਟਿਸੇਵਿਨੋ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਸੁਂ ਵੁਤ੍ਤਾ। ''ਏਕਕਮ੍ਮਂ ਏਕੁਦ੍ਦੇਸੋ ਸਮਸਿਕ੍ਖਤਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸਂਵਾਸਸ੍ਸ ਅਭਬ੍ਬਤਾਮਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਯਥਾ ਪੁਰੇ ਤਥਾ ਪਚ੍ਛਾ''**ਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਨੇਸਂ ਸਮਞ੍ਞਾਯਪਟਿਞ੍ਞਾਯਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੋਪਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਣ੍ਡੋ

੧. ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੫. ''ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਕਾਰਕੋ ਇਧ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ? **ਅਭਿ**-ਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਇਮਸ੍ਸ ਸਾਪੇਕ੍ਖਾਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਕਥਂ? ਕਣ੍ਡੁਵਨਾਦਿਅਧਿਪ੍ਪਾਯਚੇਤਨਾਵਸੇਨ ਚੇਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਣ੍ਡੁਵਨਾਦਿਉਪਕ੍ਕਮੇਨ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਮੇਥੁਨਰਾਗਵਸੇਨ ਊਰੁਆਦੀਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਸੁ, ਵਣਾਦੀਸੁ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੂਸੁ ਚ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਯਾ ਸਤਿਪਿ ਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ। ਮੋਚਨਸ੍ਸਾਦਸਙ੍ਖਾਤਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾਪੇਕ੍ਖਾਵ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ ਸਤਿ ਉਪਕ੍ਕਮੇ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਨ ਮੋਚਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਇਧ ਕਾਰਕੋ ਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ, ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਂ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਕਾਰਕੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ''ਚੇਤੇਤਿ ਨ ਉਪਕ੍ਕਮਤਿ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਵਿਰੋਧੋ। ''ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਾਯ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਯਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਭੁਮ੍ਮੇ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇਪਿ ਸੋਵ ਵਿਰੋਧੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦੁਭਯਵਚਨਕ੍ਕਮਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਾ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਮਿਤ੍ਤਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਾਭਾਵਤੋ ਹੇਤੁਤ੍ਥਨਿਯਮੋ ਨ ਕਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਕਤੇ ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਾ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿ, ਉਪਕ੍ਕਮੇ ਅਸਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦੀਪਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੩੬-੭. **ਸਞ੍ਚੇਤਨਿਕਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਵਿਗ੍ਗਹੇਨ ਉਪਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਾਤ੍ਥਕਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਇਕਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ। ਵਾਤਪਿਤ੍ਤਸੇਮ੍ਹਰੁਹਿਰਾਦਿ**ਆਸਯਭੇਦਤੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਾਤੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਥਵੀਧਾਤੁਆਦਯੋ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਚਕ੍ਖੁਧਾਤੁਆਦਯੋ ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਾ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਲਿਖਿਤਂ। **ਵਤ੍ਥਿਸੀਸ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥਿਪੁਟਸ੍ਸ ਸੀਸਂ। ''ਅਙ੍ਗਜਾਤਸ੍ਸ ਮੂਲਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਨ ਅਗ੍ਗਸੀਸ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਤਥੇ**ਵਾਤਿ ''ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਉਪਕ੍ਕਮਤੋ''ਤਿਆਦਿਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਤਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵ**ਾਤਿ ''ਨ ਸਕਲਕਾਯਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਨ ਠਾਨਾ ਚੁਤਮਤ੍ਤੇ ਹੋਤੂ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਲਿਖਿਤਂ। ''ਦਕਸੋਤਂ ਓਤਿਣ੍ਣਮਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨ ਸਮੇਤੀਤਿ ਚੇ ? ਤਤੋ ਦਕਸੋਤੋਰੋਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥਾਤਿਆਦਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਉਪਕ੍ਕਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਕ੍ਕਂ ਠਾਨਾ ਚਾਵੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਵਸੇਨ ਦਕਸੋਤੋਰੋਹਣਂ ਨਿਵਾਰੇਤੁਂ ਅਧਿਵਾਸੇਮੀਤਿ। ਤਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੇ ਅਧਿਵਾਸੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਥਾਪਿ ਅਧਿਵਾਸਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਅਧਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਦਕਸੋਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਨਿਵਾਰੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ''ਅਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਠਾਨਾ ਚੁਤਞ੍ਹਿ ਅਵਸ੍ਸਂ ਦਕਸੋਤਂ ਓਤਰਤੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਗਣ੍ਠਿਪਦਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਸਮੇਤਿ। **ਤਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਤ੍ਵ**ਾਤਿ ਸਕਟ੍ਠਾਨਤੋ। ਸਕਸਰੀਰਤੋ ਹਿ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੁਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ''ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਵਾ ਅਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੇ ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਮ੍ਹਾ ਤਮ੍ਹਾ ਸਰੀਰਪਦੇਸਾ ਚੁਤਂ ਅਵਸ੍ਸਂ

ਦਕਸੋਤੰ ਓਤਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁੱਤੰ ‘‘ਦਕਸੋਤੰ ਓਤਿਣ੍ਣਮਤ੍ਤੇ’’ਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਚ ਆਪੱਤਿਯਾ ਪਾਕਟਕਾਲੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਕਿੰ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ? ਮੋਚਨਸ੍ਸਾਦੇਨ ਨਿਮਿੱਤੇ ਉਪਕ੍ਕਮਤੋ ਸੁਕ੍ਕੰ ਬਹੁਤਰਮ੍ਪਿ ਸਰੀਰਪਦੇਸਾ ਚੁਤੰ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਲਗ੍ਗਾਵਸੇਸੰ ਯਤ੍ਤਕੰ ਏਕਾ ਖੁਦ੍ਦਕਮਕ੍ਖਿਕਾ ਪਿਵੇਯ੍ਯ, ਤੱਤਕੇ ਦਕਸੋਤੰ ਓਤਿਣ੍ਣਮਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪੱਤਿ। ਵੁੱਤਞ੍ਹਿ **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯੰ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਦਕਸੋਤੰ ਅਨੋਤਿਣ੍ਣੇਪਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ’’ਤਿਆਦਿ। ਤੱਤਕਸ੍ਸ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨੰ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਚੇਤੇਤਿ ਉਪਕ੍ਕਮਤਿ ਨ ਮੁੱਚਤਿ, ਆਪੱਤਿ ਥੁਲ੍ਲੱਚਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਥੁਲ੍ਲੱਚਯਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਯ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਮੁੱਚਤਿ, ਪਸ੍ਸਾਵਮ੍ਪਿ ਵਣ੍ਣਤੰ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਵੱਤ੍ਥਿਕੋਸਗਤਸ੍ਸ ਪਿਚ੍ਛਿਲਤਾਯ ਵਾ ਞਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਤੋ ਵੁੱਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੰ। ਅਯਮੇੱਤ੍ਥ ਤਤਿਯੱਤ੍ਥੇਰਵਾਦੇ ਯੁੱਤਿ। ਸਬ੍ਬਾਚਰਿਯਾ ਇਮੇ ਏਵ ਤਯੋ ਥੇਰਾ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਦਕਸੋਤੋਰੋਹਣੰ ਨਿਮਿੱਤੇ ਉਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਦੁਤਿਯੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਸਾਧਾਰਣਤੋ ਏੱਤ੍ਥ, ਏਵੰ **ਉਪਤਿਸ੍ਸੱਤ੍ਥੇਰੋ** ਵਦਤਿ ਕਿਰ।

ਠਾਨਾ ਚੁਤਞ੍ਹਿ ਅਵਸ੍ਸੰ ਦਕਸੋਤੰ ਓਤਰਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **“ਠਾਨਾ ਚਾਵਨਮੱਤੇਨੇਵੇੱਤ੍ਥ ਆਪੱਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ”**ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਦਕਸੋਤੰ ਓਤਿਣ੍ਣੇ ਏਵ ਆਪੱਤਿ। ਸੁਕ੍ਕਸ੍ਸ ਹਿ ਸਕਲੰ ਸਰੀਰੰ ਠਾਨੰ, ਅਨੋਤਿਣ੍ਣੇ ਠਾਨਾ ਚੁਤੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬੰ। ਆਭਿਧਮ੍ਮਿਕੱਤਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ‘‘ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ ਨਾਮ ਰਾਗਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿ (ਕਥਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੭) **ਕਥਾਵੱਤ੍ਥੁਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁੱਤੱਤਾ ਸਮ੍ਭਵੋ ਚਿੱਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨੋ, ‘‘ਤੰ ਅਸੁਚਿੰ ਏਕਦੇਸੰ ਮੁਖੇਨ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ, ਏਕਦੇਸੰ ਅਙ੍ਗਜਾਤੇ ਪਕ੍ਖਿਪੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੦੩) ਵਚਨਤੋ ਉਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨੋ ਚ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਚ ਖੋ ਅਵੀਤਰਾਗਸ੍ਸੇਵ ‘‘ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਵਕਾਸੋ ਯੰ ਅਰਹਤੋ ਅਸੁਚਿ ਮੁੱਚੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੩; ਕਥਾ॰ ੩੧੩) ਵਚਨਤੋ। **ਪਰੂਪਾਹਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਅੱਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸ ਆਸਯੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕਸ੍ਸ ਉੱਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਾਨੰ ਵਿਯ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨੋਕਾਸੋ ਅੱਤ੍ਥੀ’’ਤਿ (ਕਥਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੯) ਚਨਤੋ ਤਸ੍ਸ ਆਸਯੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਪਾਕਤਿਕਚਿੱਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਰੂਪੰ ਵਿਯ ਅਸੰਸਟ੍ਠੱਤਾ, ਨਿਕ੍ਖਮਨਤੋ ਚ ‘‘ਵੱਤ੍ਥਿਸੀਸੰ, ਕਟਿ, ਕਾਯੋ’’ਤਿ ਤਿਧਾ ਸੁਕ੍ਕਸ੍ਸ ਠਾਨੰ ਪਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਸਪ੍ਪਵਿਸੰ ਵਿਯ ਤੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ, ਨ ਚ ਵਿਸਸ੍ਸ ਠਾਨਨਿਯਮੋ, ਕੋਧਵਸੇਨ ਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ, ਏਵਮਸ੍ਸ ਨ ਚ ਠਾਨਨਿਯਮੋ, ਰਾਗਵਸੇਨ ਉਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੋਤੀਤਿ ਤੱਕੋ।

ਖੋਭਕਰਣਪੱਚਯੋ ਨਾਮ ਭੇਸਜ੍ਜਸੇਨਾਸਨਾਹਾਰਾਦਿਪੱਚਯੋ। **ਸੰਸੱਗ੍ਗਭੇਦਤੋਪੀ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਤੀਹਿਪਿ। **ਪਹੀਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੱਤਾ**ਤਿ ਏੱਤ੍ਥ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਨ ਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਵਿਪਲ੍ਲੱਤ੍ਥੰ ਅਭੂਤਮੇਵਾਤਿ ਆਪੱਜ੍ਜਤਿ। ਤਤੋ ‘‘ਯੰ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਨਿਮਿੱਤਤੋ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਤੰ ਏਕਨ੍ਤਸੱਚਮੇਵ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਇਦੰ ਵਿਰੁੱਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵਿਸਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ। ਸੋ ਹਿ ਸੱਚੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਅਲਿਕੋ ਵਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਞ੍ਚੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ ਸਿਯਾ, ‘‘ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਪਹੀਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸੱਤਾ ਸੱਚਮੇਵ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨਾਸੱਚ’’ਨ੍ਤਿ ਵੱਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ। ਕਿਨ੍ਤੁ ਦਸ੍ਸਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਭੂਤੰ, ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ ਹਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਸੁਣਨ੍ਤੋਪਿ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਮੁਨਨ੍ਤੋਪਿ ਮੁਨਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਸੱਚਮ੍ਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਨੋ ਤੱਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। **ਤੰ ਰੂਪਨਿਮਿੱਤਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣੰ ਨ ਹੋਤਿ,** ਆਗਨ੍ਤੁਕਪੱਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਰੂਪਨਿਮਿੱਤਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ। ਕਮ੍ਮਨਿਮਿੱਤਗਤਿਨਿਮਿੱਤਭੂਤਾਨਿ ਹਿ ਰੂਪਨਿਮਿੱਤਾਦੀਨਿ ਭਵਙ੍ਗਸ੍ਸ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਏਵ। ਤੱਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਨਿਮਿੱਤਮਤੀਤਮੇਵ, ਗਤਿਨਿਮਿੱਤੰ ਥੋਕੰ ਕਾਲੰ ਪੱਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਸਿਯਾ।

ਈਦਿਸਾਨੀਤਿ ਪੱਚਕ੍ਖਤੋ ਅਨੁਭੂਤਪੁਬ੍ਬਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਾਗਨ੍ਤੁਕਪੱਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਰੂਪਨਿਮਿੱਤਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ, ਰਾਗਾਦਿਸਮ੍ਪਯੁੱਤਾਨਿ ਚਾਤਿ ਅੱਤ੍ਥੋ। **ਮੱਕਟਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦਾ ਲਹੁਪਰਿਵੱਤਾ ਹੋਤਿ**। ਸੋ ਹਿ ਰੁਕ੍ਖਸਾਖਤੋ ਪਤਨਭਯਾ ਅਭਿਕ੍ਖਣੰ ਉਮ੍ਮੀਲਤਿ ਚ ਸੁਪਤਿ ਚ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਉਮ੍ਮੀਲਨ੍ਤਿ ਸੁਬਹੱਤਤਰੰ ਪਟਿਬੁਦ੍ਧਾ ਵਿਯ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਪਟਿਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਭਵਙ੍ਗੋਤਰਣੰ ਵਿਯ ਸੁਪਿਨਕਾਲੇਪਿ ਤੇਸੰ ਭਵਙ੍ਗੋਤਰਣੰ ਹੋਤਿ, ਯੇਨ ‘‘ਸੁਪਤੀ’’ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ। ‘‘ਭਵਙ੍ਗਚਿੱਤੇਨ ਹਿ ਸੁਪਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਭਵਙ੍ਗੋਤਰਣੰ ਕਰਜਕਾਯਸ੍ਸ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹਸਨ੍ਤਭਾਵੂਪਨਿਸ੍ਸਯੱਤਾ ‘‘ਨਿਦ੍ਦਾ’’ਤਿ ਵੁੱਚਤਿ। ਸਾ ਕਰਜਕਾਯਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵੇਨ ਸੁਪਿਨਦਸ੍ਸਨਕਾਲੇ ਭਵਙ੍ਗਤੋ ਉੱਤਰਣੇ ਸਤਿਪਿ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹਸਨ੍ਤਭਾਵਪ੍ਪੱਤਿਯਾ ‘‘ਪਵੱਤਤੀ’’ਤਿ ਚ ਵੁੱਚਤਿ, ਯਤੋ ਸੱਤਾ ‘‘ਪਟਿਬੁਦ੍ਧਾ’’ਤਿ ਨ ਵੁੱਚਨ੍ਤਿ, ਕਰਜਕਾਯਸ੍ਸ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹਸਨ੍ਤਸਭਾਵਪ੍ਪੱਤਿਤੋ ਚ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਹਦਯਵੱਤ੍ਥੁ ਨ ਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾਪਿ ਚਿੱਤਪ੍ਪਵੱਤਿ

ਅਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨਵਟ੍ਟਿਨਿਸ੍ਸਿਤਦੀਪਪ੍ਪਭਾ ਵਿਯ। ਤੇਨੇਵ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸ੍ਵਾਯਂ ਦੁਬ੍ਬਲਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ ਚੇਤਨਾਯ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਆਕਡ੍ਢਿਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥੋ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਪਨ ''ਦੁਬ੍ਬਲਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾਤਿ ਸੁਪਿਨੇ ਉਪਟ੍ਠਿਤਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦੁਬ੍ਬਲ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਤਂ ਅਨੇਕਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਦੁਬ੍ਬਲਾਰਮ੍ਮਣਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ ਚੇਤਨਾ, ਤਾਯ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਾਰਮ੍ਮਣਾਯ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਾਯ ਵਾ ਅਦੁਬ੍ਬਲਤ੍ਤਾ, ਅਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵੋ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਚੇਤਨਾਯ ਅਵਤ੍ਥੁਕਾਯ ਭਾਵਨਾਪਭਾਵਾਯਾਤਿਰੇਕਬਲਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਭਾਵਨਾਬਲਸਮਪ੍ਪਿਤਞ੍ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਰੂਪਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨਂ ਅਤਿਭਾਰਿਯਮ੍ਪਿ ਕਰਜਕਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇਨੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਿ। ਤਪ੍ਪਟਿਭਾਗਂ ਅਨਪ੍ਪਿਤਮ੍ਪਿ ਕਾਮਾਵਚਰਚਿਤ੍ਤਂ ਕਰਜਕਾਯਂ ਆਕਾਸੇ ਲਙ੍ਘਨਸਮਤ੍ਥਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਗੇਵੇਤਰਂ। ਕਿਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤਂ ਅਨੁਮਾਨਕਾਰਣਂ, ਯੇਨ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਨੁਭਾਵੋਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਭਾਵੇਨ ਵਾ ਲਦ੍ਧਾਸੇਵਨਾਦਿਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਬ੍ਬਲਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾਤਿ ਦੁਬ੍ਬਲਹਦਯਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾਤਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਤਕ੍ਕੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਨ੍ਦਤਿਕ੍ਖਾਕਾਰੇਨ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਨ੍ਦਤਿਕ੍ਖਭਾਵਨਿਪ੍ਫਾਦਨਸਮਤ੍ਥਞ੍ਚੇ, ਹਦਯਵਤ੍ਥੁ ਚਕ੍ਖੁਸੋਤਾਦਿਵਤ੍ਥੁ ਵਿਯ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨ ਚੇਤਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। ਯਤੋ **ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਹੇ** ਉਪਾਦਾਯਰੂਪਪਾਲ਼ਿਯਂ ਉਦ੍ਦੇਸਾਰਹਂ ਨ ਜਾਤਂ। ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਤ੍ਤਾ ਹਿ ਤਂ ਕਾਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਨ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ, ਵਤ੍ਥੁਰੂਪਤ੍ਤਾ ਚ ਅਵਤ੍ਥੁਰੂਪਸ੍ਸ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਮ੍ਪਿ ਨ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਤਸ੍ਸ ਅਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਾ ਚ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ ਅਸੁਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਮ੍ਪਿ ਸਪ੍ਪਾਯਾਸਪ੍ਪਾਯਉਤੁਆਹਾਰਾਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਸਮਾਯੋਗਤੋ, ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤੋ, ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਚ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਟਿਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਪਟਿਬੁਦ੍ਧਂ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮਞ੍ਞਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਕਰਜਕਾਯਸ੍ਸ ਨਿਰੁਸ੍ਸਾਹਸਨ੍ਤਭਾਵਾਕਾਰਵਿਸੇਸੋ ਨਿਦ੍ਦਾ ਨਾਮ। ਸਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਵਙ੍ਗੋਤਰਣਾਕਾਰਵਿਸੇਸੇਨ ਹੋਤਿ, ਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸਤ੍ਤੋ ਭਵਙ੍ਗਤੋ ਉਤ੍ਤਿਣ੍ਣੋ ਸੁਪਿਨਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ''ਕਪਿਮਿਦ੍ਧਪਰੇਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੋ ਸੁਤ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਬੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸਾਧਿਤੋ ਹੋਤਿ।

ਯਸ੍ਮਾ ਭਵਙ੍ਗਵਾਰਨਿਰਨ੍ਤਰਤਾਯ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **“ਯਦਿ ਤਾਵ ਸੁਤ੍ਤੋ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਭਿਧਮ੍ਮਵਿਰੋਧੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਨਿਦ੍ਦਾਕ੍ਖਣੇ ਨ ਪਟਿਬੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **“ਅਥ ਪਟਿਬੁਦ੍ਧੋ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਵਿਨਯਵਿਰੋਧੋ”**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਸ੍ਮਾ ਚ ਅਖੀਣਨਿਦ੍ਦੋ, ਅਨੋਤਿਣ੍ਣਭਵਙ੍ਗੋ ਚ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ **“ਕਪਿਮਿਦ੍ਧਪਰੇਤੋ ਪਸ੍ਸਤੀ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਯਂ ਨੇਵ ਸੁਤ੍ਤੋ ਨ ਪਟਿਬੁਦ੍ਧੋ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਤਂ ਨਿਦ੍ਦਂ ਅਨੋਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਅਭਿਧਮ੍ਮੋ, ਵਿਨਯੋ, ਨਾਗਸੇਨਤ੍ਥੇਰਵਚਨਂ ਯੁਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸਂਸਨ੍ਦਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕਪਿਮਿਦ੍ਧਪਰੇਤੋ**ਤਿ ਭਵਙ੍ਗਤੋ ਉਤ੍ਤਿਣ੍ਣਨਿਦ੍ਦਾਪਰੇਤੋ। ਸਾ ਹਿ ਇਧ ਕਪਿਮਿਦ੍ਧਂ ਨਾਮ। ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਮਿਦ੍ਧਂ? ਯਾ ਕਾਯਸ੍ਸ ਅਕਲ੍ਲਤਾ ਅਕਮ੍ਮਞ੍ਞਤਾ...ਪੇ॰... ਸੁਪਨਂ, ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮਿਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੧੬੩) ਏਵਮਾਗਤਂ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਅਰੂਪਂ, ਇਮਸ੍ਸ ਫਲਭੂਤੋ ਕਰਜਕਾਯਸ੍ਸ ਅਕਲ੍ਲਤਾ'ਪਚਲਾਯਿਕਾਸੁਪਿ ਨਿਦ੍ਦਾਵਿਸੇਸੋ ਕਾਰਣੋਪਚਾਰੇਨ ''ਕਪਿਮਿਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਪਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਞ੍ਚੇਵ ''ਕਪਿਮਿਦ੍ਧਪਰੇਤੋ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸੁਪਿਨਂ ਪਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਮਿ॰ ਪ॰ ੫.੩.੫ ਥੋਕਂ ਵਿਸਦਿਸਂ) ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਯਂ ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੇਨ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੇਨ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਇਧ ਆਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ। **ਅਵਯਵੇ ਸਮੂਹਵੋਹਾਰੇਨ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਾਖਚ੍ਛੇਦਕੋ ਰੁਕ੍ਖਚ੍ਛੇਦਕੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿਆਦਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ, ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿ ਰੁਲ਼੍ਹੀਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਨ ਚ ਮਯਾ**ਤਿ ਵੀਮਂਸਨਪਦਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਮੋਚਨੇ ਚ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਮੁਚ੍ਚਨਪਕਤਿਯਾ ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੪੦. **ਗੇਹ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਾ। **ਵਨਭਙ੍ਗਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਭਤਿਕਂ। ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸੁਖਵੇਦਨਾਮੁਖੇਨ ਰਾਗੋਵ ''ਅਸ੍ਸਾਦੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਸੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਕਪਿਮਿਦ੍ਧਪਰੇਤੋ ਵਿਯ ਭਵਙ੍ਗਸਨ੍ਤਤਿਂ ਅਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸੁਪਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਜਗ੍ਗਨਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਸੋਧਨਤ੍ਥਾਯ।

੨੬੬. ''ਦਾਰੁਧੀਤਲਿਕਲੇਪਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਙ੍ਗਜਾਤਪਟਿਨਿਜ੍ਝਾਨੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਰਿਲ਼ਾਹੇ ਮੋਚਨਰਾਗਜੋ''ਤਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ। ਵਾਲਿਕਾਯ ਵਾ ''ਹਤ੍ਥਿਕਾਮਂ ਨਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ ''ਆਪਤ੍ਤਿ ਤ੍ਵ''ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਾਠੋ। ''ਏਹਿ ਮੇ ਤ੍ਵਂ, ਆਵੁਸੋ ਸਾਮਣੇਰ, ਅਙ੍ਗਜਾਤਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ''ਵਚੀਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਂ ''ਏਵਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾਤਿ ਸਙ੍ਕਰਂ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ।

੨੬੭. ''ਪੁਪ੍ਫਾਵਲਿਯਂ ਸਾਸਵਲਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧੋ ਕਿਰ।

ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੦. ''ਓਤਿਣ੍ਣੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਸ੍ਸ ਸੇਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ''ਵਿਪਰਿਣਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਸ੍ਸ ਵਾਯਾਮੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ''ਸਦ੍ਧਿ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਪਦਂ ਸਂਯੋਗਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਸੋ ਚ ਪਯੋਗੋ ਸਮਾਗਮੋ ਅਲ੍ਲੀਯਨਂ। ਕੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ? ਵਿਪਰਿਣਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ, ਨ ਪਤ੍ਤਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾਦਿਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਸ੍ਸ ਵਾਯਮਤੋ ਫਸ੍ਸਪਟਿਵਿਜਾਨਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਵਾਯਮਿਤ੍ਵਾ ਫਸ੍ਸਂ ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਹਿ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ ਨਾਮ। ਏਵਮਸ੍ਸ ਤਿਵਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਓਤਿਣ੍ਣੋ**। ਕੇਨ? ਵਿਪਰਿਣਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਯਕ੍ਖਾਦਿਨਾ ਸਤ੍ਤੋ ਵਿਯ। ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਵਾ ਏਤਂ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਓਤਿਣ੍ਣੋ ਵਿਪਰਿਣਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਕੂਪਾਦਿਂ ਵਿਯ ਸਤ੍ਤੋ। ਅਥ ਵਾ ''ਰਾਗਤੋ ਉਤ੍ତਿਣ੍ਣੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਉਪਗਤੋ, ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਿਣ੍ਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਵਿਪਰਿਣਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ ਤਮੇਵ ਰਾਗਂ **ਓਤਿਣ੍ਣੋ**। ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮੀਪਂ ਆਗਤੇਨ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਉਪਗਤੇਨ ਵਾ। ਏਤੇਨ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਸਾਰਤ੍ਤਤਾ ਵਾ ਹੋਤੁ ਵਿਰਤ੍ਤਤਾ ਵਾ, ਸਾ ਇਧ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੇ ਵਿਯ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਸਾਰਤ੍ਤਤਾਯ ਪਯੋਜਨਂ ਅਤ੍ਥਿ।

ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਕਾਯਾਨਂ ਸਮ੍ਪਯੋਗਂ। **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਪਨ ''ਸਮਾਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਨ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ। ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਾ ਹਿ ''ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ''ਯੋ ਸੋ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ ਨਾਮ, ਸੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਰਤੋ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਸੇਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਨ ਚ ਕਾਯੇਨ ਵਾਯਮਤਿ, ਫਸ੍ਸਂ ਪਟਿਵਿਜਾਨਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੭੯) ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ। ਫਸ੍ਸਪਟਿਵਿਜਾਨਨਾਯ ਹਿ ਸਂਸਗ੍ਗੋ ਦੀਪਿਤੋ। ਸੋ ਚੇ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਕਥਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ। ਸੁਵੁਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਕਿਨ੍ਤੁ ''ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਪਦਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ''ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਦਾਨਂ ਸਾਮਞ੍ਞਭਾਜਨੀਯਤ੍ਤਾ, ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਭਾਵੇ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨਾਭਾਵੇਨ ''ਸੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ।

''ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਾਹਂ ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥੇਨ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕੋ ਕਾਯੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ, ਨ ਭਿਨ੍ਨਸਨ੍ਤਾਨੇ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੋ ਹਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਾਦਿ। ਵੇਣਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕੋ ਅਭਿਨ੍ਨਸਨ੍ਤਾਨੋ ਕੇਸਲੋਮਨਖਦਨ੍ਤਾਦਿਕੋ ਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਉਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕੇਨਪਿ ਕੇਨਚਿ ਕੇਸਾਦਿਨਾ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਂ ਵਾ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਂ ਵਾ ਫੁਸਨ੍ਤੋਪਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੭੪)। ਤੇਨ ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਾਨਮ੍ਪਿ ਕੇਸਲੋਮਾਦੀਨਂ ਅਙ੍ਗਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ''ਫਸ੍ਸਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤੀਤਿ ਤਿਵਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ। ਫਸ੍ਸਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਜਾਨਨਤੋ ਦੁਵਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਾਲ਼ਿਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਦਤ੍ਥਜਾਨਨਤੋ। ਫੁਟ੍ਠਭਾਵਞ੍ਹਿ ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਫਸ੍ਸਂ ਪਟਿਵਿਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ, ਅਯਮੇਕੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਕਾਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਕੇਸਾਦੀਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਫੁਟ੍ਠਭਾਵਂ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋ ਫਸ੍ਸਂ ਪਟਿਵਿਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ, ਨ ਕਾਯਵਿਞ੍ਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਵ। ਅਨੇਕਨ੍ਤਿਕਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਕਾਯਵਿਞ੍ਞਾਣਂ। ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕੇਨ ਕਾਯੇਨ, ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕੇਨ ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕਕਾਯੇ ਫੁਟ੍ਠੇ ਪਸਨ੍ਨਕਾਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ

ਕਾਯਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਵ◌ਿਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ ਸੋ ਹੋਤਿ। ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਕਕਾਯੋ, ਲੋਲੁਪ੍ਪੋ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਕਾਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੋ ਵ◌ਾ ਹੋਤਿ, ਤਿਮਿਰਵ◌ਾਤੇਨ ਉਪਹਤਕਾਯੋ ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣੰ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਚ ਤੇਨ ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਵ◌ਿਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ, ਕੇਵਲੰ ਸੇਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵ◌ਾਯਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਵ◌ਿਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ ਮਨੋਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣੇਨ, ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜੇਯਜਾਤਿ ਇਮਿਨਾਸ੍ਸ ਵ◌ਾਯਮਤੋ ਫਸ੍ਸਪਟਿਵ◌ਿਜਾਨਨਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ’’ਤਿ। ਅਪਰੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਵ◌ਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਵ◌ਾ ਫੁਟ੍ਠੋ ਕਾਯਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੇਨ ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਵ◌ਿਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਅਨੇਕਨ੍ਤਿਕਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਕਾਯਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੋ ਵਤ੍ਥੰ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੰ ਮਾਤੁਗਾਮੰ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗੇ ਸਣਿਕੰ ਫੁਸਨ੍ਤੋ ਵਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇਨ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਲੋਮਸਮ੍ਫਸ੍ਸੰ ਅਪ੍ਪਟਿਵ◌ਿਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਸੇਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਕਾਯੇਨ ਵ◌ਾਯਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਵ◌ਿਜਾਨਾਤਿ ਨਾਮ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ‘‘ਨੀਲੰ ਘਟ੍ਟੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਕਾਯੰ ਘਟ੍ਟੇਤਿ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ’’ਤਿ ਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਅਯੰ ਦੁਤਿਯੋ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵ◌ੰ ਅਨੇਕਤ੍ਥਤ੍ਤਾ, ਏਵ◌ੰ ਦੁਵ◌ਿਞ੍ਞੇਯਜਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਚ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਫਸ੍ਸਪਟਿਵ◌ਿਜਾਨਨੰ ਅਙ੍ਗਨ੍ਤੁਵ◌ੇਵ ਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਠਾਨਮੇਤੰ ਵ◌ਿਜ੍ਜਤਿ, ਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਨਖੇਨ ਲੋਮੇਨ ਸੰਸਗ੍ਗੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਨ ਚ ਮੇ ਲੋਮਘਟ੍ਟਨੇਨ ਕਾਯਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਤਿਮਿਰਵ◌ਾਤਥਦ੍ਧਗਤ੍ਤੋ ਚਾਹੰ ਨ ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਵ◌ਿਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਨਾਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਸਿਯਾਤਿ ਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ, ਅਪਿਚ ‘‘ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਵ◌ਿਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਚ ਫਸ੍ਸੰ ਪਟਿਵ◌ਿਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿ ਚ ਏਤੇਸੰ ਪਦਾਨੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸੋ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨ ਤਦਤ੍ਥਜਾਨਨਤੋਤਿ ਕਾਰਣੰ ਵ◌ਿਤ੍ਥਾਰਿਤੰ ਹੋਤਿ।

ਪਦਭਾਜਨੀਯਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੧. “**ਰਤ੍ਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ ਵ◌ਿਪਰਿਣਤ**”ਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ, **ਵ◌ਿਨੀਤਵਤ੍ਥੂਸੁ** ‘‘ਮਾਤੁਯਾ ਮਾਤੁਪੇਮੇਨ ਆਮਸਤਿ...ਪੇ॰... ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨੇਵ ਰਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਥਾ ‘‘ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਵ◌ਿਸੇਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ, ਅਥ ਖੋ ਅਵ◌ਿਨਟ੍ਠਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਵ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ‘‘ਮਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗੰ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ...ਪੇ॰... ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਿਦ੍ਧੇ ‘‘ਨ ਯਕ੍ਖੀ ਨ ਪੇਤੀ ਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾ’’ਤਿ ਵਚਨੰ ਅਵ◌ਿਨਟ੍ਠਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਪਿ ਨ ਸਬ੍ਬਾ ਮਨੁਸ੍ਸਵ◌ਿਗ੍ਗਹਾ ਇਤ੍ਥੀ ਇਧ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ ਨਾਮ। ਯਕ੍ਖਿਆਦਯੋ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਤਿਸਿਦ੍ਧੇਨ ਇਦ੍ਧਿਵ◌ਿਸੇਸੇਨ ਇਜ੍ਝਨ੍ਤਿਯੋ ਮਨੁਸ੍ਸਵ◌ਿਗ੍ਗਹਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਤਾਸੁ ਯਕ੍ਖੀ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ ਵ◌ਿਨੀਤਵਤ੍ਥੂਸੁ ਯਕ੍ਖਿਯਾ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗੇਨ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਦਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ ਪੇਤਿਤ੍ਥੀ, ਦੇਵ◌ਿਤ੍ਥੀ ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੁ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥੀ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਮਨੁਸ੍ਸਵ◌ਿਗ੍ਗਹਿਤ੍ਥੀ ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੁਮੇਵ◌ਾਤਿ ਏਕੇ। **ਵ◌ਿਭਙ੍ਗੇ** ਪਨ ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ ਚ ਹੋਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞੀ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਭਾਵ◌ੇਨ ‘‘ਇਤ੍ਥੀ ਚ ਹੋਤਿ ਯਕ੍ਖਿਸਞ੍ਞੀ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨੇ ਸਤਿ ਯਕ੍ਖਿਆਦੀਨੰ ਅਨਿਤ੍ਥਿਤਾਪਸਙ੍ਗਤੋ, ‘‘ਇਤ੍ਥੀ ਚ ਹੋਤਿ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞੀ’’ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਯਕ੍ਖਿਆਦੀਨੰ ਅਨ੍ਤੋਕਰਣੇ ਸਤਿ ਤਾਸੰ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਵਤ੍ਥੁਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਚ ਯਕ੍ਖਿਆਦਯੋ ਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਕੇ ਪਨ “**ਵ◌ਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** ‘ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਯ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਮਨੁਸ੍ਸਵ◌ਿਗ੍ਗਹਾ ਪਾਕਤਿਕਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥੀ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ‘ਇਤ੍ਥੀ ਚ ਹੋਤਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸਞ੍ਞੀਤਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾ ਚ ਹੋਤਿ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞੀ’ਤਿਆਦਿਵ◌ਾਰੇਸੁਪਿ ਪਾਕਤਿਕਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਸੋ ਚ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਪੁਰਿਸੋਵ। ਤੇਨੇਵ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵ◌ਾਚਾਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਵ◌ਾਰਾ ਵ◌ਿਯ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਵ◌ਾਰਾਪਿ ਨਾਗਤਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਪਣ੍ਡਕੋਤਿ ਇਧ ਮਨੁਸ੍ਸਪਣ੍ਡਕੋਵ, ਪੁਰਿਸੋਤਿ ਚ ਇਧ ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸੋਵ ਆਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ ਅਮਨੁਸ੍ਸਪਣ੍ਡਕੋ ਅਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥੀ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਪਣ੍ਡਕੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਮਨੁਸ੍ਸਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਉਭਤੋਬਜਞ੍ਜਨਕਾ ਚਾਤਿ ਅਟ੍ਠ ਜਨਾ ਇਧ ਨਾਗਤਾ, ਤੇਸੰ ਵਸੇਨ ਵਤ੍ਥੁਸਞ੍ਞਾਵ◌ਿਮਤਿਭੇਦਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਾਭੇਦਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ਅਨਾਗਤਵ◌ਾਰਗਣਨਾ ਚ ਅਸਮ੍ਮੁਯ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਥਾ ਤੇਸੰ ਦੁਕਮਿਸ੍ਸਕਾਦਿਵ◌ਾਰਾ, ਆਪਤ੍ਤਿਅਨਾਪਤ੍ਤਿਭੇਦਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਚ। ‘‘ਤਤ੍ਥ ਅਮਨੁਸ੍ਸਪਣ੍ਡਕਅਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥਿਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਪਣ੍ਡਕਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਕਾ, ਅਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਮਨੁਸ੍ਸਉਭਤੋਬਜਞ੍ਜਨਕਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੁਕਾ, ਅਮਨੁਸ੍ਸਉਭਤੋਬਜਞ੍ਜਨਕਾ

ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਕਾ, **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਪਨ ਅਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਅਮਨੁਸ੍ਸਪਣ੍ਡਕਾ, ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾ ਪੁਰਿਸਾ ਚ ਨਾਗਤਾ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥਿਪਣ੍ਡਕਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਪੁਰਿਸੇਨ ਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਨਾਗਤਾ, ਮਨੁਸ੍ਸਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ ਮਨੁਸ੍ਸਪਣ੍ਡਕੇਨ ਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਅਨਾਗਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੨੮੧) ਪਨ ''ਨਾਗਮਾਣਵਿਕਾਯਪਿ ਸੁਪਣ੍ਣਮਾਣਵਿਕਾਯਪਿ ਕਿਨ੍ਨਰਿਯਾਪਿ ਗਾਵਿਯਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਦੇਵ ਪਮਾਣਤੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਚਾਰਣਾ – ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨਪਰਿਸਾਯ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੩) ਏਤ੍ਥ ''ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋਤਿ ਯਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ''ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੋ ਪਾਕਤਿਕਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਤੋ ਵਿਸਿਟ੍ਠੋ, ਤਥਾ ਯਕ੍ਖਪੇਤਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਾਨਂ ''ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸ੍ਸ ਚ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਪਿਚ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ''ਪਤਨਰੂਪਂ ਪਮਾਣਂ, ਨ ਮਰਣਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸਵਚਨਤੋ ਚ ''ਉਭਤੋ ਅਵਸ੍ਸੁਤੇ ਯਕ੍ਖਸ੍ਸ ਵਾ ਪੇਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ ਵਾ ਅਧਕ੍ਖਕਂ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਂ ਕਾਯੇਨ ਕਾਯਂ ਆਮਸਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੬੧) ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵਚਨਤੋ ਚ ਸੋ ਵਿਸਿਟ੍ਠੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਵਿਸਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਚ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਿਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਸੇਸੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਿਤ੍ਥੀਪਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਰੂਪਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਸਞ੍ਞਾਵਿਰਾਗਤ੍ਤਾਸਮ੍ਭਵਤੋ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁਪਿ ਸਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਸਾ ਚਾਨਾਗਤਾ। ਸਰੂਪੇਨ ਸਂਖਿਤ੍ਤਵਾਰਤ੍ਤਾ ਨਾਗਤਾਤਿ ਚੇ? ਇਤ੍ਥੀ ਚ ਹੋਤਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋ ਚ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞੀਤਿ ਇਧ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਪੁਰਿਸੋ ਚ ਇਧ ਆਗਤੋ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਿਤ੍ਥਿਯਾ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਅਨਾਗਤਾਯਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ ਕਾਰਣਚ੍ਛਾਯਾ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਦਂ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਇਤ੍ਥੀਨਂ, ਪੁਰਿਸਾਨਞ੍ਚ ਏਕਤੋ ਵਚਨੇ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਇਧ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਪੁਰਿਸਪਣ੍ਡਕਿਤ੍ਥਿਯੋ ਤਿਸ੍ਸੋਪਿ ਏਕਤੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ''ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਥ ਚ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਾਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹੇਸੁ ਇਤ੍ਥਿਪਣ੍ਡਕਪੁਰਿਸਸਞ੍ਞਿਤਾ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯੇ ਵਾਰਾਨਂ ਸਂਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਰਿਸਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਦਯੋ ਨਾਗਤਾ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਤਤ੍ਥਾਪਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਪੁਰਿਸਂ ਓਭਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਪਣ੍ਡਕਂ ਓਭਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਵਾਰਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤਾਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤੀਤਿ। ਵਿਸੇਸੋ ਚ ਪਣ੍ਡਕੇ, ਪੁਰਿਸੇ, ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੇ ਚ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮੇਤੇਸਂ ਵਾਦਾਨਂ ਯਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਿ ਵਾ ਕਾਰਣਂ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤਵਾਰਗਣਨਾ ਤਾਵ ਏਵਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ – ਇਤ੍ਥਿਮੂਲਕਾ ਪਞ੍ਚ ਵਾਰਾ ਪਣ੍ਡਕਪੁਰਿਸਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਮੂਲਕਾ ਚ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚਾਤਿ ਵੀਸਤਿ ਵਾਰਾ ਏਕਮੂਲਕਾ, ਤਥਾ ਦੁਮੂਲਕਾ ਵੀਸਤਿ, ਮਿਸ੍ਸਕਮੂਲਕਾ ਵੀਸਤੀਤਿ ਸਟ੍ਠਿ ਵਾਰਾ, ਤਾਨਿ ਤੀਣਿ ਵੀਸਤਿਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਵੀਸਤਿਕੇ ਏਕੇਕਮੂਲਵਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਵਾਰਾ ਤਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸੇਸਾ ਸਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਸ ਵਾਰਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਕਾਯਵਾਰਾ ਤਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸੇਸਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤਾ, ਏਵਂ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਵਾਰੇਪਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਕਾਯਵਾਰੇਪਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਵਾਰੇਪਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਾਰੇਪਿ ਤਯੋ ਤਯੋ ਵਾਰਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸੇਸਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਛਨ੍ਨਂ ਤਿਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਵਾਰਾ ਆਗਤਾਤਿ ਸਰੂਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸੇਸਾ ਦ੍ਵੇਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਧਿਕਾਨਿ ਤੀਣਿ ਵਾਰਸਤਾਨਿ ਸਂਖਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਸਾਰਤ੍ਤਪਕ੍ਖੇ ਕਾਯੇਨ ਕਾਯਨ੍ਤਿ ਏਕਮੇਕਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਵਾਰਾ ਆਗਤਾਤਿ ਏਕਵੀਸਤਿ ਵਾਰਾ ਸਰੂਪੇਨ ਆਗਤਾ,

ਨਵਨਵੁਤਾਧਿਕਾਨਿ ਤੀਣਿ ਵਾਰਸਤਾਨਿ ਸੰਖਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਆਪਤ੍ਤਾਨਾਪਤ੍ਤਿਦੀਪਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸੇਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਮੂਲਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯਮੂਲਕਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਚਤੁਕ੍ਕਾ ਆਗਤਾ।

ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਵਿਸੇਸੋ – ਯਦਿਦਂ ਮਾਤਿਕਾਯ ਪਰਾਮਸਨਪਦਂ, ਤੇਨ ਯਸ੍ਮਾ ਆਮਸਨਾਦੀਨਿ ਛੁਪਨਪਰਿਯੋਸਾਨਾਨਿ ਦ੍ਵਾਦਸਪਿ ਪਦਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਦੁਦ੍ਧਾਰਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ''ਆਮਸਨਾ ਪਰਾਮਸਨਂ ਛੁਪਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਪਰਾਮਸਨਂ** ਨਾਮ ਆਮਸਨਾ। ''ਛੁਪਨ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਰਾਮਸਨਮ੍ਪਿ ਵਿਸੁਂ ਏਕਤ੍ਤਂ ਭਵੇਯ੍ਯਜਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਤ੍ਥੀ ਚ ਹੋਤਿ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞੀ ਚਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਠਮਵਾਰੇ ਏਵ ਦ੍ਵਾਦਸਪਿ ਆਮਸਨਾਦੀਨਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਦ੍ਵੇ ਪਦਾਨੀਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਦਾਨਿ ਆਗਤਾਨਿ, ਇਤਰਾਨਿ ਸੰਖਿਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਕਾਯਵਾਰਾਦੀਸੁ ਪਨ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਅਲਾਭਤੋ ਆਮਸਨਮੇਵੇਕਂ ਆਗਤਂ, ਨੇਤਰਾਨਿ। ''ਸਞ੍ਚੋਪੇਤਿ ਹਰਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ, ਸਞ੍ਚੋਪੇਤਿ ਚ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਪਨ **''ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਰਜ੍ਜੁਵਤ੍ਥਾਦੀਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਨੇ''ਤਿ ਚ ਪਚ੍ਛਾ **''ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਸਮ੍ਮਸਨਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਵੇਣਿਗ੍ਗਾਹੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਲੋਮਫੁਸਨੇਪਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ''ਤਿ ਚ ''ਤਂ ਪਕਾਸੇਤੁਂ **ਉਪਾਦਿਨ੍ਨਕੇਨ ਹੀ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ।

ਯਥਾਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੇਸੇਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਯਥਾਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇ। ''ਸਦਿਸਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਾਦਿਸਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੀਤਿ ਗਰੁਕਂ ਤਤ੍ਥ ਕਾਰਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਰੋਪਿ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਛੁਪਨਕੋ। **ਗਹਣੇ ਚਾ**ਤਿ ਗਹਣਂ ਵਾ। **ਵਿਰਾਗਿਤੇ**ਤਿ ਵਿਰਦ੍ਧੇ। **ਸਾਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ ਰਤ੍ਤਂ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਮਾਤੁਭਗਿਨਿਆਦਿਵਿਰਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਰਤ੍ਤਂ ਞਾਤਿਪੇਮਵਸੇਨ ਗਣ੍ਹਿ, ਏਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਯੁਤ੍ਤਂ। ''ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗਰਾਗਂ ਵਾ ਸਾਰਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਰਤ੍ਤਂ ਮਾਤਰਂ ਗਣ੍ਹਿ, ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਏਤ੍ਥ **ਮਹਾਸੁਮਤ੍ਥੇਰ**ਵਾਦੇਨ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ''ਕਾਯਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਕਾਯਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਿਕਤ੍ਤਾ। ''ਇਤ੍ਥੀ ਚ ਹੋਤਿ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞੀ ਸਾਰਤ੍ਤੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚ ਨਂ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਯੇਨ ਕਾਯਂ ਆਮਸਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ· ੨੭੩) ਵਚਨਤੋ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਪਿ ਖਾਯਤਿ। ''ਵਿਰਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਸਾਰਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਵ ਖਾਯਤਿ ''ਨੀਲਂ ਘਟ੍ਟੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਕਾਯਂ ਘਟ੍ਟੇਤਿ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਨ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗਰਾਗਤ੍ਤਾ''ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਗਰੁਕਾਪਤ੍ਤਿਭਯੇਨ 'ਨੀਲਮੇਵ ਘਟ੍ਟੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਵਾਯਾਮਨ੍ਤੋ ਕਾਯਂ ਘਟ੍ਟੇਤਿ, ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਤਸ੍ਸ 'ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਘਟ੍ਟੇਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ** ''ਏਵਰੂਪੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ''ਤਿ ਵਦਤਿ ਕਿਰ। ''ਇਤ੍ਥਿਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਇਤ੍ਥਿਯਾ ਪੁਰਿਸਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਪੁਰਿਸੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋ, ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਕਾਲੇਪਿ ਇਤ੍ਥਿਵਸੇਨੇਵ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੧. **ਤਿਣਣ੍ਡੁਪਕ**ਨ੍ਤਿ ਹਿਰਿਵੇਰਾਦਿਮੂਲਾਨਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਤਾਲਪਣ੍ਣਮੁਦ੍ਦਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਮਯਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮੁਦ੍ਦਿਕਂ, ਤੇਨ ਤਾਲਪਣ੍ਣਮਯਂ ਕਟਂ, ਕਟਿਸੁਤ੍ਤਕਂ, ਕਣ੍ਣਪਿਲਨ੍ਧਨਾਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਵਾਸਿਨੋ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਂ ਲਿਖਿਤਂ, ਕਟਿਕਪਟਞ੍ਚ ਨ ਛੁਪਨ੍ਤਿ ਕਿਰ। ਆਕਰਤੋ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੋ। **ਰਤਨਮਿਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਅਲਙ੍ਕਾਰਤ੍ਥਂ ਕਤੋ ਕਞ੍ਚਨਲਤਾਦਿਵਿਨਦ੍ਧੋ। **ਸੁਵਣ੍ਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਰਸਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਚਿਤ੍ਵਾ। **ਬੀਜਤੋ** ਧਾਤੁਪਾਸਾਣਤੋ **ਪਟ੍ਠਾਯ**। **ਥੇਰੋ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪੇਸਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ''ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਪੂਜਂ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਵਟ੍ਟਤਿ ਕਿਰ। **ਬੁਬ੍ਬੁਲ਼ਕਂ** ਤਾਰਕਂ। ਆਰਕੂਟਲੋਹਮ੍ਪਿ ਜਾਤਰੂਪਗਤਿਕਮੇਵ।

ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** –

''ਆਰਕੂਟਲੋਹਂ ਸੁਵਣ੍ਣਸਦਿਸਮੇਵ, ਸੁਵਣ੍ਣਂ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ, ਅਨਾਮਾਸ''ਨ੍ਤਿ।

‘‘ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਕਦੇਸੋਪਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਞਤ੍ਵਾ ਵਿਭਾਵੇਤਬ੍ਬਂ।

ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੩. ਤਤਿਯੇ ਤਯੋ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਵਾਰਾ ਤਯੋ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਾਰਾ ਤਯੋ ਦੁਕ੍ਕਟਵਾਰਾ ਤਯੋ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਵਾਰਾਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਵਾਰਾ ਸਰੂਪੇਨ ਆਗਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਤਯੋ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਵਾਰਾ ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੀਸਤਿਕਾਨਂ ਏਕੇਕਮੂਲਾ ਵਾਰਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਵਿਸੇਸਾਤਿ ਪਣ੍ਣਾਸ ਵਾਰਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਇਤ੍ਥੀ ਚ ਹੋਤਿ ਵੇਮਤਿਕੋ ਸਾਰਤ੍ਤੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚ ਨਂ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਂ ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਂ ਆਦਿਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਭਣਤਿ...ਪੇ॰... ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ। ਇਤ੍ਥੀ ਚ ਹੋਤਿ ਪਣ੍ਡਕਪੁਰਿਸਸਞ੍ਞੀ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸਞ੍ਞੀ ਸਾਰਤ੍ਤੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚ ਨਂ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਂ ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਂ ਆਦਿਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਭਣਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਤਿਪਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ। ਪਣ੍ਡਕੋ ਚ ਹੋਤਿ ਪਣ੍ਡਕਸਞ੍ਞੀ ਸਾਰਤ੍ਤੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚ ਨਂ ਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਂ ਆਦਿਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਭਣਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਂ ਆਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਤਾ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਨ ਚਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਣ੍ਡਕੇ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤੁਂ ‘‘ਇਤ੍ਥੀ ਚ ਪਣ੍ਡਕੋ ਚ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਇਤ੍ਥਿਸਞ੍ਞੀ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਪਣ੍ਡਕੇ ਪਣ੍ਡਕਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਂਖਿਤ੍ਤਵਾਰੇਸੁ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਟ੍ਠਾਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਦੁਕ੍ਕਟਟ੍ਠਾਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ‘‘ਇਤ੍ਥੀ ਚ ਹੋਤਿ ਵੇਮਤਿਕੋ ਸਾਰਤ੍ਤੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚ ਨਂ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਂ ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਧਕ੍ਖਕਂ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਂ ਆਦਿਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਭਣਤਿ...ਪੇ॰... ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਖੇਤ੍ਤੇਪਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ‘‘ਇਤ੍ਥੀ ਚ ਹੋਤਿ ਵੇਮਤਿਕੋ ਸਾਰਤ੍ਤੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਚ ਨਂ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਆਦਿਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਭਣਤਿ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਵਾਰਾਪਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਾਯਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਵਾਰਤ੍ਤਿਕਂ ਵਿਯ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਾਰਤ੍ਤਿਕਂ ਲਬ੍ਭਮਾਨਮ੍ਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸਾਭਾਵਤੋ ਨ ਉਦ੍ਧਟਂ। ਕਾਯਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਵਾਰਤ੍ਤਿਕੇ ਪਨ ਦਿਨ੍ਨਨਯਤ੍ਤਾ ਤਮ੍ਪਿ ਤਦਨੁਲੋਮਾ ਵਾਰਾ ਚ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨ-ਵਿਞ੍ਞੂ ਤਰੁਣਦਾਰਿਕਾ, ਮਹਲ੍ਲਿਕਾ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਦਿਕਾ ਚ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਪਗੇਵ ਪਾਕਤਿਕਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਿਤ੍ਥੀਨਂ, ਤਥਾ ਪਣ੍ਡਕਾਦਯੋਪੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਂ ਦੁਤਿਯੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪਦਭਾਜਨੀਯਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੫. **ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵਾ**ਤਿ ‘‘ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੇ ਇਤ੍ਥਿਲਕ੍ਖਣੇਨਾ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ‘‘ਇਤ੍ਥਿਲਕ੍ਖਣੇਨਾ’’ਤਿ ਕਿਰ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੋ। **ਸੀਸਂ ਨ ਏਤੀ**ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਘਟਿਤੇ ਪਨ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਸੇਸੋ – ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਘਟਿਤੇ ਏਵ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਾਨਂ ਨਿਯਤਵਚਨਤ੍ਤਾ, ਅਚ੍ਚੋਲਾਰਿਕਤ੍ਤਾ ਵਾ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਸੀਤਿਆਦੀਹਿ ਅਟ੍ਠਹਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਲੋਹਿਤਾਸਿ, ਧੁਵਲੋਹਿਤਾਸਿ, ਧੁਵਚੋਲਾਸਿ, ਪਗ੍ਘਰਣੀਸਿ, ਇਤ੍ਥਿਪਣ੍ਡਕਾਸਿ, ਵੇਪੁਰਿਸਿਕਾਸੀਤਿ ਏਤਾਨਿ ਛ ਮਗ੍ਗਾਨਂ ਅਨਿਯਤਵਚਨਾਨਿ, ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਸਿ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾਸੀਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਦਾਨਿ ਅਨਚ੍ਚੋਲਾਰਿਕਾਨਿ ਚ, ਯਤੋ ਅਟ੍ਠਪਦਾਨਿ ‘‘ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਨ ਜਨੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੂਨਿ। ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਵਿਯ ਅਕ੍ਕੋਸਮਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ ਏਕੇ। ਇਤ੍ਥਿਪਣ੍ਡਕਾਸਿ, ਵੇਪੁਰਿਸਿਕਾਸੀਤਿ ਏਤਾਨੇਵ ਪਦਾਨਿ ਸਕਲਸਰੀਰਸਣ੍ਠਾਨਭੇਦਦੀਪਕਾਨਿ ਸੁਦ੍ਧਾਨਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਨ ਜਨੇਨ੍ਤਿ ਸਕਲਸਰੀਰਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਤਾ, ਇਤਰਾਨਿ ਜਨੇਨ੍ਤਿ ਅਸਾਮਞ੍ਞਤ੍ਤਾ। ਤਾਨਿ ਹਿ ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗਮੇਵ ਦੀਪੇਨ੍ਤਿ ਸਿਖਰਣੀ-ਪਦਂ ਵਿਯ। **ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਸੀ**ਤਿ ਵਚਨਂ ਪਨ ਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਅਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਵਤ੍ਥੁਨਾ ਮਿਸ੍ਸਵਚਨਂ। ਪੁਰਿਸਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਸ੍ਸ ਚ ਇਤ੍ਥਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ, ਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ। ਯਦਿ ਤਮ੍ਪਿ ਜਨੇਤਿ, ਕਥਂ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਸੀਤਿਆਦਿਪਦਾਨਿ ਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ

ਜਨੇਨ੍ਤੀਤਿ ਏਕੇ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਰਿਸਸ੍ਸਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਧਿਵਚਨਤੋ, ‘‘ਮੇਥੁਨੁਪਸਂਹਿਤਾਹਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ’’ਤਿ ਮਾਤਿਕਾਯ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਮੇਥੁਨੁਪਸਂਹਿਤਾਹਿਪਿ ਓਭਾਸਨੇ ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿਯਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿਯਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਇਤਰੇਹਿ ਓਭਾਸਨੇ ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿਯਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਅਪ੍ਪਟਿਵਿਜਾਨਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਏਕੇ, ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

੨੮੭. **ਹਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਯਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਭਣਤਿ, ਸਾ ਚੇ ਪਟਿਵਿਜਾਨਾਤਿ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ।

ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੯. ‘‘ਪਟਿਵੁਤ੍ਤਂ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਪਾਠੋ। **ਨੋ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਧਿਕੋ। ‘‘ਅਕ੍ਖਰਲਿਖਨੇਨਪਿ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਆਵਜ੍ਜਨਸਮਨਨ੍ਤਰਵਿਧਿਨਾ ਸਮੇਤਿ ਚੇ, ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੦. ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਤਯੋ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਵਾਰਾ ਆਗਤਾ, ਸੇਸਾ ਸਤ੍ਤੁਪਞ੍ਞਾਸ ਵਾਰਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਕਾਯ ਸਂਖਿਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਇਧ ਨ ਉਦ੍ਧਟੋ। ਸੇਸਯੋਜਨਕ੍ਕਮੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਨਗਰਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਹੀ**ਤਿ ਪਾਕਾਰਪਰਿਖਾਦੀਹਿ ਨਗਰਪਰਿਵਾਰੇਹਿ। **ਸੇਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ**ਤਿ ਸੇਤਾਲਙ੍ਕਾਰੋ, ਸੀਲਾਲਙ੍ਕਾਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩.੫.੪)। **ਚਕ੍ਕਵੀਰਿਯੋ**ਤਿ ਵੀਰਿਯਚਕ੍ਕੋ। **ਵਸਲਂ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ, ਤਦੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਕਿਂ ਮੇ ਪਾਪਕਂ, ਕਿਂ ਮੇ ਦੁਗ੍ਗਨ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੯੧. **ਸਨ੍ਤਿਕੇ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ। ‘‘ਪਠਮਵਿਗ੍ਗਹੇ ਸਚੇ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤੀਤਿ ਕਾਮਹੇਤੁਪਾਰਿਚਰਿਯਾਅਤ੍ਥੋ। **ਸੇਸ**ਨ੍ਤਿ ‘ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ’ਤਿ ਪਦਂ ਬਜ੍ਝਜਨਂ ਅਤ੍ਥਾਭਾਵਤੋ। ਦੁਤਿਯੇ ਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਕਾਮਹੇਤੁ-ਪਦਾਨਿ ਬਜ੍ਝਜਨਾਨਿ ਤੇਸਂ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਾਭਾਵਤੋ। ਏਵਂ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਦਾਨਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਿਗ੍ਗਹਾਨਂ ਵਸੇਨ ਯੋਜਿਤਾਨੀਤਿ ਅਪਰੇ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੯੫. ਏਤੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਸਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਕਿਂ ਭਨ੍ਤੇ ਅਗ੍ਗਦਾਨਨ੍ਤਿ। ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਕੇਵਲਂ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਭਣਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਤਦਤ੍ਥਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਪਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਵਣ੍ਣਭਣਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ‘‘ਯੋ ਤੇ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਦਾਨਂ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨੇਨਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ‘‘ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯ। ਯਾ ਮਾਦਿਸਂ ਸੀਲਵਨ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ। ਪਞ੍ਚਸੁ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਸਬ੍ਭਾਵਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਵਾਤਿ ਏਕੇ। ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯੇ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੇ ਵਿਯ ਯਕ੍ਖਿਪੇਤੀਸੁ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਤ੍ਤਕਾਮਵਚਨੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯ’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ** ਪਨ ਨਾਗਤ’’ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ‘‘ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ ਪਨ ਪਣ੍ਡਕਗਤਿਕੋਵਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੭. **ਅਹਮ੍ਹਿ ਦੁਗ੍ਗਤਾ**ਤਿ ਅਹਂ ਅਮ੍ਹਿ ਦੁਗ੍ਗਤਾ। **ਅਹਂ ਖ੍ਵਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯ੍ਯੋਤਿ ਬਹੁਵਚਨਂ ਹੋਤਿ।

੨੯੮. **ਓਯਾਚਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨੀਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵੇ ਯਾਚਨ੍ਤਿ। **ਆਯਾਚਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਆਦਰੇਨ ਯਾਚਨ੍ਤਿ। ਅਲਙ੍ਕਾਰਾਦੀਹਿ **ਮਣ੍ਡਿਤੋ** ਕੇਸਸਂਵਿਧਾਨਾਦੀਹਿ **ਪਸਾਧਿਤੋ**। ‘‘ਮਣ੍ਡਿਤਕਰਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਪਦਭਾਜਨੀਯਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੩. ਸਹ ਪਰਿਦਣ੍ਡੇਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਛਨ੍ਦਵਾਸਿਨੀ ਨਾਮ ‘‘ਪਿਯਾ ਪਿਯਂ ਵਸੇਤੀ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਪੁਰਿਸਂ ਵਾਸੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ‘‘ਪਿਯੋ ਪਿਯਂ ਵਾਸੇਤੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾ।

ਤਂ ਕਿਰਿਯਂ ਸਮ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਵਸ੍ਸਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿਯਾ ਚੇ ਆਰੋਚੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਚੇ ਆਰੋਚੇਤਿ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਤਿ ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ‘‘ਵਤ੍ਥੁ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਚ “**ਉਦਾਯਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਗਣਿਕਾਯ ਆਰੋਚੇਸੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ‘‘ਮਾਤਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਵਦਤੋ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਤੋ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਂ। **ਤਂ ਪਨੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਵਚਨਂ। **ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਂ ਬ੍ਰੂਹੀ**ਤਿ ਪੇਸਿਤਸ੍ਸ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤੁਰਕ੍ਖਿਤਂ ਵਦਤੋ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਾ ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਭਾਵੇਪਿ ਸਤਿ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤਮੇਵ, ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਪਿਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਤਰਥਾ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨਿਰਤ੍ਥਕੋ ਸਿਯਾ। ਏਕਂ ਦਸਕਂ ਇਤਰੇਨ ਦਸਕੇਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਤ੍ਤਾ ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾਯ ਮਾਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧੀਤੁਸਨ੍ਤਿਕਂ ਪਹਿਣਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

੩੩੮. **ਅਨਭਿਨਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਯਦਿਪਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਤਿ, ਯਾਵ ਸਾਸਨਂ ਨਾਰੋਚੇਤਿ, ਤਾਵ ‘‘ਵੀਮਂਸਿਤੋ’’ਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਾਸਨਾਰੋਚਨਕਾਲੇ**ਤਿ ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਸਾਸਨਵਚਨਕ੍ਖਣੇ। **ਤਤਿਯਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਏਕਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵ**ਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ**ਤਿ ਉਭਯਵਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯ ਕਿਰ।

੩੩੯. **ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨ ਵੀਮਂਸਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ ‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਿਸਂਵਾਦੇਤੀ’ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਪਾਲ਼ਿਯਾਪਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ‘‘ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿਪਿ।

ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੧. **ਅਲਂਵਚਨੀਯਾ**ਤਿ ਨ ਵਚਨੀਯਾ, ਨਿਵਾਰਣੇ **ਅਲਂ**-ਸਦ੍ਦੋ। **ਥੇਰਪਿਤਾ ਵਦਤੀ**ਤਿ ਜਿਣ੍ਣਪਿਤਾ ਵਦਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਇਤ੍ਥੀ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ ਨ ਯਕ੍ਖੀ ਨ ਪੇਤੀ ਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾ, ਪੁਰਿਸੋ ਨਾਮ ਮਨੁਸ੍ਸਪੁਰਿਸੋ ਨ ਯਕ੍ਖੋ’’ਤਿਆਦਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਪਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਾਦੀਸੁ ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਇਤ੍ਥੀਵਵਤ੍ਥਾਨਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਇਧਾਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ ਏਵਾਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਮੇਥੁਨਪੁਬ੍ਬਭਾਗਤ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੋ ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੁਕੋਵ ਹੋਤਿ, ਸੇਸਾ ਮਨੁਸ੍ਸਪਣ੍ਡਕਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਪੁਰਿਸਾਦਯੋ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਕਾਵ ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਸਾਸਨਙ੍ਗਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਪਨ ਵਾਰਾ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾ। ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਅਜਾਨਨੇ ਵਿਯ ਅਲਂਵਚਨੀਯਭਾਵਾਜਾਨਨੇਪਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਦੀਸੁਪੀ**ਤਿ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ‘‘ਲੇਖਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲੇਖਂ ਆਰੋਚਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਂ ਨਤ੍ਥਿ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਭਾਵਮਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਕੁਟਿਕਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੨. **ਯਾਚਨਾ**ਤਿ ''ਦੇਥ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਚੋਦਨਾ। **ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨੇ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਾ। ''ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮੰ ਯਾਚਿਤੋ ਉਪਕਰਣੰ, ਮੂਲੰ ਵਾ ਦਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਯਾਚਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਵਟ੍ਟਤਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਓਭਾਸਪਰਿਕਥਾਦੀਨੰ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ। **ਅਨਜ੍ਝਾਵੁਤ੍ਥਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕੰ। **ਨ ਆਹਟੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਪ੍ਪਹੋਨਕੇਸੁਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਥਾਪਿ ਯੰ ਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਘਵਸੇਨ ਮਹਾ ਹਰਿਤਾਲਹਿਙ੍ਗੁਲਿਕਾਦਿ, ਤੰ ਯਾਚਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੩੪੪. **ਸੋ ਕਿਰਾ**ਤਿ ਇਸਿ। ਤਦਾ ਅਜ੍ਝਗਮਾ **ਤਦਜ੍ਝਗਮਾ**।

੩੪੮-੯. ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਯਾਚਨਾਯ ਕਾਤੁੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਯੰ ਯਾਚਿਤਕੇਹਿ ਉਪਕਰਣੇਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਬਜ੍ਵਜਨੰ ਸਮੇਤਿ**, ਨ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਇਧ ਉਭਯੇਸੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। ''ਸਞ੍ਞਾਚਿਕਾਯਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾਪਿ, ''ਪਰੇਹਿ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ। **ਉਭੋਪੇਤੇ** ਕਾਰਕਕਾਰਾਪਕਾ। **ਬਜ੍ਵਜਨੰ ਵਿਲੋਮਿਤੰ ਭਵੇਯ੍ਯ,** ''ਕਾਰਯਮਾਨੇਨਾ''ਤਿ ਹਿ ਬਜ੍ਵਜਨੰ ''ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਵਿਲੋਮਿਤੰ ਹੋਤਿ ਅਤਦਤ੍ਥਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **"ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਪਮਾਣਿਕਨਯੇਨ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ 'ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ਵਾ'ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਪਰੇਹਿ ਵਿਪ੍ਪਕਤੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਤਦਤ੍ਥਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਤ੍ਥੰ 'ਯਦਿ ਪਨਾਤਿਆਦਿਮਾਹਾ''''ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਸਞ੍ਞਾਚਿਕਾਯ ਕੁਟਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਚਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਆਯਾਮਤੋ ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਚਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਾ-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਏਕਤੋਭਾਗੇਪਿ ਵਡ੍ਢਿਤੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ। ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਮਞ੍ਚੋ ਕਿਰ ਨਵਵਿਦਤ੍ਥਿ। '''ਚਤੁਹਤ੍ਥਵਿਤ੍ਥਾਰਾ'ਤਿ ਵਚਨੇਨ 'ਤਿਰਿਯੰ ਤਿਹਤ੍ਥਾ ਵਾ'ਤਿ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਸਮੇਤਿ 'ਯਤ੍ਥ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤੋ'ਤਿਆਦਿਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਵਚਨਾਸਮ੍ਭਵਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਮਾਣਤੋ ਊਨਤਰਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਚਤੁਪਞ੍ਚਹਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਦੀਘਤੋ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਪਮਾਣਮੇਵ ਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁ। ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਞ੍ਹਿ ਕਰੋਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਕੁਟਿ ਏਵ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਕੁਟਿੰ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ''ਥਮ੍ਭਤੁਲਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ। **ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਦਮਿਲ਼ਭਾਸਾਯਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੩੫੩. **ਚਾਰਭੂਮਿ** ਗੋਚਰਭੂਮਿ। **ਨ ਗਹਿਤਾ**ਤਿ ਨ ਵਾਰਿਤਾ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਕਾਰਣਾਯ ਗੁਤ੍ਤਿਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰੰ, ਅਕਰਣਟ੍ਠਾਨੰ ਵਾ ਧਮ੍ਮਗਨ੍ਧਿਕਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨਕਾ ਗਨ੍ਧਿਕਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਦ੍ਵੀਹਿ ਬਲਿਬਦ੍ਦੇਹੀ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿਯਾ ਕਿਰ ਵੁਤ੍ਤਤੋ ਆਵਿਜ੍ਜਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਛਿਨ੍ਨਾਵਟਤ੍ਤਾ, ਨਿਗਮਨਸ੍ਸਾਪਿ **ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਤ੍ਥੰ** **ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਪਾਚਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ। **ਤਦਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਤਚ੍ਛਨਤ੍ਥਾਯ। **ਪਣ੍ਣਸਾਲਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਉਲ੍ਲਿਤ੍ਤਾਵਲਿਤ੍ਤਕੁਟਿਮੇਵ ਪਣ੍ਣਚ੍ਛਦਨੰ। ਤੇਨੇਵ **"ਸਭਿਤ੍ਤਿਚ੍ਛਦਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਲਿਤ੍ਤੰ ਕਿਰ ਸਬ੍ਬੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਥੋਕੰ ਠਪਿਤੰ ਪੁਨ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ। **ਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਬਨ੍ਧਨੇ ਵਾ ਵਾਤਪਾਨੇ ਵਾ ਠਪਿਤੇ। **ਪਠਮਮੇਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤਕਾਲੇ ਏਵਾਤਿ ਕਿਰ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ। ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** ਠਪਿਤਕਾਲੇਵਾਤਿ ਕਿਰ। ਪੁਰਿਮੇਨ ਲੇਪਸ੍ਸ ਅਘਟਿਤਤ੍ਤਾ ਦੁਤਿਯੇਨ ਵਤ੍ਤਸੀਸੇਨ ਕਤਤ੍ਤਾ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਆਣਤ੍ਤੇਨ ਕਤੰ, ''ਕਰੋਤਿ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਤਿ ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਸਤਿ ਅਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਿਕਤਾਯ, ਅਸਤਿ ਮੂਲਟ੍ਠਸ੍ਸੇਵ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਪ੍ਪਮਾਣਸਮ੍ਭਵੇ ਸਤਿ ਸਬ੍ਬਮਤ੍ਤਿਕਾਮਯੰ ਕੁਟਿੰ ਕਰੋਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਤਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਤਕ੍ਕੋ।

੩੫੪. ਛਤ੍ਤਿੰਸ ਚਤੁਕ੍ਕਾਨਿ ਨਾਮ ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਚਤੁਕ੍ਕੰ ਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਚਤੁਕ੍ਕੰ ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਚਤੁਕ੍ਕੰ ਪਮਾਣਿਕਚਤੁਕ੍ਕੰ ਅਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਚਤੁਕ੍ਕੰ ਦੇਸਿਤਵਤ੍ਥੁਕਪਮਾਣਿਕਚਤੁਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਛ ਚਤੁਕ੍ਕਾਨਿ, ਏਵੰ ਸਮਾਦਿਸਤਿਵਾਰਾਦੀਸੁਪਿ ਪਞ੍ਚਸੂਤਿ ਛਤ੍ਤਿੰਸ। **ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ''ਸਾਰਮ੍ਭੇ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਅਪਰਿਕ੍ਕਮਨੇ...ਪੇ॰... ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ''ਤਿ **ਮਾਤਿਕਾਯੰ** ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਾਰਮ੍ਭਅਪਰਿਕ੍ਕਮਨੇਪਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਵਾਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹਵਿਵਜ੍ਜਨਤ੍ਥੰ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** ਏਵੰ ਅਵਤ੍ਵਾ ਕਿਮਤ੍ਥੰ **ਮਾਤਿਕਾਯੰ** ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਭਿਨੇਤਬ੍ਬਾ ਵਤ੍ਥੁਦੇਸਨਾਯ, ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਵਤ੍ਥੁ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬੰ। ਕੀਦਿਸੰ? ਅਨਾਰਮ੍ਭੰ ਸਪਰਿਕ੍ਕਮਨੰ, ਨੇਤਰੰ, ਇਤਰਸ੍ਮਿੰ

''ਸਾਰਮ੍ਭੇ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਅਪਰਿਕ੍ਕਮਨੇ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਨਿਸਂਸਵਸੇਨ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵੁੱਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਤ੍ਥੁ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ ਸਾਰਮ੍ਭਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਨਾਰਮ੍ਭਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਸਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਸਾਰਮ੍ਭਂ ਸਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਸਾਰਮ੍ਭਂ ਅਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਨਾਰਮ੍ਭਂ ਸਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਨਾਰਮ੍ਭਂ ਅਪਰਿਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿ ਬਹੁਵਿਧਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਥੁ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਂ ਅਨਾਰਮ੍ਭਂ ਸਪਰਿਕ੍ਕਮਨਂ, ਨੇਤਰਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਕਿਮਤ੍ਥਿਕਾ ਪਨੇਸਾ ਦੇਸਨਾਤਿ ਚੇ? ਗਰੁਕਾਪੱਤਿਪਞ੍ਞਾਪਨਹੇਤੁਪਰਿਵਜ੍ਜਨੁਪਾਯਤ੍ਥਾ। ਵਤ੍ਥੁਦੇਸਨਾਯ ਹਿ ਗਰੁਕਾਪੱਤਿਪਞ੍ਞਾਪਨਹੇਤੁਤ੍ਤਾ ਅਕਤਵਿਞ੍ਞੱਤਿ ਗਿਹੀਨਂ ਪੀਲਾਜਨਨੇਨ ਅਤ੍ਤੁਦੁਕ੍ਖਪਰਦੁਕ੍ਖਹੇਤੁਭੂਤੋ ਚ ਸਾਰਮ੍ਭਭਾਵੋਤਿ ਏਤੇ ਵਤ੍ਥੁਦੇਸਨਾਪਦੇਸੇਨ ਉਪਾਯੇਨ ਪਰਿਵਜ੍ਜਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਕਰਣਤ੍ਥਂ ਗਿਹੀਨਂ ਵਾ ਪੀਲਾਨਿਮਿੱਤਂ ਸਾਰਮ੍ਭਵਤ੍ਥੁ। ਕੁਟਿਕਰਣਤ੍ਥਂ ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਪਠਮਮੇਵ ਸਾਧਿਤਮੇਤਂ। ਵ**ੋਮਿਸ੍ਸਕਾਪੱਤਿਯੋ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਮਿਸ੍ਸਕਾਪੱਤਿਯੋ।

੩੫੫. ਤਤ੍ਥ ''ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਹੀ''ਤਿ ਵੱਤਬ੍ਬੇ ''ਦ੍ਵਿੰਨਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨਾ''ਤਿ ਵਿਭੱਤਿਬ੍ਯਤ੍ਤਯੇਨ, ਵਚਨਬ੍ਯਤ੍ਤਯੇਨ ਚ ਵੁੱਤਂ। ''ਆਪੱਤਿ ਦ੍ਵਿੰਨਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਨ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

੩੬੪. **ਨ ਘਟਯਤਿ** ਛਦਨਲੇਪਾਭਾਵਤੋ, ਅਨਾਪੱਤਿ, ਤਂ ਪਰਤੋ ਸਾਧਿਯਤਿ। ਛਦਨਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਉਲ੍ਲਿੱਤਾਵਲਿੱਤਤਾ ਵੁੱਤਾਤਿ। ''ਕੁਕ੍ਕੁਟਚ੍ਛਿਕਗੇਹਂ ਵੱਟਤੀਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਛਦਨਂ ਦਣ੍ਡਕੇਹੀਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਹਿ ਤਿਣਪਣ੍ਣਚ੍ਛਦਨਾਕੁਟਿਕਾਵ ਵੁੱਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਛਦਨਂ ਦਣ੍ਡਕੇਹਿ ਦੀਘਤੋ ਤਿਰਿਯਞ੍ਚ ਜਾਲਂ ਵਿਯ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਤਿਣੇਹਿ ਵਾ ਪਣ੍ਣੇਹਿ ਵਾ ਛਾਦੇਤੁਂ ਉਲ੍ਲਿੱਤਾਦਿਭਾਵੋ ਛਦਨਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੋਤਿ ਯੁੱਤਮਿਦਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਮੱਤਿਕਾਮਯਂ ਭਿੱਤਿਂ ਵਡ੍ਢਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਉਲ੍ਲਿੱਤਂ ਵਾ ਅਵਲਿੱਤਂ ਵਾ ਉਭਯਂ ਵਾ ਭਿੱਤਿਯਾ ਘਟਿਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪੱਤਿ ਏਵ ਵਿਨਾਪਿ ਭਿੱਤਿਲੇਪੇਨਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''**ਸੋ ਚ ਛਦਨਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਪਧਾਨਵਸੇਨ ਵੁੱਤਂ, ਨ ਹੇਟ੍ਠਾਭਾਗਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿੱਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਿਣਕੁਟਿਕਾਯ। **ਯਥਾਸਮਾਦਿਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁੱਤਪ੍ਪਕਾਰਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਆਪੱਤਿ ਕਾਰੁਕਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਸੋ ਸੁਣਾਤਿਛਕ੍ਕਮ੍ਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਉਭਯਤ੍ਥ ਸਮਾਦਿਟ੍ਠੱਤਾ ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ ਅਨਾਪੱਤਿ। ਆਣੱਤਸ੍ਸ ਯਥਾ ਸਮਾਦਿਟ੍ਠਂ ਆਣਾਪਕੇਨ, ਤਥਾ ਅਕਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਸਚੇ ''ਅਹਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਵਸਾਮੀ''ਤਿ ਅੱਤੁਦ੍ਦੇਸਮ੍ਪਿ ਕਰੋਤਿ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਵ। ''**ਕੁਟਿਂ ਕਰੋਥਾ**''ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁੱਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਨ ਆਣਾਪਕਸ੍ਸਾਪਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ ਅਚਿੱਤਕੱਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ।

ਅਹਞ੍ਚ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਰਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ਆਪੱਤਿ ਏਵ ''ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ''ਤਿ ਨਿਯਮਿਤੱਤਾ, ਅਨਾਪੱਤਿ ਅਵਿਭੱਤੱਤਾ। ''ਇਧ ਪਞ੍ਞੱਤਿਜਾਨਨਮੱਤਮੇਵ ਚਿੱਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ **ਅਹਞ੍ਚ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋ ''ਮਯ੍ਹਂ ਵਾਸਾਗਾਰਞ੍ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪੱਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪੱਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਉਭਯਂ ਸਮੇਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਚ ''ਵਿਨਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਆਗਤੇ ਗਰੁਕੇ ਠਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਵਾਦਤੋ ਇਤਰੋ ਪਚ੍ਛਾ ਵੱਤਬ੍ਬੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਬਲਵੱਤਾ । ''ਵਾਸਾਗਾਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ, ਅਨਾਪੱਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ, ਭੋਜਨਸਾਲਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਇਮਿਨਾ ਕਤੱਤਾ ਸਙ੍ਕਰਾ ਜਾਤਾ। ਯਥਾ – ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ''ਏਕਤੋ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਰਕ੍ਖਤਿ ਤਾਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ। ''ਇਦਂ ਠਾਨਂ ਵਾਸਾਗਾਰਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਦਂ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਕਤੇਪਿ ਆਪੱਤਿ ਏਵ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਵਾਦੋ ਬਲਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਚ੍ਛਾ ਵੁੱਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤੀਵ ਪਪਞ੍ਚਿਤਂ। ਕਿਂ ਤੇਨ। ''ਅੱਤਨਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਂ ਅੱਤਨਾ ਚ ਪਰੇਹਿ ਚ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਪਰਾਨਿਪਿ ਚਤੁਕ੍ਕਾਨਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਲੇਣਾਦੀਸੁ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਅਨਾਪੱਤਿ, ਅਕਤਵਿਞ੍ਞੱਤਿਯਾ ਸਤਿ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪੱਤਿ ਏਵ।

ਕੁਟਿਕਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਵਿਹਾਰਕਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੬. ਸੱਤਮੇ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਵਿਹਾਰਕਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਪਠਮਦੁਟ੍ਠਦੋਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੦. ਸਾਵਕੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਪਕਤਿਸਾਵਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਂ। ਯਥੂਪਨਿਸ੍ਸਯਯਥਾਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨ "**ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਨਚਿ ਸਾਵਕੇਨ **ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ**, ਕੇਨਚਿ **ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ**, ਕੇਨਚਿ **ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ**, ਕੇਨਚਿ ਕੇਵਲੋ **ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੩੮੨. "**ਯੇ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾ**"ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਧਰਮਾਨੇਪਿ ਭਗਵਤਿ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। **ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਾ**ਤਿ ਆਭਿਧਮ੍ਮਿਕਾ **ਰਤਿਯਾ ਅਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਦਬ੍ਬਸ੍ਸ ਨੇਸਂ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾਯ ਰਤਿਨਿਯੋਜਨਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾਦਿਸਂਸਗ੍ਗਤੋ ਤੇਸਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਾਦੀਨਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਨ੍ਤਰਾਯਂ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥਾਰਤਿਯਾ ਅਭਾਵੇਨ ਅਨਭਿਰਤਿਵਾਸਂ, ਤਤੋ ਨੇਸਂ ਸਾਮਞ੍ਞਾ ਚਾਵਨਞ੍ਚ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। "**ਨਿਮ੍ਮਿਤਾਨਂ ਧਮ੍ਮਤਾ**ਤਿ ਸਾਵਕੇਹਿ ਨਿਮ੍ਮਿਤਾਨਂਯੇਵ, ਨ ਬੁਦ੍ਧੇਹੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਸਾਧਕਤਮਂ ਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਰਣਤ੍ਥੇਯੇਵ ਤਤਿਯਾਵਿਭਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੮੩-੪. ਯਨ੍ਤਿ ਯੇਨ। "**ਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਤ੍ਤਾ, ਨ ਕਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਭਰਿਯਂ ਵਿਯ ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਚਰਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿਯਾ ਬਲਵਤੀ ਚੋਦਨਾ। **ਤੇਨ ਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਛੁਪਨਮਤ੍ਤੇ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗਸਮ੍ਭਵਾ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਏਵ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸਿ, ਤਥੇਵ ਪੁਬ੍ਬੇਵਸ੍ਸਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਤਾਵ ਭੂਤਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਨਾਸਿਤਾ, ਥੇਰੋ ਕਾਰਕੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਅਭੂਤਾਯ, ਭਗਵਤਾ ''ਨਾਸੇਥਾ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਯਦਿ ਤਾਵ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਨਾਸਿਤਾ, ਥੇਰੋ ਕਾਰਕੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ।

ਅਥ ਅਪ੍ਪਟਿਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ''ਅਯਜੇਨਮ੍ਹਿ ਦੂਸਿਤਾ''ਤਿ ਇਮਂ ਪਟਿਞ੍ਞਂ ਵਿਨਾ ਏਵ ਤਸ੍ਸਾ ਪਕਤਿਦੁਸ੍ਸੀਲਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਨਾਸਿਤਾ, ਥੇਰੋ ਅਕਾਰਕੋ ਹੋਤਿ। **ਅਭਯਗਿਰਿਵਾਸਿਨੋ**ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਵਾਦੇ ਥੇਰੋ ਕਾਰਕੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਕਸ੍ਮਾ? ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਮੁਸਾਵਾਦਪਚ੍ਚਯਾ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾਯ ਅਨਾਸੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸੇਵ ਹਿ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾਯ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬਾ। ''ਨਾਸੇਥਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਵ ਜਾਤਾ, ਸਾ ਕਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਤਤੋ ਥੇਰੋ ਕਾਰਕੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਸਕਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਨਾਸੇਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਅਪਾਰਾਜਿਕਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਚਨੇਨ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬਾ ਜਾਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸਿਨੋ**ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਵਾ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਵਾਦੇ ਥੇਰੋ ਕਾਰਕੋ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਸਕਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਨਾਸੇਥਾ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਭੂਤਤਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ''ਨਾਸੇਥਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਭੂਤਾਯੇਵ ਹਿ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬਾ ਹੋਤਿ, ਨਾਭੂਤਾਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਵਾਦੇ। ਪੁਰਿਮੋ ਯੁਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ, ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੩੮੫-੬. ਪੀਤਿਸੁਖੇਹੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸੁਖੇਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਪੀਤਿਗ੍ਗਹਣਂ ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਸੁਖਂ, ਕਾਯਿਕਞ੍ਚ ਅਪਨੇਤੁਂ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਪੀਤਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਚੁਦਿਤਕਵਸੇਨ ਕਤਂ ਅਮੂਲਕਂ ਨਾਮ, ''ਅਨਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਂ ਅਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਇਮੇ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਾਦਿਸਂ ਦਿਟ੍ਠਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚੋਦੇਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ । ''ਏਤੇਨ ਨਯੇਨ ਸੁਤਮੁਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਾਨਿਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ। "**ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਾ**"ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੇ ਏਵ ਆਗਤੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਤਰੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨਾਪਿ ਅਨੁਦ੍ਧਂਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਵਾਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾ ਹਿ ਚਾਵਨਸਮਤ੍ਥਤੋ। ''ਸਮੀਪੇ ਠਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਚੋਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਚੋਦਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸੀਸਂ ਨ ਏਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਞ੍ਚ ਸੁਤੇਨ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤੇਨ ਚੋਦੇਤਿ ਚੋਦਾਪੇਤਿ, ਸੁਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਚੋਦਿਤੇ ਵਾ ਚੋਦਾਪਿਤੇ ਵਾ ਸੀਸਂ ਏਤਿ ਏਵ ਅਮੂਲਕੇਨ ਚੋਦਿਤਤ੍ਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ, ਤਞ੍ਚੇ ਚੋਦੇਤਿ 'ਸੁਤੋ ਮਯਾ…ਪੇ॰… ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੭)। ''ਅਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ

ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ, ਤਞ੍ਚੇ ਅਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮਾਨੋ ਅਨੋਕਾਸਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਚਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਓਕਾਸਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਚਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵਦੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੮੯) ਇਮਿਨਾ ਨ-ਸਮੇਨ੍ਤਂ ਵ◌ਿਯ ਖਾਯਤਿ, ਕਥਂ? ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਅਸੁਦ੍ਧੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਹੋਤਿ, ''ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਅਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿ ਸਮਾਨੋ ਤਞ੍ਚੇ ਚੋਦੇਤਿ 'ਸੁਤੋ ਮਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋਸੀ'ਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਵ◌ਾਚਾਯ ਵ◌ਾਚਾਯ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨਾਪਤ੍ਤਿ। ''ਚਾਵਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਨਯੇਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦ੍ਵ◌ੇ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵ◌ਿਰੁਦ੍ਧਾ ਵ◌ਿਯ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਵ◌ਿਰੁਦ੍ਧਂ ਬੁਦ੍ਧਾ ਕਥਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ਤਾਵ◌ਾਹੁ ''ਸਮੂਲਕੇਨ ਵ◌ਾ ਸਞ੍ਞਾਸਮੂਲਕੇਨ ਵ◌ਾ ਚੋਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਅਮੂਲਕੇਨ ਵ◌ਾ ਪਨ ਸਞ੍ਞਾਅਮੂਲਕੇਨ ਵ◌ਾ ਚੋਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਦਸ੍ਸਨਸਵਨਪਰਿਸਙ੍ਕਨਮੂਲੇਨ ਸਮੂਲਕੇਨ ਵ◌ਾ ਤਦਭਾਵ◌ੇਨ ਅਮੂਲਕੇਨਾਪਿ ਸਞ੍ਞਾਸਮੂਲਕੇਨ ਵ◌ਾ ਚੋਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਦਸ੍ਸਨਾਦਿਮੂਲਾਭਾਵ◌ੇਨ ਅਮੂਲਕੇਨ ਵ◌ਾ ਤਬ੍ਭਾਵ◌ੇਨ ਸਮੂਲਕੇਨਾਪਿ ਸਞ੍ਞਾਅਮੂਲਕੇਨ ਵ◌ਾ ਚੋਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਹੋਤਿ।

ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਦਸ੍ਸਨਮੂਲੇਨ ਸਮੂਲਕੇਨਾਪਿ ''ਸੁਤੋ ਮਯਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਞ੍ਞਾਅਮੂਲਕੇਨ ਵ◌ਾ ਚੋਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ। ਤਦਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਵ◌ਿਭਾਵਤ੍ਥਂ ''ਦਿਟ੍ਠੇ ਵ◌ੇਮਤਿਕੋ''ਤਿਆਦਿ ਵ◌ਾਰਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋਭਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਨ ਸਮੂਲਕੇਨ, ਸਞ੍ਞਾਸਮੂਲਕੇਨ ਵ◌ਾ ਚੋਦਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ। ਏਵਮੇਵ◌ਂ ਪਨ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਤੇ ਵ◌ਾਰਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ''ਅਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਵ◌ਾਰਾ ਅਮੂਲਕੇਨ ਚੋਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। ''ਦਿਟ੍ਠੇ ਵ◌ੇਮਤਿਕੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਞ੍ਞਾਅਮੂਲਕੇਨ ਚੋਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਹੋਤਿ, ਦਿਟ੍ਠੇ ਵ◌ੇਮਤਿਕੋ''ਤਿਆਦਿਵ◌ਾਰਾ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸਾ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯੁਂ। ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ-ਯਥਾ ਅਸੁਦ੍ਧਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਅਨੋਕਾਸਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਚੋਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਕ੍ਕੋਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਚ ਓਮਸਵ◌ਾਦੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ, ਤਥਾ ਅਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿਕੋਪਿ ਅਸੁਦ੍ਧਂ ਅਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿ ਅਮੂਲਕੇਨ ਚੋਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਮੂਲਕੇਨ ਵ◌ਾ ਚੋਦੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਤਂ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਯਥਾ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸੁਦ੍ਧੇ ਅਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਅਸੁਦ੍ਧੇ ਅਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ, ਤਥਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਯੁਤ੍ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਅਨਿਸ੍ਸਰਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਨਯੇ ਵ◌ਿਧਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਥੇਰੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਚੋਦੇਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਦਯੋ ਵ◌ਾ ਚੋਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵ ਵ◌ਿਚਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਕਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਕੋ ਏਤ੍ਥ ਦੋਸੋਤਿ ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਤਤਿਯੇਨ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਵ ਵ◌ਿਚਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਕੋਚਿ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਏਵ◌ਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਮੇਤੀਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਤਿਂਸਾਨਿ** ਤਿਂਸਵਨ੍ਤਾਨਿ। **ਅਨੁਯੋਗੋ**ਤਿ ਪਟਿਵਚਨਂ। **ਏਹਿਤੀ**ਤਿ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠਸਨ੍ਤਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਨਯੇਨ, ਦਿਟ੍ਠਵ◌ਿਧਾਨੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਤਿਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਲਭਿਤ੍ਵ◌ਾ। **ਠਾਨੇ**ਤਿ ਲਜ੍ਜਿਟ੍ਠਾਨੇ।

ਗਾਹਨ੍ਤਿ ''ਅਹਂ ਚੋਦੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਦਾਨਗ੍ਗਹਣਂ। **ਚੇਤਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਦਾਨਗ੍ਗਹਣਚੇਤਨਾ। **ਵ◌ੋਹਾਰੋ**ਤਿ ਇਤੋ, ਏਤ੍ਤੋ ਚ ਵੁਤ੍ਵ◌ਾ ਪਕਾਸਨਂ। **ਪਣ੍ਣਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਾਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਯਾ ਵਚੀਘੋਸਾਰਮ੍ਮਣਸ੍ਸ ਸੋਤਦ੍ਵ◌ਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਸਨ੍ਤਾਨਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਉਪਲਦ੍ਧਪੁਬ੍ਬਸਙ੍ਕੇਤੇਨ ਮਨੋਦ੍ਵ◌ਾਰਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਯਸ੍ਸਾ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਤਦਤ੍ਥੋ ਪਰਮਤ੍ਥੋ ਵ◌ਾ ਅਪਰਮਤ੍ਥੋ ਵ◌ਾ ਤਤਿਯਵ◌ਾਰਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਮਨੋਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਨਾਮਾਦੀਹਿ ਛਹਿ ਬਜ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਪਕਾਸਿਤਾ, ਸਾ ''ਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਵ◌ਿਜ੍ਜਮਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਛਧਾ ਆਚਰਿਯੇਹਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਤਬ੍ਭਾਗਿਯਭਾਵ◌ੇ ਅਤਬ੍ਭਾਗਿਯਭਾਵ◌ੇ ਚ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸੇਵ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਧਿਕਰਣੀਯਵਤ੍ਥਤ੍ਤਾ , ਅਧਿਕਰਣੇ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਅਧਿਕਰਣੋ ਮਞ੍ਚੇ ਮਞ੍ਚੋਪਚਾਰੋ ਵ◌ਿਯਾਤਿ ਚ। "**ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਮੂਲਕਾ ਨਾਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਪਰਿਯਾਯਮਤ੍ਤਂ, ਸਭਾਵਤੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਭਿਧਾਨਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਅਭਿਧੇਯ੍ਯਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ। **ਇਧੇਵ◌ਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਏਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ। **ਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ

ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣਾਦੀਸੁ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਨ ਹੀ**ਤਿਆਦਿ। ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣਾਦੀਨਮਤ੍ਥਿਤਾ ਵ◌ਿਯ ਅਮੂਲਕਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁਤ੍ਤਸਮਥੇਹੀ**ਤਿ ''ਯਂ ਅਧਿਕਿਚ੍ਚ ਸਮਥਾ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਸਮਥੇਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਪਿਚ **ਸਭਾਵਤੋ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵ◌ਿਯ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਾਦਿ। **ਨ ਹਿ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਦੀਨਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿ ਅਧਿਕਰਣਟ੍ਠੋ**ਤਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਅਧਿਕਿਚ੍ਚ ਸਮਥਾ ਨ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਤਸ੍ਸਾ ਅਧਿਕਰਣੀਯਤਾਤਿ ਨ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਦੀਨਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿ ਅਧਿਕਰਣਟ੍ਠੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਹੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

''ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ ਅਮੂਲਿਕਾ ਚੇ,
ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਾ ਫਲਮਗ੍ਗਧਮ੍ਮਾ।
ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾ,
ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਾਵ ਸਿਯੁਂ ਤਥੇਵ॥

''ਤਤੋ ਦ੍ਵ◌ਿਧਾ ਮਗ੍ਗਫਲਾਦਿਧਮ੍ਮਾ,
ਸਿਯੁਂ ਤਥਾਤੀਤਮਨਾਗਤਞ੍ਚ।
ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਛਕ੍ਕਂ ਨ ਸਿਯਾ ਤਤੋ ਵ◌ਾ,
ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਸਮ੍ਮੁਤਿਵ◌ਾਦਮਾਹਾ''ਤਿ॥

ਅਨੁਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ। **ਕਿਚ੍ਚਯਤਾ**ਤਿ ਕਰਣੀਯਤਾ। ਤਂ ਕਤਮਨ੍ਤਿ ਚੇ? **ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। **ਕਿਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਚਿਤ੍ਤਂ ਕਿਰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ।

੩੮੭. **ਸੁਤਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵ◌ੇਨ ਅਮੂਲਕਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯੋ ਦਿਸ੍ਵ◌ਾਪਿ ''ਦਿਟ੍ਠੋਸਿ ਮਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਟ੍ਠਨਿਯਾਮੇਨੇਵ ''ਸੁਤੋਸਿ ਮਯਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿਤ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਯੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਤਂ ਵ◌ਿਸ੍ਸਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸੁਦ੍ਧਦਿਟ੍ਠਿ ਏਵ ਸਮਾਨੋ ਵਦਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ''ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਜੇਟ੍ਠਬ੍ਬਤਿਕੋ ਕਾਕੇਕਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਾ । **ਯਦਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਯਾਵਤਾ, ਯਦਾ ਵ◌ਾ। **ਨੋ ਕਪ੍ਪੇਤੀ**ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੇਮਤਿਕਾਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਮੇਵ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨ ਵ◌ੇਮਤਿਕੋਵ ਨਸ੍ਸਰਤਿ ਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠੋ ਨਾਮਾਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਤਦਨਨ੍ਤਰਭਾਵਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਤਿਯਤ੍ਥੇਰਵ◌ਾਦੋ ਪਚ੍ਛਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ।

੩੮੯. **ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ। **ਓਕਾਸਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਓਕਾਸਕਰਣਂ। ''ਓਕਾਸੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਓਕਾਸਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਅਸੂਰਿਯਂ ਪਸ੍ਸਤਿ ਕਞ੍ਞਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਕਞ੍ਞਾ ਸੂਰਿਯਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਭਵਤਿ, ਏਵ◌ਂ ''ਅਨੋਕਾਸਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਓਕਾਸਂ ਨ ਕਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾਤਿ ਹੋਤਿ।

ਪਠਮਦੁਟ੍ਠਦੋਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਦੁਤਿਯਦੁਟ੍ਠਦੋਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯੧. **ਵ◌ੇਲੁਵਨੇਯੇ**ਵ◌ਾਤਿ ਇਦਂ ਤੇਹਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਵ◌ੇਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਯਂ ਆਵ◌ੁਸੋ ਸੁਤੇਨ ਅਵ◌ੋਚੁਮ੍ਹਾ''ਤਿ ''ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸਾ ਉਸ੍ਸਾਹਿਤਾ ਕੁਪਿਤੇਹਿ ਅਨਤ੍ਤਮਨੇਹੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, **ਅਞ੍ਞਭਾਗਸ੍ਸ ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਤੋ ਅਞ੍ਞਭਾਗਸ੍ਸ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਛਗਲਕਭਾਗਸ੍ਸ ਇਦਂ ਛਗਲਕਜਾਤਂ ਅਧਿਕਰਣਂ। **ਅਞ੍ਞਭਾਗੋ ਵ◌ਾ ਅਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਛਗਲਕਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਞ੍ਞਭਾਗੋ ਅਸ੍ਸ ਛਗਲਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸ੍ਵ◌ਾਯਂ ਛਗਲਕੋ ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਨਾਮ।

ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਮਾਯ ਸਰੀਰੰ, ਸਿਲਾਪੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਸਰੀਰਨ੍ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ, ਪਠਮੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਚਨੰ ਜਾਤਿਪਦਤ੍ਥੋਤਿਵ◌ਾਦੀਨੰ ਮਤੇਨ ਵ◌ੁੱਤੰ। ਸਾ ਹਿ ਸਾਮਿਭਾਵ◌ੇਨ, ਨਿਚ੍ਚਭਾਵ◌ੇਨ ਚ ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਿਸਭਾਵ◌ੇ ਠਿਤਾ। ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤਕਤ੍ਤਾ ਬਜਤ੍ਤਾਕਤਿ ਜਾਤਿਯੋ ਤੁ ਪਦਤ੍ਥੋ ਇਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਦੁਤਿਯੰ ਨਿਬ੍ਬਚਨੰ ਵ◌ੁੱਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਨਾਮਕਰਣਸਞ੍ਞਾਯ ਆਧਾਰੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਾਮਮੇਵ ਨਾਮਕਰਣੰ। ਨਾਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨੰ ਸਞ੍ਞਾ ਨਾਮਕਰਣਸਞ੍ਞਾ, ਤਸ੍ਸਾ। ਮਨੁਸ੍ਸਜਾਤਿਕੋ ਛਗਲਕਜਾਤਿਆਧਾਰੋ ਨਾਮ। ਨ ਹਿ ਤੰ ਨਾਮੰ ਕਚ੍ਛਪਲੋਮੰ ਵ◌ਿਯ ਅਨਾਧਾਰਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੰ ਪਨ ਛਗਲਕਸ੍ਸ ਦਬ੍ਬੋਤਿ ਦਿਨ੍ਨਨਾਮੰ ''ਦੇਸੋ''ਤਿ ਵ◌ੁੱਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰੰ ਅਮੂਲਕੇਨਾਤਿਆਦਿਨਾ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਥੁੰ ਥੇਰਸ੍ਸ ਲਿਸ੍ਸਤਿ ਸਿਲਿਸ੍ਸਤਿ ਵ◌ੋਹਾਰਮਤ੍ਤੇਨੇਵ, ਨ ਅਤ੍ਥਤੋ, ਈਸਕੰ ਅਲ੍ਲੀਯਤੀਤਿ ਲੇਸੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਦੇਸਲੇਸਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਨਿਨ੍ਨਾਨਾਕਰਣਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕਞ੍ਚਿਦੇਸੰ ਲੇਸਮਤ੍ਤੰ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ''ਦਸ ਲੇਸਾ ਜਾਤਿਲੇਸੋ''ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁੱਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾ ਨਿਦਾਨੇ , ਏਵ◌ੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਮ੍ਪਿ ਮਾਤਿਕਾਯਮ੍ਪਿ ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ **ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਕਰਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਛਗਲਕਸ੍ਸ। **ਕਞ੍ਚਿਦੇਸੰ ਲੇਸਮਤ੍ਤੰ ਉਪਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਦਬ੍ਬੋਤਿ ਨਾਮੰ ਉਪਾਦਾਯਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨੇਵ ਆਵ◌ਿਭੂਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵ◌ਿਭਤ੍ਤੋ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ ਅਨਿਯਮਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਮੇਤ੍ਤਿਯਭੁਮ੍ਮਜਕਾਨੰ ਵ◌ਿਯ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਛਗਲਕਮੇਵ ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞੰ ਗੋਮਹਿੰ ਸਾਦਿਕਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਮੇਤ੍ਤਿਯਭੁਮ੍ਮਜਕਾ ਵ◌ਿਯ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਨਾਮਲੇਸਮਤ੍ਤਮੇਵ ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਜਾਤਿਲੇਸਾਦਿੰ ਉਪਾਦਿਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਿਯਮਤ੍ਤਾ ਚ ਯਥਾਵ◌ੁੱਤਨਯੇਨ ਨ ਵ◌ਿਭਤ੍ਤੰ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ ਤਥਾ ਵ◌ੁੱਤੇ ਛਗਲਕਸ੍ਸੇਵ ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਤਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ, ਯੇਨ ਸੋਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਲੇਸੋ ਚ ਨਾਮ ਲੇਸੋਵ, ਨ ਜਾਤਿਆਦਿ, ਯੇਨ ਸੋਵ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਏਵ◌ੰ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਚ ਤਥਾ ਨ ਵ◌ਿਭਤ੍ਤੋ।

੩੯੩. **ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚੁਦਿਤਕਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ। **ਅਧਿਕਰਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਅਮਨੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵ◌ਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸ੍ਸ ਵ◌ਾਤਿ ਏਵ◌ੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਵ◌ੁੱਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾਦੀਨੰਯੇਵ ਜਾਤਿਲੇਸਾਦਯੋ ਵ◌ੁੱਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਧਿਕਰਣਾਨੰ ਤੇ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ''ਅਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਕਞ੍ਚਿ ਦੇਸੰ ਲੇਸਮਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਿਵਚਨੰ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੰ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਨਾਮਸ੍ਸ ਵ◌ਿਯ ਜਾਤਿਆਦੀਨੰ ਮਨੁਸ੍ਸਾਦੀਨੰ ਆਧਾਰਭਾਵਨਿਯਮਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਅਧਿਕਰਣਭਾਵ◌ਾਨਿਯਮਤੋਤਿ ਵ◌ੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਨਿਯਮੇ ਚ ਸਤਿ ਜਾਤਿਯਾ ਆਧਾਰੋ ਜਾਤਿ, ਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਚ ਲਿਙ੍ਗੰ, ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਆਪਨ੍ਨੋ ਆਧਾਰੋ, ਵ◌ਿਰੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਅਸਮਾਦਿਨ੍ਨਾਨਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਨੰ ਸਾਮਿਕੋ ਆਧਾਰੋ, ਯੇਨ ਅਧਿਕਰਣਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਧਿਕਰਣਸ੍ਸਾਤਿ ਪਦੰ ਅਭਾਜੇਤਬ੍ਬਮੇਵ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯਾਤਿ ਨ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ, ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਸ੍ਮਾ "**ਅਧਿਕਰਣਨ੍ਤਿ ਵਚਨਸਾਮਞ੍ਞਤੋ**"ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। **ਅਪਾਕਟਾ** ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਦਸ੍ਸਿਤਟ੍ਠਾਨਾਭਾਵਤੋ। **ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ ਚ ਵ◌ਿਨਯਧਰੇਹਿ** ਯਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਥਾ **ਪਰਿਵ◌ਾਰੇ** ''ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਅਧਿਕਰਣਾਨੰ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣੰ ਭਜਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਨਾਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ''ਕਸ੍ਮਾ''ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੇ ਕਾਰਣੰ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਤਬ੍ਭਾਗਿਯਤਾ ਚ ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਤਾ ਚ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ ਵ◌ਿਨਯਧਰੇਹਿ। ਤਾਸੁ ਹਿ ਵ◌ਿਞ੍ਞਾਤਾਸੁ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣੰ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣੰ ਭਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਬ੍ਭਾਗਿਯਤ੍ਤਾ। ਇਤਰੰ ਨ ਭਜਤਿ ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਤ੍ਤਾਤਿ ਸੁਖਕਾਰਣਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਵਚਨਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਲਦ੍ਧੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਆਪਤ੍ਤਞ੍ਞਭਾਗਿਯੰ ਮਹਾਵ◌ਿਸਯੰ, ਇਤਰੇਹਿ ਅਸਦਿਸਨਿਦ੍ਦੇਸਞ੍ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਅਧਿਕਰਣਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨੰ ਵ◌ਿਸੁੰ ਵ◌ੁੱਤੰ ''ਆਪਤ੍ਤਞ੍ਞਭਾਗਿਯੰ ਵ◌ਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਅਧਿਕਰਣਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਚ ''ਅਧਿਕਰਣਞ੍ਞਭਾਗਿਯੰ ਵ◌ਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ੁੱਤਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਮਹਾਵ◌ਿਸਯਤ੍ਤਾ, **ਮਾਤਿਕਾਯੰ** ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਚ ਪਠਮੰ ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਤਾ ਵ◌ੁੱਤਾ, ਪਚ੍ਛਾ ਤਬ੍ਭਾਗਿਯਤਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਅਧਿਕਰਣਞ੍ਞਭਾਗਿਯਵਚਨੇਨ ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿਨਯੇਨ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਅਧਿਕਰਣੰ ਤਬ੍ਭਾਗਿਯੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਧਿਕਰਣੰ ਤਬ੍ਭਾਗਿਯੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵ◌ੰ ਉਦ੍ਦੇਸੰ ਅਕਤ੍ਵ◌ਾ ''ਕਥੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਅਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਤਬ੍ਭਾਗਿਯੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਤਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਅਨੁਦ੍ਧੰਸਿਭਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨੰਯੇਵ ਵਸੇਨ ਵ◌ੁੱਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਵਸੇਨਾਪਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਾ ਚ ਸਾ ਚੋਦਨਾ ''ਅਸੁਕੋ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੰ ਅਜ੍ਝਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਕਾ, ਤਤ੍ਥ ''ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ, ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਾ ਵ◌ਿਨਯੇ ਅਪਕਤਞ੍ਞੁਤਾਯ, ਤੰਤੰਵਤ੍ਥੁਸਰਿਕ੍ਖਤਾਯ

ਵਾ ਵੁੱਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪਿ ''ਪਾਰਾਜਿਕਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਨ ਵੁੱਤ੍ਤੰ। ਤਥਾਸਞ੍ਞਿਨੋ ਅਨਾਪੱਤ੍ਤਿਤੋ।
"ਤਬ੍ਭਾਗਿਯਵਿਚਾਰਣਾਯ"ਨ੍ਤਿ ਤਬ੍ਭਾਗਿਯਪਦਨਿੱਦੇਸੇ ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਤਾਯਪਿ ਨਿੱਦਿਟ੍ਠੱਤਾ ਵੁੱਤ੍ਤੰ।

ਵੱਤ੍ਥੁਸਭਾਗਤਾਯਾਤਿ ਅਨੁਵਾਦਵੱਤ੍ਥੁਸਭਾਗਤਾਯਾਤਿ ਅੱਤ੍ਥੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਿਪੱਤ੍ਤਿਯੋ''ਤਿ ਵਚਨੰ ਵਿਰੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯ। **ਸਭਾਵਸਰਿਕ੍ਖਾਸਰਿਕ੍ਖਤੋ ਚਾ**ਤਿ ਸਭਾਵੇਨ ਸਦਿਸਾਸਦਿਸਤੋ। ਤੱਤ੍ਥ ਞਾਣਾਦਿਵੱਤ੍ਥੁਵਿਸਭਾਗਤਾਯਪਿ ਸਭਾਵਸਰਿਕ੍ਖਤਾਯ ਉੱਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧੱਮ੍ਮਪਾਰਾਜਿਕਾਪੱਤ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਤਬ੍ਭਾਗਿਯਾਵ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਵੱਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਅਨੁਵਾਦਾਧਿਕਰਣੰ, ਕਿੱਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਞ੍ਚ ਪਾਟੇਕ੍ਕੰ ਚਤੁੱਬਿਧਮ੍ਪਿ ਵੁੱਤ੍ਤਞ੍ਞਭਾਗਿਯੰ ਨ ਜਾਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਞ੍ਞਭਾਗਿਯਤਾਯ ਵਿਦਿਤਾਯ ਤਬ੍ਭਾਗਿਯਤਾ ਪਾਰਿਸੇਸਯੁੱਤ੍ਤਿਯਾ ਅਵੁੱਤ੍ਤਾਪਿ ਸਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਮੇਵ ਪਠਮੰ ਨਿੱਦਿਟ੍ਠੰ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵੱਤ੍ਤੁੰ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਏਕੰਸੇਨ ਤਬ੍ਭਾਗਿਯੰ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਰਿਕ੍ਖਵਸੇਨ ਅਰਹੱਤ੍ਤੰ ਆਪੱਤ੍ਤਿ ਅਨਾਪੱਤ੍ਤੀਤਿ ਵਿਵਾਦਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ਅਬਜਾਕਤਭਾਵੇਨ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸਪਿ ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯੰ ਸਿਯਾ, **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਆਪੱਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਵੁੱਤ੍ਤੱਤ੍ਤਾ ਏਵੰ ਵੁੱਤ੍ਤੰ, **ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ''ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਸ੍ਸ ਅਧਿਕਰਣਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। ''ਮੇਥੁਨਰਾਗੇਨ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿੱਗ੍ਗਹੋ ਦੋਸੇਨਾਤਿਆਦਿਨਾ ਸਰਿਕ੍ਖਤੋ ਚਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਤੰ ਵੱਤ੍ਥੁਵਿਸਭਾਗਤਾਯ ਏਵ ਸਿੱਦ੍ਧੰ। ਅਯੰ ਪਨ ਵੱਤ੍ਥੁਸਭਾਗਤਾਯਪਿ ਸਤਿ ਆਪੱਤ੍ਤਿਸਭਾਗਤਾ ਸਰਿਕ੍ਖਤੋਤਿ ਨੋ ਤੱਕੋਤਿ ਚ, ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਹਿ ਵੱਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਆਪੱਤ੍ਤਿਭੇਦੋ ਹੋਤੀਤਿ **ਆਚਰਿਯੋ**। ਪਰਤੋ ਵੁੱਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

''ਕਿੱਚ੍ਚਮੇਵ ਕਿੱਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤ੍ਤੱਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਕੱਮ੍ਮਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। **ਕੱਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣ**ਨ੍ਤਿ ਕੱਮ੍ਮਾਨੰ ਸਭਾਵੰ। **ਤੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**ਤਿ ਪੁੱਬ੍ਬੇਵ ਹਿ ਸੰਵਿਧਾਯ ਸਙ੍ਘੋ ਕੱਮ੍ਮੰ ਕਰੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਪੁਰਿਮੰ ਪੁਰਿਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਵਾਸਉਕ੍ਖੇਪਨਿਯਾਦੀਨਿ ਸਙ੍ਘਕੱਮ੍ਮਾਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਬ੍ਭਾਨਓਸਾਰਣਾਦਿ ਉੱਪੱਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁੱਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਙ੍ਘਕੱਮ੍ਮਮੇਵ ਕਿੱਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੰ, ਤਥਾਪਿ ਸੇਸਵਿਸੇਸੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੩੯੪. ਅੱਤ੍ਥਤੋ ਏਕੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੇਸਸ੍ਸ ਅੱਤ੍ਥਮਵਤ੍ਵਾ ''ਲੇਸੋ''ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤ੍ਤੰ ਕਿਰ।

੩੯੫. **ਸਵੱਤ੍ਥੁਕੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁੱਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਖੱਤ੍ਤਿਯਾਦਿਭਾਵੇਨ ਏਕਜਾਤਿਕੋਪਿ ਦੀਘਰਸ੍ਸਕਾਲ਼ਕੋਦਾਤਾਦੀਨੰ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਾਨੰ ਵਸੇਨ ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਤਾ, ਦੀਘੰ ਖੱਤ੍ਤਿਯੰ ਅਜ੍ਝਾਚਰਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰਸ੍ਸਾਦਿਖੱਤ੍ਤਿਯਪਵੱਤ੍ਤਿਯਾ ਆਧਾਰਭਾਵਤੋ ਜਾਤਿਲੇਸੇਨ ਚੋਦੇਤਿ, ਏਕੰ ਵਾ ਖੱਤ੍ਤਿਯੰ ਅਜ੍ਝਾਚਰਨ੍ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵਿਸਿਟ੍ਠਞ੍ਞਭਾਗਭੂਤੰ ਖੱਤ੍ਤਿਯੰ ਜਾਤਿਲੇਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਖੱਤ੍ਤਿਯੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ਤ੍ਵੰ ਖੱਤ੍ਤਿਯੋਸੀ''ਤਿ ਚੋਦੇਤਿ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਅਞ੍ਞਭਾਗੇਨ। ਏੱਤ੍ਥ ਚ ''ਦੀਘਾਦਯੋ, ਦਿਟ੍ਠਾਦਯੋ ਚ ਜਾਤਿਨਾਮਾਦੀਨੰ ਵੱਤ੍ਥੁਭੂਤੱਤ੍ਤਾ ਅਧਿਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਤੰ ''ਅਧਿਕਰਣਭਾਵਾਨਿਯਮਤੋ''ਤਿ ਵੁੱਤ੍ਤਦੋਸੰ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਖੱਤ੍ਤਿਯਜਾਤਿਪਵੱਤ੍ਤਿਯਾ ਆਧਾਰਵਸੇਨ ਅਧਿਕਰਣਤਾ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁੱਤ੍ਤੰ। ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਮਗੋੱਤ੍ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਨਾਮਗੋੱਤ੍ਤਪਵੱਤ੍ਤਿਯਾ ਨਾਮ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਭਾਵਤੋ ਨ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਧਿਕਰਣਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਦੁੱਦ੍ਧਾਰਣੰ ਅਧਿਕਰਣਚਤੁੱਕਦਸ੍ਸਨੱਤ੍ਥੰ, ਤੰ ਸਮਾਨਵਚਨਦਸ੍ਸਨੱਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਨੋ ਤੱਕੋਤਿ। ਤੱਤ੍ਥ **ਦੀਘਾਦਿਨੋ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਨੋ** ਵਾਤਿ ਏੱਤ੍ਥ ਦੀਘਾਦਿਤਾ, ਦਿਟ੍ਠਾਦਿਤਾ ਚ ਅਞ੍ਞਭਾਗੋ, ਯੋ ਚੁਦਿਤਕੋ ਇਤਰਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸੋ ਯਤੋ ਅਞ੍ਞੋਤਿ ਵੁੱਚ੍ਚਤਿ।

੩੯੯. **ਲਹੁਕੰ ਆਪੱਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਤੋ ਲਹੁਕਾਪੱਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਦਿ। ਤੇਨੇਵ ਅਨ੍ਤੇ ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ''ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੰ ਅਜ੍ਝਾਪੱਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤ੍ਤੰ। ਆਪੱਤ੍ਤਿਲੇਸੋਪਿ ਕਿਮੱਤ੍ਥੰ ਜਾਤਿਲੇਸਾਦਯੋ ਵਿਯ ਨ ਵਿੱਤ੍ਥਾਰਿਤੋਤਿ ਚੇ? ਤਥਾ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੪੦੦. ਸਾਟਕਪੱਤ੍ਤੋ ਸਰੀਰਟ੍ਠਪੱਤ੍ਤੋ। ਆਪੱਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪੱਤ੍ਤਿਯਾ ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯੰ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਦਿ, ਅਧਿਕਰਣਞ੍ਚ ਆਪੱਤ੍ਤਿਪਵੱਤ੍ਤਿਯਾ। ''ਲੇਸੋ ਨਾਮ ਆਪੱਤ੍ਤਿਭਾਗੋ''ਤਿ ਵੁੱਤ੍ਤੱਤ੍ਤਾ ਆਪੱਤ੍ਤਿਭਾਵਲੇਸੋ ਵੁੱਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪੱਤ੍ਤਿਤੋ

ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਧਾਰਣਟ੍ਠੇਨ ''ਅਧਿਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਦਿਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿਨਿਕਾਯਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਭਾਵਲੇਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚੋਦਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਲੇਸਚੋਦਨਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੪੦੮. ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਤਥਾਸਞ੍ਞੀ ਚੋਦੇਤਿ ਵਾ **ਚੋਦਾਪੇਤਿ** ਵਾਤਿ ਆਪਤ੍ਤਞ੍ਞਭਾਗਿਯਚੋਦਨਾਯਮੇਵ, ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਠਮਦੁਟ੍ਠਦੋਸੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਚਰਣਾਯ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਇਧ ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਾ** ਵਚਨਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ''ਤਤ੍ਥ ਇਧ ਚ ਆਪਤ੍ਤਞ੍ਞਭਾਗਿਯਚੋਦਨਾਯ ਤਥਾਸਞ੍ਞਿਨੋਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਅਞ੍ਞਾਭਾਗਿਯਸਿਕ੍ਖਂ ਯੋ, ਨੇਵ ਸਿਕ੍ਖਤਿ ਯੁਤ੍ਤਿਤੋ। ਗਚ੍ਛੇ ਵਿਨਯਵਿਞ੍ਞੂਹਿ, ਅਞ੍ਞਭਾਗਿਯਤਞ੍ਚ

ਸੋਤਿ।

ਦੁਤਿਯਦੁਟ੍ਠਦੋਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਪਠਮਸਙ੍ਘਭੇਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੯. ''ਵਜ੍ਜਂ ਨ ਫੁਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ।

੪੧੦. ਤੇਸਂ ਅਨੁਰੂਪਾਜਾਨਨਤੋ **ਅਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਅਸ੍ਸ**। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸੇਨਾਸਨਿਕੇਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੦੪) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮੇਵ। **ਤਿਕੋਟਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਪਾਪਪਸਙ੍ਗਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਟਿਚ੍ਚਕਮ੍ਮਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ **ਕੋਟੀਹੀ**ਤਿ ਆਕਾਰੇਹਿ। **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ। ਦਸਹਿ ਲੇਸੇਹਿ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਂ ਸਮਣਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਸ੍ਸਮਣਾ ਇਮੇਤਿ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਗਰਹਭਾਵੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ , ਗਰਹਪਚ੍ਚਯਾ ਲੋਕੋ ਵਾ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਅਰਿਯੂਪਵਾਦਂ ਪਸਵੇਯ੍ਯ, ਤੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਾ**ਗੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਮਿਗਜਾਲਂ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ** ਵਾਤਿਆਦਿਨਾ ਪਰੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **''ਮਤਾਨਂ ਪੇਤਕਿਚ੍ਚਤ੍ਥਾਯਾ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਯਂ ਯਂ ਹੀਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਨ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਤਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਿਰ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ। ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਭਿਕ੍ਖੂਨਮੇਵ ਸੁਦ੍ਧਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਅਪਰੇਹਿ ਪਨ **''ਮਤਾਨਂ ਪੇਤਕਿਚ੍ਚਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਕਪ੍ਪਤਿ, **ਭਿਕ੍ਖੂਨਂਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ 'ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਦਤ੍ਵਾ ਮਯਂ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ ਕਤਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਨ 'ਪਞ੍ਚਸੁ ਏਕਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਤਂ ਇਤਰੇਸਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ'ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **'ਪਞ੍ਚਸੁ ਹਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੂ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਪਨ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਅਮ੍ਹਾਕਨ੍ਤਿ ਚ ਰਾਜਯੁਤ੍ਤਾਦੀਨਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੇ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਤ੍ਵਾ 'ਤੁਮ੍ਹਾਕ'ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ 'ਪੇਤਕਿਚ੍ਚਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ਚ **ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ,** ਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਨਞ੍ਚ ਲਕ੍ਖਣਂ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨ 'ਭਿਕ੍ਖੂਨਂਯੇਵਾ'ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ 'ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੇ ਏਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ 'ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ, ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ'ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਮਿਸ੍ਸਕਵਾਰਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ। ਲਕ੍ਖਣਂ ਨਾਮ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਵੁਤ੍ਤਸਦਿਸਾਨਞ੍ਚ ਹੋਤਿ। 'ਸਚੇ ਪੇਤਕਿਚ੍ਚਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭੋਜਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਰੋਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ 'ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾਰੇ ਚ ਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇਵ ਇਧਾਪਿ 'ਪੇਤਕਿਚ੍ਚਤ੍ਥਾਯ, ਮਙ੍ਗਲਾਦੀਨਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ'ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। 'ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੇਨ ਮਿਸ੍ਸਕੇ ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ਚੇ? 'ਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਸ੍ਸ ਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀ'ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਆਪਨ੍ਨਂ, 'ਤਞ੍ਚ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ'ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਯਤ੍ਥ ਚਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਤੇਪਿ। ਤਮਤ੍ਥਂ ਆਵਿ ਕਾਤੁਂ **''ਸਚੇ ਪਨਾ''**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ । ਏਤ੍ਥ ਪਨ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ

ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਇਤਰੇਸਂ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਵਤ੍ਥੂ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕਪ੍ਪਂ ਨਿਰਯਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਕਪ੍ਪਂ। ਵਿਵਟ੍ਟਟ੍ਠਾਯਿਕਾਲੇਯੇਵ ਸਙ੍ਘਭੇਦੋ ਹੋਤੀਤਿ। **ਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਆਯੁਕਪ੍ਪਂ।

੪੧੧. **ਕੁਸਲ**ਨ੍ਤਿ ਖੇਮਂ। **ਆਪਤ੍ਤਿਭਯਾ ਕਤਾ ਲਜ੍ਜੀਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਭਯੇਨ ਅਵਸ੍ਸਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਲਜ੍ਜੀ ਰਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ (ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ॰ ੧.੪੨; ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੫) ਪੋਰਾਣਵਚਨਸ੍ਸਾਨੁਰੂਪਤੋ **"ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਲਜ੍ਜੀਹੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਲਜ੍ਜਿਸ੍ਸਪਿ ਅਨਾਰੋਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ''ਯੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਯੇ ਸੁਣਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ।

੪੧੬. **ਅਸਮਨੁਭਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਕਾਰਕੇ ਕਤ੍ਤੁਨਿਦ੍ਦੇਸੋ, ਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮਂ ਅਕਰਿਯਮਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਦਿਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ** ਨਾਮ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਖਿਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਵੇਦਨਟ੍ਟਾਦਿਕੋ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ **ਅਰਿਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਚੇ? **ਯਮ੍ਪੀ**ਤਿਆਦਿ। **ਸਾ ਪਨੇਸਾ** ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਆਗਤੋਪਿ ਸਕਮ੍ਮਬਜਾਵਟੋਪਿ ਏਵਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਸਮਨੁਭਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਵਸੇਨ। **ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਿਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਪਦਾਭਾਵਾ।

ਤਿਵਙ੍ਗਿਕਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾਚਾਯ ਏਵ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਓਟ੍ਠਚਲਨਾਦਿਕਾਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ। ਵਚੀਭੇਦਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਵਿਕਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਿਵਙ੍ਗੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸ ਪਰਿਹੀਨਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਵਙ੍ਗਭਾਵੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਅਙ੍ਗਹਾਨਿਭਾਵੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਯਦਿ ਅਙ੍ਗਹਾਨਿਭਾਵੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਵਿਕਾਰਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਤਂ ਨ, ਕਸ੍ਮਾ? **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਕਾਯਵਿਕਾਰਂ ਵਾ ਵਚੀਭੇਦਂ ਵਾ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਨ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ ਅਕਿਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਨਾਮ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਏਵਾਤਿ ਵਿਸੁਂ ਅਙ੍ਗਭਾਵੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਤਂ ਨ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂਯੇਵ ਅਕਿਰਿਯਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ''ਚਿਤ੍ਤਬਾਹੁਲ੍ਲਤੋ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਪਿ ਕਿਰ ਬਾਹੁਲ੍ਲਤੋ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਪਠਮਸਙ੍ਘਭੇਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਘਭੇਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੨. **ਸਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਸਞ੍ਞਿਨੋ।

ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਘਭੇਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਦੁਬ੍ਬਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੪. **ਪਤਂ** ਪਤਿਤਂ ਵਿਵਰਿ ਵਿਵਟ੍ਟਯਿ। ਏਕਤੋ ਉਸ੍ਸਾਰੇਤਿ ਚ ਗਿਲ਼ਿਤਤੋ ਠਪੇਤਿ ਚ। ਏਕਪਂਸੁਥੁਪਕਨਦੀਸਙ੍ਖਂ **ਦੀਘਮੂਲਕਪਣ੍ਣਸੇਵਾਲਂ ਸੇਵਾਲਂ** ਦਣ੍ਡਿਸਿਪਿਪ੍ਪਰਿਂ **ਪਣਕਂ** ਪੇਸਿਟ੍ਠਂ ਨਿਸ੍ਸਾਰੇਤਿ। **ਤਿਲਬੀਜਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਖੁਮਮੂਲਪਣ੍ਣਕਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਦਕਪਿਟ੍ਠੇ ਪਤ੍ਥਰਿਕਂ **ਉਦਕਪਪ੍ਪਟਕਂ** ਨਿਸ੍ਸਾਰੇਤਿ।

੪੨੫-੬. ''ਦੁਬ੍ਬਚਜਾਤਿਕੋ''ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਅਪਦਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਰਾਣਕਮ੍ਮੇਨ। ''ਕਿਂ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਮਯਂ ਏਵਰੂਪਂ ਕਰੋਮਾਤਿਆਦਿਨਾ ਏਕੂਨਵੀਸਤੀ''ਤਿ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਕਿਰ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਅਨੁਮਾਨਸੁਤ੍ਤਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ** ''ਸੋਲ਼ਸਵਤ੍ਥੂਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਸਮੇਤਿ।

ਦੁਬ੍ਬਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੩. ਕੁਲਦੂਸਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੧. ਨ ਕੇਵਲਂ ਵਿਹਾਰੋ ਏਵ ਕੀਟਾਗਿਰਿ, ਸੋਪਿ ਗਾਮੋ **"ਕੀਟਾਗਿਰਿ"**ਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਗਾਮਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਰਤੋ ''ਨ ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕੀਟਾਗਿਰਿਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਕਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਸ੍ਸਤਿ ਕਿਰ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਦ੍ਵੀਹਿ ਮੇਘੇਹੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਮਧਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਛ ਜਨੇ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਅਕਤਵਤ੍ਥੁ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ। ''ਜਾਭਿਸੁਮਨਾਦਿਗਚ੍ਛਂ ਅਲ੍ਲਾਨਂ ਹਰਿਤਾਨਂ ਏਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਭੂਤਗਾਮਬੀਜਗਾਮਭੇਦਤੋ ਪਨੇਸ ਭੇਦੋ। **ਵਤ੍ਥੁਾਯਾ**ਤਿ ਵਤਿਅਤ੍ਥਾਯ। **ਯਂਕਿਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਸੋਦਕਂ ਵਾ ਨਿਰੁਦਕਂ ਵਾ। **ਆਰਾਮਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਵਨਰਾਜਿਕਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ। ਮਾਲਾਵਚ੍ਛਰੋਪਨਂ ਕੁਲਦੂਸਕਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਗਨ੍ਥਨਾਦਿਸਬ੍ਬਂ ਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਧਮ੍ਮੋ"**ਤਿਆਦਿ। ''ਆਵੇਲਂ ਆਬਿਲ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ।

ਗੋਪ੍ਫਨਨ੍ਤਿ ਗਨ੍ਥਨਂ। **ਵੇਠਿਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਗ੍ਗਤਿਕਮੇਵ। **ਵੇਧਿਮਂ** ਅਞ੍ਞੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪੁਪ੍ਫਂ ਵੇਧੇਤ੍ਵਾ ਕਤਂ । **ਕਣ੍ਟਕਮ੍ਪਿ ਬਨ੍ਧਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਯਂ ਵਿਜ੍ਝਨਤ੍ਥਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਜਾਲਮਯਂ ਵਿਤਾਨਂ **ਜਾਲਵਿਤਾਨਂ**। **ਪੁਪ੍ਫਪਟਿਚ੍ਛਕਂ** ਗਵਕ੍ਖਂ ਵਿਯ ਸਛਿਦ੍ਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਤਾਲਪਣ੍ਣਗੁਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਲਪਣ੍ਣਮਯਂ ਪੁਨ ਕਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਛਿਜ੍ਜਕਮੇਵ। **ਧਮ੍ਮਰਜ੍ਜੁ** ਚੇਤਿਯਂ ਵਾ ਬੋਧਿਂ ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਪ੍ਪਵੇਸਨਤ੍ਥਂ ਆਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਰਜ੍ਜੁ। ''ਕਾਸਾਵੇਨ ਬਦ੍ਧਮ੍ਪਿ ਸੁਤ੍ਤਵਾਕਾਦੀਹਿ ਬਦ੍ਧਂ ਭਣ੍ਡਿਤਸਦਿਸ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਅਂਸਭਣ੍ਡਿਕਂ** ਪਸਿਬ੍ਬਕੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਵੇਧਿਮਂ ਨ ਜਾਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਿਥਿਲਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨੇਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਮ੍ਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪੂਰਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦੀਘਤੋ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪੂਰਿਤਂ। **ਘਟਿਕਦਾਮਓਲਮ੍ਬਕੋ**ਤਿ ''ਯਮਕਦਾਮਓਲਮ੍ਬਕੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਗੇਣ੍ਡੁਖਰਪਤ੍ਤਦਾਮਾਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚੇਲਾਦੀਹਿ ਕਤਦਾਮਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

"ਰੇਚਕਂ ਨਾਮ ਤਥਾਲਾਸਿਯਨਾਟਨਟਾਨਂ ਨਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਤਂ ''ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸਾਰਿਯੋ ਨਾਮ ਰੁਤਸੁਨਖਾ ਸਿਙ੍ਗਾਲਕਮ੍ਮਕੁਰੁਙ੍ਗਕੇਲ਼ਿਪਨੇ ਠਿਤਾ''ਤਿ ਕਿਰ ਪਾਠੋ। ''ਨਿਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ।

੪੩੨. **ਅਬਲਬਲਾ**ਦਿ-ਪਦਾਨਂ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ। ਯਥਾ ਪਾਮੋਕ੍ਖਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ''ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਪਾਮੋਕ੍ਖਪ੍ਪਤ੍ਤਸਾਵਕਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਤਦਾਯਤ੍ਤਵੁਤ੍ਤਿਨੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ''ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਗਚ੍ਛਥ ਤੁਮ੍ਹੇ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ।

੪੩੩. ''ਗਾਮੇ ਵਾ ਨ ਵਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨ ਵਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵਾ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਅਤ੍ਥਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਗਾਮੇ ਕੁਲਦੂਸਕਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਕੁਲਦੂਸਨਂ ਕਤਂ, ਤਂ ਵਿਹਾਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਸਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਤਂ ਕਥਨ੍ਤਿ ਚੇ? ''ਗਾਮੇ ਵਾ ਨ ਵਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਯਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਕੁਲਦੂਸਨਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇਪਿ ਵਸਿਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਆਪਨ੍ਨਂ, ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਸਿਤੁਂ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ''ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤੇਨਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਸਾਮਨ੍ਤਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੇਪੀ**ਤਿ ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੋ ਨਾਮ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਗਾਮੇ ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੋ ਚਾਤਿ ਉਭਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਤੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਨ ਚਰਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਾਮਨ੍ਤਗਾਮੇਪਿ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪੁਨ ਯਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਕੁਲਦੂਸਨਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਗਾਮੇ ਕੁਲਦੂਸਕਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਵਤ੍ਥੁਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇਪਿ ਚਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਾਮਨ੍ਤਗਾਮੇ ਕੁਲਦੂਸਕਂ ਨ ਕਤਂ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਚਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨੇਵ ਵਿਹਾਰੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **"ਨ ਨਗਰੇ ਚਰਿਤੁ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਵਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਏਕੇ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਪਨ ਵਿਚਾਰਣਾ ਏਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ।

੪੩੬-੭. **ਦਾਪੇਤੁੰ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ**, ਪੁਪ੍ਫਦਾਨਞ੍ਹਿ ਸਿਯਾ। **ਤਸ੍ਸੇਵ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਾਗੁਆਦੀਨਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ''ਦਦਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਇਚ੍ਛਾਵਸੇਨ ਵਦਤਿ ਚੇ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਕੇਵਲਂ ਪਨ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਵਾ ਅਨੁਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ ਯਾਗੁਆਦੀਨਂ ਪਚ੍ਚਯਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਕਥਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ** ''ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਯਮੇਵਾਤਿ ਅਪਰੇ। ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ''ਯਥਾ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ, ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਞ੍ਚ** 'ਤਸ੍ਸੇਵਾ'ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਕੁਲਦੂਸਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤੇਰਸਕਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਅਨਿਯਤਕਣ੍ਡੋ

੧. ਪਠਮਅਨਿਯਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੪-੫. **ਉਦ੍ਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਨਂ, ਆਸਾਲ੍ਹਿਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਪੂਜਾ। **ਸੋਤਸ੍ਸ ਰਹੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਰਹੋ**-ਵਚਨਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਰੋਚਨਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਪਾਰਾਜਿਕਵਚਨਂ ਵਿਯ। ਤਸ੍ਮਾ **"ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਰਹੇਨੇਵ ਪਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਾਮ ਤਦਹੁਜਾਤਾਪਿ ਦਾਰਿਕਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ, ''ਅਲਂਕਮ੍ਮਨਿਯੇਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚ ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸ੍ਸਾਦੋ ਚੇਤ੍ਥ ਮੇਥੁਨਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਕਿਲੇਸੋ, ਨ ਦੁਤਿਯੇ ਵਿਯ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਸ੍ਸਾਦਕਿਲੇਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ''ਸੋਤਸ੍ਸ ਰਹੋ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ''ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਤਞ੍ਚ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ ਦੁਤਿਯੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਟਿਬਲਾ ਗਹਿਤਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਯੇਨ ਵਾ ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾ-ਸਦ੍ਦੋ ''ਤੇਨ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ ਵਾ''ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਚ ਵਿਕਪ੍ਪਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ ਵਾ ਪਟਿਜਾਨਮਾਨੋ, ਨ ਵਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ ਅਪ੍ਪਟਿਜਾਨਮਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪਟਿਜਾਨਮਾਨੋਵ ਤੇਨ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ...ਪੇ॰... ਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਤਦਤ੍ਥਦ੍ਵਯਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਸਾ ਚੇ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਵਚਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਅਤ੍ਥਭਞ੍ਜਨਕਂ ਨ ਭਣਨ੍ਤਿ, ਸੇਸਂ ਭਣਨ੍ਤੀਤਿ ਵਾਦੀਨਂ ਵਾਦੋ ਪਟਿਸੇਧਿਤੋ ਹੋਤਿ। ''ਦਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਓਲੋਕੇਸੀ''ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। **ਰਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਸੀ**ਤਿ ਮਮ ਵਿਸੇਸਂ ਕਸ੍ਸਚਿ ਨਾਰੋਚੇਯ੍ਯਾਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੪੪੬. ''ਸਾ ਚੇ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ 'ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਮਯਾ ਸੁਤਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਾਤੁਗਾਮਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਹਿ ਵਾਚਾਹਿ ਓਭਾਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾ'''ਤਿ, ਇਦਂ ਕਿਮਤ੍ਥਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਞ੍ਹੇਤਂ ਇਧ ਸੋਤਸ੍ਸ ਰਹੋ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਚੇ? ਅਲਂਕਮ੍ਮਨਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਪਨ ਨਾਲਂਕਮ੍ਮਨਿਯਟ੍ਠਾਨੇ ਮੇਥੁਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਏਤਂ, ਤਥਾ ''ਸਾ ਚੇ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ 'ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਮਯਾ ਸੁਤਂ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਤ੍ਤਕਾਮਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਨ੍ਤਸ੍ਸਾ'''ਤਿ ਏਤਮ੍ਪਿ ਇਧ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਦੁਤਿਯੇ ਨਾਲਂਕਮ੍ਮਨਿਯਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ। **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਦੁਤਿਯਾਨਿਯਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਇਧਾਪਿ ਦੁਤਿਯਾਨਿਯਤਾਧਿਕਾਰੇ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਪਰਿਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਠਮਾਨਿਯਤੇ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਪਤ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ''ਸਾ ਚੇ''ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਪੋਤ੍ਥਕਾ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਾ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਚ ''ਇਧ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਮੇਥੁਨਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਾਨਮੇਵਾਗਤਤ੍ਤਾ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸਰਹੋਵ ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਦੁਤਿਯਾਨਿਯਤਾਧਿਕਾਰੇ ਚ ''ਅਨਨ੍ਧੋ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਅਬਧਿਰੋ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਤੋ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ, ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਂ, ਉਭਯੇਹਿ ਉਭਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਦਿਸਾਨੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਪਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਦੋ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ''ਤਦਹੁਜਾਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ।

ਪਠਮਅਨਿਯਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਅਨਿਯਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੩. ਦੁਤਿਯੇ ਕੇਸੁਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ''ਨ ਹੇਵ ਖੋ ਪਨ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਆਸਨਂ ਹੋਤਿ ਆਸਨ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਆਸਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਕਂ, ਉਦ੍ਧਰਿਤਾਨੁਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਦ੍ਵੇਪਿ ਰਹਾ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਗ੍ਗਹਣਤੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਾਮ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਟਿਬਲਾ''ਤਿ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਨਂ ਏਕਤੋ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਭੂਤੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਨ ਇਤਰਸ੍ਸਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਸ੍ਸਾ ਵਤ੍ਥੁਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਯਥਾ ਪਠਮੇ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਾਪਿ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾ ਸਮ੍ਭਵਵਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਇਧਾਪਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ, ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਰਹੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਆਮ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਚ ਗਹਿਤੋ, ਗਹਿਤੋ ਏਵ ਪਨ ਨਿਸਜ੍ਜਵਸੇਨ, ਨ ਹਿ ਅਙ੍ਗਸ੍ਸ ਨਿਸਜ੍ਜਾ ਵਿਸੇਸੋਤਿ। ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਸਤਿ ਕਥਂ ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਰਹੋਤਿ ਚੇ? ਦੂਰਤ੍ਤਾ। ਪਠਮੇ ਕਸ੍ਮਾ ਇਤ੍ਥਿਸਤਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਇਧ ਕਸ੍ਮਾ ਏਕਾਪਿ ਕਰੋਤੀਤਿ ਚੇ? ਨੇ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਯਦਿਦਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵੇਸਾਲਿਯਂ ਮਹਾਵਨੇ...ਪੇ॰... ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੂਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੭੭)। ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਮੇਥੁਨਸ੍ਸ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਦੁਤਿਯੋ ਹੋਤਿ। ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਵਜ੍ਜਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੇ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ''ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਦਾਯੀ ਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਵਿਹਾਰਂ ਪੇਕ੍ਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਾਸਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੮੩) ਏਤ੍ਥ ''ਯਾ ਪਨ ਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਹਿਰਿਮਨਾ, ਤਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਜ੍ਝਾਪੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੮੩) ਵਚਨਤੋ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸ੍ਸ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਦੁਤਿਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਾਦਿਕਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਤੇਸਂ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ **ਨਿਦਾਨੇ** ਆਗਤਂ, ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ "**ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗੇ** ਰਹੋਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ 'ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਦੁਤਿਯੋ ਹੋਤੀ'ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੮੮) ਇਮਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਤੋ 'ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਸਤਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਕਰੋਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ, ''ਦੁਤਿਯਾਨਿਯਤੇ 'ਇਤ੍ਥੀਪਿ ਪੁਰਿਸੋਪੀ'ਤਿ ਇਦਂ **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਗ੍ਗੇ** ਓਸਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ, **ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗੇ** ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਚ **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ** 'ਯੋ ਕੋਚਿ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਦੁਤਿਯੋ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮੇਸਂ ਅਨੁਰੂਪਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦੁਤਿਯਅਨਿਯਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਇਦਂ ਪਕਿਣ੍ਣਕਂ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦਂ – ਇਦਂ ਅਨਿਯਤਕਣ੍ਡਂ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਂ ਅਪੁਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਗਰੁਕਲਹੁਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਰੋਪਨਾਰੋਪਨਕ੍ਕਮਲਕ੍ਖਣਦੀਪਨਪ੍ਪਯੋਜਨਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ''ਸਾ ਚੇ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯ 'ਅਯ੍ਯੋ ਮਯਾ ਦਿਟ੍ਠੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੋ'ਤਿ, ਸੋ ਚ ਤਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ...ਪੇ॰... ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੪੪੬) ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਗਰੁਕਾਯ ਲਹੁਕਾਯ ਚ ਰੋਪਨਕ੍ਕਮਲਕ੍ਖਣਂ, ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨਾਰੋਪਨਕ੍ਕਮਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਲਕ੍ਖਣਦੀਪਨਤੋ ਆਦਿਮ੍ਹਿ, ਅਨ੍ਤੇ ਵਾ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਕਥਂ? ਨ ਤਾਵ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਯੇਸਮਿਦਂ ਲਕ੍ਖਣਂ, ਤੇਸਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਅਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਨ ਅਨ੍ਤੇ, ਗਰੁਕਮਿਸ੍ਸਕਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਰੁਕਲਹੁਕਾਨਂ ਮਜ੍ਝੇ ਏਵ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤਿ ਉਭਯਾਮਿਸ੍ਸਕਤ੍ਤਾ। ਯਾ ਤਤ੍ਥ ਲਹੁਕਾਪਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ , ਸਾਪਿ ਗਰੁਕਾਦਿਕਾ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਕਿਲੇਸਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਰਹਸ੍ਸਾਦੇਨਾ''ਤਿਆਦਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਰੁਕਾਨਂ ਏਵ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾਤਿਪਿ ਏਕੇ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਪਠਮਮੇਵਾਲਂ ਤਾਵਤਾ ਲਕ੍ਖਣਦੀਪਨਸਿਦ੍ਧਿਤੋ, ਕਿਂ ਦੁਤਿਯੇਨਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਓਕਾਸਨਿਯਮਪਚ੍ਚਯਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹਨਿਵਾਰਣਪ੍ਪਯੋਜਨਤੋ।

‘‘ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਆਸਨੇ ਅਲੰਕਮ੍ਮਨਿਯੇ’’ਤਿ ਓਕਾਸਨਿਯਮਤੋ ਹਿ ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤੇ ਓਕਾਸੇ ਇਦਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪਿਤਨ੍ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹੋ ਹੋਤਿ, ਤਨ੍ਨਿਵਾਰਣਤੋ ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਸਾਤ੍ਥਕਮੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਓਕਾਸਭੇਦਤੋ, ਰਹੋਭੇਦਦੀਪਨਤੋ, ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸ੍ਸਾਦਭੇਦਦੀਪਨਤੋ । ਓਕਾਸਨਿਯਮਭਾਵੇ ਚ ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸ੍ਸਾਦਭੇਦੋ ਜਾਤੋ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਨਾਨਤਾਜਾਨਨਞ੍ਚ ਸਿਯਾ, ਤਥਾ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਭੇਦਦੀਪਨਤੋ। ਨਾਲੰਕਮ੍ਮਨਿਯੇਪਿ ਹਿ ਓਕਾਸੇ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ, ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇਪਿ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਯ ਵਾਤਪਾਨਕਵਾਟਛਿਦ੍ਦਾਦੀਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਕੇਸਾਦਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋਪਿ ਨਯਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਆਗਤਨਯਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਇਦਂ ਕਣ੍ਡਂ ਪਰਿਹੀਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਥੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ। ਤਂ ਅਨੇਕਤ੍ਥਭਾਵਦੀਪਨਤੋ ਅਯੁਤ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਉਦ੍ਦੇਸਾ ਸਨ੍ਤਿ। ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਤਾਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਿਕਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਵਸੇਨ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਵਿਸੇਸੋ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁ, ‘‘ਹਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣਂ ਵਾ ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯ, ਕਾਯਂ ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸਂਹਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੭੪-੬੭੫) ਵਚਨਤੋ ਸਾਦਿਯਨਮ੍ਪਿ, ‘‘ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੭੫) ਵਚਨਤੋ ਠਾਨਮ੍ਪਿ, ‘‘ਸਙ੍ਕੇਤਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੭੫) ਵਚਨਤੋ ਗਮਨਮ੍ਪਿ, ‘‘ਛਨ੍ਨਂ ਵਾ ਅਨੁਪਵਿਸੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੭੫) ਵਚਨਤੋ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਪਵੇਸੋਪਿ, ਤਥਾ ‘‘ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰੇ ਅਪ੍ਪਦੀਪੇ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਓਕਾਸੇ ਏਕੇਨੇਕਾ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਵਾ ਸਲ੍ਲਪੇਯ੍ਯ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੩੮) ਵਚਨਤੋ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁਕਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਾਸਂ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਨਿਯਤਕਣ੍ਡਸ੍ਸ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਪਤ੍ਤਿਤੋਪਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨਿਯਤਕਣ੍ਡਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

੪. ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਕਣ੍ਡੋ

੧. ਚੀਵਰਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੯. **ਸਮਿਤਾਵਿਨਾ**ਤਿ ਸਮਿਤਾ’ਨੇਨ ਕਿਲੇਸਾਤਿ ਸਮਿਤਾਵੀ, ਤੇਨ ਸਮਿਤਾਵਿਨਾ। ‘‘ਤੀਣਿ ਚੀਵਰਾਨੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਤਿਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਙ੍ਖ੍ਯਾਪੁਬ੍ਬੋ ਦਿਗੁਨੇਕਵਚਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਂ ਪਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਪਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸਪਿ ਨਾਮਂ ‘‘ਏਕਰਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਸੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੮) ਏਤ੍ਥ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਇਧ ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ‘‘ਭਗਵਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤਿਚੀਵਰਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਮੇਵ। ‘‘ਅਞ੍ਞੇਨੇਵ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਮੇਵ। ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਹਿ ਚੀਵਰੇ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਰੁਹਤਿ, ਨ ਇਤਰਸ੍ਮਿਂ ਪਤ੍ਤਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਤਰਂ ਅਤਿਰੇਕਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿ।

੪੬੦-੧. ਪਠਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਏਕਰਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਪਰਂ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਤੁਂ। ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਾਥ ‘ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸਿ। ਅਥ ਪਚ੍ਛਿਮਬੋਧਿਯਂ ਅਜਾਤਸਤ੍ਤੁਕਾਲੇ ਕਥਿਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ‘‘ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨੇ ਦਸਾਹ...ਪੇ॰... ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ, ਏਸ ਨਯੋ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਕਥਿਨੇਸੁਪਿ। ਤਥਾਪਿ

ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਦਸਾਹਪਰਮਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨੇ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਨ ਹਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ, ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਵਾ ਕਥਿਨਾਧਿਕਾਰੋ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੋਵ ਸਾਰੋਤਿ ਨਿਟ੍ਠਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਅਥਾਪਿ ਸਿਯਾ ''ਕਥਿਨਸ੍ਸੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਦ੍ਵੇ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਸਿਯੁਂ, ਤਤੋ **ਪਰਿਵਾਰੇ** (ਪਰਿ॰ ੨੪) ''ਏਕਾ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿਵਚਨਵਿਰੋਧੋ। ਅਪਿਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਇਧ ਤਂ ਵਚਨਂ ਪਠਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਅਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਸਾਧਿਤਤ੍ਤਾ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯੇਸੁ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਪਠਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਸੁ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਤਤ੍ਥਪਿ ਤਂ ਵਚਨਂ ਪਚ੍ਛਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ **ਪੇਮਂ,** ਅਰਹਨ੍ਤਾਨਂ **ਗਾਰਵਂ।** **ਦਸਮਂ ਵਾ ਨਵਮਂ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ।

੪੬੨-੩. ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਕੇਵਲਂ ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧਾਭਾਵਮਤ੍ਤਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨਟ੍ਠਂ ਵਾ ਵਿਨਟ੍ਠਂ ਵਾ ਦਡ੍ਢਂ ਵਾ ਚੀਵਰਾਸਾ ਵਾ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਚੀਵਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ, ਨਟ੍ਠਾਦਿਕਂ ਸੋ ਧਾਰੇਯ੍ਯ। ਧਾਰਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਠਪਨਂ, ਪਰਿਭੋਗੋ ਵਾ। ਤਂ ਦ੍ਵਯਂ ਕਤੇਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਅਕਤੇਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕਤਂ ਵਾ ਹੋਤੀ''ਤਿਪਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਕਤਮੇਵ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਚੀਵਰਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਮ੍ਪਿ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨੇ ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਕਾਲਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਞ੍ਹਿ ਚੀਵਰਂ ਸਨ੍ਤੁਞ੍ਞੇ, ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨੇ ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹਾਰਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਪਿਚ ''ਚੀਵਰਂ ਨਾਮ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਂ ਪਚ੍ਛਿਮ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਕਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਨ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ।

ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਪਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਤਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚੀਵਰਂ ਨਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਯਦਿ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਕਤਮਂ ਚੀਵਰਂ ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਚੀਵਰਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ਕਰਣਪਲਿਬੋਧਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ 'ਨਟ੍ਠਂ ਵਾ'ਤਿਆਦਿਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਅਯਂ ਪਨਤ੍ਥੋ 'ਨਟ੍ਠਂ ਵਾ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਅਸਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਸਤਿ ਤਂ ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। 'ਕਤਂ ਵਾ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਚੀਵਰਮੇਵਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਕਤਚੀਵਰਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਪਾਕਟਤ੍ਤਾ। ਕਥਂ? ਨਟ੍ਠਵਿਨਟ੍ਠਚੀਵਰਾਦੀਨਂ ਧਾਰਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਕਤਚੀਵਰਮੇਵ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਪਾਕਟਂ। ਯਥਾ ਕਿਂ? ਯਥਾ ਪਠਮਾਨਿਯਤੇ ਮੇਥੁਨਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਾਨਮੇਵਾਗਤਤ੍ਤਾ ਸੋਤਸ੍ਸ ਰਹੋ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਪਾਕਟੋ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਰਹੋ ਇਤਰਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ'ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। 'ਕਤਂ ਵਾ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਇਦਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਕਸ੍ਮਾ? ਅਕਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋਪਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਤ੍ਤਾ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤਿ , ਇਧ ਪਨ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨਮਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇ ਅਕਤਂ, ਅਰਜਿਤਂ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਤਞ੍ਚ 'ਇਮਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਤ੍ਥਂ 'ਕਤਂ ਵਾ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤਰਥਾ 'ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਲਦ੍ਧੇ'ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਤਿਚੀਵਰਂ ਦਸਾਹਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਵਚਨਪ੍ਪਮਾਣਤੋ। 'ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ'ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਇਧਾਪਿ 'ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਨਾਮ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤ'ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਯਸ੍ਮਾ 'ਕਤਂ ਵਾ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਚੀਵਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸੇਸਮ੍ਪਿ ਦਸਾਹਪਰਮਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਧਾਰੇਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ 'ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਨਾਮ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਂ ਅਵਿਕਪ੍ਪਿਤ'ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਯਥਾ 'ਅਵਿਕਪ੍ਪਿਤ'ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ 'ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਂ ਪਚ੍ਛਿਮ'ਨ੍ਤਿਪਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਤਿਚੀਵਰਮੇਵ ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ 'ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿ'ਨ੍ਤਿਆਦਿਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨ। ਇਤਰਥਾ ਏਕਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇਪਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤਿ 'ਯੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਨ ਤਿਚੀਵਰਤੋ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰਂ ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ 'ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯਥਾਹ 'ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ

ਅਨੋਦਸਾਹੰ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ, ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੀ’ਤਿ, ਇਤਰਥਾ ‘ਅਨੋਦਸਾਹੰ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤੀ’ਤਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਇਦੰ ਸਬ੍ਬੰ ਅਪਰੇ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਅਨੋਕਥਿਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰੰ ਕਤਮੇਵ ਸਨ੍ਤਞ੍ਚੇ, ਦਸਾਹਪਰਮੰ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਦਞ੍ਚਿਮਸ੍ਸ ਸਾਧਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਞ੍ਚ ਪਰਤੋ ਇਧੇਵ ਵੁਤ੍ਤਵਿਚਾਰਣਾਯ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਇਧੇਵ ਵੁਤ੍ਤਵਿਚਾਰਣਾ ਨਾਮ – ‘‘ਸ੍ਵੇ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਅਜ੍ਜ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰੰ ਤਦਹੇਵ ਅਨਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਅਨੋਕਥਿਨੇ ਅਤਿਰੇਕਦਸਾਹਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹਾਰੰ ਲਭਤਿ, ਕਥਿਨਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤਿ। ਯਥਾ ਕਿੰ? ਯਥਾ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੇ ਸਙ੍ਘੇ ਅਤ੍ਥਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਉਬ੍ਭਾਰਾ ਏਕਦਿਵਸਾਵਸੇਸੇਪਿ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰੇ ਆਨਿਸੰਸੰ ਲਭਤਿ, ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਨ ਲਭਤਿ। ਸਚੇ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸਾ ਭਾਜਨੀਯਚੀਵਰੰ ਨ ਭਾਜਿਤੰ, ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣੰ ਹੋਤਿ। ਦਿਵਸਾ ਚੇ ਸਾਵਸੇਸਾ, ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਸ੍ਸੇਵ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਅਤ੍ਥਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਉਬ੍ਭਾਰਾ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤੰ ਅਵਿਕਪ੍ਪਿਤੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਦਿਵਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰਤ੍ਤਾ। ਕਥਿਨਦਿਵਸੋ ਗਣਨੂਪਗੋ ਹੋਤਿ, ਉਬ੍ਭਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਸਾਹਪਰਮੰ ਕਾਲੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰੰ ਪਰਿਹਾਰੰ ਲਭਤਿ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਨ ਲਭਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਸਾਹਪਰਮੰ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰੰ ਧਾਰੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਅਨੋਕਥਿਨੇਪਿ ਏਕਾਦਸੇ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇ ‘‘ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿੰ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿੰ ਕਥਿਨੇ’’ਤਿ ਅਯੰ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ, ਨ ਚ ਤੇ ਦਿਵਸੇ ਅਦਿਵਸੇ ਅਕਾਸੀਤਿ। ਤਥਾ ਤਤਿਯਕਥਿਨੇ ਚ ਵਿਚਾਰਿਤੰ ‘‘ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿੰ ਕਥਿਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਨੇਵ ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਯੰ ਮਯਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ‘ਦਸਾਹਪਰਮੰ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰੰ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਕਥਿਨਮਾਸਤੋ ਬਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ, ਨ ਅਨੋਤਿ ਦੀਪਿਤੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਚ, ‘‘‘ਕਾਲੇਪਿ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੰ ਏਤੰ ਅਕਾਲਚੀਵਰ’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੦੦) ਵਚਨਤੋ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਦਸਾਹਪਰਿਹਾਰੰ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪੁਨ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਪਞ੍ਚ ਦਿਵਸਾਨਿ ਲਭਤੀਤਿ ਪਸਙ੍ਗੋਪਿ ‘ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰ...ਪੇ॰... ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ ਅਕਾਲਚੀਵਰਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲੰ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਾਰਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਦੁਭਯੇਨ ਕਥਿਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰੰ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹਾਰੰ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਚ। ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪੇਤੰ ਵਿਚਾਰਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ‘‘ਇਧੇਵ ਵੁਤ੍ਤਵਿਚਾਰਣਾਯ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਚ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ‘‘ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿੰ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿੰ ਕਥਿਨੇ’’ਤਿ ਇਦੰ ਭੁਮ੍ਮੰ ਕਿੰ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨਿਯਮੇਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਧਾਰਣੰ, ਉਦਾਹੁ ਉਭਯਨ੍ਤਿ, ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ, ਯਦਿ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਨਿਯਮੇਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੇ ਏਵ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿੰ ਕਥਿਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰੰ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਸਾਹੰ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬੰ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤੇਪਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਮਾਸੇਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਥ ਧਾਰਣੰ ਨਿਯਮੇਤਿ, ਅਨੋਕਥਿਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰੰ ਉਬ੍ਭਤੇਪਿ ਦਸਾਹਪਰਮੰ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਥ ਉਭਯੰ ਨਿਯਮੇਤਿ, ਤਤਿਯਕਥਿਨੇ ਵਿਯ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਕਾਮੰ ਉਭਯੰ ਨਿਯਮੇਤਿ, ਨ ਪਨ ਵਿਸੇਸਨੇ ਪਯੋਜਨੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਯੰ ਅਨੋਕਥਿਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਧਾਰੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸਾਧਿਤਞ੍ਚੇਤੰ। ‘‘ਕਤੰ ਵਾ ਹੋਤੀ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਤਦਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿ, ਤੇਨ ਪੁਨ ਵਿਸੇਸਨੇ ਪਯੋਜਨੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਨ ਹਿ ਕਤਮੇਵ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਚ ਨਟ੍ਠਾਦਿਕੰ ਧਾਰੇਤੁੰ ਸਕ੍ਕਾਤਿ। ਯੇਨ ਵਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਭਗਵਤਾ ਇਦੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ, ਸੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਤਤਿਯਕਥਿਨੇ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ ਚੇ? ਵਿਸੇਸਵਿਧਾਨਦਸ੍ਸਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ। ਵਿਸੇਸਵਿਧਾਨਞ੍ਹਿ ‘‘ਨੋ ਚਸ੍ਸ ਪਾਰਿਪੂਰੀ’’ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਚੀਵਰੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਵਿਸੇਸਨੇਨ ਉਬ੍ਭਤੇਪਿ ਕਥਿਨੇ ਕਾਲਚੀਵਰੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਕਿਞ੍ਚੇਤੰ? ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰੰ, ਤੇਨੇਵ ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਏਕਾਦਸਮਾਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਯਮੇ ਵੁਤ੍ਤਦੋਸਾਭਾਵਸਿਦ੍ਧਿ। ਯਞ੍ਚ ਤਤ੍ਥ ‘‘ਕਾਲੇਪਿ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੰ ਏਤੰ ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪਾ। ਆਦੇਸਵਸੇਨ ‘‘ਅਕਾਲਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਲਦ੍ਧਸਙ੍ਖਮ੍ਪਿ ਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਕਾਲਪਰਿਹਾਰੰ ਲਭਤਿ, ਪਗੇਵਾਨਾਦੇਸਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਪਠਮੋ

ਵਿਕਪ੍ਪੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਯਮੇ ਵੁਤ੍ਤਦੋਸਾਭਾਵਮੇਵ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤਿ। ਤਥਾ ਆਦੇਸਵਸੇਨ ਅਕਾਲਚੀਵਰਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਤਂ ਚੀਵਰਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਚੀਵਰਕਾਲਤੋ ਪਰਂ ਦਸਾਹਪਰਿਹਾਰਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਪਗੇਵਾਨਾਦੇਸਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਦੁਤਿਯੋ ਧਾਰਣਨਿਯਮੇ ਵੁਤ੍ਤਦੋਸਾਭਾਵਮੇਵ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਆਦੇਸਵਸੇਨ ਅਕਾਲਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਕਾਲਚੀਵਰਤਾ ਕਿਮਤ੍ਥਿਕਾਤਿ ਚੇ? ਸਙ੍ਘੁਦ੍ਦੇਸਿਕਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਸ੍ਸਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਭਾਵਤ੍ਥਿਕਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਪਿਚ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦਿਵਸਾਪਿ ਦਿਵਸਾਵ। ਏਵਂ ਗਣਨੁਪਗਤ੍ਤਾ ਅਕਾਲਚੀਵਰਸਙ੍ਖ੍ਯਾਪਟਿਲਾਭਾਨੁਭਾਵੇਨ ‘‘ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨੇ’’ਤਿ ਵਚਨਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਤ੍ਤਾ ਤਦਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ ‘‘ਕਾਲਚੀਵਰਸ੍ਸਪੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਥਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਏਤ੍ਥ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਪਿਚ ਅਤ੍ਥਿ ਏਕਚ੍ਚੇਨ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰੇਨ ਉਬ੍ਭਤੇ ਕਥਿਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਾਲਚੀਵਰਂ ਹੋਤਿ, ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਸ ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ, ਤਂ ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਨੋ ਉਬ੍ਭਾਰਗਤਂ। ਤਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਸੇਨ ਉਬ੍ਭਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਉਬ੍ਭਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਯਸ੍ਸ ਉਬ੍ਭਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਕਾਲਚੀਵਰਂ। ਤਥਾ ਅਤ੍ਥਿ ਏਕਚ੍ਚੇਨ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰੇਨ ਉਬ੍ਭਤੇ ਕਥਿਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਅਕਾਲਚੀਵਰਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਯਥਾਠਪਿਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਅਤ੍ਥਿ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਮਾਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ। ਤਥਾ ਅਤ੍ਥਿ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ, ਤਂ ਹੇਮਨ੍ਤੇ, ਗਿਮ੍ਹੇ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਪੁਗ੍ਗਲਕਾਲਭੇਦਤੋ ਬਹੁਵਿਧਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ‘‘ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਨੇਕਂਸਿਕਤ੍ਤਾ ਇਮਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ‘‘ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨੇਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਥਿਨਂ ਉਬ੍ਭਤਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਿਦ੍ਧੇਪਿ ‘‘ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਮਾਤਿਕਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਾਯਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਧਾਰਯਾਮੀ’’ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗੇ ਆਗਤੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਏਵ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਵਚਨਭੇਦੋ ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

‘‘ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਂ ਪਚ੍ਛਿਮ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗਂ ਪਚ੍ਛਿਮ’’ਨ੍ਤਿ ਅਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਂ। ਨ ਹਿ ਯਤ੍ਤਕਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਾਦਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗਂ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਹੋਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਬਹੁਵਿਧਤ੍ਤਾ। ਨ ਏਵਂ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਭੇਦੋ ਤਸ੍ਸਾ ਏਕਵਿਧਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਏਕਾਦਸੇ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਿਮਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪੁਰਿਮਤਰਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਨ੍ਤਿਮਂ ਨਾਮ ਅਪਰਕਤ੍ਤਿਕਾਯ ਪਠਮਾਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਕਾਲਤ੍ਤਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਨੇਵਾਹ **ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਛਟ੍ਠਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਨਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਏਤਂ ਪਰਿਹਾਰਂ ਲਭਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੪੬-੯)। ਇਮਂਯੇਵ ਨਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਏਕਾਦਸਦਿਵਸਾਧਿਕੋ ਮਾਸੋ, ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਏਕਾਦਸਦਿਵਸਾਧਿਕਾ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਤਤ੍ਥੇਵਾਹ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਯੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਅਨਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਂ ਦ੍ਵਾਦਸਾਹੇ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ‘‘ਅਨਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰੇ ਅਨਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਸਞ੍ਞੀ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੦) ਏਤ੍ਥ ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਸਦਿਸੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤੇਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਨ ‘‘ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ’’ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਚਨਂ। ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਞ੍ਚ ਅਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਭਾਵਂ ਪਤ੍ਵਾ ਏਕਾਦਸਮਾਸੇ ਪਰਿਹਾਰਂ ਲਭਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨੇ ‘‘ਦਸਾਹਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਪਕ੍ਖਅਤਿਰੇਕਪਕ੍ਖਮਾਸਅਤਿਰੇਕਮਾਸਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਭੇਦੋ ਵਿਯ, ਨ ਇਧ ਵਚਨਭੇਦੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮੇਵ ਨਾਮ, ਤਥਾ ਦੁਤਿਯਕਥਿਨੇਪਿ ਸਂਵਚ੍ਛਰਵਿਪ੍ਪਵੁਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਰਤ੍ਤਿਵਿਪ੍ਪਵੁਤ੍ਥਮੇਵ। ਤਤਿਯੇ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮਾਸਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮੇਵ ਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤੇ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਸਞ੍ਞੀ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਕਸ੍ਸ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਆਦਿਪਦਦੀਪਨਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਅਵਿਕਪ੍ਪਿਤੇਤਿਆਦੀਸੁਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਸੁ ਤਿਕਚ੍ਛੇਦੇਸੁ ਏਕਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇਸਂ ਏਕੇਕਮਾਦਿਪਦਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਹ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵੇ ਭਗਵਤਾਵ ਸਙ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਬਹੂਸੁਪਿ ਤਿਕਚ੍ਛੇਦੇਸੁ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੇਸੁ ਏਕੋ ਏਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ‘‘ਅਯਂ ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਤਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਦੁਕ੍ਕਟਵਾਰੇਸੁ ਪਨ ਏਕਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਤਥੇਵ ਸਙ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਥਾ ਅਨ੍ਤਿਮਨ੍ਤਿਮੋ ਏਕੇਕੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕੋਟ੍ਠਾਸੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਤਂ ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਯਥਾਸਕਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਿ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਨਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ ਵਾ ਡਯ੍ਹਤਿ ਵਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ ਤਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਨ੍ਤੋ ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਦੁਕ੍ਕਟਤੋ ਪਨ ਸਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਭੇਦੇਨ। ਅਨ੍ਤਿਮਾਨਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਨਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਅਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹੇ ਵਿਸ੍ਸਾਸਗ੍ਗਾਹਸਞ੍ਞੀ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਦ੍ਵੇ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾ, ਦ੍ਵੇ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਸਙ੍ਖਿਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਯਦਿ ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ, ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਅਰੁਣਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਦਿਵਸਭਾਗੇ ਅਧਿਟ੍ਠਹਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਪਾਲਿਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।

ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ **ਇਤੋ ਗਰੁਕਤਰਾਨੀ**ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਅਯਂ ਚੋਦਨਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨਸ੍ਸ ਇਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਚੀਵਰਦਾਨਤੋ ਗਰੁਕਮ੍ਪਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ ਯਥਾ ਅਪਲੋਕਨੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਵਮਿਦਂ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਪਕਤਿਵਚਨੇਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ **ਪਰਿਵਾਰੇ** ਕਮ੍ਮਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਏਕਂ ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਾਦਿਵਸੇਨ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੮੨) ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯ। ਤੇਨੇਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਤੇਸਂ ਏਤਂ ਅਨੁਲੋਮ''ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੁਲੋਮਨਯੇਨੇਵ ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਿਯਮਂ ਪਨ ਯਥਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋ ਵਿਨਾ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਚੀਵਰਦਾਨਮ੍ਪੀਤਿ ਵਦਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਥਂ ਪਨੇਤਂ ਞਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਤਦਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾਤਿ। ਏਕਦੇਵੇਦਂ ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਂ ਅਪਲੋਕਨੇਨਾਪਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਾਧਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨੇਤ੍ਥ ਚੋਦਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਏਤਂ ਸਾਧਿਤਂ। ਞਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਂ ਏਕਂ ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਆਗਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਦਂ ਪਨ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਨਾਗਤਂ, ਲੇਸਤੋ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਏਤਂ ਅਪਲੋਕਨੇਨਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ।

੪੬੮. ਏਸ ਨਯੋਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਚੀਵਰੇਸੁ ਉਪਚਿਕਾਦੀਹਿ ਖਾਯਿਤੇਸੁ ਮਮਪਿ ਖਾਯਿਤਾਨੀਤਿਆਦਿ। “**ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਤਂ...ਪੇ॰... ਸਾਧਕ**”ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕਂ, ਏਕਤ੍ਥਜਾਤਿਕਞ੍ਚ ਤਤਿਯਕਥਿਨਂ ਪਠਮਸਮਾਨਮੇਵਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ।

੪੬੯. ਤਿਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਿਚੀਵਰਂ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਂ, ਯਂ ਵਾ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਭਾਵਤੋ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂਯੇਵ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਤਂ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਨਾਨੁਜਾਨਾਮਿ। ਸਤਿ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯੇ ਯਦਾ ਤਦਾ ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ, ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਤਂ। ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂਯੇਵ ਨਾਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ। ਵਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਕਤਪਰਿਯੋਸਿਤਂ ਅਨ੍ਤੋਚਤੁਮਾਸੇ ਵਸ੍ਸਾਨਦਿਵਸਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਚਤੁਮਾਸਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੁਕਾਮੇਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਗਤਚੀਵਰਤੋ ਊਨਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰਾਨਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। ''ਤਿਚੀਵਰਂ ਪਨ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਾਦੇ ਪਨ ਸਤਿ ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯੇ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯਥਾ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਾਧਿਤਮੇਤਂ, ਪਗੇਵ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ। ''ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ, ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੀ''ਤਿ ਅਨਿਯਮਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿ, ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੋ, ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾਨਧਿਟ੍ਠਿਤਾਨਂ ਸਮਾਨਮੇਵ ਨਾਮਂ। ''ਅਯਂ ਸਙ੍ਘਾਟੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੧੨੬) ਹਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ''ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੇ** ਵਾਤਿ ਗੋਚਰਗਾਮਤੋ ਵਿਹਾਰੇਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ**। ਦੂਰਤਰੇਪਿ ਲਬ੍ਭਤੇਵਾਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ**ਪਿ ''ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੇ ਵਾਤਿ ਦੇਸਨਾਸੀਸਮਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਠਪਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਦੂਰੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੋ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਤਦਹੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ। ਰਤ੍ਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਤਤੋ ਦੂਰੇ ਠਿਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਂ ਕਿਰ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ''ਚੀਵਰਵਂਸੇ ਠਪਿਤਂ ਅਞ੍ਞੋ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਨਾਗਦਨ੍ਤੇ ਠਪੇਤਿ, ਤਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਰੁਹਤਿ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍**ਵਾਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਾਦਿਵਸੇਨ। **ਮਹਨ੍ਤਤਰਮੇ**ਵਾਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਾਧਿਟ੍ਠਾਨਸਾਧਾਰਣਲਕ੍ਖਣਂ । ਤਤ੍ਥ **ਪੁਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਮੇ**ਵਾਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਸ

ਏਕਦੇਸਭੂਤਤ੍ਤਾ। ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਵ੍ਹੇ, ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਭਾਵੇਨ ਏਕਦੇਸਭੂਤੰ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਸਙ੍ਖਜਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਥਾ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਵ੍ਹੇ, ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਏਕਦੇਸਭੂਤੰ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਹਿ ਲਕ੍ਖਣੰ, ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯਪਟ੍ਟਮੇਵ, ਤਤਿਯਪਟ੍ਟਾਦਿਕਮ੍ਪਿ। ਯਥਾਹ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ...ਪੇ॰... ਉਤੁਦ੍ਧਟਾਨੰ ਦੁਸ੍ਸਾਨੰ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿੰ...ਪੇ॰... ਪੰਸੁਕੂਲੇ ਯਾਵਦਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੮)।

ਅਵਸੇਸਾ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਵਕ੍ਖਮਾਨਕਾਲੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਭਿਕ੍ਖੂ। **ਤਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਚੀਵਰੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਏਵੰ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨ ਚ ਸਙ੍ਖਜਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੀਣਿਪਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **''ਨਿਧਾਨਮੁਖਮੇਤ**''ਨ੍ਤਿ ਕਥੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਹੋਤਿ ਤਿਚੀਵਰੰ, ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਹੋਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨੇਹਿਪਿ ਥਵਿਕਾਹਿਪੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੮) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਹਿ ਏਕਮੇਵ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨੰ, ਥਵਿਕਾ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤੀਣਿ ਵਾਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਤੋ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਾਨਿ, ਅਤਿਰੇਕਪ੍ਪਮਾਣਾਨਿ ਵਾ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਾਦੀਨਿ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਿ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਯਦਿ ਏਵੰ ''ਯਂਨੂਨਾਹੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਚੀਵਰੇ ਸੀਮੰ ਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯੰ ਮਰਿਯਾਦੰ ਠਪੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੬) ਵਚਨਵਿਰੋਧੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਯਾ ਅਜਾਨਨਤੋ, ਵਿਰੋਧਤੋ ਚ। ਕਿੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ? **ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** (ਮਹਾਵ॰ ੩੨੬ ਆਦਯੋ) ਪਠਮੰ ਗਹਪਤਿਚੀਵਰੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਤਤੋ ਪਾਵਾਰਕੋਸਿਯਕੋਜਵਕਮ੍ਬਲਾਦਿ। ਤਤੋ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਏਤਦਹੋਸਿ 'ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਭਗਵਤਾ ਚੀਵਰੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਕਿੰ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤ'''ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਛ ਚੀਵਰਾਨਿ ਖੋਮ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੩੩੯) ਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰਜਾਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਨ ਪਨ ਸਙ੍ਖਜਾਪਮਾਣੰ। ਤਤੋ ''ਅਦ੍ਦਸ ਭਗਵਾ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਬਹੁਲੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚੀਵਰੇਹਿ ਉਬ੍ਭਣ੍ਡਿਤੇ ਸੀਸੇਪਿ ਚੀਵਰਭਿਸਿੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਧੇਪਿ ਚੀਵਰਭਿਸਿੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਕਟਿਯਾਪਿ ਚੀਵਰਭਿਸਿੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ, ਦਿਸ੍ਵਾਨ ਭਗਵਤੋ ਏਤਦਹੋਸਿ...ਪੇ॰... ਯੇਪਿ ਖੋ ਤੇ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਸੀਤਾਲੁਕਾ ਸੀਤਭੀਰੁਕਾ, ਤੇਪਿ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਯਾਪੇਤੁੰ, ਯਂਨੂਨਾਹੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਚੀਵਰੇ ਸੀਮੰ ਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯੰ ਮਰਿਯਾਦੰ ਠਪੇਯ੍ਯੰ ਤਿਚੀਵਰੰ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੬) ਚੀਵਰੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਏਕਮੇਵ। ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਪਨ ਮਿਚ੍ਛਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਹੂਨਿ ਪਰਿਹਰਿੰਸੁ। ਤਾਨਿ ਨੇਸੰ ਅਤਿਰੇਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਸਾਹਪਰਮੰ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰੰ ਧਾਰੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੭) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਤੇਨੇਤੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਅਤਿਰੇਕਾਨਿ ਬਹੂਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਤੇ ਪਰਿਹਰਿੰਸੁ, ''ਤਾਨਿ ਦਸਾਹਪਰਮਮੇਵ ਧਾਰੇਤੁੰ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਨ ਤਮੇਵੇਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨਸਙ੍ਖਾਤਾ ਚੀਵਰੇ ਸੀਮਾਬਦ੍ਧਾ, ਮਰਿਯਾਦਾ ਚ ਠਪਿਤਾ, ਤਾਯ ਸਤਿਪਿ ਤਿਚੀਵਰਬਾਹੁਲ੍ਲਪਰਿਹਰਣਕ੍ਕਮੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਦਿਵਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ। ਤਤੋ ਪਰੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰੰ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੭) ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਵਿਨਾਪਿ ਦਿਵਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਪਰਿਹਰਣਕ੍ਕਮੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਤਾਨਿ ਨਿਧਾਨਮੁਖਾਨੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਤਥਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਾਧਿਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਸਿਯਾ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਇਤਰਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਨੁਜਾਨਨਵਿਰੋਧੋ ਸਿਯਾ ਸੀਮਾਮਰਿਯਾਦਟ੍ਠਪਨਵਿਰੋਧਤੋ। ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੇਵ ਤਿਚੀਵਰਮਰਿਯਾਦਾ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਪਾਟੇਕ੍ਕੰ ਨਿਧਾਨਮੁਖਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਪਠਮੰ ਤਿਚੀਵਰੰ ਤਿਚੀਵਰਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੰ, ਪੁਨ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਆਦਿਤੋਵ ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਯਥਾ ਤਿਚੀਵਰੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਮ੍ਮੁਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸਪਿ **ਸਾਸਙ੍ਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੨) ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਨਿਕ੍ਖੇਪੋ ਚ, ਤਤੋਪਿ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਛਾਰਤ੍ਤਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ, ਤਤੋਪਿ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋ, ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਟਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ, ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾ ਚ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ। ਤਥੇਵ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਪਰਮ੍ਮੁਖਾਵਿਕਪ੍ਪਨਾਨੰ ਪਰਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਵਿਕਪ੍ਪਨਪਚ੍ਚਯੇ ਅਸਤਿ 'ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼'ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ ਸਿਯਾ, ਯਤੋ ਤਦਧਿਪ੍ਪਾਯਞ੍ਞੂ ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯ**ਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿਆਦਿ ''ਪਾਟੇਕ੍ਕੰ ਨਿਧਾਨਮੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯੰ ਦੁਪ੍ਪਰਿਹਾਰਨ੍ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਉਪਚਾਰੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਪਿ ਗਮਨਸਮ੍ਭਵਤੋ।

ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਾਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਣਮ੍ਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾ**ਤਿ ''ਇਦਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸੇਨਾਸਨਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਿਨ੍ਨਂ ਨਾਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ''ਇਦਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕ''ਨ੍ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਯਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਸਕਿਂ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਪੁਨ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰੀਯਤਿ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਭਾਵਤੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਏਕਵਚਨੇਨਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਭੇਸਜ੍ਜਨਵਕਮ੍ਮਮਾਤਾਪਿਤੁਆਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਇਮਿਨਾ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਚੇਤਾਪੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਇਦਂ ਮਾਤੁਯਾ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ। '''ਇਦਂ ਭੇਸਜ੍ਜਸ੍ਸ, ਇਮਂ ਮਾਤੁਯਾ'ਤਿ ਵਿਭਜਨ੍ਤੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸਕਭਾਵਂ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਠਪਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

"**ਪੁਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਗਤਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦੋ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਿਵਿਚਾਰਣਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਮਾਣਚੀਵਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਸ੍ਸ। **ਦ੍ਵੇ ਚੀਵਰਾਨੀ**ਤਿ ਸਹ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ। **ਏਸ ਨਯੋ**ਤਿ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚੀਤਿਆਦਿਨਯੋਵ। ''ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਛੇਦਨਕ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੩੩) ਵਚਨਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਂ, ਤਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਪ੍ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਿਯਾ – ਤਿਚੀਵਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਂ ਵਿਸੁਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਨਤ੍ਥੀਤਿ, ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਸਿਕ੍ਖਾਕਰਣੀਯੇਹਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? '''ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਂ ਨਿਵਾਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਾਰੁਪਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋ ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੭੬-੫੭੮) ਵਚਨਤੋ ਯਤ੍ਤਕੇਨ ਪਮਾਣੇਨ ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਤਾ, ਸੁਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਤਾ ਚ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਕ੍ਕਮੇਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਸਂ ਵਸੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਕਾਦਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤੇ। ਤੇਨੇਵਾਹ ਲੇਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਵਿਸੁਂ ਸੁਤ੍ਤੇ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ।

ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਨ ਸਮੇਤਿਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਯਦੀ''ਤਿਆਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਅਦ੍ਧਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਸਮੇਤਿ ਚ। ਇਤਰੇਸੁ ਪਨ ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਮਿਂ ਆਚਰਿਯਵਾਦੇ ਨੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਏਕਚ੍ਚਸ੍ਮਿਂ ਨ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਂ ਸਮੇਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਮੇਵ**, ਪਰਿਭੋਗਕਾਲੇ ਪਨ ਅਰਜਿਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਤਿਚੀਵਰੇ ਏਵ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਹੇਮਨ੍ਤਾਨਂ ਪਠਮਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਗਿਮ੍ਹਾਨਂ ਪਠਮਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ''ਰਜਕੇਹਿ ਧੋਵਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਤਂ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਰਜਿਤੇਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਰੁਹਤਿ, ਤੇਨ ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਜਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਬਿਨ੍ਦੁਂ ਦਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨਿਯਮੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ, ਕਾਤਬ੍ਬੋਵ ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤੋ। ਯਥਾ ਪੁਨ ਸੇਤਭਾਵਂ, ਤਮ੍ਬਭਾਵਂ ਵਾ ਪਤ੍ਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਵਿਜਹਤਿ, ਨ ਚ ਪਨ ਤਾਦਿਸੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਮੇਤਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ''ਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਭੋਗਾਦਯੋ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ, ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੀਤਿ ਏਵਂ ਸਵਿਸੇਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵਚਨਂ ''ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੮) ਇਮਿਨਾ **ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ**। ਇਦਾਨਿ ਇਦਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਕਪ੍ਪਨਨਯਪਟਿਬਦ੍ਧਂ **ਖਨ੍ਧਕਂ, ਪਰਿਵਾਰਞ੍ਚ** ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਕਿਣ੍ਣਕਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ – **ਖਨ੍ਧਕੇ** ਤਾਵ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ, ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਚਾਤੁਮਾਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਵਾਰੇ** ''ਨ ਨਵ ਚੀਵਰਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਨ ਨਵ ਚੀਵਰਾਨਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੨੯), ''ਦਸਕੇ ਦਸ, ਏਕਾਦਸਕੇ ਏਕਾਦਸ ਚੀਵਰਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੩੧) ਚ ਅਨੇਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਚਨੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਦਲ੍ਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਭੋਪਿ ਤੇ ਵਿਰੁਦ੍ਧਾ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, **ਖਨ੍ਧਕੇ** ਏਵ ਚ ''ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਚਾਤੁਮਾਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੮) ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਦਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਪ੍ਪਮਾਣਾ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਸ੍ਸਿਕੇ ਮਾਸੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਞ੍ਚ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਸਮ੍ਭਵਤੋ,

ਵਸ੍ਸਾਨੇ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ। ਤਥਾ ਇਧ ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹਂ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਅਪ੍ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯) ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਂ ਪਰਿਵਾਰਵਚਨੇਨ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਹਿ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਤਥਾਗਤਾ ਭਾਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੋਵੇਤ੍ਥ ਪਟਿਸਰਣਂ, ਯੇਨ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤਂ ਏਕਰਸਂ ਹੋਤਿ। **ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਞ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੯)। ਤਿਚੀਵਰਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ, ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾਦੀਨਿ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਖੇਤ੍ਤੇ ਨ ਅਕਾਮਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਵਸੇਸਪਾਲ਼ਿ, ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਇਧ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੇਤਂ ਏਕਰਸਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਯਦਿ ਏਵਂ ‘‘ਨਵ ਚੀਵਰਾਨਿ ਨਾਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾਨੀ’’ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਕਪ੍ਪਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਨਾਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ? ਏਤ੍ਥ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ‘‘ਤਿਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ…ਪੇ॰… ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇ ਪਟਿਸੇਧਾਦਸ੍ਸਨਤੋ, ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ ‘‘ਤਤੋ ਪਰ’’ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੀਸ੍ਵੇਵ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ ‘‘ਨਵ ਚੀਵਰਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾਨਿ ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਪਰੋ ਨਯੋ – ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਅਕਾਮਾ। ਕਸ੍ਮਾ? ਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਨਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਅਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਨਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇਪਿ ਦਸਾਹੇ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਂ, ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ‘‘ਇਦਂ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਧਾਰਿਤਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ, ਇਮਾਹਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਇਤਰਂ ਯਥਾਪਾਲ਼ਿਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਨਯੋ ‘‘ਯੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਯ੍ਯ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਯ ਪਠਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਦੁਤਿਯੋ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਯਥਾ ਚ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਅਸਤਿ ਯਥਾਪਾਲ਼ਿਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾ, ਯਥਾ ਚ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਕੇਵਲਂ ਪਰਿਯਿਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇ ਯਥਾਪਾਲ਼ਿਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਥਾ ਇਦਮ੍ਪੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਸਂਵਚ੍ਛਰਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ‘‘ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤ’’ਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਸਂਵਚ੍ਛਰਵਿਪ੍ਪਵੁਤ੍ਥਤਿਚੀਵਰਂ, ਮਾਸਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਞ੍ਚ ‘‘ਰਤ੍ਤਿਵਿਪ੍ਪਵੁਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ‘‘ਛਾਰਤ੍ਤਵਿਪ੍ਪਵੁਤ੍ਥ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਥਾ ਇਦਮ੍ਪਿ ‘‘ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤ’’ਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਏਕੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਦ੍ਧਮਿਦਂ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਿਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਅਕਾਮਾ’’ਤਿ, ਤਥਾ ਅਕਾਮਾ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਚ੍ਛਾਯ ਹਿ ਸਤਿ ‘‘ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੁਖਤ੍ਥਂ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਓਕਾਸੋ ਦਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾ ਅਕਾਮਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਕਿਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਚਾਤੁਮਾਸਂ, ਇਚ੍ਛਾਯ ਪਨ ਸਤਿ ਉਦ੍ਧਂਯੇਵ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਅਪ੍ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਗਿਮ੍ਹੇ, ਨੋ ਵਸ੍ਸੇ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੨੩) ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਚਾਰਣਾ – ਕਦਾ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾ, ਕਦਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾ, ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ‘‘ਤਤੋ ਪਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਹੇਮਨ੍ਤਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਸਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਜਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ, ਅਥ ‘‘ਅਨ੍ਤੋਚਾਤੁਮਾਸੇ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਏਤ੍ਥ ਏਕਚ੍ਚੇ ਵਦਨ੍ਤਿ ‘‘ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਤ’’ਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਪਰਿਵੁਤ੍ਥਪਰਿਵਾਸੋ, ਚਿਣ੍ਣਮਾਨਤ੍ਤੋ ਚ ਸਨ੍ਤੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇਸੁਪਿ ਪਰਿਵਾਸਮਾਨਤ੍ਤਦਿਵਸੇਸੁ, ਤਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇਸੁਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਸੇਸੁ ਸਾਧਿਟ੍ਠਾਨਮੇਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨਂ** ਇਦਂ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ‘‘ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੇ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ** ਪਨ ‘ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੇ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਆਪਜ੍ਜਤੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਵੁਤ੍ਤਂ। ‘ਚਾਤੁਮਾਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ’ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੨੩)। ਤਤ੍ਥ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਨਯੋ

ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਾਰਤੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ , ਨ ਪੁਰਿਮੋ। ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਹਿ ਗਿਮ੍ਹੇਪਿ ਓਰੇਨਦ੍ਧਮਾਸਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਏਵ। ਇਧ ਚ ''ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਗਿਮ੍ਹੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਵਚਨਸ੍ਸਾਯਮਤ੍ਥੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

''ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੇ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਦਿਵਸੇ ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ, ਅਵਿਕਪ੍ਪਨਪਚ੍ਚਯਾ ਦਸਾਹਪਰਿਹਾਰਸਮ੍ਭਵਤੋ''ਤਿ ਕਾਰਣਮੇਕੇ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਪਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਜਹਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਅਯੁਤ੍ਤਂ। ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਞ੍ਹਿ ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਨੇਨ...ਪੇ॰... ਛਿਦ੍ਦਭਾਵੇਨਾਤਿ ਇਮੇਹਿ ਨਵਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਵਿਜਹਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ''ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਖੇਤ੍ਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਵਾ''ਤਿ। ਅਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ''ਛਿਦ੍ਦਭਾਵੇਨਾ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ, ਛਿਦ੍ਦਭਾਵੇਨ ਪਨ ਤਿਚੀਵਰਸ੍ਸੇਵ **ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਕਥਾਸੁ** ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਜਹਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਹੇਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਦਿਵਸੇ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਅਵਿਕਪ੍ਪਨਪਚ੍ਚਯਾ। ''ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਤਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਵਿਜਹਤੀਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਨ ਹਿ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਯਸ੍ਮਾ ਤਂ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੇਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਅਰੁਣਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੇ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਟਂ ਪਨ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਦਸਾਹਪਰਿਹਾਰਂ ਲਭਤਿ। ''ਦਸਾਹੇ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇ ਚੀਵਰਕਾਲਂ ਨਾਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੩੦) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਚੇ, ਨਾਸਮਯੇ। ਤਥਾ ਚ ਸਾਧਿਤਂ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਟਂ ਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਚ ਤਂ ਪਰਿਦਹਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੇ ਏਵ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਣਞ੍ਚ ਵਿਕਪ੍ਪਨਞ੍ਚ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਏਤ੍ਥ ਚ ਯਥਾ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਦਸਮੇ ਦਿਵਸੇ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੇਨ ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਧਾਰਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹੇ ਚ ਵਿਕਪ੍ਪਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੇਨ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਚਾਤੁਮਾਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਞ੍ਚ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਪਰਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤੇ ਏਵ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਤ੍ਥਿ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਖੇਤ੍ਤੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਖੇਤ੍ਤੇ ਚ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਵਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਦੁਕੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਦੁਕਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ ਸਿਯੁਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਦੁਕੇ ਪਠਮਪਦਂ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਵਿਕਪ੍ਪਨਖੇਤ੍ਤੇ ਹਿ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾਦੀਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਵਿਨਯਾਤਿਸਾਰਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਤੇਨੇਵ ਦੁਤਿਯਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਪਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹੇ ਅਨਾਪਜ੍ਜਨਤੋ, ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਦਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਯ ਅਪ੍ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਨਿ ਦੁਕਾਨਿ ''ਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ਯਾ ਸਾ ''ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੨੩) ਵਚਨਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਸਾਧਿਤਾ, ਸਾ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਅਸਤਿਯਾ ਚੇ, ਕਞ੍ਚਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਟਂ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਵਿਕਪ੍ਪਯਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਸਹ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ, ਅਸਤਿਯਾ ਅਵਿਕਪ੍ਪਯਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮੇਵ ਇਧ ਪਠਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ। ਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾ ਵਸ੍ਸਾਨਮਾਸਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨਾਪਿ, ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ ਆਬਾਧਵੂਪਸਮੇਨਾਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਜਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ, ਤੇਨੇਤਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਕੇਵਲਂ ਇਦਮੇਵ, ''ਤਤੋ ਪਰਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਞ੍ਚ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਨਾਮ ਹਿ ਹੇਮਨ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਚੇ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋ, ''ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾ ਵਸ੍ਸਾਨਮਾਸਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨਾਪੀ''ਤਿਆਦਿ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਭਾਵੇਨ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਾਭਾਵਤੋ। ਅਵਿਰੋਧੋ ਚ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਣਂ ਵਤ੍ਤਮਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਵਾਦੋ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿ** ਵਚਨਵਿਰੋਧਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਸ੍ਸਾਨਦਿਵਸਤ੍ਤਾ ਸਾਧਿਟ੍ਠਾਨਾਵਸਾ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰੀਯਤੀਤਿ ਨ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰੋ ਵਤ੍ਤਮਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਤੋ ਪਰ''ਨ੍ਤਿ ਯਾਵ ਪੁਣ੍ਣਮਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਸਿਯਾ। ਯਥਾ ਚਾਯਂ ਵਿਕਪ੍ਪੋ, ਤਥਾ ''ਵਸ੍ਸਾਨਮਾਸਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨਾਪਿ ਆਬਾਧਵੂਪਸਮੇਨਾਪੀ''ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਅਵਸ੍ਸਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ। ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਇਧ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ** ਤਦਵਚਨੇਨ ਸਮੇਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਇਧਾਪਿ ਤਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋਵ ਵਿਧਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਦੁਵਿਞ੍ਞਾਪਯਸ੍ਸ ਪਨ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸੁਵਿਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਾ ਵਸ੍ਸਾਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਜਹਤਿ, ਹੇਮਨ੍ਤਪਠਮਾਰੁਣੇ ਚ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਸਾਧਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ

ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਯਮੇਵ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾ, ਅਵਿਕਪ੍ਪਿਤਾਯ ''ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਪਜ੍ਜਨਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਸਨ੍ਤੋਸਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੋ। ਹੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

> ''ਏਵਂ ਅਭਾਵਂ ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਪਾਲ਼ਿ,
> ਭਿਨ੍ਨਂ ਅਭਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ਤਦਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤਿਂ।
> ਵਿਞ੍ਞਾਤੁਕਾਮੇਨ ਤਦਤ੍ਥਵਿਞ੍ਞੂ,
> ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਾ ਵਿਨਯੇ ਵਿਞ੍ਞਾਯਾ''ਤਿ॥

''ਤੁਯ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਵਿਨਾਪਿ ''ਮਯ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਸੁਦਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ। ਇਤਰੋ ਚੇ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਤੇਨਾਪਿ ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਚੇ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਸੁਦਿਨ੍ਨਂ। ਤਂ ਪਨ ਵਤ੍ਥੁ ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ''ਮਯ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਸਾਮਿਕੋ ਚੇ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਵਿਨਾਪਿ ''ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਂ। ਨੋ ਚੇ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਸਾਮਿਕਸ੍ਸੇਵ ਤਂ, **ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਚੇ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗਹਿਤਂ , ਪੁਨ ਤਸ੍ਸਪਿ ਦੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚ। ਤਥਾ ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਾਸਨ੍ਤੋ ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਤੇ ਏਵ ''ਮਹਨ੍ਤਂ ਵਾ ਖੁਦ੍ਦਕਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤਿਚੀਵਰੇ ਦੀਘਤੋ ਵਿਦਤ੍ਥਿਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁਪੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪੋਰਾਣਾਚਰਿਯਾਨਂ ਕਥਾਮਗ੍ਗਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਆਚਰਿਯਕੁਲਸੇਵਨਾਯ ਸਞ੍ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤੂਨਞ੍ਚ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਵਿਮੋਹੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਸਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਯਾਚਨਾ।

ਪਠਮਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਉਦੋਸਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੧. ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੇਨ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੇਨ ਗਾਮੋ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਪਵਿਸੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੬੨) ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਚ੍ਛਾ ਪਨ ''ਪਞ੍ਚਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖੇਪਾਯ, ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਸ੍ਸ, ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕਸ੍ਸ ਨਿਕ੍ਖੇਪਾਯ ਗਿਲਾਨੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਵਸ੍ਸਿਕਸਙ੍ਕੇਤਂ ਵਾ, ਨਦੀਪਾਰਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਾ, ਅਗ੍ਗਲ਼ਗੁਤ੍ਤਿਵਿਹਾਰੋ ਵਾ, ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਂ ਵਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ''ਪਞ੍ਚਸੁ ਪੇਤੇਸੁ ਅਗ੍ਗਲ਼ਗੁਤ੍ਤਿ ਏਵ ਪਮਾਣਂ। ਗੁਤ੍ਤੇ ਏਵ ਹਿ ਵਿਹਾਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨਾਗੁਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਪਿ ਕਥਿਨੇ ''ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਗ੍ਗਲ਼ਗੁਤ੍ਤਿਵਿਹਾਰੇ ਠਪੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਭਾਗਾਨਂ ਹਤ੍ਥੇ ਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੇਨ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸੇ ਲਦ੍ਧਕਪ੍ਪਿਯਾ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਾਮਿਂਸੂਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੪੭੩. **ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਮ੍ਮੁਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਤ੍ਥਂ, ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਪਚ੍ਚਯਾ ਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤਦਭਾਵਤ੍ਥਂ ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਦਾਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਿਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ਮਾਸਂ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਂ ਵਾ ਯਾਵ ਗਮਨੇ ਸਉਸ੍ਸਾਹੋ, ਤਾਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। **ਪੁਨ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦਾਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਚ੍ਚਯੇਨ ਅਞ੍ਞੋ ਰੋਗੋ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਂ ਵਿਯ ਯਾਵਜੀਵਂ ਏਕਾਸਮ੍ਮੁਤਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚ।

''ਕਤਂ ਵਾ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਕਸ੍ਮਾ? ਕਰਣਪਲਿਬੋਧੇ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇਪਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਤੋ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ

ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਦਾਯਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਞ੍ਹਿ ਕਰਣਪਲਿਬੋਧਸ੍ਸ ਨਿਟ੍ਠਾਪਨਾਯਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕਤੰ ਵਾਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

੪੭੭-੮. **ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਲਕ੍ਖਣ**ਵਵ**ਤ੍ਥਾਪਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਚੀਵਰੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਲਕ੍ਖਣੰ ਵਵਤ੍ਥਾਪਿਤੰ, ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤਨਯੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਲਕ੍ਖਣੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਗਾਮੋ ਏਕੂਪਚਾਰੋ**ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਨ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੰ, ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੰ, ਅਜ੍ਝੋਕਾਸਞ੍ਚ ਸੇਸੇਸੁ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਪਰਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਏਕੂਪਚਾਰਨਾਨੂਪਚਾਰਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਸਤ੍ਥੰ ਦੁਵਿਧੰ ਨਿਵਿਟ੍ਠੰ, ਅਨਿਵਿਟ੍ਠਞ੍ਚ, ਤੇਸੁ ਅਨਿਵਿਟ੍ਠੰ ਏਕਕੁਲਸ੍ਸ ਵਾ ਨਾਨਾਕੁਲਸ੍ਸ ਵਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨਿਵਿਟ੍ਠੰ ਸਿਯਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਸਿਯਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਦਿਵਸੇਨ ਅਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਥਾ ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ। ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਛਾਯਾਵਸੇਨ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਸਤ੍ਥੋ ਏਕੂਪਚਾਰੋ ਨਾਨੂਪਚਾਰੋ''ਤਿਆਦਿ ਉਦ੍ਦੇਸਵਿਰੋਧੋ ਸਿਯਾ ਵਿ**ਭਙ੍ਗੇ** ਅਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਚ ਪਚ੍ਛਤੋ ਚ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਾ, ਪਸ੍ਸਤੋ ਚ ਏਕਬ੍ਭਨ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਕੂਪਚਾਰੋ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਨਾਨੂਪਚਾਰੋ। ਤਥਾ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਸ੍ਸ ਯਤ੍ਥ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਕਾਲੇ ਛਾਯਾ ਫਰਤਿ, ਅਯੰ ਏਕੂਪਚਾਰੋ। ਇਤਰੋ ਨਾਨੂਪਚਾਰੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ। ਛਾਯਾਵ ਪਮਾਣੰ। ਅਜ੍ਝੋਕਾਸਸ੍ਸ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੋਵ। ''ਸਤ੍ਥਾਦੀਨੰ ਏਕਕੁਲਸਨ੍ਤਕਵਸੇਨ ਏਕੂਪਚਾਰਤਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਵੇਸਨੇ, ਉਦੋਸਿਤੇ ਚ ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋਵ ਅਟ੍ਟਾਦੀਸੁਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸੰਖਿਤ੍ਤੰ। ਤਤੋ ਪਰੰ ਖੇਤ੍ਤਧਞ੍ਞਕਰਣਆਰਾਮਵਿਹਾਰੇਸੁ ਪਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤ-ਪਦੰ ਪੁਨ ਉਦ੍ਧਟੰ ਸਤ੍ਥਵਿਭਙ੍ਗੇਨ ਅਧਿਕਾਰਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ''ਨਾਨਾਗਬ੍ਭਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੰ ਪਨ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਖੇਤ੍ਤਧਞ੍ਞਕਰਣਆਰਾਮੇਸੁ ਨ ਉਦ੍ਧਟੰ। ਵਿਹਾਰੇ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਨ ਉਦ੍ਧਟੰ। **ਕੁਲੰ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਾਮਿਕੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਏਕਕੁਲਸ੍ਸ ਨਾਨਾਕੁਲਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਗਾਮਾਦੀਨੰ ਚੁਦ੍ਦਸਨ੍ਨੰ ਚੀਵਰਨਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠਾਨਾਨੰ ਸਾਧਾਰਣਾਸਾਧਾਰਣਭਾਵੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਜ੍ਝੋਕਾਸਸ੍ਸ ਪਨ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਏਕਕੁਲਸ੍ਸ, ਨਾਨਾਕੁਲਸ੍ਸ ਚ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਸੁ ਗਾਮਾਦੀਸੁ ਪਰਿਹਾਰਵਿਸੇਸੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਸੁ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਨਾਨਾਕੁਲਗ੍ਗਹਣੰ, ਏਕਨਾਨੂਪਚਾਰਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚ ਸਾਤ੍ਥਕਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਯੰ ਵਿਸੇਸੋ – ਸਤ੍ਥੇ, ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਚ ਕੁਲਭੇਦਤੋਵ ਭੇਦੋ, ਨੋਪਚਾਰਭੇਦਤੋ। ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਉਪਚਾਰਭੇਦਤੋ ਚ, ਸੋ ਪਨ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ। ''ਤੰ ਪਮਾਣੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵਚਨਤੋ ਆਕਾਸੇਪਿ ਅਙ੍ਢਤੇਯ੍ਯਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੪੭੯. ''ਸਭਾ''ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗੰ। ''ਸਭਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗੰ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਲਿਙ੍ਗਬ੍ਯਤ੍ਤਨਯੇਨਾ"**ਤਿ। ਨਪੁੰਸਕਲਿਙ੍ਗਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਕਿਰ ''ਸਭਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ, ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ''ਦ੍ਵਾਰਮੂਲ''ਨ੍ਤਿਪਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੀਥਿਹਤ੍ਥਪਾਸੋ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਯਸ੍ਮਿੰ ਘਰੇ ਚੀਵਰੰ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਘਰੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬੰ। ''ਸਭਾਯੇ ਵਾ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬੰ ਦ੍ਵਾਰਮੂਲੇ ਵਾ, ਹਤ੍ਥਪਾਸਾ ਵਾ ਨ ਵਿਜਹਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਹਤ੍ਥਪਾਸੇਯੇਵ ਅਰੁਣੰ ਉਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਨਿਯਮਿਤਤ੍ਤਾ ਜਾਨਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਚੇ? ਅਨ੍ਤੋਘਰੇ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਥਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਯੁਤ੍ਤਿ ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿ ਪਕਾਸਿਤੋ, ਪੁਨਪਿ ਖੁਦ੍ਦਕਗਾਮੇ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਗਾਮਦ੍ਵਾਰਵਸੇਨ। ਸਚੇ ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰਦ੍ਵਯੰ ਹੋਤਿ, ਮਜ੍ਝੇ ਚ ਘਰਸਭਾਯੰ, ਯਤ੍ਥਿਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ।

੪੮੦-੧. ਯਾਨਿ ਨਿਵੇਸਨਾਦੀਨਿ ਗਾਮਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਨਿਵੇਸਨਾਦੀਨੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨਿ। ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਅਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰੰ ਅਤਿਰੇਕਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਹੋਤਿ, ਏਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਤਾ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਸਤ੍ਥੋ ਪਨ ਰਕ੍ਖਤਿ। ''ਨਦੀਪਰਿਹਾਰੋ ਚ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਯੰ ਪਰਿਹਾਰੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਸਾਮਨ੍ਤਵਿਹਾਰੋ ਚੇ ਏਕਸੀਮੋ, ਚੀਵਰੰ ਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ।

ਇਦਾਨਿ –

‘‘ਛਿਨ੍ਨਂ ਧੁਤਙ੍ਗਂ ਸਾਸਙ੍ਕ-ਸਮ੍ਮਤੋ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਂ।
ਅਚੀਵਰਸ੍ਸਾਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਾਦਿਸਿਦ੍ਧਿਤੋ’’ਤਿ॥ –

ਇਦਂ ਪਕਿਣ੍ਣਕਂ, ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਚੋਦਨਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ – ਕੇਚਿ ‘‘ਦਿਗੁਣਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੪੮) ਵਚਨਤੋ ‘‘ਏਕਚ੍ਚਿਕਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਿ ਨਾਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ। ਸਚੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ ਨ ਰੁਹਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਾਨਮ੍ਪਿ ਦਿਗੁਣਮੇਵ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਇਮਿਨਾ ਸੁਤ੍ਤਲੇਸੇਨ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਭਗਵਤਾ ਹਿ ‘‘ਛਿਨ੍ਨਕਂ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਛਿਨ੍ਨਕਂ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਛਿਨ੍ਨਕਂ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕ’’ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ। ਤਤੋ ‘‘ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤਿਚੀਵਰੇ ਕਰਿਯਮਾਨੇ ਸਬ੍ਬਂ ਛਿਨ੍ਨਕਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ। ਦ੍ਵੇ ਛਿਨ੍ਨਕਾਨਿ ਏਕਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ। ਦ੍ਵੇ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਨਿ ਏਕਂ ਛਿਨ੍ਨਕਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤੀ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨ੍ਵਾਧਿਕਮ੍ਪਿ ਆਰੋਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੬੦) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਚ੍ਚਿਕਾਪਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਯਾ ਛਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਕੁਤੋ ਦਿਗੁਣਤਾਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਅਨ੍ਵਾਧਿਕਮ੍ਪਿ ਆਰੋਪੇਤੁਨ੍ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਦਾਤੁਂ। ਇਦਂ ਪਨ ਅਪ੍ਪਹੋਨਕੇ ਆਰੋਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਚੇ ਪਹੋਤਿ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਤ੍ਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਮੇਵਾ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੦)। ਕਥਿਨਂ ਪਨ ਛਿਨ੍ਨਕਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ ਆਵੇਣਿਕਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ , ‘‘ਛਿਨ੍ਨਕਂ ਦਿਗੁਣਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਾਭਾਵਤੋ ਚਾਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਧੁਤਙ੍ਗਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਤੇਚੀਵਰਿਕਧੁਤਙ੍ਗਾਭਾਵਤੋ ਤਿਚੀਵਰੇਨੇਵ ਤੇਚੀਵਰਿਕੋਤਿ। ਤੇਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਭਾਵਤੋ ‘‘ਅਧਿਟ੍ਠਿਤੇਨੇਵਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤੂਤਿ ਚੇ? ਨ, ਧੁਤਙ੍ਗਭੇਦੇਨ ਵਿਰੋਧਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਚਤੁਤ੍ਥਚੀਵਰਸਾਦਿਯਨੇਨ ਹਿ ਧੁਤਙ੍ਗਭੇਦੋ, ਨ ਤਿਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇਨ, ਨਾਪਿ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਸਾਦਿਯਨੇਨ, ਨਾਪਿ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਧਾਰਣੇਨ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂਯੇਵ ਭਗਵਤਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਨਵ ਚੀਵਰਾਨਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਨਿ, ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਨ ਏਵਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਚੀਵਰਨਿਯਮਾਭਾਵਾ ਨ ਤਂ ਧੁਤਙ੍ਗਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਗਹਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਸਮਾਦਾਨਵਿਧਾਨੇ ਅਵਚਨਤੋ ਚ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਮੇਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਸਾਸਙ੍ਕਸਮ੍ਮਤੋਤਿ **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ** ਸਾਸਙ੍ਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਿਸੁਂ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ‘‘ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਚੀਵਰਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਸਾਸਙ੍ਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਚ ਪਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਰਤ੍ਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਅਙ੍ਗਂ, ਇਧ ਛਾਰਤ੍ਤਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਙ੍ਗਸਾਮਞ੍ਞਤੋ, ਸਮ੍ਮੁਤਿਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਚ ਸਾਸਙ੍ਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮੇਵ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਂ, ਤਂ ਸਪ੍ਪਦੇਸਂ ਮਾਸਪਰਮਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਬਹਿਗਾਮੇਪਿ ਗਾਮਸੀਮਂ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਇਧ ਨ ਤਥਾ, ਇਧ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ, ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਮੇਤਿ ਅਯਂ ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਿਸੇਸੋ। ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਪਨ ਚੀਵਰਨਿਕ੍ਖੇਪਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ, ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਚ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਕਾਮਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਤਥਾਪਿ ਚਤੁਤ੍ਥਮਙ੍ਗਂ ਵਿਸੇਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਪਨ ਵਿਸੇਸਿਤਂ। ਕਿਂਕਾਰਣਾ? ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਕ੍ਕਮੇਨ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਦੇਸਨਤੋ, ਤਤ੍ਥਾਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਵਿਮੋਕ੍ਖਦੀਪਨਤ੍ਥਂ। ਸਂਵਚ੍ਛਰਵਿਪ੍ਪਵੁਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਰਤ੍ਤਿਵਿਪ੍ਪਵੁਤ੍ਥਮੇਵ, ਪਗੇਵ ਛਾਰਤ੍ਤਂ ਵਿਪ੍ਪਵੁਤ੍ਥਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਅਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਵਾ ਗਿਮ੍ਹੇ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ ਚੇ? ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾਪਿ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਅਙ੍ਗਂ ਨ ਵਿਸੇਸਿਤਨ੍ਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਮਾਸਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰਂ ‘‘ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਮੇਵ। ਦ੍ਵਯੇਨ ਊਨਮਾਸਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਮਾਸਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਤਥਾਪਿ ਸਚੇ ਪਚ੍ਚਾਸਾਚੀਵਰਂ ਹੋਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ‘‘ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ, ਮੂਲਚੀਵਰਂ ਪਨ ‘‘ਮਾਸਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ।

‘‘ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਸਙ੍ਘਾਟਿ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਕਿਂ ਤਿਚੀਵਰਂ, ਉਦਾਹੁ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪੀਤਿ । ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ – ਯਦਿ ਤਿਚੀਵਰਮੇਵ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਂ, ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਵਸੇਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨਯੋਵਾਪਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਆਦਿਵਿਰੋਧੋ। ਅਥ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ,

‘‘ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਵਿਰੋਧੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਨ ਨਿਯਮਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ‘‘ਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੇਨ ਜਨਪਦਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੭੧) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਤਿਚੀਵਰਮੇਵ। ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੇਨ ਗਾਮੋ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬੋ, ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਂ ਤਤੋ ਚੀਵਰਂ ਸਾਧਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ, ਤਥਾ ਸਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯੋ ਦਾਤਬ੍ਬਾ, ਨਿਵਾਸਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਸਙ੍ਘਾਟਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾ, ਹਨ੍ਦ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ, ਸਙ੍ਘਾਟਿ, ਦੇਹਿ ਮੇ ਪਟਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ‘‘ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰਂ ਸਙ੍ਘਟਿਤਟ੍ਠੇਨ ‘ਸਙ੍ਘਾਟੀ’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ। ਤਥਾ ‘‘ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪੀਤਿ ਏਕੇ। ਅਨ੍ਤੋਸਮਯੇ ਹਿ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਚੀਵਰਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਕਰਿਯਮਾਨਂ ਕਦਾ ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਚੀਵਰਮੇਵਾਤਿ ਏਕੇ। **ਅਚੀਵਰਸ੍ਸਾਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਾਦਿਸਿਦ੍ਧਿਤੋ**ਤਿ ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਉਦੋਸਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਤਿਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇ ਤੇਚੀਵਰਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਤਤ੍ਰੇਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨ ਹੋਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਾਦਿਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਤਿ, ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤੀ’’ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਯਾਵ ਅਞ੍ਞੋ ਨਾਧਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸ੍ਸਾਤਿ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਤੋ ਯਥਾਰੁਤਂਯੇਵ ਸਤਿ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਤੋ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇ ਸਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਤੋਤਿ।

ਉਦੋਸਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਤਿਯਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯੭. **ਨਪ੍ਪਹੋਤੀ**ਤਿ ਲਾਮਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਤਿਚੀਵਰਸ੍ਸ ਮੁਟ੍ਠਿਪਞ੍ਚਕਾਦਿਲਾਮਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋਵ ਤਾਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਚੀਵਰੇ ਪਚ੍ਚਾਸਾ **ਚੀਵਰਪਚ੍ਚਾਸਾ**। ਤੇਨੇਤਂ ਦੀਪੇਤਿ – ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਪਚ੍ਛਾ ਲਬ੍ਭਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ, ਯਾਵ ਸਾ ਪਚ੍ਚਾਸਾ ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਾਵ ਇਦਂ ਮੂਲਚੀਵਰਂ ਠਪੇਤੁਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ। ‘‘ਚੀਵਰਪਚ੍ਚਾਸਾ’’ਤਿ ਮਰਿਯਾਦਤ੍ਥੇ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਂ, ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਵਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ ਕਤਂ।

੪੯੯-੫੦੦. **ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿਂ ...ਪੇ॰... ਚੀਵਰਾਸਾ ਵਾ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ**ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਤੀਸੁ ਚੀਵਰੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਸੇਸਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਰਕ੍ਖਤਿ। ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛੇਦੇ, ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਕਥਿਨੇ ਸਮਯੇ ਵਾ ਹੇਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮਯੇ ਵਾ ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਂ । ਸਤਿ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਪਚ੍ਚਾਸਾ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਅਸਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਚੇ ਪਚ੍ਚਾਸਾ, ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ। ‘‘ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਏਕਾਦਸਮਾਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਪਰਕਤ੍ਤਿਕਾ ਅਤ੍ਥਤੇ ਵਾ ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਵਾ ਸਮਯੋਵ। ਹੇਮਨ੍ਤੋ ਸਿਯਾ ਸਮਯੋ ਅਤ੍ਥਤੇ, ਸਿਯਾ ਅਸਮਯੋ ਅਨਤ੍ਥਤੇ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਏਕਂਸਤੋ ਅਸਮਯੋ ਵਾਤਿ। **‘‘ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨ’’**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਇਧ ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ **ਦੁਤਿਯਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇ** (ਪਾਚਿ॰ ੭੩੮ ਆਦਯੋ) ਸੇਸਂ ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ ਵਿਯ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ‘‘ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਭਾਜੇਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਏਵਂ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ‘‘ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ ਕਾਲਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਭਾਜੇਨ੍ਤਿਯਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ‘‘ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ ਨਾਮ ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਏਕਾਦਸਮਾਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਸਤ੍ਤਮਾਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ‘‘ਏਕਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਇਦਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦਮ੍ਮੀਤਿ ਦਿਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਹਿ ਤਂ ਭਾਜਨੀਯਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਅਭਾਜਨੀਯਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨੇਹਿ ਏਵ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਭਾਜਨੀਯਤ੍ਤਾ ਅਕਾਲਚੀਵਰਂ ਨਾਮ ਜਾਤਂ, ਏਵਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਮ੍ਪਿ ਇਤਰੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਿਯਾ ‘‘ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਦਸਾਹਮੇਵ ਪਰਿਹਾਰਂ ਲਭਤੀ’’ਤਿ। ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਂ। **ਪਠਮਕਥਿਨੇ** ‘‘ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨੇ’’ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਨਿਰਤ੍ਥਕਨ੍ਤਿ। ਅਨੁਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਹਿ ਕਥਿਨੇ ਦਸਾਹਪਰਮਮੇਵ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾਤਿ ਚੇ? ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਅਨਾਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨਂ ਅਪਰਕਤ੍ਤਿਕਾਯ ਦਸਾਹਮੇਵ ਪਰਿਹਾਰਂ ਲਭਤਿ ‘‘ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿਂ ਕਥਿਨੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਆਮਨ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ‘‘ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਏਕਾਦਸਮਾਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਵੁੱਤੰ ''ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਸਬ੍ਬਚੀਵਰਾਨੰ ਯਾਵਦਤ੍ਥਚੀਵਰਵਸੇਨ ਕਥਿਨਮਾਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਰਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਕਥਿਨਮਾਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਮਕਾਲਚੀਵਰੰ ਕਾਲਚੀਵਰਪਰਿਹਾਰਮੇਵ ਲਭਤਿ, ਤਥਾ ਇਤਰਮਾਸੇਪਿ ਲਭਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵੰ 'ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿੰ ਕਥਿਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਨੇਵ ਚੀਵਰੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਸਿਦ੍ਧੇਪਿ ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨੰ ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੰ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੇਨ 'ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਅਵੁੱਤੇ ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਨਾਮ 'ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਏਕਾਦਸਮਾਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ'ਨ੍ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁੰ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਵਚਨਤੋ ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨੰ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨੰ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਚੀਵਰਾਨੰ ਪਚ੍ਛਿਮਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੇ ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿ।

ਭਿਯ੍ਯੋਪਿ ਏਵੰ ਵੁੱਤੰ – ਯੰ ਪਨ ਮਯਾ ''ਪਠਮਕਥਿਨੇ ਦਸਾਹਪਰਮੰ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰੰ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਕਥਿਨਮਾਸਤੋ ਬਹਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ, ਨ ਅਨ੍ਤੋਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਕਥੰ? ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਸ੍ਸ ਦਸਾਹਪਰਿਹਾਰਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿੰ ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿੰ ਕਥਿਨੇ''ਤਿ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਕਥਿਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿੰ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਵਾਰੇਤੁੰ ''ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੰ। ਤੇਨ ''ਕਾਲੇਪਿ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੰ, ਏਤੰ ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਦਸਾਹਪਰਿਹਾਰੰ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪੁਨ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਪਞ੍ਚ ਦਿਵਸਾਨਿ ਲਭਤੀਤਿ ਪਸਙ੍ਗੋਪਿ ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿੰ ਕਥਿਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਨੇਵ ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ...ਪੇ॰... ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਕਾਲਚੀਵਰਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਲੰ ਨਿਯਮੇਤ੍ਵਾ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ ਨਿਵਾਰਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਦੁਭਯੇਨ ਕਥਿਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰੰ ਕਥਿਨੁਬ੍ਭਾਰਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹਾਰੰ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਅਪਰੇ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ।

ਪੁਨਪਿ ਵੁੱਤੰ – ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ਏਵੰ ਵਦੇਯ੍ਯੁੰ ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿੰ ਕਥਿਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਨੇਵ ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਨਿਟ੍ਠਿਤਚੀਵਰਸ੍ਮਿੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਉਬ੍ਭਤਸ੍ਮਿੰ ਕਥਿਨੇ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਏਵੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ ''ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਕਾਲਚੀਵਰਾਨੰ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਅਭਾਵ''ਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਪਦਭਾਜਨੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਇਦੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਪਠਮੇ ਦਸਾਹੰ ਅਨੁਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇ ਸਚੇ ਪਚ੍ਚਾਸਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਮੇਵ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਮਾਸੰ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤੋ ਇਮਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸੰ ਦੀਪੇਤਿ ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਨਾਮ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੇਨ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿਪਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤੰ ਪਨ ''ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੀਣਿਪਿ ਪਦਭਾਜਨੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨੀਤਿ।

''ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸਾਹਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਪਨ ਪਹੋਨਕਭਾਵੇ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਲਕ੍ਖਣੇਨਾਤਿ ਦੀਪੇਤੁੰ ਵੁੱਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਏਵੰ ਸੀਘਨ੍ਤਿ ਵਾ ਲਹੁਨ੍ਤਿ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਦਸਾਹਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਸ੍ਸ ਏਵੰ ਹੋਤੁ, ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਪਨ ਕਥਿਨੇ ਕਥਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੇ ਅਨਤ੍ਥਤਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਵੁੱਤੋ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਵਿਘਾਤੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। **ਏਕਤਿੰਸੇ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇਨਪਿ ਪਚ੍ਚਾਸਾਚੀਵਰੇਨ ਸਹ ਘਟਿਤਮ੍ਪਿ ਤਬ੍ਭਾਵੇ ਅਨੁਪਤਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਹੋਤਿ ਸਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਸਮ੍ਭਵੇ, ਅਸਤਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਪੁਨ ਘਟਿਤੇ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਘਟਿਤੇ ਨ ਹੋਤਿ। ਛਿਨ੍ਨੰ ਅਞ੍ਞਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ। ਪੁਬ੍ਬਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ ਘਟਿਤੰ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਲਭਤੀਤਿ ਏਕੇ, ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਇਦੰ ਅਕਾਲਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨ'ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, 'ਸੋਤਸ੍ਸ ਰਹੋ'ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਪਦੁਦ੍ਧਾਰੇਨ ਵੁੱਤੰ, ਤਸ੍ਸ ਲਾਭੰ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਚੇ? **ਸਙ੍ਘਤੋ** ਵਾ **ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਨੇਨ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਅਧਿਕਮੇਵਾ''ਤਿ ਚ ''ਸਙ੍ਘੋ ਚੀਵਰਾਨਿ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ ਗਣੋ ਵਾ'ਤਿਆਦਿਨਾਪਿ ਪਾਠੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਚ ਵੁੱਤੰ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਕੋਸਲ੍ਲਤ੍ਥੰ ਪਨ ਮਯਾ ਸਬ੍ਬੰ ਲਿਖਿਤੰ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬੰ।

ਤਤਿਯਕਥਿਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦੩-੫੦੫. **ਭਤ੍ਤੁਵਿਸ੍ਸਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਭਤ੍ਤੁਕਿਚ੍ਚਾਧਿਟ੍ਠਾਨੰ। ਭਤ੍ਤੁਕਿਚ੍ਚਾਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਭਾਗਨ੍ਤਿ ਪੋਰਾਣਾ। **ਤਤ੍ਥ ਨਾਮ ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਤਯਾ ਕਤਕਮ੍ਮੇ ਏਵੰ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਸਤਿ ਧੋਵਾਪਿਸ੍ਸਸਿ ਨਾਮ। ਅਥ ਵਾ ਸੋ ਨਾਮ ਤ੍ਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਭਤੋਸਙ੍ਘੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਦਨੁਪਸਙ੍ਕਭਯਾ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ''ਪੁਰਾਣਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪੁਰਾਣਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਮੇਵ **"ਸਕਿੰ ਨਿਵਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਸਕਿੰ ਪਾਰੁਤਮ੍ਪੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਚੀਵਰੰ ਨਾਮ ਛਨ੍ਨੰ ਚੀਵਰਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਚੀਵਰੰ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗੰ ਪਚ੍ਛਿਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਨ ਜਾਤੋਤਿ ਏਕੇ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮੰ ਇਧ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤੰ, ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨੁਪਗਮੇਵਾਧਿਪ੍ਪੇਤੰ, ਤੇਨੇਵ ਨਿਸੀਦਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਜਾਤਿਪ੍ਪਮਾਣਾਵਚਨਤੋ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪੁਰਾਣਵਤ੍ਥੰ ਧੋਵਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮੇਵ, ਤੇਨੇਵ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਚੀਵਰੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ ਧੋਵਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਥਵਿਕਮ੍ਪਿ ਹਿ ਅਸੁਚਿਮਕ੍ਖਿਤੰ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤੰ ਧੋਵਾਪੇਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮੇਵ ਓਲਾਰਿਕਤ੍ਤਾ, ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਤ੍ਤਾ ਚ। ਤੇਨੇਵ **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯੰ** ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਚੀਵਰਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਏਕੇ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਤਰੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **"ਰਜਿਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪੰ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਕਤਮੇਵ ਨਿਵਾਸੇਤੁੰ, ਪਾਰੁਪਿਤੁੰ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨੇਤਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਮਿਨਾ ਚ ਮਜ੍ਝਿਮਤ੍ਥੇਰਵਾਦੋ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਨੋਪਤ੍ਥਮ੍ਭਿਤੋ। **ਰਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿਆਦਿ ਪਨ ਵਿਨਯਵਿਧਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਮਮ ਤਕ੍ਕੋ। ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਸਞ੍ਞੀਵਾਰੇ ਤੀਣਿ ਚਤੁਕ੍ਕਾਨਿ, ਏਵੰ ਵੇਮਤਿਕਞਾਤਿਕਵਾਰੇਸੁ ਚਾਤਿ ਨਵ ਚਤੁਕ੍ਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ਏਕਵਾਰੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਧੋਵਨੇਸੁ ਧੁਰੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਦੁਦ੍ਧੋਤ''ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਧੋਵਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਦੁਤਿਯਵਾਰੰ ਅਵੁਤ੍ਤਾ ਧੋਵਤਿ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ''ਅਲੰ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਧੋਤੇਨਾ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪੁਨ ਧੋਵਨ੍ਤੀ ਅਵੁਤ੍ਤਾ ਧੋਵਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਨੋ ਚੇ, ਵੁਤ੍ਤਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇ ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਵਸੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਾਕਿਯਾਨੀਨੰ ਵਿਯ।

੫੦੬. **ਏਕੇਨ ਵਤ੍ਥੁਨਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਠਮੇਨ। ''ਤਿਣ੍ਣੰ ਚਤੁਕ੍ਕਾਨੰ ਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਅਟ੍ਠਵਾਚਿਕਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਾਕਟਤ੍ਤਾ ਤੰ ਅਵਤ੍ਵਾ ਸਾਕਿਯਾਨਿਯੋਵ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਪਾਕਟਤ੍ਤਾ।

ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦੮-੫੧੦. **ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਗਣਮ੍ਹਾ ਓਹੀਯਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਅਰਞ੍ਞਵਾਸੀਨਿਸੇਧਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਤਿ ਏਕੇ, ''ਤੰ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਵਿਹਤ੍ਥਤਾਯਾ**ਤਿ ਆਯਾਸੇਨ।

੫੧੨. **ਉਪਚਾਰੋ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੋ। **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ, ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਞ੍ਚ** **ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਬਹੂਸੁ ਚੀਵਰੇਸੁ ਮਹਾਜਨੇਨ ਪਸਾਦਦਾਨਵਸੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਸੁ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ''ਉਪਾਸਕਾਨੰ ਪਸਾਦਦਾਨਾਨਿ ਏਤਾਨੀ''ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿਪਿ ਦਿਨ੍ਨਾਨਿ ਇਧ ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਤੋ ਦੋਸੋ। **ਤੰ ਅਚਿਤ੍ਤਕਭਾਵੇਨਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਦਿਨ੍ਨਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਬਹੂਸੁ ਤਸ੍ਸਾ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੰਸੁਕੂਲੰ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਨੁ ਖੋ ਦਿਨ੍ਨੰ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ''ਪੰਸੁਕੂਲੰ ਗਣ੍ਹਾਮੀ''ਤਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿ**ਆਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤੋਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਅਯਮੇਵ, ਏਕੰ, ''ਅਚਿਤ੍ਤਕਭਾਵੇਨਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ''ਯਥਾ ਤਥਾ ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਉਪ੍ਪਥੋਵ ਪਟਿਸੇਧਿਤੋਤਿ ਅਪਰੇ। ਏਵੰ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਨ ਵਦਤਿ, ਉਜੁਕਮੇਵ ਵਦਤੀਤਿ ਪਪਞ੍ਚਿਤੰ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸਯੋ, ਤਸ੍ਸਾਯੰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਥਾ ''ਪੰਸੁਕੂਲੰ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਠਪਿਤੰ ਕਾਮੰ

ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਪੰਸੁਕੂਲਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ, ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਞ੍ਚ ਅਚਿਤ੍ਤਕਭਾਵੇਨ ਨ ਸਮੇਤੀਤਿ। ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਪਨ ਵਿਕਪ੍ਪਗ੍ਗਹਣੇ ਏਵ ਰੁਹਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ। ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਪੰਸੁਕੂਲੇਨ ਅਸਮਾਨਤ੍ਤਾ। ਪੰਸੁਕੂਲਭਾਵੇਨ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਾਦੀਸੁ ਠਪਿਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ, ਨ ਤਂ ਤਸ੍ਸਾ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਞ੍ਹਿ ਪੰਸੁਕੂਲਂ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਞ੍ਚ, ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਗਹੇਤੁਂ ਲਭਤਿ। ਇਦਂ ਪੁਬ੍ਬੇਵ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕੋ ਗਹੇਤੁਂ ਲਭਤਿ ਤਦਾ ਤਸ੍ਸਾ ਅਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ। ''ਪੰਸੁਕੂਲਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਸਲ੍ਲੇਖਕ੍ਕਮਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਂਸਂ ਦਦਨ੍ਤੇਨ ਤਥਾਗਤੇਨ ਸਲ੍ਲੇਖਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ਭੁਤ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਚੀਵਰਮਾਹ ਯੋ ਮਂਸਂ ਕਥਨ੍ਤਿ ਸਯਮਾਦਿਸੇਯਜਾਤਿ।

ਅਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਕਥਂ ਪੰਸੁਕੂਲਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚੇ? ਤਾਯ ਤਸ੍ਸ ਅਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਾਪਿ ਤਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਤੋ ਅਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚ। ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਮ੍ਪਿ ਹਿ ਪੰਸੁਕੂਲਂ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਹਤ੍ਥਤੋ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ''ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਸਨ੍ਤਕਂ ਞਾਤਿਕਾਯ ਹਤ੍ਥਤੋ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਯਥਾ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਸਾਮਣੇਰਾਦੀਨਂ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਤਥਾ **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਞ੍ਚ** ''ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਹਤ੍ਥਤੋ ਗਹਣ''ਨ੍ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਚੀਵਰਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਅਙ੍ਗਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਞਾਤਿਕਾਯ ਸਨ੍ਤਕਂ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ, ਸਾਮਣੇਰਿਯਾ, ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ, ਉਪਾਸਿਕਾਯ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ, ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਹਤ੍ਥਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਾਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਏਕੇ, ਤੇਨੇਵ ''ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ'ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ 'ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਾਰਿਵਤ੍ਤਕਾ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ'ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੧੩) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਸਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਉਭੋਪੇਤੇ ਨ ਸਾਰਤੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਕਾਰਣਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਂ।

੫੧੪. ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋ ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਾਦੀਸੂਤਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੇਸੁ ਬਹੂਸੁ ਪਟਲੇਸੁ। ਤੇਨੇਵਾਹ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਾਦਿਮ੍ਹਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇ''ਤਿ। ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗੇਸੁ ਵਾ ਤੇਸਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤ੍ਤਾ ਭਿਸਿਛਵਿਯਾ ਵਿਯ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਕਿਂ ਪਟਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ? ਹੋਤਿ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਤਂ ਕਿਰ ਨਿਵਾਸਨਾਦਿਚੀਵਰਸਣ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਨਿਵਾਸਨਾਦਿਚੀਵਰਸਾਧਨਂ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮਂ ਚੀਵਰਂ ਨਾਮ। ਅਨਨ੍ਤਰਾਤੀਤੇ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨੁਪਗਮੇਵਾਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਚੀਵਰਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮਤਾ, ਪਾਰਿਵਤ੍ਤਕਾਭਾਵੋ, ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਹਤ੍ਥਤੋ ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਤੀਣੇਵ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤਾਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਮਙ੍ਗਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਾਦਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਅਚੀਵਰਸਙ੍ਖਤ੍ਤਾ। ਪਠਮਕਥਿਨਾਦੀਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਤਾ ਪਮਾਣਂ, ਇਧ ਕਾਯਪਰਿਭੋਗੁਪਗਤਾਤਿ। ''ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ''ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਾਦਿਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਮ੍ਪਿ ਪਤ੍ਤਤ੍ਥਵਿਕਾਦਿਂ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ''ਪਟਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ''ਚੀਵਰਂ ਨਾਮ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਟਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਂ ਚੀਵਰਮੇਵ, ਨ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ। ''ਕੋ ਪਨ ਵਾਦੋਤਿ ਨਿਗਮਨਵਚਨਮ੍ਪਿ ਸਾਧਕ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਅਜਾਨਨਤੋ ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਨ ਵਤ੍ਥਂ, ''ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵਾਜਾਨਨਤੋ, ਚੀਵਰਭਾਵਾਜਾਨਨਤੋ ਚ ਅਚਿਤ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੧੫. ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਨ੍ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਏਕਸਾਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਂ, ''ਅਞ੍ਞਾਤਕੋ ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਪਵਾਰਿਤੋਪਿ ਅਦਾਤੁਕਾਮੋ ਅਞ੍ਞਾਤਕੋ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਵਾਰਿਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ

ਇਮਿਨਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ।

੫੧੭. ਨੇਵ ਤਾਵ ਵਿਵ੍ਵਾਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਭਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਨਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾਯ, ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਾਸਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ਚ। ਪਚ੍ਚਾਸਾ ਕਿਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ? ਯਾਵ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾ, ਯਾਵ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਾਤਿ ਏਕੇ। ਯਾਵ ਦਸ੍ਸਨਸਵਨੂਪਚਾਰਾਤਿ ਏਕੇ। ਯਾਵ ਅਞ੍ਞੇ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਯਾਵ ਪਚ੍ਚਾਸਾ ਛਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਯਾਵ ਸਾਖਾਪਲਾਸਪਰਿਯੇਸਨਭਞ੍ਜਨਸਜ੍ਜਨਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਤਿ ਏਕੇ। ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਸਚੇ ਪਨ ਏਤੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾਨਂ ਗਿਹਿਵਤ੍ਥਾਦੀਨਂ ਭਿਸਿਛਵਿਪਰਿਯਨ੍ਤਾਨਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤੇਨ ਤਿਣੇਨ ਵਾ ਪਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਤੋ।

ਨ ਤਾਵ ਥੇਰਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਨ ਤਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਯਦਾ ਥੇਰਾ ''ਦੇਥਾਵੁਸੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। ''ਏਵਂ ਸਤਿ ਦਹਰਾਪਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਸਾਖਾਪਲਾਸਂ ਭਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। 'ਯੇਹਿ ਕੇਹਿਚਿ ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਆਚਰਿਯੋ ਪਨ ਏਵਂ ਵਦਤਿ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾਪਿ ਦਾਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪਰਿਭੋਗਜਿਣ੍ਣਂ ਵਾ'ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ 'ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਾਨਂ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਤਿਣਪਣ੍ਣੇਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਥਾਪਿ ਸਿਯਾ ਆਚਰਿਯਾਦੀਹਿ ''ਆਹਰਾਵੁਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਯੇਵ, ਨਾਵੁਤ੍ਤੇਤਿ, ਨ, ''ਕੇਹਿਚਿ ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਲੇਸਤੋ ਦੁਤਿਯਲੇਸਸ੍ਸ ਅਵਿਸੇਸਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋਤਿ। ਅਥ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ''ਨ ਤਾਵ ਥੇਰਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਯਾਵ ਥੇਰਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸਾਖਾਪਲਾਸਾਨਿ ਭਞ੍ਜਤਿ, ਤਾਵ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਤੋ ਤਾਨਿ ਥੇਰੁਦ੍ਦਿਸ੍ਸਕਾਨਿ ਸਾਖਾਪਲਾਸਾਨਿ ਸਯਂ ਪਰਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾਪਿ ਥੇਰਾਣਤ੍ਤਿਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਨ ਹੋਤਿ ਸਤ੍ਥਨਾਪਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ''ਤਿਣੇਨ ਵਾ ਪਣ੍ਣੇਨ ਵਾ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ''ਤਦਲਾਭੇ ਨ ਤ੍ਵੇਵ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਵਿਰੋਧਤੋ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ਦੁਕ੍ਕਟਭਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁ ਚੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਦਲਾਭੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਵਤ੍ਥੁ ਸਙ੍ਘਿਕਂ, ਤਦਲਾਭੇ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾਤਿ? ਨ, ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ ਲੋਕਵਜ੍ਜਤ੍ਤਾ। ਅਪਿਚ ਨ ਸਬ੍ਬਂ ਭੂਤਗਾਮਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁਮੇਵ, ਤਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਾਦਿਵਤ੍ਥੁਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁਪਿ ਕਾਲੋਦਿਸਕਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਤਦਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁਕਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰੋ ਨਟ੍ਠਚੀਵਰੋ ਹੋਤੀਤਿ? ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਨਗ੍ਗੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮਭਾਵੇਨ, ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮਮਾਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨੁਪਗਾਭਾਵੇਨਾਤਿ ਏਕੇ। ਤਿਚੀਵਰਾਭਾਵੇਨਾਤਿ ਏਕੇ। ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਾਭਾਵੇਨਾਤਿ ਏਕੇ। ਅਯਂ **ਏਕੇਵਾਦੋ** ਯੁਤ੍ਤੋ ''ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਂ ਤਤੋ ਚੀਵਰਂ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵਚਨਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੇ ਸਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ''ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਭੇਯ੍ਯ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਤਨ੍ਨ, ਤਦਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਨਾਨਤ੍ਥਤ੍ਤਾ ਧਾਤੂਨਂ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਯਥਾ ਹਿ ''ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਵਿਞ੍ਞਾਪੇਸੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੬) ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਵਤ੍ਤੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਥਾ ਇਧਾਪਿ ''ਚੀਵਰਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯ ਉਪ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਤੇਨ ਨਿਵਤ੍ਥੋਤਿ ਤਂਨਿਵਤ੍ਥੋ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਲਾਭੇਨ ਤਮੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਜਿਰਤਿ, ਨ ਲੇਸੇਨ। **ਅਤ੍ਤਨਾ**ਤਿ ਸਯਮੇਵ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯੁਤ੍ਤਪਰਿਭੋਗੇਨ ਅਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਜਿਣ੍ਣਂ ਪਰਿਭੋਗਜਿਣ੍ਣਂ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਸ ਸਭਾਗਾਨਂ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲੇ ਦਾਨਮ੍ਪਿ ਯੁਤ੍ਤਪਰਿਭੋਗੋ ਏਵ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਇਮੇ ਕਿਰ ਦ੍ਵੇ ਲੇਸਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੋ, ਵਾਚੇਨ੍ਤਾਨਂ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਮਤਨ੍ਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਆਹਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੫੨੧. ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਵਾ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਯਥਾਸੁਖਂ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਞਾਤਕਾਨਂ ਪਵਾਰਿਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਵਤ੍ਤਤਿ ਏਵ। ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਸ੍ਸ? ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ। ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਾਤਕੇ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਤਥਾ

ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਞਾਤਕਾਨਂ ਪਵਾਰਿਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਞਾਤਕੇ ਞਾਤਕਸਞ੍ਞੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਨ ਨਿਚ੍ਚਂ ਸੇਸਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਾਤਕਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਗ੍ਗਹਣਂ ਹੋਤਿ , ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਅਞ੍ਞਾਤਕਗ੍ਗਹਣਂ, ਅਞ੍ਞਾਤਕਾ ਹਿ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਞਾਤਕਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਵਾਰਿਤਗ੍ਗਹਣਂ ਹੋਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਨ ਪਵਾਰਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਞਾਤਕਗ੍ਗਹਣਂ ਹੋਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਞਾਤਕਾਨਂ ਪਵਾਰਿਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਾਯ ਚ ਚੀਵਰਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਾਰਿਵਤ੍ਤਕਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਞਾਤਿਕਾਯ ਪਨ ਪਵਾਰਿਤਾਯ ਚ ਵਿਸ੍ਸਾਸਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਂ ਞਾਤਿਕਾਯ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਪਵਾਰਿਤਾਯ ਪਨ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। ਞਾਤਕਾਨਞ੍ਚ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਂ ਨਾਮ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਪਵਾਰਿਤਾਨਂ। ਤਿਕਚ੍ਛੇਦੋ ਚ ਮਾਤਿਕਾਪਦੇਨੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਨ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਏਕੇਨੇਵ, ਨ ਦੁਤਿਯਾਦੀਹੀਤਿ ਅਯਂ ਵਿਨਯੇ ਧਮ੍ਮਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੨੨-੪. ਪਗ੍ਗਾਹਿਕਸਾਲਂ ਵਾਤਿ ਦੁਸ੍ਸਪਸਾਰਂ ਵਾ। ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਸਾਲਾਯਂ ਪਸਾਰੇਤਬ੍ਬਦੁਸ੍ਸਂ ਪਸਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਚੋਦਨਾ। **ਤਿਚੀਵਰਿਕੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਵਿਨਯਤਿਚੀਵਰਿਕੇਨ। ਸੋ ਹਿ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਾਦੀਸੁ ਸਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਤਿਚੀਵਰੇ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਲਭਤਿ। **ਅਞ੍ਞਥਾਪੀ**ਤਿ ''ਪਮਾਣਿਕਂ ਤਿਚੀਵਰਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਵਸੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਟ੍ਠੇ ਬਹੂਨਿਪਿ ਗਹੇਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਨ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮ''ਨ੍ਤਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ **ਤਂ ਵਿਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ''ਤਿਚੀਵਰਿਕਸ੍ਸ ਤਂ ਵਿਭਾਗਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਨ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਚੋਲ਼ਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਚ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਆਚਰਿਯੋ ਪਨ "**ਅਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਅਤਿਚੀਵਰਿਕੇਨ, **ਅਞ੍ਞਥਾ**ਤਿ ਇਤੋ ਵੁਤ੍ਤਗ੍ਗਹਣਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਦਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਪਨ ਸਚੇ ਤੀਣਿਪਿ ਨਟ੍ਠਾਨਿ, ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਪਰਮਂ ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬਂ, ਸਚੇ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਏਕਂ ਵਾ ਨਟ੍ਠਂ, ਤੇਨ ''ਅਞ੍ਞਥਾਪੀ''ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵਿਚਾਰਣਾ ਏਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਪਕਤਿਯਾ ਸਨ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੇਨ ਚਰਤਿ,** ਸਾਸਙ੍ਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਸੇਨ ਵਾ ਤਂਸਮ੍ਮੁਤਿਵਸੇਨ ਵਾ ਤਤਿਯਸ੍ਸ ਅਲਾਭੇਨ ਵਾ।

੫੨੬. "**ਪਮਾਣਮੇ**ਵ **ਵਟ੍ਟਤੀ**"ਤਿ ਸਲ੍ਲੇਖਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਮਿਚ੍ਛਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਞਾਤਕਾਦਿਟ੍ਠਾਨੇ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? **ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨ ਸਮੇਤਿ,** ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਞਾਤਕਾਨਂ ਪਵਾਰਿਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਵਾਰਿਤਾ ਨਾਮ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਵ ਪਵਾਰਿਤਾ, ਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲੇ। ''ਅਭਿਹਟ੍ਠੁਂ ਪਵਾਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪਵਾਰੇਤਿ, ਉਭੋਪਿ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਾ ਏਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤੇ ਹਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਰਣਾ ਨਟ੍ਠਕਾਰਣਾਵ ਦੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਅਪਿਚ ਯਥਾ ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯੇ ਸਤੁਪ੍ਪਾਦਂ ਕਤ੍ਵਾ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ, ਤਥਾ ਇਧਾਪਿ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਨਟ੍ਠਕਾਰਣਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਪਮਾਣਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਮੇਵ ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਆਹ, ਤਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ, ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ''ਅਞ੍ਞਾਤਕੋ ਗਹਪਤਿ ਵਾ ਗਹਪਤਾਨੀ ਵਾ''ਤਿ **ਮਾਤਿਕਾਯ** ਪਾਲ਼ਿ, **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** ਚ ''ਅਞ੍ਞਾਤਕੋ ਨਾਮ ਮਾਤਿਤੋ ਵਾ...ਪੇ॰... ਅਸਮ੍ਬਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ, **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ** ਚ ''ਞਾਤਕਾਨਂ ਪਵਾਰਿਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਵਿਧਾਯਪਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨ ਸਮੇਤੀਤਿ ਅਯੁਤ੍ਤਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੇਵਲਂ ਸਲ੍ਲੇਖਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ। ਉਪਰਿ ਕਾਣਮਾਤਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ** ਪਨ ''ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਪਾਥੇਯ੍ਯਪਹੇਣਕਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਯਤ੍ਤਤੋ ਪਮਾਣਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ''ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨ ਸਮੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਚ ਇਧ ਚ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਲਦ੍ਧਿ ਸੁਨ੍ਦਰਾ ਵਿਯ ਮਮ ਖਾਯਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨਿਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ। "**ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ**"ਤਿ ਨਿਦਾਨਵਿਰੋਧਤੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾਪਿ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ

ਆਚਰਿਯੋ। ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਗਹਪਤਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਗਹਪਤਿ ਨਾਮ ਯੋ ਕੋਚਿ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਪਞ੍ਚ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਕੋ ਚ ਤਿਤ੍ਥਿਯੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਪਠਮਉਪਕ੍ਖਟਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੨੭-੮. ਅਪਿ ਹੋਤਿ ਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੇਯਜਾ**ਤਿ ਪਾਠਸ੍ਸ ਮਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਇਮੇ ਸੁਕਰਾ, ''ਨ ਇਮੇਸਂ ਸੁਕਰਾ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। ''ਤਸ੍ਸ ਨ ਇਮੇਸਂ ਸੁਕਰਾ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਪਵਾਰਿਤੋਪਿ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੋਵ ਹੋਤੀਤਿ।

ਪਠਮਉਪਕ੍ਖਟਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਦੁਤਿਯਉਪਕ੍ਖਟਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੩੨. ਦੁਤਿਯਉਪਕ੍ਖਟੇਨ ਕਿਂਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ? ਨਤ੍ਥਿ, ਕੇਵਲਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵਿਯ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਤਨ੍ਤਿ ਅਨਾਰੋਪੇਤਬ੍ਬਂ ਭਵੇਯ੍ਯ ਵਿਨਾਪਿ ਤੇਨ ਤਦਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਤੋ, ਅਨਿਸ੍ਸਰਤ੍ਤਾ, ਅਨਾਰੋਪੇਤੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਚ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸਙ੍ਘੋ...ਪੇ॰... ਸਮੂਹਨੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੬)। ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਮਕਾਰਣਂ। ਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਪ੍ਪਯੋਜਨਂ ਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਤੇਨੇਵਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ "ਤਞ੍ਹਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਦਿਸ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਚ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਂਸਦਿਸਞ੍ਚੇਤਂ, ਨ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋਤਿ? ਤਤੋ ਆਹ ''ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਏਕਸ੍ਸ ਪੀਲ਼ਾ ਕਤਾ, ਦੁਤਿਯੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ''ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਥਵਿਸੇਸੇਨ ਕੋ ਪਨਞ੍ਞੋ ਅਤਿਰੇਕਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ? **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਤਾਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਏਕਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਪੀਲ਼ਾ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਯਮਤਿਰੇਕਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ''ਤਿ। ਤੇਨੇਤਂ ਦੀਪੇਤਿ ''ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਟਿਲਦ੍ਧਚੀਵਰਗਣਨਾਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਗਣਨਾ, ਪੀਲ਼ਿਤਪੁਗ੍ਗਲਸਙ੍ਖਾਤਵਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯਪੀ''ਤਿ।

ਹੋਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

''ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਗਣਨਾਯਾਪਿ, ਸਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨੇਕਤਾ।
ਇਤਿ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ, ਦੁਤਿਯੂਪਕ੍ਖਟਂ ਇਧ॥

''ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸਿਕ੍ਖਾਯ, ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵਿਯ ਕਿਨ੍ਤੁਤਂ।
ਏਕਿਤ੍ਥਿਯਾਪਿ ਨੇਕਤਾ, ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਪਯੋਗਤੋ''ਤਿ॥

ਅਪਿਚੇਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਤਂਜਾਤਿਕੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁਪਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸ੍ਸ ਨਯਦਸ੍ਸਨਪ੍ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਆਹ ਚ –

''ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਬਹੁਤਾਯ ਵਿਮਿਸ੍ਸਤਾਯ,
ਆਪਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਬਹੁਤਾ ਚ ਵਿਮਿਸ੍ਸਤਾ ਚ।
ਇਚ੍ਚੇਵਮਾਦਿਵਿਧਿਸਮ੍ਭਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ,
ਸਤ੍ਥਾ ਉਪਕ੍ਖਟਮਿਦਂ ਦੁਤਿਯਂ ਅਵੋਚਾ''ਤਿ॥

ਤਸ੍ਸਾਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਵਿਚਾਰਣਾ – ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਂ ਏਕਮੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ, ਬਹੂਹਿ ਵਾ ਧੋਵਾਪੇਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਗਣਨਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਗਣਨਾ, ਤਥਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ, ਬਹੂਨਂ ਵਾ ਸਾਧਾਰਣਂ ਏਕਮੇਵ ਚੀਵਰਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪਾਰਿਵਤ੍ਤਕਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਇਧਾਪਿ ਤਥਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ, ਬਹੂਨਂ ਵਾ ਸਾਧਾਰਣਮੇਕਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੁਪੁਗ੍ਗਲਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਗਣਨਾ। ਤਥਾ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਂ ਤਾਵ ਬਹੁਤਾਯ ਨਯੋ। ਮਿਸ੍ਸਤਾਯ ਪਨ ਞਾਤਿਕਾਯ, ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਚ ਏਕਂ ਧੋਵਾਪੇਤਿ, ਏਕਤੋ ਨਿਟ੍ਠਾਪਨੇ ਏਕਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਅਥ ਞਾਤਿਕਾ ਪਠਮਂ ਥੋਕਂ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ, ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾ ਸੁਧੋਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ। ਅਥ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾ ਪਠਮਂ ਧੋਵਤਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਞਾਤਿਕਾ ਸੁਧੋਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਚ ਞਾਤਿਕਾਯ ਚ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਸਞ੍ਞੀ, ਵੇਮਤਿਕੋ, ਞਾਤਿਕਸਞ੍ਞੀ ਵਾ ਧੋਵਾਪੇਤਿ, ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਦੁਕ੍ਕਟਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਗਣਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਚ ਞਾਤਿਕਾਯ ਚ ਸਨ੍ਤਕਂ ਚੀਵਰਂ ਉਭੋਹਿ ਏਕਤੋ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ , ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਏਵ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮੇਵ। ਅਥ ਞਾਤਿਕਾਯ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਥ ਉਭੋਸੁ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਦਿਸਞ੍ਞੀ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਦੁਕ੍ਕਟਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਗਣਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁਪਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਂ ਮਿਸ੍ਸਤਾਯ ਨਯੋ। ਆਦਿ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਨ ਅਨੇਕੇ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਾਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੁਪੁਗ੍ਗਲਗਣਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਏਕੋ ਦੇਤਿ, ਏਕੋ ਨ ਦੇਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ। ਅਥ ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਦੇਤਿ, ਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ। ਅਥ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਾਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਂ ਸਾਧਾਰਣਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਦੇਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮੇਵ। ਉਭੋ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮੇਵ। ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਦੇਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੇਨ ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੋ ਦੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵ। ਤਥਾ ਉਪਕ੍ਖਟਾਦੀਸੁਪਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

ਦੁਤਿਯਉਪਕ੍ਖਟਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਰਾਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੩੭. **“ਨ ਖੋ ਮਯਂ, ਆਵੁਸੋ, ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮ…ਪੇ॰… ਕਾਲੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯ**’ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਵ ਰੂਪਿਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਪਨਨ੍ਦੋ ਮਂਸਸ੍ਸ ਚੇਤਾਪਨ੍ਨਂ ਏਕਮ੍ਪਿ ਕਹਾਪਣਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਮਹਨ੍ਤਤਰਂ ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨਂ ਕਥਂ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਚੀਵਰਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਚੀਵਰਵਗ੍ਗੇ** ਸਙ੍ਗਾਯਿਂਸੂਤਿ।

੫੩੮-੯. ‘‘ਆਗਤਕਾਰਣਂ ਭਞ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਨੁ ਪੁਨ ਚੋਦੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਆਗਮਨਸ੍ਸ ਸਾਤ੍ਥਕਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਚੀਵਰਂ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ। ਚੋਦਨਾਲਕ੍ਖਣਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ‘‘ਠਤ੍ਵਾ ਚੋਦੇਮੀ’’ਤਿ ਆਗਤੋ ਤਂ ਠਾਨਂ ਭਞ੍ਜਤਿ, ਕਰੋਤਿ ਚੇਕਂ, ਤੀਣਿਪਿ ਚੇ ਕਰੋਤਿ, ਏਕਮੇਵ, ਏਕਵਚਨਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ। ਤੀਣਿ ਠਾਨਾਨਿ ਭਞ੍ਜਤੀਤਿ ਏਕੇ। **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** ‘‘ਨ ਚੋਦਨਾਦਿਂ ਭਞ੍ਜਤਿ, ਚੋਦੇਤੁਕਾਮੋ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਕਾਸਿ, ਤੇਨ ਵਤ੍ਤਭੇਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ। **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਪਨ ‘‘ਆਸਨੇ ਚੇ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਏਕਾਯ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯ ਦ੍ਵੇ ਠਾਨਾਨਿ ਭਞ੍ਜਤਿ। ਆਮਿਸਂ ਚੇ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਕੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਨ ਦ੍ਵੇ ਠਾਨਾਨਿ ਭਞ੍ਜਤਿ। ਧਮ੍ਮਂ ਚੇ ਭਾਸਤਿ, ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਯ ਏਕਾਯ ਵਾਚਾਯ ਦ੍ਵੇ ਠਾਨਾਨਿ ਭਞ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ। ‘‘ਯਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਏਵ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਬਜ੍ਞਜਨਂ ਪਨ ਨ ਸਮੇਤੀ’’ਤਿ। ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਆਣਤ੍ਤਾ ਤਂ। **ਮੂਲਂ ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਮੂਲਸ੍ਸ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵੇ ਸਤਿ ਅਸਾਦਿਯਨ੍ਤੇਨ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਚਿਤ੍ਤੇਨ , ਨ ਮੁਖੇਨ। ਸਚੇ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋਵ ਮੁਖੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨਿਦ੍ਦਿਸਤਿ ‘‘ਚੀਵਰਂ ਮੇ ਦੇਥਾ’’ਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਟਿਲਾਭੇ ਰੂਪਿਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਚਾਰਣਾ – ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੋਪਿ ਮੁਖੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਨ ਚੇ ਵੋਹਰਤਿ ‘‘ਕਹਾਪਣਾਰਹੇਨ, ਪਾਦਾਰਹੇਨ ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੇਨ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਆਹਰਾ’’ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਰੂਪਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਕਞ੍ਚਿ ਸਸ੍ਸੁਟ੍ਠਾਨਕਂ ਭੂਮਿਪਦੇਸਂ

ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸੀਮਂ ਦੇਮਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ, ''ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਙ੍ਘਂ ਸਨ੍ਧਾਯ 'ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦੇਮਾ'ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਦਕ੍ਖਿਣੋਦਕਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ, 'ਸਾਧੂ'ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤੁਂ, ਅਨੁਮੋਦੇਤੁਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ 'ਵਿਹਾਰੋ'ਤਿ ਨਾਮਾਭਾਵਤੋ, ਖੇਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ 'ਸੀਮਾ'ਤਿ ਨਾਮਭਾਵਤੋ ਚ, ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੋਵ ਪਮਾਣਂ। ਕਪ੍ਪਿਯਮੇਵਾਚਿਕ੍ਖਿਤਤ੍ਤਾ 'ਨ ਤ੍ਵੇਵਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀ'ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੯੯) ਵਚਨੇਨਪਿ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਕਪ੍ਪਿਯਵਚਨਪਚ੍ਚਯਾ ਦਾਯਕੋ ਸਯਮੇਵ ਕਤ੍ਤੁਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਦਾਯਕੇਨ ਏਤਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਞਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪਿਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਮਯੁਤ੍ਤਂ, ਕਸ੍ਮਾ? ਸੀਮਾਵਿਹਾਰਵਚਨਸ੍ਸ ਦਾਯਕਵਚਨਤ੍ਤਾ। ਇਧ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਚਨਂ ਪਮਾਣਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਅਥਾਪਿ 'ਮਮ ਤਲਾਕਂ ਵਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਂ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ 'ਸਾਧੁ, ਉਪਾਸਕ, ਸਙ੍ਘੋ ਪਾਨੀਯਂ ਪਿਵਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵਾ''ਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਖੇਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਖੇਤ੍ਤਪਟਿਬਦ੍ਧਵਚਨਾਨਿ ਸੀਮਾਵਚਨੇਨ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਰੂਪਿਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਇਦਂ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਤਂ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਕਹਾਪਣਾਰਹਾਦਿਨੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਭਾਵਂ, ਕਹਾਪਣਾਦਿਭਾਵਮੇਵ ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਥਾਵੋਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਨ ਤ੍ਵੇਵਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੇਨਚਿ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾ''ਤਿ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਲੇਸਂ ਓਡ੍ਡੇਤੁਨ੍ਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਨੋ ਚੇ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਾਮਿਚਿਯਾ ਅਕਰਣੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

''ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇਸੁ ਵਿਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਸਾਮਿਚਿਮ੍ਪਿ ਨ ਕਤ੍ਵਾ ਚੇ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਾ ਸਯਮੇਵ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਸਯਂ ਕਰਣਮੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਨਂ ...ਪੇ॰... ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ, **ਦਦਨ੍ਤੇਸੁਪੀ**ਤਿ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਂ ''ਸਙ੍ਘੇ ਸਾਦਿਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ''ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮੇਵਾਤਿ ਯੇਵਾਪਨਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਹਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ...ਪੇ॰... **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਂ ਨਾਮ ''ਉਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ ਵਾ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਵਾ ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣਮੇਵ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਸਾਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਂ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **''ਸਚੇ ਪਨਾ''**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ ''ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਾਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਤਥਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ''ਮਾਤੁਯਾ ਦੇਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। **ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਹੋਤੀਤਿ? ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਏਕੇ। ਨ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ, ਕੇਵਲਂ ਅਟ੍ਠਾਨੇ ਚੋਦੇਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਕਥਨ੍ਤਿ? ''ਪਞ੍ਚਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ ਪਣਾਮੇਤਬ੍ਬੋ...ਪੇ॰... ਪਣਾਮੇਨ੍ਤੋ ਅਨਤਿਸਾਰੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੬੮) ਏਤ੍ਥ ਨ ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨ੍ਤਂਯੇਵ ਅਪਣਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾਹ – ''ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਨ ਪਣਾਮੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਨ ਪਣਾਮੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੬੮), ਤਸ੍ਮਾ ਅਧਿਮਤ੍ਤਪੇਮਾਦਿਅਭਾਵੇਪਿ ਅਪਣਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਪਿਚ ''ਸਾਤਿਸਾਰੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ''ਸਾਤਿਸਾਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸਦੋਸੋ ਹੋਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਦਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਤਂਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹਨਿਵਤ੍ਤਨਤ੍ਥਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨ ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨ੍ਤੋ

ਪਣਾਮੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵ੍ਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਾ ਕਤਾਤਿ। ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ, ਵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬੰ। **"ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮੇਵਾ**ਤਿ ਤਲਾਕਤੋ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਧਵ੍ਵੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧੰ ਗੋਰਸਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਕਪ੍ਪਿਯਵੋਹਾਰੇਪਿ ਵਿਧਾਨੰ ਵਕ੍ਖਾਮ, ਸੇਯ੍ਯਥਿਦੰ – **"ਉਦਕਵਸੇਨਾ"**ਤਿਆਦਿ। **ਦੁਬ੍ਬਿਨਿਬ੍ਭੋਗੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਦੰ ਪਰਤੋ ''ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਧਵ੍ਵਸ੍ਸ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਸਦਿਸੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਅਕਤਪੁਬ੍ਬੰ **ਨਵਸਸ੍ਸੰ** ਨਾਮ। **ਖਲੇ ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ''ਇਦੰ ਵਾ ਏਤ੍ਤਕੰ ਵਾ ਮਾ ਗਣ੍ਹ, ਇਦੰ ਗਹੇਤੁੰ ਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਵਾ ''ਇਤੋ ਅਪਨੇਹਿ, ਇਧ ਪੁਞ੍ਜੰ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਵਾ ਪਯੋਗੇਨ ਚੇ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਤੰ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ। ''ਸਚੇ 'ਮਯਿਠਿਤੇ ਰਕ੍ਖਿਤੰ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ 'ਕਿੰ ਕਰੋਥਾ'ਤਿ, ਭਣਤਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਯੁਤ੍ਤੰ। **ਰੂਪਿਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ''ਦ੍ਵਾਰੰ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਵਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਤਸ੍ਸੇਵ ਤੰ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ**। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਿਤਤ੍ਤਾ। ਹੇਟ੍ਠਾ ''ਸਸ੍ਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਹਰਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਪਣ੍ਣੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ''ਪਕਤਿਯਾ ਸਯਮੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨੰ ਉਸ੍ਸਾਹਜਨਨਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਕਹਾਪਣਾਨੰ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ, ਪਗੇਵ ਉਟ੍ਠਾਪਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਦਾਯਕਾ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤਾਰਾਮਾਦਿੰ ਕੇਣਿਯਾ ਗਹਿਤਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਕੁਟੁਮ੍ਬਿਨੋ ''ਇਮੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਹਾਪਣਾ ਆਹਟਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਾਵ ਚੇ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਹਾਪਣਾ ਨ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ, ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇ ਵਾ ਗੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੰ ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਹਿ ਸਮ੍ਪਾਦਿਤੰ ਕੇਨਚਿ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾਯ ''ਇਮਿਨਾ ਸਪ੍ਪਿੰ ਆਹਰਾਹੀ''ਤਿ ਵਿਚਾਰੇਤਿ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰੇਸੰ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਪਰਤੋ **ਪਤ੍ਤਚਤੁਕ੍ਕੇ** ਚਤੁਤ੍ਥਪਤ੍ਤੋ ਵਿਯ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਇਮੇ ਕਹਾਪਣੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਦੇਹੀ'ਤਿ ਕਹਾਪਣੇ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੋ, ਅਯੰ ਪਤ੍ਤੋ ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਦੁਬ੍ਬਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ, ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਮੂਲਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਕਹਾਪਣਾਨੰ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾਤਿ। ਇਦੰ ਦੁਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਮੂਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਮਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਾ **ਪਤ੍ਤਚਤੁਕ੍ਕੇ** ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਪਤ੍ਤਾ ਵਿਯ, ਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਯੰਕਾਰਿਵਾਰੇ ''ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਪਰੰ ਮੂਲੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤਿ ਨਾਮ।

ਮਹਾਵਿਸਯਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਾ, ਰਾਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਇਦੰ।
ਰਞ੍ਞੋ ਵਿਯ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੰ, ਚਿਤ੍ਤਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋਪਿ ਵਾ॥

ਰਾਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਚੀਵਰਵਗ੍ਗੋ ਪਠਮੋ।

੨. ਕੋਸਿਯਵਗ੍ਗੋ

੧. ਕੋਸਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੪੨. **ਕੋਸਿਯਕਾਰਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੋਸੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ''ਕੋਸਕਾਰਾ''ਤਿ ਲਦ੍ਧਵੋਹਾਰਾਨੰ ਪਾਣਕਾਨੰ ਕੋਸਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ **ਕੋਸਿਯੰ** ਨਾਮ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤੰ ਚੇ? ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ''ਸਯੰ ਕਤੰ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਉਭੋਹਿ ਚੇ ਕਤੰ, ਯਥਾਪਾਠਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਪਰੇਹਿ ਚ ਵਿਪ੍ਪਕਤੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਰਿਯੋਸਾਪੇਤੀਤਿਆਦਿਚਤੁਕ੍ਕਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤੰ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। ਵਿਨਯਧਮ੍ਮਤਾ ਹੇਸਾ, ਯਦਿਦੰ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਤਿਕੇ ਵਾ ਚਤੁਕ੍ਕੇ ਵਾ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਇਤਰੰ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ।

ਕੋਸਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸੁਦ੍ਧਕਾਲ਼ਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੪੧. **ਸੁਦ੍ਧਕਾਲ਼ਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਪਠਮੇ ‘‘ਏਕੇਨਪਿ ਕੋਸਿਯਂਸੁਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਇਧ ‘‘ਏਕੇਨਪਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵਚਨਾਭਾਵਤੋ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਮਿਸ੍ਸਭਾਵੇ ਸਤਿਪਿ ਅਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਰੂਪਕਂ ‘‘ਸੁਦ੍ਧਕਾਲ਼ਕ’’ਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸੁਦ੍ਧਕਾਲ਼ਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਦ੍ਵੇਭਾਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫੨. ‘‘ਧਾਰਯਿਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਤੁਲਾ ਆਦਾਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯਥਾ ਤੁਲਾਧਾਰਣਾਯ ਕਾਲ਼ਕਾ ਅਧਿਕਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਕਾਲ਼ਕਾਨਂ ਦ੍ਵੇ ਭਾਗਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ। ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ਸੁਦ੍ਧਕਾਲ਼ਕਪਟਿਸੇਧਨਨਿਦਾਨੇਨ। **ਤਤਿਯਂ ਓਦਾਤਾਨਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਗੋਚਰਿਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ‘‘ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਕਾਲ਼ਕਲੋਮਸ੍ਸ ਅਤਿਰੇਕਭਾਵੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਦ੍ਵੇਭਾਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਤੁਲਾਧਾਰਣਾਯ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਸਮੇਤਿ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤੁਲਾਯ ਧਾਰਯਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੇਸੁ ਏਕਮ੍ਪਿ ਲੋਮਂ ਤਤ੍ਥ ਪਤੇਯ੍ਯ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਦ੍ਵੇ ਤੁਲਾ ਨਾਦਾਤਬ੍ਬਾ, ਊਨਕਤਰਾ ਆਦਾਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯੁਂ। ਨ ਹਿ ਲੋਮਂ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਤੁਲਾਧਾਰਣਾ ਕਰੀਯਤਿ। ਅਥ ਗਣੇਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਂ ਤੁਲਾਧਾਰਣਾਯ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ‘‘ਗੋਚਰਿਯਓਦਾਤੇਸੁ ਏਕਮੇਵ ਦਿਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਅਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ।

ਦ੍ਵੇਭਾਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੬੨. **ਨਵਂ ਨਾਮ ਕਰਣਂ ਉਪਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਆਦਿਕਰਣਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਸ੍ਸਗਣਨਂ ਦੀਪੇਤਿ। **ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਵਾ**ਤਿ ਵਚਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਧਾਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਪਨ ਪਰਿਭੋਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਲਦ੍ਧਸਮ੍ਮੁਤਿਕਸ੍ਸ ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਛਨ੍ਨਂ ਛਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਓਰਤੋਵ ਕਤਾਨਿ ਬਹੂਨਿਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਞ੍ਞਂ ਨਵ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਂ ਕਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ, ਉਦਾਹੁ ਧਾਰਿਤਤੋ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ? ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯਦਿ ਕਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ, ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਦੁਕ੍ਕਤਂ ਵਾ ਪਰਿਭੋਗਜਿਣ੍ਣਂ ਵਾ ਪੁਨ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਵਿਨਾਪਿ ਪੁਰਾਣਸਨ੍ਥਤਸ੍ਸ ਸੁਗਤਵਿਦਤ੍ਥਿਂ ਅਪ੍ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਕਤਤੋ ਹਿ ਅਞ੍ਞਂ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਂ, ਇਦਞ੍ਚ ਪੁਬ੍ਬਕਤਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਅਨਨ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਰੋਧੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਧਾਰਿਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਨਾਮ, ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਨਿਰਤ੍ਥਿਕਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਠਮਕਤਂ ਚੇ ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ, ਸਤਿਯਾਪਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਅਞ੍ਞਂ ਨਵਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ? ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨਿਦਸ੍ਸਨਂ – ਨਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਛਨ੍ਨਂ ਛਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਸਤ੍ਤਮੇ ਵਸ੍ਸੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਮਾਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ, ਨ ਵਸ੍ਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ। ਸਤ੍ਤਮੇ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਞ੍ਚ ਊਨਕਞ੍ਚ ਵਸ੍ਸਂ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਸ੍ਸੇਵ ਸਚੇ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ, ਪੁਨ ਨਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਹੋਤੁ ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਵਾ, ਧਾਰਿਤਮੇਵ ਨਾਮ। ਯਸ੍ਮਾ ‘‘ਨਵਂ ਨਾਮ ਕਰਣਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਛਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਪਰਤੋ ਤਮੇਵ ਪੁਬ੍ਬਕਤਂ ਦੁਕ੍ਕਤਭਾਵੇਨ, ਪਰਿਭੋਗਜਿਣ੍ਣਤਾਯ ਵਾ ਵਿਜਟੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਕਰੋਤਿ, ਨਿਟ੍ਠਾਨਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਪਰਮਤਾ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਤਿਰੇਕਂ ਵਾ। ਅਞ੍ਞੋ ਚੇ ਕਰੋਤਿ, ਤਦੇਵ **ਅਞ੍ਞਂ ਨਵਂ ਨਾਮ** ਹੋਤਿ ਕਰਣਂ ਉਪਾਦਾਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ‘‘ਨਵਂ ਨਾਮ ਕਰਣਂ ਉਪਾਦਾਯਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨ ਕੋਚਿ ਵਿਸੇਸੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਕਿਂ ਹੋਤਿ? ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ। ‘‘ਯਾਚਨਬਹੁਲਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਬਹੁਲਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਰਣਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸਮੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਯਂ ਪਨਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸੋ, ਯਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਞ੍ਞੇਨ

ਕਤਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤੋ ਵਿਸੇਸੋਤਿ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ? ''ਨਵਂ ਨਾਮ ਕਰਣਂ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਪਟਿਲਾਭੇਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨਵਤਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਤੋ ਪਟਿਲਦ੍ਧਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਪਰਮਤਾ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਓਰੇਨ ਚੇ ਛਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ...ਪੇ॰... ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਵਂ ਨਾਮ ਕਰਣਮੇਵ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਪਟਿਲਾਭਂ। ਓਰੇਨ ਛਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ''ਨਵ''ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਤਂ, ਅਪ੍ਪਟਿਲਦ੍ਧਂ ਚੇ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯ, ਯਥਾ ਲਾਭੋ, ਤਥਾ ਕਰੇਯ੍ਯ ਵਾ ਕਾਰਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾਤਿ ਚ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਤਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵਿਸੇਸੋਤਿ।

ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੬੫. **ਨਾਸ੍ਸੁਧ ਕੋਚੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਸ੍ਸੁਧ**-ਇਤਿ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਏਵਂ ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਖੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਤੋ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਇਧ ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਕੋਚਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਾਸ੍ਸੁਧ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਏਕੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਂ ਸੁਗ੍ਗਾਹਂ ਏਕਾਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਵਰਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮਹਾਵ॰ ੩੩੭) ਵਿਯ, **ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ...ਪੇ॰... ਯਥਾਸੁਖਂ ਮਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੂ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੁ।

੫੬੬-੭. ''ਮਯਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਉਪਸੇਨ''ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਗਣਪਾਮੋਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਆਰਞ੍ਞਿਕਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਪਂਸੁਕੂਲਿਕਵਸੇਨ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਨ੍ਥਤੇ ਚਤੁਤ੍ਥਚੀਵਰਸਞ੍ਞਿਤਾਯਾ''ਤਿ। ਕਿਂ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਚੀਵਰਂ ਨ ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਯਥਾ ਹੋਤੁ। ਕਤਮਂ ਚੀਵਰਂ ਨਾਮਾਤਿ? ਛਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਂ ਪਚ੍ਛਿਮਨ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਵਾਯਿਮਂ ਅਵਾਯਿਮਨ੍ਤਿ? ਵਾਯਿਮਮੇਵਾਤਿ। ਕਤਰਸੁਤ੍ਤੇਨਾਤਿ? ਅਦ੍ਧਾ ਸੋ ਸੁਤ੍ਤਮੇਵ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਸਿਵੇਯ੍ਯਕਂ ਦੁਸ੍ਸਯੁਗਂ, ਇਦ੍ਧਿਮਯਿਕਞ੍ਚ ਦੇਵਦਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਅਚੀਵਰਂ ਕਰੋਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਅਵਾਯਿਮਮ੍ਪੀਤਿ ਵਦਾਮੀਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਸਿਦ੍ਧਾ ਸਨ੍ਥਤੇ ਚੀਵਰਸਞ੍ਞਿਤਾ ਕਮ੍ਬਲਸੀਸੇਨ ਉਣ੍ਣਾਮਯਸਾਮਞ੍ਞਤੋ। ਕਿਂ ਪਨ ਤੇ ਸਨ੍ਥਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਂਸੂਤਿ? ਦੁਟ੍ਠੁ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਂਸੁ ਅਚੀਵਰਤ੍ਤਾ, ਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗਤ੍ਤਾ ਚ ਸਨ੍ਥਤਸ੍ਸ। ਅਥ ਨਾਧਿਟ੍ਠਹਿਂਸੁ, ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਤਤ੍ਥ ਅਚੀਵਰਸਞ੍ਞਿਨੋ ਏਤੇਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਚੀਵਰਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ਤਦੁਭਯਂ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਕਿਂ ਪਨੇਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ? ਤਤ੍ਥੇਵਾਗਤਂ , ਅਪਿਚੇਤਂ ਅਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਂ ਚੇ, ਚੀਵਰਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਚੀਵਰਂ ਨਾਮ ਛਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਿਦ੍ਧਂ ''ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਂ ਪਚ੍ਛਿਮ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰਮੇਵ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗਂ , ਅਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਞ੍ਚ ਏਕਜ੍ਝਂ ''ਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਤੇਚੀਵਰਿਕਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਚੀਵਰਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਅਂਸਕਾਸਾਵਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ।

ਅਪਿਚ ਸਨ੍ਥਤੇ ਚੀਵਰਸਞ੍ਞਿਤਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਤੇਸਂਯੇਵ, ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤਿ ਏਵ ''ਪੁਰਾਣਸਨ੍ਥਤਂ ਨਾਮ ਸਕਿਂ ਨਿਵਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਸਕਿਂ ਪਾਰੁਤਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੋ ਪਨਸ੍ਸ ਅਚੀਵਰਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਭਾਸਿਤਤ੍ਥਦੀਪਨੇਨ ਦੀਪੇਤਿ। **ਨਿਵਤ੍ਥਪਾਰੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਞ੍ਚੇਵ ਨਿਪਨ੍ਨਞ੍ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪਿਚ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਸਨ੍ਥਤੇ ਚੀਵਰਸਞ੍ਞਿਤਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤਿ ਏਵ। **ਖਨ੍ਧਕੇ** (ਮਹਾਵ॰ ੩੫੮) ਹਿ ''ਨਿਸੀਦਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਚ, **ਪਰਿਵਾਰੇ** (ਪਰਿ॰ ੩੨੯) ''ਨਵ ਚੀਵਰਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਚ **ਨਿਸੀਦਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ''ਦਸਾ ਵਿਦਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਚ ਇਧ ''ਨਿਸੀਦਨਂ ਨਾਮ ਸਦਸਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਞ੍ਚਸ੍ਸ ''ਸਨ੍ਥਤਸਦਿਸਂ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤੇ ਸੁਗਤਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ ਵਿਦਤ੍ਥਿਮਤ੍ਤਪਦੇਸੇ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਦਸਾ ਕਰੀਯਨ੍ਤਿ, ਤਾਹਿ ਦਸਾਹਿ ਸਦਸਂ ਨਾਮ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਨਿਸੀਦਨਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਮੇਵ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਂ ਏਕਮੇਵ, ਦ੍ਵੇ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਸੀਦਨਂ ਨਾਮ ਨਵਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਚੀਵਰਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਞ੍ਚ ਸਨ੍ਥਤਸਦਿਸਂ

ਏਲ਼ਕਲੋਮਮਯਸਨ੍ਥਤਵਿਸੇਸਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਤਥਾ ਨਿਸੀਦਨਮੇਵ ਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤਞ੍ਚ ਸਿਦ੍ਧਂ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਚ ''ਏਕਮੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਿਦ੍ਧੇ ਸਿਦ੍ਧਾ ਸਨ੍ਥਤੇ ਚੀਵਰਸਞ੍ਞਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਨ੍ਥਤਸਾਮਞ੍ਞਤੋ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਕਥਂ ਅਦਸਮੇਵ ਸਨ੍ਥਤਂ ਚੀਵਰਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਨੇਕਮ੍ਪਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਯਤੋ ਸਦਸਮੇਵ ਸਨ੍ਥਤਂ ਚੀਵਰਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਉਪਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। ਅਸਨ੍ਥਤਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਓਰੇਨ ਚ ਛਨ੍ਨਂ ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਵਿਨਾਪਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਂ, ਤਞ੍ਚ ਪੋਰਾਣਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਏਵ, ਨ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ''ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਂ ਏਕਮੇਵ, ਦ੍ਵੇ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯) ਵਚਨਤੋਤਿ। ਅਥਾਪਿ ਸਿਯਾ ਸਨ੍ਥਤਂ ਸਯਨਤ੍ਥਮੇਵ ਕਰੀਯਤਿ, ਨਿਸੀਦਨਂ ਅਸਨ੍ਥਤਮੇਵਾਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਨ ਨਿਯਮਤੋ ''ਪੁਰਾਣਸਨ੍ਥਤਂ ਨਾਮ ਸਕਿਂ ਨਿਵਤ੍ਥਂ ਸਕਿਂ ਪਾਰੁਤਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਨ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬਂ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨਞ੍ਞਵਿਸਯਤ੍ਤਾ।

ਸਨ੍ਥਤਸ੍ਸ ਪਨ ਅਚੀਵਰਭਾਵੇ ਅਯਂ ਯੁਤ੍ਤਿ – ਆਦਿਤੋ ''ਤੀਣਿ ਸਨ੍ਥਤਾਨਿ ਪਨ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਤੋ ਤਾਨਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਨੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਭਗਵਤਾ ਚ ਖੋਮਾਦੀਨਿ ਛ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਨੀਤਿ ਕੋਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਸੁਦ੍ਧਕੋਸੇਯ੍ਯਮ੍ਪਿ ਚੀਵਰਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਜਾਤਂ, ਪਗੇਵ ਕੋਸਿਯਮਿਸ੍ਸਕਸਨ੍ਥਤਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਥਾ ਕਮ੍ਬਲਞ੍ਚ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਸੁਦ੍ਧਿਕਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਜਾਤਿਕਾਲ਼ਕਭਾਵੇਨ, ਪਗੇਵ ਓਦਾਤਗੋਚਰਿਯਮਿਸ੍ਸਕਸਨ੍ਥਤਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਤੋ ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਰੋਧੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਸਨ੍ਥਤਂ ਚੀਵਰਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨਿਸੀਦਨਂ ਪਨ ਹੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਮਾਣਸਣ੍ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਏਤ੍ਥਾਹੁ ਕੇਚਿ ਆਚਰਿਯਾ ''ਦੁਵਿਧਂ ਨਿਸੀਦਨਂ ਸਨ੍ਥਤਂ, ਅਸਨ੍ਥਤਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਥਤਂ ਸਨ੍ਥਤਮੇਵ। ਅਸਨ੍ਥਤਂ ਖੋਮਾਦਿਛਬ੍ਬਿਧਂ, ਤਦਨੁਲੋਮਂ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਵਿਸੇਸੋ''ਤਿ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਸਨ੍ਥਤਂ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ''ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਅਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ''ਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਚੀਵਰਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ਸਨ੍ਥਤਾਨਂ ਉਜ੍ਝਿਤਤ੍ਤਾ ਤੇਸਂ ਅਚੀਵਰਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਤਥਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਧੁਤਙ੍ਗਭੇਦਭਯਾ ਤਾਨਿ ਉਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਤੇਰਸਾਪਿ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਸਮਾਦਿਯਿਂਸੁ, ਸੀਸਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਤੀਣੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਭਗਵਾ ਚ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਥਤਂ ਅਨੁਜਾਨਿ, ਤਤੋ ਨੇਸਂ ਏਵਂ ਹੋਤਿ ''ਨਿਸੀਦਨਚੀਵਰਸਣ੍ਠਾਨਮ੍ਪੇਤਂ ਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤਂ ਨੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਚਤੁਤ੍ਥਚੀਵਰਭਾਵੇਨ ਪਗੇਵ ਕਤਸਨ੍ਥਤਂ ਵਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ਸਨ੍ਥਤੇ ਨੇਸਂ ਚੀਵਰਸਞ੍ਞਿਤਾ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਤਦਤ੍ਥਂ ਭਗਵਤਾ ਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਪਚ੍ਛਿਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਤਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋਤਿ।

ਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੭੨-੩. ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਕਤਿਯਾ ਦੀਘਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿਪਿ ਤਿਯੋਜਨਪਰਮਮੇਵ ਹਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਪਗੇਵ ਅਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਵਾ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤੇਨੇਵ ਵਾਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਗਮਨੁਸ੍ਸਾਹਤ੍ਤਾ ''ਅਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਾ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਨੇਵ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ...ਪੇ॰... ਅਸਨ੍ਤੇਪਿ ਹਾਰਕੇ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਾਨਂਯੇਵ ਤਿਯੋਜਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਤੇਨ ਅਨਾਕਙ੍ਖਮਾਨੇਨ ਪਰਸਨ੍ਤਕਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਨਿ ਅਤਿਰੇਕਤਿਯੋਜਨਂ ਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਾ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ, ''ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਦੀਪਿਤੋਵ ਹੋਤੀਤਿ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਚ ''ਅਞ੍ਞਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਹਰਾਪੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ਚੇ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਿਯੋਜਨਪਰਮਂ ਪਤ੍ਵਾ

ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਣ੍ਡਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵ◌ਾ ਚੇ ਹਰਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਤੇਨੇਵ **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵ◌ਾਰੇ** ''ਅਞ੍ਞਂ ਹਰਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਂ ਹਰਾਪੇਤਿ? ਜਾਨਨ੍ਤਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਂ। ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯਦਿ ਜਾਨਨ੍ਤਂ, ''ਅਞ੍ਞੋ ਹਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਠਪੇਤਿ, ਤੇਨ ਹਰਿਤੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ◌ਾ''ਤਿ ਏਕਂਸਤੋ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਹਿ ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਰਤੀਤਿ। ਤਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵ◌ਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਅਥ ਅਜਾਨਨ੍ਤਂ, ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਯਾਨੇ ਵ◌ਾ ਭਣ੍ਡੇ ਵ◌ਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਿਯੋਜਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਨੀ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਵ◌ਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਅਥ ਉਭੋਪਿ ਏਕਤੋ ਏਕਂ ਭਣ੍ਡਂ ਹਰਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਸਿਯਾ। ਅਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਵ◌ਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ''ਤਿਯੋਜਨਪਰਮਂ ਸਹਤ੍ਥਾ ਹਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਅਸਨ੍ਤੇ ਹਾਰਕੇ''ਤਿ ਅਵ◌ਿਸੇਸੇਨ ਚ **ਪਾਲ਼ਿ** ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ। ਹਾਰਕੋਪਿ ਸਚੇਤਨੋ ਅਚੇਤਨੋਤਿ ਦੁਵ◌ਿਧੋ। ਸਚੇਤਨੋਪਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮਭਾਵ◌ਂ ਵ◌ਾ ''ਅਹਮਿਦਂ ਹਰਾਮੀ''ਤਿ ਵ◌ਾ ''ਮਂ ਏਸ ਇਦਂ ਹਰਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵ◌ਾ ਜਾਨਨਾਜਾਨਨਵਸੇਨ ਦੁਵ◌ਿਧੋ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਚੇਤਨੋ ਨਾਮ ਹਾਰਕੋ ਨਦੀਸੋਤੋ ਵ◌ਾ ਨਾਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਯਾਨਂ ਵ◌ਾ ਹੋਤਿ। ਸਚੇਤਨੋ ਪਾਕਟੋਵ। ਤਤ੍ਥ ''ਮਂ ਏਸ ਇਦਂ ਹਰਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਜਾਨਨ੍ਤਂ ਮਨੁਸ੍ਸਂ ਵ◌ਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਂ ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞਂ ਹਰਾਪੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦ**ਨਯੋ। ਅਯਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚ ਏਕਰਸੋ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯੋ, ''ਅਸਨ੍ਤੇ ਹਾਰਕੇ''ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਦਂ ਅਵ◌ਿਸੇਸਤੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਯਾਨੇ ਵ◌ਾ ਭਣ੍ਡੇ ਵ◌ਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਨ ਸਚੇਤਨੋਵ ਹਾਰਕੋ ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਸੋ ਚ ਏਲ਼ਕਲੋਮਭਾਵਞ੍ਚ ''ਇਦਂ ਹਰਾਮੀ''ਤਿ ਚ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ ''ਅਞ੍ਞੋ ਹਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਠਪੇਤਿ, ਤੇਨ ਹਰਿਤੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ◌ਾ''ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਨੋ ਅਭਾਵਤੋਵ। **ਪਾਲ਼ਿਯ**ਞ੍ਹਿ ''ਅਞ੍ਞਂ ਹਰਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਵਸੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ । ਇਤਰੇ ਦ੍ਵ◌ੇ ਜਾਨਨ੍ਤਾ ਇਧ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। ''ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਏਸ ਹਰਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵ◌ਾ ''ਇਦਂ ਠਾਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵ◌ਾ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾਨੇ ਵ◌ਾ ਭਣ੍ਡੇ ਵ◌ਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਤਿਯੋਜਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਾਪੇਤਿ, ਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

''ਹਰਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਵਚਨਤਂ ਸਾਧੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ◌ਾ''ਤਿ ਇਦਂ ''ਮਂ ਏਸ ਹਰਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ''ਸਾਰੇਤਿ ਚੋਦੇਤਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ''ਮਂ ਏਸ ਇਦਂ ਠਾਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਏਵ◌ਂ ਜਾਨਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਸਾਰਣਾਦੀਹਿ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਨ ਵ◌ਾ ਅਨੁਬਨ੍ਧਤਿ। ਅਥ ਸਾਰਣਾਦੀਹਿ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਹੇਤੁਕਤ੍ਤੁਭਾਵ◌ਾਸਮ੍ਭਵਤੋ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਠਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਕ੍ਖਾਮ, ''ਅਸਨ੍ਤੇਪਿ ਹਾਰਕੇ''ਤਿ ਹਾਰਕਾਲਾਭਪਚ੍ਚਯਾਪਿ ਸਯਂ ਹਰਣਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮੇਵ, ਪਗੇਵ ਸਤਿ ਹਾਰਕੇਤਿ ਅਯਮੇਕੋ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥਂ ਅਪਿ-ਸਦ੍ਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਅਸਨ੍ਤੇ ਏਵ ਹਾਰਕੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ, ਸਤਿ ਪਨ ਹਾਰਕੇ ਨ ਤੇਨ ਹਰਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਦੁਤਿਯੋ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸਙ੍ਘਤੋ ਵ◌ਾ...ਪੇ◌ਂ... ਅਤ੍ਤਨੋ ਵ◌ਾ ਧਨੇਨਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਮਿਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਤੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨਾ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸੇਵ ਏਲ਼ਕਲੋਮਸ੍ਸ ਤਿਯੋਜਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਅਜਾਨਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਾਦੀਸੁ ਕੁਤੋਚਿ ਲਗ੍ਗਸ੍ਸ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨੇਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਕਮ੍ਬਲਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਚੇ ਏਕਮ੍ਪਿ ਲੋਮਂ ਚੀਵਰੇ ਲਗ੍ਗਂ ਹੋਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਕਮ੍ਬਲਤੋ ਵ◌ਿਜਟਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਕਮ੍ਬਲਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਇਚ੍ਛਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਕਤਭਣ੍ਡੇ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਅਨੇਕਮ੍ਪਿ ਕਤਭਣ੍ਡਟ੍ਠਾਨਿਯਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਅਨੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ, ਨ ਲੋਮਂ। ਅਥ ਲੋਮਮ੍ਪਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਕਤਭਣ੍ਡਂ ਦੁਪ੍ਪਰਿਹਾਰਿਯਲੋਮਵ◌ਿਨਿਬ੍ਭੋਗਕਤਭਣ੍ਡੋ ਨਿਯਮੋ। ਏਵ◌ਂ ਸਨ੍ਤੇ ਅਕਤਭਣ੍ਡੇ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਕਤਭਣ੍ਡੇ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਨਯਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਂ ਭਵ◌ੇਯ੍ਯ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਤਿਕਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ। **ਸਉਸ੍ਸਾਹਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਗਮਨਤ੍ਤਾ। **ਅਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਚਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਸ੍ਸਾਹਾਨੁਰੂਪਂ ਲੋਮਾਨਂ ਤਿਯੋਜਨਾਤਿਕ੍ਕਮਨਤੋ ਵ◌ਿਨਾਪਿ ਪਯੋਗਚਿਤ੍ਤੇਨ ਹਰਣਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਏਵ◌ਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਨ ਸਮੇਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੋ ਪਨ ਪਯੋਗੇਨ ਤਿਯੋਜਨਪਰਮਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ''ਤਿਯੋਜਨਂ ਹਰਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਿਯੋਜਨਂ ਪਦਸਾ ਨੇਤੁਕਾਮੋਪਿ ਅਨ੍ਤੋਤਿਯੋਜਨੇ ਪਦੇ ਪਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ''ਤਿਯੋਜਨਂ ਵ◌ਾਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਤਤੋ ਪਰਂ ਹਰਤੀ'ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸਤ੍ਥਿਤਾਯਾ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਨਪਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ **''ਅਞ੍ਞਂ ਹਰਾਪੇਤੀ**ਤਿ 'ਇਦਂ ਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਸਉਸ੍ਸਾਹਮੇਵ ਅਞ੍ਞਂ ਹਰਾਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਰਥਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੀਸੇ ਠਪੇਸਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ

ਸਿਯਾ''ਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ''ਅਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਯਾਨੇ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਹਰਣਾਦੀਹਿ ਜਨਿਤਉਸ੍ਸਾਹਾਨਂ ਹਤ੍ਥਿਆਦੀਨਂ 'ਇਦਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ ਵਾ 'ਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾ'ਤਿ ਵਾ ਆਭੋਗੇ ਜਨਿਤੇ ਏਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਅਜਨਿਤੇਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** ਆਹਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੇ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਤ੍ਤਾਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ**। ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਠਪਿਤਂ ਭਣ੍ਡਿਕਂ ਅਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯਂ ਠਪਿਤਂ ਬਹਿ ਕਰੋਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਕੇਚਿ, ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਿਯ।

੫੭੫. **ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਹਰਤੀ**ਤਿ ਪਠਮਤਿਯੋਜਨਤੋ ਪਰਂ ਹਰਤਿ, ਨ ਦੁਤਿਯਾਦਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਤਭਣ੍ਡੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋਕਾਸਾਭਾਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਏਲ਼ਕਲੋਮਧੋਵਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੮੧. ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ **ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਧੋਵਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ਚੀਵਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਧੋਵਾਪੇਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੦੭) ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਲ਼ਕਲੋਮਧੋਵਾਪਨਾਦਿਨਾ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਸਾ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਮੂਲਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਏਵ, ਨ ਇਮਮ੍ਹਾਤਿ ਏਕੇ। ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਂ ਅਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤ੍ਤਾ ਭਟ੍ਠਂ ਅਗ੍ਗਹਣਮੇਵਾਤਿ ਏਕੇ। ਇਮਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਿਮਨਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ ਇਦਂ ਪਞ੍ਹਾਕਮ੍ਮਂ – ''ਧੋਵਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਰਜਾਪਨਵਿਜਟਾਪਨਗ੍ਗਹਣੇਨ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਵਾਚਿਪਦਂ, ਉਦਾਹੁ ਅਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਪ੍ਪਦੇਸਵਾਚਿਪਦਂ। ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯਦਿ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਵਾਚਿਪਦਂ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਦਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਇਤਰਾਨਿ। ਅਥ ਸਪ੍ਪਦੇਸਵਾਚਿਪਦਂ, ''ਅਵੁਤ੍ਤਾ ਧੋਵਤਿ, ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਧੋਵਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਰੋਧੋ। ''ਅਵੁਤ੍ਤਾ ਰਜਤਿ ਵਿਜਟੇਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋਤਿ? ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਮਤ੍ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਤਿਕਪਦਵਚਨਂ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਏਕਪਦਵਚਨਂ, ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਪਦਮੇਵ ਤੇ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ। ਸਚੇ ''ਕਤਭਣ੍ਡਂ ਧੋਵਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਵਿਰੋਧੋ, ''ਕਤਭਣ੍ਡਂ ਵਿਜਟਾਪੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਕਤਭਣ੍ਡਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਲੋਮਸ੍ਸ ਵਿਜਟਾਪਨਂ ਇਤੋ ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਉਦਕਾਦਿਧੋਵਨਵਸੇਨ ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਨਂ ਵਿਜਟਾਪਨਂ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਚੇ? ਪੁਰਾਣਸਨ੍ਥਤਸ੍ਸ ਵਿਜਟਾਪਨੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਚ ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ''ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਧੋਵਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਤੇਨ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਧੋਵਾਪੇਤਿ ਰਜਾਪੇਤਿ ਵਿਜਟਾਪੇਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮੇਵਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਕਤਭਣ੍ਡਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਿ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਧੋਵਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪੁਰਾਣਾਨਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਿ ਧੋਵਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਿਯ। ਤਤ੍ਥ ਆਦਿਨ੍ਨਕਪ੍ਪਵਸੇਨ, ਇਧ ਤਂ ਲਿਖਿਤਂ। ਲੇਖਦੋਸੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਵਿਸੇਸਹੇਤੁਨੋ ਅਭਾਵਾ, **ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਕਤਭਣ੍ਡਂ ਨਾਮ, ''ਕਮ੍ਬਲਕੋਜਵਸਨ੍ਥਤਾਦਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਮਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸਿਦ੍ਧੋ, ''ਧੋਵਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਸਿਯਾ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਂ। ਸਿਯਾ ਸਪ੍ਪਦੇਸਂ। ਤਞ੍ਹਿ ''ਅਵੁਤ੍ਤਾ ਧੋਵਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਂ। ''ਕਤਭਣ੍ਡਂ ਧੋਵਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਪ੍ਪਦੇਸਂ। ''ਅਕਤਭਣ੍ਡਂ ਧੋਵਾਪੇਤਿ ਰਜਾਪੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ''ਵਿਜਟਾਪੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਏਵਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਵਚਨਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ। ''ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਧੋਵਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਮੇਵ ਹਿ ਤਂ ਅਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਥਤਂ ਵਿਜਟਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ ਚੇ? ਸਿਦ੍ਧਂ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਵਿਜਟਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵਾਤਿ।

ਏਲ਼ਕਲੋਮਧੋਵਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਰੂਪਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੮੩-੪. **ਸਬ੍ਬਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ। ‘‘ਮੁਤ੍ਤਾ ਮਣਿ ਵੇਲ਼ੁਰਿਯੋ ਸਙ੍ਖੋ’ਤਿਆਦਿ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ **ਰਾਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ‘ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿ ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸਰੂਪਤੋ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਸਕਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਵਤ੍ਤੁਮਾਰਦ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਥਮੇਤੰ? ਮੁਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਸਕਟ੍ਠਾਨੰ ਜਾਤੰ, ਨ ਹਿ ਤਾਨਿ ਇਧ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਰਾਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ। ਨ ਕੇਵਲੰ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਮੇਵ, ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥਾਦਿਕੰ ‘‘ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ ਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ, ਨ ਸਰੂਪਤੋ। **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਪਨ ਸਰੂਪਤੋ ‘‘ਚੀਵਰਚੇਤਾਪਨ੍ਨੰ ਨਾਮ ਹਿਰਞ੍ਞੰ ਵਾ ਸੁਵਣ੍ਣੰ ਵਾ ਮੁਤ੍ਤਾ ਵਾ ਮਣਿ ਵਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਰਾਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮੇਵਸ੍ਸ ਸਕਟ੍ਠਾਨੰ। ਮੁਤ੍ਤਾਮਣਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਤਜ੍ਜਾਤਿਯਗ੍ਗਹਣੰ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵਾਤਿ ਨਾਗਤੋ ਇਮਸ੍ਸ ਪਠਮਮੇਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਇਧ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਕਤਰੰ ਨੇਸੰ ਸਕਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ? ਇਦਮੇਵ ਅਤ੍ਥਤੋ, ਨੋ ਸਰੂਪਤੋ।

ਕਥੰ? ਏਤਾਨਿ ਹਿ **ਰਤਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਨਿ ਚ ਏਕਤੋ ‘‘ਰਤਨ’’ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਾਨਿ, ‘‘ਰਤਨਸਮ੍ਮਤ’’ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁ ਆਗਤੰ। ਤੇਸੁ ਚ ਦਸਸੁ ਰਤਨੇਸੁ ਰਜਤਜਾਤਰੂਪਦ੍ਵਯੰ ਇਧ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁ, ਅਵਸੇਸੰ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਇਧ ਚ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਏਵ ਰਤਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ‘‘ਰਤਨਸਮ੍ਮਤੰ ਵਿਸ੍ਸਾਸੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਾਵਕਾਲਿਕੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪੰਸੁਕੂਲਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਰਤਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਤ੍ਤਵਿਧਧਞ੍ਞਦਾਸਿਦਾਸਖੇਤ੍ਤਾਦਿ ਪਨ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਾਦਿਸੁਤ੍ਤ**ਵਸੇਨ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੧ ਆਦਯੋ) ਅਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ, ਤੇਨੇਵ ਅਨੁਯੋਗਵਤ੍ਤੇ ‘‘ਧਮ੍ਮੰ ਜਾਨਾਤਿ, ਧਮ੍ਮਾਨੁਲੋਮੰ, ਵਿਨਯੰ, ਵਿਨਯਾਨੁਲੋਮੰ ਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੪੨) ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਥਾ ਆਮਕਮੰਸਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਨ, ਇਧ ਵਿਨਯੇ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਮਨੁਸ੍ਸਿਕਾਬਾਧੇ ਆਮਕਮੰਸ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੪), ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਆਮਕਮੰਸੰ ਸੁਤ੍ਤੇ ਆਗਤਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ‘‘ਇਧ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਹੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਾਦਿਯਨਮੇਵ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਅਕਪ੍ਪਿਯਵਿਚਾਰਣਾ ਏਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚੇ? **ਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚ ਅਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੰ ਸਯੰ ਅਪਰਿਭੋਗਾਰਹੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਦਗ੍ਘਨਕੰ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੰ ਪਰਿਭੋਗਾਰਹੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ, ‘‘ਪੰਸੁਕੂਲਭਾਵੇਨ ਠਿਤਤ੍ਤਾ, ਗੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਾਚਿਕ੍ਖਨਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ ਚ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤੰ। ‘ਇਦੰ ਗਣ੍ਹਾ’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਚ। **ਏਵਮ੍ਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚ ਅਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਚਾ**ਤਿ ‘‘ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਓਕਾਸੇ ਠਪਿਤੰ, ਕਿੰ ਨ ਪਸ੍ਸਸੀਤਿ ਛੇਕਤਰੇ ਇਮੇਵ ਕਹਾਪਣੇ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤੰ। ‘‘ਇਦੰ ਗਣ੍ਹਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦੁਬ੍ਬਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਆਗਤੰ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ‘‘ਇਦੰ ਗਣ੍ਹਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤੇਨ ਗਹਿਤੇ ‘ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਕੇਵਲੰ ਦੁਬ੍ਬਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਤੰ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ ਹੋਤਿ, ਮੂਲਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਪਰਤੋ ਪਤ੍ਤਚਤੁਕ੍ਕੇ ਤਤਿਯਪਤ੍ਤੋ ਵਿਯਾਤਿ ਚ ਏਵੰ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** ਵਦਤੀ’’ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਿੰ ਬਹੁਨਾ, ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਗਮਤ੍ਤਾ ਕਪ੍ਪਿਯੰ। ਦੁਬ੍ਬਿਚਾਰਣਾਯ ਸਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ‘‘ਏਵੰ ਸਙ੍ਘਗਣਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੇਪਿ ਤੇਨ ਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਵਿਸੇਸ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੰ ਚੇਤਾਪਿਤਨ੍ਤਿ ਚੇਤਾਪਿਤਞ੍ਚੇ, ਉਪਾਯਾਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **“ਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪੰ ਠਪੇਤ੍**ਵਾਤਿ ਸਚੇ ਸੋ ਉਪਾਸਕੋ ‘ਅਤਿਬਹੁੰ ਏਤੰ ਹਿਰਞ੍ਞੰ, ਇਦੰ ਭਨ੍ਤੇ ਅਜ੍ਜੇਵ ਨ ਵਿਨਾਸੇਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਯੰ ਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪਦੇਸੇ ਠਪੇਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਠਪਾਪੇਤਿ, ਏਤੰ ਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਲਦ੍ਧੰ ਉਦਯੰ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੫੮੫. ਅਯੰ ਕਿਰ ਇਤ੍ਥੰਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਉਕ੍ਕੰਸਤੋ। ਏਵੰ ਅਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਪਿ ਅਪਰਭਾਗੇ ਲੋਭਵਸੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕਾਰਣੇਨ ਸਚੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਤੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। **ਸੇਨਾਸਨਮ੍ਪਿ ਪਰਿਭੋਗੇ ਪਰਿਭੋਗੇ**ਤਿ ਪਵੇਸੇ ਪਵੇਸੇ। ਸੋ ਹਿ ਕਾਰਣਨ੍ਤਰੇਨ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕਸ੍ਸ, ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕਸ੍ਸਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ, ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦਿਵਸੇਨ ਨਿਵਾਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਸਤਿ ਪਰਿਭੋਗੇ ਪਰਿਭੋਗੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ। ਭੇਸਜ੍ਜਸ੍ਸ ਸਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾ ਸਬ੍ਬਕਾਲਮ੍ਪੀਤਿ ਏਕੇ। ਅਸਨ੍ਨਿਹਿਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਮੇਵ, ਸਨ੍ਨਿਹਿਤਸ੍ਸ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮ੍ਪੀਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ‘‘ਯਾਮਕਾਲਿਕੰ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੰ ਯਾਵਜੀਵਿਕੰ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ...ਪੇ॰... ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ

ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੪੪) ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਹਿ ਵਿ**ਕਾਲਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ਆਗਤੰ ਵਿਕਾਲੇ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਕਾਲੇ ਆਹਾਰਕਾਲਤ੍ਤਾ, **ਸਨ੍ਨਿਧਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ਆਗਤੰ ਪਨ ਕਾਲੇਪਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਜਾਤਤ੍ਤਾ, ਤੇਨੇਵ ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਯਾਵਜੀਵਿਕਦ੍ਵਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ''ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਨਾਯੰ ਵਿਸੇਸੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ, ਵਚਨਾਨਿਯਮਤੋ ਚ। **ਸਨ੍ਨਿਧਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ਹਿ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕੰ ਯਾਵਕਾਲੰ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਯਾਮਕਾਲਿਕੰ ਯਾਮੇ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੫੬) ਏਤ੍ਥ ਵਚਨਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਯਾਮਕਾਲਿਕੰ ਨ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤੇ, ਨ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੇ, ਨ ਦਿਵਸੇ, ਨ ਰਤ੍ਤਿਯੰ ਯਾਮਮੇਵ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ। ਤਥਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ''ਯਾਮਕਾਲਿਕੰ ਯਾਮੰ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੰ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ''ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਸਤਿਪਚ੍ਚਯ**-ਵਚਨੰ ਕਤ੍ਥਚਿ ਹੋਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵਚਨਾਨਿਯਮਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਅਨਿਯਮੋ ਸਿਯਾ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਦੁਕ੍ਕਟੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਏਵ। ਨ ਅਨਾਹਾਰਪ੍ਪਯੋਜਨਤ੍ਤਾ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦੀਨਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਸਪ੍ਪਿਆਦਿਮਿਸ੍ਸਭੋਜਨਸ੍ਸ ਪਣੀਤਭੋਜਨਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਅਪਿਚ ਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕੇਸੁ ਯਾਵਕਾਲਿਕੰ ਓਲ਼ਾਰਿਕੰ, ਤੰ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਪਗੇਵ ਅਨੋਲ਼ਾਰਿਕੰ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦਿੰ, ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਏਵ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ਯਾਵਕਾਲਿਕੇ ਏਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਨਾਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਇਤਰੰ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮੇਵੇਤ੍ਥ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਪਾਲ਼ਿੰ, ਯੁਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਅਨੁਲੋਮੇਤੀਤਿ।

ਦੇਸਨਾਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੇਸਨਾ ਨਾਮ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮੰ, ਤੇਨ ਵੁਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਦੇਸਨਾ ਏਵ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ। ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਪਟਿਸੇਵਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਪਨ ਸਤਿੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੋਗੇ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ**। ਖੀਣਾਸਵਾ ਕਤਕਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਵਿਭਤ੍ਤਦਾਯਾਦਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਤੇਸੰ ਸਾਮਿਪਰਿਭੋਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਯਾਵਕਾਲਿਕਭਾਵੰ ਅਨਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਇਣਪਰਿਭੋਗੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਭੇਸਜ੍ਜੇ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ, ਇਤਰਸ੍ਮਿੰ ਅਯੁਤ੍ਤਪਰਿਭੋਗਤੋ, ਇਣੰ ਵਿਯ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਭੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ। ''ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਹਿ ਅਲਜ੍ਜੀ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਕੋਚਿ ਸਙ੍ਕਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਭਾਰਭੂਤਾ** ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦਯੋ। **ਯਥਾਦਾਨਮੇ**ਵ **ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥੇਨ ਚੇ ਦੇਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ''ਅਤਿਰੇਕਭਾਗੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਉਦ੍ਧਟਭਾਗੰ ਤਤ੍ਥੇਵ ਦਾਪੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਚ। ਪਰਿਵਤ੍ਤਕੰ ਦੇਤਿ, ਧਮ੍ਮਿਯਞ੍ਚੇ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨੋ ਅਧਮ੍ਮਿਯੰ। ''ਤੰ ਧਮ੍ਮਾਨੁਗ੍ਗਹੇਨ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕੇਨ ਲੇਸੇਨਾਤਿ ਚੇ? ''ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਾਯ ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭੋਗੇ ਸੰਵਾਸੇ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੦) ਇਮਿਨਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਚਨਲੇਸੇਨ।

੫੮੬. **ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ ਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ ਦਿਨ੍ਨੰ ਨਾਮ ਅਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਬਦ੍ਧਕਹਾਪਣਾਦੀਨਿ ਸਤਿੰ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਦਾਯਕਾ ਚੇ ਪੁਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮੇਵ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੇਨ ਤੇ ਚੇ ਦਾਯਕਾ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨਿ ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕਪ੍ਪਤਿ ਦਾਯਕਾਨੰਯੇਵ ਸਨ੍ਤਕਤ੍ਤਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਹਿ 'ਵਤ੍ਥੰ ਗਣ੍ਹਾਮੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਥਸਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ਗਹਿਤੰ, ਨ ਰੂਪਿਯਸਞ੍ਞਾਯ। ਇਦਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਉਗ੍ਗਹਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਚ ਤੇਨ ਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰੇਸੰ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗਹਿਤੰ। ਅਥ ਤੇ ਦਾਯਕਾ ਨੋ ਚੇ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਦਾਯਕੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਚੇ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੰ, ਸਙ੍ਘੇ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾ। ਨੋ ਚੇ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੁਦ੍ਧੰ। ਆਪਤ੍ਤਿਦੇਸਨਾਯ ਹਿ ਸਤਿ ਰੂਪਿਯੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਿਦ੍ਧੇ ''ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਤਸ੍ਸਪਿ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਇਦੰ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਕਪ੍ਪਤਿ ਏਵਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਵਤ੍ਥੰ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਅਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ''ਰੂਪਿਯੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ''ਰੂਪਿਯੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ''ਰੂਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਪਦੰ ਨਿਰਤ੍ਥਕੰ ਹੋਤਿ ਵਿਨਾਪਿ ਤੇਨ ਤਦਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ਅਨੇਨ ਚ ਵਤ੍ਥੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ, ਦਾਯਕੇਨ ਚ ਵਤ੍ਥਮੇਵ ਦਿਨ੍ਨੰ, ਵਤ੍ਥਗਤਮ੍ਪਿ ਰੂਪਿਯੰ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਪਦਵਾਰੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਞ੍ਚ ''ਰੂਪਿਯੇ ਅਰੂਪਿਯਸਞ੍ਞੀਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦੀਸੁ ਖਰਪਤ੍ਤਾਦਿਸਞ੍ਞੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਰੂਪਿਯੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਵਸੇਨ।

"**ਅਪਿਚ ਪੁਵ੍ਵਕਾਮਾ**"ਤਿਆਦਿ ਪਨ ਵਿਧਾਨਨ੍ਤਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੇਨੇਵ ਹਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਗੇਹੇ ਇਦੰ ਲਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਣੇ ਵਿਮਤਿਵਸੇਨ, ਵਿਮਤਿਯਾ ਚ ਸਤਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮੇਵ ''ਰੂਪਿਯੇ ਵੇਮਤਿਕੋ''ਤਿਆਦਿ ਵਚਨਤੋਤਿ। ਇਦੰ ਵਿਧਾਨੰ ਨਿਰਤ੍ਥਕਮੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਚ ਨਿਰਤ੍ਥਕੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਬਦ੍ਧਕਹਾਪਣਾਦਿ ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ ਦਿਨ੍ਨੰ ਵਤ੍ਥਸਞ੍ਞਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਞ੍ਚ, ਤਤੋ ਨ ਰੂਪਿਯੰ ਦਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ਹੋਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਞ੍ਚਾਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਦੇਸਨਾਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਪਨ ਦਾਯਕਾਨਮੇਵ ਪਟਿਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਤਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਧਾਨਨ੍ਤਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ''ਅਪਿਚ ਪੁਵ੍ਵਕਾਮਾ''ਤਿਆਦੀਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਰੂਪਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਰੂਪਿਯਸੰਵੋਹਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੮੭. "**ਜਾਤਰੂਪਰਜਤਪਰਿਵਤ੍ਤਨ**"ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਥਾ ''ਰੂਪਿਯੰ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥਵਣ੍ਣੋ ਕਹਾਪਣੋ''ਤਿਆਦਿ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨਞ੍ਚ। ''ਅਰੂਪਿਯੇ ਰੂਪਿਯਸਞ੍ਞੀ ਰੂਪਿਯੰ ਚੇਤਾਪੇਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਤਿਕਵਚਨਤੋ, ''ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁੰ ਚੇਤਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਗਰੁਕਸ੍ਸ ਚੇਤਾਪਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਤੋ ਚ ਪਨ ਅਨੁਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋਪੇਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਸਤ੍ਥਵਣ੍ਣੋ ਚ ਕਹਾਪਣੋ ਚ ਤਤੋ ਯੇ ਚਞ੍ਞੇ ਵੋਹਾਰੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਸਮੁਚ੍ਚਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ''ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕੰ ਨਾਮ ਕਤਮ੍ਪਿ ਅਕਤਮ੍ਪਿ ਕਤਾਕਤਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਭਤ੍ਤਾਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਰੂਪਿਯਾਰੂਪਿਯਾਨਞ੍ਚ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚ ਤਿਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਤਦਨੁਲੋਮਤੋ ਏਕੋ ਤਿਕੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਛ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਤਿਕਚ੍ਛੇਦੇ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਸਤਿਪਿ ਸਮ੍ਭਵੇ ਇਤਰੇ ਨ ਦਸ੍ਸੀਯਨ੍ਤਿ , ਇਧੇਵ ਕਸ੍ਮਾ ਦਸ੍ਸਿਤੋਤਿ? ''ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕ''ਨ੍ਤਿ **ਮਾਤਿਕਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧੇਵ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ। ਨ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਇਧ ਦਸ੍ਸਿਤਨਯਤ੍ਤਾ। ਅਥ ਚ ਰੂਪਿਯਸ੍ਸ **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** ''ਯੇ ਵੋਹਾਰੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਨ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਥਵਣ੍ਣਾਦਯੋ ਵਲਞ੍ਜਨੂਪਗਾ ਏਵਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਤਤੋ ਅਵਲਞ੍ਜਨੂਪਗੇਹਿ ਜਾਤਰੂਪਰਜਤੇਹਿ ਵੋਹਾਰੇਨ ਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਆਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ''ਕਤੇਨ ਕਤੰ ਚੇਤਾਪੇਤੀ''ਤਿਆਦਯੋ ਤਿਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ **ਰੂਪਿਯਵਿਭਙ੍ਗੇ** ''ਯੇ ਚ ਵੋਹਾਰੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਦੇ ਅਵੁਤ੍ਤੇ ਅਵਲਞ੍ਜਨੂਪਗਾਪਿ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਕਤਾਦੀਹਿ ਤਿਕਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਪਯੋਜਨੰ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਪਅਵਤ੍ਤਨਸ੍ਸਾਪਿ ਰੂਪਿਯਸੰਵੋਹਾਰਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ''ਯੇ ਵੋਹਾਰੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨਪਿ ਕਮੁਕ ਕਥਲ ਕੰਸਭਾਜਨ ਸਾਟਕਾਦਿਪਰਿਵਤ੍ਤਨਸ੍ਸਪਿ ਰੂਪਿਯਸੰਵੋਹਾਰਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਏਵਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਕਤਾਦਿਵਚਨੇਨ ਜਾਤਰੂਪਾਦਿਅਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਨਞ੍ਞੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਭਾਵਦੀਪਨਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਭਯੇਨਪਿ ਯਦੇਤੰ ਕਤਾਕਤਾਦਿਭੇਦੰ ਪਾਕਤਿਕਰੂਪਿਯੰ ਯਞ੍ਚ ਕਹਾਪਣਮਾਸਕਸਙ੍ਖੇਪੰ, ਯਞ੍ਚ ਕਹਾਪਣਾਦਿਵੋਹਾਰੂਪਗੰ, ਉਭਯਮ੍ਪੇਤੰ ਇਧ ਚ ਅਨਨ੍ਤਰਾਤੀਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਚ ਰੂਪਿਯੰ ਨਾਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਨਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਤਾਦਿਵੋਹਾਰਾਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਕਤਾਦਿਤਿਕਤ੍ਤਯਪ੍ਪਯੋਜਨੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਇਦਾਨਿ ਸੇਸਤ੍ਤਿਕਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ – ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦੰ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁ ਰੂਪਿਯੰ ਨਾਮ, ਸੇਸੰ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਪਿ ਨ ਰੂਪਿਯਨ੍ਤਿ ਅਰੂਪਿਯੰ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਰੂਪਿਯੇ ਅਰੂਪਿਯਸਞ੍ਞੀ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨੰ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦੰ ਨ ਏਕੰਸਿਕੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਜ੍ਜਨਤੋ। ਇਧ ਵਚਨਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮੁਤ੍ਤਾਦਿਪਿ ਅਰੂਪਿਯਮੇਵ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨੰ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਰਾਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਰੋਧਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ''ਮੁਤ੍ਤਾ ਵਾ ਮਣਿ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਮੁਤ੍ਤਾਦਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯੰ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੂਤਿ ਚ ਸਿਦ੍ਧੰ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੂਸੁ ਅਭਾਵਾ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ''ਅਰੂਪਿਯੇ ਅਰੂਪਿਯਸਞ੍ਞੀ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨੰ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਸਬ੍ਬੰ ਅਰੂਪਿਯੰ। ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ

ਪਨ ‘‘ਅਰੂਪਿਯੇ ਰੂਪਿਯਸਞ੍ਞੀ’’ਤਿਆਦਿਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟੇ ਚ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਦਸ੍ਸਿਤਤਿਕੇ ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਅਰੂਪਿਯਂ ਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਰੂਪਿਯਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਦੁਤਿਯੋ ਤਿਕੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਦਤ੍ਥਮੇਵ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਏਕੋ ਤਿਕੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਨ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਸੋ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਚੇ? ਤਤ੍ਥ ਚੇਤਾਪਿਤਅਰੂਪਿਯੇ ਰੂਪਿਯਛਡ੍ਡਨਕਸਮ੍ਮੁਤਿਕਿਚ੍ਚਾਭਾਵਤੋ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਤਿਕੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਨੋਪਿ ਅਰੂਪਿਯਛਡ੍ਡਨਕਸਮ੍ਮੁਤਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਰੂਪਿਯਛਡ੍ਡਨਕਸਮ੍ਮੁਤਿ ਏਵ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ? ਨ, ਰੂਪਿਯਸ੍ਸਪਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਕਿਚ੍ਚਾਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਰੂਪਿਯੇ ਰੂਪਿਯਸਞ੍ਞੀ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੁਂ ਚੇਤਾਪੇਤਿ ਪਤ੍ਤਚਤੁਕ੍ਕੇ ਤਤਿਯਪਤ੍ਤਂ ਵਿਯ, ਤਂ ਸਙ੍ਘਾਦੀਨਂ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਕਪ੍ਪਤਿ ਤਤਿਯਪਤ੍ਤੋ ਵਿਯ। ਅਥ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਰੂਪਿਯੇਨ ਚੇਤਾਪਿਤਂ ਹੋਤਿ ਦੁਤਿਯਪਤ੍ਤੋ ਵਿਯ, ਤਂ ਵਿਨਾਪਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ ਯੋ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਛਡ੍ਡੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ ‘‘ਸਚੇ ਤਤ੍ਥ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ਆਰਾਮਿਕੋ ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਰੂਪਿਯੇ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਅਰੂਪਿਯੇ’’ਤਿ ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਭੁਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਉਪਯੋਗਪ੍ਪਤ੍ਤੇ ਪਰਸਨ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥਾਹ – **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਰੂਪਿਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਵਾਰਿਤਂ, ਇਮਿਨਾ ਸੁਦ੍ਧਾਗਮੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਠਿਤੇਨ ਸਂਵੋਹਾਰੋ ਵਾਰਿਤੋਤਿ।

੫੮੯. ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਨਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਂ…ਪੇ॰… ਅਪਰਾਪਰਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇ ਇਮਿਨਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਏਵ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਏਕਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਂ ਪਨ ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਆਪਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਪਰਸ੍ਸ ਰੂਪਿਯਗ੍ਗਹਣਂ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਨ੍ਤਿ ਰੂਪਿਯੇ ਅਗ੍ਗਹਿਤੇ ਤਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ ਇਮਿਨਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਪੁਰਿਮੇਨ ਓਮਸਵਾਦੋ ਵਿਯ। ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਮੁਸਾ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ ਓਮਸਵਾਦੇਨੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ। **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਨਾ ਦੁਕ੍ਕਟ…ਪੇ॰… ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **“ਯੋ ਹਿ ਅਯ”**ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਵਡ੍ਢਿਂ ਪਯੋਜੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਤਿ ਮਾਸੇ, ਸਤਿ ਸਂਵਚ੍ਛਰੇ ‘‘ਏਤ੍ਤਕਂ ਦੇਹੀ’’ਤਿ ਚੇ ਵਦਤਿ। ਰੂਪਿਯਸਂਵੋਹਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਵਿਨਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੇਨ ‘‘ਏਤ੍ਤਕਾ ਵੁਡ੍ਢਿ ਹੋਤੁ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਗਣ੍ਹਾ’’ਤਿ ਵਦਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਲਕ੍ਖਣਾਭਾਵਤੋ। **“ਮੂਲੇ ਮੂਲਸਾਮਿਕਾਨ”**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਕਪ੍ਪਿਯਕਰਣੂਪਾਯਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਕੇਵਲਂ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਅਪਰਿਭੋਗਂ ਹੋਤਿ, ਪੁਨ ਏਵਂ ਕਤੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਸ੍ਸਪਿ ਪਰਿਭੋਗੇ ਮੂਲਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਕਰਣੂਪਾਯੋ ਚੇ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਚੇਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਿਯਕਰਣੂਪਾਯੋ, ਸੋ ਚ ਤਤਿਯਪਤ੍ਤੇਪਿ, ‘‘ਯਥਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਗਹਿਤੇ ਏਵਰੂਪੁਪਾਯੋ, ਤਥਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਗਹਿਤੇਪਿ ਏਸੋ ਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮੇ ਕਿਰ ਪਠਮਦੁਤਿਯਪਤ੍ਤੇ ਯਾਵ ਗਹਟ੍ਠੇਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤਿ, ਤਾਵ ਨ ਕਪ੍ਪਿਯਕਰਣੂਪਾਯੋ, ਅਨੇਕਪੁਰਿਸਯੁਗਮ੍ਪਿ ‘‘ਅਕਪ੍ਪਿਯਾ ਏਵਾ’’ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ‘‘ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕਂ ਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਂ ਵਿਕ੍ਕਿਣਿਤ੍ਵਾ ਆਗਤਕਹਾਪਣਾਨਿਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾਵ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਚੇ ਇਮਾਨਿ ਤਾਨਿ ਕਹਾਪਣਾਨੀਤਿ ਵਦਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵ, ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਵਿਚਾਰੇਤਿ ਚੇ? ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਾਨਿ ਚੇ ਵਿਚਾਰੇਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਰੂਪਿਯਸਂਵੋਹਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੯੩. ਪਟਪਿਲੋਤਿਕਾਨਨ੍ਤਿ ਪਟਪਿਲੋਤਿਕੇਹਿ। ‘‘ਅਜ੍ਝਾਚਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਇਦਂ ਪੁਰਿਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਕਯਿਤਞ੍ਚ ਹੋਤਿ ਵਿਕ੍ਕਯਿਤਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਪਦਾਨਂ ਵਿਪਰੀਤਤੋ ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਣ੍ਡ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਇਮਿਨਾ ਇਮ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਾਨੁਰੂਪਤੋ। ਸਦ੍ਧਾਦੇਯ੍ਯਵਿਨਿਪਾਤਨਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਾਨਪਦਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਕਯਵਿਕ੍ਕਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਕੋਸਿਯਵਗ੍ਗੋ ਦੁਤਿਯੋ।

੩. ਪਤ੍ਤਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੯੮. **ਬਹੂ ਪਤ੍ਤੇ ਸਨ੍ਨਿਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਨਿਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਂ, ਬਹੂ ਪਤ੍ਤੇ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਚਯਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਡ੍ਢਤੇਰਸਪਲਮਾਸਾਨਂ ਗਾਹਿਕਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਏਤ੍ਥ –

''ਕੁਡੁਵੋ ਚਤੁਪਲੇਯ੍ਯੋ, ਕੁਡੁਵਾਨਂ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣਂ।
ਪਤ੍ਥਂ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣੋ ਮਾਸਾ-ਤਿ ਕਮਾਹੁ ਚਤੁਗ੍ਗੁਣ''ਨ੍ਤਿ॥ –

ਆਦਿਂ ਲੋਕਵੋਹਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਵ ਕੇਚਿ ਪਪਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ।

੬੦੨. **ਖਾਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਖਾਦਨੀਯਂ ਸੂਪਾਦਿ। ''ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸ੍ਸ ਮਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਓਦਨਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਭਾਗੋ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੮੭) **ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਯੁਸੁਤ੍ਤਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਆਲੋਪਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਭਾਗਂ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਅਨੁਰੂਪਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਤ੍ਤਸਨ੍ਨਿਚਯਸ੍ਸ ਵਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਤਦਨੁਲੋਮਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਮ੍ਪਿ ਦੁਤਿਯੋ ਵਾਰਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ, **ਪਾਲ਼ਿਯ**ਞ੍ਹਿ ''ਸਨ੍ਨਿਚਯਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਵਿਕਪ੍ਪਿਤੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੭੩੫) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋ ਹਿ **ਕਥਿਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੬ ਆਦਯੋ) ਨਿਚਯਸਨ੍ਨਿਧਿ ਵਿਯ ਏਕੋਪਿ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ''ਸਨ੍ਨਿਚਯੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਨਨ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਨ ''ਦੁਤਿਯੋ ਵਾਰਿਤੋਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨਿਯਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵੇ ਪਤ੍ਤੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਸਚੇ ਏਕਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਦੁਤਿਯੋ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਂ ਪਨ ਬਹੂਪਿ ਲਭਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਨਾਮਮਤ੍ਤੇ ਵਿਸੇਸੋ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਨਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮੋ ਮਜ੍ਝਿਮੋਮਕੋ ਮਜ੍ਝਿਮੁਕ੍ਕਟ੍ਠੋਤਿਆਦਿ।

੬੦੮. ''ਪਾਕਸ੍ਸ ਹਿ ਊਨਤ੍ਤਾ ਪਤ੍ਤਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਪਤ੍ਤੋਪਿ ਖਰਪਾਕੇਨ ਸੇਤਤ੍ਤਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਜਹਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਵਿਜਹਨੇਸੁ ਨਵਸੁ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਠਮਪਾਕਾਨਂ ਏਵ ਊਨਤ੍ਤਾ ਪਤ੍ਤਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਅਞ੍ਞਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨੇਨਾ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਛਿਦ੍ਦੇ, ਰਾਜਿਯਾ ਵਾ ਹਿ ਸਤਿ ਤੇਹਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਜਹਤੀਤਿ ਵਿਜਹਿਤੇ ਨਾਯਂ ਪਟਿਸੇਧੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ, ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਅਞ੍ਞਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ।

ਏਵਂ **ਪਤ੍ਤਕਾਰਕੋ ਮੂਲਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। **ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਿਨ੍ਨਦਿਵਸਤੋ, ਸੁਤਦਿਵਸਤੋ ਵਾ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਸਾਹਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤੇਨ ਪਨ ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਪਤ੍ਤਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਨ ਰਤ੍ਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ।

ਪਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੧੨-੩. **ਬਹੂ ਪਤ੍ਤੇ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਕਮੇਕਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਾ ਬਹੂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਹੂ ਪਤ੍ਤੇ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਬਹੂ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਤ੍ਤੇ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਤ੍ਤੋ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨੇਨ ਸਮੂਹਤਂ ਹੋਤਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ? ਨ ਹੋਤਿ ਤਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ''ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ।

ਪਟਿਲਾਭਮ੍ਪਿ ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ''ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮੂਹਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਵਿਰੋਧੋ ਚ। ਯਾ ਕਾਚਿ ਪਨ ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਕਾਲੇ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। **ਭਿਨ੍ਨੇਨਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਲਕ੍ਖਣੇ, **ਭੇਦੇਨਾ**ਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ, ਹੇਤ੍ਵਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ।

ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਭੇਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੨੦. ''ਸਾ ਅਹੋਸਿ ਸੁਵਣ੍ਣਮਾਲਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਯਥਾਸੁਖਂ ਰੂਪਿਯਂ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਤੁਂ, ਸਬਜੋਹਾਰਾਪੇਭੁਞ੍ਚਾਤਿ ਆਚਰਿਯੋ, ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ ਇਦ੍ਧਿਮਸ੍ਸ ਇਦ੍ਧਿਵਿਸਯਤ੍ਤਾ।

੬੨੨. ''ਯੇਸਂ ਮਂਸਂ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਯੇਸਂ ਮਂਸਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤੇਸਂ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਨ ਪਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੂਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਨ ਪਣੀਤਭੋਜਨਵਤ੍ਥੂਤਿ। **ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਤ੍ਥਂ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਇਤਰਞ੍ਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਉਭਯੇਸਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਹਿ, ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਹਿ ਚ ਕਤਾਨਂ। ''ਮਂਸਸ੍ਸ ਅਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਕਾਰਣਪਤਿਰੂਪਕਂ ਵਤ੍ਵਾ। **ਖਾਦਿਂਸੂ**ਤਿ ''ਵਿਕਾਲੇ ਕੇਵਲਂ ਨਵਨੀਤਮੇਵ ਖਾਦਿਤੁਕਾਮੇਨ ਦਧਿਤਕ੍ਕਗਤਾਨਿ ਅਪਨੇਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਪਚਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਸਾਮਂਪਾਕਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਖਯਂ ਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਖੀਰਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਸਪ੍ਪਿ ਵਿਕਾਲੇ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। **ਭੇਸਜ੍ਜੇਹੀ**ਤਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕਭੇਸਜ੍ਜੇਹਿ। **ਕਤਤੇਲਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਚਿਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਏਵ। **ਉਣ੍ਹੋਦਕੇਨਾ**ਤਿ ਤਾਪਨਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਕੇਚਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। **ਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਿਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਿਞ੍ਞਾਕਾਦਿਤੋ। ''ਤੇਲਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਤੇਲਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਹਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਹਿਪਿ ਕਤਤੇਲਂ ਕਤਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਛਾਯਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, **ਕਰਮਨ੍ਦੂ** ਰੁਕ੍ਖਸਾਰੋਤਿ ਕੇਚਿ।

੬੨੩. ਅਵਸਕਸਟੇ ਯਸ੍ਮਾ ਖੀਰਾਦੀਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤੇਲਂ ਪਚਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਸਟਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤੇਲਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਕ੍ਕਤੇਲਕਸਟੇ ਵਿਯ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਤੀ''ਤਿ। ਵਸਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਕ੍ਕਤ੍ਤਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚੇ? ਵਦਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਵਨੀਤੇ ਦਧਿਗੁਲ਼ਿਕਾਤਿਆਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਮਧੁਮ੍ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਾਲਿਕਾ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ, ਉਚ੍ਛੁਮ੍ਹਿ ਚ, ਕਥਂ? ਸਮਕ੍ਖਿਕਂ ਸੇਲ਼ਕਂ ਮਧੁ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ। ਅਨੇਲਕਂ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਂ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ, ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ, ਮਧੁਸਿਟ੍ਠਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ। ਤਥਾ ਉਚ੍ਛੁ ਵਾ ਰਸੋ ਵਾ ਸਕਸਟੋ ਯਾਵਕਾਲਿਕੋ, ਨਿਕ੍ਕਸਟੋ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੋ ਯਾਮਕਾਲਿਕੋ, ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੋ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋ, ਸੁਕ੍ਖਕਸਟਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਉਦਕਸਮ੍ਭੇਦਵਿਸੇਸਤੋ।

ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਚਤੂਸੁ ਕਾਲਿਕੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬਂ ਪੁਬ੍ਬਂ ਗਰੁਕਂ, ਅਪਰਂ ਅਪਰਂ ਲਹੁਕਂ। ਤੇਸੁ ਚਾਯਂ ਉਦਕਸਮ੍ਭੇਦੋ ਗਰੁਕਂ ਲਹੁਕਂ ਕਰੋਤਿ, ਲਹੁਕਞ੍ਚ ਗਰੁਕਂ। ਅਮ੍ਬਰਸਾਦੀਨਿ ਹਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ ਗਰੁਕਾਨਿ, ਉਦਕਸਮ੍ਭੇਦੋ ਪਨ ਤਾਨਿ ਅਮ੍ਬਪਾਨਾਦਿਸਮਞ੍ਞਂ ਦਤ੍ਵਾ ਲਹੁਕਾਨਿ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਨਿ ਕਰੋਤਿ। ''ਫਾਣਿਤਂ ਨਾਮ ਉਚ੍ਛੁਮ੍ਹਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਛੁਰਸਂ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਤੋ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਉਦਕਸਮ੍ਭੇਦੋ ਤਂ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਕਰੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਂ ਬਹੁਂ ਵਤ੍ਵਾ ਯੋਜਿਤਾ।

ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਚ੍ਛੁਰਸ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੦) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਗੁਲ਼ੋਦਕਂ ਵਿਯ ਉਚ੍ਛੁਰਸਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਉਦਕੇਨ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੋਪਿ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤੇਨੇਵਾਹ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਨਿਕਸਟੋ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੦)। ਅਯਂ ਸਬ੍ਬੋ ਨੇ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਕੇਚਿ ਪਨਾਹੁ ''ਫਾਣਿਤਂ ਨਾਮ ਉਚ੍ਛੁਮ੍ਹਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ, 'ਉਚ੍ਛੁਰਸਂ ਉਪਾਦਾਯਾ'ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਤੋ ਚ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਫਾਣਿਤਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਗੁਲ਼ੇ ਵਿਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ''ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋਵ ਸਮਾਨੋ 'ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਚ੍ਛੁਰਸ'ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੋਪਿ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ

ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ''ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਿਸੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਯਾਮਕਾਲਿਕੋਵ, ਗੁਲ਼ੋਦਕਂ ਪਨ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ''ਗੁਲ਼ੋਦਕਂ ਵਿਯ ਸੋ ਦੁਵਿਧੋਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਥਾਯਂ ਪਠਮਾਚਰਿਯਵਾਦੇ ਵਿਚਾਰਣਾ – ਫਾਣਿਤਾਨੁਮਤਿਯਾਯੇਵ ਉਚ੍ਛੁਰਸਾਨੁਮਤਿਯਾ ਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਵਿਸੁਂ ''ਉਚ੍ਛੁਰਸ''ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਮਤਿ ਨਿਰਤ੍ਥਿਕਾਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਥਾ ''ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਨਿਕਸਟੋ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਿ ਨਿਰਤ੍ਥਿਕਾ। ''ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾਤਿ, ਨ ਚ ਤਥਾ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਨਕਰਸਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਧਿਕਾਰੇ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਸ੍ਸ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਕਾਲਭੇਦਂ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਰਸਾਧਿਕਾਰੇ ਓਤਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ ਸਕ੍ਕਾ ''ਨਿਕਸਟੋ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਨਕਰਸਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਏਵਞ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਦਞ੍ਞਰਸੋ ਵਿਯ ਅਯਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਪਰਨ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਅਪਰਿਭੋਗਤ੍ਤਾ ''ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਯਾਵਕਾਲਿਕਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਨ ਸੋ ਪਸਙ੍ਗੋ ਆਭਿਦੋਸਿਕਸ੍ਸਾਪਿ ਉਚ੍ਛੁਰਸਸ੍ਸ ਪਾਕੇਨ ਫਾਣਿਤਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਅਯਮੇਵ ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਚਰਿਯਵਾਦੇਸੁ ਵਿਚਾਰਣਾ। ਦੁਤਿਯਵਾਦੇ ਵਿਚਾਰਣਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਵਿਮਦ੍ਦੋ ਪਨੇਤ੍ਥ **ਭੇਸਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੦) ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਫਾਣਿਤਂ ਨਾਮ ਉਚ੍ਛੁਮ੍ਹਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਧੁਕਤਾਲਨਾਲ਼ਿਕੇਰਫਾਣਿਤਾਦਿਤੋ ਉਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਤੋ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਫਾਣਿਤਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਵਚਨਂ, ਤੇਨੇਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ''ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਭੂਤਂ ਇਧ ਫਾਣਿਤਂ ਨਾਮ ਉਚ੍ਛੁਮ੍ਹਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮੇਵ, ਨ ਮਧੁਕਾਦਿਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਉਚ੍ਛੁਮ੍ਹਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ , ਨ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਫਾਣਿਤਮੇਵ ਨਾਮਾਤਿ ਸਾਧਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵ **ਖਨ੍ਧਕੇ** ਫਾਣਿਤਂ ਪਠਮਂ ਅਨੁਜਾਨਿਤ੍ਵਾਵ ਪਚ੍ਛਾ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ, ਤਥਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਗੁਲ਼ਂ, ਗੁਲ਼ੋਦਕਞ੍ਚ।

ਉਚ੍ਛੁਰਸਂ ਉਪਾਦਾਯ ਅਪਕ੍ਕਾ ਵਾਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਨ ਯੇਸਂ ਲਦ੍ਧਿ ''ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਯਾਮਕਾਲਿਕੋ''ਤਿ। ''ਤੇ **ਅਪਕ੍ਕਾ** ਵਾਤਿ ਸਾਮਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਪਕ੍ਕਾ ਵਾ। **ਅਵਤ੍ਥੁਕਪਕ੍ਕਾ** ਵਾਤਿ ਵਿਨਾ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪਕ੍ਕਾ ਵਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ''ਉਚ੍ਛੁਰਸਂ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਚਨਾਧਿਕਾਰਾਭਾਵਾ। ਸਾਮਪਾਕੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਚੇ? ਸਾਮਂ ਅਪਕ੍ਕਸ੍ਸ ਉਚ੍ਛੁਰਸਸ੍ਸ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋਮਤਿਯਾ ਫਾਣਿਤਭਾਵਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਚ ਪਰਤੋ ''ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਅਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤਉਚ੍ਛੁਰਸੇਨ ਕਤਫਾਣਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ ਤਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ''ਅਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤਉਚ੍ਛੁਰਸੇਨ ਸਯਂਕਤਂ ਨਿਰਾਮਿਸਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਯਂ ਤਤ੍ਥ ਕਸਟਂ ਸਾਮਪਾਕਂ ਨ ਜਨੇਤਿ, ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਤਂਯੇਵ ਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਵਿਕਾਲੇਤਿ ਪੋਰਾਣਾ। ''ਕੋਟ੍ਟਿਤਉਚ੍ਛੁਫਾਣਿਤਂ 'ਰਜਨਪਾਕਂ ਵਿਯ ਓਲ਼ਾਰਿਕਂ ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਕ੍ਕਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ ''ਏਵਂ ਫਾਣਿਤਗ੍ਗਹਣਂ ਅਮਧੁਰਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਿਂਸੁ। ਕਿਂ ਮਧੁਰਤਾਯ, ਅਮਧੁਰਤਾਯ ਵਾਤਿ? ਅਤ੍ਥਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** ਆਹ ਕਿਰ। **ਤਂ ਯੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਚ੍ਛੁਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਖਣ੍ਡਸਕ੍ਖਰਂ ਪਨ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ। ''ਤਂ ਖੀਰਘਟੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਚਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਜਲ਼ਲਿਕਾ** ਨਾਮ ਫੇਣਾਦਿ।

ਭੇਸਜ੍ਜੋਦਿਸਂ ਵਦਨ੍ਤੇਨ ਇਤਰੇ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ''ਆਹਾਰਤ੍ਥਂ ਫਰਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਨੀ''ਤਿ **ਖਨ੍ਧਕੇ** (ਮਹਾਵ॰ ੨੬੦) ''ਯਂ ਭੇਸਜ੍ਜਞ੍ਚੇਵ ਅਸ੍ਸ ਭੇਸਜ੍ਜਸਮ੍ਮਤਞ੍ਚ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਆਹਾਰਤ੍ਥਞ੍ਚ ਫਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਵਿਚਾਰਣਾ ਭੇਸਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

੬੨੪. ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਕਵਾਟਾਨੀਤਿ ਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਚ ਵਾਤਪਾਨਾਨਞ੍ਚ ਕਵਾਟਾਨਿ। ਕਸਾਵਪਕ੍ਖੇਪਮਤ੍ਤੇਨ ਹਿ ਤਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਮਕ੍ਖੇਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਕਸਾਵੋ ਨਾਮ ਕਨਕਲਮ੍ਬਾਦੀਨਿਪੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਧਿਟ੍ਠੇਤੀ**ਤਿ ''ਇਦਾਨਿ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯਂ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਬਾਹਿਰਪਰਿਭੋਗੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਇਧ ''ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੀ''ਤਿ ਪਦਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਮੁਖਾਰੁਲ਼੍ਹਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਇਮਂ ਨਵਨੀਤਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਮੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ।

੬੨੫. **ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸਾਭਾਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਸਵਿਸ੍ਸਾਸੋ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ‘‘ਪਰਿਭੁਞ੍ਜ ਤ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਸਚੇ ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਂ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਚੀਵਰਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਨੋ ਚੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤੀਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਕਾਕਨਿਕਮਤ੍ਤਞ੍ਚੇ ਮੂਲਂ ਅਦਿਨ੍ਨਂ, ‘‘ਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗਂ…ਪੇ॰… ਸਕਭਾਵੰ ਨ ਉਪੇਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਤਂ ਸਦਿਸਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਆਭਿਧਮ੍ਮਿਕਗਣਾਨਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਵਿਯ ਚ ਨ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਆਭਿਧਮ੍ਮਿਕਾ ਹਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਆਭਿਧਮ੍ਮਿਕਭੂਤਾਨਮ੍ਪਿ ਤਂ ਸਾਧਾਰਣਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਏਵ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯਤਾ ਅਤ੍ਥਿ ਮਮਤ੍ਤਞ੍ਚ, ਨ ਏਵੰ ਤਦਞ੍ਞੇਸਂ ਸਾਧਾਰਣਂ, ਨ ਚ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ‘‘ਏਕਤੋ ਵਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਰਕ੍ਖਤਿ ਤਾਵ। ‘‘ਅਵਿਭਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚ ਇਦਂ ਸਦਿਸਂ, ਯੇਨ ਮੂਲੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਸਚੇ ਇਤਰੋ ਦੇਤਿ, ਸੋ ਵਾ ਤਂ ਇਤਰਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਸਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੇਨ ਏਕੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਏਤ੍ਥ ਪਯੋਗੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਸਮਾਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਪਯੋਗਾਭਾਵਤੋ, ਤਥਾਪਿ ਸਮਾਨਸਬ੍ਬਭਣ੍ਡਕਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਤੇਲਾਦਿ ਯੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਨੇ ਦੁਲ੍ਲਭਵਿਸੇਸਹੇਤੁਤ੍ਤਾ ਚ ‘‘ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਾਨਂ ਅਸਦਿਸਵਿਧਾਨਤ੍ਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵੰ ਉਪਗਤਮੇਵ ਅਨਧਿਟ੍ਠਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਪਨ ਪਰਸਨ੍ਤਕਸਾਧਾਰਣਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਂ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣਂ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਸਕਸਨ੍ਤਕਤਾ, ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ, ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਅਨਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯਂ। ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਲਦ੍ਧਂ ਕਪ੍ਪਤਿ। ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਪਨ ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ। ਅਵਿਭਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਇਮਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਰੁਹਤਿ, ਨ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਸ੍ਸ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਹੋਤਿ…ਪੇ॰… ਸਚੇਪਿ ਅਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦੀਨਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤੀ’’ਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਦਾਨਮੇਵ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕੁਤੋ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ। ਏਕੋ ਚੇ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਦਸਮੇ ਦਿਵਸੇ ਇਤਰਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸੋ ਦਸ ਦਿਵਸੇ ਪਰਿਹਰਿਤੁਂ ਲਭਤਿ , ਨ ਤਥਾ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਥਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਯਮਾਨਂ ਸਰਿਕ੍ਖਂ ਨਕ੍ਖਮਤੀਤਿ ਨ ਤਂ ਸਾਰਤੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਤਕ੍ਕੋ। ‘‘ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਵਸੇਨ ਪਨ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਹਸਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਸਚਿ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪੁਨ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਚੇ ਦੇਸਨ੍ਤਰਿਤਂ, ਸਮੁਦ੍ਦਨ੍ਤਰਿਤਂ ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਜਾਤਂ, ਤਂ ਇਧ ਠਿਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਏਕਸ੍ਸ ਵਨ੍ਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਾਸੇਨ ਪੁਨ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ‘‘ਪਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਚ ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ’’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, ‘‘ਤਾਲਨਾਲਿਕੇਰਫਾਣਿਤਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਏਵਾ’’ਤਿ ਚ। ‘‘ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਏਕੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਕਰੋਤਿ , ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ’’ਤਿ ਚ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਭੂਤਂ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਪੁਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਿਧਾਨਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ।

ਭੇਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੨੭. ‘‘ਏਕਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਲਕ੍ਖਣੇਨ ਞਾਤਕਾਨਮ੍ਪਿ ਸਤੁਪ੍ਪਾਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਏਕਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ**। **ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਖੇਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਿਵਿਧਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਪਨ ਏਵੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਖੇਤ੍ਤੇ ਪਰਿਯੇਸਿਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਤਂ **ਪਰਿਯੇਸਨਖੇਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ, ‘‘ਏਵੰ ਕਰਣਨਿਵਾਸਨਾਧਿਟ੍ਠਾਨਖੇਤ੍ਤਾਨਿਪੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਪੁਰਿਮਗ੍ਗਾਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਪੁਰਿਮੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਗ੍ਗਾਹੋ, ਯਥਾਲਾਭਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਖੇਤ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਪੁਰਿਮਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਗਾਹੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਨਿਵਾਸਨਖੇਤ੍ਤੇਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪੁਰਿਮਾਨਂ। ਕਰਣਖੇਤ੍ਤੇਨ ਪਨ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਪੁਰਿਮਸ੍ਸ ਗਾਹੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਕਰਣਖੇਤ੍ਤਨਿਵਾਸਨਖੇਤ੍ਤਾਨਂ ਕਾਲਤੋ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਿਰਿਯਤੋ ਪਨ ‘‘ਅਟ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ

ਦ੍ਵਿਧਾ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਞ੍ਞਤਰਾਭਾਵੇਨ, ਤਦਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਚ, ਕਥੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਪਾਲ਼ਿਤੋ, ‘‘ਅਡ੍ਢਮਾਸੋ ਸੇਸੋ ਗਿਮ੍ਹਾਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਤਥਾ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਤੋ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਚ।

ਤਥਾਹ ‘‘ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਅਡ੍ਢਮਾਸੋ ਕਰਣਨਿਵਾਸਨਖੇਤ੍ਤੁਮ੍ਪੀ’’ਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤਿਵਿਧਮੇਵ ਖੇਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿਪਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯੰ** ਪਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇ ‘‘ਜੇਟ੍ਠਮੂਲਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯਾ ਪਚ੍ਛਿਮਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖੁਪੋਸਥੋ, ਅਯਮੇਕੋ ਅਦ੍ਧਮਾਸੋ ਪਰਿਯੇਸਨਖੇਤ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਕਰਣਖੇਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਅਨ੍ਤਰੇ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕੰ ਅਲਦ੍ਧੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤੁੰ, ਲਦ੍ਧੰ ਕਾਤੁਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨਿਵਾਸੇਤੁੰ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਞ੍ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਅਪਾਠੋ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਾਲ਼ਿਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਵਿਰੋਧਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਲਦ੍ਧੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕਾਤੁੰ, ਨਿਵਾਸੇਤੁੰ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਞ੍ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਪਾਠੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਵਞ੍ਚ ਤਾਵ ਪਚ੍ਛਿਮੇਨ ਪੁਰਿਮਗ੍ਗਾਹਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਪੁਰਿਮੇਨ ਕਰਣਖੇਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਗਾਹੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ‘‘ਮਾਸੋ ਸੇਸੋ ਗਿਮ੍ਹਾਨਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਚੀਵਰੰ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਅਯਮੇਕੋ ਅਦ੍ਧਮਾਸੋ ਪਰਿਯੇਸਨਖੇਤ੍ਤਞ੍ਚੇਵ ਕਰਣਖੇਤ੍ਤਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਸ੍ਸ ਲੇਖਨਦੋਸਤ੍ਤਾ , ਤਥਾ ਸਾਧਿਤੰ। ਕਰਣਖੇਤ੍ਤੇਨ ਪਨ ਨਿਵਾਸਨਖੇਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੋ ਅਤ੍ਥਿ ਕਾਲਨਾਨਤ੍ਤਾਭਾਵਤੋ, ਤੇਨੇਵ ਪੁਬ੍ਬੇ ਯਥਾਲਾਭਗ੍ਗਹਣੰ ਕਤੰ, ਤਥਾ ਚ ਸਾਧਿਤਮੇਵ, ਨ ਭੇਦੋ ਪਨਤ੍ਥਿ, ਪਯੋਜਨੰ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਨਿਵਾਸਨਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਕ੍ਖੇਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੋ ਨਤ੍ਥਿ ਏਵ, ਨ ਹਿ ਪੁਰਿਮੇਨ ਪਚ੍ਛਿਮਗ੍ਗਾਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਨ ਪਾਲ਼ਿਵਿਰੋਧਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਦਤ੍ਥਾਜਾਨਨਤੋ। ‘‘ਮਾਸੋ ਸੇਸੋ ਗਿਮ੍ਹਾਨਨ੍ਤਿ ਅਦ੍ਧਮਾਸੋ ਸੇਸੋ ਗਿਮ੍ਹਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਹਿ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਰਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਤੋ ਇਤਰਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋਵ ਹੋਤਿ। ਦਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਤੋਪਿ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯਤ੍ਤਾ, ਪਕਤਿਯਾ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਦਾਯਕਾ ਨਾਮ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਅਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਸੰਵਚ੍ਛਰੰ ਦੇਨ੍ਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਸਤੁਪ੍ਪਾਦੋਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵਤ੍ਤਭੇਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਤਦਞ੍ਞੇਸੁ।

‘‘ਸਚੇ ਕਤ…ਪੇ॰… ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ…ਪੇ॰… ਛ ਮਾਸੇ ਪਰਿਹਾਰੰ ਲਭਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇਪਿ ਯਾਵ ਵਸ੍ਸਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਦਿਵਸਾ ਅਕਤਾ ਪਰਿਹਾਰੰ ਲਭਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵਿਚਾਰਿਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ‘‘ਛ ਮਾਸੇ ਪਰਿਹਾਰੰ ਲਭਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਅਕਤਾ ਲਭਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ, ਤੰ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਿਦ੍ਧੰ, ਸਰੂਪੇਨ ਪਨ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਸਰੂਪੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ, ਦੁਸ੍ਸਦ੍ਧਾਪਯਤ੍ਤਾ ਉਪਪਤ੍ਤਿਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਞ੍ਚ ਇਦਮਾਰਦ੍ਧੰ ਆਚਰਿਯੇਨ, ‘‘ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਞ੍ਚ ਕਥਿਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਦੁਵੁਤ੍ਤੰ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੋਧਤੋ। ਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੰ ਸਾਧਕਤ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਤਮਤ੍ਥੰ ਨ ਸਾਧੇਤਿ। ‘‘ਯਦਿ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ ਯਾਵ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ ਪਰਿਹਾਰੰ ਲਭਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨੰ ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾਵ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ ਤਾਵ ਪਰਿਹਾਰਖੇਤ੍ਤੰ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਏਕਦਿਵਸੋਪਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਹੋਨਕਭਾਵੇਨ ਅਕਤਾਵ ਯਾਵ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ ਪਰਿਹਾਰੰ ਲਭਤਿ, ਤਤੋ ਪਰੰ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਤਥਾ ਤਦੇਵ ਵਚਨੰ ਕਤਪਰਿਹਾਰੰ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੇਯੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ। ‘‘ਅਪ੍ਪਹੋਨ੍ਤੇ ਦਸਾਹੇ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇ ਕਰਣਪਰਿਯੋਸਾਨੰਯੇਵ ਪਮਾਣ’’ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ‘‘ਏਕਾਹਦ੍ਵੀਹਾਦਿਵਸੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਗਿਮ੍ਹਦਿਵਸਾਨੰ ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਨਕਾਲਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ ‘‘ਅਨ੍ਤੋਦਸਾਹੇ ਵਾ ਤਦਹੇਯੇਵ ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ’ਤਿ ਚ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਗਿਮ੍ਹਦਿਵਸਾਨੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਖੇਤ੍ਤਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ’’ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਵੁਚ੍ਚਤਿ – ਨ, ਤਦਤ੍ਥਾਜਾਨਨਤੋ। ਦਸਾਹਾਨਾਗਤਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਗਿਮ੍ਹਦਿਵਸਾ ਦਸਾਹਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਠਮਦਿਵਸੇ ਚ ਲਦ੍ਧਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾ ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਪਿ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਖੇਤ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਚ ਤਾਵ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਹੋਤਿ, ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤੰ ‘‘ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਸਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ।

ਅਨੋਦਸਾਹੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਇਦੰ ਨ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਅਨ੍ਤਰੇ ਗਿਮ੍ਹਦਿਵਸੇਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦੀਪੇਤੁੰ ਵੁੱਤੰ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਗਿਮ੍ਹਦਿਵਸੇ ਚੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਖੇਤ੍ਤੰ ਚ ਅਨੋਦਸਾਹੰ ਹੋਤਿ, ਅਨੋਦਸਾਹੇ ਖੇਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਖੇਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸਾਹੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤੁੰ ਵੁੱਤੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਗਿਮ੍ਹਦਿਵਸਾਨਮ੍ਪਿ ਗਣਨੂਪਗਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਖੇਤ੍ਤਦਿਵਸੇਪਿ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਖੇਤ੍ਤੇ ਏਵ ''ਅਨੋਦਸਾਹੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤੀਤਿ।

ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਚੀਵਰਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੩੨. **ਸਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਸਞ੍ਞਿਤਾਨਿਯਮਨਤ੍ਥੰ ਵੁੱਤੰ। ਸਕਸਞ੍ਞਿਤਾਯੇਵ ਹਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਾਪਨਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨੇਸੁ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮੂਲਙ੍ਗਨਿਦਸ੍ਸਨਮੇਤੰ। ''ਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੱਤਾ ''ਅਚੀਵਰੰ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ''ਦਤ੍ਵਾਤਿ ਦਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ''ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਦਭਾਜਨੰ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਨ ਸਨ੍ਤਕੰ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਸਯੰ ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ, ਤੇਨੇਵ ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਾਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਭਯਾ ਨ ਵੁੱਤੰ, ਅਤ੍ਤਤੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੰ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦਿਨਾ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੰ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਾਸਾ ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯ ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਾਪੇਯ੍ਯ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਨਪੇਕ੍ਖੋ ਦਤ੍ਵਾ। ਯਦਿ ਏਵੰ ''ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੰ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਇਦੰ ਕਿਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਸਕਸਞ੍ਞਾਯ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਯ ਥੇਯ੍ਯਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ, ਤੇਨੇਵ ਵੁੱਤੰ ''ਸਕਸਞ੍ਞਾਯ ਗਹਿਤੱਤਾ ਪਨਸ੍ਸ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ, ਅਪਿਚ ''ਅਨਾਪੱਤਿ ਸੋ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਸਨ੍ਤੋ ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋਪਿ ਤੰ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਤਾਵਕਾਲਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੰ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪੱਤਿ ਸਾਧਿਤਾ ਹੋਤਿ। ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਜ੍ਝੰ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨੰ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਦਾਨੰ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਇਧ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** (ਪਾਰਾ॰ ੬੩੩-੬੩੪) ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਿਕਪਾਚਿੱਤਿਯੰ ਵਿਯ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਮ੍ਪਿ ਆਗਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਦਧਿਪ੍ਪਾਯਾਜਾਨਨਤੋ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਏਵੰ ਦਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕੁਪਿਤੋ ਚੇ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ''ਸਿਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਚੇ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੬੩੩. ਸਕਿੰ ਆਣੱਤੋ ਬਹੁਕਮ੍ਪਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਨ੍ਤਿ ਏਕਬਦ੍ਧੱਤਾ ਏਕੰ ਪਾਚਿੱਤਿਯੰ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤੰ ਵੁੱਤੰ **"ਆਣੱਤੋ ਬਹੂਨਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਕੰ ਪਾਚਿੱਤਿਯ**"ਨ੍ਤਿ। **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਪਨ ''ਵਤ੍ਥੁਗਣਨਾਯ ਆਪੱਤਿਯੋ''ਤਿ ਵੁੱਤੰ, ਤੰ ਆਣੱਤਿਯਾ ਬਹੁੱਤਾ ''ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਗਣ੍ਹਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਹੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ, ਤੇਨੇਵ ਤਤ੍ਥ ਵੁੱਤੰ ''ਏਕਵਾਚਾਯ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪੱਤਿਯੋ''ਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨੰ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਦ੍ਵਯਞ੍ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਸਮੇਤਿ, ਪਰਸਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਹੋਤਿ ਪੰਸੁਕੂਲਞ੍ਚ, ਤੇਨ ''ਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਬਦ੍ਧਰੂਪਿਯੰ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੰ, ਤੰ ਤਦਤ੍ਥਨਿਯਮਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁੱਤੰ, ਯਥਾਵਚ੍ਛਾਦਿਤੰ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਚਿੱਤੇਨ ਸਚਿੱਤਕੰ, ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਪਨ ਕੇਵਲੰ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ''ਦੇਹੀ''ਤਿ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਗਣ੍ਹਤੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਨ ਯੁੱਤੰ ''ਅਨਾਪੱਤਿ ਸੋ ਵਾ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ''ਤੁਟ੍ਠੋ ਵਾ ਦੁਟ੍ਠੋ ਵਾ ਦੇਤਿ, ਅਨਾਪੱਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਤੋ ਵਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਉਭਯਤ੍ਥ ਅੱਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਦਾਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੱਤਾ, ਪਸਯ੍ਹਾਵਹਾਰੇ ਅਨਾਪੱਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਚ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਾਮੰ ਚੀਵਰੰ ਦਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨਤੋ ਚ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਅਙ੍ਗਵਵਤ੍ਥਾਨੇ 'ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ'ਤਿ ਵੁੱਤੱਤਾ ਚ ਉਭਯਤ੍ਥ ਦਾਨਹਰਣੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦੀਪੇਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਇਦਮਯੁੱਤਨ੍ਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚੀਵਰੰ ਦਤ੍ਵਾ ਤੰ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪੱਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚੀਵਰੰ ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ ਦਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਆਪੱਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਤਤ੍ਥ ਹੋਤੀਤਿ ਚੇ? ਨਾਸਿਦ੍ਧੱਤਾ, ਦਾਨਕਾਲੇ ਏਵ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਅਸਿਦ੍ਧਮੇਤੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਵਾ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਵਾ ਯੁੱਤਿਤੋ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਨ ਯੁੱਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚੀਵਰੰ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇਯੇਵ ਚੀਵਰੰ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ

ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਵਾ ਦਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ ਇਦੰ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਰਖੂ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ (ਪਾਰਾ॰ ੬੩੧ ਆਦਯੋ) ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ, ਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਦਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਿਸੁੰ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਨ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤੁੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਧੋਵਾਪਨਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਵਿਯ ਅਪਰਭਾਗੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ ਚੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤਾ''ਤਿ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਤੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਤ੍ਥ ''ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਦਾਨਮਧਿਪ੍ਪੇਤੰ, ਨ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਵਦਤਿ ਕਿਰ, ਵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬੰ।

ਚੀਵਰਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਸੁਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੩੭. ਛਟ੍ਠੇ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਸਾਮੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਪਨ ''ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਸਾਮੰ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲੰ ''ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪਿਤਸੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਸੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਸਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਕਸ੍ਸਚਿ ਨਿਯਮਨੰ। ''ਸਾਮੰ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਥਾਪਿ ''ਸਾਮੰ ਵਾਯਾਪੇਯ੍ਯ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਾਯਾਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਵੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਪਨ ਆਸਨ੍ਨਪਦੇਨ ਯੋਜਨਾ ਕਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਮੰ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਹਤ੍ਥਕਮ੍ਮਯਾਚਨਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਤਨ੍ਤਵਾਯੋਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯੋ। ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣੰ ਚੇ, ਤਨ੍ਤੇ ਵੀਤੰਯੇਵ ਸਕਿੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੰ, ਪੁਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥਿ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਏਕੀਭਾਵੂਪਗਮਨਤੋ। ''ਸਚੇ ਪਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਵ ਚਿਨਸਾਟਕੰ ਵਿਯ, ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਾ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਪੁਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਪਟਿਲਾਭੇਨਾਤਿ ਵਚਨੇਨ ਵਾਯਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿਆਦਿ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਅਨ੍ਤੋਗਧੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਸੁਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਮਹਾਪੇਸਕਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪੨. ਵਿਸਿਟ੍ਠੰ ਕਪ੍ਪਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੇਨ ਵਿਸਿਟ੍ਠੰ ਕਤਞ੍ਚ ਪਮਾਣੰ, ਨ ਆਮਿਸਦਾਨੰ। ਕੇਸੁਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ''ਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭਾਗੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤੰ ਨ ਸਮੇਤੀਤਿ।

ਮਹਾਪੇਸਕਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪੬. ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ, ''ਯਾਵ ਪਵਾਰਣਾ ਪਵਾਰਿਤਾ''ਤਿ ਚ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੰ ਮਿਚ੍ਛਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾ ਚੀਵਰਕਾਲਸਮਯੰ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਸੁੰ। ਕਿਮਿਦੰ ਵਿਭਤ੍ਤੰ, ਉਦਾਹੁ ਅਵਿਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਵਿਭਤ੍ਤੰ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੰ ਵਾ। ਤੇਨੇਵ ਪਰਤੋ ''ਅਮ੍ਹਾਕੰ, ਆਵੁਸੋ, ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਵਿਭਤ੍ਤੰ ਪਨ ਸਙ੍ਘਿਕਤ੍ਤਾ ਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਕਰੋਤਿ।

ਅਪਿਚ ''ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਾਮਞ੍ਞਵਚਨੇਨ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ, ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਾ ਯਾਵ ਪਵਾਰਣਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵ ਸਙ੍ਘਿਕਤ੍ਤਾ, ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਮ੍ਪਿ ''ਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥਕਾਲੇ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਤਾਦਿਸਞ੍ਹਿ ਯਾਵ ਵਸ੍ਸੰਵੁਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਨ ਤਸ੍ਸੇਵ, ਦਾਯਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕੰ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਇਤੋ ਤਤਿਯਵਸ੍ਸੇ, ਚਤੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸੇ ਵਾ ''ਪਵਾਰਣਾਯ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਦਾਨਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰

੨.੬੪੬-੯ ਆਦਯੋ) ਪਾਕਟੋ। ਤਾਨਿ ਚੀਵਰਕਾਲਸਮਯਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਨੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਸਮਯੋ ''ਕਾਲੇਪਿ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਾਲੋ''ਤਿ ਆਗਤੋ, **ਗਣਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾ**ਦੀਸੁ ''ਸਮਯੋ''ਤ੍ਵੇਵ ਆਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਤੇਸਂ ਏਕਤ੍ਥਤਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਏਕਤੋ ''ਚੀਵਰਕਾਲਸਮਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਮਾਤਿਕਾਯਂ** ਪਨੇਤ੍ਥ ਤਾਦਿਸਂ ਚੀਵਰਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵਂ ਉਪਗਤਂ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਨੇਵ ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ"**ਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਟਿਯਾ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਹਿ ਦਾਤੁਂ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇ ਏਵ ਦਾਨਕਿਚ੍ਚਂ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਥਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਂ ਅਤ੍ਥਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ, ਯਂ ਨ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਭਾਵੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਕਾਲੇਯੇਵ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ, ਯਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਭਾਵੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਯੇ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਅਤ੍ਥਿ ਸਮਯੇ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵਂ ਅਨੁਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ, ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕਭਾਵਂ ਵਾ ਦਾਯਕਸਨ੍ਤਕਭਾਵਂ ਵਾ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ, ਈਦਿਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸਞ੍ਞਾਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਂ ਅਤਿਰੇਕਸਂਵਚ੍ਛਰਮ੍ਪਿ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਲਭਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵਂ ਅਨੁਪਗਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਦਸਾਹਾਨਾਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਮੇਤਨ੍ਤਿ। ਦਸਾਹਤੋ ਪੁਰੇਤਰਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਪਵਾਰਣਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਕਭਾਵੂਪਗਤਮੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਦਸਾਹਾਨਾਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਤੋ ''ਅਨ੍ਤੋਸਮਯੇ ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ, ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੀ''ਤਿ **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਞ੍ਞਾਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਕਂ ਪਨ ਪਰਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਤਾਯ ਸਕਭਾਵਂ ਅਨੁਪਗਤਂ, ਨ ਹਿ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਧਿਟ੍ਠੇਤਿ, ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੀ''ਤਿ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ, ਨ ਚ ਤਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਾਭਾਵਤੋ, **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਾਕਟੋਵ। ਕਤਮਂ ਸਞ੍ਞਾਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਚੀਵਰਂ ਸਙ੍ਘਿਕਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ''ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਸੁਖਂ ਦਾਤੁਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਹਿ ਪਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

''ਤਤੋ ਪਰਂ ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਪਰਿਹਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸਾਹਪਰਮਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਅਨੁਪਗਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਇਤੋ ਸਮਯਤੋ ਉਦ੍ਧਮੇਵ ਦਸਾਹਸ੍ਸ ਅਨੁਪਗਤਤ੍ਤਾ ਸਮਯਤੋ ਪਰਂ ਦਸਾਹਂ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **"ਏਤਂ ਪਰਿਹਾਰਂ ਲਭਤਿਯੇਵਾ"**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਏਕਾਦਸਮਂ ਅਰੁਣਂ ਚੀਵਰਮਾਸੇ ਉਟ੍ਠੇਤੀ''ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਲਿਖਿਤਂ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਅਨਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਏਕਾਦਸਦਿਵਸੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਲਭਤੀ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਇਤਰਮ੍ਪਿ ਅਨਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਾਦਿਂ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ, ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਮੁਖੇਨਾਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਕਤਰਂ ਸੁਭਾਸਿਤਂ? ਉਭਯਮ੍ਪੀਤਿ ਏਕੇ। ਕਥਂ? ਪਠਮਂ ''ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਦਸਦਿਵਸਾਧਿਕੋ ਮਾਸੋ, ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਦਸਦਿਵਸਾਧਿਕਾ ਪਞ੍ਚਮਾਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮੇਤਿ, **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦ**ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ''ਏਕਾਦਸਦਿਵਸਾਧਿਕੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਦੁਤਿਯਂ ''ਦਸਾਹਾਨਾਗਤਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਦਸਾਹੇਨ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮੇਤਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਨਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ''ਪਞ੍ਚਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਨਿਧਾਨਕਾਲੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਤਥਾ **ਗਣ੍ਠਿਪਦ**ਲਦ੍ਧਿਯਾ ''ਨਵਾਹਾਨਾਗਤਂ ਕਤ੍ਤਿਕਤੇਮਾਸਿਕਪੁਣ੍ਣਮ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ''ਕਾਮਞ੍ਚੇਸ ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਸਿਦ੍ਧੋ, ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਨ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਵਿਯ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਠਪਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਪਾਠੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਕੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਾਰੋਤਿ? ਯੋ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋਵ ਸਾਰੋ। ਤੇਨੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਨ ''ਪਞ੍ਚਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਚ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਸਨ੍ਦਨਤੋ, ''ਦਸਾਹਾਨਾਗਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਂਸਨ੍ਦਨਤੋ ਚ ਏਤ੍ਥ **ਗਣ੍ਠਿਪਦ**ਲਦ੍ਧਿਪਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮੇਤਿ।

ਕਥਂ? ਯਸ੍ਮਾ ਪਵਾਰਣਾਦਿਵਸੇ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਦਸਮੇਨ ਅਹੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਛਟ੍ਠਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨਵਦਿਵਸਾ ਦਸ ਅਹਾਨੀਤਿ ਦਸਾਹਂ, ਤੇਨ **ਦਸਾਹੇਨ,** ਸਹਯੋਗਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ। ਕਤ੍ਤਿਕਤੇਮਾਸਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ ਚੀਵਰਸਮਯਂ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਨਾਗਤਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾ ਅਪਰਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾਯ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੋ ''ਚਾਤੁਮਾਸਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ , ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਕਾਲਂ ਨਿਯਮਿਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ''ਛਟ੍ਠਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰਂ ਅਚ੍ਚੇਕਮੇਵ ਨ

ਹੋਤਿ। ਪਠਮਕਥਿਨੇਨ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ''ਤਿ **ਪੋਰਾਣਟ੍ਠਕਥਾਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਉਪਰਿ ''ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਗਹੋ ਚ। ਨ ਚ ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ,** ਯੁਤ੍ਤਿਤੋ ਵਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਦਸਾਹਾਧਿਚ੍ਚਕਾਰਿਕਾ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਾਯਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਕਾਲਸਮਯਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਤ੍ਤਿਕਾ ਏਵ ਹਿ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ **ਪਰਿਵਾਰੇ** (ਪਰਿ॰ ੪੭-੫੩) ''ਕਿਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿ''ਨ੍ਤਿ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਂ ਚੀਵਰਕਾਲਂ ਨਾਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਬ੍ਬਂ, ਇਤਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਇਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਸ੍ਸੇਵ ਅਪਰਾਧਦਸ੍ਸਨਤੋ, ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਾਭਾਵਾ , ''ਕਾਮਞ੍ਚੇਸ ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਸਿਦ੍ਧੋ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਵਿਰੋਧਤੋ ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਚਨਾਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ।

ਕਥਂ? ਦਸਾਹੇਨ ਸਹ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਾ ''ਅਨਾਗਤਾ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦਸਾਹਤੋ ਅਞ੍ਞਾ ਸਾ ਪੁਣ੍ਣਮਾਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਨਞ੍ਞਾ ਚੇ, **ਸਹ**-ਸਦ੍ਦੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਨ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯੋਗੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, **ਅਨਾਗਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਚ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਆਗਤਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾ ਏਵ ਹਿ ਸਾ ਪੁਣ੍ਣਮਾ। ਚੀਵਰਸਮਯਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਤ੍ਤਾ ਏਕੀਭਾਵਂ ਅਨਾਗਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਗਤਾਯੇਵਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਥਾਪਿ **ਅਨਾਗਤ**-ਸਦ੍ਦਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਆਗਮਨਸਮ੍ਭਵੇ ਸਤਿਯੇਵ ਹਿ **ਅਨਾਗਤ**-ਸਦ੍ਦੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਨ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵਾ ''ਅਨਾਗਤਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵਿਯ ਖਣਤ੍ਤਯਂ, ਸਾ ਚ ਪੁਣ੍ਣਮਾ ਨ ਕਦਾਚਿ ਸਮਯਭਾਵਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਅਯੁਤ੍ਤਮੇਵ। ''ਤਤੋ ਪਰਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਪਨ ਵਚਨਂ ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਅਪਿਚ ਪਵਾਰਣਾਯਂ ਅਰੁਣੇ ਚ ਉਟ੍ਠਿਤੇ ਸਾ ਪੁਣ੍ਣਮਾ ਚੀਵਰਸਮਯਂ ਏਕਾਹਾਨਾਗਤਾ ਏਵਾਪਜ੍ਜਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਹਯੋਗਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਏਕੀਭਾਵਗਤਾਪਿ ਸਾ ਚੀਵਰਸਮਯਂ ਅਨਾਗਤਾ ਏਵ ਜਾਤਾਤਿ ਸਬ੍ਬਦਾ ਨ ਤਥਾਵਿਗ੍ਗਹਕਰਣਵਚਨਤ੍ਥਂ ਕੋਚਿਦੇਵ ਵਚਨਤੋ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਦਸਦਿਵਸਾਧਿਕੋ ਮਾਸੋ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਤਂ ਪਾਰਿਪੂਰਿਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਪਞ੍ਚਮਿਯਞ੍ਹਿ ਪੁਰੇ ਅਰੁਣਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਸ੍ਸ ਦਸਦਿਵਸਾਧਿਕੋ ਮਾਸੋਯੇਵ ਪਰਿਪੂਰੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਪਿਚ ਤਸ੍ਸਾ ਪਞ੍ਚਮਿਯਾ ਦਿਵਸਭਾਗੋਪਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ ''ਹਿਯ੍ਯੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਪਗੇਵ ਪੁਰੇ ਅਰੁਣਂ, ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਹਿਯ੍ਯੋ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਅਮ੍ਹਾਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ''ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ 'ਛਟ੍ਠਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਠਮਪਾਠਸ੍ਸ ਵਸੇਨ 'ਅਨਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਤਿਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਏਤਂ ਪਰਿਹਾਰਂ ਲਭਤਿਯੇਵਾ'''ਤਿ ਚ ''ਦਸਦਿਵਸਾਧਿਕੋ ਮਾਸੋ''ਤਿਆਦਿ ਚ ਯਂ ਲਿਖਿਤਂ। ਤਂ ਨ, ''ਪਞ੍ਚਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਪਾਠੇ ਸਜ੍ਜਿਤੇਵ ਏਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਨ ਤਾਨਿ ਠਾਨਾਨਿ ਪੁਨ ਸਜ੍ਜਿਤਾਨਿ। ਯਥਾਠਿਤਵਸੇਨੇਵ ਅਜ੍ਝੁਪੇਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪੁਣ੍ਣਮਾਯਂ ਅਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ**। ''ਪਵਾਰਣਾਮਾਸਸ੍ਸ ਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖਪਞ੍ਚਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਪਾਠੇ ਸਜ੍ਜਿਤੇ ਏਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਨਿਧਾਨਕਾਲੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ, ''ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਚੀਵਰਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਪਾਠੋ। ''ਛਟ੍ਠਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਚ ''ਕਾਮਞ੍ਚੇਸ ਦਸਾਹਪਰਮ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਚ ਯਂ ਲਿਖਿਤਂ, ਤਂ ਨ ਪਾਠੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਾਦਸਦਿਵਸਂ ਪਰਿਹਾਰਂ ਲਭਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਆਚਰਿਯੇਨ ''ਪਞ੍ਚਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ''ਤਿ ਲਿਖਾਪਿਤੋ ਕਿਰ। ''ਪਵਾਰਣਾਮਾਸਸ੍ਸ ਜੁਣ੍ਹਪਕ੍ਖਛਟ੍ਠਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਨਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਤਿਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਏਤਂ ਪਰਿਹਾਰਂ ਲਭਤਿਯੇਵਾਤਿ ਪਾਠੋ''ਤਿ ਚ ''ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਏਕਾਦਸਦਿਵਸਾਧਿਕੋ ਮਾਸੋ, ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਏਕਾਦਸਦਿਵਸਾਧਿਕਾ ਪਞ੍ਚਮਾਸਾਤਿ ਪਾਠੋ''ਤਿ ਚ ਏਤ੍ਥ ਪਪਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ, ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇਨ ਵਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਚ੍ਚੇਕਚੀਵਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਸਾਸਙ੍ਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੫੨. “**ਤਿਣ੍ਣੰ ਚੀਵਰਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਚੀਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਤਿਚੀਵਰੇ ਏਵ ਅਯੰ ਵਿਧਿ, ਇਤਰਸ੍ਮਿੰ ਯਥਾਸੁਖਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁੱਤੁੰ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਅਤਿਰੇਕਛਾਰਤ੍ਤੁੰ ਵਿਪ੍ਪਵਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਸੇਨਾਸਨੇ ਵਾਸੋ ਨ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁੱਤੁੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਚੀਵਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਜਾਨਨਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ‘‘ਆਰਞ੍ਞਕੰ ਨਾਮ ਸੇਨਾਸਨੰ ਪਞ੍ਚਧਨੁਸਤਿਕੰ ਪਚ੍ਛਿਮ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਤਿਰੇਕਤੋਪਿ ਵੁੱਤੁੰ, ਆਰਞ੍ਞਕਮੇਵ ਪਨ ਸੇਨਾਸਨੰ ਹੋਤਿ, ਧੁਤਙ੍ਗੰ ਰਕ੍ਖਤਿ ਚੀਵਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਜਾਨਨਪਲਿਬੋਧਸਮ੍ਭਵਤੋ।

੬੫੩. ‘‘ਗਾਵੁੱਤਤੋ ਅਤਿਰੇਕਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਲਭਤੀ’’ਤਿ ਯੰ ਵੁੱਤੁੰ, ਤੰ ਕਥੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ‘‘ਸਿਯਾ ਚ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਕੋਚਿਦੇਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਤੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾਯਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੇਪਿ ਸਿਯਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ‘‘ਪੁਨ ਗਾਮਸੀਮੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਤੀ’’ਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ତਿਵਾਰੇ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਏਵੰ ‘‘ਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣੇ ਨ ਲਭਤੀ’’ਤਿ ਇਦੰ ਕਿਨ੍ਤਿ? ਇਦੰ ਨਿਬਦ੍ਧਾਵਾਸਵਸੇਨੇਵ ਵੁੱਤੁੰ। ਤਤ੍ਥ ਧੁਤਙ੍ਗੰ ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਨ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਨ ਇਧ ਧੁਤਙ੍ਗਾਧਿਕਾਰੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਯੰ ਧੁਤਙ੍ਗਚੋਰੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਵੁੱਤੁਨ੍ਤਿ? ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਕਥੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਅਭਾਵਤੋ। ਧੁਤਙ੍ਗਧਰਸ੍ਸ ਪਤਿਰੂਪਸੇਨਾਸਨਦੀਪਨਤੋ ਧੁਤਙ੍ਗਧਰਤਾ ਤਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਾ। ਵਚਨਪ੍ਪਮਾਣਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਵਚਨਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਚ **ਪਾਲ਼ਿਯੇ**ਵ ਪਮਾਣੰ। ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪੁਨ ਗਾਮਸੀਮੰ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਤੀ’’ਤਿ ਹਿ ਵੁੱਤੁੰ। ਗਾਮਸੀਮਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਕਿਤ੍ਤਕੰ ਕਾਲੰ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਪੁਨਦਿਵਸੇਯੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਮੇ ਅਰੁਣੇ ਨਿਬਦ੍ਧਾਵਾਸੇ ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਉਟ੍ਠੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਕੇ। ਅਨ੍ਤੋਛਾਰਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਯਾਵ ਨਿਬਦ੍ਧਾਵਾਸੰ ਨ ਕਪ੍ਪੇਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਯਾਵ ਮਗ੍ਗਪਰਿਸ੍ਸਮਵਿਨੋਦਨਾਤਿ ਏਕੇ। ਸਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਅਨ੍ਤੋਛਾਰਤ੍ਤੁੰ ਵਸਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਨਿਬਦ੍ਧਾਵਾਸਕਪ੍ਪਨੇ ਸਤਿ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਤੰਸਤ੍ਤਮੋ ਦਿਵਸੋ, ਤਦਹੇਵ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬੰ ਵਾਤਿ ਏਕੇ। ਸਚੇ ਅਨ੍ਤਰਾ ਨਵਮਗ੍ਗਪਾਤੁਭਾਵੇਨ ਵਾ ਨਵਗਾਮਸਨ੍ਨਿਵੇਸੇਨ ਵਾ, ਤੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਅਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਰਿਹਾਯਤਿ। ਤਦਹੇਵ ਚੀਵਰੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬੰ ਵਾ। ਛਾਰਤ੍ਤੰ ਵਿਪ੍ਪਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚੇ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਦਿਵਸਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ। ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਅਨਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋਤਿ ਏਕੇ। ਯੁਤ੍ਤਤਰੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਸਚੇ ਧੁਤਙ੍ਗਧਰੋ ਹੋਤਿ, ਗਾਮਸੀਮਾਯੰ ਅਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਪ੍ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤੇ ਠਾਨੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬੰ। ਪਠਮੰ ਬਦ੍ਧਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮੋ ਚੇ ਗਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਮਾਸੇ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਵਸਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ‘‘ਯਥਾਵੁੱਤਸੇਨਾਸਨੇ ਵਸਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਛਾਰਤ੍ਤਮੇਵ ਚੀਵਰੰ ਗਾਮੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਅਞ੍ਞੰ ਅਨ੍ਤੋਛਾਰਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਵਸਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ ਵੁੱਤੁੰ।

ਸਾਸਙ੍ਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਪਰਿਣਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੫੭. **ਦੇਥਾਵੁੱਸੋ ਅਮ੍ਹਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ ਨ ਹੋਤੀਤਿ? ਹੋਤਿ, ਯਦਿ ਏਵੰ ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਚ ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਕਿੰ ਨਾਨਾਕਰਣਨ੍ਤਿ? ਤੰ ਅਞ੍ਞਾਤਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤੇਯੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਇਦੰ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤੇਪਿ, ਤੰ ਅਨਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਸ੍ਸੇਵ, ਇਦੰ ਤਸ੍ਸਪਿ, ਤੰ ਚੀਵਰੰਯੇਵ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਇਦੰ ਅਚੀਵਰਮ੍ਪਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਇਦੰ ਤੰ ਅਨ੍ਤੋਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ ਕੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਇਮਿਨਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਤੋਤਿ ਏਕੇ। ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਙ੍ਗਸਿਦ੍ਧਿਤੋਤਿ ਏਕੇ। ਇਮਾਨਿ ਤਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਚੀਵਰਤਾ, ਸਮਯਾਭਾਵੋ, ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਤਾਯ ਚ ਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਸਙ੍ਘੇ ਪਰਿਣਤਭਾਵੋ, ਞਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮਨੰ, ਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਤੀਣਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਠਮੋ ਵਾਦੋ ਅਯੁਤ੍ਤੋ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਓਕਾਸੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ, ਪਰਿਵਾਰੇ** ਚ ਅਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਤਤ੍ਥ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ‘‘ਅਨਞ੍ਞਪਰਿਣਤਤਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਪਰਿਣਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦ੍ਵਯਸਿਦ੍ਧਿਤੋ, ਪਰਿਣਤਸਞ੍ਞਿਤੋ, ਆਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ ‘‘ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਵਦਤਿ, ‘‘ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਅਨੁਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ, ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ‘‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤੰ...ਪੇ॰... ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਨ

ਵੁਤ੍ਤੁੰ, ਯਤੋ ਸੁਦ੍ਧਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਸੇਨ ਆਗਤਤ੍ਤਾ। ‘‘ਅਞ੍ਞਚੇਤਿਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੁੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਚੇਤਿਯਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾਯੇਵ ‘‘ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤੰ...ਪੇ॰... ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਅਞ੍ਞਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੁੰ। ‘‘ਯਤੋ ਤਥਾ ਇਧ ਚ ‘ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤੰ...ਪੇ॰... ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ‘ਅਤ੍ਤਨੋਪੀ’ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੁੰ, ਤਥਾਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਪਨ ਇਧ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮਨਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਤਤੁਤ੍ਤਰਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ‘‘ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੫੨੬) ਪਦੰ ਵਿਯਾਤਿ ਏਕੇ। ਤੰ ਨ, ਏਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਣਾਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਪਨਾਹ –

> ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਞ੍ਞਤੋ ਲਾਭੰ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਨਤੰ।
> ਪਰਿਣਾਮੇਯ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮੇਯ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ। ਤਦੇਵ ਅਞ੍ਞਤੋ ਪਰਿਣਾਮੇਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਰਿਣਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਣਾਮੇਯ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਾਤਕਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਤੋ ਇਧ ਪਰਿਣਤਦ੍ਵਯੇ ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ’’ਤਿ ਪਦੰ ਨ ਵੁਤ੍ਤੁੰ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਕਟਮਤ੍ਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾ, ਅਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨੇਤੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤੀਨੰ ਯਥਾਗਮਮਞ੍ਞਤਰਾ ਚ ਇਧ ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਿ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਏਕਤੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਵਿਨਯਧਰਾਨੰ ਅਨਵਸੇਸਞਾਣਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਕਤੋ ਹੋਤੀਤਿ।

> ਇਤਿ ਤਿੰਸਕਕਣ੍ਡੰ ਸਾਰਮਣ੍ਡੰ,
> ਅਲਮੇਤੰ ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਸਾਰਮਣ੍ਡੇ।
> ਇਧ ਨਿਟ੍ਠਿਤਸਬ੍ਬਸਾਰਮਣ੍ਡੰ,
> ਵਿਨਯਵਸੇਨ ਪੁਨਾਤਿ ਸਾਰਮਣ੍ਡਨ੍ਤਿ॥

ਪਰਿਣਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਤ੍ਤਵਗ੍ਗੋ ਤਤਿਯੋ।

ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਚਿੱਤਿਯਵਣ੍ਣਨਾ

੫. ਪਾਚਿੱਤਿਯਕਣ੍ਡੋ

੧. ਮੁਸਾਵਾਦਵੱਗੋ

੧. ਮੁਸਾਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਵਾਦਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵਾਦਜਪ੍ਪਵਿਤਣ੍ਡਸਙ੍ਖਾਤੋ ਤਿਵਿਧੋਪਿ ਕਥਾਮੱਗੋ ''ਵਾਦੋ'' ਇੱਚੇਵ ਵੁੱਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਸੁ ''ਤਿੱਥਿਯੇਹਿ ਸੱਧਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾਦਂ ''ਸੇਸਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਛਲਜਾਤਿਨਿੱਗਹਟ੍ਠਾਨਕੁਸਲਤਾਯ ਕਦਾਚਿ ਕਤ੍ਥਚਿ **ਅਵਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ,** ਤਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਚਨਂ **ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ** ਪੱਛਾ **ਅਵਜਾਨਾਤਿ**। ਏਵਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਾ **ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞਂ ਪਟਿਚਰਤਿ**। ਏਵਂ ਪਵੱਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾ ਭਾਸਂ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਅਸੱਚਾਯਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਕੇਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸਂਵਾਦੇਨ੍ਤੋ ਏਵਂ ਸੋ ਵਾਦਕ੍ਖਿੱਤੋ ਸਮਾਨੇ ਪਾਚਿੱਤਿਯਵੱਥੁੱਞ੍ਚ ਪਰਿਪੂਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਤੀਤਿ ਏਵਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅੱਤੁਨੋ ਵਾਦੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ ਅਨੱਤਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੭੯; ਚੂਲਨਿ॰ ਅਜਿਤਮਾਣਵਪੁੱਛਾਨਿੱਦੇਸ ੭; ਨੇੱਤਿ॰ ੫; ਮਹਾਨਿ॰ ੨੭) ਪਠਮਮਾਰੱਧੇ ਅੱਤੁਨੋ ਵਾਦੇ। ''ਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਤਦਨੱਤਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੫) ਨੇ ਸਮਯੋ। ''ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗੱਛਤਿ। ''ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਮਂ ਸੁਖ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੨੦੩-੨੦੪; ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੧੫) ਵੁੱਤੱਤਾ ਪਨ ਤਂ ਨ ਦੁਕ੍ਖਂ। ਨੋ ਠਾਨਮੇਤਂ ਵਿੱਜਤਿ। ਅਯਂ ਪਰਵਾਦੀ ''ਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਤਦਨੱਤਾ''ਤਿ ਸੁੱਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਿੱਧਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਭਮੇਤ੍ਵਾ ''ਵਿਰੋਧਿ ਵਿਰੁੱਧੋ''ਤਿ ਵੁੱਤਂ ਦੋਸਂ ਆਰੋਪੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਠਮਵਾਦੇ ਕਞ੍ਚਿ ਦੋਸਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਆਰੋਪਿਤੇ ਵਾ ਦੋਸੇ ਅਨਾਰੋਪਿਤੇ ਵਾ ''ਨਾਯਂ ਮਮ ਵਾਦੋ''ਤਿ ਤਂ ਅਵਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ''ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਸਸ੍ਸਤ''ਨ੍ਤਿ, ''ਅਨੱਤਾ ਇਤਿ ਨਿੱਛਯਾ''ਤਿ ਚ ਸੁੱਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਵਾਦਸ੍ਸ ਨਿੱਦੋਸਤਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ''ਮਮੇਵ ਅਯਂ ਵਾਦੋ''ਤਿ ਤਮੇਵ ਪੱਛਾ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ। ਏਵਂ ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਵੁੱਤਮਾਨਿਸਂਸਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਨ੍ਤੋ ਤਂ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਯਦਿ ਅਨੱਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ, ਧਮ੍ਮਾ ਏਵ ਨ ਤੇ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਸਭਾਵਂ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀਤਿ ਹਿ ''ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਵੁੱਚਨ੍ਤਿ।

ਅਯਞ੍ਹਿ **ਅੱਤ**-ਸੱਦੋ ਸਭਾਵਵਾਚੀਤਿ ਏਵਂ ਆਰੋਪਿਤੇ ਵਾ ਦੋਸੇ ਅਨਾਰੋਪਿਤੇ ਵਾ ਦੋਸੋਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ''ਨਾਯਂ ਮਮ ਵਾਦੋ''ਤਿ ਤਮੇਵ ਪਠਮਵਾਦਂ ਪੱਛਾ ਅਵਜਾਨਾਤਿ। ਅਥ ਸੋ ਪਰਵਾਦੀ ਸਪਕ੍ਖਂ ਪਟਿਸੇਧੇ ਪਟਿਜਾਨਨੱਤਾਪਨਯਨਂ । ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ ਪਤਜਾਸ੍ਸ ਇਤਿ ਵਚਨਤੋ ''ਪਟਿਞ੍ਞਾ ਅਞ੍ਞਾ ਸੋ ਨਾਮ ਤੇ ਨਿੱਗਹੋ''ਤਿ ਵੁੱਤੋ। ਸਭਾਵਾਤਿਰਿੱਤਂ ਅੱਤਂ ਪਟਿਸੇਧਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਸਭਾਵਤੋ ਅਤਿਰਿੱਤਂ ਬਾਲਪਰਿਕਪ੍ਪਿਤਮੱਤਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਨੱਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਮੇ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਥਾ, ਸਾ ਚ ਤਦਵੱਥਾਯੇਵਾਤਿ ਨ ਮੇ ਤਂ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤੱਤਾਪਨਯਨਂ ਅੱਥਿ, ''ਨਾਯਂ ਮਮ ਵਾਦੋ''ਤਿ ਅਵਜਾਨਨਂ ਪਨ ਸਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅੱਤਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਨੱਤਾ ਸਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਨ ਵਦਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਕਤਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਤਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤੱਤਾਪਨਯਨਂ ਕਾਰਣਂ ਪਟਿੱਛਾਦੇਤਿ। ''ਅਨੱਤਾ ਸਬ੍ਬੇਵ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਨ ਵੱਤਬ੍ਬਂ **''ਅੱਤ**-ਸੱਦੱਸ੍ਸ ਸਭਾਵਵਾਚਿੱਤਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਕਾਰਣਂ ਪਟਿੱਚ ਤੇਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤੱਤਾਪਨਯਨਂ ਕਤਂ। ਤਮਞ੍ਞਕਾਰਣਂ ਪੱਛਾ ਦਸ੍ਸਿਤੇਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਪਟਿੱਛਾਦੇਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਕੇਵਲਂ ਯਥਾਦਸ੍ਸਿਤਨਯੇਨ ਸੋ ਅੱਥਮੇਵ ਅਵਜਾਨਾਤਿ, ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ ਚ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਵਚਨਮ੍ਪਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧) ''ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਤੋ''ਤਿ ਪਠਮਂ ਕਾਰਣਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਰਵਾਦਿਨਾ ''ਯਦਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਤੋ ਅਨਿੱਚਂ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਤੇ ਅਨਿੱਚਂ ਸਿਯਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੇ ''ਨ ਮਯਾ 'ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਤੋ'ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵੁੱਤਂ, 'ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਤੋ'ਤਿ ਮਯਾ ਵੁੱਤਂ, ਤਂ ਤਯਾ ਬਧਿਰਤਾਯ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖਿਤਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। 'ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਤੋ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ 'ਜਾਤਿਧਮ੍ਮਤੋ'ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਤੀ''ਤਿ ਵੁੱਤਂ। ''ਅਵਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਤਂ ਅਵਜਾਨਨਂ ਇਮਿਨਾ ਪਟਿੱਛਾਦੇਤਿ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

੨. **ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਯਂ ਦੀਪੇਤੀਤਿ।

੩. ਅਪਿਚ **ਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮਿਚ੍ਛਾਵਾਚਾਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ। ਸੀਹਲਾਦਿਨਾਮਭੇਦਗਤਾਤਿ ਕੇਚਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਵਦਤੋ ਵਚਨਂ, ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਚੇਤਨਾਤਿ ਉਭਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਮਾਤਿਕਾਯਂ** ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** ਤਂ ਵਚਨਂ ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਨਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਵਾਚਸਿਕਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਚ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ''ਏਵਂ ਵਦਤੋ ਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਵੋਹਾਰੇਨ ਵਤ੍ਵਾ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਕਾ ਵਾ ਚੇਤਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਦਤਿ। **ਓਲਾਰਿਕੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਚੇਤਨਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਾਚਾਨਂ ਸੁਖੁਮਤ੍ਤਾ ਵਿਸਯਵਸੇਨੇਵ ਕਤਾਤਿ।

੯. **ਦਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠੋ ਅਸ੍ਸ, ਅਨੇਨ ਵਾ ਉਪਚਾਰਜ੍ਝਾਨਵਸੇਨ ਨ ਮਯਾ ਅਬਜਾਵਟੋ ਮਤੋ, ''ਨ ਮਯਾ ਪਵਨ੍ਤੋ ਪਟੋ ਦਿਟ੍ਠੋ''ਤਿਆਦਿਂ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਰਮਤ੍ਥਸੁਞ੍ਞਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ਏਵ ''ਇਤ੍ਥਿਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਨ ਚ ਪੁਰਿਸ''ਨ੍ਤਿ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਨ ਮੁਸਾਵਾਦੋ।

੧੧. **ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿਯੇ**ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਕੇਲਿਂ ਕੁਰੁਮਾਨੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ''ਵਾਚਾ ਗਿਰਾ...ਪੇ॰... ਵਾਚਸਿਕਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਉਜੁਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਕਾਯੋ ਨ ਉਜੁਕੋ।

ਮੁਸਾਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਓਮਸਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩. **''ਪੁਨ ਅਰੇ ਪਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਪੁਨ ਤਂ ਠਾਨਂ ਪਰਿਵਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਅਰੇ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾਰਪ੍ਪਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਮਿਂ। **ਪੁਨ ਅਰੇ**ਤਿ ਪੁਨ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਰੇ ਭੂਮਿਂ ਪਤ੍ਤੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਕੇਚਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਵਿਯ। **ਜਾਪਿਤੋ**ਤਿ ਪਰਾਜਿਤੋ, ''ਪਰਾਜਿਤੋ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਪਾਪੇਸੀ**ਤਿ ਅਭਿਭਵਸਿ। ਮਨਾਪਂ ਭਾਸਮਾਨਸ੍ਸ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਗਰੁਂ ਭਾਰਂ। **ਉਦਬ੍ਬਹੀ**ਤਿ ਆਕਡ੍ਢੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਨਾਦਰਤ੍ਥੇ ਵਾ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। **ਧਨਞ੍ਚ ਨਂ ਅਲਾਭੇਸੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਸੋ ਧਨਂ ਅਲਭਿ, ਤਥਾ ਅਕਾਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੧੫. **ਪੁਬ੍ਬੇ**ਤਿ ਨਿਦਾਨੇ। **ਅਵਕਣ੍ਣਕ**ਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਕਣ੍ਣਕਨਾਮਂ। **ਜਵਕਣ੍ਣਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਞ੍ਕਕਣ੍ਣਕਨਾਮਂ। **ਧਨਿਟ੍ਠਕਂ** ਧਨਵਡ੍ਢਕਨਾਮਂ, ਸਿਰਿਵਡ੍ਢਕਨਾਮਂ **ਕੁਲਵਡ੍ਢ**ਕਸ੍ਸੇਵ ਨਾਮਂ। **ਤਚ੍ਛਕਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਖਣਨਕਮ੍ਮਕਾਰਾ ਕੋਟ੍ਟਕਾ, ਪਾਸਾਣਕਮ੍ਮਕਾਰਾਤਿ ਕੇਚਿ। **''ਮੁਦ੍ਦਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਗਣਨਾ। **ਗਣਨਾ**ਤਿ ਮਹਾਗਣਨਾ''ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **''ਮਧੁਮੇਹਂ** ਓਮੇਹ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਥੂਲਕਾਯਸ੍ਸ ਮਂਸੂਪਚਯੋਤਿ ਏਕੇ। ਯਭ ਮੇਥੁਨੇ। ਵੀਤਰਾਗਤਾਦੀਹਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੋਪਿ ਕਿਲੇਸੇਹੇਵ ਕਿਰ ਅਕ੍ਕੋਸਤਿ ਨਾਮ, ਤਥਾ ''ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਕ੍ਕੋਸਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਏਕੇ। ਲਿਙ੍ਗਾਯਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਚ੍ਚੋਦਾਤਾਦਿਪਿ ਲਿਙ੍ਗਮੇਵ ਜਾਤਂ।

੧੬. ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵ**ਦੇਤੀ**ਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸੋ। **ਭਣਤੀ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਵ**ਦੇਤੀ**ਤਿ ਵਾ ਇਮਿਨਾ ਪਰਵਿਞ੍ਞਾਪਨਂ ਦੀਪੇਤਿ।

੨੬. ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸਵਾਰੇਸੁ ਪਨ ''ਏਵਂ ਵਦੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਸ੍ਸਿਤਉਦ੍ਦੇਸਕ੍ਕਮਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ''ਹੀਨੇਨ ਹੀਨਂ, ਹੀਨੇਨ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਂ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੇਨ ਹੀਨਂ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠੇਨ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਜਾਤਜਾਦੀਸੁ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਚਤੁਧਾ ਚਤੁਧਾ ਦਸ੍ਸਿਤਉਦ੍ਦੇਸਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨਂ ''ਏਵ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਰੋਤਿ। ''ਹੀਨੇਨ ਹੀਨਂ ਵਦੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਹਿ ''ਏਵਂ ਵਦੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸੋ ਆਕਾਰੋ ਨਿਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸੇਨ ਸੋ ਆਕਾਰੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਏਵਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਾਭਾਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ, ਅਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਅਨਿਯਮਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ। ''ਸਨ੍ਤਿ ਇਧੇਕਚ੍ਚੇ ਚਣ੍ਡਾਲਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਹਿ ਅਨਿਯਮਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਚਣ੍ਡਾਲਂ ਵਾ ਅਚਣ੍ਡਾਲਂ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਨਿਯਮਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਾਵਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਸ੍ਸਿਤਉਦ੍ਦੇਸਕ੍ਕਮਨਿਦਸ੍ਸਨਸਿਦ੍ਧਿਤੋਤਿ? ਨ, ''ਵਦੇਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਯੋਜਿਤੇ ''ਏਵ''ਨ੍ਤਿ ਪਦੇ ਇਮਂ ਨਾਮ ਆਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਅਨਵਬੋਧਤੋ। ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸਨਯੇਪਿ

ਪਰਵਿਵ੍ਵਾਪਨੇਯੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਵਿਯਾਤਿ ਨਿਯਮਨਪਯੋਜਨਂ ਵਾ ''ਵਦੇਤੀ''ਤਿ ਪਦਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮੀਪੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਆਣਾਪੇਨ੍ਤੋ ਹੀਨੇਨ ਹੀਨਂ ਵਦੇਤਿ ਭਣਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ। ਸਚੇ ਸਯਂ ਹੀਨੋ ਹੀਨੇਨ ਹੀਨਂ ਚਣ੍ਡਾਲਂ...ਪੇ॰... ਪੁਕ੍ਕੁਸਂ ''ਪੁਕ੍ਕੁਸੋ''ਤਿ ਭਣਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਵਾਚਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ, ਏਸ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸਵਾਰੇਸੁਪੀਤਿ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦੁਟ੍ਠਦੋਸੇਸੁ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਵਦੇਤਿ ਭਣਤੀ''ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਉਭਯਤ੍ਥ ਅਨਞ੍ਞਾਪਦੇਸਵਾਰਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸਵਾਰੇਸੁ, ਵਿਸੇਸੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਪਦੇਸਵਾਰੇਸੁ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਵਿਨਾਯੇਵ ਤੇਨ ਵਚਨਸਿਲਿਟ੍ਠਤਾਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਅਤ੍ਤੋ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਸਾਣਤ੍ਤਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਪਦਸਨ੍ਧਿ **ਵਦੇਤੀ**ਤਿ ਵਦ ਇਤੀਤਿ। ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ''ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਨ ਸਤ੍ਤਹਿਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਹਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਦਵਕਮ੍ਯਤਾ** ਨਾਮ ਕੇਲ਼ਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਅਸਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਦਵਕਮ੍ਯਤਾਯ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਮੇਵਾ''ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਾਪਗਰਹਿਤਾਯ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ।

ਓਮਸਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਪੇਸੁਞ੍ਞਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬-੭. ''ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਮੁਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ। ''ਇਮੇਸਂ ਸੁਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। **ਭੇਦਾਯਪੀ**ਤਿ ਭੇਦਾਯ। ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਤੋਯੇਵ ਨਿਪਜ੍ਜਨਤੋ **"ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪੇਸੁਞ੍ਞੇ"**ਤਿ ਬਹੁਵਚਨਂ ਕਤਂ।

੩੮-੯. ''ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਚਣ੍ਡਾਲੋ...ਪੇ॰... ਪੁਕ੍ਕੁਸੋਤਿ ਭਣਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੇਸੁਞ੍ਞਂ ਉਪਸਂਹਰਤੀਤਿ ਯੋਜਨਾ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਪੁਕ੍ਕੁਸੋਤਿ ਭਣਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਵਾਰੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨੋਪਿ ਨ ਉਦ੍ਧਟੋ ਓਮਸਵਾਦੇ ਦਸ੍ਸਿਤਨਯਤ੍ਤਾ, ਸਙ੍ਖੇਪਤੋ ਅਨ੍ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਵਾ। ਤਥਾ ਹਿ ਅਨ੍ਤੇ ਤੀਣਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਪਨ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੇਸੁਞ੍ਞਂ ਉਪਸਂਹਰਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਦਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਵਾ ਉਭਯਵਿਪਲ੍ਲਾਸਵਸੇਨ ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਤਾਨਿ ਏਕਤੋ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂਯੇਵ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੇਸੁਞ੍ਞਂ ਉਪਸਂਹਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਆਹ। ''ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਨੇਤੇਸੁ ਯਸ੍ਮਾ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਤਾਦਿਸਂਯੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਖੁਂਸੇਤੁਕਾਮੋ ਓਮਸਤਿ, ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਪੇਸੁਞ੍ਞਂ ਉਪਸਂਹਰਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ'ਤਿ ਇਦਂ ਆਦਿਪਦਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਅਨਵਸੇਸਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੇਵਲਂ **ਮਾਤਿਕਾਯਂ** ਭਿਕ੍ਖੁਪਦਾਭਾਵਤੋਯੇਵ ''ਭਣਤਿ ਉਪਸਂਹਰਤੀ''ਤਿ ਪਦਾਨਂ ਕਾਰਕਨਿਦ੍ਦੇਸਾਭਾਵੇ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਏਵ ਤਂ ਆਦਿਪਦਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਂ ਪਾਲ਼ਿਲੇਸਾਭਾਵਤੋ ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਕਮੇਵ। ''ਨ ਪਿਯਕਮ੍ਯਸ੍ਸ, ਨ ਭੇਦਾਧਿਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਉਪਸਂਹਰਣਾਪੇਕ੍ਖਂ ਸਾਮਿਵਚਨਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਸ੍ਸ ਵਚਨਪ੍ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਤੋ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਪਾਪਗਰਹਿਤਾਯ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ"**ਤਿ।

ਪੇਸੁਞ੍ਞਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫-੬. **ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਪਦਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਤੋਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਕ੍ਖਰਸਮੂਹੋ**ਤਿ ਅਸਮਤ੍ਤਪਦੇ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਤਂ ਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਤੇ ਏਵ। ਅਨੁਪਾਸਕਗਹਟ੍ਠੇਹਿ ਭਾਸਿਤੋ ਇਸਿਭਾਸਿਤਾਦਿਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇ ''ਦੇਵਤਾਭਾਸਿਤੋ''ਤਿ ਪਦਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਾ ਪਾਲ਼ਿ। **ਗਾਥਾਬਨ੍ਧੇਪਿ ਚ ਏਸ ਨਯੋ**ਤਿ ਏਕਮੇਵ ਅਕ੍ਖਰਂ ਵਤ੍ਵਾ

ਠਾਨਂ ਲਬ੍ਭਤਿ ਏਵ। ''ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਸੁਤ੍ਤਂ ਭਣਾਪਿਯਮਾਨੋ ਏਕਾਰਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਚੇ, ਅਨ੍ਵਕ੍ਖਰੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਦਂ ਵਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨ। ਪਦੇਸੁ ਏਕਂ ਪਠਮਪਦਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਚੇ, ਅਨੁਪਦੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਿਸ੍ਸਿਤੋ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਿਸ੍ਸਿਤਵਸੇਨ ਠਿਤੋ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਕਤਿਭਾਸਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਪਾਲ਼ਿਨਿਸ੍ਸਿਤੋ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਏਵਾਗਤੋ। **ਮਗ੍ਗਕਥਾ**ਦੀਨਿਪਿ ਪਕਰਣਾਨਿ।

੪੮. ਉਪਚਾਰਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥਂ। "**ਓਪਾਤੇਤੀ**ਤਿ ਏਕਤੋ ਭਣਤਿ ਸਮਾਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਪਲਾਲਦਮਨਮ੍ਪਿ ਸੀਲ਼ੁਪਦੇਸੋਪਿ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਥ ਖੋ ਤੇਸੁ ਯਂ ਯਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਤੋ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਤਦੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਹਿ ਸਿਥਿਲਂ ਕਤਂ। ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਤੋ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬਹੁਲਤਾਯ ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯੇਨ ਤੇਸੁ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਤਸ੍ਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਪਕਾਸਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸਬ੍ਬੇਸਮੇਵ ਵਚਨਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਆਚਰਿਯੋ ਠਿਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ ਪਾਠਂ ਦੇਤਿ, ''ਨ ਠਿਤੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਪਾਠਦਾਨਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਤੋ ਨ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਛਤ੍ਤਪਾਣਿਕਾਦੀਨਂ ਪਾਠਦਾਨੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ, ਆਪਤ੍ਤਿਭਾਵੋ ਚ ਸਿਦ੍ਧੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

> ''ਉਭੋ ਅਤ੍ਥਂ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਉਭੋ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਪਸ੍ਸਰੇ।
> ਯੋ ਚਾਯਂ ਮਨ੍ਤਂ ਵਾਚੇਤਿ, ਯੋ ਚਾਧਮ੍ਮੇਨਧੀਯਤੀ''ਤਿ॥ (ਪਾਚਿ॰ ੬੪੭)।

ਏਤ੍ਥ ਅਧੀਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਠਦਾਨਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਵ। **ਸੇਖਿਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੬੩੪) ''ਧਮ੍ਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ , ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮੇਵ ਧਮ੍ਮੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਸਙ੍ਖਾਰਭਾਸਾਦਿਵਸੇਨ ਚਿਰਤ੍ਤਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੇਖਿਯਵਸੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ, ਤਤੋ ਛਪਕਜਾਤਕਵਿਰੋਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਮਨ੍ਤਾਨਂ ਬਾਹਿਰਗਨ੍ਥਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਦਧਿਪ੍ਪਾਯਾਜਾਨਨਤੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ''ਬਾਹਿਰਕਗਨ੍ਥਸਙ੍ਖਾਤਮ੍ਪਿ ਮਨ੍ਤਂ ਉਚ੍ਚੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਾਚੇਤੁਂ ਮੇ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਮਨਾਪਂ, ਪਗੇਵ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ''ਤਦਾਪਿ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਮਨਾਪਂ ਨੀਚੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਚੇ ਆਸਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਮਨ੍ਤਂ ਵਾਚੇਤੁਂ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਏਤਰਹਿ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੪੭) ਹਿ ਅਯਂ ਪਾਲ਼ਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਂ। ਤੇਨੇਵ ''ਮਨ੍ਤਂ ਵਾਚੇਤੁਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਭੇਦੋ ਕਤੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਉਭਯਤ੍ਥ ''ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁ''ਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਾ ਵਦਾਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਨ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਾਮਣੇਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ, ਤਥਾ ਸਾਮਣੇਰੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਸਹਸਾ ਓਪਾਤੇਤਿ, 'ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਗੁਣਂ ਗਨ੍ਥਂ ਭਣਨ੍ਤਂ ਓਪਾਤੇਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਹਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦਿਸਤਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵੇਤਂ। ਸਚੇ ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਞ੍ਚ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਏਕਤੋ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ, ਅਥ ਖੋ ਨਂ 'ਏਕਤੋ ਮਾ ਵਦਾ'ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਪਿ ਏਕਤੋ ਵਦਨ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਵਤ੍ਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਸਹਸਾ ਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਏਕਤੋ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ 'ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਾ ਵਦਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਯਦਿ ਵਦਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ'ਤਿ। ਤਥਾਪਿ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਮਤਿਮਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਨ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਨਤ੍ਥਿ, ਨਤ੍ਥਿਭਾਵਤੋਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਤਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਅਵਚਨਂ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਅਯਮਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਚਾਰਣਾ – ''ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਾ ਵਦਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਯਦਿ ਵਦਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਯੁਤ੍ਤਮੇਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯਾਭਾਵਤੋ, ਭਾਵੇਪਿ ਸਜ੍ਝਾਯਕਰਣਾਦੀਸੁ ਤੀਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਚ। ਅਥ ਸਾਮਣੇਰੇਨ ਬ੍ਯਤ੍ਤਤਾਯ ''ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਾ ਵਦਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਤਾਯ ਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਸਬ੍ਭਾਵਤੋ। ਸਹਸਾ ਚੇ ਵਦਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਤਦਭਾਵਤੋ। ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵਂ

''ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਾ ਵਦਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਯਂ ਵਦਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ। ਨ ਹਿ ਏਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ। ਯਦਿ ਏਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਯੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਇਮਿਨਾਵ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ''ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਮਾ ਵਦਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ। ਨ ਹਿ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾ ਇਧ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਤਿਯੁਤ੍ਤਂਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਕ੍ਖਰਤ੍ਥੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤ੍ਥੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਯਞ੍ਚ ਪਦਂ ਯਞ੍ਚ ਅਨੁਪਦਂ ਯਞ੍ਚ ਅਨ੍ਵਕ੍ਖਰਂ ਯਞ੍ਚ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ, ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ''ਪਦੇਨ ਵਾਚੇਤਿ, ਪਦੇ ਪਦੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ, ਅਕ੍ਖਰਾਯ ਵਾਚੇਤਿ, ਅਕ੍ਖਰਕ੍ਖਰਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਦ੍ਵਯਂ ਯੋਜਿਤਂ, ਤਂ ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਪਦੇਨ ਅਨੁਪਦਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਂ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਅਨੁਪਦਨ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਪਾਦੋ। ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਪੁਰਿਮਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨ ਸਦਿਸਂ ਪਚ੍ਛਾਬ੍ਯਞ੍ਜਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੫), ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੁਪਦੇਕਦੇਸਮਤ੍ਤਮੇਵ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ''ਅਕ੍ਖਰਾਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸਮੂਹੋ ਪਦ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਦਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤੇਨ ਅਨੁਪਦਾਦਿਤ੍ਤਯਗ੍ਗਹਣਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵਚਨਵਿਸੇਸਤੋ। ਪਦੇਨ ਵਾਚੇਨ੍ਤੋ ਹਿ ਪਦੇ ਵਾ ਅਨੁਪਦੇ ਵਾ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਅਕ੍ਖਰੇਨ। ਅਕ੍ਖਰੇਨ ਵਾਚੇਨ੍ਤੋ ਪਨ ਪਦਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਹਿ ''ਵਰੋ ਵਰਞ੍ਞੂ ਵਰਦੋ ਵਰਾਹਰੋ''ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਠਮਂ ਵ-ਕਾਰਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯਾਦਿਵ-ਕਾਰੇ ਓਪਾਤੇਤਿ, ਪਠਮਂ ਰੋ-ਕਾਰਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯਰੋ-ਕਾਰੇ ਓਪਾਤੇਤਿ, ਪਠਮਂ ਰ-ਕਾਰਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤੋ ਦੁਤਿਯਰ-ਕਾਰੇ ਓਪਾਤੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨੁਲੋਮਤੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਏਵਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ''ਪਦੇ ਪਦੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਵਚਨਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਦੇ ਏਕਾ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਰੂਤਿ ਓਪਾਤੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਕਲਂ ਪਾਦਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਠਮਅਕ੍ਖਰਮਤ੍ਤੇ ਏਕਤੋ ਵੁਤ੍ਤੇ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ''ਅਕ੍ਖਰਕ੍ਖਰਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਰੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਰੂਤਿ ਓਪਾਤੇਤੀਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਰੂ-ਕਾਰਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਭਾਵਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਤਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਅਕ੍ਖਰਾਯ ਵਾਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਅਕ੍ਖਰਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਵਚਨਸਿਲਿਟ੍ਠਤਾਵਸੇਨ ਵਾ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇ ਵੇਦਨਾਵਚਨਂ ਵਿਯਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਠਮਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦. ''ਨ ਸਹਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕੇਸੁਚਿ ''ਨ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾ ਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ, ਨ ਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਅਪਸ੍ਸੇਨਂ ਵਾਤਿ ਵਾਯਿਮਮਞ੍ਚਕਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਯਂ ਏਤੇਸਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਮ੍ਪੀਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਹਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ।

੫੨. ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੋ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਰਤ੍ਤਿਯਂ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਦ੍ਵੇਪਿ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਜਨੇਤੀਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ...ਪੇ॰... ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਭੂਤੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਪੁਰਿਸੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ''ਤਿ ਚ, ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ। **ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਾਮਾਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਂਯੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਕ੍ਖੀ ਪੇਤੀ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਭੂਤਾ ਨ ਗਹਿਤਾ ਤੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਤ੍ਤਾ। ''ਸਚੇ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਪਮੁਖੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ **ਸੀਹਲ਼ਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨਂ, ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਤੁਂ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਭੂਮਿਯਂ ਵਿਨਾ ਜਗਤਿਯਾ ਪਮੁਖਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਥਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪੁਨ ਵਸਤੀ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਵਸੇ ਵਸਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਨ੍ਨੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਨਿਪਨ੍ਨੇ। **ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਮਣ੍ਡਪਂ** ਨਾਮ ਮਹਾਵਿਹਾਰੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨਂ। ''ਤੀਣਿ ਚ ਦਿਵਸਾਨਿ ਦੁਕ੍ਕਟਖੇਤ੍ਤੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਦਿਵਸੇ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਪਤ੍ਤਿਪਹੋਨਕੇ ਸਯਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਵਦਨ੍ਤਿ ਕਿਰ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ।

ਪਠਮਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਦੁਤਿਯਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫. ‘‘ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਤੇ ਅਦ੍ਧਿਕਾ’’ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ। ‘‘ਏਕਰਤ੍ਤੁ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰੋ। ਪਣ੍ਡਕੇ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ ਮੂਲਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ, ‘‘ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦਯੋ ਇਤ੍ਥਿਯੋਵਾ’’ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਮਤਿਤ੍ਥੀ ਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ, ਅਨੁਪਾਦਿਨ੍ਨਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਇਧ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਕਰੋਤਿ। ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨ ਓਲੋਕੇਤਬ੍ਬਂ।

ਦੁਤਿਯਸਹਸੇਯ੍ਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੬. ‘‘ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਟਿਬਲਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਵਿਞ੍ਞੂ ਇਤ੍ਥਿਯਾਪਿ ਦੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਇਧ ਯਕ੍ਖੀਆਦਯੋ ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥੀ ਵਿਯ ਅਨੋਲ਼ਾਰਿਕਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਕਾ ਜਾਤਾ। ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਿਤ੍ਥਿਯਾ ਪਟਿਬਲਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਤਰਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਯੇਵਾਤਿ ਏਕੇ। **‘‘ਮਾਤੁਗਾਮਾਯਾ’’**ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਅਟ੍ਠਕਥਾਦਿਪਾਠਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਮਿਲ਼ਾਦਿਨਾ ਯਥਾਰੁਚਿ ਕਥੇਤੁਂ ਲਭਤਿ ਕਿਰਾ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਯਥਾ ਯਕ੍ਖੀਆਦਯੋ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਕਾ ਜਾਤਾ, ਤਥਾ ਪੁਰਿਸਵਿਗ੍ਗਹਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਨ ਯਕ੍ਖਾਦਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਠਿਤਸ੍ਸ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਮਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚੇ? ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਦੁਤਿਯਪਕ੍ਖਂ ਅਭਜਨਤੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਮਾਤੁਗਾਮੋਪਿ ਨ ਦੁਤਿਯੋ, ਪਗੇਵ ਯਕ੍ਖਾਦਯੋਤਿ। ਨ ਦੁਤਿਯਾਨਿਯਤੇ ਤਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ ਤਤ੍ਥ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਾਚਾਪੇਕ੍ਖਾ ਦੁਤਿਯਤਾ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਨਿਸਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖਾ, ਇਧ ਚ ਨ ਨਿਸਜ੍ਜਮਤ੍ਤਂ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਦੇਸਨਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਸਾ ਚ ਨਿਪਜ੍ਜਨਤੋ ਓਲ਼ਾਰਿਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਸਮਤ੍ਥਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।

ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਭੂਤਾਰੋਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੭. ‘‘ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁ ਚ ਇਦਞ੍ਚ ਏਕਮੇਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਤ੍ਥ ‘‘ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਅਰਿਯਮਿਸ੍ਸਕਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਦ੍ਵੇਪਿ ਏਕਸਦਿਸਾਨੀਤਿ ਮਮ ਤਕ੍ਕੋ। ‘‘ਅਰਿਯਾਪਿ ਪਟਿਜਾਨਿਂਸੁ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **‘‘ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਭੂਤਂ ਭਗਵਾ’’**ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਅਰਿਯਾਨਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਆਰੋਚਿਤਤ੍ਤਾ ‘ਭੂਤ’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਅਪਰੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੭੭. **ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵੁਤ੍ਤੇਹੀ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕੇ ਅਵੁਤ੍ਤੇਹੀਤਿ।

ਭੂਤਾਰੋਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਰੋਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੭੮-੮੦. ‘‘ਤੇਨੇਵ ਹਤ੍ਥੇਨ ਉਪਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਸੁਚਿਂ ਮੋਚੇਸੀ’’ਤਿ ਪਾਠੋ ਸਮ੍ਪਤਿਪਾਠੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ। ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਨੋ ਚੇ, ਪਾਲ਼ਿਯਂਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ। ‘‘ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੇਨਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਰੁਲ਼੍ਹੀਵਸੇਨ ਪਰੇਸੁ **‘‘ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪੇਨਾ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਸਮ੍ਭਵਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਹਿ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ।

੮੩. ਤਤ੍ਥ ''ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਅਜ੍ਝਾਚਾਰੇਪਿ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਵਤ੍ਥੁ। ''ਤਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਂ ਆਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਤ੍ਤਕਾਮਂ ਆਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਪਾਠੋ, ''ਅਯਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ।

ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਾਰੋਚਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਪਥਵੀਖਣਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੬. **ਕਟਸਕ੍ਖਰਾ** ਸੇਤਮਤ੍ਤਿਕਾ ਵਿਯ ਮੁਦੁਕਾ ਸਕ੍ਖਰਜਾਤਿ। **''ਅਕਤਪਬ੍ਭਾਰੇ**ਤਿ ਅਵਲਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਅਨੋਵਸ੍ਸਕਟ੍ਠਾਨਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਮੂਸਿਕੁਕ੍ਕੁਰ**ਨ੍ਤਿ ਮੂਸਿਕਾਹਿ ਉਦ੍ਧਟਪਂਸੁ। **ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਏਵਂ ਪਵਟ੍ਟਿਤੇ ਪਥਵੀ ਭਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਪਨ ਚੇ ਪਥਵੀਭੇਦਤ੍ਥਿਕਾ, ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਂਸੁਆਦਯੋ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਆਪਤ੍ତਿਕਰਾ। ਕੇਚਿ ''ਸਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਨਾਦੀਸੁ ਉਪਡ੍ਢੇ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਚੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਂ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਸਮ੍ਭਵਾ, ਇਧ ਪਨ ਜਾਤਪਥਵੀ ਚ ਅਜਾਤਪਥਵੀ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਏਕੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਵਚਨਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਚੇ? ਤਂ ਪਨ ਸਞ੍ਞਾਵਸੇਨ, ਨ ਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨਾਤਿ ਨ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ।

੮੭. **ਅਗ੍ਗਿਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਉਸੁਮਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕੇਚਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ ਪਥਵਿਯਾ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਕਤੇ ਦੂਰਤੋਪਿ ਭੂਮਿ ਉਣ੍ਹਾ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਤਕਂ ਕੋਪੇਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਨ ਚ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਪਤਤਿ, ਤਂ ਸੋ ਅਗ੍ਗਿ ਡਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਅਡਹਿਤੇਪਿ **''ਅਦਡ੍ਢਾਯ ਪਥਵਿਯਾ ਅਗ੍ਗਿਂ ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਾਤਨਾਯੇਵ ਦੋਸੋ ਪਤਿਤੇ ਉਪਦਾਹੇਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪਥਵੀਖਣਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਮੁਸਾਵਾਦਵਗ੍ਗੋ ਪਠਮੋ।

੨. ਭੂਤਗਾਮਵਗ੍ਗੋ

੧. ਭੂਤਗਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੯. **ਫਰਸੁਂ ਨਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਭਾਵਂ ਜਾਨਾਪੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਫਰਸੁਂ ਉਗ੍ਗਿਰੀਤਿ ਚੇ? **ਮਨੁਸ੍ਸਾਨ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਰੋ। ''ਆਕੋਟੇਸਿ ਛਿਨ੍ਦੀਤਿ ਚ ਵਚਨਤੋ ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾਨਂ ਹਤ੍ਥਾਨਿ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦੀਨਂ ਵਿਯ ਅਚ੍ਛੇਜ੍ਜਾਨੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੯੦-੯੨. **ਭਵਨ੍ਤਿ ਅਹੁਵੁਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਿਕਾਲਿਕੋ ਭੂਤਸਦ੍ਦੋ। ਯਦਿ ਬੀਜਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਨ ਬੀਜਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਤਦੇਵ ਸਨ੍ਤਕਂ ਯਦਿਦਂ। ਸੋਵ ਕੁਕ੍ਕੁਟੋ ਮਂਸਿਮਕ੍ਖਿਤੋਤਿ ਅਯਮੇਵ ਹਿ ਪਰਿਹਾਰੋ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ**ਪਿ ਹਿ ''ਬੀਜੇ ਬੀਜਸਞ੍ਞੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਯਂ ਬੀਜਂ ਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਬੀਜੇ ਭੂਤਗਾਮਬੀਜੇਤਿ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ। ਅਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਕਿਰ ਸਮ੍ਪੁਣ੍ਣਭੂਤਗਾਮੋ ਨ ਹੋਤਿ, ''ਸਮੂਲਪਤ੍ਤੋ ਏਵ ਹਿ ਭੂਤਗਾਮੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **''ਅਭੂਤਗਾਮਮੂਲਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਭੂਤਗਾਮਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਭੂਤਗਾਮਮੂਲਂ, ਭੂਤਗਾਮਸ੍ਸ ਅਮੂਲਕਤ੍ਤਾ ਵਾ। ਨ ਹਿ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਭੂਤਗਾਮੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾਪਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਪਿਯਙ੍ਗੁ ਅਸਨਰੁਕ੍ਖੋ ਵਡ੍ਢਨਤ੍ਤਚੋ ਖਜ੍ਜਫਲੋ, ''ਪੀਤਸਾਲੋ''ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਮੂਲਕਭੂਤਗਾਮੇ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਨਾਲਿਕੇਰਸ੍ਸੇਵਾਯਂ। ਘਟਪਿਟ੍ਠਿਜਾਤਤ੍ਤਾ, ਬੀਜਗਾਮਾਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁ। **ਨ ਵਾਸੇਤਬ੍ਬਂ** ''ਦੁਰੂਪਚਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, **''ਯੇਸਂ ਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਸਾਖਾ ਰੁਹਤੀ**ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯੇਸਂ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਤੇਸਂ ਸਾਖਾਯ ਕਪ੍ਪਿਯਕਰਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮੁਦ੍ਦੁਤਿਣ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **''ਮੁਞ੍ਜਤਿਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਸਮਣਕਪ੍ਪੇਹੀਤਿ ਸਮਣਵੋਹਾਰੇਹਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨਾਪਿ ਸਾਮਣੇਰਾਦਿਨਾ ''ਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਵ ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਜਿਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਅਗ੍ਗਿਪਰਿਜਿਤਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ ਅਬੀਜਨਿਬ੍ਬਟ੍ਟਬੀਜਾਨਿਪਿ ''ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਮਣਕਪ੍ਪੇਹੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੫੦) ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਯਥਾਲਾਭਤੋ ਵਾ ਸਮਣਕਪ੍ਪਵਚਨਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਕਪ੍ਪਿਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ 'ਕਪ੍ਪ'ਨ੍ਤਿ ਚੇ ਵਦਤਿ, 'ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਕਪ੍ਪਿਯ'ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਸਕਸਕਭਾਸਾਯਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ 'ਕਪ੍ਪਿਯਂ'ਇਚ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ''ਇਤਰੇਨ ਪਨ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਭਾਸਾਯਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਉਚ੍ਛੁਂ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਦਾਰੁਂ ਵਿਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਿਰਦ੍ਧੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ''ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਾਦਿਂ ਕਾਰੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਵਦਨ੍ਤਾ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਨਭਾਵੇਨੇਵ ਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਕਤੇਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਜਾਤਂ। ਯਦਿ ਨ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯ, ਸਿਦ੍ਧਾਦਿਮ੍ਹਿ ਕਤੇ ਨ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯਾਤਿ, ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ। ਉਟ੍ਠਿਤਸੇਵਾਲਘਟਂ ਆਤਪੇ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਵਿਕੋਪੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ। ''ਪੁਪ੍ਫਰਜ੍ਜੁਭਾਜਨਗਤਿਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨਾਲ਼ੇ ਵਾ ਬਦ੍ਧਪੁਪ੍ਫਕਲਾਪੇ ਨਾਲ਼ਸ੍ਮਿਂ ਕਤੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਪ੍ਫਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਿਤਾਯਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਬੀਜਗਾਮੇਨ ਭੂਤਗਾਮੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਅਨਵਸੇਸਪਰਿਯਾਦਾਨਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਭੂਤਗਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੮-੯. **ਅਞ੍ਞਂ ਵਦਤੀਤਿ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਂ,** ''ਵਚਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ। **ਉਗ੍ਘਾਤੇਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਸਮੋਹਨਿਤੁਕਾਮੋ, ਅਨੁਰਾਯਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋਤਿ ਪੋਰਾਣਾ।

੧੦੦. ''ਸੁਦਿਟ੍ਠੋ ਭਨ੍ਤੇ, ਨ ਪਨੇਸੋ ਕਹਾਪਣੋਤਿਆਦੀਸੁ **ਅਨਾਰੋਪਿਤੇ** ਦੁਕ੍ਕਟੇਨ ਮੁਸਾਵਾਦਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਅਰੋਪਿਤੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਦ੍ਵਯਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੦੨. **ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਵਾ ਵਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਨ ਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਮਯਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਮਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਸਙ੍ਘੋ ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ, ਵਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸ ਵਾ ਮੇ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਨ ਕਥੇਤੀਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਉਜ੍ਝਾਪਨਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੩. "**ਛਨ੍ਦਾਯਾ**"ਤਿ ਅਕ੍ਖਰਕ੍ਖਰਾਯਾਤਿਆਦਿ ਵਿਯ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਛਨ੍ਦਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੇਸਂ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ, ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਤਨਿ ਛਨ੍ਦਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੧੦੬. **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਕਰਣਤ੍ਥੇ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਞ੍ਞਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ। **ਤਸ੍ਸ** ਵਾਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। ''ਸਮ੍ਮੁਤਿਕਾਲੇ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਵਿਰਹਾਦਯੋ ਅਸਮ੍ਮਤਾ ਨਾਮਾ''ਤਿ, ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਲਦ੍ਧਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨੇਨ ਵਿਨਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਙ੍ਘੇਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਅਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ''ਤਵੇਸੋ ਭਾਰੋ''ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਆਰੋਪਿਤਭਾਰੋ। **ਕੇਵਲ**-ਸਦ੍ਦੋ ਹੇਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਅਸ੍ਸਾਵਿਤਭਾਵਮਤ੍ਤਮੇਵ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸਯਮੇ**ਵਾਤਿ ਇਤਰੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਨੁਮਤਿਯਾ। ਅਭੂਤੇਨ ਖੀਯਨਕਸ੍ਸ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਕਥਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ। ਮੁਸਾਵਾਦੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਦ੍ਵੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਛਿਨ੍ਦਨਾਦੀਸੁ ਵਿਯ, ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

ਉਜ੍ਝਾਪਨਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪਠਮਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੦. ''ਏਵਞ੍ਚਿਦਂ ਭਗਵਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ, **ਪਰਿਵਾਰੇ** ''ਏਕਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਏਕਾ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੨੨੬) ਵਚਨਤੋ ਚ ਇਧ ਅਤ੍ਥਿ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ''ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਕੇਵਲਂ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਟ੍ਠਮਾਸੇ...ਪੇ॰... ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਪਠਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਅਵਿਸੇਸਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਾ ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ? **ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ**ਤਿ। ਅਯਮਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਚੇ? ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਪਨ ਓਕਾਸਮਤ੍ਤਦੀਪਨਂ, ਦੁਤਿਯਂ ਚਾਤੁਮਾਸਿਕਮਾਸਸਙ੍ਖਾਤਕਾਲਦੀਪਨਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਏਕਂ ਕਾਲੋਕਾਸਂ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ ''ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਭਗਵਾ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ...ਪੇ॰... ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਆਹਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਠਮਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਤ੍ਥ ਚ ਯਦਾ ਚ ਸਨ੍ਥਰਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਮਿਧ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸਸਙ੍ਖਜਮੇਵ ਗਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਹੇਮਨ੍ਤਕਾਲਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਸਮਯਤ੍ਤਾ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨਿਦਾਨਾਨਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਤਥਾ ਹਿ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸਪਦਸਾਮਤ੍ਥਿਯੇਨ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ – ਵਸ੍ਸਾਨਕਾਲੇ ਓਵਸ੍ਸਕਟ੍ਠਾਨੇ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ, ਮਣ੍ਡਪਾਦਿਮ੍ਹਿ ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਹੇਮਨ੍ਤਕਾਲੇ ਪਕਤਿਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਸਬ੍ਬਮਿਧ ਓਵਸ੍ਸਕੇਪਿ ਮਣ੍ਡਪਾਦਿਮ੍ਹਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਯਤ੍ਥ ਹਿਮਵਸ੍ਸੇਨ ਸੇਨਾਸਨਂ ਨ ਤੇਮੇਤਿ, ਗਿਮ੍ਹਕਾਲੇ ਪਕਤਿਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਕਾਲਮੇਘਾਦਸ੍ਸਨੇਯੇਵਾਤਿ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ ''ਅਟ੍ਠ ਮਾਸੇ''ਤਿ ਚ ''ਅਵਸ੍ਸਿਕਸਙ੍ਕੇਤੇ''ਤਿ ਚ ਏਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਦਾਨਂ ਸਾਮਤ੍ਥਿਯਤੋਪਿ ਸਿਦ੍ਧੋ।

ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ – **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਵਿਸੇਸੋਵ। ਚਮ੍ਮਾਦਿਨਾ ਓਨਦ੍ਧਕੋ ਵਾ ਨਵਵਾਯਿਮੋ ਵਾ ਨ ਸੀਘਂ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। **ਕਾਯਾਨੁਗਤਿਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਾਯੇ ਯਤ੍ਥ, ਤਤ੍ਥ ਗਤਤ੍ਤਾ। ਸਙ੍ਘਿਕਮਞ੍ਚਾਦਿਮ੍ਹਿ ਕਾਯਂ ਫੁਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ**। ''ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਪਨ 'ਅਜ੍ਝੋਕਾਸਪਰਿਭੋਗੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਥਾਸੁਖ'ਨ੍ਤਿ ਦਾਯਕਾ ਦੇਨ੍ਤਿ ਸੇਨਾਸਨਂ, ਏਵਰੂਪੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵਚਨਤੋ, ਇਧ ਚ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਤੋ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਏਵਰੂਪਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। "**ਪਾਦਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖਾ**ਤਿ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਦਪਤਨਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਦਟ੍ਠਾਨਾਭਿਮੁਖਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਤਕ੍ਕੋ।

੧੧੧. "**ਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਬਹਿਉਪਚਾਰੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ,** ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਵਿਯ। ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ? ਪਚ੍ਛਾ ਆਗਤੇਹਿ ਵੁਡ੍ਢਤਰੇਹਿ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ। ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ''ਅਨਾਣਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਭਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੧੨. **ਪਰਿਹਰਣੇਯੇ**ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਾਰਣੇਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ**। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਕਰਣੇਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ**। ਬੀਜਨੀਪਤ੍ਤਕਂ ਚਤੁਰਸ੍ਸਬੀਜਨੀ।

੧੧੩. ''ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੋ ਵਾ...ਪੇ॰... ਲਜ੍ਜੀ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਲਜ੍ਜਿਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਾਠੇ ''ਕੇਨਚਿ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪਲਿਬੁਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਸੇਨਾਸਨਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਂ ਵਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ।

ਪਠਮਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਦੁਤਿਯਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੬-੭. ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁ**ੱਤੁ**ਮਟ੍ਠਕਥਾਸੁ, ਤਥਾਪਿ ਪਦਟ੍ਠਾਦਯੋਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ ਏਵ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਅਵ੍ਵਂ ਅਤ੍ਥਰਣਾਦਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁੱਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੁਂ। ''ਮਞ੍ਚਂ ਵਾ ਪੀਠਂ ਵਾ ਵਿਹਾਰੇ ਵਾ ਵਿਹਾਰੂਪਚਾਰੇ ਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਸਂਸਨ੍ਦਨਤ੍ਥਂ '**ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵੁੱਤੋ, ਅਥ ਖੋ**'ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁੱਤੁਂ। ਉਪਚਾਰਮਤ੍ਤਞ੍ਚੇਤਂ ''ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ''ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ।

੧੧੮. ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਪਿ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਸਤਿਯਾ ਗਚ੍ਛਤੋਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, **ਆਪੁਚ੍ਛਨਂ ਪਨ ਵਤ੍ਤਂ** ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਤੋ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟਤ੍ਤਾ। ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸੇਨਾਸਨੇ ਸਙ੍ਘਿਕਸੇਯ੍ਯਂ, ਸਙ੍ਘਿਕਸੇਨਾਸਨੇ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਸੇਯ੍ਯਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਸੇਯ੍ਯਾਮਤ੍ਤਮੇਵ ਨਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੁਤ੍ਤਾ। ਇਧ ਪਨ ''ਪਲਿਬੁਦ੍ਧਂ ਪਲਿਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ।

ਦੁਤਿਯਸੇਨਾਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੧. ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯੇਸੁਯੇਵ **ਥੇਰਾ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ**ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਵਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਾਦਧੋਵਨਪਾਸਾਣਤੋ ਯਾਵ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ ਪਸ੍ਸਾਵਤ੍ਥਾਯ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਯਾਵ ਪਸ੍ਸਾਵਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ''ਪਸ੍ਸਾਵਤ੍ਥਾਯ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ''ਪਸ੍ਸਾਵਟ੍ਠਾਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਪਸ੍ਸਾਵਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇ। ਤਥਾ ਹਿ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਪਵਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਦਧੋਵਨਪਾਸਾਣਤੋ ਯਾਵ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਞ੍ਚਪੀਠਤੋ ਯਾਵ ਪਸ੍ਸਾਵਟ੍ਠਾਨਂ, ਤਾਵ ਉਪਚਾਰੋ''ਤਿ ਵੁੱਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਸ੍ਸਾਵਤ੍ਥਾਯ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਦ੍ਵਾਰੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਾਦਧੋਵਨਪਾਸਾਣਤੋ, ਪਸ੍ਸਾਵਟ੍ਠਾਨਤੋ ਚ ਮਞ੍ਚਪੀਠ''ਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇ ਪਾਠੋ, ਸੋ ਅਪਾਠੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨਂ ਉਪਚਾਰਸ੍ਸ ਵੁੱਤੁਤ੍ਤਾ। ਪਵਿਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾਵ ਮਞ੍ਚਪੀਠਾਨਂ ਉਪਚਾਰੋ, ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਸ੍ਸਾਵਟ੍ਠਾਨਂ ਵਚ੍ਚਕੁਟਿਚਙ੍ਕਮਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਥੇਨ ਯਥਾ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ, ਤਥਾਵਿਧੋ ਪਾਠੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

੧੨੨. ਉਪਚਾਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਇਧ ਵੁੱਤੁਉਪਚਾਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ''ਦਸ੍ਸਨਸਵਨੂਪਚਾਰੇਪਿ ਸਨ੍ਥਰਨ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੬-੭. ਛਸਤ੍ਤਕੋਟ੍ਠਕਾਨਿ ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ''ਨਿਕ੍ਖਮਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੁਚਿਯਾ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ; ਇਧ ਅਗ੍ਗਿਸਾਲਾਦਿ ਏਵ **ਉਪਚਾਰੋ**ਤਿ।

ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਵੇਹਾਸਕੁਟਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੯. ''ਪਮਾਣਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਗਲਪ੍ਪਮਾਣੇ ਦਿਨ੍ਨਤੁਲਾਪਿ ਵੇਹਾਸਕੁਟਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ''ਨ ਸਾ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ''ਤਿ ਵੁੱਤੁਂ।

ਵੇਹਾਸਕੁਟਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਮਹਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੫. **ਯਾਵ ਦ੍ਵਾਰਕੋਸਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਸਮੀਪਾ, ਯਾਵ ਭਿਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਂ ਸੁਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਵਾਟਵਿਤ੍ਥਾਰਪ੍ਪਮਾਣੇ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸਸ੍ਸਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ, ਸਮਨ੍ਤਾ ਕਵਾਟਵਿਤ੍ਥਾਰਪ੍ਪਮਾਣਉਪਚਾਰਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਪਰਿਪੂਰਉਪਚਾਰਾਪਿ ਹੋਤਿ। ਆਲੋਕਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਆਲੋਕਂ ਸਨ੍ਧੇਤਿ ਪਿਧੇਤੀਤਿ ਸਨ੍ਧਿ ਏਵ ਆਲੋਕਸਨ੍ਧਿਨਾਮਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਵਾਤਪਾਨਕਵਾਟਲੇਪਕਮ੍ਮੇ ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਟ੍ਠਾਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ।

੧੩੬. **ਇਟ੍ਠਕਾ**ਤਿ ਛਦਨਕਪਾਲਾਸਿਲਾਦਿਇਟ੍ਠਕਾ। **ਛਦਨੂਪਰੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਏਕਵਾਰਂ ਅਪਰਿਸੇਸਂ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਛਾਦਨਦਣ੍ਡਕੇ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਵਾਰਂ ਤਥੇਵ ਛਾਦੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਤਤਿਯਵਾਰਚਤੁਤ੍ਥਵਾਰੇ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗੇ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗਂ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ''ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਛਾਦਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਪੋਰਾਣਾ ਪਨ ''ਪਠਮਵਾਰੇਯੇਵ ਤਯੋ ਮਗ੍ਗੇ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਚਤੁਤ੍ਥਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ତਿਯਂ, ਚਤੁਤ੍ਥਲੇਪਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਛਦਨੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਨਿਦਾਨੇਨ ਸਮੇਤਿ, ਲੇਪੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਤਿਕਚ੍ਛੇਦੇਨ ਸਮੇਤਿ। ਤਥਾਪਿ ਸੋ ਨ ਯੁਤ੍ਤੋਵ। **ਨਿਦਾਨੇ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਞ੍ਚ ਸਿਦ੍ਧਲੇਪਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸੋਵਾਪਿ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨੇ, ਛਨ੍ਨੇਵਾਪਿ ਅਨੇਕਸੋ ਪਰਿਯਾਯਸ੍ਸ ਤਤਿਯਸ੍ਸੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਨੋ ਸਮੇਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ''ਦ੍ਵੇ ਮਗ੍ਗੇ''ਤਿ, ''ਦ੍ਵੇ ਛਦਨੇ''ਤਿ ਚ ''ਤਤਿਯਵਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਏਵਂ ਛਾਦਾਪੇਹੀ'ਤਿ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** ਵਦਤਿ ਕਿਰ।

ਮਹਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਸਪ੍ਪਾਣਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੦. ਸਪ੍ਪਾਣਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਭੂਤਗਾਮਵਗ੍ਗੋ ਦੁਤਿਯੋ।

੩. ਓਵਾਦਵਗ੍ਗੋ

੧. ਓਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੪. **ਕਥਾਨੁਸਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਤ੍ਥਿਕੋ ਕਿਂਸੀਲੋ ਕਿਂਸਮਾਚਾਰੋ ਕਤਰਕੁਲਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਤਿਆਦਿ ਕਥਾਨੁਸਾਰੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਗ੍ਗਮਗ੍ਗਗਮਨੇਪੀ**ਤਿ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਮੋਕ੍ਖਗਮਨੇਪਿ। **"ਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਟਿਵੇਧਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ"**ਤਿ ਅਟ੍ਠਗਰੁਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੪੫-੧੪੭. **ਨਿਸ੍ਸੀਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਹਾਰੇ ਬਦ੍ਧਸੀਮਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਂ, ਗਾਮਸੀਮਾਦਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **"ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਨਪੀ"**ਤਿ ਨ ਸਬ੍ਬੇਸਨ੍ਤਿ ਇਧ ਬਾਹੁਲ੍ਲਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਹਿ ਕੇਚਿ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਅਤਿਰੇਕਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਪੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਇਮਂ ਮਜ੍ਝਿਮਬੋਧਿਕਾਲੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਤਿ। **"ਸੀਲਵਾ ਹੋਤੀ"**ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਤ੍ਤਾ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਸੀਲਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਗਣ੍ਠਾਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ''ਸਤਿਸਂਵਰਾਦਯੋ ਇਧ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤੇਨ ਵਿਭਙ੍ਗਪਾਠਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਅਤ੍ਥਤੋ। **ਕਾਰਣਤੋ**ਤਿ ਕਾਰਣੂਪਪਤ੍ਤਿਤੋ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਥ ਵਾ **ਕਾਰਣਤੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਤੋ, ਤੇਨ ਅਤ੍ਥਤੋ ਧਮ੍ਮਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਅਤ੍ਥਤੋ**ਤਿ ਫਲਤੋ। **"ਕਾਰਣਤੋ**ਤਿ ਹੇਤੁਤੋ। ਧਮ੍ਮਪਦਮ੍ਪਿ ਜਾਤਕੇਨ ਸਹਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਪਞ੍ਹਂ ਕਥੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਟ੍ਠੋ ਕਥੇਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪੁਟ੍ਠੇਨ ''ਨ ਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕਥੇਤੁਂ।

''ਨ ਖੋ ਪਨ ਤੰ ਭਗਵਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ। ''ਨ ਖੋ ਪਨੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰੰ। ''ਕਾਸਾਯਵਤ੍ਥਵਸਨਾਯਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕਾਯਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਕਾਯਸੰਸਗ੍ਗਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਮੇਥੁਨੇਨ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਦੂਸਕੋ ਹੋਤਿ।

੧੪੮-੯. ਭਿਕ੍ਖੁਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨਾਮ ਪਰਿਵਤ੍ਤਲਿਙ੍ਗਾ, ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਸਾਕਿਯਾਨਿਯੋ ਵਾ। ''ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਪਤ੍ਤਿਮੋਚਨਤ੍ਥੰ ਪਨਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਮਾਤੁਗਾਮਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸਙ੍ਘਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਨ ਮਾਤੁਗਾਮੋ **ਤਿਰਿਯੰ ਤਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** (ਪਾਚਿ॰ ੧੮੭-੧੯੦) ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ, ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ। ''ਓਸਾਰੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਪਾਲਿਪਾਠੋ, ਪਾਲਿ ਓਸਾਰੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਓਸਾਰੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਲਿ। ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਵਨ੍ਦਿਤੇ ਦੋਸਾਭਾਵਤੋ ਬਹੂਸੁ ਏਕਾਯ ਵਨ੍ਦਿਤੇ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚੇ? ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾਯੇਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **"ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਯਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਯਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ**ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਇਧ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਵਸ੍ਸੰ ਉਪਗਨ੍ਤੁਕਾਮਾਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਤੋ ਪਨਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਹਾਰਤੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਹਾਰੇ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਓਵਾਦਦਾਯਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਓਵਾਦਦਾਯਕੇਹੇਵ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਬ੍ਬੇਹੀਤਿ ਆਪਨ੍ਨੋ, ਤਥਾਪਿ ਅਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੇ ਓਵਾਦਸੰਵਾਸਾਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਯਾਚਨਤ੍ਥਾਯ ਅਵਸ੍ਸੰ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋਪਿ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਏਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਾ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਾਪਤ੍ਤਿ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਆਪਦਾਸੁ ਹੀ**ਤਿਆਦਿ। **"ਅਯਂ ਉਪੋਸਥੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੋਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ**''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਮ੍ਪਿ ਤੇਰਸਿਯਂਯੇਵ, ਏਤਰਹਿ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯਂਯੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਕਦਾ ਅਯ੍ਯ ਉਪੋਸਥੋ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ''ਜਾਯਾਯੋ ਵਾ ਜਾਰਿਯੋ ਵਾ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਕਿਰ। ''ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਚੇ, ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ। **ਦ੍ਵੀ ਤਿਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਤੀਹਿ। ਏਕਤੋ ਆਗਤਾਨੰ ਵਸੇਨ ''ਤਾਹੀ''ਤਿ ਬਹੁਵਚਨੰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਏਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵਾ ਬਹੂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵਾ ਬਹੂਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੇਹਿ ਓਵਾਦਤ੍ਥਾਯ ਪੇਸਿਤਾ''ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਚ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਚ ਅਯ੍ਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚਾ'ਤਿਆਦਿ ਨਾਨਾਉਪਸ੍ਸਯੇਹਿ ਪੇਸਿਤਾਯ ਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਙ੍ਘਪੁਗ੍ਗਲਨਾਨਾਵਾਸਦੁਤਿਯਵਚਨਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨੰ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤੰ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਆਵਾਸੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋ ਨ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਯਾਚਨੰ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਯੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ, ਤੇਨ ''ਨਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋ ਸਮ੍ਮਤੋ''ਤਿਆਦਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਅਤ੍ਥਿ ਚੇ ਸਮ੍ਮਤੋ, ਨਿਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬੋ। ''ਸਯਮੇਵ ਚੇ ਸਮ੍ਮਤੋ, ਅਹ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਸਚੇ ਸਮ੍ਮਤੋ ਵਾ ਓਵਾਦਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੰ ਉਦ੍ਦਿਸਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਆਰੋਚਾਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਕੇ, ''ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਆਰੋਚੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੇਸੁਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ''ਅਯ੍ਯਾਨੰ ਪਵਾਰੇਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ, ਏਵੰ ਸਤਿ ''ਅਯ੍ਯਸ੍ਸ ਪਵਾਰੇਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਪੋਤ੍ਥਕੇ ਨਤ੍ਥਿ।

ਓਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੩. **ਮੁਨਾਤੀ**ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। **ਅਨੁਰਧਾਯਤਿਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਦੁਤ੍ਤਮਂ ਚੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਪਸ੍ਸਾਮਿ, ਯਂ ਵਿਚਿਤ੍ਤੰ ਵਾ, ਤਦਤ੍ਥਞ੍ਚ। ਤਗ੍ਘ ਕਾਰਣਂ। ਸਹ ਉਪ੍ਪਾਦਮਨਨ੍ਤਰਾ ਕਿਰਿਯਾ। ਯਮਾ ਚ ਤੇ ਮਨਸਾ ਕਤਤ੍ਰ ਨੇਤ੍ਵਾਤਿ। ਯਥਾ ਪਾਤੋ ਸਿਯਾ ਪਾਤੋ ਭਵੰ ਪਾਤੋਵ ਉਦਕਤੋ ਉਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ, ਤਥਾ ਵਿਰੋਚਮਾਨਂ ਅਙ੍ਗੀਰਸਂ ਬੁਦ੍ਧਂ ਪਸ੍ਸ, ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਦੁਮਂ ਵਿਯ, ਵਿਰੋਚਮਾਨਂ ਤਪਨ੍ਤਮਾਦਿਚ੍ਚਮਿਵਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਥ ਵਾ ਅਙ੍ਗੀਰਸਂ ਬੁਦ੍ਧਂ ਪਦੁਮਂਵ ਵਿਰੋਚਮਾਨਂ ਸੂਰਿਯਂਵ ਤਪਨ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਂ। ਯਥਾ ਪਾਤੋ ਸਿਯਾ ਫੁਲ੍ਲਮਵੀਤਗਨ੍ਧਂ ਕੋਕਨੁਦਸਙ੍ਖਾਤਂ ਪਦੁਮਂ ਪਸ੍ਸਸਿ, ਤਥਾ ਵਿਰੋਚਮਾਨਂ ਅਙ੍ਗੀਰਸਂ ਬੁਦ੍ਧਂ ਪਸ੍ਸ। ਉਭਯੇਨੇਵ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਕਨ੍ਤਿ ਦੀਪਿਤਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦੀਪਿਤਗੁਣਸੁਭਂ ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਕ੍ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਕਨ੍ਤਿਂ ਪੂਜੇਯ੍ਯ। ਪੂਜਨੇਯ੍ਯਤੋਪਿ ਵੀਤਿਨਾਮੇਯ੍ਯ ਇਤਿ ਲਕ੍ਖਯੇ। ''ਏਕਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯਾ''ਤਿ ਪਾਲਿ।

੧੫੯. ‘‘ਏਕਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠੋ। ‘‘ਅਭਬ੍ਬੋ ਤ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਵਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦਿੰ ਸਙ੍ਘਿਕਾ ਵਿਹਾਰਾ ਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਭਬ੍ਬੋ ਹਿ ਥੇਰੋ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਤੰ ਕਾਤੁੰ, ਗਵੇਸਿਤਬ੍ਬਾਵ ਏਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤੀਤਿ ਕੇਚਿ। ਥੇਰੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਨ੍ਤਿ ਮਮ ਤਕ੍ਕੋ।

ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੨. ‘‘ਏਕਰਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੬੧) ਵਚਨਤੋ ਯਤ੍ਥ ਰਤ੍ਤਿਯੰ ਨ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਓਵਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਸਙ੍ਕੇਤਟ੍ਠਾਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਓਵਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ‘‘ਤਤੋ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੇਯੇਵ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਆਵਾਸੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋ ਚੇ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਓਵਦਿਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਚ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੋਤੁਕਾਮੋ, ‘‘ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ, ਤਞ੍ਚ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਪਨ ‘‘ਏਕਰਤ੍ਤਮ੍ਪੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਸ੍ਸਯੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਉਪਸ੍ਸਯਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਕਤਮਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਵਾਸੂਪਗਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ, ਸੋ ਉਪਸ੍ਸਯਸਙ੍ਖਜੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਓਵਾਦੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਏਕਾਵਾਸੇ ਦਿਵਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਤਰੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਆਮਿਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੪. ‘‘ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਸਮ੍ਮਤ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨਤੋ, ‘‘ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਵਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਾ ਭਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਤੋ ਚ ਅਟ੍ਠਹਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਵਸਿਤੁਕਾਮੇਨ ‘‘ਯਾਵਾਹੰ ਆਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਾਵ ਤੇ ਭਾਰੋ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ, ਤਸ੍ਸਾਭਾਵਤੋ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਾ ਤਥੇਵ ਭਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ ਅਟ੍ਠਹਿ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ ਓਵਦਿਤੁੰ ਲਭਤਿ, ਪਗੇਵ ਅਞ੍ਞੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ‘‘ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਸਮ੍ਮਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਪਗੇਵ ਭਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਪਿਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਭਯਗਿਰਿਵਾਸੀਨਮ੍ਪਿ ਇਦਮੇਵ ਮਤੰ, **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ਇਮੰ ਨਯੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਕੋਚੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ‘‘ਏਤਰਹਿ ਓਵਾਦਕੋ ਅਸਮ੍ਮਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਯੰ ਪਨ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ ‘ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਅਸਮ੍ਮਤੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਨੁਗ੍ਗਹੰ ਕਰੋਥ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦਥ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਕਰੋਥ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਸੋ ਥੇਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਓਵਦਤਿ, ਏਵਰੂਪੰ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਅਸਮ੍ਮਤਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ‘‘ਅਸਮ੍ਮਤੋ ਗਾਮੰ ਓਵਾਦਤ੍ਥਾਯ ਆਗਤਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵਚਨੰ ਦੇਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘਾਨੁਮਤਿਯਾ, ਨ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦਮਤੇਨ** ਸਮੇਤਿ, **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੰ ਤੇਨ ਸਮੇਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਪਾਲ਼ਿਵਚਨੰ, ਨ ਹਿ ਓਵਾਦਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੋ ਵਾ ‘‘ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੂ’’ਤਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਹੋਤੀਤਿ ਚੇ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਪਿ ਤਤ੍ਤਕੇਨ ਵਚਨੇਨ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਹੋਤੀਤਿ ਚੇ, ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਗਣ੍ਠਾਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ‘‘ਅਸਮ੍ਮਤੋ ਨਾਮ ਅਸਮ੍ਮਤਭਾਵੇਨ ‘ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਤ੍ਵੰ ਓਵਦਾਹੀ’ਤਿ ਸਙ੍ਘੇਨ ਭਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ’’ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਬਾਹੁਸਚ੍ਚੇਨ ਕਿੰ ਪਯੋਜਨੰ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇਯੇਵ** ‘‘ਅਭਯਗਿਰਿਵਾਸੀ ਵਦਤੀਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਤੇਨ ਵਾ ਆਣਤ੍ਤੋ ਓਵਦਿਤੁੰ ਲਭਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਪਚ੍ਛਾ ਅਨੁਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਿੰ ਬਹੁਕਾਯ। ‘‘ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੂ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋ ਹੋਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਭਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਿੰ ਪਯੋਜਨੰ, ਤਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਅਞ੍ਞੋ ਨ ਲਭਤਿ, ਤੇਨ ਚ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਬਾਲੰ ਗਿਲਾਨੰ ਗਮਿਕੰ ਅਵਸੇਸੇਹਿ ਓਵਾਦੰ ਗਹੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੧੪) ਅਯੰ ਪਾਲ਼ਿ ਵਿਰੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯ। ਕਥੰ? ਤਸ੍ਸ ਹਿ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਓਵਾਦੋ ਨ ਪਚ੍ਚਾਹਰਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੧੫) ਚਨਤੋ ਸਮ੍ਮਤਾਸਮ੍ਮਤਭਾਵੇਨ ਨਤ੍ਥਿ ਕੋਚੀਤਿ ‘‘ਪਾਸਾਦਿਕੇਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤੂ’’ਤਿ

ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, ਵਦਨ੍ਤੋ ਚ ਇਧ ਪਠਮੇਨ ਆਪਤ੍ତਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤੀਤਿ। ਹੇਤੁ ਅਸਮ੍ਮਤਤ੍ਤਾ, ਅਕਤਭਾਰਤ੍ਤਾ ਚ। ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕਤ੍ਤੇ ਇਮਸ੍ਸ ਖੀਯਨੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਿਯਾ, ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਅਨਿਟ੍ਠਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਕੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਥਾ ਭਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤੋ ਓਵਦਿਤੁਂ ਲਭਤਿਯੇਵ, ਨਾਞ੍ਞੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਆਮਿਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਚੀਵਰਦਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੯. **ਸਾਦਿਯਿਸ੍ਸਸੀ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾ।

ਚੀਵਰਦਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਚੀਵਰਸਿਬ੍ਬਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੬. **ਵਞ੍ਞਤ੍ਰ**ਵਾਤਿ ''ਤਵ ਞਾਤਿਕਾਯਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਵਾ, ਤੇ ਹਿ ''ਏਕਿਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਸਨ੍ਤਕਸਞ੍ਞਿਨੋ ਸਿਬ੍ਬੇਸੁਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ''ਚੀਵਰਂ ਨਾਮ ਛਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਪਾਲ਼ਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **"ਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਯਂ ਨਿਵਾਸੇਤੁਂ ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤੁਂ** ਵਾ''ਤਿਆਦਿ। ''ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਂ ਪਚ੍ਛਿਮ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ, ਸੋ ਪਮਾਦਲੇਖੋ।

ਚੀਵਰਸਿਬ੍ਬਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਂਵਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੧. ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਦੂਸਯਿਂਸੂਤਿ ਵਿਪਰਿਣਾਮੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ।

੧੮੨-੪. **ਸਮ੍ਪਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਦਸਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਵੁ**ਤ੍ਤਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ''ਸਮ੍ਪਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਸਮ੍ਪਾਤੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ਪਦਗਤੇ ਉਪਚਾਰੋ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਅਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਮਿਸ੍ਸਂ ਵਿਯ ਹੋਤੀਤਿ। ਕੁਕ੍ਕੁਟਵਸ੍ਸਿਤਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ**। ''ਤਮ੍ਪਿ ਵੋਹਾਰੇਨਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਤਥਾ ਸਨ੍ਨਿਵੇਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਪਮਾਦਲੇਖੋ''ਤਿ ਚ, ''ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ,** ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿ ਕਿਰਾਯਂ...ਪੇ॰... ਨ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੁਦ੍ਦੂਸਞ੍ਞੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਂ। ਕਤਰਂ ਪਨ ਤਨ੍ਤਿ? ''ਗਚ੍ਛਾਮਾਤਿ ਸਂਵਿਦਹਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨਨ੍ਤਞ੍ਞ, ਅਮਗ੍ਗੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਾਦਿਮ੍ਹਿ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿਯੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਘਰਾਦਿਮ੍ਹਿ ਮਗ੍ਗਸਙ੍ਖੇਪਗਮਨਤੋ, ਉਚ੍ਚਾਸਯਨਾਦਿਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਚ। ਨ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸੇਯ੍ਯਾਯ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਵਾਸਤ੍ਤਾ। **ਦ੍ਵਾਰੇ**ਤਿ ਸਮੀਪਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਨ **"ਰਥਿਕਾਯਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਸੇਸਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ''ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਸਂਵਿਦਹਿਤੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਮੇਤਿ। ''ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਞ੍ਞਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੋਕ੍ਕਮਨੇ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿ। ''ਅਦ੍ਧਯੋਜਨੇ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨੇਯੇਵ ਯੁਤ੍ਤਂ।

੧੮੫. **ਰਟ੍ਠਭੇਦੇ**ਤਿ ਵਿਲੋਪੇ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਤਯੋਪਿ ਸਙ੍ਕੇਤਾ ਕਾਲਦਿਵਸਮਗ੍ਗਵਸੇਨ, ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਛਿਮੇਨੇਵ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਇਮਿਨਾ ਮਗ੍ਗੇਨਾ''ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਂਵਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਨਾਵਾਭਿਰੁਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੯. ਨਦਿਯਾ ਕੁਤੋ ਗਾਮਨ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਚੇ? **"ਯਸ੍ਸਾ ਨਦਿਯਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਗਾਮਨ੍ਤਰਗਣਨਾਯਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਤਿਤ੍ਥੇ ਆਰੁਲ੍ਹੋ, ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਗਾਮਗਣਨਾਯ। ''ਮਾਤੁਗਾਮੋਪਿ ਇਧ ਸਙ੍ਘਂ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਤਕ੍ਕੋ, ਤੇਨੇਵ ''ਉਭਯਤ੍ਥ ਏਕਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਸਾਮਣੇਰਿਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਏਵਰੂਪੇਸੁ।

੧੯੧. ''ਲੋਕਸ੍ਸਾਦਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨ ਕੇਲ਼ਿਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਾ ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ''ਕੇਲ਼ਿਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਚ ''ਤੀਣਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੇਦਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਂਵਿਦਹਨਕਾਲੇ ਵਾ ਕੇਲ਼ਿਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਂਵਿਦਹਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਗਾਮਨ੍ਤਰੋਕ੍ਕਮਨੇ, ਅਦ੍ਧਯੋਜਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਵਾ। ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤੋ, ਚੇਤਿਯਾਦੀਨਿ ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ, ਅਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਕਿਲਮਥਵਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੋਤਿ ਤਿਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਗਹਿਤਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਨਾਵਾਭਿਰੁਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪਰਿਪਾਚਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੨. **ਚੇਟਕੇ**ਤਿ ਦਾਰਕੇ। ਤਰੁਣਪੋਤਕੇਤਿ ਪੋਰਾਣਾ। ''ਪਾਪਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਕ੍ਖੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯ ਇਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਚ ਭੋਜਨੇਯੇਵਾਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

੧੯੪-੭. **ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਪਰਿਕਥਾਦੀਹਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਕਥਾਨੁਸਾਰੇਨ ਤਤ੍ਥ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਇਦਂ ਪਰਿਪਾਚਿਤਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ, ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** ਪਨ ''ਇਤਰਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਆਹ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਯਸ੍ਮਾ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਪਕਤਿਯਾ ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਰਿਪਾਚਿਤਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਨਿਦਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਇਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਰਿਪਾਚਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੮. ''ਉਪਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਚਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ।

ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਓਵਾਦਵਗ੍ਗੋ ਤਤਿਯੋ।

੪. ਭੋਜਨਵਗ੍ਗੋ

੧. ਆਵਸਥਪਿਣ੍ਡਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੩-੪. ਪੂਗਸ੍ਸਾਤਿ ਪੂਗੇਨ। **ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਰਣੇਨੇਤ੍ਥ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਮਯਂ ਨ ਜਾਨਾਮਾਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਕਰਣਵਸੇਨ ‘‘ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਪਾਲਿ ਨਯਗ੍ਗਾਹੇਨ ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਆਵੁਸੋ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਨਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੭੮) ਆਹ, ਤਥਾ ਥੇਰੋਪਿ ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ? ਅਨਤ੍ਤਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ, ‘‘ਨਾਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਕਾਸੋ’’ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਤ੍ਤਾ। ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਯੇਵ ਹਿ ਸੋ ਥੇਰੋ ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਆਹ ‘‘ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਦਾਨੁਸਾਰੇਨਾਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਓਦਿਸ੍ਸ ਅਯਾਵਦਤ੍ਥੇਵ ਦਾਯਕਾਨਂ ਪੀਲ਼ਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ **“ਅਨੋਦਿਸ੍ਸ ਯਾਵਦਤ੍ਥੋ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੦੮. ‘‘ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਏਕਦਿਵਸ’ਨ੍ਤਿ ਏਕਂਯੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਚ **“ਏਸੇਵ ਨਯੋ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਹੀਤਿਆਦਿਮਾਹਾ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਕਤਿਗਮਨੇਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਲਭਤੀ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਸਞ੍ਞਿਨੋ ਕਾਯੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤੀ’’ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ।

ਆਵਸਥਪਿਣ੍ਡਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਗਣਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੯-੨੧੯. ਗੁਲ਼੍ਹਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੋਤਿ ਅਪਾਕਟੋਵ। **ਏਕੋ ਪੁਤ੍ਤੁਨਾ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਸੇਕਂ ਭਤ੍ਤਂ ‘‘ਅਹਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ’’ਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **“ਸਚੇ ਏਕਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ , ਗਣਭੋਜਨਂ ਹੋਤੀ**”ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੧੭-੨੧੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਉਪਾਸਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਠਿਤਾਨਂ ਚੇ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਗਣਭੋਜਨਂ ਹੋਤਿ ਏਵਾਤਿ ਏਕੇ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ। ‘‘ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਪਸਵਨੇ ਗਣਸ੍ਸ ਏਕਤੋ ਗਹਣੇ ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਵਿਸੁਂ ਗਹਣੇ ਪਣੀਤਭੋਜਨਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੀਹੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ‘‘ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਪਸਵਨਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ। ਸੂਪੋਦਨਾਦਿਵਸੇਨ ਤਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਪਰਿਵਾਰੇ** (ਪਰਿ॰ ੧੬੮) ਏਵ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਆਕਾਰਾਨਂ ਆਗਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਅਨੁਞ੍ਞਾਤ’’ਨ੍ਤਿ ਦੁਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂਯੇਵ ਪਾਕਟਨ੍ਤਿ ‘‘ਪਦਭਾਜਨੇ ਨ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **ਏਕਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਹਿਤਭਤ੍ਤਾਪਿ ਅਞ੍ਞੇ ਯਾਵ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਚੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਏਕਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿਯੇਵ ਨਾਮ। ‘‘ਗਚ੍ਛਤਿ ਚੇ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ‘‘ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਹੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ‘‘ਗਣਭੋਜਨਂ ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ...ਪੇ॰... ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਤਂ ਗਣਭੋਜਨਂ ਨਾਮਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੧੮) ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤਿ – **ਯਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਵਚਨਂ। **ਚਤ੍ਤਾਰੋ**ਤਿ ਗਣਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਹੋਨਕਭੋਜਨਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਭੋਜਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ**ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਨਿਮਨ੍ਤਨਵਸੇਨੇਵ ਪਨ ਗਣਭੋਜਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭੋਜਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਪਨ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂਯੇਵ ਪਾਕਟਤ੍ਤਾ। ਯਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ **ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਨਿਯਮਵਚਨਂ। ਨ ਹਿ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ‘‘ਗਣਸ੍ਸ ਯਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਾਹਾਰਭੋਜਨਹੇਤੁ ਪਾਚਿਤ੍ତਿਯ’’ਨ੍ਤਿ। ਆਗਨ੍ਤੁਕਪਟ੍ਟਂ ਮੋਘਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਵਾਤੇ ਯਥਾ ਏਕਤਲਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਘਟ੍ਟੇਤਿ। **ਵਲੇਤੀ**ਤਿ ਆਵਟ੍ਟੇਤਿ। **ਪਰਿਵਤ੍ਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਨਂ ਸੁਖਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਂ ਸੁਤ੍ਤਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਕਰੋਤਿ, ਪਟ੍ਟਂ ਸਿਬ੍ਬਨ੍ਤਾਨਂ ਸੁਖਸਿਬ੍ਬਨਤ੍ਥਂ ਪਟ੍ਟਪਰਿਵਤ੍ਤਨਞ੍ਚ। ਨਵਚੀਵਰਕਾਰਕੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਨ ਇਤਰੋਤਿ। ‘‘ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਂ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਭਾਰੇ ਕਯਿਰਮਾਨੇਯੇਵ ਕਾਲਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਪਚ੍ਛਾ ਗਣਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ।

੨੨੦. ‘‘ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਏਕਤੋਤਿ ਯੇਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਸਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਯਸ੍ਸ ਤਦੇਤਂ **ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤਚਤੁਤ੍ਥਂ**। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ। ਚੀਵਰਦਾਨਸਮਯਲਦ੍ਧਕਚਤੁਕ੍ਕਂ ਚੀਵਰਕਾਰਸਮਯਲਦ੍ਧਕਚਤੁਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ। **ਤਾਨਿ ਚਾ**ਤਿ ਯੇਹਿ ਭੋਜਨੇਹਿ ਵਿਸਙ੍ਕੇਤੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਾਨਿ। **ਮਹਾਥੇਰੇ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ। **ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਠਿਤੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਰਥਿਕਾਦੀਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਸਮੀਪੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚੀਵਰਦਾਨਸਮਯੇ ਗਣਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ। ਏਵਞ੍ਚਿਦਂ ਭਗਵਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ''ਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ, ਅਯਂ ਸੋਭਨੋ।

ਗਣਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੧. **ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ। ਬਦਰਚੁਣ੍ਣਸਕ੍ਕਰਾਦੀਹਿ ਯੋਜਿਤਂ **ਬਦਰਸਾਲ਼ਵਂ**। **ਕਿਰਕਮ੍ਮਕਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਕਿਰਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਕਾਰੇਨ।

੨੨੬. "**ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਹੀ**"ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਹੁ **ਪੋਰਾਣਤ੍ਥੇਰਾ** ''ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਅਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਗੇਹਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਰਥਿਕਾਯ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਿਕਪ੍ਪੇਸਿ, ਵਿਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤੇਨ ਪਨ 'ਮਯ੍ਹਂ ਭਤ੍ਤਪਚ੍ਚਾਸਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਇਤਰੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ 'ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜ ਵਾ ਯਥਾਪਚ੍ਚਯਂ ਵਾ ਕਰੋਹੀ'''ਤਿ। **ਪਞ੍ਚਸੁਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੂ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁਕਾਮੋ, ਤਂ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਂ ਅਦਿਸ੍ਵਾ ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਕੇ, ਸਯਮੇਵ ਵਾ ''ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਵਿਕਪ੍ਪੇਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਕੇ, ਏਵਂ ਸਤਿ ਥੇਰੋ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਵ ਤਥਾ ਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਤਕ੍ਕੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਾ**ਦੀਸੁ ਪਨ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਵ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਸਾ ''ਤੇਨ ਹਾਨਨ੍ਦ, ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਮੇਤਿ, ਤਥਾਪਿ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ 'ਮਯ੍ਹਂ ਭਤ੍ਤਪਚ੍ਚਾਸਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਵਾ 'ਵਿਕਪ੍ਪੇਮੀ'ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਵਾ 'ਵਿਕਪ੍ਪੇਮੀ'ਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਏਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਸਯਮੇਵਾਤਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਪਚ੍ਛਿਮਨਯੋ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇਨ**ਪਿ ਸਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਨੁਸਾਰੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ...ਪੇ॰... ਭੋਜਨਮਦਂਸੂ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣੇਨ ਭਤ੍ਤੇਨ ਸੋ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਰਤੋ ''ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਏਕਤੋ ਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇਨ ਚ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ।

੨੨੯. ਏਤ੍ਥਾਯਂ ਵਿਚਾਰਣਾ – ''ਅਞ੍ਞੋ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਪਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨੇਨ ਨਤ੍ਥਿ ਪਯੋਜਨਂ, ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਯੇਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨੇਨ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ **ਸ੍ਵੇਪਿ ਭਨ੍ਤੇ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਤਰਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ। ਨ, ''ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਸ੍ਵੇਪਿ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਥਾ ਵਚਨਮਤ੍ਤਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨਕ੍ਕਮੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹਿਤੋ, ਤਥਾ ''ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨੇਨ ਲਦ੍ਧਭਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਹਿ ਚਰਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਥ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਵੋਹਾਰੇਨ ਪਨ ''ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਗਣਭੋਜਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਪਞ੍ਚਹਿ ਭੋਜਨੇਹਿ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਪਰਸ੍ਸ ਪਰਸ੍ਸ ਭੋਜਨੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਵਿਰੋਧੋ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਵਚਨਂ ਯੇਨ ਪਠਮਂ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ, ਤਤੋ ਪਠਮਨਿਮਨ੍ਤਿਤਂ ਆਦਾਯ ਗਤੋ ਪਰਸ੍ਸ ਪਰਸ੍ਸ ਨਿਮਨ੍ਤਨਕਦਾਯਕਸ੍ਸ ਭੋਜਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਤੋ ਨਿਮਨ੍ਤਨਤੋ ਲਦ੍ਧਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭੋਜਨੇਯੇਵ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ''ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਏਕਤੋ''ਤਿ ਵਚਨੇਨਪਿ ਸਮੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਯੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਭੋਜਨਤੋ

ਪਰਸ੍ਸ ਭੋਜਨੇ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ, **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਵਾ ‘‘ਨਿਮਨ੍ਤਨੇਨ ਏਕਤੋਭੁਞ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਦੁਤਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨਸ੍ਸ ਪਠਮਭੋਜਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ **‘‘ਯੇਨ ਯੇਨਾ’’**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਿਮਨ੍ਤਨਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ ਪਾਲ਼ੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤੇ’’ਤਿਆਦਿਪਾਲ਼ਿਵਿਰੋਧਤੋ।

ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਪਨ ‘‘ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਭਤ੍ਤਂ ਕਸ੍ਮਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਚੇ? ‘ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਭੋਜਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ, ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਏਤਂ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ ਨਾਮਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਾਦਿਕਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਾਦਿ ਓਦਿਸ੍ਸਕਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਤਂ ਨ, ਤਦਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੇਨ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਸਙ੍ਘਤੋ ਲਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਾ ਪਾਤੋ ਪਚਨਕਯਾਗੁ ਚੇ ਘਨਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ, ਏਕਕੁਟਿਕਂ ਗਾਮਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤੋ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਵਸੇਨ ਲਭਿਤਬ੍ਬਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਕਾਨਂ ਅਪ੍ਪਸਾਦਾਵਹਨਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ‘‘ਪਞ੍ਚ ਭੋਜਨਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਵਿਰੋਧਤੋ। ਖਾਦਨੀਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ਪਰਸ੍ਸ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਭੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਿਮਨ੍ਤਨਭੋਜਨਂ ਅਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਸਾਦਂ ਕਰੋਤਿ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਸਾਦਾਵਹਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਾਦਿ ਓਦਿਸ੍ਸਕਂ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਅਪਿਚ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਯਂ ਯਂ ਖਮਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਅਨ੍ਤੇ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਖੀਰਂ ਵਾ ਰਸਂ ਵਾ ਪਿਵਤੋ ਅਮਿਸ੍ਸਮ੍ਪੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ‘‘ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਦਨੇਨਾਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਤਿਟ੍ਠਤੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਮਹਾਉਪਾਸਕੋਤਿ ਗੇਹਸਾਮਿਕੋ। **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਆਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨੇਨ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ** ‘‘ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਵਿਚਾਰਿਤੋ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **‘‘ਚਾਰਿਤ੍ਤਤੋ**ਤਿ ‘ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ’ਤਿ ਪਰਤੋ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ **ਅਵਿਕਪ੍ਪਨਂ**। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਮਹਾਉਪਾਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਿ…ਪੇ॰… ਪਚ੍ਛਾ ਲਦ੍ਧਂ ਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵਚਨਤੋ, ‘‘ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਮ੍ਹਾ’’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਤੋ, **ਖਨ੍ਧਕੇ** ‘‘ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ, ਯੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਯਥਾਧਮ੍ਮੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੮੩) ਵਚਨਤੋ ਚ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਵੇਦੇਤੁ ਅਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਾ, ਪਠਮਗਹਿਤਨਿਮਨ੍ਤਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪਠਮਨਿਮਨ੍ਤਨਭੋਜਨਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਭੋਜਨਂ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਕਰੋਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ, ਸਙ੍ਘਗਣਤੋ ਲਦ੍ਧਂ ਵਾ ਅਗਹਟ੍ਠਸਨ੍ਤਕਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨਿਮਨ੍ਤਨਤੋ ਪਠਮਂ ਨਿਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਪਨ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਾਦਿ ਪਰਸਨ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਖਨ੍ਧਕੇ** ‘‘ਨ ਚ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ…ਪੇ॰… ਯਥਾਧਮ੍ਮੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੮੩) ਵਚਨਂ ਪਰਸਨ੍ਤਕਭੋਜਨਵੁਤ੍ਤਨਿਯਮਨਂ। ਤਤੋ ਹਤ੍ਥਕੋਵ ਨੇ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਕਾਣਮਾਤਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧-੩. **ਪਟਿਯਾਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਦੇਸਂ। **ਪੂਵਗਣਨਾਯਾ**ਤਿ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਪੂਵਗਣਨਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਚੇ ‘‘ਅਪਾਥੇਯ੍ਯਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਸਜ੍ਜਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ। ਅਥ ਉਗ੍ਗਹਿਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿਯੇਵ। ਅਸਂਵਿਭਾਗੇ ਪਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ। ਅਚਿਤ੍ਤਕਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਜਾਨਨਾਭਾਵੇਨੇਵ, ਨ ਵਤ੍ਥੁਜਾਨਨਾਭਾਵੇਨਾਤਿ ਏਕੇ। ਨ, **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਪਾਥੇਯ੍ਯਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਸਜ੍ਜਿਤਭਾਵਜਾਨਨ’’ਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗੇਸੁ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨੇਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਏਕੇਨ ਵਾ ਅਨੇਕੇਹਿ ਵਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਪੂਰੇਸੁ ਗਹਿਤੇਸੁ ਤੇਸਂ ਅਨਾਰੋਚਨੇਨ ਵਾ ਸਯਂ ਵਾ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਯੋ ਅਞ੍ਞਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਏਕਤੋ ਤੀਸੁ, ਚਤੂਸੁ ਵਾ ਪਵਿਟ੍ਠੇਸੁ ਏਕੇਨ ਚੇ ਦ੍ਵੇਪਤ੍ਤਪੂਰਾ ਗਹਿਤਾ, ਦੁਤਿਯੇ ਦ੍ਵੇ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇ ਪਠਮੋ ਚੇ ਨ ਨਿਵਾਰੇਤਿ, ਪਠਮਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

ਨਿਵਾਰੇਤਿ ਚੇ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਦੁਤਿਯਸ੍ਸੇਵ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ। ਸਚੇ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਨ ਵਦਤਿ, **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਸੇਨ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਕਾਣਮਾਤਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ''ਅਤਿਰੇਕਪਟਿਗ੍ਗਹਣ''ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਮਂ ਅਙ੍ਗਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਰਣਤੋ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਂ ਇਦਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਨਿਵਾਰਣਂ, ਅਨਾਰੋਚਨਂ ਵਾ ਛਟ੍ਠਙ੍ਗਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। **ਏਕਨਿਕਾਯਿਕਾਨਂ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਆਸਨ੍ਨਵਿਹਾਰਭਿਕ੍ਖੁ, ਆਸਨ੍ਨਆਸਨਸਾਲਾਗਤਾ ਵਾ ਸਚੇ ਵਿਸਭਾਗੇਹਿ ਆਨੀਤਂ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, 'ਆਰਾਮਿਕਾਦੀਨਂਯੇਵ ਵਾ ਦਾਪੇਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਯਤ੍ਥ ਪਰਿਭੋਗਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਪੂਰਾ'ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਚ੍ਛਿਆਦੀਸੁ ਅਧਿਕਮ੍ਪਿ ਗਣ੍ਹਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਿਨਯਧਰਮਾਨਿਨੋ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂਯੇਵ ਨਿਸੀਦਤੁ, ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ''ਪਚ੍ਛਿਆਦੀਸੁਪਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਮਾਣਵਸੇਨ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਪਤ੍ਤਪੂਰਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਥਾ ਹੇਸਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਕਾਣਮਾਤਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਠਮਪਵਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੬. **ਯਾਵਦਤ੍ਥਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤਾ** ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਪਵਾਰਿਤਾ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਵ, ਅਥ ਖੋ ਪਚ੍ਛਿਮਾਵ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ।

੨੩੭. ''**ਅਲਮੇਤਂ ਸਬ੍ਬ**''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਇਦਮ੍ਪਿ ਤੇ ਅਧਿਕਂ, ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਨ ਲਚ੍ਛਤੀਤਿ ਕਿਰ ਅਤ੍ਥੋ।

੨੩੮-੯. ''ਅਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ''ਤਿ ਏਤੇਨੇਵ ''ਭੁਤ੍ਤਾਵੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਂ ਅਤ੍ਥਸਿਦ੍ਧਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਙ੍ਗਾਨਂ ਛਕ੍ਕਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ। **ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਪਵਾਰਣਙ੍ਗਾਨਂ ਪਞ੍ਚਕਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਂ। ਵ**ਰਕੋ**ਤਿ ਯੋ ਕੋਚਿ ਵਰਕੋ। ''**ਪਵਾਰਣਂ ਪਨ ਜਨੇਤਿਯੇਵਾ**ਤਿ ਵਿਸੁਂ ਸਿਤ੍ਥਂ ਵੋਦਕਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਪਵਾਰਣਂ ਨ ਜਨੇਤਿ। ਯਾਗੁਂ ਵਾ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਪਠਮਂ ਉਦਕਂ ਪਿਵਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਵਸਿਟ੍ਠਂ ਹੇਟ੍ਠਾਸਿਤ੍ਥਂ ਪਵਾਰਣਂ ਨ ਜਨੇਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** ''ਜਨੇਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤਂ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। **ਭਜ੍ਜਿਤਪਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਡੁਲਚੁਣ੍ਣਮੇਵ। ਭਜ੍ਜਿਤਸਤ੍ਤੁਯੋ ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਕਤਮੋਦਕੋ **ਸਤ੍ਤੁਮੋਦਕੋ**।

''ਯਾਗੁਸਿਤ੍ਥਮਤ੍ਤਾਨੇਵ ਦ੍ਵੇ...ਪੇ॰... ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਰਚਙ੍ਕਮਚ੍ਛਾਦਯੋ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਯਾਗੁਂ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਸਚੇ ਅਞ੍ਞਂ ਤਾਦਿਸਂਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਕਿਰ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ**। ਸਚੇ ਅਞ੍ਞਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਸਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਵਿਪ੍ਪਕਤਭੋਜਨਸ੍ਸਾਭਾਵਤੋ। ਭੋਜਨਸਾਲਾਯਂ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਚੇ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਪਾਪੁਣਨਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਅਭਿਹਟਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਕਾਮਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪਤ੍ਤੇ ਪਨ ਆਰਾਮਿਕੋ ਆਕਿਰਤਿ, ਤਤੋ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਟਿਕੁਟ੍ਠਅਨੇਸਨਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਯੇਵ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਸਙ੍ਘਤੋ ਉਦ੍ਧਟਪਿਣ੍ਡਂ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਦੇਤਿ, ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ, ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਂ। ''ਵਿਸਭਾਗੋ ਲਜ੍ਜੀ ਚੇ ਦੇਤਿ, ਤਂ ਤੇਨ ਸਮ੍ਭੋਗਂ ਅਕਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪਵਾਰੇਤੀਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਵੇਸਨਾਯਾ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ। ''ਮਂਸੇਨ ਰਸਂ, ਮਂਸਞ੍ਚ ਰਸਞ੍ਚ ਮਂਸਰਸਨ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ 'ਮਂਸਰਸ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਤੋ ਹੋਤਿ, ਮਂਸਸ੍ਸ ਰਸਂ ਮਂਸਰਸਨ੍ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਂਸਕਰਮ੍ਬਕੋ ਨਾਮ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਯਾਗੁ ਏਵ ਹੋਤਿ। ਅਪ੍ਪਵਾਰਣਮਿਸ੍ਸਕਕਰਮ੍ਬਕੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਰਤੋ ''ਇਦਞ੍ਚ ਕਰਮ੍ਬਕੇਨ ਨ ਸਮਾਨੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਂ ਅਭਿਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕਞ੍ਜਿਯਂ ਗਣ੍ਹਥਾ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਪਵਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਮਿਸ੍ਸਕਯਾਗੁਂ ਗਣ੍ਹਥਾ'ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ 'ਸਮ੍ਮਿਸ੍ਸਿਤਂ ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਸ੍ਮਾ **ਯਾਗੁਮਿਸ੍ਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਦਦ੍ਵਯੇ ਪਵਾਰਣਾਰਹਸ੍ਸ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਰ ਚੇ ਯਾਗੁ ਬਹੁਤਰਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਸਮਸਮਾ ਵਾ, ਨ ਪਵਾਰੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤਤ੍ਥ ਅਭਿਹਾਰਕਪਟਿਕ੍ਖੇਪਕਾਨਂ ਯਾਗੁਸਞ੍ਞਤ੍ਤਾ। ਯਾਗੁ ਚੇ ਮਨ੍ਦਾ, ਭਤ੍ਤਂ ਬਹੁਤਰਂ, ਪਵਾਰੇਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ

ਭਿਨ੍ਨਸਵ੍ਵਤ੍ਤਾਤਿ ਤਕ੍ਕੋ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ। **ਭਤ੍ਤਮਿਸ੍ਸਕੇ** ਪਵ਼ਾਰਣਾਰਹਸ੍ਸ ਨਾਮਸ੍ਸ ਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ਸਬ੍ਬਦਾ ਪਵ਼ਾਰੇਤਿ ਏਵ। ਮਿਸ੍ਸਕੇ ਪਨ ਵ਼ੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਾਰਣੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। **ਵਿ਼ਸੁੰ ਕਤ੍ਵ਼ਾ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਭਤ੍ਤਸਿਟ੍ਠੰ ਨ ਪਤਤਿ, ਤਥਾ ਗਾਲ੍ਹੰ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪੀਲ਼ੇਤ੍ਵ਼ਾ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵ਼ੇਤ੍ਵ਼ਾ ਦੇਤਿ।

ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਅਕਾਰਾਪਿਤੇਹਿ ਕਦਲਿਪ੍ਫਲਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੰ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵ਼ਾਪਿ ਤੰ ਕਦਲਿਪ੍ਫਲਾਦਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵ਼ਾ ਅਵਸੇਸੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਮਿਸ੍ਸਕਰਸਤ੍ਤਾ ਪੁਨ ਤਾਨਿ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵ਼ਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਭਾਜਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵ਼ਾ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੰ ਕਾਰੇਤ੍ਵ਼ਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪੁਬ੍ਬੇ ਤੇਸੁ ਵਿ਼ਨਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨਾਰੁਲ਼੍ਹਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਭੁਤ੍ਤਾਵਿ਼ਨਾ ਚ ਪਵ਼ਾਰਿਤੇਨ ਆਸਨਾ ਵ਼ੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਭੁਤ੍ਤਾਵਿ਼ਨਾ ਅਪ੍ਪਵ਼ਾਰਿਤੇਨ ਆਸਨਾ ਵ਼ੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਾਤੋਵ ਅਦ੍ਧਾਨੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਸੁ ਦ੍ਵ਼ੀਸੁ ਏਕੋ ਪਵ਼ਾਰਿਤੋ ਅਵ਼ੁਟ੍ਠਿਤੋ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਸੋ ਇਤਰੇਨ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵ਼ਾ ਲਦ੍ਧੰ ਭਿਕ੍ਖੰ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਭੁਤ੍ਵ਼ਾਪਿ 'ਅਲਮੇਤੰ ਸਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਕਾਤੁੰ ਲਭਤਿ ਏਵ਼ਾ''ਤਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ ''ਭੁਤ੍ਤਾਵਿ਼ਨਾ ਕਤੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਸਿਦ੍ਧੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਪਕ੍ਖੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਤ੍ਤਙ੍ਗਾਨਿ ਨ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ, ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਪਟਿਭਾਗੇਨ ਸਤ੍ਤ ਵ਼ੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਵ਼ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਭੁਤ੍ਤਾਵਿ਼ਨਾ ਅਪ੍ਪਵ਼ਾਰਿਤੇਨ ਆਸਨਾ ਵ਼ੁਟ੍ਠਿਤੇਨ, ਅਵ਼ੁਟ੍ਠਿਤੇਨ ਵ਼ਾ ਕਤੰ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਪਵ਼ਾਰਿਤੇਨ ਆਸਨਾ ਅਵ਼ੁਟ੍ਠਿਤੇਨੇਵ਼ਾ''ਤਿ ਇਮੰ ਪਨ ਅਤ੍ਥਵਿ਼ਕਪ੍ਪੰ ਦੀਪੇਤੁੰ ''ਸਤ੍ਤਙ੍ਗਾਨਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੋ ਪੁਨ ਕਾਤੁੰ ਨ ਲਭਤਿ ਪਠਮੰ ਕਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਤੇਨੇਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਯਞ੍ਚ ਅਕਤੰ, ਤੰ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤੰ। ਅਥ ਸੋਵ ਪਠਮੋ ਪੁਨ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਭਾਜਨੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਕਤੰ ਕਾਤੁੰ ਲਭਤਿ। ਦੁਤਿਯੋ ਪਠਮਭਾਜਨੇਪਿ ਕਾਤੁੰ ਲਭਤਿ। ''ਯੇਨ ਅਕਤੰ, ਤੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤੰ। ਇਮਮੇਵਤ੍ਥੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਯੇਨ ਯੰ ਪਠਮੰ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਕਤੰ, ਤਮੇਵ ਸੋ ਪੁਨ ਕਾਤੁੰ ਨ ਲਭਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਤਤ੍ਥ **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੰ ਪਠਮੰ ਕਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੇਸੇਤ੍ਵ਼ਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚੇ ਗਤੋ, ਤਤ੍ਰਟ੍ਠੇਨ ਏਕੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹੇਤ੍ਵ਼ਾ ਅਪਰੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਏਕੋਵ ਏਵਮੇਵ ਕਾਤੁੰ ਨ ਲਭਤੀਤਿ। ''ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਗਿਲਾਨੰ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਾ'ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਵਿ਼ਹਾਰਾਦੀਸੁ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਪਾਪੁਣਨਕੋਟ੍ਠਾਸਮ੍ਪਿ ਗਿਲਾਨਾਤਿਰਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਵਿ਼ਕਾਲੇ ਏਵ਼ਾਤਿ ਏਕੇ।

੨੪੧. ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਤੋ। ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਵ਼ਾਚਾਯ ''ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੰ ਕਰੋਥ ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਅਕਾਰਾਪਨੇਨਾਤਿ ਵ਼ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਪਠਮਪਵ਼ਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਦੁਤਿਯਪਵ਼ਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੩. **ਸਾਧਾਰਣਮੇ**ਵ਼ਾਤਿ ਸਬ੍ਬਪਵ਼ਾਰਣਾਨੰ ਸਾਧਾਰਣੰ ''ਯਾਵਤ੍ਤਕੰ ਇਚ੍ਛਸੀ''ਤਿ ਇਦੰ।

ਦੁਤਿਯਪਵ਼ਾਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਵਿ਼ਕਾਲਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੭-੯. ਨਟਾਨੰ ਨਾਟਕਾਨਿ **ਨਟਨਾਟਕਾਨਿ,** ਸੀਤਾਹਰਣਾਦੀਨਿ। ਮੂਲਞ੍ਚ ਤੰ ਖਾਦਨੀਯਞ੍ਚਾਤਿ **ਮੂਲਖਾਦਨੀਯੰ**। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਪਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਚੁਣ੍ਣੰ। **ਖਾਰਕਮੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਯੂਪਸਮੂਲੰ। **ਚਚ੍ਚੁਮੂਲੰ** ਨੇਲ਼ਿਯਮੂਲੰ। **ਤਮ੍ਬਕੰ** ਵਚੰ। **ਤਣ੍ਡੁਲੇਯ੍ਯਕੰ** ਚੂਲ਼ਕੁਹੁ। **ਵਤ੍ਥੁਲੇਯ੍ਯਕੰ** ਮਹਾਕੁਹੁ। **ਵਜਕਲਿ** ਨਿਕੋਟ੍ਟੰ। **ਜਜ੍ਝਰੀ** ਹਿਰਤੋ।

ਕੋਟ੍ਠੰ **ਜਰਟ੍ਠੰ** ਵ਼ੁਚ੍ਚਤਿ। **ਗਣ੍ਠਿ** ਮੁਹੁਕੁਲਮੁਦੁ ਵਿ਼ਚਯਤ੍ਥ ਵਜਮੁਜੁ ਵਦੁਲਵਿ਼।

ਵਜ੍ਜਯੇਤਿਮੇ ਕਿਂਸੁਕਂ, ਹਲਿਦ੍ਦਿ। **ਕਸੇਰੁਕੋ,** ਕਟਿਬਲਵਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਅਮ੍ਬਾਟਕਂ** ਅਮੂਲਕਂ ਪਿਢਲ ਕਕ੍ਕੁਲ। **ਮਸਾਲੁ** ਕਿਨਲ਼। **ਆਲੁਵ** ਕਲ਼ਿ ਤਡ੍ਢਿਅਲ਼ਿ ਅਲਸ ਕਟਿਸ੍ਸਲ ਨਮੇਦਤਿ ਮੇਰ। **ਸਿਗ੍ਗੁ** ਸੀਰਿ ਕੋਲ਼ ਕਾਲਕਂ ਨੇਕਲ਼ਵਿ। **ਖੀਰਵਲ੍ਲਿਕਨ੍ਤੇ** ਤੁਮੂਰੋਰਿਯੋ ਹੋਤਿ। ਸਙ੍ਖਤੋ ਧੋਵਨਮੇਵ। ਅਯਂ ''ਪਰਿਸਙ੍ਖਾਰੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਖੀਰਕਾਕੋਲੀ** ਕਿਰਿਕਵੇਲ਼ਿ। **ਜੀਵਕਂ** ਜੀਵਿਹਿ। **ਉਸਭਕ** ਉਮ੍ਮਸੁਵਯਿ।

ਹਿਨ੍ਤਾਲਂ ਕਿਤਿਲ਼ਿ। **ਕੁਨ੍ਤਾਲ** ਤੋਹੋ ਤਿਲਿਸਤਾ ਪਦਿਕਲ਼ਿਰੋ ਪਟਸੇਵਲਕਲ਼ਿ। ਕਰਮਨ੍ਦਕਂ ਕਰਮ੍ਬ ਦਣ੍ਡੋਕਿਰ ਉਦਕਜੋਤਿ ਕਣ੍ਡਕੋ। ''ਸਿਙ੍ਘਤਕੋਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਫਗ੍ਗਵ** ਹਕਿਲ਼ਿ। **ਨਤ੍ਤੁਮਾਲਨ੍ਤਿ** ਕਰਵ੍ਜਿ।

ਸੇਲ਼ਲ਼ੁ ਲੋਹੋਲਿਯਂ। **ਕਾਸਮਦ੍ਦਕ** ਕੁਦੁਵਵਲਿ ਅਨਸਿਕਿਨ। **ਉਮ੍ਮਾਦਿਯ** ਮੇਲੇਲਿਦਿਯ। **ਚੀਨਮੁਗ੍ਗੋ** ਵੇਨਮੁਤ੍ਤਿ ਹੁਰਮੁਗ੍ਗ। **ਰਾਜਮਾਸੋ** ਮਾਹਵਿਲਿਤਿ। **ਅਗ੍ਗਿਮਨ੍ਥੋ** ਮੁਢ੍ਢਿ। ਸੁਨਿਪਣ੍ਣਕੋ ਤਿਪਿਲਵਨਿਨਾਲ਼ਿਕਾ ਤਿਲਕ। **ਭੂਮਿਯਂ ਜਾਤਲੋਣੀਤਿ** ਏਤ੍ਥ ਲੋਣੀਨਾਮਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ''ਭੂਮਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮੀਪਤ੍ਤਂ** ਦੇਮੇਤੇਯੋ ਪਣਸਾ। **"ਦੀਪਵਾਸਿਨੋ ਵਦਨ੍ਤੀ"**ਤਿ ਸਿਥਿਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ''ਖਾਦਨੀਯਤ੍ਥਂ ਫਰਤੀਤਿ ਲਕ੍ਖਣੇਨ ਅਸਮਾਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਦੇਲਿਵਿਨਿਤੇਕਿ। **ਸੁਲਸਿਪਣ੍ਣਨ੍ਤਿ** ਤਸਾਪਲ਼ਿਕਂ।

ਅਗਨ੍ਧਿਕਪੁਪ੍ਫਂ ਕਰਿਸ੍ਸਯੇਤਿ ਚੇਕਵਾਦਿਦਪੁਪ੍ਫਂ ਚੇਲੇਪਤਿਮਲਂ। **ਜੀਵਨ੍ਤੀਪੁਪ੍ਫਂ** ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਿਗਮਲ। **ਬਕੁਲ** ਮੁਬੁਵਲ। **ਕੁਯਜਕ** ਪੁਨਪੁਨ੍ਨਾਮਪੁਨ੍ਨਰਾ, ਜਾਤਿਸੁਮਨ। **ਨਵਮਾਲਿਕਾ** ਚੇਹੇਮਲ।

ਤਿਨ੍ਤਿਣਿਕ ਕਚਿਨੀ ਵਿਲੇਯਿ। **ਮਾਤੁਲੁਙ੍ਗ** ਲਵਨੋ। **ਪੁਸ੍ਸਫਲ** ਸੁਪੁਲ਼ਿ। **ਤਿਮ੍ਬਰੂਸਕ** ਤਿਗਿਬ੍ਬੇਰੇਹਿਤਿ ਸੁਸਤੁਧੁਤ। **ਤਿਪੁਸਵਾਤਿਙ੍ਗਣ** ਧੁਤਤਿਕੇਣ ਪਟਿਯਿ। **ਚੋਚ** ਵਰਿਯਿਯੇਲ਼ਿ। **ਮੋਚ** ਅਤਿਰੇਲ਼ਿ। **ਗੋਟ੍ਠਫਲਂ** ਪੂਵਫਲਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਕੋਟ੍ਠਸੇ ਕਿਰ **ਅਚ੍ਛਿਵ।**

ਅਸਮੁਸ੍ਸਿ **ਬਿਮ੍ਬ** ਇਤਿ ਕੇਚਿ। **ਕਾਸ੍ਮਰੀਤਿ** ਸੇਪਣ੍ਣਿ। ਅਤਿਤੇਮੇਤਿ ਕਰਿਯਮੇਤਿਸ੍ਸ। **ਜਾਤਿਫਲਂ** ਕਤਂਮੇਤਿ। **ਕਟੁਕਫਲਂ** ਤਿਰਿਰਕ।

ਤਰੁਣਫਲਂ ਕਿਰਿਉਪੁਲ਼ੁ। **ਪੋਕ੍ਖਰਟ੍ਠਿ** ਕਿਢ੍ਢਕ੍ਖਟ੍ਠਿ। **ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥਕਂ** ਸਾਸਪਂ ਸੇਤਵਣ੍ਣਂ। **ਰਾਜਿਕਂ** ਰਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਹਿਙ੍ਗੁ ਹਿਙ੍ਗੁਜਤੁਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਹਿਙ੍ਗੁਵਿਕਤਿਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਹਿਙ੍ਗੁਜਤੁ ਨਾਮ ਪਤ੍ਤੁਸਾਖਾ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਸਾਖਾ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾ ਸਿਪਾਟਿਕਾ। ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤਾਤਿ ਕੇਚਿ। **ਤਕਂ** ਕਟ੍ਠਜਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਿਕੇਲ਼ਿਨਿ। ਨਿਕਿਤਿਸ੍ਸਾਕਾਲੇਸਯੋ। ਤਿਮੇਰ, **ਤਕਪਤ੍ਤਿ** ਪਸਾਖਾਪਤ੍ਤੇ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। **"ਤਕਪਣ੍ਣਿ** ਸਾਵਤਿ ਏਵ ਕਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੩. ਅਪਰਜ੍ਜੁ ਸਨ੍ਨਿਧਿ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਜ੍ਜ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ** ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ, ਅਥ ਖੋ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਮ੍ਪਿ, ਤੇਨੇਵ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਏਵਂ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਤਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਯਾਵਕਾਲਿਕਂ ਵਾ ਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਵਾ ਅਜ੍ਝੋਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਤਾਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਤਂ ਪਠਮਮੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ, ''ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਤਾਵਾ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਮੇਤਂ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਲੇ ਗਹਿਤਂ ਅਜ੍ਜ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਯਥਾ ਪਞ੍ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਾਨਿ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨਿ। ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਨਜ੍ਝੋਹਰਣੀਯਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਇਧਾਪਿ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ? ਏਤ੍ਥ ਵੁਚ੍ਚਤਿ – **ਭੇਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** (ਪਾਰਾ॰ ੬੧੮ ਆਦਯੋ) ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ

ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮਨਮਤ੍ਤੇਨ ਤਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਲਾਤਿਕ੍ਕਮਨਮਤ੍ਤੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਾਭਾਵਤੋ। ਅਜ੍ਝੋਹਰਣੇਨੇਵ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦਮਤੇਨ ਅਜ੍ਜ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵਿਚਾਰਣਾ – ਅਤ੍ਤਨਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੋ ਅਜ੍ਜ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਾਮਣੇਰਾਦੀਨਂਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਯ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤਂ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ। **ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਸਚੇ ਬੇਲਟ੍ਠਸੀਸੋ ਵਿਯ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਾਦਿਦਿਵਸਤ੍ਥਾਯ ਅਜ੍ਜ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਾਦੀਨਂ ਗੋਪਨਤ੍ਥਾਯ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਤ੍ਥਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਸਯਮੇਵ ਸਚੇ ਤਂ ਗੋਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਤਿ, ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਪਤਿਤਂ ਕਚਵਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਿਮਤਿਵਸੇਨ ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਤੋਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਇਦਞ੍ਹਿ 'ਏਕਂ ਪਾਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ'ਤਿਆਦਿ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯੋ ਪਨ ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨੇਵ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਾਦੇ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਂਸਮ੍ਪਦਮਿਦਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਭਾਵਂ ਅਵਿਜਹਨ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਜਨੇਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ,** ਤਂ ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਕਪਾਲੇਨ ਪੀਤੋ ਪਨ ਸ੍ਨੇਹੋ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਉਣ੍ਹੇ ਓਤਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਗ੍ਘਰਤਿ, ਤਥਾਪਿ ''ਭੇਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਤਰਥਾ ਕਪਾਲੇਨ ਪੀਤਾ ਸਪ੍ਪਿਆਦਯੋਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਜਨੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ। **ਸਯਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਧਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਧਿਯੇਵ। ਦੁਦ੍ਧੋਤਪਤ੍ਤਕਥਾਪਿ ਏਤੇਨ ਸਮੇਤਿ ਵਿਯ । **ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਕਾਲੇਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਪਕਤਿਆਮਿਸੇ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਾਮਿਸੇ। **ਸਾਮਿਸੇਨ ਮੁਖੇਨ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤੋ ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ''ਹਿਯ੍ਯੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਯਾਮਕਾਲਿਕਂ ਅਜ੍ਜ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਸਾਮਿਸੇਨ ਮੁਖੇਨ ਅਜ੍ਝੋਹਰਤੋ ਦ੍ਵੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਅਜ੍ਜ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਯਾਵਕਾਲਿਕਮ੍ਪਿ ਹਿ ਯਾਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪਾਨਕੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਂ ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਕਰੋਤਿ। ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸੇਸੁ ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸੇ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਂ, ਸੇਸਮਂਸੇ ਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਵਡ੍ਢਤਿ।

੨੫੫. ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਂ ਯਾਵਜੀਵਿਕਂ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਕਾਲੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਅਨਾਪਜ੍ਜਨਤੋਤਿ ਕੇਚਿ। ਤਦਹੁ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਤਦਹੁ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਪਾਲ਼ਿਯਮ੍ਪਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ ਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ। ਭੇਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਯਥਾਸੁਖਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਆਹਾਰੇ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਯਾਤਿ, ਤੇਨ ਤਗ੍ਗਤਿਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਭੇਸਜ੍ਜਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸੋ**।

ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪਣੀਤਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੯. ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਪ੍ਪਿਨਾਤਿ ਯੇਸਂ ਮਂਸਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤੇਸਂ ਸਪ੍ਪਿਨਾ। ''ਵਸਾਤੇਲਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਪ੍ਪਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਵਿਸਙ੍ਕੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਿ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕਾਯਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

੨੬੧. ਮਹਾਨਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਸਙ੍ਘਵਸੇਨ ਪਵਾਰਿਤੇ ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿਪਞ੍ਚਕਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ ਚੇ, ਤਤ੍ਥ ''ਨ ਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਕਰਣੀਯੇਨ ਭੇਸਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕੇਸੁ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਪਣੀਤਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦਨ੍ਤਪੋਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੪-੫. **ਮੁਖਦ੍ਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਣ੍ਠਨਾਲ਼ਿ। **ਉਚ੍ਚਾਰਣਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਮਤ੍ਤਕਂ। **ਕਸਟਂ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮੁਦਾਚਾਰਵਸੇਨ, ਅਛਡ੍ਡਿਤੇਪਿ ''ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਹਤ੍ਥਪਾਸਾਤਿਕ੍ਕਮ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਯਕਸ੍ਸ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ। **ਕਞ੍ਚਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਦ੍ਰਵਂ। **ਪਤ੍ਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪਿਤੇ ਅਭਿਹਾਰਾਭਾਵਤੋ। ''ਯਥਾ ਪਠਮਤਰਂ ਪਤਿਤਥੇਵੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਅਪਨੇਨ੍ਤਾਨਂ ਪਤਿਤਥੇਵੇਪਿ ਅਭਿਹਟਤ੍ਤਾ ਨੇਵਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਚਰੁਕੇਨਾ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਪਿਣ੍ਡੇਨ। **ਜਾਗਰਨ੍ਤਸ੍ਸਪੀ**ਤਿ "**ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸਪੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਕੇਚੀ**ਤਿ ਅਭਯਗਿਰਿਵਾਸਿਨੋ। ਤੇਹਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੇ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨਾਪਿ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨਾਪਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਪਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਏਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਪਟਿਬਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਵਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤਂ। "**ਸਤ੍ਥਕੇਨਾ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕੇਨਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਤਂ ਦੁਲ੍ਲਿਖਿਤਂ ਸਤਿਪਿ ਮਲੇ ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਭਾਵਤੋ। **ਕੇਸਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ। ''ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਂ ਫੁਟ੍ਠਮਤ੍ਤਮੇਵ ਤਂ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੂਪਗਭਾਰਂ ਨਾਮ ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸੇਨ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਕਂ। **ਮੂਲਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਮਚ੍ਛਿਕਵਾਰਣਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ 'ਅਭੁਞ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯਾਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਹਿਤੇ ਵਟ੍ਟਤੀ'''ਤਿ ਯੇ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ''ਸੀਸਮਕ੍ਖਨਤੇਲਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ 'ਇਦਂ ਸੀਸਮਕ੍ਖਨ'ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਭੋਗੇਨੇਵ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿਆਦਿ, ਸੁਤ੍ਤਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਪਨ ਏਵਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ''ਮਚ੍ਛਿਕਵਾਰਣਤ੍ਥਂ ਬੀਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਲਗ੍ਗਰਜਾਦਿਮ੍ਹਿ ਪਤ੍ਤੇ ਪਤਿਤੇ ਸੁਖਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ'ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਕਥਾਯਂ** ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਤਣ੍ਡੁਲੇਸੁ ਖੀਣੇਸੁ ਏਤੇਹਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਹਤ੍ਥਗਤੇਹਿ ਸਾਮਣੇਰਸਨ੍ਤਕੇਹਿਪਿ ਸਕ੍ਕਾ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤੁ'ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਚੇ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, 'ਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਸਾਤ੍ਥਕ'ਨ੍ਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਨ੍ਤਿ ਆਪਨ੍ਨਮੇਵ, ਤਥਾ ''ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਏਸ ਸਾਮਣੇਰੋ ਪਤ੍ਤਪਰਿਵਤ੍ਤਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਤਿ, ਮਯਮੇਵ ਚ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਾਸੇਨ ਵਾ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਸਤਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਕਤੇਪਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇਤਿ ਚ ਆਪਨ੍ਨਂ, ਕਿਂ ਬਹੁਨਾ। ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੇਹੇਵ ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਸਾਪੇਕ੍ਖੇਹੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ ''ਸਚੇ ਪਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਸੋਧੇਤੁਂ, ਤਤੋ ਲਦ੍ਧਂ ਖਾਦਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਸਿਦ੍ਧੋਵ। **ਆਧਾਰਕੇ ਪਤ੍ਤੋ ਠਪਿਤੋ ਹੋਤਿ** ਯਥਾਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਭਾਵੇ ਨਿਰਾਲਯੋ। **ਸਮੁਦ੍ਦੋਦਕੇਨ** ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕੇਨ। ਮੇਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਖੀਰਂ ਖੀਰਤ੍ਤਾਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਨ ਖੀਰਂ ਮੁਖੇਨੇਵ ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸਰੀਰਨਿਸ੍ਸਿਤਮਹਾਭੂਤਾਨਿ ਹਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ''ਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਖੀਰਂ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ।

ਅਪਿਚ ''ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਭਾਜਨੇ ਅਞ੍ਞਭਿਕ੍ਖੁਸਨ੍ਤਕੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਕ੍ਖਿਪਤਿ, 'ਤਂ ਥੋਕ'ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਨ ਵਾ ਕਾਰਣੇਨ ਵਦਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵਿਨਯਦੁਕ੍ਕਟਤ੍ਤਾ । ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ ਵਿਨਯਵਿਧਿਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਏਵਂ ਤਾਦਿਸਂ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜਤੀਤਿ? **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** 'ਉਗ੍ਗਹਿਤਕੋ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਏਵਞ੍ਚਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ ਭੂਮਿਯਂ ਵਾ ਭਾਜਨੇ ਵਾ ਫਲਂ ਵਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਮਿਸਂ ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਿਕਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਆਮਸਤਿ, ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਸ੍ਸ ਮਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਸਚੇ ਪਤ੍ਤੇ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇ ਪਿਣ੍ਡਂ ਠਪੇਤਿ, ਤਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ ''ਸਚੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਾ ਯਾਗੁਪਚਨਕਭਾਜਨੇ...ਪੇ॰... ਨਿਰਾਮਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ। "**ਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਖੀਰਂ ਵਾ**"ਤਿ ਪਸਙ੍ਗਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦਧਿ ਚੇ ਪਟਿਲਦ੍ਧਂ, ਤਞ੍ਚ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ।

ਦਨ੍ਤਪੋਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਭੋਜਨਵਗ੍ਗੋ ਚਤੁਤ੍ਥੋ।

੫. ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਅਚੇਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੯. ਵਿਘਾਸਾਦਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪੂਵਲਾਭੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ। **ਦਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ।

ਅਚੇਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਉਯ੍ਯੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੬. **ਵਿਜਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਅਨਾਦਰਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਉਯ੍ਯੋਜਕਸ੍ਸ ਵਿਜਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਧ **ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ** ਨਾਮ ਸਾਮਣੇਰੋਵਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਉਯ੍ਯੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੦. **ਸਭੋਜਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਵਿਕਪ੍ਪੋ ''ਇਤ੍ਥੀ ਚ ਪੁਰਿਸੋ ਚਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਤਤਿਯਪਦੇਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਦੁਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੋ ਪਠਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ। **ਕੁਲੇ**ਤਿ ਘਰੇ। ਅਨੁਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਨਚਿਤ੍ਤੇਨ **ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ**।

ਸਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਰਹੋਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੪. ਇਧ ਪਞ੍ਚਮਂ ਉਪਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਗ੍ਗਸ੍ਸ** ਦਸਮਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਉਪਰਿ ਉਪਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ''ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨਾ''ਤਿ ਨ ਪਾਠੋ, ''ਚਤੁਤ੍ਥੇਨਾ''ਤਿ ਪਾਠੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਰਹੋਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੯. ਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੬. ਚਾਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੪. **ਸਭਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਨਭਤ੍ਤੋਤਿ ਪੋਰਾਣਾ।

ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਿਣ੍ਡਾਯ, ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਯਦਿ ਭੁਞ੍ਜਤਿ।
ਸਿਯਾ ਪਰਮ੍ਪਰਾਪਤ੍ਤਿ, ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਨ ਸਾ ਸਿਯਾ॥

ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਞ੍ਚ ਗਮਿਕੋ, ਪੁਬ੍ਬਗੇਹਂ ਯਦਿ ਗਚ੍ਛੇ।
ਏਕੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ॥

ਕੁਲਨ੍ਤਰਸ੍ਸੋਕ੍ਕਮਨੇ , ਆਪਤ੍ਤਿਮਤਯੋ ਹਿ ਤੇ।

ਸਮਾਨਭਤ੍ਤੁਪਚ੍ਚਾਸਾ, ਇਤਿ ਆਹੁ ਇਧਾਪਰੇ॥

ਮਤਾ ਗਣਿਕਭਤ੍ਤੇਨ, ਸਮੇਨ੍ਤਿ ਨਂ ਨਿਮਨ੍ਤਨੇ।
ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਸਮਾਨਨ੍ਤਿ, ਏਕੇ ਸਮ੍ਮੁਖਤਾਪਰੇ॥

ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਿਕੇਹੇਵ, ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਭੇਦਤੋ।
ਵਿਞ੍ਞੂ ਚਾਰਿਤ੍ਤਮਿਚ੍ਚੇਵ, ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮਿਦਂ ਵਿਦੂਤਿ॥

ਚਾਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਮਹਾਨਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੦. ਕਾਲਨ੍ਤਿ ਸੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਘਪਵਾਰਣਾਯਮੇਵਾਯਂ ਵਿਧਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਞਾਤਕਾਨਂ ਪਵਾਰਿਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਇਮਿਨਾ ਹਿ ਤਯਾ ਪਵਾਰਿਤਮ੍ਹ, ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਇਮਿਨਾ ਚ ਇਮਿਨਾ ਚ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ ਗਿਲਾਨੋਵ ਲਭਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਪਣੀਤਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ''ਮਹਾਨਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ, ਤਂ ਸਙ੍ਘਵਸੇਨ ਪਵਾਰਿਤਂ, ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਾਯ ਸਪ੍ਪਿਆਦਿਭੇਸਜ੍ਜਪਞ੍ਚਕਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ ਚੇ, ''ਨ ਭੇਸਜ੍ਜੇਨ ਕਰਣੀਯੇਨ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀ'ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੦੯) ਲਿਖਿਤਂ।

ਮਹਾਨਾਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਉਯਜੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੧-੫. **ਮਂ ਦਿਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਮਯਾ ਦਿਟ੍ਠੇਨ, ਮਮ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਵਾ। **ਏਕਮ੍ਪਿ ਸਰਹਤ੍ਥਂ ਪੁਰਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ।

ਉਯਜੁਤ੍ਤਸੇਨਾਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਸੇਨਾਵਾਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੯. ਨਵਮੇ ਸੇਨਾਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨੇਨ ਵਾ ਸਞ੍ਚਰਣਟ੍ਠਾਨਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸੇਨਾਵਾਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਉਯਜੋਧਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੪. ਦਸਮੇ ਏਕਮੇਕਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਯਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾਤਿਆਦਿ। ਅਟ੍ਠਮੇ ਪਨ ਏਕਮੇਕਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਯਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾਤਿ ਪਾਲ਼ਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਙ੍ਗਪ੍ਪਮਾਣਾਭੇਦੇਪਿ ਅਨੀਕਵਿਸੇਸਤੋ। ਦਸਮੇ ਪਨ ਅਟ੍ਠਮਙ੍ਗਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਿਯਾਤਿ।

ਉਯਜੋਧਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਅਚੇਲਕਵਗ੍ਗੋ ਪਞ੍ਚਮੋ।

੬. ਸੁਰਾਪਾਨਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸੁਰਾਪਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਯਂ ਮੁਨਿ ਸਾਗਤਸ੍ਸ,
ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਤ੍ਤੁਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ।
ਪਾਨਸ੍ਸ ਦੋਸੋ ਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ,
ਪੁਬ੍ਬੇਵ ਸੋ ਭਦ੍ਦਵਤਿਂ ਪਯਾਤੋ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਪਸ੍ਸਂ ਨਾਗਮਪੋਥਯਿਤ੍ਵਾ,
ਵਿਨਿਸ੍ਸਟਂ ਸਾਗਤਂ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਚ।
ਨਤੋ ਸੁਰਾਪਾਨਨਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ,
ਕੋਸਮ੍ਬਿਮੇਵਜ੍ਝਗਮਾਤਿ ਞੇਯ੍ਯਂ॥

੩੨੬-੮. **ਪਸੁਪਾਲਕਾ**ਤਿ ਅਜਪਾਲਕਾ। ਯੇਨ ਮਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਸ **ਬੀਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ**। ਕੇਚਿ ''ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਕੁਸਲਮੇਵਾਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਤ੍ਥੁਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵਤੋ ਅਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ ''ਅਕੁਸਲੇਨੇਵ ਪਾਤਬ੍ਬਤਾਯਾਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ ''ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਮ੍ਪਿ ''ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਮ੍ਪਿ** ਅਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ''ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਸੁਰਾਪਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਂ ਅਕੁਸਲੇਨੇਵ ਪਿਵਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ।

ਸੁਰਾਪਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਤੋਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੦. ਅਙ੍ਗੁਲਿਪਤੋਦਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੩. ਹਸਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੬. ਤਤਿਯੇ ਕਥਂ ਤਿਵੇਦਨਂ? ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨੇਵ ''ਪਰਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਉਦਕਂ ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਂ। ਸੇਸਂ ਉਤ੍ਤਾਨਂ।

ਇਦਂ ਸਞ੍ਞਾਵਿਮੋਕ੍ਖਞ੍ਹੇ, ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਕਥਂ।
ਕੀਲ਼ਿਤਂਵ ਅਕੀਲ਼ਾਤਿ, ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹੇਨ ਤਂ ਸਿਯਾ॥

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਕਥਂ ਕੀਲ਼ਾ, ਇਤਿ ਕੀਲ਼ਾਯਂ ਏਵਾਯਂ।
ਅਕੀਲ਼ਾਸਞ੍ਞੀ ਹੋਤੇਤ੍ਥ, ਵਿਨਯਤ੍ਥਂ ਸਮਾਦਯੇ॥

ਏਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲੋ ਯਸ੍ਮਾ, ਕੀਲ਼ਾਯਾਭਿਰਤਮਨੋ।
ਤਸ੍ਮਾ ਅਕੁਸਲਂ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਏਕਮੇਵੇਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ॥

ਹਸਧਮ੍ਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ੍ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਅਨਾਦਰਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੪. ''ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ 'ਇਦਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਯਂ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਯਂ ਵਾ ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਜ੍ਝਾਚਰਤਿ, ਇਦਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਿਕਵਾਦੀਆਦੀਨਿ ਆਚਰਿਯਕੁਲਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਵਿਕਪ੍ਪੋ ਇਧ ਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ ਸੇਖਿਯਾਨਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਤ੍ਤਾ।

ਗਾਰਯ੍ਹੋ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਸ੍ਮਾ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਸਟੋ ਯਾਵਜੀਵਿਕੋ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂਯੇਵ ਸਮਵਾਯੋ ਉਚ੍ਛੁਯਟ੍ਠਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਕਾਲੇ ਉਚ੍ਛੁਯਟ੍ਠਿਂ ਖਾਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਗੁਲ਼ਹਰੀਟਕਂ ਵਿਯਾ'ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕੋ ਸਮ੍ਪਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਗਾਰਯ੍ਹਾਚਰਿਯਵਾਦੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਚ, **ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੇ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ''ਨ ਪਤ੍ਤਹਤ੍ਥੇਨ ਕਵਾਟੋ ਪਣਾਮੇਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ 'ਯੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਪਤ੍ਤੋ ਗਹਿਤੋ, ਤੇਨ ਹਤ੍ਥੇਨ ਨ ਪਣਾਮੇਤਬ੍ਬੋ, ਇਤਰੇਨ ਪਣਾਮੇਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਥਾ ਆਚਰਨ੍ਤੋ ਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। 'ਤਥਾ ਬੁਦ੍ਧਬੋਧਿਚੇਤਿਯਾਨਂ ਪੁਪ੍ਫਂ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਤਥਾ ਆਚਰਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਚ। ਤਥਾ ਆਚਰਤਿ ਅਭਯਗਿਰਿਵਾਸਿਕੋ। ਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸਿਨੋ ਚੇ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ''ਮਾ ਏਵਂ ਵਦਾ''ਤਿ ਅਪਸਾਦੇਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸੁਤ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਞ੍ਚ ਉਗ੍ਗਹਿਤਕਾਨਂਯੇਵਾ''ਤਿਆਦਿ। ''ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** ਆਹਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਅਨਾਦਰਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਭਿਂਸਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੫. ਭਿਂਸਾਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੬. ਜੋਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੪. "**ਵਿਸਿਬ੍ਬਨਾਪੇਕ੍ਖੋ**"ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯਸ੍ਸ ਅਪੇਕ੍ਖਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਜੋਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਨਹਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੪. ਨਹਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੮. ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਕਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੮. **ਅਲਭੀਤਿ ਲਭੋ**। ਯਥਾ ''ਪਚਤੀਤਿ ਪਚੋ, ਪਥਤੀਤਿ ਪਥੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ ''ਲਭਤੀਤਿ ਲਭੋ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ? ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਲਾਭਸ੍ਸੇਵ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। **ਮਗ੍ਗੋ**ਤਿ ਸਿਬ੍ਬਿਨਿਮਗ੍ਗੋ। ਕਪ੍ਪਕਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਕਪ੍ਪਕਤਂ ਸਿਬ੍ਬੇਤਿ। ਯਾਵਤਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਵਿਜਹਤਿ, ਤਾਵਤਾ ਪੁਬ੍ਬਂ ਕਪ੍ਪਮੇਵ। ਕਪ੍ਪਂ ਨ ਵਿਜਹਤਿ ਚੇ, ਪੁਨ ਕਪ੍ਪਂ ਦਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਤਕ੍ਕੋ।

ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣਕਰਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਵਿਕਪ੍ਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੪. ਪਰਿਭੋਗੋ ਏਤ੍ਥ **ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ**। ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਾਰਣਂ ਵ**ਚੀਕਮ੍ਮਂ**।

ਵਿਕਪ੍ਪਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਚੀਵਰਾਪਨਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੯. ਦਸਮੇ ਯਸ੍ਮਾ ਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤਂ ਚੀਵਰਨਿਸੀਦਨਮ੍ਪੀਤਿ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਸਦਸਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋ ਕਤ੍ਵਾ “**ਨਿਸੀਦਨਂ ਨਾਮ ਸਦਸਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**”ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਚੀਵਰਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੀਵਰਨਿਸੀਦਨਂ ਗਹਿਤਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਨ੍ਥਤਨਿਸੀਦਨਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ‘‘ਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤਂ ਨਾਮ ਸਦਸਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਨ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਅਨਿਸੀਦਨਅਦਸਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਾ ਇਤਰਮ੍ਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਤਜ੍ਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ। ਸਸ੍ਸਾਮਿਕੇ ਸੂਚਿਘਰੇ ਸੂਚਿਗਣਨਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਪੋਰਾਣਾ।

ਚੀਵਰਾਪਨਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਸੁਰਾਪਾਨਵਗ੍ਗੋ ਛਟ੍ਠੋ।

੭. ਸਪ੍ਪਾਣਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਪਾਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੨. ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਪਾਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੨. ਸਪ੍ਪਾਣਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੭. ‘‘ਪਾਣੋ ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ‘‘ਮਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਿਵਤਿਚੇ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ।

ਜਲੇ ਪਕ੍ਖਿਪਨਂ ਪੁਪ੍ਫਂ, ਜਲਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਇਦਂ।
ਏਵਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਨਾਨਤ੍ਤਂ, ਞੇਯ੍ਯਂ ਞਾਣਵਤਾ ਸਦਾਤਿ॥

ਸਪ੍ਪਾਣਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਉਕ੍ਕੋਟਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯੨. ਤਤਿਯੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਉਕ੍ਕੋਟਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ਅਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਕਮ੍ਮਂ, ਪੁਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਅਨੁਵਾਦਾਧਿਕਰਣੇ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਅਨਿਹਟਂ, ਦੁਨ੍ਨਿਹਟਂ, ਨ ਪੁਨ ਹਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣੇ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਅਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਂ, ਦੁਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਂ, ਪੁਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੇ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਅਵੂਪਸਨ੍ਤਂ, ਦੁਵੂਪਸਨ੍ਤਂ, ਪੁਨ ਵੂਪਸਮੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੇ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੋ, ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਮੁਖਮਤ੍ਤਮੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਂ।

ਉਕ੍ਕੋਟਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯੯. ‘‘ਪਾਰਾਜਿਕਾਨੀਤਿ ਅਟ੍ਠੁਦ੍ਧਾਰৱਸੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨੀ’’ਤਿ ਕਥਂ ৱਿਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਪਰਿৱਾਰਪਾਲ਼ਿਤੋ। ৱੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ‘‘ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਕਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਜਾਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸ। ৱੇਮਤਿਕਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸ। ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ। ਆਚਾਰৱਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ , ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੨੯੦)। ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਅৱੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੇ ৱਿਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸਮ੍ਭৱਤੋ। ਦੁਕ੍ਕਟৱਾਰੇ ৱਤ੍ਤਬ੍ਬਾਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਠਮਂ ਅਟ੍ਠੁਦ੍ਧਾਰৱਸੇਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਹਿ ਸਹ ৱੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਪੁਨ ৱਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਨ ৱੁਤ੍ਤਾਤਿ ৱੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਯਾৱ ਕੋਟਿ ਨ ਛਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਯੋ ਅਨੁਮਸੋ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤੁ ৱਾ, ਮਾ ৱਾ, ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਚਿਤ੍ਤੇਨੇৱ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ। ਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਂ ਅਨਾਰੋਚਨੇਨੇৱ ਨ ਕੋਟਿ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ, ਕਿਂ ਪੁਨ ਪਟਿਨਿৱਤ੍ਤਿਤ੍ৱਾ ৱਚਨੇਨ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਨ ਅਨ੍ਨਿਮਸ੍ਸ ਅਨਾਰੋਚਨੇਨ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨੇਨ ਏৱ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਂ ਅਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕੋਟਿ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ, ਤਦਭਾৱੋ ਪਟਿਨਿৱਤ੍ਤਿਤ੍ৱਾ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਤ੍ਥਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਏৱਮ੍ਪਿ ਕੋਟਿ ਛਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤੀਤਿ ਏৱਂ ਨੋ ਪਟਿਭਾਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। **ਤਤਿਯੇਨ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਦੁਤਿਯੋ ਨਾਮ ਪਠਮੋ’’ਤਿ ৱਦਨ੍ਤਾਨਂ ‘‘ৱਤ੍ਥੁ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨ ৱਤ੍ਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ৱਾਰਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਸ੍ਸ ਆਰੋਚਨੇਪਿ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪੁਬ੍ਬੇৱ ਸੁਤ੍ৱਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਨਾਰੋਚਿਤਤ੍ਤਾ। ‘‘ਸੁਤੇਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ’’ਤਿ ৱਦਨ੍ਤਿ।

ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦৱਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਊਨৱੀਸਤਿৱਸ੍ਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦৱਣ੍ਣਨਾ

੪੦੪. ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ **ਬਹੁਧਾ**। **ਹਾਯਨৱਡ੍ਢਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਚੇ ਦ੍ৱਾਦਸਨ੍ਨਂ ਮਾਸਾਨਂ ਊਨਤਾਯ ਹਾਯਨਂ ਕਤਂ। ਪਸੂਤਸ੍ਸ ৱਡ੍ਢਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਚੇ ৱਡ੍ਢਨਂ ਕਤਂ। ਪਸੂਤਸ੍ਸ ਹਾਯਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। **ਨਿਕ੍ਖਮਨੀਯਪੁਣ੍ਣਮਾਸੀ** ਨਾਮ ਸਾৱਣਮਾਸਸ੍ਸ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸੀ। “**ਪਾਟਿਪਦਦਿৱਸੇ**ਤਿ ਦੁਤਿਯੇ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ ਦਿৱਸੇ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਸੋ ਹਿ ਪਸੂਤਦਿৱਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣৱੀਸਤਿৱਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ। ਅৱਸੇਸਾਨਂ ਦ੍ৱਿਨ੍ਨਂ ৱਸ੍ਸਾਨਂ ਅਧਿਕਦਿৱਸਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤੇৱ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਕ੍ਕਙ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ৱਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। **ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਗਬ੍ਭৱਸ੍ਸਞ੍ਚ ਪৱਾਰੇਤ੍ৱਾ ਲਦ੍ਧৱਸ੍ਸਞ੍ਚ ਅਗਣੇਤ੍ৱਾ ਜਾਤਦਿৱਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਣੇਤ੍ৱਾ ਏਕੂਨৱੀਸਤਿৱਸ੍ਸਂ। **ਏਕੂਨৱੀਸਤਿৱਸ੍ਸੋ**ਤਿ ‘‘ਗਬ੍ਭৱਸ੍ਸਂ ਏৱ ਪਹਾਯਾ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਤਂ ਦੁਲ੍ਲਿਖਿਤਂ।

੪੦੬. **ਅਞ੍ਞਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤੀ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ৱਾ ਆਚਰਿਯੋ ৱਾ ਹੁਤ੍ৱਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ। ‘‘ਓਪਪਾਤਿਕਸ੍ਸ ਸੋਲ਼ਸৱਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਭਾৱਤੋ ਪੁਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ৱਸ੍ਸੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ৱਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ ৱਦਨ੍ਤੀਤਿ ਕੇਚਿ।

ਊਨৱੀਸਤਿৱਸ੍ਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦৱਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦৱਣ੍ਣਨਾ

੪੦੯. ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥੇ ਚੇ ਸੁਦ੍ਧਮਾਤੁਗਾਮੋ ਦ੍ৱੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਅਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ, ਸਮਯੋ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥਭਾৱਸ੍ਸ ਠਾਨਂ ਕਤ੍ৱਾ ਰਕ੍ਖਣੀਯਤ੍ਤਾ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਰਕ੍ਖਤਿਯੇৱਾਤਿ ਏਕੇ। ਥੇਯ੍ਯਭਾৱੇ ਨ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ ਏৱਾਤਿ ਏਕੇ। ਅਪਾਰਾਜਿਕਥੇਯ੍ਯਭਾৱੇ ਸਤਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਭਾৱੋਤਿ ਚੇ? ਇਤਰਸ੍ਮਿਂ ਇਤਰਨ੍ਤਿ ਸਮਯੋ ਅਨਿਸ੍ਸਟੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁ ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥੇ

ਚੇ, ਯਥਾਵੁੱਤ੍ਥਕਮੇਵ। ਥੇਯਜਸਤ੍ਥੇ ਥੇਯਜਸਤ੍ਥਸਦ੍ਵੀ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਿਧਾਯਾਤਿ ਚ। ‘‘ਸਦ੍ਧਿ’’ਨ੍ਤਿ ਪਦਂ ਕੇਸੁਚਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਅਨਨੁਰੂਪਂ। ਤਥਾ ਦੁਤਿਯੇਪਿ।

ਥੇਯਜਸਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਂਵਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧੨. ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰਾ ਇਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਕੇਸੁਚਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਸਮਯੇਨਾ’’ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾਤਿ ਕੇਚਿ। ਇਧ ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ, ਸਾਮਣੇਰੀਤਿ ਇਮਾਪਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਇਮਾਸਂ ਪਨ ਸਮਯੋ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਅਯਮਿਮਾਸਂ, ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਚ ਵਿਸੇਸੋ।

੪੧੪. ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ‘‘ਵਿਞ੍ਞੂ ਪਟਿਬਲਾ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਪ੍ਪਟਿਬਲਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁਕਾਤਿ ਏਕੇ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ। ‘‘ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਂਵਿਦਹਤਿ, ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨ ਸਂਵਿਦਹਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਹਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਂਵਿਧਾਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਅਰਿਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧੭. ਗਹਟ੍ਠਸ੍ਸਾਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਦੂਸਕਕਮ੍ਮਂ ਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਰਾਯਿਕਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ। ਵਿਪਾਕਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਅਹੇਤੁਕਤ੍ਤਾ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਚ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਨ੍ਨਾ ਸਮ੍ਮੁਟ੍ਠਾ ਸੁਦ੍ਧਸਞ੍ਞਿਨੋ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਏਵ। **ਸੇਸਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਕਾ। **ਰਸੇਨਾ**ਤਿ ਭਾਵੇਨ। **ਅਧਿਕੁਟ੍ਟਨਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਅਧਿਕਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕੁਟ੍ਟਨਟ੍ਠੇਨ ਛਿਨ੍ਦਨਟ੍ਠੇਨ। **ਅਸਿਸੂਨੂਪਮਾ** ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਚ੍ਛੇਦਨਟ੍ਠੇਨ। **ਸਤ੍ਤਿਸੂਲੂਪਮਾ** ਚਿਤ੍ਤਵਿਤ੍ਤੁਦਨਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਪੋਰਾਣਾ। ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਪਾਲ਼ਿਯਂ ‘‘ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਮੁਖਾਰੂਲ਼੍ਹਵਸੇਨ ਲਿਖਿਤਂ।

ਅਰਿਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਮ੍ਭੋਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੫. ‘‘ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਲਦ੍ਧਿਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਤਂ ਦੀਪੇਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਿਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਪਾਕਾਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਹਵਾਸੇਯ੍ਯਂ ਕਪ੍ਪੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਬ੍ਯਾਕਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਮ੍ਭੋਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਕਣ੍ਟਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੮. **ਯਤ੍ਥ ਤੇ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਤੇ**ਤਿ ਤਂ। ਅਥ ਵਾ ਤਵ ਰੂਪਾਦਿਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮ। ਅਯਂ ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸੋ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ। ‘‘ਸਚੇ ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਨੁਮਤਿਯਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਨਾਸਨਾ ਹਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਯਦਿ ਸੋ ਪਾਰਾਜਿਕੋ, ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾ ਨਾਮ ਸਿਯਾ। **ਤੇ ਪਟਿਸੇਵਤੋ ਨਾਲਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾਯਾ**ਤਿ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿ ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਸਤ੍ਥਾਦਿਦਿਟ੍ਠਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਸਾ ਯਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਏਵਮੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਸਂਵਰੇ ਅਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੋ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਾਯੇਵ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਤਕ੍ਕੋ।

ਕਣ੍ਟਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਸਪ੍ਪਾਣਕਵਗ੍ਗੋ ਸਤ੍ਤਮੋ।

੮. ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਵਗ੍ਗੋ

੧. ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੪. ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੨. ਵਿਲੇਖਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੮. **ਆਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ-ਸਦ੍ਦੋ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਨ ਕਰੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਏਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਰਟ੍ਠੇਕਦੇਸੋ **ਜਨਪਦੋ**। ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਅਰਿਟ੍ਠਕਣ੍ਟਕਾ **ਸਾਸਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ**। ''ਨਾਲਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯਾਯਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਹਿ ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਅਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਭਗਵਤਿ ਦਸਵਤ੍ਥੁਦੀਪਕਾ ਵਜ੍ਜਿਪੁਤ੍ਤਕਾ। ਤੇ ਹਿ **ਵਿਨਯਸਾਸਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ**। ਪਰੂਪਹਾਰਾਦਿਵਾਦਾ ਪਨ **ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਭਿਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ**। ਕੇ ਪਨ ਤੇ? ਏਕਚ੍ਚੇ ਮਹਾਸਙ੍ਘਿਕਾਦਯੋ, ਨ ਸਬ੍ਬੇਤਿ ਦੀਪਨਤ੍ਥਂ **''ਪਰੂਪਹਾਰਾ…ਪੇ॰… ਵਾਦਾ''**ਤਿ ਵਿਸੇਸਨਵਚਨਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਕੁਹਕਾ ਪਾਪਿਚ੍ਛਕਾ ਅਭੂਤਂ ਉਲ੍ਲਪਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਦ੍ਧਵਰਭੋਜਨਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀ ਨਿਦ੍ਦਂ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਤ੍ਥਿ ਅਰਹਤੋ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਮਾਰਕਾਯਿਕਾ ਉਪਸਂਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਜਨਂ ਵਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਚ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਅਕੁਹਕਾ, ਤੇਪਿ ਤਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕੇਚਿ ਤਂਦਿਟ੍ਠਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਧਿਮਾਨਿਨੋ ਚ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾਪਿ ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਅਨਧਿਗਤੇ ਅਧਿਕਤਸਞ੍ਞਿਨੋਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਅਤ੍ਥਿ ਅਰਹਤੋ ਅਞ੍ਞਾਣਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਾ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਪਰਵਿਤਰਣਾ ਪਰੇਹਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਨਾਮਾਨੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਨਯਧਰੋ ''ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਵਕਾਸੋ , ਯਂ ਅਰਹਤੋ ਅਸੁਚਿ ਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ (ਕਥਾ॰ ੩੧੩; ਮਹਾਵ॰ ੩੫੩)। ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਾ…ਪੇ॰… ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ''ਤਿਆਦੀਨਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦) ਸੁਤ੍ਤਪਦਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਸਾਸਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਸੁ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਇਤਰੇ** ''ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਮੂਲ''ਨ੍ਤਿ ਵਾਦਿਨੋ। ''ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇ''ਤਿ ਨਿਦਾਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਵਿਭਙ੍ਗਪਦਾਨਿ ਸਿਦ੍ਧਾਨਿ। ਸਿਦ੍ਧੇਯੇਵ ਕਿਂ ਇਮਸ੍ਸ ਅਙ੍ਗਾਨਿ? ਗਰਹਿਤੁਕਾਮਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਵਣ੍ਣਨਞ੍ਚਾਤਿ।

ਵਿਲੇਖਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਮੋਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੪. ਮੋਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੪. ਪਹਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੨. **ਰਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨ। ਵਿਹੇਠੇਤੁਕਾਮਂ ਪਨ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਸਚੇ ਅਹਂ ਇਮਂ ਮਾਰੇਮਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਮੋਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕੁਪਿਤੋ ਸਤ੍ਤਸਞ੍ਞਂ ਪੁਰੇਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਪਹਾਰਂ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਮੇਵ।

ਪਹਾਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਤਲਸਤ੍ਤਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੬. ''ਕਾਯਂ ਵਾ ਕਾਯਪਟਿਬਦ੍ਧਂ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੫੬) ਵਚਨਤੋ ਕਾਯਾਦੀਸੁ ਯਂ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤਿ , ਤਂ ਤਲਂ ਨਾਮ। ਤਲਮੇਵ **ਤਲਸਤ੍ਤਿਕਂ**। ਪੋਥਨਸਮਤ੍ਥਟ੍ਠੇਨ ਸਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਤਂ ''ਉਪ੍ਪਲਪਤ੍ਤਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਯਮੇਤਿ। ਏਵਂ ਕੁਪਿਤਾ ਹਿ ਕੋਪਵਸੇਨ ਪੋਥਨਾਸਮਤ੍ਥਤਂ ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਹਤ੍ਥਗਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿ, ਸੁਖਸਮ੍ਫਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਹੋਤੁ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਪਹਟੇ ਪੁਰਿਮੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਕੇਵਲਂ ਉਚ੍ਚਾਰੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਉਗ੍ਗਿਰਣਮਤ੍ਤੇ ਕਤੇ ਇਮਿਨਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਵਿਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਪਹਾਰੋ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਪਹਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਕਿਮਿਦਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਹਾਰਪਚ੍ਚਯਾ, ਉਦਾਹੁ ਉਗ੍ਗਿਰਣਪਚ੍ਚਯਾਤਿ? ਪਹਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਪੁਰਿਮਂ ਉਗ੍ਗਿਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਸਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਪੁਰਿਮਞ੍ਹਿ ਉਗ੍ਗਿਰਣਂ, ਪਚ੍ਛਾ ਪਹਾਰੋ। ਨ ਚ ਪਚ੍ਛਿਮਪਹਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪੁਰਿਮਂ ਉਗ੍ਗਿਰਣਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁਕਂ ਭਵਿਤੁਮਰਹਤੀਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ''ਤੇਨ ਪਹਾਰੇਨ ਹਤ੍ਥਾਦੀਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਪਹਾਰਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਉਗ੍ਗਿਰਣਂ ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਕਮੇਵਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਦੀਨਂ ਅਸੁਚਿਕਰਣਾਦੀਨਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾਪਿ ਉਗ੍ਗਿਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੋਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਏਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਤਲਸਤ੍ਤਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਅਮੂਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬੨. **ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞੀ ਅਮੂਲਕੇਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਾਦਿਨਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁਨਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ।

ਅਮੂਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬੮. **ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਯਂ ਸਞ੍ਞਾਯ ਤਥਾ ਅਮਞ੍ਞਨ੍ਤੋ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ ''ਮਞ੍ਞੇ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਕਿਂ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਨ ਸਿਯਾ ਅਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਨ ਚ ਕੇਵਲਂ ''ਮਞ੍ਞੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਿਯਮਤੋ ਅਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਪਰਮਤ੍ਥਵਿਹਿਤਂ ਕਤ੍ਥਚਿ ਹੋਤਿ। ''ਉਦਕਂ ਮਞ੍ਞੇ ਆਦਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਪਰੋ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤੁ ਵਾ , ਮਾ ਵਾ, ਤਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) ''ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੁਪ੍ਪਾਦਨ''ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਉਪਸ੍ਸੁਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੩. **ਇਮੇਸਂ ਸੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਏਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਨੀ**ਤਿ ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਾ ਸਿਯਾ ਅਕਿਰਿਯਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਏਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਨਿ। ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਪਚ੍ਚਯਾਪਤ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾ ਚ ਵਿਹੇਸਕਪਚ੍ਚਯਾਪਤ੍ਤਿ ਅਕਿਰਿਯਾ ਚ, ਤਦੁਭਯਂ ਪਨ ਏਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਸਙ੍ਖਾਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਸਿਯਾ ਕਿਰਿਯਾ ਪਠਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ, ਸਿਯਾ ਅਕਿਰਿਯਾ ਦੁਤਿਯਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਉਪਸ੍ਸੁਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਕਮ੍ਮਪਟਿਬਾਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ੍ਣ੍ਣਨਾ

੪੭੪. ‘‘ਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੭੫) ਵਚਨਤੋ ਏਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ‘‘ਛਨ੍ਦਂ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਛਨ੍ਦਂ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤੇਸਂ ਮਤਿਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਨ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ। ਅਧਮ੍ਮਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਖਿਯਜਤਿ, ਤਂ ਵਾ ਉਕ੍ਕੋਟੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਨੇਵ ਹੋਤੀਤਿ? ਨ, ਤਥਾ ਛਨ੍ਦਦਾਨਕਾਲੇ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਖਿਯਜਨਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਵਾ ਵਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਨ ਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸ ਵਾ ਕਮ੍ਮਕਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਮੋਕ੍ਖਕਰਣਤੋ ਅਵਿਸੇਸਮੇਵ ਤਥਾਵਚਨਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਛਨ੍ਦਦਾਨਕਾਲੇ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਕਰਣਾਨੁਮਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ, ਕਾਰਕਸ੍ਸੇਵ ਵਜ੍ਜਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਚ। ਗਣਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਛਨ੍ਦਦਾਯਕਾਵ ਤੇ, ਨ ਗਣੋ ਅਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, **ਪਰਿਵਾਰੇਪਿ** (ਪਰਿ॰ ੪੮੨ ਆਦਯੋ) ਕਮ੍ਮਵਗ੍ਗੇ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਛਨ੍ਦਦਾਯਕਾ ਵਿਸੁਂ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਥਾਪਿ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਛਨ੍ਦੋ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ ਦੇਨ੍ਤੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਨੁਮਤਿਦੁਕ੍ਕਟਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਯੋਜਨਦੁਕ੍ਕਟਤੋ ਨ ਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਕਮ੍ਮਪਟਿਬਾਹਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ੍ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਛਨ੍ਦਂਅਦਤ੍ਵਾਗਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ੍ਣ੍ਣਨਾ

੪੮੧. ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਂ ਅਨਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਚੇ ਛਨ੍ਦਂ ਨ ਦੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਏਕੇ ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਨ੍ਤਰਾਯਕਰਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤ੍ਤਾ। ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਛਨ੍ਦਂ ਦਾਤੁਂ ਲਭਤੀਤਿ ਕੇਚਿ। ਦਿਨ੍ਨਛਨ੍ਦੋ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਗਤੇਪਿ ਛਨ੍ਦੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਯ੍ਯਾਤਿ ਚੇ? ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਅਹਤ੍ਥਪਾਸੋ ਛਨ੍ਦਾਰਹੋ’’ਤਿਆਦੀਹਿ ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ। **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਪਨ ਦਾਤੁਕਾਮਤਾਯ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ।

ਛਨ੍ਦਂਅਦਤ੍ਵਾਗਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ੍ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਦੁਬ੍ਬਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ੍ਣ੍ਣਨਾ

੪੮੪-੫. **ਅਦਾਸੀ**ਤਿ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। **ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੇ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜਯਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਙ੍ਘੋ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਭਿਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਆਹਂਸੁ। **ਪਰਿਣਾਮੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨੇਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਲਾਭੋ**ਤਿ ਪਦੁਦ੍ਧਾਰਕਰਣਂ ਇਧ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਸ੍ਸਪਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ਲਾਭਦੀਪਨਤ੍ਥਂ। ਚੀਵਰਮੇਵ ਹਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਤੇਨੇਵ ‘‘ਅਞ੍ਞਂ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਦਿਨ੍ਨਂ ਖੀਯਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਚ **ਪਰਿਕ੍ਖਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਚ ਭੁਮ੍ਮਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ।

ਦੁਬ੍ਬਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ੍ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਪਰਿਣਾਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ੍ਣ੍ਣਨਾ

੪੮੯. ਞਾਤਕਮ੍ਪਿ ਪਰਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਾਪੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤੁਕਾਮਂ ਯਥਾਸੁਖਂ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਲਭਤਿ।

ਪਰਿਣਾਮਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ੍ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵ੍ਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਵਗ੍ਗੋ ਅਟ੍ਠਮੋ।

੯. ਰਤਨਵਗ੍ਗੋ

੧. ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯੪-੭. ਯਥਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤਿ, ਏਵਮਾਕਾਰੇਨ ਨਾਰਹਤਾਯੰ ਪੁਰਿਸੋ ਪਾਪੋ ਹੋਤੁੰ, ਨ ਹੋਤਿ ਪਾਪੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਕਾਰਣਤ੍ਥੰ ਵਾ। **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ, ਯਤੋਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹਤ੍ਥਿਸਮ੍ਮਦ੍ਦਾ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਸਮ੍ਮਦ੍ਦੋ, ਅਕ੍ਕਮਨੰ ਚੁਣ੍ਣਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੯੮. **ਰਤਨੰ** ਨਾਮ ਅਗ੍ਗਮਹੇਸੀ, ਤਥਾਪਿ ਇਧ ਅਞ੍ਞਾਪਿ ਦੇਵਿਗੋਤ੍ਤਾ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ''ਨ ਮਹੇਸੀ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਾਭਾਵਤੋ। ਸਚੇ ਖਤ੍ਤਿਯੋਵ ਹੋਤਿ, ਨਾਭਿਸਿਤ੍ਤੋ। ਅਭਿਸਿਤ੍ਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਰਕ੍ਖਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਅਙ੍ਗਭਾਵੇਨ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤਭਾਵੋਵਪਮਾਣੰ। ਸੇਸੰ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਏਕੇ।

੫੦੦-੫੦੧. ''ਨ ਸਯਨਿਘਰੇ ਸਯਨਿਘਰਸਞ੍ਞੀ''ਤਿ ਤਿਕਚ੍ਛੇਦੋਪਿ ਏਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਤਿ। **ਨ ਸਯਨਿਘਰੰ** ਨਾਮ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦਿ।

ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਰਤਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦੪. ''ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੁ ਗਹਪਤਿਨੋ ਭਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਮੇ ਗਹਪਤਿਨੋ''ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਿ।

੫੦੬. **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿ**ਵਚਨੇਨ ਘਰੇਪਿ ਯਦਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਸਙ੍ਕਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਪਤਿਰੂਪਾ**ਤਿ ''ਰਤਨਸਮ੍ਮਤੇ ਪੰਸੁਕੂਲਗ੍ਗਹਣੰ ਵਾ ਰਤਨੇ ਨਿਰੁਸ੍ਸੁਕ੍ਕਗਮਨੰ ਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ''ਤਾਵਕਾਲਿਕਵਸੇਨਪਿ ਅਨਾਮਾਸੰ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁੰ ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ''ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਅਰਿਯਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਏਸਾ ਅਰਿਯਾਨ ਯਾਚਨਾ''ਤਿ (ਜਾ॰ ੧.੭.੫੯) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ।

ਰਤਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਵਿਕਾਲਗਾਮਪ੍ਪਵਿਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੧੧-੨. ਅਹਿਨਾ ਡਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਨ੍ਤੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਗਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੰ ਉਦਪਾਦਿ। **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨਾ**ਤਿ ਗਾਮੋ ਗਾਮੂਪਚਾਰੋਤਿ ਇਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਵਿਕਾਲਗਾਮਪ੍ਪਵਿਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸੂਚਿਘਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੧੭. **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭੇਦਨਕੰ। **ਅਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸ ਪਠਮੰ ਭੇਦਨਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਇਤਰੇਸੁਪਿ।

੫੨੦. **ਵਾਸਿਜਟੇ**ਤਿ ਵਾਸਿਦਣ੍ਡਕੇ।

ਸੂਚਿਘਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਮਞ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੨੧-੨. ''ਉਚ੍ਚੇ ਮਞ੍ਚੇ''ਤਿ ਚ ''ਉਚ੍ਚਾ ਮਞ੍ਚੇ''ਤਿ ਚ ਕਤ੍ਥਚਿ। **ਆਯਤੋ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਤੋ। **ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪਾਦਕ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਂ, ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਮਾਣਂ ਪਾਦਕਂ ਵਾ।

ਮਞ੍ਚਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਤੂਲੋਨਦ੍ਧਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੨੮. **ਪੋਟਕਿਤੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਿਣਤੂਲਂ। **ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਉਦ੍ਦਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਟਿਲਾਭਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਰਿਭੋਗੇਯੇਵ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ''ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਤਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਏਤ੍ਥ ਸਾਧਕਂ।

ਤੂਲੋਨਦ੍ਧਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਨਿਸੀਦਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੩੧. ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨਿਸੀਦਨਸ੍ਸ ਜਾਤਿ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਏਤ੍ਥ, ਤਥਾਪਿ **ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ, ''ਨਵ ਚੀਵਰਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਾਨੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਚੀਵਰਜਾਤਿਯੇਵਸ੍ਸ ਜਾਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ''ਸਨ੍ਥਤਸਦਿਸਂ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਸਦਸ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਨਿਸੀਦਨਸਨ੍ਥਤਤ੍ਤਾ ਉਪਮੇਤਿ। ਲਾਭੇ ਸਦਸਂ, ਅਲਾਭੇ ਅਦਸਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ। ''ਨਿਸੀਦਨਂ ਨਾਮ ਸਦਸਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਣ੍ਠਾਨਨਿਯਮਨਤੋ।

ਨਿਸੀਦਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੩੯. ਯਦਿ **ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ** ਨਾਮ ਅਧੋਨਾਭਿ ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਣ੍ਡੁਪੀਲ਼ਕਾਦਿਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਤਸ੍ਸ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਸੁਗਤਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ ਦੀਘਸੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ ਤਿਰਿਯਂ ਦ੍ਵੇਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਂ ਪਮਾਣਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਬ੍ਬੋ ਹਿ ਪੁਰਿਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯਾ ਸਤ੍ਤਵਿਦਤ੍ਥਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਚ ਏਕਾਵਿਦਤ੍ਥਿ ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ ਪਕਤਿਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਤਿਰਿਯਂ, ਦੀਘਸੋ ਪਨ ਦਿਗੁਣਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਆਪਜ੍ਜਤੁ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਤਸ੍ਸਾ, ਚੇ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਰੀਰਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਸ੍ਸਤਿ, ਸਬ੍ਬਸਰੀਰਗਤਸਙ੍ਘਾਟਿ ਵਿਯ ਬਹੁਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਵਾਸੇਤੁਕਾਮੋ ਨਿਵਾਸੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਯਂ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਸਿਯਾ।

ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੪੨. **ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾ**ਪਿ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਪਟਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ। ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਕੇਚਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਪਰਿਭੋਗੇਨੇਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਯਂ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਸਿਯਾ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਮਿਨਾ ਤਕ੍ਕੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ''ਅਪ੍ਪਮਾਣਿਕਾਯੋ

ਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਯੋ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾਯੋ ਧਾਰੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਅਞ੍ਞਥਾ ਪੁਣ੍ਣਪਰਿਚ੍ਛੇਦਤੋ ਅਧਿਕਪ੍ਪਮਾਣਾਯੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਧਾਰੇਸੁਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਏਤਪਰਮਤਾ ਤਾਸਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਦਸਮੇਪਿ।

ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫੧. ਤਤ੍ਥ **ਭਿਸਿਂ ਵਾ ਬਿਬ੍ਬੋਹਨਂ ਵਾ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਦੀਘਸੋ ਬਹੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਥਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਮਤ੍ਤੋ ਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੇਨ ਰਤਨਵਗ੍ਗੋ ਨਵਮੋ।

ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਣ੍ਡੋ

੧. ਪਠਮਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫੩-੫. ''ਪਟਿਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾਕਾਰਦਸ੍ਸਨ''ਨ੍ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤਵਸੇਨੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। ''ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਅਨ੍ਤਰਘਰਸਞ੍ਞੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ''ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯੇ ਅਖਾਦਨੀਯਅਭੋਜਨੀਯਸਞ੍ਞੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਞ੍ਞੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਚ ਨਯੇਨ ਅਪਰੇਪਿ ਤਯੋ ਤਿਕਚ੍ਛੇਦਾ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾ।

ਪਠਮਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫੯. ''ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਭੋਜਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਥ ਖੋ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਤਾ ਏਤ੍ਥ ਨ ਅਙ੍ਗਂ, ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵਾ ਇਧ ਵਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ਲੇਸਾਭਾਵਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ''ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਚਿਣ੍ਣਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਪਰੇਪਿ ਤਯੋ ਤਿਕਚ੍ਛੇਦਾ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬਾ ਪਦਭਾਜਨੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਤਥਾ ਹਿ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨਂ ਤਾਦਿਸਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਅਵਾਰੇਨ੍ਤਾਨਂ ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਮੇਵ। ''ਏਸਾ ਵੋਸਾਸਤਿ ਨਾਮ, ਵੋਸਾਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ਦੁਵਿਧੋ ਪਾਠੋ। ''ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਪੁਨ ''ਗਾਰਯ੍ਹਂ ਆਵੁਸੋ ਧਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਏਕਵਚਨਂ ਵਿਰੁਦ੍ਧਨ੍ਤਿ। ਪਠਮਂ ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇਯੇਵ ਆਪਨ੍ਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ ਆਗਚ੍ਛਤਿ ''ਆਪਜ੍ਜਿਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਏਕੇਨ ਬਹੂਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕੇਚਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ''ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਠੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਮਮ ਤਕ੍ਕੋ। ਏਕੇਨ ਸਹੇਵ ''ਅਹਂ ਆਪਜ੍ਜਿ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਕੇਨ ਦ੍ਵੀਹਿ ਤੀਹਿ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਤੋ, ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਆਪਜ੍ਜਿਮ੍ਹਾਤਿ ਸਹੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਕੇਨ ਚੇ ਅਵਾਰਿਤੋ, ''ਅਹਂ, ਆਵੁਸੋ, ਗਾਰਯ੍ਹਂ ਧਮ੍ਮਂ ਆਪਜ੍ਜਿ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ।

ਦੁਤਿਯਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫੬੨-੫੭੦. ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨਿਯੇਵ।

ਪਾਟਿਦੇਸਨੀਯਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸੇਖਿਯਕਣ੍ਡੋ

੧. ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੫੭੬. “**ਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖੇਨਾ**”ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹੀ’’ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੰ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਥਮੇਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਭੋਪੇਤੇ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਾਦਾ ਏਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾ, “**ਅਙ੍ਘਤੇਯਜਹਤ੍ਥਾ**”ਨ੍ਤਿ ਸੁਖੁਮੰ, ਏਕਪਤ੍ਤੰ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਯਥਾਠਾਨੇਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਦੁਪਟ੍ਟੰ ਸਨ੍ਧਾਯ “**ਦ੍ਵਿਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪੀ**”ਤਿ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ**। ਏਕਪਟ੍ਟੰ, ਦ੍ਵਿਪਟ੍ਟੰ ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ ‘‘ਦ੍ਵਿਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਵੁੱਤਞ੍ਹਿ **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਤਿਰਿਯੰ ਦ੍ਵਿਹਤ੍ਥੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਲਾਭੇ ਏਵ ‘‘ਅਲਾਭੇ ਤਿਰਿਯੰ ਦ੍ਵਿਹਤ੍ਥਪ੍ਪਮਾਣਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ। ਇਦੰ ਸਬ੍ਬੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤੰ। ਵਿਰੁਦ੍ਧੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਨੋ ਚੇ ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟੰ। **ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ** ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਿਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ‘‘ਅਨਾਦਰਿਯੰ ਪਟਿਚ੍ਚਾ’’ਤਿ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ, ਨ ਵਤ੍ਥੁਵਿਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ‘‘ਇਦਮੇਵੰ ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਜਾਨਤੋਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। ਫੁਸ੍ਸਦੇਵਤ੍ਥੇਰਵਾਦੋਪਿ ਏਕੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਤਥਾ ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਵਾਦੋਪਿ। ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਪਿ ਯੰ ਪਕਤਿਯਾ ਵਜ੍ਜੰ, ਤੰ ਲੋਕਵਜ੍ਜੰ। ਇਦੰ ਪਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਯੇਵ ਵਜ੍ਜੰ, ਨਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਤਰਲੋਕਵਜ੍ਜੇਨ ਅਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਨ ਲੋਕਵਜ੍ਜੰ। ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਜ੍ਜਤੋ **ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ**। ਅਨਾਦਰਿਯਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਸਚਿਤ੍ਤਕੰ,** ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਿਵੇਦਨਤ੍ਤਾ ਤਿਵੇਦਨੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਨਾਦਰਿਯਚਿਤ੍ਤਤਾ ਨਾਮ ਕੇਵਲੰ ਅਕੁਸਲਮੇਵ, ਤਞ੍ਚ ਪਕਤਿਯਾ ਵਜ੍ਜੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਦੰ **ਲੋਕਵਜ੍ਜੰ**। ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨੰ ਨਾਮ ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਕਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤੀਤਿ **ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੰ**। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ‘‘ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿ ਵਿਯ ਨਿਵਾਸਨਾਦਿਦੋਸੋ ਲੋਕਗਰਹਿਤੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਨ੍ਤਿ **ਫੁਸ੍ਸਦੇਵਤ੍ਥੇਰੋ**’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ।

੫੭੭. ਵਿ**ਹਾਰੇਪੀ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਕਾਲੇ, ਤਸ੍ਮਾ “**ਪਾਰੁਪਿਤਬ੍ਬ**”ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਵੁੱਤੰ। ਪਠਮਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਪਰਿਲ਼ਾਹਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਨ ਅਨ੍ਤਰਘਰਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੇਸੁ।

੫੮੨. “**ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ**”ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਪਿ ਪਰਿਸ੍ਸਯਾਭਾਵੰ ਓਲੋਕੇਤੁੰ ਲਭਤਿਯੇਵ। ਤਥਾ ਗਾਮੇ ਪੂਜ’’ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ, ਤੰ ਪਨ ‘‘ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵੁੱਤਤ੍ਤਾ ਤਾਦਿਸੰ ਅਨ੍ਤਰਾਯੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਉਜ੍ਜਗ੍ਘਿਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੫੮੬. **ਹਸਨੀਯਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਹੇਤ੍ਵਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮੰ, ਹਸਿਤਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਕਾਰਣਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨ੍ਤਰਘਰੇ ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦੇਨ ਅਨੁਮੋਦਨਾਦਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਕਿਰ। ਤਥਾ ਹਿ **ਮਹਿਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ**ਪਿ ਹਤ੍ਥਿਸਾਲਾਦੀਸੁ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਕਥੇਸਿ।

੫੯੧. ਕੇਚਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ‘‘ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਟ੍ਠਪਨਮਤ੍ਤੇਨ ਵਾਸੂਪਗਤੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਤੇਸੰ ਮਤਿਮਤ੍ਤਮੇਵ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਚੇ ਵਾਸੂਪਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੋਵ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿ। ‘‘ਯਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਏਕਰਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਅਯੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯੋ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੬੧) ਵਚਨਤੋ ਤਾਸੰ ਸਮੀਪੰ ਵਾ ਤਾਹਿ ਗਹਿਤਵਾਸਾਗਾਰੰ ਵਾ ‘‘ਗਚ੍ਛਾਮੀ’’ਤਿ ਗਚ੍ਛਤੋ ਯਥਾਸੁਖੰ ਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨ ਹਿ ਤਾਵਤਾ ਤੰ ਘਰੰ ਅਨ੍ਤਰਘਰਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਉਜ੍ਜਗ੍ਘਿਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. **ਖਮ੍ਭਕਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ**

੬੦੪. ਸੂਪੋ **ਪਤ੍ਤੁਪ੍ਪਮਾਣਵਣ੍ਣਨਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਾਕਾਰੋ। **ਓਲੋਣੀ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕੁਧਿਤਂ, ਗੋਰਸਤੋ ਪੂਰਾ ਥੂਪਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੦੫. **ਹੇਟ੍ਠਾ ਓਰੋਹਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਓਰੋਹਨਪ੍ਪਮਾਣੇ ਸਤਿ ਏਕਦੇਸੇ ਥੂਪੀਕਤੇਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚ ਉਪਰਿ ਚ ਪਦੁਮਿਨਿਪਣ੍ਣਾਦੀਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਓਦਹਨ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧਂ ਨਾਮ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ''ਯਸ੍ਮਾ 'ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ ਵਚਨਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਸਮਪੁਣ੍ਣੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਤ੍ਥਗਤੇ ਪਤ੍ਤੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੋ ਥੂਪੀਕਤੋਪਿ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। 'ਥੂਪੀਕਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ'ਤਿ ਹਿ ਵਚਨਂ ਪਠਮਂ ਥੂਪੀਕਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਚ੍ਛਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ, ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਪਤ੍ਤੇਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਤੋ ਚੇਪਿ ਥੂਪੀਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ ਅਥੂਪੀਕਤਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਪਯੋਗੋ ਪਨ ਨਤ੍ਥਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਪੁਬ੍ਬਦੇਸਾ''ਤਿ ਚ ''ਸਮਤਿਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤਿ ਵਾ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਖਮ੍ਭਕਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. **ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ**

੬੦੯. **ਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ''ਸੂਪੋ ਨਾਮ ਦ੍ਵੇ ਸੂਪਾ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸੂਪਗ੍ਗਹਣੇਨ ਪਣੀਤਭੋਜਨੇਹਿ ਅਵਸੇਸਾਨਂ ਸਬ੍ਬਭੋਜਨਾਨਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥਂ। **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ** ਚਸ੍ਸ ''ਞਾਤਕਾਨਂ ਪਵਾਰਿਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਨੇਨਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਅਧਿਕਂ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਅਸਤਿਯਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਆਪਦਾਸੂ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨ, ''ਸਮਸੂਪਕਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ** ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਤਞ੍ਚ ਪਮਾਦਵਸੇਨ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਓਗਿਲਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸਪਿ ਸਹਸਾ ਚੇ ਪਵਿਸਤਿ, ਏਤ੍ਥ 'ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚਾ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਠਿਤਂ ਸਹਸਾ ਅਨੁਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ 'ਅਸਤਿਯਾ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ** ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ''ਰਸਰਸੇਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. **ਕਬਲ਼ਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ**

੬੧੮. "**ਸਬ੍ਬਂ ਹਤ੍ਥ**"ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਏਕਦੇਸਂ ਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ। ''ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਏਕਦੇਸਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ਅਵਿਸੇਸਿਤਤ੍ਤਾ।

੬੨੪. **ਸਿਤ੍ਥਾਵਕਾਰਕੇ** ''ਕਚਵਰਂ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤੁਂ ਸਿਤ੍ਥਂ ਛਡ੍ਡਿਯ੍ਯਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਕਚਵਰਂ ਛਡ੍ਡੇਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ।

ਕਬਲ਼ਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. **ਸੁਰੁਸੁਰੁਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ**

੬੨੭. ''ਸੁਰੁਸੁਰੁ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਸੁਰੋਸੁਰੋ''ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ। **ਸੀਤੀਕਤੋ**ਤਿ ਸੀਤਙ੍ਕੋ। "**ਸਿਲਕਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਅਰਿਯਾਨਂ ਪਰਿਹਾਸਵਚਨਮੇਵੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

੬੩੧. **ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਦਿ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਵਸੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੁਂ, ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਤੇ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਇਸ੍ਸਰਿਯਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਗਹਣਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਤੇ ਹਿ ਅਨਾਦਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਪਤ੍ਤਧੋਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤਧੋਵਨੋਦਕਂ ਭੋਜਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ।

੬੩੪. ''ਛਤ੍ਤਪਾਦੁਕਾਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ ''ਛਤ੍ਤਪਾਦੇ''ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ।

੬੩੭. **ਚਾਪੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਖਾਦਨਵਧੋ। ''ਸੇਸਾ ਸਬ੍ਬਾ ਧਨੁਵਿਕਤਿ ਕੋਦਣ੍ਡੇ ਪਵਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ, **ਪਟਿਮੁਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਵੇਸਿਤਂ, ਲਗ੍ਗਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੁਰੁਸੁਰੁਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਪਾਦੁਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪੦. ਸਯਂ ਯਾਨਗਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ, ਯਥਾ ਯਾਨਗਤਸ੍ਸ ਵੇ।

ਅਲਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਤਥਾ ਨਾਲਂ, ਸਛਤ੍ਤੋ ਛਤ੍ਤਪਾਣਿਨੋ॥

ਯਥਾ ਏਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ।

੬੪੭. **ਛਪਕਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ** ''ਸਚਾਹਂ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ, ''ਦਸ ਚੇ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਿ, ''ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਚ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ, ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਯੇਵ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। **ਥੋਮਿਤੋ**ਤਿ ਅਹਮ੍ਪਿ ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ । ਯਾ ਧਨਯਸਲਾਭਸਙ੍ਖਾਤਾ **ਵੁਤ੍ਤਿ ਵਿਨਿਪਾਤੇਨ** ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਅਪਾਯੇਸੁ ਵਿਨਿਪਾਤਹੇਤੁ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਅਥ ਵਾ **ਵਿਨਿਪਾਤੇਨਾ**ਤਿ ਹੇਤ੍ਵਤ੍ਥੇ ਕਰਣਵਚਨਂ, ਵਿਨਿਪਾਤਨਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਧਮ੍ਮਚਰਣੇਨ** ਅਧਮ੍ਮਚਰਣਾਯ। ''ਅਸ੍ਮਾ ਕੁਮ੍ਭਿਮਿਵਾ''ਤਿ ਚ ਪਠਨ੍ਤਿ।

ਪਾਦੁਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ ਸਮੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **"ਸਮਨੁਭਾਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਸਮਨੁਭਾਸਨਂ ਕਿਰਿਯਂ। ਇਮਾਨਿ ਕਿਰਿਯਾਨਿ। **ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਯਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਭਾਵਤੋ ਉਜ੍ਜਗ੍ਘਿਕਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ''ਕਾਯਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਚੇ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਨਿਸੀਦਨਗਮਨਾਹਾਰਪਕ੍ਖਿਪਨਾਦਿਕਾਯਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਸਬ੍ਭਾਵਾ ਤਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨੇ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸਾਭਾਵਾ।

ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੇਖਿਯਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਸਮਥਵਣ੍ਣਨਾ

''ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ...ਪੇ॰... ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ''ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ।

ਸਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਸਮਥਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਭਙ੍ਗੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਵਣ੍ਣਨਾ

ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵਿਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਮਭਿਸਙ੍ਖਤਂ।
ਅਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਮ੍ਪਿ, ਵਕ੍ਖੇ ਗਣ੍ਠਿਪਦਕ੍ਕਮਂ॥

ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਵਿਭਙ੍ਗੋ ਅਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਕ੍ਕਮੋ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਗਨ੍ਥਾਰਮ੍ਭਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧. ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੫੬-੭. ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਪਞ੍ਞਾ ਵੀ**ਮਂਸਾ**। **ਪਦਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਏ**ਵਾਤਿ ਮਾਤਿਕਾਪਦਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਏਵ। ''ਵ**ੁਤ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨਾਨਂ ਵਿਭਾਜਨਂ ਵੁਤ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

੬੫੮. ''ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਨੀਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ, ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਅਞ੍ਞਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਏਕੇ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਅਮ੍ਹਾਕਮ੍ਪਿ ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਸਮ੍ਭਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ, ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਪਟਿਸੇਧਛਾਯਾਦਿਸ੍ਸਨਤੋ ਚ। ਯਥਾਹ **ਧਮ੍ਮਪਦੇ ਵਿਸਾਖਾਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ** (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧. ਵਿਸਾਖਾਵਤ੍ਥੁ) ''ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਦਾਨਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੇਨ ਇਮਂ ਮਹਾਲਤਾਪਸਾਧਨਂ ਲਭਿ। ਇਤ੍ਥੀਨਞ੍ਹਿ ਚੀਵਰਦਾਨਂ ਮਹਾਲਤਾਪਸਾਧਨਭਣ੍ਡੇਨ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਪ੍ਪੋਤਿ, ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਇਦ੍ਧਿਮਯਪਤ੍ਤਚੀਵਰੇਨਾ''ਤਿ। ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਸਮ੍ਭਵੋ ਅਞ੍ਞਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਕਦਾਚਿ ਸਿਯਾ, ਨਤ੍ਵੇਵ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ। ਦੇਸਨਾਵਿਲਾਸੇਨ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਦੇਸਨਾਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤੇਨੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਵਸੇਨ ਏਕਤੋਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਾਸਂ ਅਤ੍ਥਿਤਾ ਇਮਾਯ **ਪਰਿਵਾਰਕਥਾਯ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ –

''ਉਭੋ ਏਕਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ,
ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਹਤ੍ਥਤੋ ਚੀਵਰਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ।
ਸਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਾਨਾ,
ਪਞ੍ਹਾ ਮੇਸਾ ਕੁਸਲੇਹਿ ਚਿਨ੍ਤਿਤਾ''ਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ੪੭੯)।

ਅਥ ਵਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲੇ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਸਰਣਗਮਨੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਵ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਪਾਤੁਭਾਵੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਭਾਵੇ ਠਿਤਾ ਪੁਰਿਸੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਉਪਾਦਾਯ ''ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਨੀ''ਤਿ, ''ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ''ਤਿ ਚ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਨੋ ਚੇ, ਤਂ ਵਚਨਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਕੇ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਵਿਵ੍ਵੂ ਪਟਿਬਲੋ''ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਵਸ੍ਸਵਭਾਵਸ੍ਸ ਇਜ੍ਝਨਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਆਮਿਸਂ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਨਂ ਅਗ੍ਗਹਤ੍ਥਾ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਕਦਾਚਿ ਮਿਸ੍ਸੀਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਾਨਂ ਵਾ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਸਿਰਾਨਿ ਅਗ੍ਗਪਾਦੇਹਿ ਮਿਸ੍ਸਿਤਾਨਿ ਕਦਾਚਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਨਕਾਲੇ ਵਾ ਸਿਰਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਮਿਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮੇਤਂ ਅਤਿਰਦ੍ਧਗਵੇਸਿ, ਦੁਰਕ੍ਖਿਯਂ ਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਮਾ ਅਤਿਲਹੁਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਭਗਵਨ੍ਤੋ ਕਾਰੁਵ੍ਵੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ, ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਕ੍ਖੇਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦਞ੍ਚ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਦੇਸੇਸੁਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੬੫੯. ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯੇਨ ਸਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਮਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦਕ੍ਕਮੋ – ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ''ਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਪਨ ''ਸਾਦਿਯੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਕਿਰਿਯਤੋਪਿ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ''ਮਨੁਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯਾ ਤਯੋ ਮਗ੍ਗੇ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰਂ ''ਭਿਕ੍ਖੁਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾ...ਪੇ॰... ਸੋ ਚੇ ਪਵੇਸਨਂ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੫੬) ਨਯੇਨ ਅਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾਯਪਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾਪਿ ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯੇਨੇਵ ਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਨ ਹਿ ਪਵੇਸਨਸਾਦਿਯਨਾਦਿਮ੍ਹਿ ਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਙ੍ਗਜਾਤਚਲਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨ ਸਾਰਤੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ''ਸੋ ਚੇ ਪਵੇਸਨਂ ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਪਵਿਟ੍ਠਂ ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਠਿਤਂ ਨ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਉਦ੍ਧਰਣਂ ਸਾਦਿਯਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੮) ਏਤ੍ਥ ਠਿਤ ਨ ਸਾਦਿਯਨੇ ਪਕਤਿਯਾਪਿ ਪਰਿਪ੍ਫੁਣ੍ਣਚਲਨਤ੍ਤਾ। ਸਾਦਿਯਨਪਚ੍ਚਯਾ ਹਿ ਸੇਵਨਚਲਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੇਵਾਤਿ ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯੇਨੇਵ ਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਕਸ੍ਮਾ ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯੋ ਅਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਚੇ? ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੩੯, ੪੨) **ਮਾਤਿਕਾਯਂ** ਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਸਰੂਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਦਨੁਰੂਪਵਸੇਨ ਵਿਭਙ੍ਗਨਯਮਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ''ਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨ''ਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਚੇਤੇਸੁ ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯੇਨ ਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਸੁਰਾਦੀਨਂ ਅਕੁਸਲੇਨੇਵ ਪਾਤਬ੍ਬਤਾ, ਨ ਇਤਰਥਾ ''ਯਂ ਅਕੁਸਲੇਨੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਯਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਾ, ਸੇਸਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾ''ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤੇ ਲੋਕਵਜ੍ਜਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾਨਂ ਨਿਯਮਨਲਕ੍ਖਣਸਿਦ੍ਧਿ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਤਂ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਯਸ੍ਸਾ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਕੁਸਲਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਾ। ਸੇਸਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਲੋਕਵਜ੍ਜਵਚਨਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਸਿਯਾ ਵਤ੍ਥੁਅਜਾਨਨਪਕ੍ਖੇਪਿ ਅਕੁਸਲੇਨੇਵ ਪਾਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਸੁਰਾਪਾਨਵੀਤਿਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਖਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੦੮) ''ਮਜ੍ਜਪਾਨੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਬੀਜਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਜ੍ਜਂ ਪਿਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਸਾਮਣੇਰੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਸੀਲਭੇਦਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਵਤ੍ਥੁਅਜਾਨਨਪਕ੍ਖੇ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਂ ਸਿਦ੍ਧਿਕਰਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸਦਿਸੇ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇ ਸਤਿਪਿ ਸਾਮਣੇਰੋ ਸੀਲਭੇਦਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ। ਅਭਿਨਿਵੇਸਵਚਨਂ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਹਿ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਸੁਰਾਪਾਨਸ੍ਸ। ''ਸੁਰਾਦਯੋ ਪਨਿਮੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਬ੍ਬਤਾਦਿਵਸੇਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਸ੍ਸ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ''ਤਿਆਦਿ।

ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਿਵਚਨੇਨ ਅਰਹਨ੍ਤਾਨਂ ਅਪ੍ਪਵਿਸਨਤੋ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇਸੁ ਅਕੁਸਲਨਿਯਮੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨ ਸੇਕ੍ਖਾਨਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਵਿਸਨਤੋ। ਅਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ ਅਕੁਸਲਨਿਯਮਾਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਸੁਪਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਖੇ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਜਲਬਿਨ੍ਦੁਮਿਵ ਸੁਰਾਬਿਨ੍ਦੁਆਦਯੋ ਉਦਾਹਰਿਤਬ੍ਬਾਤਿ। ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯੇਨ ਹਿ ਅਤ੍ਥੇ ਗਹਿਤੇ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਸਮੇਤਿ। ''ਸਦ੍ਧਿਂ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਅਵਿਸੇਸਤ੍ਥੋ ਪਰਤੋ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ । ਯਦਿ ਵਤ੍ਥੁਜਾਨਨਪਕ੍ਖੇ ਵਿਨਾ ਅਕੁਸਲੇਨ ਮਜ੍ਜਪਾਨਂ ਸਿਯਾ, ਕਸ੍ਮਾ ਨਾਲ਼ਿਮਜ੍ਝਂ ਨਾਤਿਕ੍ਕਮਤਿ ਅਰਿਯਾਨਂ ਪਾਨਕਾਦਿਸਵ੍ਵੀਨਨ੍ਤਿ? ਸੀਲਭੇਦਵਤ੍ਥੁਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਵਿਨਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਰਿਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨੇਵ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਚੇ, ਨ, **ਚਕ੍ਖੁਪਾਲਤ੍ਥੇਰਵਤ੍ਥੁ** (ਧ॰ ਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੧) ਆਦਿਵਿਰੋਧਤੋਤਿ। ਅਪਿਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਪਿ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਵਿਯ ਸੁਰਾਪਾਨਂ ਸਚਿਤ੍ਤਕਮੇਵ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਜਾਤਨ੍ਤਿ? ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ,

ਸਾਮਣੇਰਾਨਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਮੇਵ। ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ ਏਵ ਹਿ ਤੇ। ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਸਾਮਣੇਰਾਨਮ੍ਪਿ ਤਾਦਿਸਮੇਵ। ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਸਚਿਤ੍ਤਕਮੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕਂ, ਇਤਰਂ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਵਤ੍ਥੂਤਿ ਚੇ? ਭਿਕ੍ਖੁਨਮ੍ਪਿ ਮਜ੍ਜਪਾਨੇ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਤ੍ਥ ਤਿਕਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨ ਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਮਜ੍ਜੇ ਅਮਜ੍ਜਸਞ੍ਞਿਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ। ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਹੋਤਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਵਿਯਾਤਿ ਚੇ? ਅਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਮਜ੍ਜਪਾਨਾਦੀਨਂ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਨਾਚਿਤ੍ਤਕਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ। ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਪਕ੍ਖੇ ਅਯਮੇਵ ਦੋਸੋ। ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਹਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਮੇਵ ਮਜ੍ਜਪਾਨਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸੁਰਾਪਾਨਮੇਵ ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨ ਅਰਿਯਾ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ? ਨ ਕੇਵਲਂ ਸੁਰਾਪਾਨਮੇਵ ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨ ਅਰਿਯਾ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਪਾਣੇਸੁਪਿ ਕੋਧਵਸੇਨ ਪਾਣਸਞ੍ਞਿਤਾਯ ਸੀਸਚ੍ਛੇਦਨਾਦੀਨਿ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਸਦਾਰਸਞ੍ਞਾਯ ਪਰਦਾਰਂ ਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਅਨਤ੍ਥਭਞ੍ਜਕਸਞ੍ਞਾਯ ਅਤ੍ਥਭਞ੍ਜਕਮੁਸਾ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਸਞ੍ਞਾਯ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਆਚਰਿਯਾਪਿ ਸੁਰਾਪਾਨੇ ਅਕੁਸਲਨਿਯਮਾਭਾਵਮੇਵ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਲੋਕਵਜ੍ਜਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾਧਿਕਾਰੇ ''ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇਅਕੁਸਲਨ੍ਤਿ ਸੁਰਾਪਾਨਾਦਿਸਙ੍ਗਹਤ੍ਥਂ, ਇਤਰਥਾ ਯਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਮੇਵਾਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤਾ ਪਨਸ੍ਸ ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯਮੇਵ, ਨ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕੇ। ਕਥਂ? ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ। ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਭਾਵੇ ਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਕਾਯਙ੍ਗਮਚੋਪਯਮਾਨਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਅਧਿਵਾਸੇਨ੍ਤੀ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁ। ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਨ ਚੋਪਯਮਾਨੋਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕੇਪਿ ਚੋਪਨੇ ਸਤਿ ਏਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨਾਸਤਿ। ਪਵੇਸਨਂ ਸਾਦਿਯਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਵੇਸਨਸਾਦਿਯਨਂ ਨਾਮ ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸੁਪ੍ਪਾਦਨਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ''ਵੀਮਂਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

''ਕਿਸ੍ਸ ਪਨ ਤ੍ਵਂ ਅਯ੍ਯੇ ਜਾਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ, ''ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੬੬੬) ਵਚਨਤੋ, ਅਨ੍ਤੇ ''ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਾ ਖੋ ਅਯ੍ਯਾਯੋ ਅਟ੍ਠ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ (ਪਾਚਿ॰ ੬੭੭), **ਪਰਿਵਾਰੇ** ''ਸਾਧਾਰਣਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਉਭਤੋਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੨੦੧) ਵਚਨਤੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੇ ਪਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਸਾਧਾਰਣਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਛਨ੍ਦਸੋ ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵੇਯ੍ਯ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤੇਨਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਹੋਤਿ ਅਸਂਵਾਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਵਿਸੇਸਮ੍ਪਿ ਅਵਿਸੇਸਮ੍ਪਿ ਮਾਤਿਕਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਦਭਾਜਨਂ, ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦਂ, ਤਿਕਚ੍ਛੇਦਂ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਞ੍ਚ ਅਨਵਸੇਸਂ ਵਤ੍ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਸਿ। ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕੇਹਿ ਪਨ ਅਸਾਧਾਰਣਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋਯੇਵ ਇਧ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੬੬੬. ਤਤ੍ਥ **"ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਕੇਵਲਂ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰਕਾਨਂਯੇਵ ਨਯਤੋ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਚਨਂ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਛਟ੍ਠਸਤ੍ਤਮਟ੍ਠਮਾਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਂ ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਭਗਵਤਾ ਪਨ ਇਦਂ ਪਞ੍ਞਾਪਿਤਮਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮ੍ਪਿ ਉਪਾਦਾਯ ''ਛਨ੍ਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ। ਇਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨਿਪਿ ਉਪਾਦਾਯ ''ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਅਪਰਭਾਗੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਚਰਿਯਾ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ''ਇਦਞ੍ਚ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਪਚ੍ਛਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਅਟ੍ਠਨ੍ਨ'ਨ੍ਤਿ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨਂ ਮਤੇਨ ਸਿਦ੍ਧਮੇਤਂ ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕਮਵਸੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗੀਤਾਨੀਤਿ। ''ਅਞ੍ਞਾਸਿ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ। ਅਞ੍ਞਾਸੀਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਂ ਯਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ, ਸਾਪਿ ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਕਾਯੇਵਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵਜ੍ਜਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਂ ਪੇਮਵਸੇਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵੀਤਿਕ੍ਕਮਚਿਤ੍ਤਂ ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਕਮੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **"ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨ"**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੬੯. **ਇਮਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤਂ। ਏਤ੍ਥਾਯਂ ਵਿਚਾਰਣਾ – ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਮਾਨਦਿਟ੍ਠਿਕੋ ਲਦ੍ਧਿਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਅਵਨ੍ਦਨੀਯੋ, ਕਮ੍ਮਾਕਮ੍ਮੇ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਵਿਯ ਨ ਗਣਪੂਰਣੋ, ਸਹਸੇਯ੍ਯਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ। ਸਾ ਹਿ ਯਾਵ ਨ ਸਮਨੁਭਟ੍ਠਾ, ਤਾਵ ਗਣਪੂਰਕਾ ਚ ਹੋਤਿ, ਸਂਵਾਸਞ੍ਚ ਲਭਤਿ। ਲਦ੍ਧਿਨਾਨਾਸਂਵਾਸਿਕਾਨੁਵਤ੍ਤਿਕਾਪਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਿਕਾਵ ਹੋਤਿ। ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਚੇ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ, ਤਦਨੁਵਤ੍ਤਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਲਦ੍ਧਿਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੋ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਤਥਾ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੇਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੇਪਿ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਸਾਮਣੇਰਭੂਮਿਯਂ ਠਿਤੇਪੀਤਿ ਏਕੇ। ਤੇਸਂ ਮਤੇਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੇ ਤਥਾਭੂਤੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਤਦਨੁਵਤ੍ਤਿਕਾ ਸਮਨੁਭਾਸਿਤਬ੍ਬਾਵਾਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਮਨੁਭਾਸਨਕਮ੍ਮਂ ਸਙ੍ਘਾਯਤ੍ਤਂ, ਸਙ੍ਘੇਨ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪੁਰਿਮਕਾਪਤ੍ਤਿਂ ਅਪਨੇਤ੍ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਖਾਯਤਿ। ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਅਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੇ, ਅਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਮਮਤ੍ਤੇ, ਕੁਦਿਟ੍ਠਿਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤੇ ਚ ਕਰਿਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨਮਤ੍ਤੇਨ ਸਮਨੁਭਾਸਿਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨਤੋ ਚਾਵੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਨ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ, ਇਦਂ ਅਪਾਰਾਜਿਕਵਤ੍ਥੁਸੁਪਿ ਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ, ਅਨਞ੍ਞਵਿਸਯਤ੍ਤਾ ਚ ਵਿਨਯਸ੍ਸ।

ਤਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੭੫. ''ਲੋਕਸ੍ਸਾਦਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਰਾਗੇਨਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਤਿਸ੍ਸਿਤ੍ਥਿਯੋ**ਤਿ ਤੀਸੁ ਇਤ੍ਥੀਸੁ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ। **ਤਂ ਨ ਸੇ**ਵੇਤਿ ਤਾਸੁ ਨ ਸੇਵਤਿ। **ਅਨਰਿਯਾ**ਤਿ ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾ। **ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇ। **ਨ ਸੇ**ਵੇਤਿ ਨ ਸੇਵਤਿ। **ਨ ਚਾਚਰੇ**ਤਿ ਨਾਚਰਤਿ। **ਵਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ। **ਗਮਨੁਪ੍ਪਾਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਂ।

੬੭੬. "**ਨਿਵਤ੍ਥਂ ਵਾ ਪਾਰੁਤਂ** ਵਾ"ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਾ ਪਾਰੁਤਸ੍ਸ ਵਾ ਵਤ੍ਥਸ੍ਸ ਗਹਣਂ ਸਾਦਿਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਤੁਤ੍ਥਪਾਰਾਜਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਪਠਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੮੧. **ਆਹਤਕੋ**ਤਿ ਆਨੀਤੋ, ਨਿਯਤਕੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਅਕਪ੍ਪਿਯਅਡ੍ਡੋ ਨਾਮ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਆਰਾਮਿਕਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾਰਿਕਭਾਵੇਨ ਸਯਮੇਵ ਵਾ ਅਧਿਕਰਣਟ੍ਠਾਨਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਸੋ ਦਾਸੋ, ਦਾਸੀ, ਵਾਪੀ, ਖੇਤ੍ਤਂ, ਆਰਾਮੋ, ਆਰਾਮਵਤ੍ਥੁ, ਗਾਵੋ, ਗਾਵੀ, ਮਹਿਂਸੀ, ਅਜਾ, ਕੁਕ੍ਕੁਟਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵੋਹਰਤਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ। ''ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਆਰਾਮਿਕੋ ਆਰਾਮਿਕਾ, ਅਯਂ ਵਾਪੀ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥੇ ਦੋਹਨਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਾ। ਇਤੋ ਖੇਤ੍ਤਤੋ ਆਰਾਮਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਚਤੁਪਚ੍ਚਯਾ ਇਤੋ ਗਾਵਿਤੋ ਮਹਿਂਸਿਤੋ ਅਜਾਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਗੋਰਸਾ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਵਾ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਕਿਰ ਅਨੇਨਕਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਗੀ**ਵਾਤਿ ਕੇਵਲਂ ਗੀਵਾ ਏਵ

ਹੋਤਿ, ਨ ਪਾਰਾਜਿਕਂ। **ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਆਵੁਧਭਣ੍ਡਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਧਾਰਾ ਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਾ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਨ ਆਕਾਰੇਨ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ ਤਿਵੇਦਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਮਾਨੁਸ੍ਸਯਵਸੇਨ ਕੋਧੁਸ੍ਸਯਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਤਬ੍ਬਹੁਲਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪਠਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੮੩. ਭਟਿਪੁਤ੍ਤਕਾਨਂ ਕੁਮਾਰਭਟਿਕਾਨਂ ਗਣਾ **ਭਟਿਪੁਤ੍ਤਗਣਾ**। **ਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਂ। **ਕਪ੍ਪਗਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਪ੍ਪਿਯਸਭਾਵਂ। **ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾਸੁਪੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰਾਸੁ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾਸੁ। ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਅਰਿਯਾਪਿ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਵਿਪਾਕਾਬਜਾਕਤਸਮਙ੍ਗਿਤਾਵਸੇਨ ਵਾ ‘‘ਤਿਚਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਪਬ੍ਬਾਜਨੇ ਨ ਦੁਕ੍ਕਟ’’ਨ੍ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦੁਤਿਯਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਤਿਯਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੮੭. **ਭਦ੍ਦਾਕਾਪਿਲਾਨੀ** ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਪੁਰਾਣਦੁਤਿਯਾ ਕਿਰ। ਞਾਤੀਨਂ ਕੁਲਂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮਕੇ, ਤਦੇਤਂ ਗਾਮਕਂ **ਞਾਤਿਕੁਲਂ,** ਕੁਲਸਨ੍ਨਿਹਿਤਂ ਗਾਮਕਂ ਅਗਮਾਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਅਜਂ ਗਾਮਂ ਨੇਤੀ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਵਾ ਦ੍ਵਿਕਮ੍ਮਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਗਾਮਕਂ ਅਗਮਾਸਿ ਞਾਤਿਕੁਲਂ ਅਗਮਾਸੀਤਿਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

੬੯੨. ‘‘ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਵਚਨੇਨਪਿ ਏਵਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ – ਵਿਕਾਲਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਨਂਯੇਵ ਵਸੇਨ ਉਪਚਾਰੋ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਇਤਰਥਾ ਯਥਾ ਏਤ੍ਥ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ‘‘ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਏਕੋ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੋ ਉਪਚਾਰੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ‘‘ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਂ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਪਨ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨਂਯੇਵ ‘ਉਪਚਾਰ’ਨ੍ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨਾਨਂ ਨਿਨ੍ਨਾਨਾਕਾਰਣਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ‘ਉਪਚਾਰਂ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਵਿਸੇਸਮਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾਵ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਇਧ ਉਪਚਾਰੋ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੋ ਯਥਾ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਂ ਉਪਚਾਰਂ ਪਠਮਂ ਪਾਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਦੁਤਿਯਂ ਪਾਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵਿਸੇਸਸਬ੍ਭਾਵਤੋਤਿ। ‘‘ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਂ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾਤਿਪਿ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਪਾਲ਼ਿਵਿਸੇਸਮਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਦੁਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਸ੍ਮਾ? ਵਿਕਾਲਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਪਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ‘‘ਉਪਚਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਪਾਠੋ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ, ਸੋ ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਪਾਠਤੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੋਕ੍ਕਮਨਮੇਵ ਪਾਠੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਬਹੂਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਹਿ ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਤੋ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਾਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਕਥਂ? ਗਣਮ੍ਹਾ ਓਹੀਯਮਾਨਾਯ ਅਰਞ੍ਞੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਨ ਗਾਮੇ। ਅਥ ਚ ਪਨ ਨਿਦਸ੍ਸਨਮ੍ਪਿ ‘‘ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾ ਬੁਦ੍ਧਵਰੇਨਾ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੭੯) ਗਾਥਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਚਾਰੋਕ੍ਕਮਨਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਨਦਿਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ ਹੋਤਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ ‘‘ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਤਸ੍ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਠਿਤਸ੍ਸ ਚਾਪਿ ਤਤ੍ਤਕਾਤਿਆਦੀਨਂ (ਪਰਿ॰ ੪੭੫) **ਪਰਿਵਾਰਗਾਥਾਨਂ** ਅਟ੍ਠਕਥਾਹਿ ਉਪਚਾਰੋਕ੍ਕਮਨਮੇਵ ਪਾਠੋਤਿ ਨਿਟ੍ਠਂ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ।

''ਪਦਸਾ ਗਮਨਮੇਵ ਹਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਤੇਨੇਵ ਪਠਮਂ ਪਾਦਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾਤਿਆਦਿਮਾਹਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਕਾਲਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਦੀਸੁ ਤਦਭਾਵਾ ਯਾਨੇਨ ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਵਾ ਪਵਿਸਤੋ, ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤੋ ਚ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਸਾਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਮੋਕ੍ਖੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਏਕੇ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਹਾਰਭੂਮਿ ''ਗਾਮਨ੍ਤਰ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਗਾਮਨ੍ਤਰਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਯਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਤ੍ਤਾ। ''ਪਰਤੋ 'ਸਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਮਹਾਬੋਧਿਯਙ੍ਗਣਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤੀਸੁ ਏਕਾ ਬਹਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤੀ'ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਹਾਰੋ ਨ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਞ੍ਚਿਨਗਰੇ ਖਨ੍ਧਧਮ੍ਮਵਿਹਾਰੋ ਵਿਯ, ਕਾਵੀਰਪਟ੍ਟਨੇ ਸਾਰੀਧਮ੍ਮਵਿਹਾਰੋ ਵਿਯ ਚ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਸੋ ਵਿਹਾਰੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਮਬਦ੍ਧਸੁਖਤ੍ਥਂ ਗਾਮਨ੍ਤਰਭਾਵੇ ਨਿਰਨ੍ਤਰਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿਯਾ, ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਗਾਮਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੀਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚਤੁਗਾਮਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਵਂਵਿਧੇ ਵਿਹਾਰੇ ਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੇਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਤੇ ਗਾਮਾ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਂਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਾ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਵਾ ਥੇਯ੍ਯਸਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤਂ ਵਿਹਾਰਂ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਏਕਤੋਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ।

ਦੁਤਿਯਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਦੁਤਿਯੋ ਪਾਦੁਦ੍ਧਾਰੋ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਏਵ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ। **''ਉਭਯਤੀਰੇਸੁ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਸ੍ਸੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਭਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਸਵਨੂਪਚਾਰੋ ਹੇਤ੍ਥ ਨਦੀਪਾਰੇ, ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ। **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ''ਪਰਤੀਰਤੋ ਨਦਿਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਤੋ ਦਾਰੂਨਿ, ਪਣ੍ਣਾਨਿਵਾ ਮਗ੍ਗਿਤ੍ਵਾ ਆਨੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਤਿਚੀਵਰਾਨਿ ਪਰਤੀਰੇ ਓਤਾਪੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **''ਓਰਿਮਤੀਰਮੇਵ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਆਪਤ੍ਤੀ''**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਨ੍ਹਾਯਨਾਦਿਕਿਚ੍ਚੇਨ ਪਵਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਥਵਾਲਯਸਮ੍ਭਵਾ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਗਾਮਨ੍ਤਰੇ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਰਤੀਰਤੋ ਨਦਿਂ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਤੋ ਦਾਰੂਨਿ ਪਣ੍ਣਾਨਿ ਸਕਗਾਮਤੋ ਥੋਕਮ੍ਪਿ ਤਰਣਵਾਰੇਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਕਿਰ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਪਵਿਸਿਤੁਂ।

ਅਗਾਮਕੇ ਅਰਞ੍ਞੇਤਿ ਅਗਾਮਲਕ੍ਖਣੇ ਅਰਞ੍ਞੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਿਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਆਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਤੋ ਗਾਮਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦਖੀਲਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ, ਸਾ ਅਸਨ੍ਤੇ ਗਾਮੇ ਗਣਮ੍ਹਾ ਓਹੀਯਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਦਸ੍ਸਨਸਵਨੂਪਚਾਰਾਭਾਵੇਪਿ ਪਗੇਵ ਗਾਮੇ ਇਨ੍ਦਖੀਲਾਤਿਕ੍ਕਮਨਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਚੇ ਤਤ੍ਥ ਏਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਦਸ੍ਸਨਸਵਨੂਪਚਾਰਾਤਿਕ੍ਕਮਨਕ੍ਖਣੇ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਰਞ੍ਞਮਗ੍ਗਗਮਨਕਾਲੇ ਏਵਾਯਂ ਵਿਧੀਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਗਾਮਤੋ ਪਨ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੀ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਅਗਾਮਕਂ ਅਰਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਆਰਾਧਿਕਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗਾਹਿਕਾ ਲਜ੍ਜਿਨਿਯੋ, ਤਾ ਕੋਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਗਚ੍ਛਤਿ ਚੇ, ਗਾਮਨ੍ਤਰਨਦੀਪਾਰਰਤ੍ਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸਗਣਮ੍ਹਾ ਓਹੀਯਨਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਗਣਮ੍ਹਾ ਓਹੀਯਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਕਿਂਯੇਵਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਇਤਰਾ ਗਾਮੇ ਗਾਮੇ ਪਾਰੇ ਪਾਰੇ ਅਰੁਣੇ ਅਰੁਣੇ ਚਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਅਸਾਧਕਾਨਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **''ਮਹਾਬੋਧਿਯਙ੍ਗਣ**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਏਵਂ ਗਾਮਸ੍ਸ ਆਸਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਇਮਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਤਤਿਯਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੬੯੪. ਪਟਿਵਤ੍ਤੁਂਤਿ ਪਟਿਵਚਨਂ ਦੇਨ੍ਤਿ। **ਕਮ੍ਮਦੋਸ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਨਞ੍ਞਾਯ ਗਣਸ੍ਸ ਛਨ੍ਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਦੋਸਨ੍ਤਿ ਪੋਰਾਣਾ। **ਕਾਰਕਗਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘਸ੍ਸ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘੋਪਿ ਅਯਮੇਵਾਤਿ ਚੇ? ਪਠਮਮੇਵ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘਂ ਨ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨਾਯਂ ਥੁਲ੍ਲਨਨ੍ਦਾ ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਓਸਾਰੇਸੀ''ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਾਰਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਤੇਸਂ ਅਨੁਮਤਿਂ ਪਠਮਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਨ

ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਂ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਪਿ ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਚ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੬੯੮. **ਅਸਨ੍ਤੇ ਕਮ੍ਮਕਾਰਕਸਙ੍ਘੇ ਓਸਾਰੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਸਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ? ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨ ਵਿਚਾਰਿਤਂ। ਕਾਰਕਾਨਂ ਕਾਲਕਿਰਿਯਾਯਾਤਿ ਏਕੇ। ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਅਭਾਵੇਨਾਤਿ ਏਕੇ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਰਜ੍ਜੇਤਿ ਏਕੇ। ਏਕਰਟ੍ਠੇਤਿ ਏਕੇ। ਏਕਗਾਮੇਤਿ ਏਕੇ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇਤਿ ਏਕੇ। ਯਤ੍ਥ ਸਕ੍ਕਾ ਅਪਲੋਕੇਤੁਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਅਨ੍ਤੋਅਦ੍ਧਯੋਜਨੇਤਿ ਏਕੇ। ਤਤ੍ਥ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਅਸਨ੍ਤੇ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘੇ ਓਸਾਰੇਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਇਦਂ ਪਸਂਸਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਯਤ੍ਥ ਸਕ੍ਕਾ ਅਪਲੋਕੇਤੁਨ੍ਤਿ ਸਾਮੀਚਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੭੦੧. **ਏਤਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਭਾਵੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋਤਿ ਏਤਂ ਨਿਯਮਨਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਅਵਚਨਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮੇਤਿ। ਕਤਰਪਾਲ਼ਿਯਾਤਿ? ''ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੀ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ ਇਮਾਯ। ਯਦਿ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਵਸ੍ਸੁਤਭਾਵੋ ਨ ਪਮਾਣਂ, ਕਿਂ ਇਮਾਯ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਪਯੋਜਨਂ, ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਉਭੋ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਅਨਵਸ੍ਸੁਤਾ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤਭਾਵੋਯੇਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਸ੍ਸ ਅਯਮਤ੍ਥੋ – ਉਭੋ ਚੇ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤਾ, ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤਾ ਸਮਾਨਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਮ੍ਪਿ ''ਅਨਵਸ੍ਸੁਤੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਤਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ। ਅਥ ਸਾ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤਾਪਿ ਅਞ੍ਞਂ ਅਨਵਸ੍ਸੁਤਂ ਵਾ ਅਵਸ੍ਸੁਤਂ ਵਾ ''ਅਵਸ੍ਸੁਤੋ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਅਨਨ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ** ''ਕਿਸ੍ਸ ਤ੍ਵਂ ਅਯਜੇ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਸੀਤਿ। ਅਵਸ੍ਸੁਤੋ ਅਯਜੇਤਿ...ਪੇ॰... ਨਾਹਂ ਅਵਸ੍ਸੁਤਾ''ਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਛਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੭੦੫. **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਉਯ੍ਯੋਜਿਕਾ ਨ ਦੇਤਿ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਰਿਸ੍ਸਾ ਪਰਿਭੋਗਪਚ੍ਚਯਾ। **"ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ ਬਾਹੁਲ੍ਲੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਵਦਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਤ੍ਤਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੭੧੨-੪. ਕਮ੍ਮਵਾਚਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇ ਪਤ੍ਤੇਤਿ ਪੋਰਾਣਾ। ਤਂ ''ਅਜ੍ਝਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਸਮੇਤਿ। ''ਸੁਤ੍ਵਾ ਨ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਚੇ ਜੀਵਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯਭਯਾ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ । ''ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਅਸਮਨੁਭਾਸਨ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਤ੍ਤਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਅਟ੍ਠਮਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

೧೧೫. **ಪಚ್ಚಾಕತಾ**ತಿ ಪರಾಜಿತಾ। ಕುಲದೂಸಕಸಿಕ್ಖಾಪದಸ್ಸ, ಇಮಸ್ಸ ಚ ನಿದಾನಮತ್ತಮೇವ ನಾನಾಕರಣಂ। ವುತ್ತಞ್ಹಿ ತತ್ಥ ''ತಸ್ಸ ವಚನಸ್ಸ ಪಟಿನಿಸ್ಸಗ್ಗಾಯ ಏವ ವಚನೀಯೋ, ನ ಕುಲದೂಸನನಿವಾರಣತ್ಥಾಯಾ''ತಿ। ಏವಂ ಸನ್ತೇ ಉಭೋಪೇತಾ ಆಪತ್ತಿಯೋ ಅಞ್ಞಮಞ್ಞಂ ಸಭಾಗತ್ತಾ, ತಸ್ಮಾ ಇದಂ ತಸ್ಸ ಅನುಪಞ್ಞತ್ತಿಸದಿಸಂ ಆಪಜ್ಜತಿ, ತತೋ ಇದಂ ನಿರತ್ಥಕಮೇವ ಆಪಜ್ಜತೀತಿ? ನ ಏವಂ ದಟ್ಠಬ್ಬಂ। ವತ್ಥುವಿಸೇಸತೋ, ಕಮ್ಮವಾಚಾವಿಸೇಸತೋ ಚ ಉಭಿನ್ನಂ ನಾನಾಕರಣಂ।

ಅಟ್ಠಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೯. ನವಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೨೩. ''ಕಾಯಿಕವಾಚಸಿಕೇನ ಸಂಸಗ್ಗೇನಾ''ತಿ ಪಾಠಸೇಸೋ।

ನವಮಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

ಸಙ್ಘಾದಿಸೇಸಕಣ್ಡವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಕಣ್ಡವಣ್ಣನಾ

೧. ಪಠಮನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೩೩. ಪಠಮನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದಂ ಉತ್ತಾನಮೇವ।

೨. ದುತಿಯನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೪೦. ವತ್ಥುಸಮ್ಪತ್ತತ್ತಾ ವಾ ನ ತಸ್ಸಾ ಅನಾಪನ್ನಕಾಮತಾಯ ವಾ ಅನಾಣತ್ತಿಕತಾಯ ವಾ ಅಕಾಲಚೀವರಮದಂಸು। **ಯಥಾದಾನೇ ಏ**ವ **ಉಪನೇತಬ್ಬಂ,** ನ ಭಾಜೇತಬ್ಬಂ ಪುಗ್ಗಲಿಕತ್ತಾತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಅತ್ಥತೋ ಹಿ ಇತರಮ್ಪಿ ಯಥಾದಾನೇ ಏವ ಉಪನೇತಬ್ಬಮೇವ। **ಗಣ್ಠಿಪದೇ** ಪನ ''ಅಯ್ಯಾಯ ದಮ್ಮೀತಿ ಏವಂ ಪಟಿಲದ್ಧನ್ತಿ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಪಟಿಲದ್ಧಂ। **ಯಥಾದಾನೇ**ತಿ ದಾಯಕೇಹಿ ಪರಿಚ್ಚತ್ತವಿಧಾನೇನ। **ಉಪನೇತಬ್ಬ**ನ್ತಿ ಅಕಾಲಚೀವರಭಾವೇನ ಭಾಜೇತಬ್ಬನ್ತಿ ಅಧಿಪ್ಪಾಯೋ। ಇಧ ಭಾಜಾಪಿತಾಯ ಲದ್ಧಚೀವರಮೇವ ನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಂ ಹೋತಿ, ತಂ ವಿನಯಕಮ್ಮಂ ಕತ್ವಾಪಿ ಅತ್ತನಾ ನ ಲಭತೀ''ತಿ ಲಿಖಿತಂ। ಯದಿ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಪಟಿಲದ್ಧಂ ಸನ್ಧಾಯ ಇದಂ ವುತ್ತಂ ಸಿಯಾ, ''ನಿಸ್ಸಜ್ಜಿತಬ್ಬಂ ಸಙ್ಘಸ್ಸ ವಾ ಗಣಸ್ಸ ವಾ ಪುಗ್ಗಲಸ್ಸ ವಾ ದದೇಯ್ಯ, ದದೇಯ್ಯುಂ, ಅಯ್ಯಾಯ ದಮ್ಮೀ''ತಿ ವುತ್ತತ್ತಾ ತೀಣಿಪೇತಾನಿ ಪದಾನಿ ವತ್ತಬ್ಬಾನಿ ಸಿಯುಂ, ತಸ್ಮಾ ನ ಕೇವಲಂ ನಿಸ್ಸಟ್ಠಪಟಿಲದ್ಧಮೇವ ಯಥಾದಾನೇ ಉಪನೇತಬ್ಬಂ, ಅಞ್ಞಾಹಿ ಭಿಕ್ಖುನೀಹಿ ಲದ್ಧಕೋಟ್ಠಾಸಮ್ಪಿ ಯಥಾದಾನೇಯೇವ ಉಪನೇತಬ್ಬಂ।

೧೪೧. ''ಅಕಾಲಚೀವರೇ ಕಾಲಚೀವರಸಞ್ಞಾಯ ಅನಾಪತ್ತೀ''ತಿ ಪನ ಭಾಜನಪಚ್ಚಯಾ ಆಪಜ್ಜಿತಬ್ಬಾಪತ್ತಿಂ ನಾಪಜ್ಜತೀತಿ ಏತ್ತಕಮೇವ ದೀಪೇತಿ, ನ ಪಟಿಲದ್ಧಂ, ನ ಯಥಾದಾನೇ ದಾತಬ್ಬನ್ತಿ ಇಮಮತ್ಥಂ ದೀಪೇತಿ। ಲೇಸೇನ ಪನ ಗಣ್ಹಾತಿ ಚೇ, ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬಾ।

ದುತಿಯನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ ನಿಟ್ಠಿತಾ।

೩. ತತಿಯನಿಸ್ಸಗ್ಗಿಯಪಾಚಿತ್ತಿಯಸಿಕ್ಖಾಪದವಣ್ಣನಾ

೧೪೪. ಸಕಸಞ್ಞಾಯ ಗಹಿತತ್ತಾ ಪಾಚಿತ್ತಿಯಂ, ದುಕ್ಕಟಞ್ಚ ವುತ್ತಂ। ಇತರಥಾ ಭಣ್ಡಗ್ಘೇನ ಕಾರೇತಬ್ಬಂ।

ਤਤਿਯਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ਼ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ਼ਣ੍ਣਨਾ

੧੫੨. ਲੇਸੇਨ ਗਹੇਤੁਕਾਮਤਾ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵ਼ਿਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵ਼ਿਞ੍ਞਾਪਨਂ, ਪਟਿਲਾਭੋਤਿ ਤੀਣਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਠਮਂ ਵ਼ਿਞ੍ਞਤ੍ਤੁਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵ਼ਾ ਅਞ੍ਞਂ ਤਤੋ ਊਨਤਰਮ੍ਪਿ ਲਭੇਯ੍ਯ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਮੇਵ਼ ਅਙ੍ਗਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰਾਪਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ਼ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ਼ਣ੍ਣਨਾ

੧੫੩. ''ਤੇਲਂ ਗੋਪੇਤ੍ਵ਼ਾ ਸਪ੍ਪਿਮ੍ਪਿ ਮੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਲਘਰਾ''ਤਿ ਕਿਰ ਪਾਠੋ।

ਪਞ੍ਚਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ਼ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਛਟ੍ਠਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ਼ਣ੍ਣਨਾ

੧੫੮-੧੬੨. **ਪਾਵ਼ਾਰਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸਵ਼ਾਣਿਜਕਸ੍ਸ। ਯਾਯ ਚੇਤਾਪਿਤਂ, ਤਸ੍ਸਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ, ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਪਟਿਲਾਭੋ ਚ। ''ਇਤਰਾਸਂ ਪਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵ਼ਾ ਵ਼ਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੀਨਮ੍ਪਿ ਨ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ, ਕੇਵ਼ਲਂ ਯਥਾਦਾਨੇ ਏਵ਼ ਤਾਹਿਪਿ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵ਼ਦਨ੍ਤਿ। ''ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵ਼ਾਪਿ ਯਥਾਦਾਨੇ ਉਪਨੇਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵ਼ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੇਸਾਹਿ ਗਹਿਤਂ ਸੁਗ੍ਗਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵ਼ਦਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਗਿਲਾਨਾਯਪਿ ਨ ਮੋਕ੍ਖੋ।

ਛਟ੍ਠਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ਼ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਤ੍ਤਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵ਼ਣ੍ਣਨਾ

੧੬੪. ਸਤ੍ਤਮੇ **"ਸਯਂ ਯਾਚਿਤਕੇਨਾ"**ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਵ਼ਿਸੇਸੇਨ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾਪਿ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥਿਕੇਨ ਅਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਿਕੇਨ ਸਞ੍ਞਾਚਿਕੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵ਼ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਤੇਨ ਚ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨ ਸਯਮ੍ਪਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵ਼ਾ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵ਼ਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਂਸੂ''ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵ਼ਾ ਵ਼ੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਸਾਯਮਤ੍ਥੋ – ਤੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵ਼ਾ ਚ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਸਞ੍ਞਾਚਿਕੇਨ ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵ਼ਾਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ''ਸਯਮ੍ਪਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵ਼ਾ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵ਼ਾ''ਤਿ ਆਹ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਤੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨ ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਚੇਤਾਪੇਤ੍ਵ਼ਾ ਸਯਮ੍ਪਿ ਯਾਚਿਤ੍ਵ਼ਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਂਸੂ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਾਲ਼ਿ ਵ਼ਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾ।

ਪਦਭਾਜਨੇ ਪਨ ''ਸਂਯਾਚਿਕੇਨਾਤਿ ਸਯਂ ਯਾਚਿਤ੍ਵ਼ਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ਼ ਪਦਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਮਤ੍ਤਂ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ। ਸਾ ਹਿ ਪਦਭਾਜਨਧਮ੍ਮਤਾ। ''ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਲਾਭਂ ਪਰਿਣਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਪਦਾਨਂ ਭਾਜਨੇ ਪਨ ਸਾ ਪਾਕਟਾ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਂਯਾਚਿਕਪਦੇਨ ਕੋ ਅਞ੍ਞੋ ਅਤਿਰੇਕਤ੍ਥੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਸਿਯਾ, ਸੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਤਦੇਵ਼ ਪਦਂ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਂ, ਇਦਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪੁਰਿਮੇਨ ਨਿਨ੍ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਸਿਯਾ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿ ਸਨ੍ਤਕਂ ਯਥਾਕਾਮਂ ਕਰਣੀਯਨ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਯਾਚਨਾਯ ਵ਼ਸੇਨ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵ਼ਾ ਯਾਚਨਾਯ ਲਦ੍ਧਂ ਸਂਯਾਚਿਕਨ੍ਤਿ ਵ਼ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਇਤੋ ਪਰੇਨ ਸਂਯਾਚਿਕ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਇਦਂ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ''ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇਨ ਸਂਯਾਚਿਕੇਨਾ''ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਵ਼ਿਸੁਂ ਨ ਵ਼ਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ ਇਧੇਵ਼ ਤੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ, ਨ ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿਦ੍ਵ਼ਯਭਾਵ਼ਤੋ। ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵ਼ਾ ਚੇਤਾਪਿਤਤ੍ਤਾ ਹਿ ਏਕਮੇਵ਼ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਸਂਯਾਚਿਕਪਦਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਪਯੋਜਨਭਾਵ਼ਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ, ਏਵ਼ਂ ਸਙ੍ਘਿਕਮਹਾਜਨਿਕਪੁਗ੍ਗਲਿਕਾਨਿ ਮਿਸ੍ਸਿਤ੍ਵ਼ਾ ਚੇਤਾਪਨੇ ਏਕਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵ਼ਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਚ।

ਸਤ੍ਤਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਅਟ੍ਠਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੯. **ਗਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਆਭਿਧਮ੍ਮਿਕਾਦਿਗਣਸ੍ਸ, ਊਨਚਤੁਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਚ।

ਅਟ੍ਠਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਨਵਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੪. **ਸਞ੍ਞਾਚਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਗਣਯਾਚਨਾਯ ਲਦ੍ਧੇਨੇਵ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਨ।

ਨਵਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦਸਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੯. ਦਸਮੇ ਪਨ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥਿਕੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੇਨ ਅਞ੍ਞੁਦ੍ਦਿਸਿਕੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਚੇਤਾਪੇਯ੍ਯ, ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਵਿਧੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ''ਪੁਗ੍ਗਲਿਕੇਨ ਸਂਯਾਚਿਕੇਨਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਕਾਦਸਮੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ ਯਥਾਕ੍ਕਮੇਨ ਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਕਾਮਮੇਵ ਚੇਤਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਞਾਤਕਟ੍ਠਾਨੇ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਛਾਯਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਤਕ੍ਕਾਨੁਸਾਰਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਸਾਰਤੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਨਿਚ੍ਚੂਲਕਾਰਣਂ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ਯਂ ਵਾ ਵਿਨਯਕ੍ਕਮਕੋਵਿਦਾ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤਦੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਆਪਦਾਸੁਪਿ ਅਞ੍ਞਂ ਗਰੁਭਣ੍ਡਮੇਵ ਚੇਤਾਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਇਤਰਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦਸਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਏਕਾਦਸਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੪. ''ਦੁਤਿਯਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮੇ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਏਕਾਦਸਮੇ''ਤਿ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੇ ਤਿਂਸਕਕਣ੍ਡਂ ਪਤ੍ਵਾ ਵਗ੍ਗਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਨ ਪਟਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਧਮ੍ਮਨਿਮਨ੍ਤਨਵਸੇਨ ਵਦੇਯ੍ਯ ''ਯੇਨਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਯ ''ਚਤੁਕ੍ਕਂਸਪਰਮਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਨਿਦਾਨੇਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਨ ਸਮੇਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੋ''ਤਿ ਚ ''ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਚਤੁਕ੍ਕਂਸਪਰਮਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਅਨਿਟ੍ਠਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਚੇਤਾਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇ ਚ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤੇ ਚ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਗੁਣੇਨ, ਪਰਿਤੁਟ੍ਠੇਨ ਚ ਵਦੇਯ੍ਯ ''ਯੇਨਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ''ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਇਦਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਪਵਾਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਞਾਤਕਾਨਂ ਪਵਾਰਿਤਾਨਨ੍ਤਿ ਪਨ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਨਿਚ੍ਚਪਵਾਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਿਚ੍ਚਪਵਾਰਣਾ ਨਾਮ ਯਦਾ ਯੇਨਤ੍ਥੋ, ਤਦਾ ਤਂ ਵਦੇਯ੍ਯਾਥਾਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਾ । 'ਹਨ੍ਦ ਸੀਤਪਾਵੁਰਣ'ਨ੍ਤਿ ਦੇਨ੍ਤਾਨਂ ਪਨ ਅਤਿਰੇਕਚਤੁਕ੍ਕਂਸਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ ਦਸਮੇਪੀਤਿ।

ਏਕਾਦਸਮਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਵਿਭਙ੍ਗੇ ਤਿਂਸਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਲਸੁਣਵਗ੍ਗੋ

੧. ਪਠਮਲਸੁਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੭੯੩-੭. **ਅਹਂ ਲਸੁਣੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਵਾਰੇਮੀ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। **ਬਦਰਸਾਲ਼ਵ**ਂ ਕਿਰ ਬਦਰਫਲਾਨਿ ਸੁਕ੍ਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚੁਣ੍ਣੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਖਾਦਨੀਯਵਿਕਤਿ।

ਪਠਮਲਸੁਣਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੦੦. **ਸਂਹਰਾਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ''ਸਂਹਰਤਿ ਵਾ ਸਂਹਰਾਪੇਤਿ ਵਾ''ਤਿ ਪਦਭਾਜਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਤਥਾਪਿ ਖੁਰਸਣ੍ਡਾਸਕਤ੍ਤਰਿਆਦਿਪਰਿਯੇਸਨਘਂਸਨਾਦੀਸੁ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਏਵਂ ਤਲਘਾਤਕਾਦਿਮ੍ਹਿ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਭੇਦੋ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇਸੁ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਏਤ੍ਥ ਚ ਲਸੁਣੇ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਇਦਂ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਨ੍ਤਿ ਪੋਰਾਣਾ। ਤਤ੍ਥ ''ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮੦੨-੬. ਤਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੧੨. ਪਞ੍ਚਮੇ ਉਦਕਸੁਦ੍ਧਿਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿਪਿ ਫਸ੍ਸਸਾਦਿਯਨੇ ਯਥਾਵਤ੍ਥੁਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਬ੍ਬਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਙ੍ਗੁਲਾਨਂ ਸਹਪਵੇਸਨੇ ਏਕੇਕਅਙ੍ਗੁਲਸ੍ਸ ਏਕੇਕਂ ਪਬ੍ਬਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਪਬ੍ਬਾ, ਏਕਙ੍ਗੁਲਪ੍ਪਵੇਸਨੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਬ੍ਬਾਨਂ ਉਪਰਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯ**ਮ੍ਪਿ ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮੧੫. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੭. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੨੦-੮੨੨. ''ਨਗਰਂ ਅਤਿਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ। ''ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇ ਅਤਿਹਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ, ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵਾਰੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ''ਪੁਨਪਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਾਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਨ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਾਦਂ। ਏਤ੍ਥ ''ਮਾਤਰਮ੍ਪਿ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵਚਨੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਤਂ ਦੁਲ੍ਲਿਖਿਤਂ, ਨ ਹਿ ਤੇਨ ਵਿਰੋਧਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦਂ

ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਕਰਣੇ ਚੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਕਾਰਾਪਨੇਪਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਕਾਰਾਪਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਕਰਣੇਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਕਰਣੇ ਵਾ ਕਾਰਾਪਨੇ ਵਾ ਵਿਸੇਸੋ ਅਤ੍ਥਿ ਆਪਜ੍ਜਨੇ ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੮੨੩. **ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਨ ਹਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਨਾਮਾਸਤ੍ਤਾ **"ਆਮਕਧਞ੍ਞਂ ਪਨ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਕਪ੍ਪਿਯੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਧਞ੍ਞਂ ਭਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਅਪਰਣ੍ਣੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ''ਤਿ ਚ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਤ੍ਤ ਧਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਅਨਾਮਾਸਾਨੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਤੇਨੇਵ ਹੇਟ੍ਠਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਸਤ੍ਤ ਧਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਗਹਿਤਾਨਿ ਅਨਾਮਾਸਾਨੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਆਮਾਸਾਨਿ ਕਪ੍ਪਿਯਵਤ੍ਥੂਨਿ ਚ ਯਦਿ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ, ਯਥਾ ਞਾਤਕਪਵਾਰਿਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਪਰਣ੍ਣਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਞਾਤਕਾਨਂ ਪਵਾਰਿਤਾਨਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਿਕਾਯ ਆਦਿਕਮ੍ਮਿਕਾਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਤ੍ਤਾ ਚ ਅਨਾਮਾਸਤ੍ਤਾ ਚ ਮਾਤਰਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤਵਿਧਂ ਧਞ੍ਞਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਸਤ੍ਤਵਿਧਂ ਧਞ੍ਞਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਯਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾਪੀਤਿ ਚ। ਯਥਾ ਵਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਭਜ੍ਜਨਾਦੀਨਿ ਕਾਰਾਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾਪਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਬਾਲਭਿਕ੍ਖੁ ਕਪ੍ਪਿਯਂ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਏਤਦਵੋਚ 'ਆਮਕਧਞ੍ਞਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਏਤਂ ਧਞ੍ਞਂ ਭਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਖਜ੍ਜਕਂ ਭਤ੍ਤਞ੍ਚ ਦੇਥਾ'ਤਿ, ਆਣਾਪਕਸ੍ਸੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਙ੍ਘਵਾਰਿਕਾਨਂ ਧਞ੍ਞਂ ਕੋਟ੍ਟੇਥਾ''ਤਿ ਆਰਾਮਿਕਾਨਂ ਵਤ੍ਤੁਞ੍ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਦਿਵਸਂ ਪਰਿਬ੍ਬਯਂ ਗਣ੍ਹਥ, ਤਣ੍ਡੁਲੇ ਸਮ੍ਪਾਦੇਥ, ਤ੍ਵਂ ਏਤ੍ਤਕੇ ਗਣ੍ਹ, ਤ੍ਵਂ ਏਤ੍ਤਕੇ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਪਨ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚ। ਯਂ ਪਨ ''ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਪਨ ਨਵਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ''ਇਮਂ ਤਲਾਕਂ ਖੇਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਦੇਮਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ 'ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੁਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ''ਨਵਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ ਧਞ੍ਞਂ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਸਾਧੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਂ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਾ ''ਤਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਵਤ੍ਥੁਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਸਙ੍ਘਗਣਪੁਗ੍ਗਲਚੇਤਿਯਾਨਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ... ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁਂ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਮ੍ਪਿ ਸੁਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਧਞ੍ਞਂ ਦਾਤੁਕਾਮੋਮ੍ਹਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਭਨ੍ਤੇ ਤਦਤ੍ਥਾਯ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ। ''ਇਦਂ ਪਨ ਤਾਦਿਸਂ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬੋਪਾਯਂ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਵਾਦੋ** ਕਿਰ। **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਪਨੇਵਮਾਹ ''ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਨਵਕਮ੍ਮਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ ਨ ਵਾਰਿਤੋ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਸ੍ਸੇਵ ਅਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ।

ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੨੪. ਪੋਰਾਣਾ **"ਨਿਬ੍ਬਿਟ੍ਠਰਾਜਭਟੋ"**ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਵਾਰਿਤਭਤ੍ਤਵੇਤਨੋ ਰਾਜਭਟੋਤਿ। **"ਤਞ੍ਞੇਵ ਭਟਪਥ**ਨ੍ਤਿ ਤਂਯੇਵ ਭਤ੍ਤਵੇਤਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਉਮ੍ਮੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਲਾਤਂ।

੮੨੬. ਏਤ੍ਥ ਛਡ੍ਡਿਤਂ **ਕਿਰਿਯਾ**। ਅਨੋਲੋਕਨਂ **ਅਕਿਰਿਯਾ**।

ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੩੨. ''ਸਾਮਿਕੇ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤੀ''ਤਿ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੋਵ ਸੇਯ੍ਯੋ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ। ਇਧ ਖੇਤ੍ਤਪਾਲਕਾ, ਆਰਾਮਾਦਿਗੋਪਕਾ ਚ **ਸਾਮਿਕਾ** ਏਵ। ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤੇ, ਆਰਾਮੇ ਚ ਤਤ੍ਥ ਕਚਵਰੰ ਨ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਕਤਿਕਾ ਚੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਛਡ੍ਡੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ਸਙ੍ਘਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ। ਤਾਸਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਸਾਰੁਪ੍ਪਵਸੇਨੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੩੩. **ਸਾਧੁਕੀਲ਼ਿਤਗੀਤੰ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਚਿਣ੍ਣਗੀਤਮ੍ਪਿ ਸੋਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਗੀਤੁਪਸਞ੍ਹਿਤੰ ਪਨ ਧਮ੍ਮੰ ਸੋਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ **ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਧਮ੍ਮਗੀਤਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਗਾਯਾਮ ਵਾਦੇਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ''ਪੂਜੰ ਕਰੋਮ, ਜਾਤਕੰ ਵਾ ਵਤ੍ਥੁੰ ਵਾ ਦੇਸੇਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ 'ਸਾਧੂ'ਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੮੩੬. **ਏਕਪਯੋਗੋ** ਨਾਮ ਏਕਦਿਵਸਾਵਲੋਕਨੰ। **ਤੇਸੰਯੇ**ਵਾਤਿ ਯੇਸੰ ਨਚ੍ਚੰ ਪਸ੍ਸਤਿ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਯਮ੍ਪਿ ਨਚ੍ਚਿਤੁੰ ਵਾ ਗਾਯਿਤੁੰ ਵਾ ਵਾਦਿਤੁੰ ਵਾ ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਇਧ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਮਹਾਪਦੇਸਤੋ। ਯਦਿ ਨਚ੍ਚਾਦੀਨਿ ਪਸ੍ਸਿਤੁੰ ਵਾ ਸੋਤੁੰ ਵਾ ਨ ਲਭਤਿ, ਪਗੇਵ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਨਯਤੋ ਲਬ੍ਭਮਾਨਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਤਰਥਾ ਮਹਾਪਦੇਸਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕਾ ਸਿਯੁੰ। ਏਵਮਦ੍ਵਤ੍ਥਾਪਿ ਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਛਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਤੰ ''ਅਞ੍ਞੇ ਨਚ੍ਚ, ਗਾਯ, ਵਾਦੇਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਨ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿਆਦਿਵਚੀਕਮ੍ਮੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਲਿਖਿਤਞ੍ਚੇ, ਤੰ ਸੁਲਿਖਿਤੰ ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾਚਾਯ ਅਭਾਵਤੋ। ''ਸਯਮ੍ਪਿ ਨਚ੍ਚਿਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾਯਕਮ੍ਮਞ੍ਚੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਲਿਖਿਤੰ, ਦੁਲ੍ਲਿਖਿਤੰ। ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਹਿ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਦ੍ਧਟੰ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਦਿਸਦ੍ਦੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਇਧ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਏਤੰ ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਰਣਵਚਨੇ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਲੋਮਮਹਾਪਦੇਸਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਉਦ੍ਧਟੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਏਵੰ ਯਥਾਲਾਭਵਸੇਨ ਤੰ ਲਿਖਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ''ਆਹਚ੍ਚਭਾਸਿਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਸੇਨ ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** । ''ਏਲ਼ਕਲੋਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚੇ ਇਦੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ, ਆਣਾਪਕੋ ਮੁਚ੍ਚੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਮੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੰ ''ਕਸ੍ਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ **"ਸਬ੍ਬਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤ"**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੋ ਆਹਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ**।

੮੩੭. **ਆਰਾਮੇ ਠਤ੍**ਵਾਤਿ ਨ ਕੇਵਲੰ ਠਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਿਰਿਯਾਪਥੇਹਿਪਿ ਲਭਤਿ। **"ਆਰਾਮੇ ਠਿਤਾ**ਤਿ ਪਨ ਆਰਾਮਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਤਰਥਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਪਿ ਨ ਲਭੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ, ਤੰ ਸੁਲਿਖਿਤਮੇਵ।

ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਲਸੁਣਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੩੯. ''ਦਿਵਾਪਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਪ੍ਪਟਿਸੇਧਨਤ੍ਥੰ 'ਰਤ੍ਤਨ੍ਧਕਾਰੇ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ **ਪੋਰਾਣਾ**। **ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ**ਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਠਾਨਾਪਦੇਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋਪਿ ਇਰਿਯਾਪਥੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਚਙ੍ਕਮਨਾਦਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯਾ

ਪਾਚਿੱਤਿਯਮੇਵ। **“ਸੱਲਪੇਯਯ** ਵਾ”ਤਿ ਕੇਵਲੰ ਨਿਦਾਨਵਸੇਨ ਵੁੱਤੰ ਵਿਸੇਸਾਭਾਵਤੋ। ‘‘ਸੱਲਪੇਯਯਵਾਤਿ ਪੁਰਿਸੱਸ ਹੱਥਪਾਸੇ ਠਿਤਾ ਸੱਲਪਤਿ, ਆਪੱਤਿ ਪਾਚਿੱਤਿਯੱਸਾ’’ਤਿ ਹਿ ਵੁੱਤੰ, ਤੰ ਨ ਯੁੱਤੰਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਕੱਮਾ? ਯੱਮਾ ਤੱਸ ਪੁਰਿਸੱਸ ਹੱਥਪਾਸੇ ਠਿਤੇਨੇਵ ਏਕੰ ਪਾਚਿੱਤਿਯੰ। ਸੱਲਪਨੇਨਪਿ ਅਪਰੰਪਿ ਏਕੰ ਆਪੱਜਤੀਤਿ ਨਾਪੱਜਤਿ, ਕਥੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ਅਙ੍ਗਵਸੇਨ। ਇਮੱਸ ਹਿ ਰੱਤੁਨ੍ਧਕਾਰਤਾ, ਪੁਰਿਸੱਸ ਹੱਥਪਾਸੇ ਠਾਨੰ ਵਾ ਸੱਲਪਨੰ ਵਾ, ਸਹਾਯਾਭਾਵੋ, ਰਹੋਪੇਕ੍ਖਤਾਤਿ ਇਮਾਨਿ ਚੱਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਵੁੱਤਾਨਿ। ਤੱਥ ਯਦਿ ਠਾਨਪੱਚਯਾ ਏਕਾ ਆਪੱਤਿ ਵਿਸੁੰ ਸਿਯਾ, ਤੱਸਾ ਚੱਤਾਰਿ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਸਿਯੁੰ। ਯਦਿ ਸੱਲਪਨਪੱਚਯਾ ਏਕਾ, ਤੱਸਾਪਿ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਸਿਯੁੰ। ਤੱਮਾ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਚੱਤਾਰਿ ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਵਾ ਅਙ੍ਗਾਨੀ’’ਤਿ ਵੱਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ, ਨ ਚ ਵੁੱਤੰ, ਤੱਮਾ ਸੱਲਪਨਪੱਚਯਾ ਵਿਸੁੰ ਨੱਥੀਤਿ। ਅੱਥਿਯੇਵ, ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਞ੍ਚ ਤਦੱਥਮੇਵਾਤਿ ਏਕੇ। ਕਥੰ? ਸਹੁੱਪੱਤਿਤੋ ਦ੍ਵਿੰਨੰ ਆਪੱਤੀਨੰ। ਕਿੰ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ? ਸੱਲਪਨੇ ਸਤਿ ਠਾਨਪੱਚਯਾ ਆਪੱਜਿਤਬ੍ਬੰ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਕੰ, ਸੱਲਪਨਪੱਚਯਾ ਆਪੱਜਿਤਬ੍ਬੰ ਚਤੁਰਙ੍ਗਿਕਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਪਾਚਿੱਤਿਯਾਨਿ ਸਹੁੱਪੰਨਾਨਿ ਏਕਤੋ ਆਪੱਜਨ੍ਤੀਤਿ। ਇਦੰ ਅਯੁੱਤੰ ਪਾਲ਼ਿਵਿਰੋਧਤੋ। **ਪਾਲ਼ਿਯ**ਞ੍ਹਿ ‘‘ਸੱਲਪੇਯਯ ਵਾਤਿ ਪੁਰਿਸੱਸ ਹੱਥਪਾਸੇ ਠਿਤਾ ਸੱਲਪਤਿ, ਆਪੱਤਿ ਪਾਚਿੱਤਿਯੱਸਾ’’ਤਿ ਵੁੱਤੰ। ਯਦਿ ਦ੍ਵੇ ਸਿਯੁੰ, ‘‘ਆਪੱਤਿ ਦ੍ਵਿੰਨੰ ਪਾਚਿੱਤਿਯਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਨ ਵੱਤਬ੍ਬਤਾ ਸਿਯਾਤਿ। ਅਯੰ ਨਯੋ ਦੁਤਿਯਾਦੀਸੁਪਿ ਯਥਾਯੋਗੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏੱਥ ਦੁਤਿਯੇਨਾਪਿ ਸੱਧਿੰ ਯਦਿ ਭਿੱਖੁਨਿਯਾ ਰਹੋਪੇਕ੍ਖਤਾ ਅੱਥਿ, ਸੋ ਚੇ ਪੁਰਿਸੋ, ਨ ਦੁਤਿਯੋ, ਪੁਰਿਸਗਣਨਾਯ ਆਪੱਤਿਯੋ। ਅਥ ਦੁਤਿਯਾ ਭਿੱਖੁਨੀ ਹੋਤਿ, ਤੱਸਾ ਚ ਤੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ਸੱਧਿੰ ਰਹੋਪੇਕ੍ਖਤਾ ਅੱਥਿ, ਸਾ ਚ ਭਿੱਖੁਨੀ ਨ ਦੁਤਿਯਾ ਹੋਤਿ। ਉਭਿੰਨੰਪਿ ਆਪੱਜਤੀਤਿ ਏਕੇ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ਵੁੱਤੰ ‘‘ਹੱਥਪਾਸੇ ਠਾਨੇਨ ਦੁੱਕਟ’’ਨ੍ਤਿ, ਤੰ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਵਿਰੁੱਝਤਿ। ‘‘ਪੁਰਿਸੱਸ ਹੱਥਪਾਸੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਆਪੱਤਿ ਪਾਚਿੱਤਿਯੱਸਾ’’ਤਿ ਹਿ ਪਾਲ਼ਿ, ਕਿੰਬਹੁਨਾ। ਚਤੁੱਥਸਿੱਖਾਪਦੇ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਦੁਤਿਯਿਕਉਯ੍ਯੋਜਨਸਿੱਖਾਪਦਵੱਣਨਾ) ‘‘ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਨਾਦੀਸੁ ਤੀਣਿ ਪਾਚਿੱਤਿਯਾਨੀ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਵੱਥੁਗਣਨਾਯ ਆਪੱਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ‘‘ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਚੇੱਥ ਚੱਤਾਰਿ ਪਞ੍ਚ ਵਾ’’ਤਿ ਵੱਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ।

ਪਠਮਸਿੱਖਾਪਦਵੱਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨-੩-੪. ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁੱਥਸਿੱਖਾਪਦਵੱਣਨਾ

੮੪੨-੬. ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁੱਥਾਨਿ ਉੱਤਾਨਾਨਿ। ਸਬ੍ਬੱਥ ‘‘ਸੱਲਪਤੀਤਿ ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਤਿਰੱਛਾਨਕਥੰ ਕਥੇਤੀ’’ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁੱਤੰ।

੮੫੨. ਚਤੁੱਥੇ ਪਨਾਯੰ ਵਿਸੇਸੋ – ‘‘ਏਕੇਨੇਕਾ’’ਤਿ ਪਠਮੰ ਵੁੱਤੱਤਾ ਦੁਤਿਯਿਕੰ ਵਾ ਭਿੱਖੁਨੀਨੰ ਉਯ੍ਯੋਜੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿੱਤਿਯੰ ਨ ਸੰਭਵਤੀਤਿ ਚੇ? ਸੰਭਵਤਿ। ਕੱਮਾ? ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਨਾਦਿੱਤਯਮੱਤਾਪੇਕ੍ਖੱਤਾ, ਤੱਸ ਵਚਨੱਸਾਪਿ ਵਾ ਅਞ੍ਞਾਯਪਿ ਰਹੋਪੇਕ੍ਖਨੱਸਾਦਸੰਭਵੇ ਸਤਿ ਉਭਿੰਨੰ ਏਕੱਥਸੰਭਵਤੋ ਚ ਸਾਧਿਤਮੇਤੰ। ‘‘ਹੱਥਪਾਸੰ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਵਾ ਸੱਲਪਤਿ ਵਾ’’ਤਿ ਏਤੱਕਮੇਵ ਵੁੱਤੰ। ਕੱਮਾ ‘‘ਨਿਕਣ੍ਣਿਕੰ ਵਾ ਜੱਪੇਤੀ’’ਤਿ ਨ ਵੁੱਤੰ? ਹੱਥਪਾਸਾਤਿੱਕਮੇ ਅਸੰਭਵਤੋ। ਤੱਸ ਤਤਿਯੱਸ ਪਦੱਸ ਪੱਛਿੰਨੱਤਾ ਸੰਭਵਨ੍ਤੰਪਿ ‘‘ਦੁਤਿਯਿਕੰ ਵਾ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤੀ’’ਤਿ ਨ ਵੁੱਤੰ, ਤੱਮਾ ਅੱਥਤੋ ਹੱਥਪਾਸੰ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਵਾ ਸੱਲਪਤਿ ਵਾ ਦੁਤਿਯਿਕੰ ਵਾ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤਿ, ਆਪੱਤਿ ਦੁੱਕਟੱਸਾਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ **ਯਕ੍ਖੇਨ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁਪਿ। ਤੱਥ ‘‘ਹੱਥਪਾਸੇ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਹੱਥਪਾਸੰ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਵਾ ਨ ਵੁੱਤੰ ਉਭਯੱਥ ਦੁੱਕਟੱਤਾ। ਅਨਾਪੱਤਿਵਾਰੇਪਿ ਅਸੰਭਵਤੋ ‘‘ਨਿਕਣ੍ਣਿਕੰ ਵਾ ਜੱਪੇਤੀ’’ਤਿ ਨ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਸੰਭਵਤਿ ਸਤਿ ਕਰਣੀਯੇ ਨਿਕਣ੍ਣਿਕੰ ਵਾ ਜੱਪੇਤੀਤਿ ਸੰਭਵਤੋ। ਅਥ ਕੱਮਾ ਏਵੰ ਨ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਅਨਵੱਜਕਥਾਯੰ ਨਿਕਣ੍ਣਿਕਜੱਪਨੇ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਾ, ਧੱਮਕਥਾਯੰਪਿ ਉਦਾਯਿੰ ਆਰਬ੍ਭ ਪਟਿਸਿੱਧੱਤਾ ਚ।

ਦੁਤਿਯਤਤਿਯਚਤੁੱਥਸਿੱਖਾਪਦਵੱਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦවਣ੍ਣਨਾ

੮੫੬. ‘‘ਕੁਲਂ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕੁਲਾਨੀ’’ਤਿ වੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਰਾਮੇ ਕਪ੍ਪਤਿ ਤਸ੍ਸ ਕੁਲවੋਹਾਰਾਭਾවਤੋਤਿ ਏਕੇ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਖਤ੍ਤਿਯਾਦਿਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਤਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਤ੍ਤਾ ਨ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਯਥਾවੁਤ੍ਤਖਤ੍ਤਿਯਾਦੀਨਂ ਸਮ੍ਭවਤੋ। ਤਥਾਪਿ ਗੋਚਰਕੁਲਂ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ‘‘ਉਪਚਾਰੋ ਦ੍වਾਦਸਹਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦවਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦවਣ੍ਣਨਾ

੮੬੦. ‘‘ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿਯਾ ਏਕਾ, ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਏਕਾ’’ਤਿ ਅවਤ੍වਾ **‘‘ਨਿਸੀਦਿਤ੍වਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ’’**ਤਿਆਦਿ ਨ වਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਹਿ ਗਮਨਪਚ੍ਚਯਾ ਏਸਾ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ? ਨ, ਪਰਿਯੋਸਾਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯවਸੇਨ වੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ‘‘ਨਿਸੀਦਿਤ੍වਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਦ੍වੇ’’ਤਿ වਚਨੇਨਪਿ ਗਮਨਂ ਇਧ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ‘‘ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍වਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿਯਾ ਦ੍වੇ’’ਤਿਪਿ වਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਯਦਿ ਏවਂ ‘‘ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਭਿਨਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦ੍වਿਨ੍ਨਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਨ වੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਅਨਿਸੀਦਿਤ੍වਾਪਿ ਨਿਪਜ੍ਜਨਸਮ੍ਭවਤੋ। ਨਿਪਜ੍ਜਨਤ੍ਥਾਯ ਨਿਸੀਦਿਤ੍වਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ ਨਿਪਜ੍ਜਨਕਪਯੋਗਤ੍ਤਾ ਏਕਾ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਕੇਚਿ।

ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦවਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦවਣ੍ਣਨਾ

੮੬੭. ਅਨਾਪਤ੍ਤਿවਾਰੇ ‘‘ਧੁවਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ’’ਤਿ ਨ වੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍වਾ වਾ ਸਙ੍ਘਰਾਪੇਤ੍වਾ වਾ’’ਤਿ වੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ । ਇਧ ਛਟ੍ਠੇ වੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਕਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਅਭਿਨਿਸੀਦਤਿ වਾ ਅਭਿਨਿਪਜ੍ਜਤਿ වਾ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇව। ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਧੁවਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ। ਇਧ වੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਙ੍ਘਰਿਤ੍වਾ වਾ ਸਙ੍ਘਰਾਪੇਤ੍වਾ වਾ ਅਭਿਨਿਸੀਦਤਿ වਾ ਅਭਿਨਿਪਜ੍ਜਤਿ වਾ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇව। ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਪਞ੍ਚਮੇ වੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਪਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇව, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿවਾਰੇ ਮਾਤਿਕਾਯਂ වੁਤ੍ਤਕਾਲਤੋ ਅਞ੍ਞਕਾਲਸ੍ਸ ਅਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਅਪਿਚ ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿਕਾਲੇ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ විਕਾਲੇਤਿਆਦਿਤ੍ਤਿਕੇ, ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਰਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਦਿවਾਤਿਆਦਿਤ੍ਤਿਕੇ ਚ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਇਧ ਪਞ੍ਚਮਛਟ੍ਠਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਅਪਰਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਯਥਾਸਮ੍ਭවਂ ਤਿවਿਧਕਾਲੇ ਤਿවਿਧਮੇਤਂ ਯੋਜੇਤ੍වਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ වਟ੍ਟਤਿ ਏව ਮਹਾਪਦੇਸਨਯਾਨੁਲੋਮਤੋ।

ਸਤ੍ਤਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦවਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦවਣ੍ਣਨਾ

੮੬੯. ਅਟ੍ਠਮੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਸਮ੍ਭවਤਿ।

ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦවਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਨවਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦවਣ੍ਣਨਾ

੮੭੫-੭. ਦੁਗ੍ਗਾਹවਸੇਨ වਾ ਸੁਗ੍ਗਾਹවਸੇਨ වਾ ਯਥਾවੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਸਪਥਕਰਣੇ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ වੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਸ੍ਮਾ **ਮਾਤਿਕਾਯਂ** ‘‘ਅਤ੍ਤਾਨਂ වਾ ਪਰਂ වਾ’’ਤਿ වੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਾ ਅਤ੍ਤਾਨਮੇව ਆਰਬ੍ਭ ਸਪਥਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸਾ ਏਕਾ । ਪਰਮੇවਾਰਬ੍ਭ ਤਸ੍ਸਾ ਏਕਾ।

ਉਭੋਪਿ ਆਰਬ੍ਭ ਤਸ੍ਸਾ ਦ੍ਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਿਕਚ੍ਛੇਦੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਰਮੇਵਾਰਬ੍ਭ ਸਪਥਕਰਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਵਤ੍ਤੋ।

ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੮੨. ਦਸਮੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ਰੋਦਨਸ੍ਸੇਵ, ਨ ਵਧਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਮਾ ਞਾਤਿਬ੍ਯਸਨਾਦੀਹਿ ਫੁਟ੍ਠਾਪਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਵਧਤਿ ਏਵ, ਨ ਰੋਦਤਿ, ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ।

ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਨਗ੍ਗਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧-੨. ਪਠਮਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੮੩. ਨਗ੍ਗਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਠਮਦੁਤਿਯਾਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਾਨਿ। ਪਠਮੇ ਅਯੰ ਵਿਸੇਸੋ – ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਤਥਾ ਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਜਨ੍ਤਾਘਰਉਦਕਪਟਿਚ੍ਛਾਦੀਹਿ। ਨ ਚ ਵਿਗਰਹਿ ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਉਦਕਸਾਟਿਕਾਯਾਤਿ ਪੋਰਾਣਾ। ''ਏਕਮੇਵ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ, ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਚ ਨਹਾਯਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪਠਮਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੯੪. ਤਤਿਯੇ ਅਞ੍ਞੋਚਤ੍ਤੁਹਪਞ੍ਚਾਹੰ ਧੁਰੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਏਵ। ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤੇ ਧੁਰੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਿਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਤਿਕਦੁਕ੍ਕਟਤ੍ਤਾ। ''ਸਮ੍ਬਹੁਲਾਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ''ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੮੯੮. ਚਤੁਤ੍ਥੇ **ਸਙ੍ਘਾਟਿਚਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਾਟਿਆਦਿਵਸੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾਨੰਯੇਵਾਯੰ ਵਿਧਿ, ਨੇਤਰਾਸੰ ਕਿਰ। ਤਤ੍ਥ ਤਿਚੀਵਰੇ ਏਵ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਪਚ੍ਚਯਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ। ਅਞ੍ਞੋਚੀਵਰਕਾਲੇਪਿ ਪਞ੍ਚਾਹਿਕੰ ਸਙ੍ਘਾਟਿਚਾਰੰ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ। ''ਵਿਨਾ ਏਤੇਹਿ ਚੀਵਰੇਹਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦੰ ਕਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੦੬. ਪਞ੍ਚਮਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ਤਾਯ ਵਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ।

ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯੦੭-੯੧੧. ਛਟ੍ਠਸਤ੍ਤਮਾਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਾਨਿ।

੮. ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੧੬. **ਸੋਕਜ੍ਝਾਯਿਕਾ** ਨਾਮ ਕਿਰ ਮਾਯਾਕਾਰਾ। ਵਿਲੁਮ੍ਪਕਾ ਭਣ੍ਡਕਾਤਿ ਚ ਪੋਰਾਣਾ।

ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੨੦. ''ਕਥਞ੍ਹਿ ਨਾਮ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਥੁਲ੍ਲਨਨ੍ਦਾ ਚੀਵਰਕਾਲਸਮਯਂ **ਆਗਮੇਥਾ**ਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਾਪੇਸੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ।

ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੨੧. ਦਸਮੇ **ਏਕਕੁਲਂ ਏਤਦਵੋਚੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੁਲਂ ਨਾਮ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਬਹੁਵਚਨਂ।

ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਗ੍ਗਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਤੁਵਟ੍ਟਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੩੪-੫. **ਏਕਾਯ ਨਿਪਨ੍ਨਾਯ ਅਪਰਾ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਠਮਨਿਪਨ੍ਨਾਯ ਅਨੁਟ੍ਠਾਪਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਥ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਨ੍ਤਿ ਏਕੇ, ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ''ਕਿਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਥ ਕਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ? ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨਿਪਜ੍ਜਨਕਿਰਿਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚ। ਇਮਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ''ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਵਿਪੁਲਤਰੇ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ। ''ਅਨ੍ਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਲਿਖਿਤਂ।

ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੪੦. **ਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਰਿ ਪਾਰੁਪਨਮ੍ਪਿ ਮਜ੍ਝੇ ਓਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਓਤਾਰੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਵਵਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ ਯਥਾ ਠਾਨੇ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਥਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੁਵਟ੍ਟੇਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ। ''ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਚ

ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੪੧. ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਜ੍ਝਾਯਨਟ੍ਠਾਨੇ ਚੇ ਵੁਡ੍ਢਤਰਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਵਨ੍ਦਨਕਾਲੇ ਵਾ, ਆਪੁਚ੍ਛਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਓਵਰਕੇ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਥ ਓਵਰਕੇ ਮਹਾਥੇਰੀ ਵਸਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਖੇ ਇਤਰਾ, ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਚਾਰਤ੍ਤਾ''ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯੪੬-੯੫੦. ਚਤੁਤ੍ਥਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੬. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੫੬. **ਗਹਪਤਿ** ਨਾਮ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਵਾ ਸਾਮਣੇਰੇਨ ਵਾ ਅਨਨੁਲੋਮਿਕੇਨ ਸਂਸਗ੍ਗੇਨ ਸਂਸਟ੍ਠਾਪਿ ਨ ਸਮਨੁਭਾਸਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਏਵ।

ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯੬੧-੫. ਸਤ੍ਤਮਅਟ੍ਠਮ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੯. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੬੯. **ਏਕਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਨੇਵ ਏਕਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਨਿਗਣ੍ਠਾਨਂ ਅਚੇਲਕਾਨਂ ਮਤਂ। ਕਾਪਿਲਾ ਪਨ ''ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾ''ਤਿ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਾ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਸਚਕ੍ਖੁਕਤ੍ਤਾ ਅਲਾਬੁਮਾਲੁਵਾਦਯੋ ਯਤ੍ਥ ਆਲਮ੍ਬਨਂ, ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਸਸੋਤਕਤ੍ਤਾ ਕਦਲਿਯੋ ਮੇਘਗਜ੍ਜਿਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਸਘਾਨਕਤ੍ਤਾ ਪਨਸਾਦਯੋ ਕੁਣਪਗਨ੍ਧੇਨ ਫਲਨ੍ਤਿ। ਸਜਿਵ੍ਹਕਤ੍ਤਾ ਉਦਕਂ ਪਿਵਨ੍ਤਿ ਯੇਨ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ 'ਪਾਦਪਾ'ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਸਕਾਯਪਸਾਦਤ੍ਤਾ ਇਤ੍ਥਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਅਸੋਕਰੁਕ੍ਖਾ ਪੁਪ੍ਫਨ੍ਤੀ''ਤਿ। **ਸਙ੍ਘਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਨਾਸਂ।

੯੭੦. ਇਧ ਚ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ। ਪਠਮਂ ਆਵਸਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਚਾਰਿਕਾ ਚਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਸ੍ਸਂ ਅਵਸਿਤ੍ਵਾ ਚਰਤਿ, ਅਵਸ੍ਸੁਪਗਮਨਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੇ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਨ੍ਤਿਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੯੭੨. **ਕੇਨਚਿ ਉਬ੍ਬਾਲ੍ਹਾ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਕਾਰਣੇਨਾਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚਾਰਿਕਾ ਹੋਤੀਤਿ? ਇਦਂ ਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਚਾਰਿਤਂ। ਅਨਨ੍ਤਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ''ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਛਪ੍ਪਞ੍ਚਯੋਜਨਾਨਿਪੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੋ ਚ ਮਞ੍ਞੇ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋਤਿ।

ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

៩៧៣. ਦਸਮੇ ‘‘ਆਹੁਨ੍ਰਿਕਾ’’ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ ਕਿਰ।

ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤੁਵਟ੍ਟਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੭੮. **ਕੀਲ਼ਨਉਪਵਨਂ** ਨਾਮ ਕਞ੍ਚਿਨਗਰਸ੍ਸ ਨਗਰੁਪਵਨਂ ਵਿਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। **ਉਯ੍ਯਾਨਂ** ਨਾਮ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਨ੍ਦਵਨਉਯ੍ਯਾਨਂ ਵਿਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ‘‘ਤਤ੍ਥੇਵ ਠਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਦਿਸਾਭਾਗਂ ਵਿਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਪਨ ਪਾਟੇਕ੍ਕਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ’’ਤਿ ਪਾਠੋ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਯਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਦਂ ‘‘ਅਨੁਦ੍ਧਰਮਾਨਾ’’ਤਿ, ਤਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਦਿਸਾਭਾਗੇਤਿ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਉਪਚਾਰੋ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੋਤਿ ਚ।

ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੮੪. ‘‘ਆਹਰਿਮੇਹਿ ਵਾਲ਼ੇਹੀ’’ਤਿ ‘‘ਅਸਂਹਾਰਿਮੇਨਾ’’ਤਿ ਚ ਦੁਵਿਧੋ ਪਾਠੋ। ‘‘ਵਿਸੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਤੇਹਿ ਵਾਲ਼ੇਹੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਯਥਾ ਤਥਾ ਵਾਲ਼ਰੂਪੇ ਉਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਪਾਦਂ ‘‘ਪਲ੍ਲਙ੍ਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ‘‘ਅਸਂਹਾਰਿਮੇਹਿ ਵਾਲ਼ੇਹਿ ਕਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਾਭਾਵਤੋ।

ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੮੮. ‘‘**ਉਜ੍ਜਵੁਜ੍ਜਵੇ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਪ੍ਪਸਾਰਣੇ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਯਤ੍ਤਕਂ ਹਤ੍ਥੇਨ ਅਞ੍ਛਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਕ੍ਕਮ੍ਹਿ ਵੇਠਿਤੇ ਏਕਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ।

ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੯੯੩. ‘‘**ਯਾਗੁਪਾਨੇ**ਤਿ ਯਾਗੁਦਾਨੇ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ‘‘ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯੯੪. ਪਞ੍ਚਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੬. ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੦੧. ਛਟ੍ਠੇ ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਭਙ੍ਗੇ ਅਚੇਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਏਕਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ। ਇਧ ਅਗਾਰਿਕੋ ਵਿਸੇਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਸਾਧਾਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਛਟ੍ਠਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦੦੩-੮. ਸਤ੍ਤਮਟ੍ਠਮੇਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥਿ।

੯. ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੧੫. ‘‘**ਖੀਲਨਮਨ੍ਤੰ** ਦਾਰੁਸਾਰਖੀਲੰ ਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿਯੰ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਮਾਰਣਮਨ੍ਤੰ। **ਨਾਗਮਣ੍ਡਲੰ**ਨਾਮ ਨਾਗਰੋਧਮਨ੍ਤੰ, ਪਿਟ੍ਠਾਦੀਹਿ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪਵੇਸੇਨ੍ਤਿ ਗੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਯਾ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ।

ਨਵਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦੧੭. ਦਸਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਆਰਾਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੨੧. ਪਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੨. ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੩੦. ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਅਕ੍ਕੋਸਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿੰ ਚੇ ਅਕ੍ਕੋਸਤਿ, ਓਮਸਵਾਦੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਓਮਸਵਾਦੇ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ ਰੁਹਤਿ, ਇਧ ਪਨ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾਪਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਵਿਚਾਰਣਾ – ਭਿਕ੍ਖੁਵਿਭਙ੍ਗੇ ਓਮਸਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੇਪਿ ਓਮਸਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਇਧ ਚ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਕ੍ਕੋਸਨੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਕ੍ਕੋਸਨੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਸੰਸਨ੍ਦਿਯਮਾਨਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਨ ਸਮੇਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਸਮੇਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਓਮਸਵਾਦਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤੰ। **ਪਰਿਭਾਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੂਹਿ। ਤੇਸੁ ਹਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਓਮਸਵਾਦਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਮੇਵਾਤਿ ਏਕੇ, ਤੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ । ਓਮਸਵਾਦੇ ਪਾਲਿਮੁਤ੍ਤਕਅਕ੍ਕੋਸੇ ਹਿ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਹੋਤੀਤਿ। ਦੁਕ੍ਕਟੋਕਾਸੇ ਇਦੰ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਤੇਹਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਬਾਲਾ ਏਤਾ’’ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਇਧ ਆਗਤਪਦਾਨੰਯੇਵ ਵਸੇਨ ਪਰਿਭਾਸਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਦੁਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦੩੩. ਤਤਿਯਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

੪. ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੩੮. **ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਵਾ ਪਵਾਰਿਤਾ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਤਾਵ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਪਵਾਰਿਤਾਪਿ ਯਾਗੁੰ ਪਾਤੁੰ ਲਭਤਿ, ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁੰ ਨ ਲਭਤਿ। ਯਾਗੁ ਪਨੇਤ੍ਥ ਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮਾ ਸਾਮਿਕੇ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਲਭਤਿ। ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਾਪਤ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਤੰ ਭਤ੍ਤੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਵਾਰਿਤਾ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਨ ਲਭਤਿ, ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਯਮਾਨਾ ਦ੍ਵੇ ਨਿਮਨ੍ਤਨਾਨਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਞ੍ਚ ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਪਵਾਰਿਤਾਪਿ ਯਾਗੁੰ ਪਾਤੁੰ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਪਾਲ਼ਿਯੰ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ''ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਾ ਯਾਗੁੰ ਪਿਵਤੀ''ਤਿ ਹਿ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਰਿਦੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ – ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਵਾ ਪਵਾਰਿਤਾ ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਾਸਦ੍ਦੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਨਿਮਨ੍ਤਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁੰ ਅਞ੍ਞੰ ਖਾਦਨੀਯੰ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯੰ ਵਾ ਖਾਦੇਯ੍ਯ ਵਾ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ ਵਾ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਾਮਿਕਾਨੰ ਅਪਲੋਕਨਾ। ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਾਭਾਵੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਕੋ ਗੁਣੋ ਜਾਤੋਤਿ? ਨ ਏਤਾਸੰ ਗੁਣਲਾਭੋ, ਕੇਵਲੰ ਪਾਕਟਤਰੰ ਜਾਤੰ। ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾਵ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਸਮਯੇ ਯਥਾਸੁਖੰ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਅਪਲੋਕਨੇਨ ਕਿਨ੍ਤਿ? ਪਵਾਰਿਤਾ ਵਾ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਵਾ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਪ੍ਪਿਯੰ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਿਲਾਨਾਤਿਰਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਚ ਪਵਾਰਿਤਾ ਚ ਯਾਗੁਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ।

ਚਤੁਤ੍ਥਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਰਾਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਗਬ੍ਭਿਨਿਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਪਠਮਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੬੭. **''ਗਬ੍ਭਿਨਿ''**ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਾਦੀਹਿਪਿ ਗਬ੍ਭਸਮ੍ਭਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਦਭਾਜਨੇ**ਪਿ ਪਵਾਰਿਤਭਾਵੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ।

੧੦੭੪. **ਧਾਤਿ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਾਰਕੰ ਸਾਮਿਕਾਨੰ ਦਤ੍ਵਾ ਆਹਟੇ ਵਡ੍ਢੇਤਿ, ਤਥਾ ਮਾਤਾਪੀਤਿ ਕੇਚਿ।

੧੦੮੦. ''ਸਿਕ੍ਖਮਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੰ ਦੀਪਵਾਸਿਨੋ ਰੋਚੇਨ੍ਤਿ ਕਿਰਿਯਾਕਿਰਿਯਤ੍ਤਾ, ਜਮ੍ਬੁਦੀਪਵਾਸਿਨੋ ''ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ''ਤਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ ਸਿਕ੍ਖਾਧਮ੍ਮਮਾਨਨਤੋ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਤਿ। ਇਧ ਕਿਰਿਯਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਸਞ੍ਞਾਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਨ ਏਤਾਸੁ ਅਸਿਕ੍ਖਿਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਿਨੀਆਦੀਨੰ ਆਪਤ੍ਤਿਭਾਵਾ। ''ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਹੋਤਿ ਏਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੧੦੮੨. **ਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ।

੧੧੧੨. ਵੁ**ਟ੍ਠਾਪਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਣੇਰਿਭੂਮਿਤੋ ਯਾਯ ਥੇਰਿਯਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪਿਤਾ, ਸਾ ਥੇਰੀ ਵੁਟ੍ਠਾਪਿਤਾ ਨਾਮ, ਤੇਨੇਵ ਪੁਨ ਵਿਸੇਸਨਤ੍ਥੰ **''ਪਵਤ੍ਤਿਨਿ''**ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਪਠਮਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਗਬ੍ਭਿਨਿਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੨. ਦੁਤਿਯਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੨੪. ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਟ੍ਠਾਰਸਵਸ੍ਸਾਯ ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਾਯ...ਪੇ॰... ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਦਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦਸਵਸ੍ਸਾਯ ਗਿਹਿਗਤਾਯ...ਪੇ॰... ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਦਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਾਯ ਏਵ ਗਿਹਿਗਤਾਯ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਮੁਤਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਗਿਹਿਗਤਾਯ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਮੁਤਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਕੇਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸਵਸ੍ਸਾਯਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ । ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸੰ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਞ੍ਞਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀ’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੯੩-੧੦੯੫) ਚ ‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸੰ ਗਿਹਿਗਤੰ...ਪੇ॰... ਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖੰ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀ’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੯੭-੧੧੦੧) ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ ਪਰਿਹਾਰੇਨ। ‘‘ਦਸਵਸ੍ਸਾਯ ਗਿਹਿਗਤਾਯ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਮੁਤਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਗਿਹਿਗਤਾਤਿਪਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿ ਸਚੇ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਕਮ੍ਮਂ ਕੁਪ੍ਪਤੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

੧੧੪੬. **ਅਹਮੇਵ ਨੂਨ...ਪੇ॰... ਅਲਜ੍ਜਿਨੀ, ਯਾ ਸਙ੍ਘੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਾ ਅਹਮੇਵ ਨੂਨ ਬਾਲਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਯਂ ਸਙ੍ਘੋ’’ਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਯਸ੍ਮਾ ਦੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਹਮੇਵ ਨੂਨ ਬਾਲਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੧੫੯. ਪੁਰਿਸਸਂਸਟ੍ਠਾ ਕੁਮਾਰਕਸਂਸਟ੍ਠਾ ਚਣ੍ਡੀ ਸੋਕਾਵਾਸਾਵਕਥਂ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, **ਪਦਭਾਜਨੇ** ਏਵ ਚਾਯਂ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ‘‘ਛਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖਾ’’ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਪੁਬ੍ਬੇ ਗਹਿਤਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਾ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਚ ਏਵਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੧੬੬-੭. **ਪਹੂਤਂ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਾਯ ਞਾਤਕਾ ਕਿਰ ਸਮ੍ਪਾਦਯਿਂਸੁ, ਤਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ। ਉਯ੍ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਛਨ੍ਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਛਨ੍ਦਦਾਯਕੇ ਗਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾਨਂ ਛਨ੍ਦਂ ਛਨ੍ਦਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਰਾਪੇਸੀ’’ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਛਨ੍ਦਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਇਦਂ ਕਮ੍ਮਂ ਅਜ੍ਜ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ‘ਯਥਾਸੁਖ’ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਕੋਚਿ ਮੁਖਰੋ, ਬਾਲੋ ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ‘ਯਥਾਸੁਖ’ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ, ਥੇਰਾਯਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿਯਾ ਸਤਿਯਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਅਸਤਿਯਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਪੁਨ ਛਨ੍ਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਪਯੋਗੋ। ਗਹਣੇ ਪਯੋਜਨਂ ਪਨ ਨਤ੍ਥਿ। ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਚੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਛਨ੍ਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। **ਛਨ੍ਦਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਵੁਟ੍ਠਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਧ ਸਮ੍ਬਾਧੋ, ‘ਅਮੁਕਮ੍ਹਿ ਠਾਨੇ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾਪਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਨਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਾ ਪਨ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾਵ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਪਯੋਗੋ’’ਤਿ। ‘‘ਰਤ੍ਤਿਪਾਰਿਵਾਸਿਯੇ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਞ੍ਞਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾਪਿ ਅਨੁਪੋਸਥਪਵਾਰਣਦਿਵਸੇ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤਿ, ਇਤਰਂ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਰਿਸਪਾਰਿਵਾਸਿਯੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਚਤੂਸੁ ਗਤੇਸੁ ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਪਞ੍ਚਸੁ ਦਸਸੁ ਵੀਸਤੀਸੁ ਗਤੇਸੁ ਸੇਸੇਹਿ ਵਿਸੁਂ ਤਹਿਂ ਤਹਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਪੁਨ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਜ੍ਝਾਸਯਪਾਰਿਵਾਸਿਯੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸਂ ਅਵਿਜਹਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨਾਵ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਚੇ, ਪੁਨ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸਸ੍ਸ ਅਵਿਜਹਿਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਸਂ ਪੋਰਾਣਾਨਂ ਮਤੇਨ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਵਾਸਿਯਮੇਵੇਕਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਪਨ੍ਨਨ੍ਤਿਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਇਧਾਪਿ ਤਂ ਵਿਸੁਂ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਏਕੇ। ਛਨ੍ਦਦਾਯਕੇ ਪਰਿਸਂ ਪਤ੍ਵਾ ਗਤੇ ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਛਨ੍ਦਦਾਨਂ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਵਾਸਿਯਨ੍ਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ – ਪਰਿਸਪਾਰਿਵਾਸਿਯੇ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਗਚ੍ਛਾਮਾਤਿ ਛਨ੍ਦਂ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾਵ ਉਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾ ਵਿਜਹਨਂ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਸ੍ਸ ਅਵਿਜਹਨਮੇਵ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਕਥਂ? ਛਨ੍ਦੋ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਏਕਸੀਮਾਯ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਸੁ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਨਾਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਸੁ। ਇਧ ਹਿ ‘‘ਛਨ੍ਦਂ

ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਪਨ ਅਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਅਜ੍ਝਾਸਯੰ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਅਜ੍ਝਾਸਯਸ੍ਸ ਅਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਚ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੰ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨੰ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾਵਿਜਹਨੇਨੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਵਿਜਹਨੇਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ।

ਹੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

‘‘ਯਤੋ ਆਗਮਨੰ ਯਸ੍ਸ, ਤਦਭਾਵਸ੍ਸ ਨਿਗ੍ਗਹੇ।
ਤਸ੍ਮਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤੇਸੁ, ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਤਸ੍ਸ ਭੇਦਤੋ’’ਤਿ॥

ਰਤ੍ਤਿਪਾਰਿਵਾਸਿਯਛਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਰਤ੍ਤਿਪਾਰਿਵਾਸਿਯਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪੀਤਿ ਤਦਨੁਲੋਮੇਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਸ੍ਵਾਤਨਾਯ ਛਨ੍ਦੋ ਵਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਵਾ ਪਵਾਰਣਾ ਵਾ, ਤਾਯ ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਾ ਪਨ ਅਨੁਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਇਤਰੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਨ੍ਨਰਸਿਉਪੋਸਥੰ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ਖੇਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਨ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਉਪੋਸਥੰ ਪਨ੍ਨਰਸਿਯੰ ਅਖੇਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪੋਸਥਦਿਵਸਤ੍ਤਾ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਚਰਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਮਤੇਨ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਉਪੋਸਥੰ ਤਤਿਯੰ, ਸਤ੍ਤਮੰ ਵਾ ਪਨ੍ਨਰਸਿਯੰ ਕਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਸਚੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੰ ਉਪੋਸਥੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ਪਨ੍ਨਰਸੋਤਿ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ। ਤਤੋ ‘‘ਪਨ੍ਨਰਸਿਯਮੇਵ ‘ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੰ ਉਪੋਸਥੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ’ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤੰ ਉਪੋਸਥੰ ‘ਪਨ੍ਨਰਸੋ’ਤਿ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਏਵੰ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਤੇਸੰ ਮਤੰ ‘‘ਤਥਾਰੂਪਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਉਪੋਸਥੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਇਮਿਨਾ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨੇਨ ਨ ਸਮੇਤਿ। ਨ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ‘‘ਸਕਿੰ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਵਾ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਵਾ’’ਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਦਿਵਸੇ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਛਨ੍ਨੰ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਾਨੰ ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਪਨ੍ਨਰਸੀ ਅਨੁਪੋਸਥਦਿਵਸੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਿਦ੍ਧੰ, ਇਮਿਨਾ ਪਨ ‘‘ਆਵਾਸਿਕਾਨੰ ਪਨ੍ਨਰਸੋ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਨੰ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੋ, ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਹਿ ਆਵਾਸਿਕਾਨੰ ਸਮਸਮੇਹਿ ਵਾ ਅਪ੍ਪਤਰੇਹਿ ਵਾ ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਮੇਤ੍ਥ ਨਿਰਤ੍ਥਕੰ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਦੁਤਿਯਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਕੁਮਾਰਿਭੂਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧. ਏਕਾਦਸਮਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੧੪. **ਉਪਚਾਰੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਕਥਿਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਦ੍ਵਾਦਸਹਤ੍ਥੰ ਉਪਚਾਰੋ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ।

੧੨੨੧. **ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਓਕਾਸੰ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਯੰ ਵਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੰ ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਮੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਭਿਧਮ੍ਮੋ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਭਾਸਿਤੋ ਏਵਾਤਿ ਦੀਪਿਤੰ ਹੋਤਿ।

੧੨੨੪-੫. ਥਨੋ ਚ ਉਦਰੋ ਚ **ਥਨੁਦਰਾ**। ‘‘ਸੰਕਚ੍ਚਿਕਾਯ ਪਮਾਣੰ ਤਿਰਿਯੰ ਦਿਯਡ੍ਢਹਤ੍ਥਾ’’ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੰ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਬਹੂਸੁ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਕਣ੍ਡੇ ਵਿਯ ‘‘ਉਪਚਾਰੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਪਾਠੋ ਅਪ੍ਪਕੇਸੁ, ਸੋਵ ਪਾਠੋ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾਤਿ ਏਕੇਨ ਪਾਦੇਨ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ

ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ। ਉਪਚਾਰੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ’’ਤਿ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ‘‘ਉਪਚਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾ’’ਤਿ ਪਾਠੋਤਿ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਏਕਾਦਸਮਾਦਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਗਮਨਵਣ੍ਣਨਾ

ਗਿਰਗ੍ਗਸਮਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ‘‘ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਨਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਗਨ੍ਧੋ’’ਤਿ ਵਾ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾਪਿ ਦਸ੍ਸਨੇਨ, ਵਿਲਿਮ੍ਪਨੇਨ ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ ਵਤ੍ਥੁਅਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇਨ **ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ**। ‘‘ਨਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘‘ਗਨ੍ਧੋ’’ਤਿ ਵਾ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ, ਵਿਲਿਮ੍ਪਨ੍ਤਿਯਾ ਚ ਅਕੁਸਲਤ੍ਤਾ ਏਵ **ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਨਿ**। ਚੋਰਿਵੁਟ੍ਠਾਪਨਾਦੀਨਿ ‘‘ਚੋਰੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਤ੍ਥੁਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਕਰਣੇ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵਤੋ **ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ**। ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦੀਨਂ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ **ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾਨਿ**। ‘‘ਇਧ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਚਿਤ੍ਤਕਤਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਜਾਨਨਾਜਾਨਨਤਾਯ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਜਾਨਨਾਜਾਨਨਤਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ‘‘ਗਿਰਗ੍ਗਸਮਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ‘ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਨੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘ਨਚ੍ਚ’ਨ੍ਤਿ ਵਾ ‘ਸਙ੍ਘਾਣੀ’ਤਿ ਵਾ ‘ਗਨ੍ਧੋ’ਤਿ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਵਸੇਨ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਮਾਯਾਕਾਰਸ੍ਸ ਮਾਯਾਨਿ ਸੀਸਟ੍ਠਿਆਦੀਨਿ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿਯਾ, ਅਕ੍ਖਮਾਲਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਸਙ੍ਘਾਣਿਂ ਕਟਿਯਾ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿਯਾ, ‘ਸੇਦਗਨ੍ਧਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪੂਜਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਨ੍ਧਂ ਵਿਲਿਮ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਨਹਾਯਨ੍ਤਿਯਾ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ਨਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਾਮਵਸੇਨ ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇਨ **ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਿ** ਨਾਮ। ਨ ਅਨ੍ਧਕਾਰੇ ‘ਕਟਿਸੁਤ੍ਤਮਿਦ’ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਸਙ੍ਘਾਣਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਟਿਯਂ ਧਾਰਣਕਾਲੇ, ਮਤ੍ਤਿਕਾਸਞ੍ਞਾਯ ਚ ਗਨ੍ਧਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਲਿਮ੍ਪਨਕਾਲੇ ਆਪਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵਤੋ ‘ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨੀ’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਸਙ੍ਘਾਣਿਯਾ ਅਸਙ੍ਘਾਣਿਸਞ੍ਞਾਵਾਰੇਪਿ ‘ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ‘ਖੇਤ੍ਤਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ, ਕਟਿਸੁਤ੍ਤਕਂ ਧਾਰੇਤੀ’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਿਨਾਪਿ ਅਕੁਸਲੇਨ ਸਙ੍ਘਾਣਿਆਦੀਨਿ ਸਕ੍ਕਾ ਧਾਰੇਤੁਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਏਵਂ ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ ਵਿਨਾਪਿ ਅਕੁਸਲੇਨ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਰਂ ਪਾਤੁਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ‘ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ ਮਜ੍ਜਂ ਪਿਵਤੀ’ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ। ਅਕੁਸਲੇਨ ਵਿਨਾ ਮਧੁਪੁਣ੍ਣਮੁਟ੍ਠਿਯਂ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਜ੍ਜਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝੋਹਰਣਕਾਲਾਦੀਸੁ ਸੁਰਾਪਾਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚ ਸਿਦ੍ਧਂ ‘ਮਜ੍ਜੇ ਅਮਜ੍ਜਸਞ੍ਞੀ ਪਿਵਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੨੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਕਿਂਬਹੁਨਾ, ਕਾਮਭੋਗਸਞ੍ਞਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ‘ਸਙ੍ਘਾਣੀ’ਤਿ ਚ ‘ਗਨ੍ਧੋ’ਤਿ ਚ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਿਨਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣੇਨ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿਯਾ ਏਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਤ੍ਤਾ **ਲੋਕਵਜ੍ਜਾਨਿ** ਨਾਮ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਉਪਾਯੇਨ ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਸੁਰਾਪਾਨਾਧਿਕਾਰੇ ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਵਾਦੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਸਂਕਚ੍ਚਿਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ‘‘ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਂ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿਯਾਤਿ ਪਾਠੋ’’ਤਿ ਚ ‘‘ਪਣੀਤਭੋਜਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਅਚੇਲਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਸ੍ਸ ਚਾਰਿਤ੍ਤਾਪਜ੍ਜਨਂ, ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਂ, ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੁਪਸਮ੍ਪਦਂ, ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਿਧਾਯ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਂ, ਰਾਜਨ੍ਤੇਪੁਰਪ੍ਪਵੇਸਨਂ, ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ ਵਿਕਾਲੇ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਂ, ਨਿਸੀਦਨਂ, ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ’’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਨਿਗਮਨਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਮਹਾਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਮਹਾਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਬੋਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਯਂ ਖਨ੍ਧਕੇ ਲੀਨਪਦਾਦਿਭੇਦ-ਪਕਾਸਨਂ ਦਾਨਿ ਸੁਪਤ੍ਤਕਾਲਂ।
ਤਸ੍ਮਾ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਵਿਨਯਤ੍ਥਮੇਵ, ਵਕ੍ਖਾਮਿ ਸਙ੍ਖੇਪਗਹਣਤ੍ਥਂ॥

ਤਤ੍ਥ ਕੇਨਟ੍ਠੇਨਾਯਂ ਖਨ੍ਧਕੋਤਿ? ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਸਮੂਹਤ੍ਤਾ ਵਿਭਙ੍ਗੋ ਵਿਯ। ਤੇ ਪਨ ਕਥਨ੍ਤਿ? ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਪਕਾਸਨਤੋ ਦੀਪਨਤੋ। **ਖਨ੍ਧਾ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦਿਵਿਨਯਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤਾ, ਚਾਰਿਤ੍ਤਵਾਰਿਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸਙ੍ਖਾਤਾ ਚ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਹਿ ਭਗਵਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ **ਖਨ੍ਧ**-ਸਦ੍ਦੋ ਦਿਸ੍ਸਤਿ ''ਦਾਰੁਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਉਦਕਕ੍ਖਨ੍ਧੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਾਨਂ ਖਨ੍ਧਾਨਂ ਪਕਾਸਨਤੋ ਵਣ੍ਣਨਤੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕਾਦਯੋ ਵੀਸਤਿ ''ਖਨ੍ਧਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਅਵਸਾਨੇ ਦ੍ਵੇ ਤਂਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਵੇਲਾਯ ਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਸੀਲਸ੍ਸ ਵੇਲਾਤਿ ਵਚਨਂ ਵਿਯ। ਅਪਿਚ ਭਾਗਰਾਸਤ੍ਥਤਾਪੇਤ੍ਥ ਯੁਜ੍ਜਤੇ ਤੇਸਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਨਂ ਭਾਗਤੋ ਚ ਰਾਸਿਤੋ ਚ ਵਿਭਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਕਿਂ ਪਨੇਤੇਸਂ ਖਨ੍ਧਕਾਨਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਕਾਰਣਨ੍ਤਿ? ਨਾਯਂ ਪੁਚ੍ਛਾ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗਾਨਤਿਕ੍ਕਮਨਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੁਪਸਮ੍ਪਦਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਤ੍ਤਾ ਸਾਸਨਪ੍ਪਵੇਸਨਸ੍ਸ ਤਦਤ੍ਥਸਙ੍ਗਹਕੋ **ਮਹਾਖਨ੍ਧਕੋ** ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਕੇਨਾਤਿ ਚੇ? ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਤ੍ਥੇਰੇਹਿ। ਭਗਵਤਾ ਪਨ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਥਾ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ, ਨ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ। ਥੇਰਾ ਪਨ ਤਂ ਤਂ ਪਯੋਜਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਸਮਾਨਜਾਤਿਕੇ ਏਕਜ੍ਝਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਸਜ੍ਝਾਯਿਂਸੁ। ਸੇਸਾਨਂ ਪਯੋਜਨਂ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

ਖਨ੍ਧਕੋਵਿਦਾਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਭਾਗਰਾਸਟ੍ਠੇਨ ਨੇਸਂ ਖਨ੍ਧਤ੍ਥਕੋਵਿਦਾ, ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਸਂ ਅਨੁਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨਂ ਪਦਾਨਂ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਵਂ ਵਿਸੇਸਿਤਨ੍ਤਿ? ਤਤੋ ਸੇਸਭਾਗਾ ਯੁਤ੍ਤਾ। ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਪ੍ਪਤ੍ਤਿਗ੍ਗਹਣਮ੍ਪੇਤ੍ਥ ਪਦਭਾਜਨਿਯਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯੇਹਿ ਅਤ੍ਥਾ ਯੇਸਂ ਪਦਵਿਸੇਸਾਨਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਕਾਸਿਤਾ, ਤੇਸਂ ਤੇ ਪਦਵਿਸੇਸੇ ਪੁਨ ਇਧ ਵਦੇਯ੍ਯਾਮ, ਵਣ੍ਣਨਾਯ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਕਦਾ ਭਵੇ ਤੇ ਤੇ ਅਤ੍ਥੇਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਨਿਦ੍ਦੇਸੇਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਉਤ੍ਤਾਨਾ ਚੇਵ ਯਾ ਪਾਲ਼ਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਯ ਕਿਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ? ਨ ਹਿ ਅਤ੍ਥਾ ਉਤ੍ਤਾਨਾਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾਨੁਸਨ੍ਧੀਗੀਤਿਆਦਿਵਚਨੇਹਿਪਿ ਤਂ ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਭਵਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਤ੍ਥਗ੍ਗਹਣੇਨ ਚੇਤ੍ਥ ਪਦਵਿਸੇਸਾਨਂ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਹਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਨਪੇਤਤ੍ਤੇਨ, ਅਭਿਧਾਨਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋਪਚਾਰੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਥਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸਂਵਣ੍ਣਨਾਨਯੋ**ਤਿ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾ ਨਾਮ ਅਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਉਹਾਪੋਹਕ੍ਕਮਨਿਦਸ੍ਸਨਤੋ ''ਨਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

੧. **ਉਰੁਵੇਲਾ**ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਾਲਿਕਰਾਸਿਵਸੇਨ ਲਦ੍ਧਨਾਮਕੋ ਗਾਮੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮੀਪਤ੍ਥੇ ਏਤਂ ਭੁਮ੍ਮਂ। ਤਥਾਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ "**ਨਜ੍ਜਾ ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯ ਤੀਰੇ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾਲਿਕਰਾਸਿਮ੍ਹਿ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ''ਉਰੁਵੇਲਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸੀਤਿ ਯੇਨ ਉਰੁਵੇਲਸੇਨਾਨਿਗਮੋ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਵਿਰੋਧੋ ਚ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ਮੂਲਕਾਰਣਮੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ...ਪੇ॰... ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਨਿਗਮਨਵਚਨਂ। ਤਂ ਕਿਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਗਾਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਪਦਤ੍ਥਸਮ੍ਭਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ''ਸੋ ਪਨ ਗਾਮੋ ਤਦੁਪਚਾਰੇਨ ਏਵਂ ਨਾਮਂ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਪਨ ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਥ ਵਾ ਯਸ੍ਸ ''ਉਰੁਵੇਲਾ''ਤਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਾਲਿਕਰਾਸਿਸ੍ਸ, ਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪਗਾਮਸ੍ਸਪਿ ਨਾਮਂ। ਤਤ੍ਥ ਆਯਸ੍ਮਾ **ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਨ ਇਧ ਗਾਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਉਰੁਵੇਲਾਯਂ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ ਆਹ ਗੋਚਰਗਾਮਪਯੋਜਨਾਭਾਵਤੋ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਤਂ ਗਾਮਂ ਗੋਚਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਦਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਾਸਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥ ਵਾਲਿਕਰਾਸਿਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਵਿਹਾਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸੋ ਏਵਮਾਹਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੋ ਏਵਮਾਹਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਗਾਮਤੋ ਦੂਰਤਰੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਦੀਪਨੇਨ ਦੁਤਿਯੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਨਿਯਮਂ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ

ਅਕਾਸਿ ਥੇਰੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਦਤ੍ਤਯਵਚਨਪਯੋਜਨਾਭਾਵਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਨਦਨ੍ਤਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਨਦੀ। ਨੇਲਞ੍ਜਲਾਯਾਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ **ਲ**-ਕਾਰਸ੍ਸ **ਰ**-ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ "**ਨੇਰਞ੍ਜਰਾਯਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਦ੍ਦਮਸੇਵਾਲਵਿਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਨਿਦ੍ਦੋਸਜਲਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਨੀਲਜਲਾਯਾਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਨਾਮਮੇਵ ਵਾ ਏਤਂ।

ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਬੋਧਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧੋ। ਸੋ ਚ ਅਤ੍ਥਤੋ ਭਗਵਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਹੋਤਿ ''ਵਿਮੋਕ੍ਖਨ੍ਤਿਕਮੇਤਂ ਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੧.੧੬੨) ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਵਚਨਤੋ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਂ ਨਾਮਕਰਣਭੂਤਂ ਚਤੁਤ੍ਥਫਲਞਾਣਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਂ ਪਨ ਕਰਣਤੋ ਤਂ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗਞਾਣਮੇਵ ਏਤ੍ਥ ਬੋਧੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਤਤਿਯਵਿਜ੍ਜਾਯ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਞਾਣਾਯਾ''ਤਿ ਤਦੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਨ ''ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ''ਤਿ, ''ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਾ ਧਮ੍ਮਾ''ਤਿ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣਂ ''ਬੋਧੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਧਿਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨ ''ਬੋਧਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਨਿ॰ ਖਗ੍ਗਵਿਸਾਣਸੁਤ੍ਤਨਿਦ੍ਦੇਸ ੧੨੧) ਵੁਤ੍ਤਂ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਞਾਣਸ੍ਸਪਿ ਤਦਨ੍ਤੋਗਧਤ੍ਤਾ। ਅਥ ਵਾ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਭਗਵਤੋ ਆਦਿਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਵਚਨਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਾਭਾਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗਞਾਣਮੇਵ ਭਗਵਤੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਨ ਭਗਵਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਿਭਾਵਂ ਪਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧੋ ਜਾਤੋਤਿ ਸਮਯਨ੍ਤਰਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ ''ਚਤੂਸੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਆਦਿਤ੍ਤਯਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥੂਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਭਵੇਨ ਬੋਧਿਪਰਿਯਾਯਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ''ਪੁਗ੍ਗਲੋਪਿ ਸੇਨਾਸਨਮ੍ਪਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਪਚ੍ਚਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ''ਤਿ (ਪਟ੍ਠਾ॰ ੧.੧.੯ ਪਚ੍ਚਯਨਿਦ੍ਦੇਸ) ਵਚਨਤੋ ਫਲਹੇਤੁਕੋ ਫਲਜਨਕੋ ਰੁਕ੍ਖੋ ਫਲਰੁਕ੍ਖੋਤਿ ਵਿਯ ਬੋਧਿਹੇਤੁਰੁਕ੍ਖੋ ਬੋਧਿਰੁਕ੍ਖੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ''ਯਸ੍ਮਾ ਕੇਵਲਂ ਬੋਧੀਤਿ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸਪਿ ਨਾਮਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਬੋਧੀ''ਤਿ ਪਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨਿਗ੍ਰੋਧਾਦਿਰੁਕ੍ਖਤੋ ਅਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਨਵਚਨਂ ਪਨ ਤਦਞ੍ਞਬੋਧਿਮੂਲਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ। ਮਗ੍ਗਞਾਣਞ੍ਹਿ ਕੁਸਲਮੂਲਤ੍ਤਾ ਬੋਧਿ ਚ ਤਂ ਮੂਲਞ੍ਚਾਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਲਭੇਯ੍ਯ। ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਿਸੀਦਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਦਿਵਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਟ੍ਠਾਹਂ ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇਨ ਨਿਸਿਨ੍ਨਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਏਤ੍ਥ **ਏਕ**-ਸਦ੍ਦੋ ਤਸ੍ਸ ਨਿਸਜ੍ਜਾਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਨੁਯੋਗਾਨੁਰੂਪਸ੍ਸ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਿਯਭਾਵਂ ਅਥਸ੍ਸ ਅਕੋਪਿਤਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਂ ਵਾ ਸੁਖਨ੍ਤਿ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਪਞ੍ਚਮਜ੍ਝਾਨਿਕਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਏਵ ਅਨੁਜਙ੍ਘਨਟ੍ਠੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸੁਖਨ੍ਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਂ, ਤਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨੇਨ ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਵੇਨੇਯ੍ਯਕਾਲਾਨਤਿਕ੍ਕਮਨਤੋ ਤਂ ਅਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ ਨਿਸੀਦਿ, ਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਸਙ੍ਗੇਨ।

ਅਥ ਖੋਤਿ ਅਧਿਕਾਰਨ੍ਤਰਾਰਮ੍ਭੇ ਨਿਪਾਤਦ੍ਵਯਂ। ਤੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਸੁਖਂ ਪਟਿਸਂਵੇਦਯਮਾਨੋ ਨ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਮਨਸਾਕਾਸਿ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ । ਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨੇਵ ਸੁਮਨਸਿਕਤਸ੍ਸ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਮਨਸਿਕਰਣਂ ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸਾਦਜਨਨਤੋ, ਨ ਅਪੁਬ੍ਬਨਯਦਸ੍ਸਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ। ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਭੂਤਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਅਸਮ੍ਮੋਹਤੋ, ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸ੍ਸ ਵਿਸਯਤੋ ਵਾ ਮਨਸਿਕਰਣਂ ਪਨ ਵਿਜਿਤਦੇਸਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਂ ਵਿਯ ਰਞ੍ਞੋ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਪੀਤਿਂ ਜਨੇਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ''ਅਮਾਨੁਸੀ ਰਤੀ ਹੋਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਪਸ੍ਸਤੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੩੭੩)। **ਰਤ੍ਤਿਯਾ ਪਠਮਂ ਯਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸਂਯੋਗਵਸੇਨ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ, ਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਵਿਕਪ੍ਪਨਾਨਤ੍ਤਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਂ ਮਨਸਾਕਾਸੀ''ਤਿ ਏਕਤੋਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ "**ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਤਤ੍ਥ ਚ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ਪਠਮਭਾਵਾਯ, ਪਟਿਲੋਮਮਨਸਿਕਰਣਂ ਪਨ ਅਨੁਲੋਮੇ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ, ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਞ੍ਚ ਤਥਾਭਾਵਸਾਧਨਤ੍ਥਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਏਵ ਨਿਰੋਧਾ ਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧੋ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਨਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਪਚ੍ਚਯੋ, ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਫਲਨ੍ਤਿ ਦੀਪਨਤੋ। ਤਥਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਅਨੁਲੋਮਮਨਸਿਕਰਣਂ ਕਾਰਣਨਿਰੋਧਾ ਫਲਨਿਰੋਧਸਾਧਨਤ੍ਥਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਨੁਭਾਵਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। ਨ ਹਿ ਤਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਦਿਨਿਰੋਧਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਯਤੋ ਖਯਂ ਪਚ੍ਚਯਾਨਂ ਅਵੇਦੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਅਨੁਲੋਮੋ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਮਗ੍ਗਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਉਭਯਤ੍ਥਪਿ ਕਿਚ੍ਚਤੋ, ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਚ ਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਵਿਸਯਤੋ ਚ ਤਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

ਤਤ੍ਥਾਹ – ''ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਪਟਿਲੋਮਂ ਮਨਸਾਕਾਸੀ''ਤਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਹਿ ਪਟਿਲੋਮਾਪਦੇਸੇਨ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਭਵਿਤੁਮਰਹਤੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਨ, ਤਦਤ੍ਥਜਾਨਨਤੋ। ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਲੋਮਨ੍ਤਿ ਹਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਂ। ਅਨੁਲੋਮਤੋ, ਪਟਿਲੋਮਤੋ ਚ ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਂ ਮਨਸਾਕਾਸੀਤਿ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਪਟਿਲੋਮਪ੍ਪਸਙ੍ਗਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਪਜ੍ਜਤਿ।

ਪਟਿਲੋਮੇ ਚ ਪਨੇਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮਨਿਯਮੋ ਅਨੁਲੋਮੇ ਅਨੁਕ੍ਕਮਨਿਯਮਤੋ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਸਤਿ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਪਟਿਲੋਮੋ ਨਾਮ ਅਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ “ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤੀ**”ਤਿਆਦਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੋਧੋ ਹੋਤਿ। ਕਥਂ? **ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਹਿ ਇਮਿਨਾ ਫਲਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਪਰਿਗ੍ਗਹੇਨ, ਪਚ੍ਚਯਾਨਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਯਾਯਤ੍ਤੁਪਗਮਨੇਨ ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਾਦਾਭਿਮੁਖਭਾਵਦੀਪਨਤੋ ਅਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋਤਿ ਏਵਂ ਉਭਯਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਪਨਸ੍ਸ ਪਟਿਲੋਮਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਕੇ। ਤਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਭਾਵਨਿਯਮਨਤੋ, ਅਤ੍ਥਾਤਿਸਯਾਭਾਵਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਪ੍ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੋ ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਲੋਮੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ ਭਗਵਤਾ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਪਚ੍ਚਯਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਨਿਰੋਧੋ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ‘‘ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਤ੍ਵੇਵ ਅਸੇਸਵਿਰਾਗਨਿਰੋਧਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯਭਾਵਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯਨਿਰੋਧਂ, ਫਲਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਪਟਿਗ੍ਗਹਾਭਾਵਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਨਿਰੋਧਞ੍ਚ ਦੀਪੇਤਿ। ਦੁਵਿਧੋ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਨਿਰੋਧੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਨਿਰੋਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਨਿਰੋਧਮਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵਦੀਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ। **ਵਿਦਿਤਵੇਲਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਮਨਸਿਕਤਵੇਲਾਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵਿਦਿਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ।

ਞਾਯਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਮਂ ਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨੇਨ ਞਾਯਤੋ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ, ਚਤੁਅਰਿਯਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਾ ਵਾ ਪਕਾਸਨ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਸਮਥਾਦਿਯਾਨਿਕਵਿਭਾਗਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਆਰਮ੍ਮਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨਗ੍ਗਹਣਂ। ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਗ੍ਗਹਣਂ ਕਾਮਂ ਅਨੁਲੋਮਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਦਸ੍ਸਨਾਧਿਕਾਰੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਥਾਪਿ ‘‘ਯੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਰਿਜਾਨਾਤਿ, ਸੋ ਸਮੁਦਯਂ ਪਜਹਤੀ’’ਤਿ ਲਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੨. **“ਪਚ੍ਚਯਕ੍ਖਯਸ੍ਸਾ**”ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਪਰਿਯਾਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ਪਚ੍ਚਯਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਤਦੁਪਨਿਸ੍ਸਯਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚਾਤਿ ਦੁਵਿਧਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ। ਕਾਮਞ੍ਚ ਤਂ ਨ ਕੇਵਲਂ ਪਚ੍ਚਯਕ੍ਖਯਮਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਪਚ੍ਚਯੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕ੍ਖਯਮ੍ਪਿ ਕਰੋਤਿ। ਯਤੋ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨਿਰੋਧੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਤਥਾਪਿ ਹੇਤੁਨਿਰੋਧਾ ਫਲਨਿਰੋਧੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਚ੍ਚਯਕ੍ਖਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਾ ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਤੁਸਚ੍ਚਗ੍ਗਹਣਂ ਪਠਮਗਾਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਵਿਪਲ੍ਲਾਸੇਨ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੩. **ਸਮੁਦਯਨਿਰੋਧਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਤ੍ਥੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮੁਦਯੋ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ, ਨਿਰੋਧੋ ਆਰਮ੍ਮਣਕਿਰਿਯਾਯ। ਏਤੇਨ ਦ੍ਵਿਪ੍ਪਕਾਰਾ ਨਿਰੋਧਾ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਭਾਵਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਾਭੁਜਿਤਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ‘‘ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਫਲਾਧਿਗਮਟ੍ਠਾਨਂ ‘‘ਪਲ੍ਲਙ੍ਕ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਜਪਾਲਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪. **ਸਮ੍ਮੋਦੀ**ਤਿ ਹਿਤਕਾਮਤਾਯ ਭਗਵਾ ਤੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਮੋਦਿ। **ਵੇਦੇਹਿ ਅਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋ ਨਾਮ। **ਵੇਦਾਨਂ ਵਾ ਅਨ੍ਤਂ ਗਤਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਰਹਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮੇਨ ਵੇਦਨ੍ਤਗੂ ਯਸ੍ਮਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ ਵੁਸਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੋ। ਦੁਤਿਯੇਨ ਵੇਦਨ੍ਤਗੂ ਯਸ੍ਮਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਸਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੋਤਿ ਏਵਂ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸ੍ਸ ਚਤੁਸਚ੍ਚਯੁਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਉਦਾਨਗਾਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਪਟਿਵੇਧਾਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਪਰਿਹਾਰੋ।

ਅਜਪਾਲਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੫. ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ **ਏਤਮਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਾਨਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਂ ਵਿਵੇਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਧਿਵਿਵੇਕਂ । ‘‘ਅਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਂ ਸੁਖਂ ਲੋਕੇ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਠਮਮਗ੍ਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ਤੇਨ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮਾਰਣਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਬ੍ਯਾਪਾਦਪ੍ਪਹਾਨਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ‘‘ਪਾਣਭੂਤੇਸੁ

ਸਂਯਮੋ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਦੁਤਿਯਮਗ੍ਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਮਗ੍ਗੀ ਹਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਵਸਿਟ੍ਠਬ੍ਯਾਪਾਦਤਨੁਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਾਣਭੂਤੇਸੁ ਸਂਯਤੋ ਹੋਤਿ ਵਿਹਿਂਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯਾਭਾਵਤੋ। ਏਵਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਹਿ ਮਗ੍ਗਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨਾਪਿ ਗਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਮੁਚਲਿਨ੍ਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਰਾਜਾਯਤਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੬. **ਰਾਜਾਯਤਨਂ** ਪਾਤਲਿ। ‘‘ਚਤੁਦ੍ਦਿਸਾ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ। ਮੁਖਵਟ੍ਟਿਯਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਲੇਖਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੇ ਵਾਣਿਜਾ ਦੇਵਤਾਯ ਗਾਰਵਦਸ੍ਸਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਰੂਪਕਾਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਰਣਂ ਅਗ੍ਗਹੇਸੁਂ। ਦੇਵਤਾਯ ‘‘ਭਗਵਾ ਰਾਜਾਯਤਨਮੂਲੇ ਪਠਮਾਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘਾਭਾਵਂ, ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸਬ੍ਭਾਵਞ੍ਚ ਜਾਨਿਂਸੂਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਰਾਜਾਯਤਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਯਾਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੭. **ਅਧਿਗਤੋ ਖੋ ਮਯਾਯ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੋ, ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾ **ਦੁਦ੍ਦਸੋ**। ਦੁਦ੍ਦਸਤ੍ਤਾ **ਦੁਰਨੁਬੋਧੋ**। **ਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। **ਪਣੀਤੋ**ਤਿ ਅਤਪ੍ਪਕੋ। ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਤਕ੍ਕਾਵਚਰੋ**ਤਿ ਤਕ੍ਕੇਨ ਆਕਾਰਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੇਨ ਓਗਾਹਿਤਬ੍ਬੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਞਾਣੇਨੇਵ ਅਵਚਰਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਣ੍ਡਿਤਵੇਦਨੀਯੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਦਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਵੇਦਨੀਯੋ। **ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਸਮਥੋ**ਤਿਆਦਿ ਸਬ੍ਬਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵ। ਤਞ੍ਹਿ ਫਲੂਪਚਾਰੇਨ ਏਕਮ੍ਪਿ ਸਮਾਨਂ ਤਥਾ ਤਥਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਰਾਮਾ**ਤਿ ਪਜਾ। ਅਨੁ ਅਨੁ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾ **ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ**। ਤੇਸਂ ਭਗਵਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਦਂ ਸੁਤਪੁਬ੍ਬਾਨਂ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾ ਗਮ੍ਭੀਰਭਾਵਂ ਅਧਿਗਤਪੁਬ੍ਬਾਨਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਭਗਵਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਮਗ੍ਗਾ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਪਦਾ, ਤਥਾਪਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਪਟਿਪਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ “**ਕਿਚ੍ਛੇਨ ਮੇ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਪਕਾਸਿਤਂ ਪਕਾਸਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਉਭਯਥਾਪਿ ਪਾਠੋ। **ਪਰੇਤੇਹਿ** ਯੁਤ੍ਤੇਹਿ। **ਰਾਗਰਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਾਮਰਾਗਦਿਟ੍ਠਿਰਾਗੇਹਿ ਰਤ੍ਤਾ। ਅਤ੍ਤੁਨਿਚ੍ਚਾਦਿਗਾਹਕਾ ਨ ਦਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਨ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

੮. ਸਹਂਪਤਿ ਕਿਰ ‘‘ਨਸ੍ਸਤਿ ਵਤ ਭੋ ਲੋਕੋ’’ਤਿ ਇਮਂ ਸਦ੍ਦਂ ਤਥਾ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਤਿ, ਯਥਾ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਂਸੁ। ਪਞ੍ਞਾਮਯੇ ਅਕ੍ਖਿਮ੍ਹਿ ਸਨ੍ਤਾਨਾਨੁਸਯਿਤਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਰਾਗਾਦਿਰਜਂ ਏਤੇਸਂ, ਏਵਂਸਭਾਵਾਤਿ **ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕਾ**। **ਅਸ੍ਸਵਨਤਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਵਨਤਾਯ।

ਸਮਲੇਹਿ ਸਤ੍ਥਾਰੇਹਿ। **ਅਪਾਪੁਰੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਵਰ ਏਤਂ। **ਅਮਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ, ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਵਾ। ਵਿਜ੍ਜਤ੍ਤਯਚਤੁਮਗ੍ਗਞਾਣੇਹਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ **ਬੁਦ੍ਧਂ** ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਂ। **ਸੇਲੇ**ਤਿ ਸਿਲਾਮਯੇ। ਵਿਗਤਰਜਤ੍ਤਾ ਸੁਖਦਸ੍ਸਨਯੋਗ੍ਗੇ ਇਤੋ ਚ ਏਤ੍ਤੋ ਚ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਠਿਤੋ ਚਕ੍ਖੁਮਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਜਨਤਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ। ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ **ਸੁਮੇਧ** ਸੁਨ੍ਦਰਪਞ੍ਞ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਾਧਿਗਮਾਯ **ਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁ**। ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਾਮਾਨਂ ਵਿਜਿਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਜਿਤਸਙ੍ਗਾਮ**। ਜਾਤਿਕਨ੍ਤਾਰਾਦਿਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਂ ਵੇਨੇਯ੍ਯਜਨਸਤ੍ਥਵਾਹਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ **ਸਤ੍ਥਵਾਹ**। ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਇਣਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ **ਅਣਣ**।

੯. **ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ** ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਰੋਪਰਿਯਤ੍ਤਞਾਣੇਨ ਚ ਆਸਯਾਨੁਸਯਞਾਣੇਨ ਚ। ਇਮੇਸਞ੍ਹਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਞਾਣਾਨਂ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੂ’’ਤਿ ਨਾਮਂ। **ਉਪ੍ਪਲਿਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਲਵਨੇ। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁਪਿ । **ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਮੁਗ੍ਗਪੋਸੀਨੀ**ਤਿ ਯਾਨਿ ਅਨ੍ਤੋ ਨਿਮੁਗ੍ਗਾਨੇਵ ਪੋਸਿਯਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਯਾਨਿ **ਉਦਕਂ ਅਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮ੍ਮ ਠਿਤਾਨਿ,** ਤਾਨਿ ਸੂਰਿਯਰਂਸਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸਂ ਆਗਮਯਮਾਨਾਨਿ ਠਿਤਾਨਿ ਅਜ੍ਜ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਨਿ। ਯਾਨਿ **ਸਮੋਦਕਂ ਠਿਤਾਨਿ,** ਤਾਨਿ ਸ੍ਵੇ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਨਿ। ਯਾਨਿ ਉਦਕਾਨੁਗ੍ਗਤਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਤਤਿਯਦਿਵਸੇ ਪੁਪ੍ਫਨਕਾਨਿ। ਉਦਕਾ ਪਨ ਅਨੁਗ੍ਗਤਾਨਿ

ਅਞ੍ਞਾਨਿਪਿ ਸਰੋਗਉਪ੍ਪਲਾਦੀਨਿ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਯਾਨਿ ਨੇਵ ਪੁਪ੍ਫਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਭਕ੍ਖਾਨੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਾਲ਼ਿਨਾਰੁਲ਼੍ਹਾਨਿ, ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਤੇਹਿ ਉਗ੍ਘਟਿਤਞ੍ਞੂ ਵਿਪਞ੍ਚਿਤਞ੍ਞੂ ਨੇਯ੍ਯੋ ਪਦਪਰਮੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾ। **ਪਚ੍ਚਭਾਸੀ**ਤਿ ਪਤਿ ਅਭਾਸਿ।

ਅਪਾਰੁਤਾਤਿ ਵਿਵਟਾ। ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਪਦਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਅਯਮਤ੍ਥੋ। ਅਹਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਗੁਣਂ ਸੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਇਮਂ ਪਣੀਤਂ ਉਤ੍ਤਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਕਾਯਵਾਚਾਕਿਲਮਥਸਞ੍ਞੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਾਭਾਸਿ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਯਾਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦. ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਸਬ੍ਬੋ ਜਨੋ ਸਦ੍ਧਾਭਾਜਨਂ ਉਪਨੇਤੁ, ਪੂਰੇਸ੍ਸਾਮਿ ਨੇਸਂ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ। **ਅਪ੍ਪਰਜਕ੍ਖਜਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਜਾਤਿਕੋ। **ਆਜਾਨਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਚੇ ਨ ਨਿਟ੍ਠਾਨਮਕਂਸੁ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਾਹਕਾ ਤੇ ਵਿਨਯਕ੍ਕਮਞ੍ਞਾ, ਅਹਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ''ਮੁਦ੍ਧਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਤੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੧੧; ਪਾਰਾ॰ ੨) ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ ਅਭੂਤਪਰਿਕਪ੍ਪੋ ਕਿਰੇਸੋ। ਲੋਕੇ ਤਸ੍ਸ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਞ੍ਹਿ ਇਦਂ ਵਚਨਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਤਦੁਪਦੇਸੇਨ ਅਵਿਦਿਤਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਂ। ਤਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਯੋਜਨਾਨਿ। **ਭਗਵਤੋਪਿ ਖੋ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਤਸ੍ਸ ਮਰਣਾਰਮ੍ਮਣਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ। ਤੇਨ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਸ੍ਸ ਸਤਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਖਿਪ੍ਪਂ ਜਾਨਨਭਾਵਾਰਮ੍ਮਣਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਪਰੋਪਦੇਸਤੋ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਮਰਣਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਮ੍ਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨੇਕਞਾਣਸਮੋਧਾਨਾਭਾਵਤੋ ਸੁਵੁਤ੍ਤਮੇਤਂ। ਚਿਤ੍ਤਪੁਬ੍ਬਿਕਾ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਨਵਸਤ੍ਤੁਪਾਤੁਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ। ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਂ ਏਕਤੋ ਗਹਣੇ ਵਿਰੁਦ੍ਧਕਾਲਾਨਂ ਏਕਤੋ ਜਾਨਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ। ਤਤੋ ਏਕਞਾਣਸ੍ਸ ਵਿਤਥਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦੋਸੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਿਨਾਨੇਕਞਾਣਸਮੋਧਾਨਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣਵਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂ ਏਵ ਭਗਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਏਕਤੋ। ਆਲ਼ਾਰਾਦੀਨਂ ਮਰਣਾਜਾਨਨਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਸ੍ਸ ਜਾਨਨੇਨ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸਾਪਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਾਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਯਦਾਭਾਵੇਨ ਯਦਾਭਾਵੋ ਤਬ੍ਭਾਵੇਨ ਤਸ੍ਸਾਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਲੋਕੇ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ। ''ਭਗਵਤੋਪਿ ਖੋ ਞਾਣਂ ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਤਸ੍ਸ ਮਰਣਜਾਨਨਂ ਸਿਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਭਵਂ ਮਤੇਨੇਵ ਭਗਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੂਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਨ ਦੇਵਤਾਰੋਚਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਜਾਨਨਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਵਿਸੇਸਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਰਾ ਪਜਾਨਨਤੋ, ਦੇਵਤਾਯ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦੋਸਤੋ ਚ। ਨ ਹਿ ਸੋ ਕਸ੍ਸਚਿ ਵਚਨੇਨ ਅਞ੍ਞਾਸੀਤਿ।

ਅਪਿਚ ਕਿਮਿਦਂ ਤਤ੍ਥ ਜਾਨਨਂ ਨਾਮ ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਲੋਕੇ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਨੋ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਾਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਸਾਧਿਕਾ ਹਿ ਮਯਾ ਏਕਞਾਣਕ੍ਖਣੇ ਸਬ੍ਬਂ ਞਾਣਂ, ਤਦਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਤਦਞ੍ਞਾਣਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਅਪਿਚ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਨੋ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਵਿਸਯੇ ਞਾਣਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਸਿਦ੍ਧਿ ਤਸ੍ਸ ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਵਿਸਯੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਹੇਤੁਨਿਦਸ੍ਸਨਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ। ਅਪਿਚ ''ਭਗਵਤੋਪਿ ਖੋ ਞਾਣਂ ਉਦਪਾਦੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਵਚਨਂ ਅਤ੍ਥਿ। ਯੇਨ ਦੇਵਤਾਰੋਚਨੁਤ੍ਤਰਕਾਲਮੇਵ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਂ ਉਦਪਾਦੀਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਨ ਹਿ ਵਚਨਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਭਾਵਮਤ੍ਤੇਨ ਤਦਤ੍ਥਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਯੁਤ੍ਤਮੇਤਂ। **ਅਭਿਦੋਸਕਾਲਙ੍ਕਤੋ**ਤਿ ਪਠਮਯਾਮੇ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ। ''ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੇ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਮਹਾਜਾਨਿਯੋ। ਸਤ੍ਤਦਿਵਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ, ਏਕਦਿਵਸਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਚ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਮਗ੍ਗਫਲਤੋ ਪਰਿਹੀਨਤ੍ਤਾ ਮਹਤੀ ਜਾਨਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਹਾਜਾਨਿ**। ਤੇਸੁ ਹਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਆਲ਼ਾਰੋ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਭਵੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਉਦਕੋ ਭਵਗ੍ਗੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਨੇਸਂ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਅਕ੍ਖਣੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਭਗਵਾ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ, ਨ ਇਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਤੋ ਚੁਤਿਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਬੁਦ੍ਧਵੇਨੇਯ੍ਯਜਤਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਜਾਤਕਾਲੇ ਸੁਪਿਨਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਚੇਵ ਲਕ੍ਖਣਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਚ ਅਟ੍ਠ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ। ਤੇਸੁ ਤਯੋ ਦ੍ਵਿਧਾ ਬ੍ਯਾਕਰਿਂਸੁ ''ਇਮੇਹਿ ਲਕ੍ਖਣੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਨ੍ਤੋ ਰਾਜਾ ਹੋਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿ, ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ। ਪਞ੍ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ''ਅਗਾਰੇ ਨ

ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਬੁਦ੍ਧੋਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਏਕੰਸਬਜਾਕਰਣਾਵ ਅਹੇਸੁਂ। ਤੇਸੁ ਪੁਰਿਮਾ ਤਯੋ ਯਥਾਮਨੁਪਾਰਂ ਗਤਾ। ਇਮੇ ਪਨ ਮਨੁਪਾਰਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਲਦ੍ਧਂ ਪੁਞ੍ਞਮਹਤ੍ਤਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਪਬ੍ਬਜਿੰਸੁ। ਇਮੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **“ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਾ”**ਤਿ। ''ਤੇਸਂ ਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ''ਬਹੂਪਕਾਰਾ ਖੋ ਮੇ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਕਿਂ ਉਪਕਾਰਕਾਨਂ ਏਵ ਏਸ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਇਤਰੇਸਂ ਨ ਦੇਸੇਤੀਤਿ? ਨੋ ਨ ਦੇਸੇਤਿ। ਉਪਕਾਰਾਨੁਸ੍ਸਰਣਮਤ੍ਤਕੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯੋ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਤਞ੍ਞੁਕਤਵੇਦਿਭਾਵਪ੍ਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ, ਕਤਞ੍ਞੁਤਾਦਿਪਸਂਸਨਤ੍ਥਂ, ਪਰੇਸਞ੍ਚ ਕਤਞ੍ਞੁਭਾਵਾਦਿਨਿਯੋਜਨਤ੍ਥਂ, ਖਿਪ੍ਪਜਾਨਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ।

੧੧. ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਗਯਂ ਅਨ੍ਤਰਾ ਚ ਬੋਧਿਨ੍ਤਿ ਗਯਾਯ ਚ ਬੋਧਿਯਾ ਚ ਮਜ੍ਝੇ ਤਿਗਾਵੁਤਨ੍ਤਰੇ ਠਾਨੇ। ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਤੋ ਹਿ ਗਯਾ ਤੀਣਿ ਗਾਵੁਤਾਨਿ। ਬਾਰਾਣਸਿਨਗਰਂ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਯੋਜਨਾਨਿ। ਉਪਕੋ ਪਨ ਬੋਧਿਮਣ੍ਡਸ੍ਸ ਚ ਗਯਾਯ ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਅਦ੍ਦਸ। **ਅਨ੍ਤਰਾ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਨ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਕਤਂ। ਈਦਿਸੇਸੁ ਚ ਠਾਨੇਸੁ ਅਕ੍ਖਰਚਿਨ੍ਤਕਾ ਏਕਮੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾਸਦ੍ਦਂ ਪਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਦੁਤਿਯਪਦੇਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਯੋਜਿਯਮਾਨੇ ਪਨ ਉਪਯੋਗਵਚਨਂ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾਵ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ।

ਸਬ੍ਬਾਭਿਭੂਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਂ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ। **ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੇ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। **ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਸਦਿਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਮਮ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਭਾਵੇ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਲੋਕੇ ਠਾਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਮਮ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਹਞ੍ਛਂ ਅਮਤਦੁਨ੍ਦੁਭਿ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਪਟਿਲਾਭਾਯ ਅਮਤਭੇਰਿਂ ਪਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਚ੍ਛਾਮਿ।

ਅਰਹਸਿ ਅਨਨ੍ਤਜਿਨੋ ਭਵਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤੋ ਤ੍ਵਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਤ੍ਥੁਨਾਮਂ। **ਹੁਪੇਯਜਾਸੀ**ਤਿ ਆਵੁਸੋ ਏਵਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਭਵੇਯਜ। **ਪਕ੍ਕਾਮੀ**ਤਿ **ਵਙ੍ਕਹਾਰਜਨਪਦਂ** ਨਾਮ ਅਗਮਾਸਿ। ਭਗਵਾਪਿ ''ਤਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਸ੍ਸ ਧੀਤੁਯਾ ਚਾਪਾਯ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਾਮੀ ਅਯਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਲਪਿ। ਸੋ ਚ ਤਥੇਵਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਾਮੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵਿਹੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ।

੧੨. ਸਣ੍ਠਪੇਸੁਨ੍ਤਿ ਕਤਿਕਂ ਅਕਂਸੁ। **ਪਧਾਨਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਧਾਨਤੋ ਭਟ੍ਠੋ ਪਰਿਹੀਨੋ। ''ਅਭਿਜਾਨਾਥ ਨੁ ਭਾਸਿਤਮੇਤ''ਨ੍ਤਿ, ''ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਮੇਵ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਏਵਰੂਪਂ ਕਞ੍ਚਿ ਵਚਨਭੇਦਂ ਅਕਾਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਸੁਸ੍ਸੂਸਿਂਸੂ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਸੋਤੁਕਾਮਾ ਅਹੇਸੁਂ। **ਅਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਯ, ਜਾਨਿਤੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੩. ਅਥ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀਤਿ? ਤਤੋਪਿ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਪਟਿਜਾਨਨਤ੍ਥਂ, ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਭਿਭਾਰਿਯਦੁਲ੍ਲਭਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਂ, ਅਕ੍ਖਰਵਿਕ੍ਖੇਪਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ **ਦ੍ਵੇਮੇ**ਤਿ ਅਨੁਦ੍ਦਯਵਚਨਂ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਤਦਨ੍ਤੋਗਧਭਾਵਤੋ। ਅਪਿਚ ਯੋਜਨਾਵਸੇਨ। ਤਣ੍ਹਾਅਵਿਜ੍ਜਾਤਿ ਹਿ ਸਂਸਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਸੀਸਭੂਤਾ ਦ੍ਵੇ ਕਿਲੇਸਾ। ਤੇ ਚ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਤ੍ਤਾ **ਅਨ੍ਤਾ** ਨਾਮ। ਤੇਸੁ ਤਣ੍ਹਾਵਸੇਨ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗਂ ਭਜਨ੍ਤੋ ਸਮਥਂ ਪਰਿਹਾਪੇਤਿ ਬਾਲੋ, ਤਥਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਵਸੇਨ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਂ ਭਜਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਉਭੋ ਦ੍ਵੇ ਅਨ੍ਤੇ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਅਮਤਂ ਅਧਿਗਨ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਪਿਚ ਲੀਨੁਦ੍ਧਚ੍ਚਪਹਾਨਦਸ੍ਸਨਮੇਤਂ। ਲੀਨੋ ਹਿ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ ਕਾਮਸੁਖਞ੍ਚ ਭਜਤਿ, ਇਤਰੋ ਅਚ੍ਚਾਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਂ। ਉਭੋਪਿ ਤੇ ਵੀਰਿਯਸਮਤਾਯ ਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਾ ਨਾਮ। ਅਪਿਚ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਾਸਨੇ ਪਟਿਪਦਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਆਗਾਲ੍ਹਾ, ਨਿਜ੍ਝਾਮਾ, ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ **ਆਗਾਲ੍ਹਾ** ''ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੀ ਹੋਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਕਾਮੇਸੁ ਦੋਸੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਾ। **ਨਿਜ੍ਝਾਮਾ** ''ਅਚੇਲਕੋ ਹੋਤਿ, ਮੁਤ੍ਤਾਚਾਰੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਾ, **ਮਜ੍ਝਿਮਾ** ''ਅਯਮੇਵ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਾ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗੋ ਆਗਾਲ੍ਹਾ ਨਾਮ ਪਟਿਪਦਾ ਹੋਤਿ ਸਬ੍ਬਾਕੁਸਲਮੂਲਤ੍ਤਾ। ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗੋ ਨਿਜ੍ਝਾਮਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਜ੍ਝਾਪਨਤੋ। ਉਭੋਪੇਤੇ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਾ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਦ੍ਵੇਮੇਤਿ। ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਭਗਵਾ ''ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇ ਏਵ ਅਧਿਕਰੋਤਿ,

ਨ ਗਹਟ੍ਠੇਤਿ? ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਤਦਧਿਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਸੁਖਪਰਿਵਜ੍ਜਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ, ਤਦਧਿਕਤਤ੍ਤਾ ਚ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਏਤ੍ਥ ਅਧਿਕਤਾ, ਨ ਗਹਟ੍ਠਾ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗਮਾਹ, ਨਨੁ ਤੇ ਪਕਤਿਯਾਪਿ ਕਾਮਪਰਿਚ੍ਚਾਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਤ੍ਥਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਤਿ? ਨ, ਤੇਸਂ ਅਨੁਦ੍ਵਯਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਹਿ ਇਧ ਲੋਕੇ ਕਾਮੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਤਪਸ੍ਸ ਫਲੇਨ ਪੇਚ੍ਚ ਦਿਬ੍ਬੇ ਕਾਮੇ ਆਸੀਸਮਾਨਾ ਦਲ੍ਹਤਰਂ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ । ਅਨੁਤ੍ਥੋ ਪਨ ਇਧ ਕੁਚ੍ਛਿਤਟ੍ਠੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ''ਅਨ੍ਤਮਿਦਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜੀਵਿਕਾਨਂ, ਯਦਿਦਂ ਪਿਣ੍ਡੋਲ੍ਯ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਇਤਿਵੁ॰ ੯੧; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੦) ਵਿਯ।

ਯੋ ਚਾਯਂ ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗੋਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਕਾਮੇਸੂ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਦੁਤਿਯੋ ਕਿਲੇਸਕਾਮੋ । ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਸੁਖਮੇਤ੍ਥ ਕਾਮਸੁਖਂ ਨਾਮ। ਤੇਨ ਵਿਪਾਕਸੁਖਸ੍ਸ ਨਿਰਵਜ੍ਜਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤੀਤਿ। **ਅਲ੍ਲੀਯਨਂ** ਨਾਮ ਤਦਭਿਨਨ੍ਦਨਾ। **ਅਨੁਯੋਗੋ** ਨਾਮ ਭਵਨ੍ਤਰੇ ਤਦਨੁਯੋਗਪਤ੍ਥਨਾ। ਹਾਨਭਾਗਿਯਕਰਤ੍ਤਾ ਕੁਸਲਪਕ੍ਖਸ੍ਸ, ਹੀਨਪੁਗ੍ਗਲਭਾਵਿਤਤ੍ਤਾ, ਹੀਨਧਾਤੁਪਭਵਤ੍ਤਾ ਚ ਲਾਮਕਟ੍ਠੇਨ **ਹੀਨੋ**। ਗਾਮਨਿਵਾਸਿਸਤ੍ਤਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ **ਗਮ੍ਮੋ**। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ **ਪੋਥੁਜ੍ਜਨਿਕੋ**। **ਅਨਰਿਯੋ**ਤਿ ਅਰਿਯਾਨਂ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ, ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ, ਅਨਰਿਯਕਰਤ੍ਤਾ, ਅਨਰਿਯਧਮ੍ਮਤ੍ਤਾ, ਅਨਰਿਯਾਚਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਚ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਨਤ੍ਥਸਙ੍ਖਾਤਸਂਸਾਰਭਯਾਵਹਤ੍ਤਾ, ਅਨਤ੍ਥਫਲਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ ਚ **ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤੋ**। ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੇਵਲਂ ਖੇਦੂਪਗਮੋ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥੋ ਨਾਮ। ਸੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਪੁਬ੍ਬਕਤ੍ਤਤਪਾਨੁਕ੍ਕਮਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਅਨੁਯੋਗੋ **ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗੋ** ਨਾਮ। ਅਤ੍ਤਵਿਯੋਗਵਿਤ੍ਤਾਪਰਿਸ੍ਸਮਤ੍ਤਾ, ਅਨੁਪਾਯਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਮਿਗਯੋਨਿਗੋਯੋਨਿਕੁਕ੍ਕੁਰਯੋਨਿਸੂਕਰਯੋਨੀਸੁ ਪਾਤਾਯਤਿ। ਵਿਪਚ੍ਚਮਾਨੋ ਨਰਕਂ ਨੇਤੀਤਿ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤੋ। **ਏਤੇ ਤੁ**ਵਾਤਿ ਏਤੇ ਤੁ। **ਤਥਾਗਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਵਿਤਥਾਗਮਨਂ ਆਵਿ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਨੇਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ''ਨ ਮਯਾ ਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਵਿਤਕ੍ਕਿਤਾ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਮਯਾ ਤਥਾਗਤੇਨੇਵ ਸਤਾ ਅਭਿਸਮ੍ਬੋਧਿਞਾਣੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ। **ਚਕ੍ਖੁਕਰਣੀ**ਤਿਆਦੀਹਿ ਪਨ ਤਮੇਵ ਪਟਿਪਦਂ ਥੋਮੇਤਿ। ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਆਤੁਰਸ੍ਸ ਵਿਯ ''ਚਕ੍ਖੁਕਰਣੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਞਾਣਚਕ੍ਖੁਵਿਸੋਧਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਞਾਣਕਰਣੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਨ੍ਧਕਾਰਵਿਧਮਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਪਸਮਾਯਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਪਰਿਲ਼ਾਹਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਅਭਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਸਚ੍ਚਪਟਿਵੇਧਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਮ੍ਬੋਧਾਯਾ**ਤਿ ਸਚ੍ਚਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਸੋਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾ ਅਨੁਪਾਦਿਸੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਧਾਤੁਯਾਤਿ ਏਵਂ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੪. ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵਿਯ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਂ ਕਥਂ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਮੇਵ ਅਸੇਵਿਤਬ੍ਬਮਨ੍ਤਦ੍ਵਯਂ ਵਤ੍ਵਾ ਮਜ੍ਝਿਮਪਟਿਪਦਂ ਦੇਸੇਸੀਤਿ? ਅਤ੍ਤਾਦਿਮਿਚ੍ਛਾਭਿਮਾਨਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ, ਕੁਮ੍ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਤ੍ਤਿਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਨ੍ਤਦ੍ਵਯਵਜ੍ਜਨਂ ਵਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਦੀਪਨਨਯੇਨ ਅਬਾਹੁਲ੍ਲਿਕਾਦਿਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਤੇਸਞ੍ਚ ਮਜ੍ਝਿਮਪਟਿਪਦਾਦੀਪਨੇਨ ਤਤ੍ਥ ਅਨੁਯੋਜਨਤ੍ਥਂ ਪਚ੍ਛਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਦਂ ਦੇਸੇਸਿ, ਤਤੋ ਤਸ੍ਸ ਮਜ੍ਝਿਮਪਟਿਪਦਾਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਵਿਸਯਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਂ ਸਙ੍ਖੇਪਵਿਤ੍ਥਾਰਵਸੇਨ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮੋ **"ਇਦਂ ਖੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੁਕ੍ਖ**"ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿ। ''ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿ ਸੁਤ੍ਤਾਨੁਸਨ੍ਧਿਪਕਆਸਨਤ੍ਥਂ ਅਯਮਨੁਕ੍ਕਮੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਂ ਪਟਿਪਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕਿਰ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ ਆਹ ''ਕਥਂ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਪਟਿਪਦਾਯ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਪਟਿਪਦਾ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। ਕਿਲੇਸਾਨਞ੍ਚ ਯਦਿ ਲੋਭਤੋ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਖੁਪ੍ਪਿਪਾਸਾਨਂ ਵਿਯ, ਤਦਾਸੇਵਨਾਯ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ, ਤਦਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਵਾ ਤੇਸਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਤਦਵਤ੍ਥੁਵਿਪਰੀਤਕਾਯਕਿਲਮਥਾਸੇਵਨਾਯ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸਿਯਾ। ਉਭੋਪੇਤਾ ਭਗਵਤਾ 'ਅਨ੍ਤਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਥਂ ਪਨੇਤਿਸ੍ਸਾਯ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਦਾਯ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਭਗਵਾ ਆਹ ਅਨੁਪਾਯਾਸੇਵਨਤੋ। ਕਥਨ੍ਤਿ ਚੇ? –

''ਸਂਸਾਰਮੂਲਤੋ ਞਾਣਂ, ਤਞ੍ਚ ਞਾਣਾ ਪਹਿਯ੍ਯਤਿ।
ਜੀਵਿਤੇ ਸਤਿ ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਜੀਵਿਤਸਾਧਨੇ॥

''ਤਸ੍ਮਾ ਞਾਣਾਯ ਮੇਧਾਵੀ, ਰਕ੍ਖੇ ਜੀਵਿਤਮਤ੍ਤਨੋ।
ਞਾਣਸਾਧਨਭੂਤਞ੍ਚ, ਸੀਲਞ੍ਚ ਪਰਿਪਾਲਯੇ॥

‘‘ਜੀਵਿਤਞ੍ਚ ਯਥਾ ਲੋਕੇ, ਭਿਨ੍ਨੇ ਕਾਯੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਤਥੇਵ ਭਿਨ੍ਨਸੀਲਸ੍ਸ, ਨਤ੍ਥਿ ਞਾਣਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ॥

‘‘ਤਸ੍ਮਾ ਆਯੁਞ੍ਚ ਸੀਲਞ੍ਚ, ਞਾਣਞ੍ਚ ਰਕ੍ਖਤਾ ਸਤਾ।
ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ ਨ ਕਾਮਾਪਿ, ਨਾਪਿ ਕਾਯਵਿਨਾਸਨਾ॥

‘‘ਕਾਮੇਸੁ ਗੇਧਮੁਪਗਮ੍ਮ ਹਿਨੋ ਗਮ੍ਮਞ੍ਚ,
ਅਚ੍ਚੁਦ੍ਧਨੋ ਕਿਲਮਥਂ ਗਮੁਪੇਤਿ ਮੂਲ੍ਹੋ।
ਯੋ ਮਜ੍ਝਿਮਂ ਪਟਿਪਦਂ ਪਰਮਂ ਉਪੇਤਿ,
ਸੋ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਲਭਤੇ ਪਰਮਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਦੇਤਂ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਵਾਕਜਂ,
ਪਞ੍ਞਂ ਮੁਨੀ ਸੋ ਸੁਤਜਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ।
ਚਿਨ੍ਤਾਮਯਂ ਞਾਣ ਪਵੇਸਮਾਨੇ,
ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨੁਯਂ ਪਞ੍ਹਮਿਮਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿ॥

‘‘ਨਿਬ੍ਬੇਧਪਦਟ੍ਠਾਨਂ ਪਹਾਯ ਘੋਰਂ,
ਤਪਂ ਕਥਮਿਵਾਤਿ ਸੋ ਤ੍ਵਂ।
ਬ੍ਰੂਹਿ ਤਦੇਵ ਹੋਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚਰ,
ਵਿਰਾਗਮੁਪਯਾਤਿ ਚ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਸ੍ਸ।
ਦਸ੍ਸਨੇਨੇਵ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਭਵਨਾ,
ਤਮ੍ਹਿ ਦੋਸਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ’’ਤਿ॥

ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ ਮੁਨਿਵਚਨਂ,
ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਹਟ੍ਠੋ ਸਹਸਾ ਅਵੋਚ।
‘‘ਉਦਾਹਰ ਤ੍ਵਂ ਭਗਵਾ ਮਮੇਤਂ,
ਭਿਕ੍ਖੁ ਯਥਾ ਪਸ੍ਸਤਿ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ॥

ਚਿਨ੍ਤਾਮਯਿਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਭਾਵਨਾਮਯਿਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ ਇਮੇਹਿ ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਸੁਤ੍ਤਮਿਦਮਾਹਾਤਿ ਕਿਰ। ਕਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪੁਰਿਮਮੇਵ ਸਚ੍ਚੁਦੇਸਨਂ ਅਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਗਤਕ੍ਕਮਮਾਹਾਤਿ? ਨਾਹਂ ਕਸ੍ਸਚਿ ਆਗਮਂ ਦੇਸੇਮਿ, ਅਪਿਚ ਖੋ ਸਯਮੇਵ ਏਵਮਧਿਗਤੋਮ੍ਹੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਇਦਂ ਅਤ੍ਥਦ੍ਵਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਨ ਮਯਾ ਆਲ਼ਾਰਤੋ, ਉਦਕਤੋ ਵਾ ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਤੋ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਨੁਸ੍ਸੁਤੇਸ੍ਵੇਵ ਞਾਣਂ ਮੇ ਉਦਪਾਦੀਤਿ ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਪਟਿਪਦਾਯ ਆਨੁਭਾਵਂ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਅਪਿਚ ਯਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਵਿਨਾਪਿ ਪਰੋਪਦੇਸੇਨ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਥਂ ਤੁਮ੍ਹੇਵ ਮਮਾਪਦੇਸੇਨ ਨ ਪਸ੍ਸਥਾਤਿ।

੧੫. ਚਕ੍ਖੁਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਪਦਾਨਿ ਞਾਣਵੇਵਚਨਾਨੇਵ। ਞਾਣਞ੍ਹਿ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਆਲੋਚਨਤੋ ਚਕ੍ਖੁਭੂਤਤ੍ਤਾਜਾਨਨਤੋ **ਞਾਣਂ**। ਪਕਾਰੇਹਿ ਜਾਨਨਤੋ **ਪਞ੍ਞਾ**। ਕਿਲੇਸਵਿਦਾਰਣਤੋ, ਵਿਜ੍ਜਨਤੋ ਚ **ਵਿਜ੍ਜਾ**। ਸਚ੍ਚਚ੍ਛਾਦਕਤਮਵਿਨਾਸਨਤੋ, ਤੇਸਂ ਗਤਿਕੋਟਿਪਕਾਸਨਤੋ

ਆਲੋਕੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮੇਨ ਪਰਿਵਟ੍ਟੇਨ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਅਸਙ੍ਕਰਤੋ ਠਪਨਪਞ੍ਞਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਤੇਸਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਾਰਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਪਞ੍ਞਂ, ਤਤਿਯੇਨ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਞਾਣਕਿਚ੍ਚਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੬. **ਯਾਵਕੀਵਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਯਾਵਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ''ਇਤਿ ਚਿਤ੍ਤਮਨੇ''ਤਿਆਦਿ ਵਿਯ। ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਅਕੁਪ੍ਪਤਾਯ **ਅਕੁਪ੍ਪਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ**। **ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾ। ਸਾ ਹਿ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਬ੍ਯਾਕਰਣਤੋ ਪਕਾਸਨਤੋ ''ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਵਿਰਜਂ ਵੀਤਮਲ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਰਜਂ ਵਿਸਮਹੇਤੁਵਾਦਵਿਗਮਤੋ। ਵੀਤਮਲਂ ਅਹੇਤੁਕਵਾਦਵਿਗਮਤੋ। ਵਿਰਜਂ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਹਾਨਤੋ। ਵੀਤਮਲਂ ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਹਾਨਤੋ। ਵਿਰਜਂ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਹਾਨਤੋ। ਵੀਤਮਲਂ ਅਨੁਸਯਪ੍ਪਹਾਨਤੋ। **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਮਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਂ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਸਤ੍ਤੋ ਵਾ ਜੀਵੋ ਵਾ ਕਾਰਕੋ ਵਾ ਵੇਦਕੋ ਵਾਤਿ, ਤੇਨੇਵਾਹ **"ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਮੁਦਯਧਮ੍ਮਂ, ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਂ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮ**"ਨ੍ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਆਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਞ੍ਚ ਨਿਰੋਧਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਏਵ ਸਙ੍ਖਤਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

੧੭. **ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦੇਸਨਾਞਾਣਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ, ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਞ੍ਚ ਲਬ੍ਭਤੇਵ। ਏਤ੍ਥ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਦੇਵਾ ਸਦ੍ਦਮਨੁਸ੍ਸਾਵੇਸੁਨ੍ਤਿ? ਨਾਨਾਦਿਟ੍ਠਿਗਤਨ੍ਧਕਾਰਵਿਧਮਨਤੋ ਲਦ੍ਧਾਲੋਕਤ੍ਤਾ, ਅਪਾਯਭਯਸਮਤਿਕ੍ਕਮਨਤੋ ਅਸ੍ਸਾਸਂ ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਦੇਵਕਾਯਵਿਮਾਨਦਸ੍ਸਨਤੋ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜਚਲਿਤਤ੍ਤਾ ਚਾਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨੇਤ੍ਥ ਕਾਰਣਾਨਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਪਥਵਿਕਮ੍ਪਨਮਹਾਸਦ੍ਦਪਾਤੁਭਾਵੋ ਚ ਧਮ੍ਮਤਾਵਸੇਨੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਦੇਵਤਾਨਂ ਕੀਲਿਤ੍ਤਕਾਮਤਾਯ ਪਥਵਿਕਮ੍ਪੋ। ਬਹੁਨੋ ਦੇਵਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਤੋ, ਭਗਵਤੋ ਸਰੀਰਪ੍ਪਭਾਜਾਲਵਿਸਜ੍ਜਨਤੋ ਚਾਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇ।

੧੮. ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੁਪਸਮ੍ਪਦਾਵਿਸੇਸਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ **ਇਤਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਤਸ੍ਸ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂਪਸਮ੍ਪਦਾਪਟਿਲਾਭਨਿਮਿਤ੍ਤਵਚਨਪਰਿਯੋਸਾਨਦਸ੍ਸਨੋ। ਤਦਵਸਾਨੇ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੋ। **ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ**ਤਿਆਦਿ ''ਏਹੀ''ਤਿ ਆਮਨ੍ਤਨਾਯ ਪਯੋਜਨਦਸ੍ਸਨਵਚਨਂ। ''ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਭਗਵਾ ਅਵੋਚ ''ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋ ਚਰ...ਪੇ॰... ਕਿਰਿਯਾਯਾ''ਤਿ ਚ ਅਵੋਚਾਤਿ ਪਦਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਤ੍ਥ **ਚਰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਸਿਟ੍ਠਂ ਮਗ੍ਗਤ੍ਤਯਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਸਮਧਿਗਚ੍ਛ। ਕਿਮਤ੍ਥਂ? ਸਮ੍ਮਾਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੇਨ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਕਾਰਣੂਪਚਾਰੇਨ **"ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂਪਸਮ੍ਪਦਾ"**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਾਵ ਤਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਯਾਵਜੀਵਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਅਹੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੇਨ ਤਸ੍ਸਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਾਦਿਨਾ ਵਿਚ੍ਛੇਦਾ ਵਾ ਤਦਞ੍ਞਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਕਿਚ੍ਚਂ ਵਾ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਇਦਮਤ੍ਥਦ੍ਵਯਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਨਂ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਓਵਾਦਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣਗਰੁਧਮ੍ਮਪਟਿਗ੍ਗਹਣੂਪਸਮ੍ਪਦਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾ ਵਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵਾ ਤਦਞ੍ਞੂਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਕਿਚ੍ਚਂ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਤਰਸ੍ਸਤ੍ਥੀਤਿ। ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਿਕਾ ਪਨਾਹੁ ''ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਨਿਯਾਮੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮੁਪਸਮ੍ਪਦਞ੍ਚ ਦਸਵਗ੍ਗਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਸਵਿਧੋਪਸਮ੍ਪਦਾ''ਤਿ। ਕਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਨਾਮਾਤਿ? ਤਦਧਿਗਤਕਿਰਿਯਾਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਯਾ ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਤਦਧਿਵਾਸਨਚੇਤਨਾਯ ਪਰਿਭਾਵਿਤਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਿਕਾ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿ। ਕਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਰਿਭਾਵਨਾ ਨਾਮ? ਤਬ੍ਬਿਪਕ੍ਖਧਮ੍ਮਜ੍ਝਾਚਾਰਵਿਰੁਦ੍ਧਭਾਵੋ, ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਾਯ ਪਰਿਭਾਵਨਾਯ ਵਸੇਨ ਕਤ੍ਥਚਿ **"ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ"**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਲੋਭੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਭਬ੍ਬੋ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਭਾਵੇਤੁ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ। ਏਤ੍ਥਾਹੁ ਨਿਕਾਯਨ੍ਤਰਿਕਾ ''ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੋ ਚਿਤ੍ਤਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੋ ਧਮ੍ਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਤਿਵਸੇਨ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਿਯਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਯਾਵ ਅਵਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਤਾਵ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਤਤੋ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ। ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ''ਸੁਤ੍ਤਂ ਆਹਰਥਾ''ਤਿ। ਤੇ ਚੇ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਯੋ ਤੇਸਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਅਸੇਕ੍ਖਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਪਟਿਲਾਭਸਮਨ੍ਨਾਗਮੋ ਅਰਿਯੋ ਹੋਤਿ ਵਿਪ੍ਪਹੀਨੋਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਨੋ ਸੁਤ੍ਤਾਨੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਸਤਿ ਅਸਨ੍ਤਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਪਰਸਤ੍ਤੇਹਿ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਮਦੋਸਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਨੇਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਕਿਂਕਾਰਣਂ? ਸੁਤ੍ਤਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਯਥਾਹ – ''ਰਾਜਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀ ਸਤ੍ਤਹਿ ਰਤਨੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੯੯-੨੦੦ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮਾਨਂ) ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਵਸਿਭਾਵੋ ਤਤ੍ਥ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਤਸ੍ਸਹਿਤੇਸੁ ਰਤਨੇਸੁ ਵਸਿਭਾਵੋ ਕਾਮਚਾਰੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਚੇ? ਏਤ੍ਥ ਵਸਿਭਾਵੋ ਸਮਨ੍ਨਾਗਮਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਪਤ੍ਤਿਸਙ੍ਖਾਤੋ, ਤਂ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤੁਰਨ੍ਤਿ। ਕਿਮੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸਕਾਰਣਂ? ਨਤ੍ਥਿ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੁਲਕ੍ਖਣਾਵ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ। ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਦੀਸੁਪਿ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

੧੯. ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵਪ੍ਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ...ਪੇ॰... ਅਸ੍ਸਜਿਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਚਤੁਤ੍ਥਿਯਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਨਾਨਾਦਿਵਸੇਸੁ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਂ ਉਦਪਾਦਿ, ਤਥਾਪਿ ਓਵਾਦਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵਪ੍ਪਭਦ੍ਦਿਯਾਨਂ, ਮਹਾਨਾਮਅਸ੍ਸਜੀਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਏਕਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੦. ''ਰੂਪਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਆਦਿਤੋਵ ਅਨਤ੍ਤੁਲਕ੍ਖਣਂ ਦੀਪੇਤੀਤਿ? ਤੇਸਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਾਲੇਪਿ ਇਤਰਲਕ੍ਖਣਦ੍ਵਯਸ੍ਸ ਪਾਕਟਤ੍ਤਾ। ਤੇ ਹਿ ਮਨਾਪਾਨਂ ਕਾਮਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਂਵਿਗ੍ਗਾ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੂਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਂ ਤਾਵ ਨੇਸਂ ਏਕਦੇਸੇਨ ਪਾਕਟਂ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਤੋ ਕਾਯਿਕਦੁਕ੍ਖਂ, ਤਞ੍ਚ ਮਾਨਸਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਮਾਨਸਿਕਦੁਕ੍ਖਞ੍ਚ ਪਾਕਟਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਦੁਭਯਂ ਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਨਤ੍ਤੁਲਕ੍ਖਣਮੇਵ ਦੀਪੇਤੁਂ ਆਰਭਿ। ਤਞ੍ਚ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣੇਨੇਵ ਦੀਪੇਤੁਂ **''ਰੂਪਞ੍ਚ ਹਿਦਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਤ੍ਤਾ ਅਭਵਿਸ੍ਸਾ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਕਿਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ? ਅਨਿਚ੍ਚਲਕ੍ਖਣਤੋਪਿ ਤੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਪਾਕਟਤ੍ਤਾ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਪ੍ਪਰਾਯਣਭਾਵਤੋ ਚ ਦੁਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਾਕਟਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਨ ਤਾਵ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਾਕਟੇਨ ਅਨਤ੍ਤੁਲਕ੍ਖਣਂ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਦੇਵ ਤਦੁਭਯੇਨਾਪਿ ਦੀਪੇਤੁਂ ''ਤਂ ਕਿਂ ਮਞ੍ਞਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰੂਪਂ ਨਿਚ੍ਚਂ ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਵਾ''ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। **ਕਲ੍ਲਂ ਨੂ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਨੁ। **ਏਤਂ ਮਮਾ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਗ੍ਗਾਹੋ। **ਏਸੋਹਮਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਮਾਨਗ੍ਗਾਹੋ। **ਏਸੋ ਮੇ ਅਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਾਹੋ। ਤਣ੍ਹਾਗ੍ਗਾਹੋ ਚੇਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਸਤਤਣ੍ਹਾਵਿਚਰਿਤਵਸੇਨ, ਮਾਨਗ੍ਗਾਹੋ ਨਵਵਿਧਮਾਨਵਸੇਨ, ਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਾਹੋ ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫. ਯੇਨ ਸਮਯੇਨ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਿਯੇ ਪਞ੍ਚਮਿਯਂ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਮਿਯਂ **ਨਾਲ਼ਕਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ** ਨਾਲ਼ਕਪਟਿਪਦਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਭਦ੍ਦਪਦਪੁਣ੍ਣਮਾਯਂ ਯਸਸ੍ਸ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਪਰਿਪਕ੍ਕਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਤਂ ਉਦਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਵਿਹਾਸਿ, ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਯਸੋ ਨਾਮਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਸ੍ਸ ਕੁਲਸ੍ਸ ਕਿਤ੍ਤਿਸਦ੍ਦਸਙ੍ਖਾਤੋ, ਪਰਿਜਨਸਙ੍ਖਾਤੋ ਵਾ ਯਸੋ ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਵਡ੍ਢਤਿ। ਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਏਵਂ ਨਾਮਮਕਂਸੁ। **''ਸੁਖੁਮਾਲੋ''**ਤਿਆਦਿ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਆਯਸ੍ਮਤਾ **ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੇਨ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ? ਪਚ੍ਛਿਮਜਨਸ੍ਸ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਸਮੁਸ੍ਸਾਹਨਜਨਨਤ੍ਥਂ। ਏਵਂ ਉਤ੍ਤਮਭੋਗਸਮਪ੍ਪਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਉਤ੍ਤਮੇਸੁ ਭੋਗੇਸੁ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕੇਨਾਪਿ ਅਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਤਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲਾਕਾਲਂ ਅਗਣੇਤ੍ਵਾ ਵਿਵੇਕਾਭਿਰਤਿਯਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਭੋਗਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਤਿਣਂ ਵਿਯ ਪਹਾਯ ਗੇਹਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਨਾ ਅਹੋਸਿ, ਕਸ੍ਸ ਪਨਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨ ਸਿਯਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਏਕਤ੍ਤਂ ਉਪਗਤਸ੍ਸ, ਅਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਦ੍ਦਾ ਓਕ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਮਨਾਪੇਸੁਪਿ ਵਿਸਯੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਂ ਉਪਨੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਯੋ ਚਾ**ਤਿ ਤਯੋਪਿ ਯਾਮੇ। ਤੇਨ ਪਰਿਜਨਸ੍ਸ ਵਿਕਾਰਦਸ੍ਸਨੇ ਕਾਰਣਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਰਤ੍ਤਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕਾਲੇ ਸੂਰਿਯਾਭਾਵੇ, ਯਾਮੇ ਚ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ। ਯਾਮੇਵਿਧ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ ਤਿਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇ ਚ। **ਕਚ੍ਛੇ**ਤਿ ਕਚ੍ਛਪਸ੍ਸੇ। **ਕਣ੍ਠੇ**ਤਿ ਕਣ੍ਠਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ। ਮੁਦਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਹਿ ਉਪਰਿ ਕਣ੍ਠਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਨ੍ਤਿਯਾ ਕਣ੍ਠੇ ਮੁਦਿਙ੍ਗਂ ਅਦ੍ਦਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਆਲ਼ਮ੍ਬਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਣਵਂ। ਉਭਤੋਮੁਖਸ੍ਸ ਤਨੁਕਾ ਦੀਘਾ। ਵਿਤ੍ਥਿਨ੍ਨਸਮਤਲਸ੍ਸ ਵਾਦਿਤਸ੍ਸ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਵਿਪ੍ਪਲਪਨ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਸੁਪਿਨਦਸ੍ਸਨਾਦਿਵਸੇਨ ਅਸਮ੍ਬਨ੍ਧਪਲਾਪਂ ਵਿਪ੍ਪਲਪਨ੍ਤਿਯੋ। **ਸੁਸਾਨਂ ਮਞ੍ਞੇ**ਤਿ ਸੁਸਾਨਂ ਵਿਯ ਅਦ੍ਦਸ ਸਕਂ ਪਰਿਜਨਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਆਦੀਨਵੋ**ਤਿ ਅਸੁਭਭਾਵੋ। **ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਣ੍ਠਾਤੀ**ਤਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਾਮਤਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਾਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਸੀ**ਤਿ ''ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਇਮਾਹਿ ਇਤ੍ਥੀਹਿ ਸਹ ਨਾਹਂ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਮਨਵਾਚਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸਿ। ਦ੍ਵੇ ਕਿਰ ਆਕਾਰਾ ਤਸ੍ਸ ਪਮਾਦਸੁਤ੍ਤਪਰਿਜਨਦਸ੍ਸਨੇ ਪਾਕਟਾ ਜਾਤਾ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਬਲਵਭਾਵੋ, ਅਸੁਭਾਕਾਰਸ੍ਸ

ਅਤਿਓਲਾਰਿਕਭਾਵੋ ਚ। ਏਵਂ ਸਤਿ ਓਲਾਰਿਕਤਰੇ ਚ ਅਸੁਭਾਕਾਰੇ ਕਿਲੇਸਵਸੇਨਾਯਂ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਲੋਕੋ ਏਤ੍ਥ ਪੀਲ਼ਿਤੋ ਮੁਚ੍ਛਿਤੋ। ਅਹੋ ਕਿਲੇਸਾ ਬਲਵਤਰਾਤਿ ਹਿ ਪਸ੍ਸਤੋ ਪਸ੍ਸਤੋ ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇਪਿ ਤੇ ਆਕਾਰਾ ਪਾਕਟਾ ਜਾਤਾ, ਯੇਨੇਵਮਵੋਚਾਤਿ।

''ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਦੁਕਾਯੋ ਆਰੋਹਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤੇਨਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਙ੍ਗਤਾਯ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਗਮਨਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਬਲਵਸਂਵੇਗਾਭਿਤੁਨ੍ਨਹਦਯਤ੍ਤਾ ਪਰਿਜਨਸ੍ਸ ਪਬੋਧੇ ਸਤਿਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਮਨਨਿਵਾਰਣਸਮਤ੍ਥਭਾਵਂ ਅਸਹਮਾਨੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਤਕ੍ਕੇਨ੍ਤੋ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੋ ਅਗਮਾਸਿ। **ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦੇਵਤਾ। ਤਾ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਸੁਗਤਿਪਟਿਵੇਧਵਾਣਸਣ੍ਠਾਨਾਦਿਗੁਣਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ''ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਅਸਮਾਨਜਾਤਿਕਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਾਦਯੋ ''ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਅਵਸਲਾ''ਤਿ ਵਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਜਾਤਿਸਭਾਗਤਾਯ ਏਵ ਵਸਲਾਦਯੋ ''ਅਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਸਭਾਗਤਾਯ ਦੇਵਤਾ ''ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਾਪਿ ''ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ।

੨੬. ਵਨਗਹਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਸੁਮੁਤ੍ਤੋਹਂ ਨਗਰਤੋ''ਤਿ ਪਮੁਦਿਤਤ੍ਤਾ ਭਗਵਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਉਦਾਨੇਸਿ। **ਇਦਂ ਖੋ ਯਸਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਤਞ੍ਹਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਕਿਲੇਸੇਹਿ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਂ, ਅਨੁਪਸਟ੍ਠਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸਨਮਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਅਸ੍ਸਾਦਜਨਨਤੋ। **ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਇਧ ਨਿਸਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੋਵ ਤ੍ਵਂ ਅਧਿਗਮਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਕਿਰਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੇਯ੍ਯਅਬ੍ਯਤ੍ਤਿਪਰਿਹਾਸੇਸੁ ਨਿਪਾਤੋ, ਇਧ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤਿਯਂ। **ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਦੁਕਾਯੋ ਓਰੋਹਿਤ੍**ਵਾਤਿ ਚ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਦੁਕਾਹਿ ਓਤਰਿਤ੍ਵਾ। ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਤ੍ਥੇ ਹਿ ਇਦਂ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਵਚਨਂ। ਤਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਞ੍ਞਂ ਸਮ੍ਮੋਦਨੀਯਂ ਕਥਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਨਾਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਂ ਕਥਂ ਕਥੇਸਿ। ਸੁਪਰਿਪਕ੍ਕਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਤ੍ਤਾ, ਪਟਿਵੇਧਕ੍ਖਣਾਨਤਿਕ੍ਕਮਨਤ੍ਥਂ ਅਨੁਪਦ੍ਦੁਤਾਨੁਪਸਟ੍ਠਤਾਨਂ ਪਾਪਕਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਭਿਮੁਖਚਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਨੋ ਅਚਿਰਾਗਮਨਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ। ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸੁਟ੍ਠੁਤਰਂ ਸਂਵਿਗ੍ਗਹਦਯਸ੍ਸ ਭਵਤੋ ਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਾਮਸ੍ਸ ਭਵਾਭਵੂਪਾਯਾਨਿਸਂਸਕਥਂ ਪਠਮਮੇਵ ਕਥੇਸੀਤਿ? ਸਬ੍ਬਭਵਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਸੋ ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਸ੍ਸੇਵ ਉਪਦ੍ਦੁਤਉਪਸਟ੍ਠਭਾਵਂ ਅਦ੍ਦਸ, ਨ ਸਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਿ ਕਦਾਚਿ ਸਗ੍ਗਲੋਕਂ ਸੁਖਤੋ ਮਞ੍ਞੇਯ੍ਯ। ਤਤ੍ਥ ਸੁਖਸਞ੍ਞੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਭਿਮੁਖਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪੇਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਸਗ੍ਗਾਨਮ੍ਪਿ ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਂ ਕਥਂ ਆਰਭਿ। ਏਤ੍ਥ ਦਾਨਂ, ਦਾਨਾਨਿਸਂਸਂ, ਸੀਲਾਨਿਸਂਸਞ੍ਚ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਦਾਨਸੀਲਕਥਂ ਕਥੇਤਿ ਨਾਮ। ਸਗ੍ਗਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਸਗ੍ਗਕਥਂ ਕਥੇਤਿ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਕਿਲੇਸਕਾਮਾਨਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤਂ, ਅਪਸਾਦਤਂ, ਮਹਾਦੀਨਵਤਞ੍ਚ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਕਾਮਾਨਂ ਆਦੀਨਵਂ, ਓਕਾਰਂ, ਸਂਕਿਲੇਸਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਤਦਭਾਵਤੋ ਚ ਤਂਨਿਸ੍ਸਰਣਤੋ ਚ ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤਂ ਆਨਿਸਂਸਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮੇ ਆਨਿਸਂਸਂ ਪਕਾਸੇਤਿ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ **ਓਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਵਕਾਰਂ ਲਾਮਕਭਾਵਂ। **ਸਂਕਿਲੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਂਕਿਲਿਸ੍ਸਨਂ ਬਾਧਨਂ ਉਪਤਾਪਨਂ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਲ੍ਲਚਿਤ੍ਤਂ** ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ, ਦਿਟ੍ਠਿਯੋਗਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯੋਗਾਨਂ ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਨ ਵਿਹਤਤ੍ਤਾ। **ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤਂ** ਸਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਮਾਯੋਗੇਨ, ਵਿਹਿਂਸਾਸਾਰਮ੍ਭਾਦਿਕਿਲੇਸਪਵੇਸਂ ਨਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਮੁਦੁਤਾਦਿਕੁਸਲਧਮ੍ਮਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਕਰੋਨ੍ਤਂ ਸਹਜਾਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਮੁਦੁਂ ਕਰੋਤਿ। ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ **ਵਿਨੀਵਰਣਚਿਤ੍ਤਂ**। ਤਞ੍ਹਿ ਵਿਸੇਸਤੋ ਨੀਵਰਣਵਿਪਕ੍ਖਭੂਤਨ੍ਤਿ। ਵੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਵਸੇਨ **ਉਦਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਂ**। ਤਞ੍ਹਿ ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਸਙ੍ਖਾਤਲੀਨਭਾਵਵਿਪਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵੇਨ **ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਂ** ਤਸ੍ਸ ਪਸਾਦਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ। **ਸਾਮੁਕ੍ਕਂਸਿਕਾ**ਤਿ ਏਤਂ ਵਿਸਯਵਸੇਨ ਦੇਸਨਂ **ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਪਕਾਸੇਤਿ। ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਹਿ ਸਾਮੁਕ੍ਕਂਸਿਕਦੇਸਨਾਯ ਵਿਸਯਾਨਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਸਾਮੁਕ੍ਕਂਸਿਕਾ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵਨੇ ਸਚ੍ਚਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ।

੨੭. **ਚਤੁਦ੍ਦਿਸਾ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ। **ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੇਸੀ**ਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰਿ। ਕਿਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਪਟਿਲਭਿਤਬ੍ਬਵਿਸੇਸਨ੍ਤਰਾਯਨਿਸੇਧਨਤ੍ਥਂ। ਯਦਿ ਸੋ ਪੁਤ੍ਤਂ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ, ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਪਟਿਲਾਭੋ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਸੇਟ੍ਠਿਸ੍ਸਪਿ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਖੁਪਟਿਲਾਭੋ ਨ ਸਿਯਾ। ਦਿਟ੍ਠਸਚ੍ਚੋਪਿ ''ਦੇਹਿ ਤੇ ਮਾਤੁਯਾ ਜੀਵਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਕਿਮਞ੍ਞਂ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਯਸੋਪਿ ਤਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਰਹਾਪਿ ਸਮਾਨੋ ਸਯਂ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਲ੍ਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਕਿਮਞ੍ਞਾਯ ਸਣ੍ਠਹੇਯ੍ਯ।

੨੮. ਉਭੋਹਿਪਿ ਪਤ੍ਤੁਬ੍ਬਵਿਸੇਸਕੋਟਿਯਾ ਪਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਭਗਵਾ ਪੁਨ ਤਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਸਿ। **ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਕਭੂਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਕਾਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹਿ ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਵਸਨਾਰਹਤ੍ਤਾ ਅਗਾਰਿਯਭੂਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ਸਮ੍ਪਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਸਮਾਨੋ ਅਗਾਰਮਜ੍ਝਵਸਨਸ੍ਸ ਅਭਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ''ਅਗਾਰਿਕੋ''ਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ। ਯਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ, ਯੇਨ ਦਿਟ੍ਠੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ''ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਕਭੂਤੋ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਲਦ੍ਧਨਯਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਛਾ ਗਹਪਤਿ ਗਿਹਿਵੇਸਧਾਰਿਮੇਵ ਯਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ''ਯਸੇਨ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਛਾਸਮਣੇਨਾ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਚਰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਸੀਲਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰ ਪਰਿਪੂਰੇਹਿ ਤਾਵ, ਯਾਵ ਸਮ੍ਮਾਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾ, ਯਾਵ ਚੁਤਿਚਿਤ੍ਤਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਲਿਙ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਤਿ ਪੋਰਾਣਾ, ਤਞ੍ਚ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਲਿਙ੍ਗਮਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ਸੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ''ਲਭੇਯ੍ਯਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ।

ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਭਗਵਾ ਯਸਸ੍ਸ ਮਾਤੁ, ਪਜਾਪਤਿਯਾ ਚ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਅਕਤ੍ਵਾਵ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸੀਤਿ? ਯਸਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਸੋਕਸਲ੍ਲਸਮਪ੍ਪਿਤਤ੍ਤਾ ਦਾਨਞ੍ਚ ਸੋਮਨਸ੍ਸਿਕਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨ ਦਦੇਯ੍ਯੁਂ, ਸਤ੍ਥਰਿ ਚ ਦੋਮਨਸ੍ਸਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਪਟਿਵੇਧਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਭਗਵਾ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਤਾ ਵਿਗਤਸੋਕਸਲ੍ਲਹਦਯਾਯੋ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਅਕਾਸਿ।

੩੦. **ਸੇਟ੍ਠਾਨੁਸੇਟ੍ਠੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮਸੇਟ੍ਠੀਨਨ੍ਤਿ ਪੋਰਾਣਾ। ''ਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਚਾਨੁਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਚ ਯਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਸੇਟ੍ਠਾਨੁਸੇਟ੍ਠਾਨਿ ਕੁਲਾਨਿ, ਤੇਸਂ ਸੇਟ੍ਠਾਨੁਸੇਟ੍ਠੀਨਂ ਕੁਲਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਪਾਵਚਨਨ੍ਤਿ ਇਧ ਅਤ੍ਥੋ ਏਕਂ। ਅਥ ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਿਨਯੋ, ਨ ਦਣ੍ਡਸਤ੍ਥੇਹੀਤਿ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ, ਧਮ੍ਮਾਯ ਵਿਨਯੋ, ਨ ਹਿਂਸਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮਤੋ ਵਿਨਯੋ, ਨਾਧਮ੍ਮਤੋਤਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮੋ ਵਿਨਯੋ, ਨਾਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਵਿਨਯੋ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਨ੍ਤਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮਕਾਯਤ੍ਤਾ, ਧਮ੍ਮਸਾਮਿਤ੍ਤਾ ਵਾ ਧਮ੍ਮੋ ਭਗਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਿਨਯੋ, ਨ ਤਕ੍ਕਿਕਾਨਨ੍ਤਿ ਵਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ। ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਵਸੇਨ ਵਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ ਨੀਲੁਪ੍ਪਲਂ ਵਿਯ, ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਵਿਨਯੋ ਚਾਤਿ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ ਫਲਾਫਲਂ ਵਿਯ ਨਪੁਂਸਕਮਿਤਿ ਪੁਲ੍ਲਿਙ੍ਗਾਪਦੇਸਤੋ ਅਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਭਾਵੋ ਸਿਦ੍ਧੋ, ਯਸ੍ਸ ਵਾ ਧਮ੍ਮੋ ਵਿਨਯੋ, ਸੋ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ ਸੇਤਪਟੋ ਪੁਰਿਸੋ ਵਿਯ, ਧਮ੍ਮੇਨ ਯੁਤ੍ਤੋ ਵਾ ਵਿਨਯੋ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੋ ਅਸ੍ਸਰਥੋ ਵਿਯਾਤਿ ਏਵਮਾਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੩੪. **''ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਨੇਤ੍ਵਾ''**ਤਿ ਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਾਰੋਚਨਪਟਿਹਰਣਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤੇਨ ''ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੇ ਵਿਹਾਰੇ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਏਤਸ੍ਸ ਕੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। **ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਪਕਾਸਨਤ੍ਥਂ **''ਕਾਸਾਯਾਨਿ ਅਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਏਹੀ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਚੇ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਓਰੋਪਨਾਦੀਨਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਤ੍ਥਂ ਸਰਣਾਨਿ ਦੇਤਿ, ਨ ਰੁਹਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ। ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਿ, ਰੁਹਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ। ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਾਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਸਿਦ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨਤੋ, ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਭਾਵਤੋ ਚੇਤਂ ਯੁਜ੍ਜਤੇਵਾਤਿ ਏਕੇ। ਹੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

''ਸਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸੇਵ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਵਿਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸਾਪਿ ਚੇਤਰਾ।
ਅਪੇਤਪੁਬ੍ਬਵੇਸਸ੍ਸ, ਤਂ ਦ੍ਵਯਂ ਇਤਿ ਚਾਪਰੇ''ਤਿ॥

ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਹਿ ਸਹਤ੍ਥੇਨ ਵਾ **ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ** ਵਾ **ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਕਾਸਾਵਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਪਨ ਸਨ੍ਤੇਸ੍ਵੇਵ ਕਾਸਾਵੇਸੁ, ਨਾਸਨ੍ਤੇਸੁ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਤੇਸਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ**। **ਪਠਮਂ... ਪੇ॰...ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਦਿਨ੍ਨੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਕੇਵਲੇਹੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਦਸ੍ਸਨਤੋ –

ਆਦਿਨ੍ਨਪੁਬ੍ਬਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ, ਨਗ੍ਗਸ੍ਸਾਪਿ ਦ੍ਵਯਂ ਭਵੇ।
ਨੇਤਰਸ੍ਸਾਤਿ ਨੋ ਖਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬਪਾਠਾਨੁਲੋਮਤੋਤਿ॥ –

ਆਚਰਿਯੋ। **ਆਚਰਿਯੇਨ ਅਦਿਨ੍ਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ**ਪਿ ਤਥੇਵ ਲਿਖਿਤਂ। ਉਰਾਦੀਨਿ **ਠਾਨਾਨਿ** ਨਾਮ। ਸਂਵੁਤਾਦੀਨਿ **ਕਰਣਾਨਿ** ਨਾਮ। ''ਅਨੁਨਾਸਿਕਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨਕਾਲੇ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਟ੍ਠਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਾਨੇਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਏਵ ਵਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਅਨੁਨਾਸਿਕਨ੍ਤੇ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨੇ ਖਲਿਤ੍ਵਾ ''ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਮਕਾਰੇਨ ਮਿਸ੍ਸੀਭੂਤੇ ਖੇਤ੍ਤੇ ਓਤਿਣ੍ਣਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ**। ਮਿਸ੍ਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਵਚਨਕਾਲੇ ਪਨ ਅਨੁਨਾਸਿਕਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਚ੍ਛੇਦਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ**। ''ਏਵਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਮ੍ਪੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਉਭਤੋਸੁਦ੍ਧਿਯਾਵ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਹਾਥੇਰੋ ਪਤਿਤਦਨ੍ਤਾਦਿਕਾਰਣਤਾਯ ਅਚਤੁਰਸ੍ਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਤਿ, ਬ੍ਯਤ੍ਤਸਾਮਣੇਰੋ ਸਮੀਪੇ ਠਿਤੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖਂ ਬ੍ਯਤ੍ਤਂ ਵਦਾਪੇਤਿ। ਮਹਾਥੇਰੇਨ ਅਵੁਤ੍ਤਂ ਵਦਾਪੇਤੀਤਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਇਤਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਚੇ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਸਙ੍ਘੋ ਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋਤਿ। ਨ ਨਾਨਾਸੀਮਪਵਤ੍ਤਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਾਮਞ੍ਞਨਯੇਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਅਥ ਥੇਰੇਨ ਚਤੁਰਸ੍ਸਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖਂ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਂ ਸਾਮਣੇਰੋ ਸਯਂ ਵਤ੍ਵਾ ਵਦਾਪੇਤਿ, ਉਭਤੋਸੁਦ੍ਧਿ ਏਵ ਹੋਤਿ ਥੇਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਬੁਦ੍ਧਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਸਾਧਾਰਣੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ, ਧਮ੍ਮਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਸਙ੍ਘਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮਂ, ਅਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਰਣਤ੍ਤਯਸਙ੍ਕਰਦੋਸੋ। **ਸਬ੍ਬਮਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਾਕਪ੍ਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਂ ਪਰਾਮਾਸਾਪਰਾਮਾਸਾਦਿ। ''ਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕੇਸੁ ਵਿਨੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸੇਖਿਯਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਾਦਿਆਭਿਸਮਾਚਾਰਿਕਸੀਲਮਨੇਨ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਚਾਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਕਰਣੇ ਵਾਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਰਣੇ ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਾਰਹੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਤਿਯਮਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫. ''ਤੇਨ ਹੇਤੁਨਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਾਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ''ਤਿ ਹੇਤ੍ਵਤ੍ਥੇ ਨਿਸ੍ਸਕ੍ਕਵਚਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਦੁਤਿਯਮਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਰੁਵੇਲਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭-੮. **ਵਸੇਯ੍ਯਾਮਾ**ਤਿ ''ਤ੍ਵਞ੍ਚ ਅਹਞ੍ਚ ਵਸੇਯ੍ਯਾਮਾ''ਤਿ ਪਿਯਵਚਨੇਨ ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਿਰ। **ਤੇਜਸਾ ਤੇਜ**ਨ੍ਤਿ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਆਨੁਭਾਵਂ। ਤੇਜੋਧਾਤੁਯਾ ਵਾ ਤੇਜੋਧਾਤੁਂ। **ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਸਜੋਤਿਭੂਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਦਰਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ, ਭਾਵਸਤ੍ਤਮੀਅਤ੍ਥੇ ਵਾ। ਅਗ੍ਯਾਗਾਰਮੇਵ ਆਦਿਤ੍ਤਂ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਵਸਨਕੋ ਸਤ੍ਤਜਾਤਿਕੋ। ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯੋ ਹਿ ਇਦ੍ਧਿਵਿਸਯੋ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਭਗਵਾ ਅਗ੍ਯਾਗਾਰਮ੍ਪਿ ਅਨਾਦਿਤ੍ਤਂ ਨਾਧਿਟ੍ਠਾਸੀਤਿ? ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਕ੍ਖੁਪ੍ਪਾਦਾਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨਤਿਵਿਮ੍ਹਾਦਿਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਪਰਸਨ੍ਤਕਂ ਮਹਾਸਮ੍ਭਾਰਪਵਤ੍ਤਂ ਤਂ ਵਿਨਾਸੇਤੀਤਿ? ਪੁਨ ਯਥਾਪੋਰਾਣਂ ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ। **ਪਰਿਯਾਦਿਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਖਯਂ ਨੀਤੋ। **ਤੇਜਸਾ ਤੇਜ**ਨ੍ਤਿ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਆਨੁਭਾਵਂ। ਅਗ੍ਯਾਗਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਤਰੋ ਅਤ੍ਥੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ''ਮਕ੍ਖਂ ਅਸਹਮਾਨੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਤਿਵਿਯ ਸਮੇਤਿ। ਇਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵਮਕ੍ਖਨਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ **ਮਕ੍ਖੋ** ਨਾਮ। **ਪਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਦੁਮਪਤ੍ਤੇਨਾਤਿਪਿ ਪੋਰਾਣਾ। ਪਦੁਮਿਨਿਸਣ੍ਡੇ ਠਿਤੋ ਹਿ ਭਗਵਾ ਤਤ੍ਥ ਅਹੋਸੀਤਿ ਤੇਸਂ ਮਤਿ।

੩੯. **ਦਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਮਤਿਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਭੀਤੋ** ਨਿਬ੍ਭਯੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਤੋ ਸੋ ਮਗ੍ਗੇਨ ਭਯਮਤੀਤੋ। **“ਸੁਮਨਮਨਸੋ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਤਮਨੋ। ਸੁਮਨੋ ਏਵ ਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਤੇਜੋ**ਵਾਤਿ ਅਗ੍ਗਿ ਵਿਯ। **ਧਾਤੁਕੁਸਲੋ**ਤਿ ਤੇਜੋਧਾਤੁਮ੍ਹਿ ਕੁਸਲੋ। ''ਬ੍ਯਵਹਿਤਾ

ਚੇ''ਤਿ ਸਦ੍ਦੂਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਚ ਉਪਸਗ੍ਗੋ। ਤੇਜੋਧਾਤੁਸਮਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਕੁਸਲੋ ਇਚ੍ਚੇਵਤ੍ਥੋ। **ਉਦਿਚ੍ਛਰੇ**ਤਿ ਉਲ੍ਲੋਕੇਸੁਂ। ''ਸਂਪਰਿਵ◌ਾਰੇਸੁ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ। ਇਤਿ ਏਵ◌ ਭਣਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਹਤਾ**ਤਿ ਸਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਕਾਲ਼ਕਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਕਿਰੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਬਜਾਪਾਰਂ ਅਕਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਸਮਾਨੁਰੂਪਂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਚ ਅਨੇਕਵਣ੍ਣਾ ਅਚ੍ਚਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਨੀਲਾ ਅਥ ਲੋਹਿਤਿਕਾ**"ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੪੦. **ਚਤੁਦ੍ਦਿਸਾ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ।

੪੪. **ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤਿ। ਚਿਤ੍ਤਵ◌ਿਚਿਤ੍ਤਪਾਟਿਹੀਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ ਚ ਸਾ ਪਰਿਯੇਸਨਾ। ਸਾ ਅਯਂ **ਸਾਯਂ** । ਤਾ ਇਮਾ **ਤਯਿਮਾ**। ਦ੍ਵ◌ੇ ਏਕਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵਦਤਿ। ਆਯਾਮਿ ਅਹਂ **ਆਯਮਹਂ**। **ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ। **ਯਥਾ ਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਮਯਂ।

੫੦-੫੧. **ਉਦਕਵ◌ਾਹਕੋ**ਤਿ ਉਦਕੋਘੋ। ਉਦਕਸੋਤੋਤਿ ਪੋਰਾਣਾ। "**ਯਾਯ ਤ੍ਵ**"ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਵ◌ਿਪਸ੍ਸਨਾਪਟਿਪਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਚਿਰਪਟਿਕਾ**ਤਿ ਚਿਰਪਭੁਤਿ, ਨਾਗਦਮਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਿਰਪਟਿਕਾ। ''ਚਿਰਪਟਿਸਙ੍ਖਾ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਕੇਸਮਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਅਬ੍ਬੋਕਿਣ੍ਣਂ ਵ◌ਿਸੁਂ ਵ◌ਿਸੁਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕੇਸਾਦਯੋਵ ਕੇਸਮਿਸ੍ਸਾਤਿ ਪੋਰਾਣਾ। **ਖਾਰਿਕਾਜਮਿਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਖਾਰੀ ਵ◌ੁਚ੍ਚਤਿ ਤਾਪਸਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ। **ਜਟਿਲੇ ਪਾਹੇਸੀ**ਤਿ ਦ੍ਵ◌ੇ ਤਯੋ ਤਾਪਸੇ ਪਾਹੇਸਿ। ''ਸੋਲ਼ਸਾਤਿਰੇਕਅਡ੍ਢਉਡ੍ਢਾਨਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਸਹਸ੍ਸਾਨੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

੫੪. ਅਗ੍ਗਿਹੁਤ੍ਤੇ ਕਤਪਰਿਚਯਤ੍ਤਾ ਭਗਵ◌ਾ ਤੇਸਂ **ਆਦਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯ**-ਮਭਾਸਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੮)। ਤਤ੍ਥ ਏਕਚ੍ਚਂ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਆਦਿਤ੍ਤਂ ਚਕ੍ਖਾਦਿ ਰਾਗਗ੍ਗਿਨਾ, ਏਕਚ੍ਚਂ ਸਮ੍ਪਯੋਗਵਸੇਨ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਪਚ੍ਚਯਾ ਵ◌ੇਦਯਿਤਾਦਿਕੇਨੇਵ, ਏਕਚ੍ਚਂ ਅਭਿਭੂਤਤ੍ਥੇਨ ਚਕ੍ਖਾਦਿ ਏਵ ਜਾਤਿਆਦਿਨਾ , ਏਕਚ੍ਚਂ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇਨ, ਤਦੇਵ ਸੋਕਾਦਿਨਾਤਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਮੇਤ੍ਥ ਆਦਿਤ੍ਤਤਾ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਦੁਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣਮੇਵ◌ੇਕਂ ਪਾਕਟਂ, ਤਦਨੁਸਾਰੇਨ ਪਨ ਇਤਰਂ ਲਕ੍ਖਣਦ੍ਵਯਮ੍ਪਿ ਤੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ ਦੁਕ੍ਖਾਕਾਰਸ੍ਸ ਇਤਰਾਕਾਰਦੀਪਨਤੋ। ਸਨ੍ਤੁਸੁਖਤਣ੍ਹਾਭਿਨਿਵ◌ਿਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਪਨੇਸਂ ਦੁਕ੍ਖਲਕ੍ਖਣਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਾ ਦੇਸਨਾ ਕਤਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਉਰੁਵ◌ੇਲਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਸਮਾਗਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫-੭. ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਭੂਤਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ **ਕਾਮਿਤ੍ਥਿਯੋ**। ਦੁਤਿਯਾਦਯੋ **ਅਸ੍ਸਾਸਕਾ**। ਯਸ੍ਮਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਏਵ ਭਗਵਤਿ ਬੁਦ੍ਧਕੋਲਾਹਲਂ ਲੋਕੇ ਪਠਮਮੇਵ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋ ਚ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਣ੍ਣਂ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ੇਦੇਸੁ ਸਹਸ੍ਸਤ੍ਤਯਮਤ੍ਤਂ ਬੁਦ੍ਧਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾਚੇਨ੍ਤਿ, ਭਗਵਤੋ ਜਾਤਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚ ਬੁਦ੍ਧਕਥਾ ਲਕ੍ਖਣਞ੍ਞੂਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਾ, ਪਤ੍ਥਟਾ ਲੋਕੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। ''ਤਮਦ੍ਦਸ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰੋ, ਪਾਸਾਦਸ੍ਮਿਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ''ਤਿਆਦਿਗਾਥਾਹਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਕਾਲੇ ਏਵ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤਤਾ ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਾ।

੫੮. ਇਧਾਵ◌ੁਸੋ ਖੀਣਾਸਵ◌ੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਵ◌ਿਪ੍ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ ਛਲ਼ਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਏਕਾਰਕ੍ਖੋ ਚਤੁਰਾਪਸ੍ਸੇਨੋ ਪਣੁਨ੍ਨਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚੋ ਸਮਵਯਸਟ੍ਠੇਸਨੋ ਅਨਾਵ◌ਿਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰੋ ਸੁਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ ਸੁਵ◌ਿਮੁਤ੍ਤਪਞ੍ਞੋਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੪੮, ੩੬੦; ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੧੯) ਦਸ ਅਰਿਯਵ◌ਾਸਾ ਨਾਮ। ਰੂਪਾਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਅਟ੍ਠ ਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤੀਤਿਪਿ ਪੋਰਾਣਾ। ਤਤ੍ਥ ਨੀਵਰਣਾ **ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਾ** ਚ। ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ **ਛਲ਼ਙ੍ਗਾ**। ਸਤਾਰਕ੍ਖੇਨ **ਏਕਾਰਕ੍ਖਾ**। ਸਙ੍ਖਾਯ ਏਕਂ ਪਟਿਸੇਵਤਿ, ਅਧਿਵ◌ਾਸੇਤਿ, ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਯ ਏਕਂ ਵ◌ਿਨੋਦੇਤੀਤਿ ਅਯਂ **ਚਤੁਰਾਪਸ੍ਸੇਨੋ**। ਪੁਥੁਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਪੁਥੁਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਹੀਨਾਨਿ, ਏਵ◌ਂ **ਪਣੁਨ੍ਨਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚੋ**। ਕਾਮੇਸਨਾ ਭਵ◌ੇਸਨਾ ਪਹੀਨਾ ਹੋਤਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਸਨਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਾ, ਏਵ◌ਂ **ਸਮਵਯਸਟ੍ਠੇਸਨੋ**।

ਕਾਮਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਹਿੰਸਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ ਪਹੀਨੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ **ਅਨਾਵਿਲਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ**, ਸੁਖਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਾ...ਪੇ॰... ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਝਾਨੰ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ ਏਵੰ **ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੋ** ਹੋਤਿ। ਰਾਗੋ ਪਹੀਨੋ ਉਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲੋ...ਪੇ॰... ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮੋਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਦੋਸੋ, ਮੋਹੋ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮੋਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਏਵੰ **ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ।

''ਠਾਨਾਠਾਨੰ ਵਿਪਾਕਞ੍ਚ, ਞਾਣੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿੰ।
ਅਨੇਕਧਾਤੁਯੋ ਲੋਕੰ, ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਪਾਣਿਨੰ॥

''ਜਾਨਾਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਞ੍ਚ, ਪਰੋਪਰਿਯਤੰ ਮੁਨਿ।
ਝਾਨਾਦਿਸੰਕਿਲੇਸਾਦਿ-ਞਾਣੰ ਵਿਜ੍ਜਤ੍ਤਯੰ ਤਥਾ''ਤਿ॥ –

ਇਮਾਨਿ **ਦਸ ਬਲਾਨਿ**। **ਅਸੇਕ੍ਖਙ੍ਗਾਨਿ** ਨਾਮ ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ...ਪੇ॰... ਅਸੇਕ੍ਖਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਅਸੇਕ੍ਖਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਦਸਮੰ ਅਸੇਕ੍ਖੰ। ਏਤੇਹਿ ਦਸਹਿ ਚੁਪੇਤੋ ਪਾਰਮੀਹੀਤਿ ਪੋਰਾਣਾ।

ਬਿਮ੍ਬਿਸਾਰਸਮਾਗਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੬੦. **ਕਿੰ ਕਾਹਸੀ**ਤਿ ਕਿੰ ਕਾਹਤਿ। ''ਕਿੰ ਕਰੋਤਿ, ਕਿੰ ਕਰੋਸੀ''ਤਿ ਵਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਬਹੁੰ ਵਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਪਾਦੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਨਿਗਮੇਨ੍ਤੋ। ''ਪਚ੍ਚਬ੍ਯਥਾ , ਪਚ੍ਚਬ੍ਯਥ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ। **ਕਪ੍ਪਨਹੁਤੇਹੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਸਕਾਨੰ ਸਤੰ ਸਹਸ੍ਸੰ, ਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਸਤੰ ਸਤਸਹਸ੍ਸੰ, ਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਸਤੰ ਕੋਟਿ, ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਸਤੰ ਪਕੋਟਿ, ਪਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਸਤੰ ਕੋਟਿਪਕੋਟਿ, ਕੋਟਿਪਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਾਨੰ ਸਤੰ ਨਹੁਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਕਪ੍ਪਨਹੁਤੇਹੀ**ਤਿ ਏਵਮਨੁਸਾਰਤੋ ਅਬ੍ਭਤੀਤੰ ਨਾਮਾਤਿ ਖਨ੍ਧਕਭਾਣਕਾਨੰ ਪਾਠੋਤਿ।

੬੩. ''ਕੁਲਚ੍ਛੇਦਾਯਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ, ਕੁਲੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਧਮ੍ਮੇਨ ਕਿਰ ਸਮਣਾ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ତਿਯਾ ਨਯਨ੍ਤਿ, ਨਾਧਮ੍ਮੇਨਾ''ਤਿ ਨ ਪੁਨ ਚੋਦੇਸੁਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਾਠਸੇਸੇਨ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਥੇਰੋ ਨਿਦਾਨੰ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਹੋਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

''ਯੰ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮੂਲ-
ਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਿਕ੍ਕਮਦਸ੍ਸਨੇਨ।
ਨਿਦਾਨਨਿਟ੍ਠਾਨਮਕਂਸੁ ਧਮ੍ਮ-
ਸਙ੍ਗਾਹਕਾ ਤੇ ਵਿਨਯਕ੍ਕਮਞ੍ਞੂ॥

''ਨਿਦਾਨਲੀਨਤ੍ਥਪਦਾਨਮੇਵ,
ਨਿਦਾਨਿਟ੍ਠਾਨਮਿਦੰ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ।
ਇਤੋ ਪਰੰ ਚੇ ਵਿਨਯਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤ-
ਪਦਾਨਿ ਵੀਮੰਸਨਮੇਵ ਞੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ॥

ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪. ਬੁਦ੍ਧੁਪਜ੍ਝਾਯਕਾਨਂ ਇਤਰੇਸਂ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਕਪ੍ਪਤੋ ਨੇਸਂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਸਦਿਸਤ੍ਤਾ "**ਦੁਨ੍ਨਿਵਤ੍ਥਾ ਦੁਪ੍ਪਾਰੁਤਾ ਅਨਾਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਇਤ੍ਥਮ੍ਭੂਤਾ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਨ੍ਤਿ, ਅਪਿਚ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨਾਨਂ ਉਪਰੀਤਿਆਦਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਉਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ ਪਿਪਾਸਾਸਹਨਤੋ, ਇਤਰੇਸਂ ਆਕਪ੍ਪਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਚ।

੬੫. ਕੇਨ ਕੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋਤਿ? ''ਤਦਾ ਸੋ ਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਾਜਿਤੋ, ਏਤਰਹਿ ਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ। ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਚ ਸਾਧੂਤਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾ''ਤਿ ਕੇਹਿਚਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਤਂ ਤੇ ਏਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤਿ ''ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ 'ਸਾਹੂ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੇ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ 'ਸਾਧੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਮੀ'ਤਿ ਵਚਨਂ ਕੇਵਲਂ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਆਚਿਣ੍ਣਮੇਵ, ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਨਾਪਿ ਤੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਗਹਿਤੋਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਹੂ**ਤਿ ਸਾਧੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਲਹੂ**ਤਿ ਲਹੁ, ਤ੍ਵਂ ਮਮ ਨ ਭਾਰਿਯੋਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਓਪਾਯਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਾਯਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ, ਇਮਿਨਾ ਉਪਾਯੇਨ ਤ੍ਵਂ ਮੇ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਾਰੋ ਜਾਤੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਤਿਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਰੂਪਂ ਤੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਗ੍ਗਹਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੬੬. **ਤਾਦਿਸਮੇ**ਵ ਮੁਖਧੋਵਨੋਦਕਂ ਉਤੁਮ੍ਹਿ ਏਕਸਭਾਗੇਤਿ। **ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ''ਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਭਣਮਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨ-ਕਾਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ। ਤੇਨ ''ਨਾਤਿਦੂਰੇ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨਾਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨ-ਕਾਰੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਸਚਿਤ੍ਤਕਾ ਅਯਂ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਤਿ? ਅਨਾਦਰਿਯਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾ। ਅਨਾਦਰਿਯਪਚ੍ਚਯਤਾ ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਅਨਾਦਰਿਯਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ। ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੇ ਸੇਖਿਯਾਨਂ ਗਣਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਕਰਣਞ੍ਹਿ ਖਨ੍ਧਕਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥਂ। ਇਦਂ ਪਨ ਲਕ੍ਖਣਂ ਚਾਰਿਤ੍ਤੇਯੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਵਾਰਿਤ੍ਤੇ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸਖਾਦਨਾਦਿਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਅਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ। ਖਨ੍ਧਕਵਾਰਿਤ੍ਤਾਨਂ ਤੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹੋ, ਸੇਖਿਯਵਾਰਿਤ੍ਤੇਯੇਵ ਅਚਿਤ੍ਤਕੇਹਿ ਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾਦੀਹੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ **ਨ**-ਕਾਰੇਨ ਪਟਿਸੇਧੋ ਕਰੀਯਤਿ, ਕਿਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤੀਤਿ? ਆਮ। ਯਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨਯੋ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਪਰਤੋ ਹਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਸਚੇ ਪਨ ਕਾਲਵਣ੍ਣਕਤਾ ਵਾ ਸੁਧਾਬਦ੍ਧਾ ਵਾ ਹੋਤਿ ਨਿਰਜਮਤ੍ਤਿਕਾ, ਤਥਾਰੂਪਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਨਯੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਯਸ੍ਮਾ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ**ਯੇਵ ''ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਅਨਭਿਰਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ, ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੬੬) ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋ ਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਨਾਤਿਦੂਰੇ ਨਾਚ੍ਚਾਸਨ੍ਨੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੋ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਲੇਸੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ''ਪਠਮਤਰਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨਿਯਮਨਤੋ। ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਅਨੁਮਤਂਯੇਵ ਪਠਮਗਮਨਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਸਿਦ੍ਧੇਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯਸਿਦ੍ਧਿਤੋ ਚ । ਨ ਹਿ ਵਾਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਮਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਰਾ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਕੋਟ੍ਠਕ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕਂ। ਨ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਨਿਦਹਿਤਬ੍ਬਂ ਵਾ।

ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੬੮. **ਅਧਿਮਤ੍ਤਂ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮਂ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮਂ ਨ ਅਕੁਸਲਮਿਚ੍ਚੇਵ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਖੀਣਾਸਵਾਨਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਇਮਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ। ਨ ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਅਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨਾਭਾਵਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤੇਸਂ ਨ ਪਣਾਮੇਤਬ੍ਬਂ ਤਂਸਮਨ੍ਨਾਗਮਨਸਿਦ੍ਧਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਮਮੇਸ ਭਾਰੋ''ਤਿ ਮਮਤ੍ਤਕਰਣਂ ਤਤ੍ਥ ਪੇਮਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਏਕੋ ਵਤ੍ਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ...ਪੇ॰... ਤੇਸਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ'ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ ਸਚੇ ਏਕੋ ਵਤ੍ਤਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ 'ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਹੋਥ, ਅਹਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਂ ਵਾ ਗਿਲਾਨਂ ਵਾ ਉਪਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਓਵਦਿਤਬ੍ਬਂ ਓਵਦਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਇਤਿ ਕਰਣੀਯੇਸੁ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ'ਤਿ ਵਦਤਿ, ਤੇ ਏਵਾਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਦਯੋ 'ਭਨ੍ਤੇ, ਤੁਮ੍ਹੇਵ ਕੇਵਲਂ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਹੋਥਾ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵਤ੍ਤਂ ਵਾ ਨ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਨਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤੁਨਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਰਾਧਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੭੩. **"ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਤ੍ਤੰ ਪੂਤਿਕਾਯੋ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਪਿ ''ਪੂਤਿਭਾਵੇਨ ਮੁਤ੍ਤੰ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠੰ ਭੇਸਜ੍ਜੰ ਪੂਤਿਮੁਤ੍ਤਭੇਸਜ੍ਜ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋਤਿ ਏਕੋਵ ਨ-ਕਾਰੋ ਹੋਤਿ।

ਰਾਧਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੭੬. ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਚ੍ਛਾਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਓਵਾਦੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**ਤਿ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਯਾ, ਨਿਸ੍ਸਯੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਆਯਸ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਵਾ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ।

ਆਚਰਿਯਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੮੩. **ਦਿਸੰ ਗਤੋ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਾਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਰੋਗਾਮੰ ਗਤੋ। **ਯਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ''ਕਤਿਪਾਹੇਨ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਗਮਨੇ ਚੇਸ ਉਸ੍ਸਾਹੋ ਰਕ੍ਖਤਿ। **ਮਾ ਇਧ ਪਟਿਕ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਮਾ ਇਧ ਗਚ੍ਛ। **ਸਭਾਗਾ** ਨਾਮ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਸਿਸ੍ਸਾ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਯੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਕੋ ਵਿਸੇਸੋਤਿ ਚੇ? ਤੇਨ ਇਦੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਖਮੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। **ਵਸਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸਮੋਧਾਨੰ ਨਿਰਤ੍ਥਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਚਿਰੇਨ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋਵ ਨਿਸ੍ਸਯੋ। ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਚੇ ਅਲਜ੍ਜੀ ਹੋਤਿ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੇਨ ਅਨੇਕਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਵਿਰਮਨ੍ਤੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯੰ ਪਹਾਯ ਵਿਨਾਪਿ ਨਿਸ੍ਸਯਪਣਾਮਨੇਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸ੍ਸਯੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਸਿਤਬ੍ਬੰ। ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਚੇ ਲਿਙ੍ਗੰ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤਿ, ਏਕਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਨ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕੋ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਯਜਾਤਿਕੋ ਚੇ ''ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੰ ਆਗਮੇਹੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਸਯਮੇਵ ਵਾ ਆਗਮੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਚੇ ਉਕ੍ਖੇਪਨਿਯਕਮ੍ਮਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਨਾਨਾਸੰਵਾਸਕਭੂਮਿਯੰ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨ੍ਤੰ ਪਨ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿੰ ਆਗਮੇਤੁੰ ਲਭਤਿ। ਮਾਨਤ੍ਤਾਚਾਰੀ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਅਬ੍ਭਾਨੰ ਆਗਮੇਤਬ੍ਬੰ। ਦੀਘੰ ਚੇ ਪਰਿਵਾਸੰ ਚਰਤਿ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ, ਉਪਜ੍ਝਾਯਸਮੋਧਾਨੰ ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ। ਪਰਿਵਾਸਮਾਨਤ੍ਤਚਾਰਿਨਾ ਹਿ ਨ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ। ਯੰ ਪਨ **ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਨਮ੍ਪਿ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵਾ''ਤਿਆਦਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੭੫), ਤੰ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਥੰ ਸਾਧੇਤਿ ਏਵ। ਯੰ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਸਚੇ ਸਦ੍ਧਾਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ 'ਤੁਮ੍ਹੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਵਿਨਯਕਮ੍ਮਮਤ੍ਤੰ ਕਰੋਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨੰ ਆਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਤੰ ਵਾਰਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ। ਤੰ ਵਤ੍ਤਸਾਦਿਯਨਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਾਭਾਵਮਤ੍ਤਦੀਪਨਤ੍ਥੰ, ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਾਨੰ ਸਾਪੇਕ੍ਖਤੰ ਵਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਚੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਵਾਰਿਤਾਨੁਰੂਪਮੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਤੇਸੰ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ।

ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ''ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਦਿਸਾਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੇਪਿ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਦ੍ਵਯਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਤਿਰੋਵਿਹਾਰੇਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ, ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਵਾ ਵਸਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਯੇਵਾਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ, ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਵਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ

‘‘ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇ ਠਿਤਾ ਏਕਾ ਕੁਟਿਕਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ**’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਸਚੇ ਉਭੋਪਿ ਆਚਰਿਯਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ ਕੇਨਚਿ…ਪੇ॰… ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੇਨ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰਵਾਦੋ** ਸਮੇਤਿ। **ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ** ਵਾਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਾ। ‘‘ਬਹਿਸੀਮ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤੋਵਿਹਾਰਸੀਮਾਯੰ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਸਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਪਨ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਵਾਦੋ** ਨ ਸਮੇਤਿ। ਏਕਾਵਾਸੇ ਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਵਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਵਾ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਅਨ੍ਤੋਤਿਯੋਜਨੇਪਿ ਵਸਤੋ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। ਸੋ ਚ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਸਾ ਚ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਏਕਾਵਾਸੋ।

ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਏਕਾਵਾਸਵਿਮਤਿਯੰ ਸੀਮਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ। ਯਥਾਹ ‘‘ਸੀਮਟ੍ਠਕਸਙ੍ਘੋ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤੂ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੭੯)। ਕਤਰਸੀਮਾਯ ਭਾਜੇਤਬ੍ਬੰ? **ਮਹਾਸਿਵਤ੍ਥੇਰੋ** ਕਿਰਾਹ ‘‘ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਯਾ’’ਤਿ। ਤਤੋ ਨੰ ਆਹੰਸੁ ‘‘ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ ਨਾਮ ਤਿਯੋਜਨਾਪਿ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਤਿਯੋਜਨੇ ਠਿਤਾ ਲਾਭੰ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਿਯੋਜਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਆਰਾਮੰ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਗਮਿਕੋ ਤਿਯੋਜਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੇਨਾਸਨੰ ਆਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਤਿਯੋਜਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਤਿਯੋਜਨੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣੰ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਤਿਯੋਜਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਆਰਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਾ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਬ੍ਬਮੇਤੰ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਤੋਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਦ੍ਵਯੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਸਤੋ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਤਿਯੋਜਨਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਕਾਮਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਤਿਯੋਜਨਪ੍ਪਮਾਣਾਯ, ਅਤਿਰੇਕਾਯ ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਦੋਸਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਸਿਯਾਤਿ। ਸਾ ਹਿ ਆਵਾਸੇਸੁ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੇਸੁ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤੇਸੁ ਪਰਿਹਾਯਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਦਿਸਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇ ਠਿਤਾ ਏਕਾ ਕੁਟਿ ਵਿਹਾਰੋਤਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਸਾਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਕੁਟਿਕਾਵ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸੋ ਆਵਾਸੋ ਹੋਤਿ। ਨਾਨਾਵਾਸੋ ਏਵ ਚੇ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ‘‘ਅਨ੍ਤੇ ਠਿਤਾ ਕੁਟਿਕਾ’’ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨੰ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਨੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪਨ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਨਾਨਾਵਾਸੇ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀਤਿ ਞਾਯੰ ‘‘ਨੇ ਤਕ੍ਕੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਤਾਦਿਸੇ ਨਾਨਾਵਾਸੇ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਹਿ ‘‘ਗਹਣੇਨ ਗਹਣੰ ਆਲਯੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ’’ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਇਤਰਤ੍ਥ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ **ਪਾਲ਼ਿ** ‘‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਪਨਨ੍ਦੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਏਕੋ ਦ੍ਵੀਸੁ ਆਵਾਸੇਸੁ ਵਸ੍ਸੰ ਵਸਿ…ਪੇ॰… ਦੇਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੋਘਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਏਕਾਧਿਪ੍ਪਾਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੬੪)। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਞ੍ਚਸ੍ਸ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਇਦਞ੍ਚ ਨਾਨਾਲਾਭੇਹਿ ਨਾਨੂਪਚਾਰੇਹਿ ਏਕਸੀਮਵਿਹਾਰੇਹਿ ਕਥਿਤੰ, ਨਾਨਾਸੀਮਵਿਹਾਰੇ ਪਨ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੬੪)। ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਨਾਨਾਵਾਸਾ ਏਕੂਪਚਾਰਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਏਕੂਪਚਾਰੰ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਦ੍ਵਯਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸਤੋ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਨ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ, ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ ਏਵਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸਾਧਿਤੋਤਿ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਵ ਸਤੋਪਿ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ **ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਸਚੇ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨੰਯੇਵ ਅਸਮ੍ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਦਹਰੇਸੁ ਅਰੁਣੰ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਚੀਵਰੰ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੰ ਹੋਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਪਨ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੯੫)? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਤੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਸਮਾਗਮੇ ਸਉਸ੍ਸਾਹਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਧ ਧੁਵਵਾਸੰ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਨ ਵਿਲੋਮੇਨ੍ਤਿ । ਕੇਚਿ ਪਨ ‘‘ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਮਾਤਿ ਇਦੰ ਦੇਵਸਿਕੰ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਵਸਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਤੇਸੰ ਮਤਿਮਤ੍ਤਮੇਵਾਤਿ ਮਮ ਤਕ੍ਕੋ। ਦੇਵਸਿਕੰ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਹਿ ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਪਨ ਅਪਕਤਞ੍ਞੂਹਿ ਆਚਿਣ੍ਣਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਪਞ੍ਚਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੮੪. **ਨ ਅਸੇਕ੍ਖੇਨ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨਾ**ਤਿਆਦਿ ''ਅਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਪਠਮਂ, ਪਤਿਰੂਪੇ ਨਿਵੇਸਯੇ''ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੫੮) ਵਚਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਆਪਤ੍ਤਿਅਙ੍ਗਵਸੇਨ। ਨੀਲਸਮਾਯੋਗਤੋ ਨੀਲਂ ਵਿਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਅਸੇਕ੍ਖੇਨ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨਾ''**ਤਿ। ਅਧਿਸੀਲੇ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਵੁਟ੍ਠਿਤੋ।

ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਪਞ੍ਚਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੮੬. **ਯੋ ਸੋ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪਾ – ਤਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਂਯੇਵ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨਂ ਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਅਯਮੇਕੋ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਪੁਨ ਗਿਹਿਵੇਸੇਨ ਆਗਤੋ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਆਗਤੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਯਮੇਕੋ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਂ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਯੋ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨ ਗਿਹਿਵੇਸਧਾਰਣੇਵ ਪੁਬ੍ਬਸਦ੍ਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯਥਾਸਮਾਦਿਨ੍ਨਤਿਤ੍ਥਿਯਵੇਸੇ ਠਿਤੋਪਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਅਤਿਤ੍ਥਿਯਭੂਤਤ੍ਤਾ ਅਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ, ਸੋ ਪਨਾਗਤੋ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਕਿਂ ਇਮਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਵੇਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਰਣਗਮਨੇਨ ਸਾਮਣੇਰਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਜਾਤਾ, ਨ ਜਾਤਾਤਿ? ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯਦਿ ਜਾਤਾ, ''ਯੋ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਆਕਙ੍ਖਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ, ਆਕਙ੍ਖਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ, ਤਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਪਰਿਵਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੮੬) ਵਚਨਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਅਥ ਨ ਜਾਤਾ, ਪਰਿਵਾਸਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਅਪਰਾਮਸਨਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਹਾਵਿਹਾਰਵਾਸਿਨੋ** ''ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ਪਰਿਵਾਸੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਤਰੇ ਤਥਾ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ''ਏਵਂ ਆਰਾਧਕੋ ਖੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ ਆਗਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੮੭) ਸੁਤ੍ਤਪਦਂ ਪਰਿਹਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਪੁਰੇ ਚ ਪਚ੍ਛਾ ਚ 'ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ'ਤਿ ਵਚਨਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਨ ਸਾਮਣੇਰੋ ਜਾਤੋਤਿ ਚੇ, ਯਦਿ ਏਵਂ ਅਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾਵ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਤੋ ਚ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। 'ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨਂ ਸਙ੍ਕਨ੍ਤੋ'ਤਿ ਪਾਠੋਪਿ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰੋ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਸਚੇ ਭਿਨ੍ਦਤਿ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੇਪਿ ਪੁਨ ਪਰਿਪੂਰੇਤਬ੍ਬਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਸਂਵਰਂ ਭਿਕ੍ਖੁਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਸੀਲੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਰਣਾਨਿ ਸਚੇ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸੇਵ।

ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਾਬਾਧਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੮੮. **ਨਖਪਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਚੂਲ਼ਙ੍ਗੁਲਿਨਖਪਿਟ੍ਠਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ''ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਨਖਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁਪੀ''ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨ ਸਮੇਤਿ ਵਿਯ। **ਪਦੁਮਕਣ੍ਣਿਕਾ**ਪਿ ਆਰੁਲ਼੍ਹੇ ਰਤ੍ਤਪਦੁਮਵਣ੍ਣਚਿਤ੍ਤਂ।

ਪਞ੍ਚਾਬਾਧਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚੋਰਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੯੧-੨. **ਧਮ੍ਮਸਾਮੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਸਯਂ ਧਮ੍ਮਸਾਮੀ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਅਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬਕਮ੍ਪਿ ਚੋਰਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਮਾਲਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਆਯਤਿਂ ਏਵਮਾਹਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਾਲ਼ਿਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ** ''ਖਰਭੇਦਕੋ''ਤਿਪਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਸਨ੍ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਸੂ**ਤਿ ਵੂਪਸਨ੍ਤਾਸੁ।

ਚੋਰਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਇਣਾਯਿਕਦਾਸਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੯੬. ਪਸ੍ਸ ਮੇ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਮਤ੍ਤੰ, ਅਹੰ ਇਦੰ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਾਮੀਚਿ, ਯਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਿ। **ਉਪਡ੍ਢੁਪਡ੍ਢ**ਨ੍ਤਿ ਥੋਕੰ ਥੋਕੰ।

੯੭. **ਦੇਸਚਾਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਵਨਪਣ੍ਣਾਰੋਪਨਾਦਿ ਤੰ ਤੰ ਦੇਸਚਾਰਿਤ੍ਤੰ। ''ਦੇਵਦਾਸਿਪੁਤ੍ਤੇ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ''ਆਰਾਮਿਕੰ ਚੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਕਾਮੋ, ਅਞ੍ਞਮੇਕੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਵਾਦਸ੍ਸ ਅਯਮਿਧ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਰਾਮਿਕੇ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਨ ਤੇ ਤੇਸੰ ਦਾਸਾ। ''ਆਰਾਮਿਕੋ ਚ ਨੇਵ ਦਾਸੋ ਨ ਭੁਜਿਸ੍ਸੋਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਨ ਦਾਸੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਤਕ੍ਕਾਸਿਞ੍ਚਨੰ ਸੀਹਲਦੀਪੇ ਚਾਰਿਤ੍ਤੰ। ਤੇ ਚ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾਰਾਮਿਕਤ੍ਤਾ। ਨਿਸ੍ਸਾਮਿਕੰ ਦਾਸੰ ਅਤ੍ਤਨਾਪਿ ਭੁਜਿਸ੍ਸੰ ਕਾਤੁੰ ਲਭਤਿ। ''ਦਾਸਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਮਿਕੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਲਾਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤੰ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਦਾਸੋ ਅਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਿਸ੍ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਦਾਸਸ੍ਸ ਰਾਜਾ ਸਾਮਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਰਾਜਾਨੰ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮੇ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਵਾ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਕੇ। ''ਭੁਜਿਸ੍ਸੰ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਰੰ ਭਣਨ੍ਤਿ ''ਯਥਾ ਭੁਜਿਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ। ਏਵੰ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪੇਨ ਵਤ੍ਵਾ ''ਪਯੋਜਨੰ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਕੇਹਿਚਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਭੁਜਿਸ੍ਸੰ ਕਾਤੁਮੇ**ਵ **ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ''ਸਚੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। **"ਅਸੁਦ੍ਧਾ ਕਿਰ ਮੇ**ਤਿਪਿ ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯੇਵ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਇਣਾਯਿਕਦਾਸਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਕਮ੍ਮਾਰਭਣ੍ਡੁਵਤ੍ਥਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੯੮. **ਕਮ੍ਮਾਰਭਣ੍ਡੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦਾਰਕੋ ਚੂਲਾਮਤ੍ਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤੁੰ ਲਭਤਿ। ਤਞ੍ਚੇ ਸੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ ਅਵਹਰਤਿ, ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਓਰੋਹਨੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਸਤਿਯਾ ਸਰਣਾਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਿ, ਰੁਹਤੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੧੦੧-੩. **ਏਤ੍ਥ** ਕੁਲੇ। ''ਉਭਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸੋਤਿ ਸਬ੍ਬੋਪਾਯੰ ਪਭੇਦੋ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਞਾਤੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਪਾਠੇ ਅਵਤ੍ਤਮਾਨੇਪਿ ਇਦੰ ਨਾਮ ਕਤ੍ਵਾ ਇਦੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਜਾਨਾਤਿ ਚੇ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤੰ। ''ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਾਠੇ ਪਗੁਣੇ ਕਤੇਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਾਨਮ੍ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਕਮ੍ਮਾਰਭਣ੍ਡੁਵਤ੍ਥਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਰਾਹੁਲਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੫. ''ਅਙ੍ਗਾਰਿਨੋ ਦਾਨਿ ਦੁਮਾ ਭਦਨ੍ਤੇ''ਤਿਆਦੀਹਿ (ਥੇਰਗਾ॰ ੫੨੭) **ਸਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤਾਹਿ**। ਦਸ੍ਸੇਹਿ ਇਤਿ ਮੰ ਆਣਾਪੇਸਿ। ਏਤ੍ਥ ਇਤਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਆਹਰਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪੋਕ੍ਖਰਵਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਪੋਕ੍ਖਰਪਤ੍ਤਵਣ੍ਣੰ ਉਦਕੰ, ਤਮ੍ਹਿ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਤੇਮਿਤੁਕਾਮਾਵ ਤੇਮੇਨ੍ਤਿ। **ਉਣ੍ਹੀਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਮੁਦ੍ਧਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ।

> ''ਸਿਨਿਦ੍ਧਨੀਲਮੁਦੁਕੁਞ੍ਚਿਤਕੇਸੋ ,
> ਸੂਰਿਯਨਿਮ੍ਮਲਤਲਾਭਿਨਲਾਟੋ।
> ਯੁਤ੍ਤਤੁਙ੍ਗਮੁਦੁਕਾਯਤਨਾਸੋ,
> ਰੰਸਿਜਾਲਵਿਤਤੋ ਨਰਸੀਹੋ''ਤਿ॥ (ਅਪ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਸਨ੍ਤਿਕੇਨਿਦਾਨਕਥਾ; ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਸਨ੍ਤਿਕੇਨਿਦਾਨਕਥਾ) –

ਆਦਿਗਾਥਾਹਿ। ਅਥ ਵਾ –

‘‘ਚਕ੍ਕਵਰਙ੍ਕਿਤਰਤ੍ਤਸੁਪਾਦੋ,
ਲਕ੍ਖਣਮਣ੍ਡਿਤਆਯਤਪਣ੍ਹਿ।
ਚਾਮਰਛਤ੍ਤਵਿਭੂਸਿਤਪਾਦੋ,
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥

‘‘ਸਕ੍ਯਕੁਮਾਰਵਰੋ ਸੁਖੁਮਾਲੋ,
ਲਕ੍ਖਣਚਿਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਸਰੀਰੋ।
ਲੋਕਹਿਤਾਯ ਗਤੋ ਨਰਵੀਰੋ,
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥

‘‘ਪੁਣ੍ਣਸਸਙ੍ਕਨਿਭੋ ਮੁਖਵਣ੍ਣੋ,
ਦੇਵਨਰਾਨ ਪਿਯੋ ਨਰਨਾਗੋ।
ਮਤ੍ਤਗਜਿਨ੍ਦਵਿਲਾਸਿਤਗਾਮੀ,
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥

‘‘ਖਤ੍ਤਿਯਸਮ੍ਭਵਅਗ੍ਗਕੁਲੀਨੋ ,
ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਨਮਸ੍ਸਿਤਪਾਦੋ।
ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਤਿਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤੋ,
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥

‘‘ਆਯਤਯੁਤ੍ਤਸੁਸਣ੍ਠਿਤਨਾਸੋ,
ਗੋਪਖੁਮੋ ਅਭਿਨੀਲਸੁਨੇਤ੍ਤੋ।
ਇਨ੍ਦਧਨੂ ਅਭਿਨੀਲਭਮੂਕੋ,
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥

‘‘ਵਟ੍ਟਸੁਵਟ੍ਟਸੁਸਣ੍ਠਿਤਗੀਵੋ,
ਸੀਹਹਨੂ ਮਿਗਰਾਜਸਰੀਰੋ।
ਕਞ੍ਚਨਸੁਚ੍ਛਵਿਉਤ੍ਤਮਵਣ੍ਣੋ,
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥

‘‘ਸੁਦ੍ਧਸੁਗਮ੍ਭੀਰਮਞ੍ਜੁਸਘੋਸੋ,
ਹਿਙ੍ਗੁਲਬਦ੍ਧਸੁਰਤ੍ਤਸੁਜਿਵ੍ਹੋ।
ਵੀਸਤਿ ਵੀਸਤਿ ਸੇਤਸੁਦਨ੍ਤੋ,
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥

‘‘ਅਞ੍ਜਨਵਣ੍ਣਸੁਨੀਲਸੁਕੇਸੋ,
ਕਞ੍ਚਨਪਟ੍ਟਵਿਸੁਦ੍ਧਨਲਾਟੋ।
ਓਸਧਿਪਣ੍ਡਰਸੁਦ੍ਧਸੁਉਣ੍ਣੋ,

ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ॥

''ਗਚ੍ਛਤਿਨੀਲਪਥੇ ਵਿਯ ਚਨ੍ਦੋ,
ਤਾਰਗਣਾਪਰਿਵੇਠਿਤਰੂਪੋ।
ਸਾਵਕਮਜ੍ਝਗਤੋ ਸਮਣਿਨ੍ਦੋ,
ਏਸ ਹਿ ਤੁਯ੍ਹ ਪਿਤਾ ਨਰਸੀਹੋ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.ਸਨ੍ਤਿਕੇਨਿਦਾਨਕਥਾ) –

ਇਮਾਹਿ।

ਉਦ੍ਵਿਟ੍ਠੇਤਿ ਏਵਂ ਚਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ''ਉਤ੍ਤਿਟ੍ਠੇ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਪਦਪਾਠੋ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਪਦਾਨਚਾਰਿਕਵਤ੍ਤਂ। ਅਨੇਸਨਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸੁਚਰਿਤਂ ਚਰੇ।

ਕੇਸਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਸਿਖਾਕਾਰਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਏਕਸਿਖਾਕਾਰਂ। **ਪਟ੍ਟਬਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਟ੍ਟੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕੁਲੇ ਆਚਿਣ੍ਣੋ ਅਲਙ੍ਕਾਰਵਿਸੇਸੋ। **ਘਰਮਙ੍ਗਲ**ਨ੍ਤਿ ਘਰਮਹੋ। **ਛਤ੍ਤਮਙ੍ਗਲ**ਨ੍ਤਿ ਯੁਵਰਾਜਛਤ੍ਤਪਟ੍ਟਿ। **ਵਟ੍ਟਾਨੁਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਵਟ੍ਟਾਨੁਗਤਂ। ਵਿਘਾਤਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ **ਸਵਿਘਾਤਕਂ**। ਥੇਰੋ ਰਾਧਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਮਾ ਇਦਾਨਿ ''ਕਥਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਰਾਹੁਲਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਮੀ''ਤਿ ਆਹਾਤਿ ਚੇ? ਤਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਭਗਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ, ਇਦਾਨਿ ਅਨਾਗਤੇ ਸਂਸਯਾਪਨਯਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਆਹ। ਚਿਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਰੂਪਵਸੇਨ **''ਅਟ੍ਠਿਮਿਞ੍ਜਂ ਆਹਚ੍ਚਾ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਿਰ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ, ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨਞ੍ਚ ਬਜਤ੍ਤਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਤ੍ਤਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਨਨ੍ਦਾਦਯੋਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾ ਸਿਯੁਂ ''ਸਚੇ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ।

ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਆਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚ ਇਦਂ ਯਸ੍ਮਾ ਵਿਦੇਸਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਲੋਕਸਙ੍ਕੇਤੇਨਾਪਿ ਮਾਤਾਪਿਤੁਵਾਸਤੋ ਮੁਤ੍ਤੋ ਸੇਰਿਵਿਹਾਰੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਸ੍ਸ ਤੇ ਅਸਨ੍ਤਪਕ੍ਖੇ ਠਿਤਾ ਵਿਯ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ''ਨ ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਚਰਿਯੇ ਵਾ ਅਪ੍ਪਸਾਦਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨਟ੍ਠਮੇਵ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਸਮਗਤਿਕਾਤਿ ਲੋਕਵੋਹਾਰੋ। ਤੇਨੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਤ੍ਤਾਦਿਨਾ ਦੇਸਨ੍ਤਰਗਮਨਞ੍ਚ ਸਮਗਤਿਕਂ ਕਤਂ। **ਵਿਦੇਸਂ ਗਨ੍ਤੁਵਾ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ **ਵਿਦੇਸੋ** ਨਾਮ ਮਾਤਾਪਿਤੁਵਾਸਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਦੇਸੋ, ਨ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦੇਸਤੋ। ਬਜਞ੍ਜਨਤ੍ਥੋ ਏਵ ਚੇ ਪਮਾਣਂ, ਨ ਯੁਤ੍ਤਿ। ਮਤਮਾਤਾਪਿਤਿਕੋਪਿ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੇਹਿਯੇਵ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਪੁਤ੍ਤੋ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਵਮਿਧਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਾਲਿਯਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਚ ਸਿਥਿਲਕਰਣਂ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਇਦਂ ਤਾਵ ਏਵਂ ਹੋਤੁ, ''ਵਿਹਾਰਂ ਵਾ ਝਾਪੇਮੀ''ਤਿਆਦਿਨਯੋ ਕਥਂ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਚੇ? ਅਤ੍ਤੁਪਰੂਪਦ੍ਦਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਭਯੇਨ ਅਵਸੇਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤ੍ਤਾ, ਪੁਤ੍ਤਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤ੍ਤਾ ਚ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਸਯਮੇਵ ਸੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਕੇਨਚਿ ਉਪਲਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। **''ਪੁਤ੍ਤਪੇਮਂ** ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਰਕ੍ਖੇ ਪਿਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਨਿਦਾਨਾਨੁਲੋਮਤੋ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ।

ਰਾਹੁਲਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੭. ਅਤ੍ਥੋ ਪਰਿਵੇਣ੍ਞ੍ਚਾਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਂ। **ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰੇਨ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਯੋਜਿਤਬ੍ਬਕਂ, ਤਸ੍ਸ **ਆਵਰਣਂ** ਨਿਵਾਰਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਵਰਣਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਆਵਰਣਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਂ ਆਵਰਣਂ ਮੁਖਦ੍ਵਾਰਿਕਂ ਆਹਾਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਵਰਣਵਤ੍ਥੁਆਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੮. ਪਰਸ੍ਸ ਦੁਸ੍ਸੀਲਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ''ਦੁਸ੍ਸੀਲਭਿਕ੍ਖੁਪੀ''ਤਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ਪੋਰਾਣਾ ਪਨ ''ਯਾਵਤਤਿਯਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਚੇ ਨ ਓਰਮਤਿ, ਸਙ੍ਘਂ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ, ਪੁਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਯਾਚਮਾਨੋਪਿ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਯਥਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਸਿਕ੍ਖਂ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਯ ਯਥਾਨਿਵਤ੍ਥਪਾਰੁਤੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਵਕਤਰਸ੍ਸ ਸਮਾਨਵਸ੍ਸਿਕਸ੍ਸ ਪੁਨ ਵਨ੍ਦਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਤਿ, ਏਵਂ ਸਾਮਣੇਰੋਪਿ ਪੁਨ ਗਹਿਤਸਰਣੋ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਵਕਤਰਸ੍ਸ ਸਮਾਨਵਸ੍ਸਿਕਸ੍ਸ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਪੁਨ ਵਨ੍ਦਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਤਿ। ਲਿਙ੍ਗਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵੁਡ੍ਢਤਰਭਾਵਂ ਨ ਸਾਧੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਂ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇਵਾਤਿ ਏਕੇ। ''ਅਚ੍ਚਯੋ ਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਚ੍ਚਾਗਮਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਚ੍ਚਯਂ ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ 'ਤ੍ਵਂ, ਸਾਮਣੇਰ, ਗਚ੍ਛਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਯੇਵ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਯਾਵਤਤਿਯਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਅਵਣ੍ਣਭਾਸਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਗ੍ਗਹਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਚ ਸਰਣਾਨਿ ਨ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਤਂ ਸਮ੍ਭੋਤੀਤਿ ਮਮ ਤਕ੍ਕੋ। ''ਨਿਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਪੁਨ ਨਾਸਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਚ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਸੀਲਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਨਾਸਨਂ ਅਨੁਜਾਨਾਤੀਤਿ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕਾਪਦੇਸੇਨ ਭਬ੍ਬਾਭਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਪੋਰਾਣਾ। "**ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਤਥਾ 'ਪਣ੍ਡਕੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੦੯) ਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਇਦਂ ਠਾਨਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਵਾਰਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿ। 'ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ'ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧੪) ਵੁਤ੍ਤੇਨਪਿ ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਵਿਯ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਵਾਰਿਤਾਵ ਹੋਤੀਤਿਪਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਦੂਸਕੋਤਿ ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਂ ਇਮਿਨਾ? ਨਨੁ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਯਸ੍ਸ ਚੇਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਵਾਰਿਤਾ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ।

ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਵਰਣਵਤ੍ਥੁਆਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਣ੍ਡਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੯. ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਪਣ੍ਡਕਸ੍ਸ ਹੀਨਙ੍ਗਤ੍ਤਾ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਵਾਰਿਤਾ, ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚੇ ਉਪਚਰਣਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਨ ਨਾਸਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਛਿਨ੍ਨਙ੍ਗਜਾਤੋ ਨ ਪਣ੍ਡਕੋ। ਪਞ੍ਚਸੁ ਨਪੁਂਸਕਪਣ੍ਡਕੋਵ ਅਭਾਵਕੋ। ਇਤਰੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਭਾਵਕਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਭਾਵੋ ਪਨ ਤੇਸਂ ਪਣ੍ਡਕੋ ਹੋਤਿ। ਏਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਕਿਰ ਪੁਰਿਸਾਵਾਤਿ ਏਕੇ। ਇਤ੍ਥੀਪਿ ਪਕ੍ਖਪਣ੍ਡਕੀ ਹੋਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਉਪਕ੍ਕਮੇ ਕਤੇ ਪਣ੍ਡਕਭਾਵੋ ਅਵਸ੍ਸਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਨ ਲਭਤਿ। ''ਯਦਿ ਪਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਨ ਹੋਤਿ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਨ ਵਾਰਿਤਾਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

"**ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਵਾਰਿਤਾ**ਤਿ ਅਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਪਣ੍ਡਕਪਕ੍ਖੇ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ਮਾਸਪਣ੍ਡਕਲੇਖਪਣ੍ਡਕੇਹਿ ਸਹ ਸਤ੍ਤ ਪਣ੍ਡਕਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਲੇਖਪਣ੍ਡਕੋ** ਨਾਮ ਕਿਰ ਮਨ੍ਤਵਸੇਨ ਉਪਹਤਬੀਜੋ। ਤਤ੍ਥ ''ਓਪਕ੍ਕਮਿਕਲੇਖਪਣ੍ਡਕਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਨ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬਾ। ਯੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਣ੍ਡਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਥੇਯਜਸੰਵ◌ਾਸਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੦. **ਥੇਯਜਸੰਵ◌ਾਸਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਬਜਵ੍ਜਨਤ੍ਥਵਸੇਨ ਸੰਵ◌ਾਸਤ੍ਥੇਨਕੋਵ ਥੇਯਜਸੰਵ◌ਾਸਕੋਤਿ ਪਵ੍ਵਾਯਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਤਯੋ ਥੇਯਜਸੰਵ◌ਾਸਕਾ। **ਸੰਵ◌ਾਸੋ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਨ ਏਕਕਮ੍ਮਾਦਿਕੋ ਸੰਵ◌ਾਸੋ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਭਿਕ੍ਖੁਵਸ੍ਸਗਣਨਾਦਿਕੋ ਕਿਰਿਯਭੇਦੋ ਇਧ ਸੰਵ◌ਾਸੋ ਨਾਮ। ਇਮਞ੍ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਥੇਯਜਾਯ ਕਾਤੁੰ, ਨੇਤਰਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਵ◌ਿਦੇਸੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਹਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ''ਦਸਵਸ੍ਸੋ''ਤਿਆਦਿੰ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੋਸੋ। ਗਿਹੀਨੰ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕੇਚਿ। ਰਾਜਭਯਾਦੀਹਿ ਗਹਿਤਲਿਙ੍ਗਾਨੰ ''ਗਿਹੀ ਮੰ ਸਮਣੋਤਿ ਜਾਨਾਤੂ''ਤਿ ਵਞ੍ਚਨਚਿਤ੍ਤੇ ਸਤਿਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਞ੍ਚੇਤੁਕਾਮਤਾਯ, ਤੇਹਿ ਸੰਵਸਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਚ ਅਭਾਵ◌ਾ ਦੋਸੋ ਨ ਜਾਤੋ। **"ਸਬ੍ਬਪਾਸਣ੍ਡਿਯਭਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਵ◌ਿਹਾਰੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸੰਵ◌ਾਸੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਦੁਕ੍ਕਰੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤੰ। ''ਸੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਗਹਟ੍ਠਮ੍ਪਿ ਸਚੇ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਸੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਆਪਨ੍ਨੰ, ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇਯੇਵ◌ਾ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਚੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਸੁਣਾਤਿ, ਸੂਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਏਵ ਅਨਾਰੋਚੇਨ੍ਤੋਪੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ, ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਚ ਦੁਸ੍ਸੀਲਭਿਕ੍ਖੁ ''ਥੇਯਜਸੰਵ◌ਾਸਕੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ ''ਥੇਯਜਾਯ ਵ◌ੋ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਰਟ੍ਠਪਿਣ੍ਡੋ ਭੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੯੫) ਇਮਿਨਾ ਕਿਰ ਪਰਿਯਾਯੇਨਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਨੇਵ◌ਾਹ **"ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ। ''ਮਹਾਪੇਲ਼ਾਦੀਸੂ''ਤਿ ਏਤੇਨ ਗਿਹਿਸਨ੍ਤਕੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ।

ਸਯੰ ਸਾਮਣੇਰੋਵ ਕੂਟਵਸ੍ਸਾਨਿ ਗਣੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਥੇਯਜਸੰਵ◌ਾਸਕੋ ਪਨ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਪਿ, ਸੋ ਪਨ ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ **"ਸਯੰ ਸਾਮਣੇਰੋ**ਵ◌ਾ"ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਅਯੰ ਪਨ ਥੇਯਜਸੰਵ◌ਾਸਕੋ ਨਾਮ ਯਸ੍ਮਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਵ ਹੋਤਿ, ਨਾਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਥੇਯਜਸੰਵ◌ਾਸਕੋ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਅਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਇਮਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਪਣ੍ਡਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ''ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਾਲ਼ਿ ਠਪਿਤਾ, ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਭਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਏਕਾਦਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਨੇਸੰ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਰਹਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਅਪਿਚ ਅਨਿਟ੍ਠਦੋਸਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਤਥਾ ਏਵ ਪਾਲ਼ਿ ਠਪਿਤਾ। ਯਸ੍ਮਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਮਨੰ, ਸਙ੍ਘਭੇਦਨਞ੍ਚ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਹੋਤਿ, ਨਾਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਸੋ ਦੁਵ◌ਿਧੋਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਵ ਹੋਤਿ, ਨਾਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਅਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਤਿ ਤੇ ਉਭੋਪਿ ਅਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਤੀਸੁ ਪਨ ਥੇਯਜਸੰਵ◌ਾਸਕੇਸੁ ਸਾਮਣੇਰਾਲਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਲਿਙ੍ਗਤ੍ਥੇਨਕੋ, ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਲਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸੰਵ◌ਾਸਤ੍ਥੇਨਕੋ, ਉਭਯਤ੍ਥੇਨਕੋ ਚ। ਨ ਹਿ ਸਾਮਣੇਰਸੰਵ◌ਾਸੋ ਇਧ ਸੰਵ◌ਾਸੋ ਨਾਮ, ਤੇਨੇਵ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਭਿਕ੍ਖੁਵਸ੍ਸਗਣਨਾਦਿਕੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਕਿਰਿਯਭੇਦੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਸੰਵ◌ਾਸੋ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਯਥਾਵ◌ੁਡ੍ਢੰ ਵਨ੍ਦਨਸਾਦਿਯਨਾਸਨਪਟਿਬਾਹਨਾਨੰ ਸਾਮਣੇਰਸੰਵ◌ਾਸਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਨੇਵ◌ਾਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਥੇਯਜਸੰਵ◌ਾਸਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇਤਿਆਦਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਦਾਨਭੂਤੇ **ਪਸੂਰਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ** ਏਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਸਮਾਨਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ ਵ◌ਾਰਿਤਅਧਿਕਾਰਾਭਾਵ◌ਾ ਅਭਬ੍ਬਾ। ਇਧੇਵ ਥੇਯਜਸੰਵ◌ਾਸਕੇਨ ਵ◌ਿਨਾ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਥ ਖੋ ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋਪੀ''ਤਿ ਇਧੇਵ ਵਚਨੰ ਪਸੂਰਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਏਵ ਯਾਚਨਿਚ੍ਛਾਯ ਦਸ੍ਸਨੇਨ, ''ਸੋ ਆਗਤੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਮਤ੍ਤਪਟਿਸੇਧਨੇਨ ਚ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਨੁਮਤਿਦੋਸਪ੍ਪਸਙ੍ਗਭਯਾਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਸੰ ਲਿਙ੍ਗੇ ਆਦਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਗਹਿਤਾਯਪਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤਾਯਪਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕੋ ਹੋਤਿ, ਅਵਨ੍ਦਨੀਯਸ੍ਸੇਵ ਨਗ੍ਗਲਿਙ੍ਗਸ੍ਸ ਸੇਟ੍ਠਭਾਵ◌ੰ ਵ◌ਾ ਉਪਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਤ੍ਥ ''ਪਦਵ◌ਾਰੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ, ਆਜੀਵਕੋ ਭਵ◌ਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਸਮਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਗਤਤ੍ਤਾ ਨਗ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾ ਨ ਗਮਨੇਨਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਮਮ ਤਕ੍ਕੋ। **ਤਾਵ ਨੰ ਲਦ੍ਧਿ ਰਕ੍ਖਤਿ** ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ। **ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਕਥਿਤੋ**ਤਿ ਕਥੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ? ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਪ੍ਪਮਾਣਤੋਵ◌ਾਤਿ ਏਕੇ। ਨਿਦਾਨਵਸੇਨਾਤਿ ਏਕੇ। ਪਸੂਰਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਏਵ

ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾਵਚਨਤੋਤਿ ਏਕੇ। ਯਥਾਹ ''ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋ ਵਾ, ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਵਾ, ਪਕ੍ਖਸਙ੍ਕਨ੍ਤੋ ਵਾ''ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। **ਪਕ੍ਖਸਙ੍ਕਨ੍ਤੋ** ਵਾਤਿ ਸਾਮਣੇਰਨਾਸਨਾਵਤ੍ਥੂਸੁ ਅਭਾਵਤੋਤਿ ਏਕੇ। ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਤੋ ਪਕ੍ਖਸਙ੍ਕਨ੍ਤਭਯਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਤ੍ਥੰ ਪਰਿਵਾਸਪਞ੍ਞਾਪਨੇਨਾਤਿ ਏਕੇ । ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਤ੍ਥਮ੍ਪੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਚਾਰਿਤਤ੍ਤਾ, ਅਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਅਧਿਸੀਲਾਭਾਵਤੋ ਚ। ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੀਲਞ੍ਹਿ ਅਧਿਸੀਲੰ ਨਾਮ, ਤਞ੍ਚ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਚ ਪਰਿਵਾਸਵਤ੍ਤੇ ਅਧਿਸੀਲੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯਥਾਹ ''ਪੁਨ ਚਪਰੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ ਤਿਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਹੋਤਿ ਉਦ੍ਦੇਸੇ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਯ ਅਧਿਸੀਲੇ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੮੭)। ਅਪਿਚ ''ਸਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਾਤਿਯਾ ਸਾਕਿਯੋ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਪੁਬ੍ਬੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਸੋ ਆਗਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੮੭) ਏਤ੍ਥ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਮਤ੍ਤਪਰਿਦੀਪਨਤੋ। ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਮਤ੍ਤਪਰਿਦੀਪਨਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਵਾਸਦਾਨਸਿਦ੍ਧਿਤੋ। ਪਰਿਵਾਸਦਾਨਤ੍ਤਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਹੇਸਾ ਪਾਲ਼ਿ।

ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਕ੍ਕਨ੍ਤਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੧. **ਨਾਗਯੋਨਿਯਾ**ਤਿ ਨਾਗਯੋਨਿਤੋ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਗਜਾਤਿਹੇਤੂਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕਿਂਕਾਰਣਾ? ਅਭਿਕ੍ਖਣੰ ਸਕਜਾਤਿਯਾ ਮੇਥੁਨਪਟਿਸੇਵਨੇ, ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਨਿਦ੍ਦੋਕ੍ਕਮਨੇ ਚ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ।

ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮਾਤੁਘਾਤਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੨-੫. **ਅਪਵਾਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਕ੍ਖਲਨੰ, ਕਾਸਾਯਵਤ੍ਥਨਿਵਾਸਨੰ ਇਚ੍ਛਮਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤੇਨ। ਕੀਦਿਸੇਨ? ਵਧਕਚਿਤ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਲੋਹਿਤੁਪ੍ਪਾਦਨਵਸੇਨ ਦੁਟ੍ਠਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ, ਤੰ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰੰ।

ਮਾਤੁਘਾਤਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੬. ''ਯਦਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਲਿਙ੍ਗੇਨ ਏਤੰ ਨਾਮੰ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ।

ਉਭਤੋਬ੍ਯਞ੍ਜਨਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੭. ''ਕੇਚਿ 'ਕੁਪ੍ਪਤੀ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ 'ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਯੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ''ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਞ੍ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਮ੍ਮੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਪਞ੍ਚਮੋ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਅਕਮ੍ਮੰ ਨ ਚ ਕਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ੩੯੦) ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਡਕਾਦੀਨੰ ਗਣਪੂਰਣਭਾਵੇ ਏਵ ਕਮ੍ਮੰ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਨ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਵੁਤ੍ਤੰ, ਇਤਰਥਾ ''ਪਣ੍ਡਕੁਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਅਕਮ੍ਮੰ ਨ ਚ ਕਰਣੀਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾਯ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ ਸਿਯਾ। ਯਥਾ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਤ੍ਤਚੀਵਰਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨਕਾਲੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯੰ ''ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਅਸਨ੍ਤੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਕਤਾਯ ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਸਨ੍ਤੇਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਰੁਹਤਿ, ਏਵੰ ''ਅਯੰ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤੋ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਥੁੰ ਪਣ੍ਡਕੁਪਜ੍ਝਾਯਾਦਿੰ, ਅਸਨ੍ਤੰ ਵਾ, ਵਤ੍ਥੁੰ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਤਾਯਪਿ ਗਣਪੂਰਕਾਨਮਤ੍ਥਿਤਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਰੁਹਤੇਵ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਣ੍ਡਕੁਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ

ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ, ਸੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਸ੍ਸਾਭਾਵਾ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸਿਦ੍ਧੋਵ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਂ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਯੋ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਜਾਨਂ ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ...ਪੇ॰... ਸੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ’’ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੦੩)। ਤਥਾ ‘‘ਬ੍ਯਤ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਬਲੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੭੧) ਵਚਨਤੋ ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕਾਦਿਆਚਰਿਯੇਹਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯ ਕਤਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਨ ਰੁਹਤਿ ਤੇਸਂ ਅਭਿਕ੍ਖੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ ‘‘ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਰਿ॰ ੪੮੨) ਨਯੇਨ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਥਿਯਮਾਨਾਯ ‘‘ਸਤ੍ਤਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਤੋ ਵਾ ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਵਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਤੋ ਵਾ ਸੀਮਤੋ ਵਾ ਪਰਿਸਤੋ ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਤੋ ਵਾ ਆਚਰਿਯਤੋ ਵਾ’’ਤਿ ਅਕਥਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਪਰਿਸਤੋ ਵਾ’’ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਆਚਰਿਯਉਪਜ੍ਝਾਯਾਨਂ ਵਾ ਸਙ੍ਗਹੋ ਕਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ‘‘ਦ੍ਵਾਦਸਹਾਕਾਰੇਹਿ ਪਰਿਸਤੋ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** ਤੇਸਮਨਾਮਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ‘‘ਯਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਰੂਪੇਨ ਵੁਤ੍ਤਪਾਲਿਵਸੇਨੇਵ ਸਕ੍ਕਾ ਜਾਨਿਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਯਮੁਖਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸਂਖਿਤ੍ਤੋਤਿ ਅਯਮਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤਿਗਵੇਸਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ – ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਅਭੂਤਂ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਿਤ੍ਤਯਿਂਸੁ, ਉਦਾਹੁ ਮੁਸਾਵਾਦਭਯਾ ਤਾਨੇਵ ਪਦਾਨਿ ਨ ਸਾਵੇਸੁਨ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯਦਿ ਤਾਵ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਭਾਵਤ ਨ ਸਾਵੇਸੁਂ, ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਨ ਪਰਾਮਸਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਸਾਵੇਸੁਂ, ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਨੇਸਂ ਭਵਤੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਸਾਵੇਸੁਂਯੇਵ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਵਿਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਭਯਾ, ‘‘ਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤੀ’’ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ, ਨ ਮੁਸਾਵਾਦਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਮੁਸਾਵਾਦੇਨਾਪਿ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਉਭਯਦੋਸਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋ ਅਤ੍ਥੋ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਿ – ‘‘ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੁਪਸਮ੍ਪਦੁਪਜ੍ਝਾਯੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁਪਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਗ੍ਗਹਣਕ੍ਕਮੇਨ ਅਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ‘ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕ’ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾ ਇਧਾਪਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸੇਵ ਸਤੋ ਅਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ‘ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਚਰਿਯੇਨ ਪਨ ਗਹਿਤੋ ਤੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਉਪਜ੍ਝਾਯਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਤਬ੍ਬਂ, ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਕਾਰਣੇਨ ਕਾਯਸਾਮਗ੍ਗਿਂ ਅਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਛਨ੍ਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਤਿ, ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਾਦਿਸੇ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਮਨੁਯੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨੋ ਵਾ ਅਸਮਨੁਯੁਞ੍ਜਿਯਮਾਨੋ ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਦਾਨਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਵ ਸਾਮਣੇਰੋ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤਕੋ ਵਾ ਅਨ੍ਤਿਮਵਤ੍ਥੁਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਕੋ ਵਾ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਛਨ੍ਦਹਾਰਕਾਦਯੋ ਵਿਯ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞਸੀਮਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ‘ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਰੁਹਤੀ’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਵਿਨਯਧਰਪਞ੍ਚਮੇਨ ਗਣੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦ’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੫੯) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕੇਚਿ ‘ਵਿਨਯਧਰਪਞ੍ਚਮੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਸਨ੍ਨਿਹਿਤੇਨੇਵ ਭਵਿਤਬ੍ਬ’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ’’ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੋ ਚੇ ਪਾਠੋ ਪਮਾਣੋ ਮਜ੍ਝਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸਾਭਾਵਤੋ। ਅਸਨ੍ਨਿਹਿਤੇਪਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਰੁਹਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਕਸ੍ਮਾ? ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਂ ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਰਾਮਸਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਾਠੋਵ ਨੋ ਪਮਾਣਂ। ਨ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਅਸਨ੍ਨਿਹਿਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਰਾਮਸਨਂ ਅਰਹਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਪਰਾਮਸਨਂ ਵਿਯ ਪੁਗ੍ਗਲਪਰਾਮਸਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਙ੍ਘੇਨ ਗਣੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਤ੍ਤਾ। ਪਣ੍ਡਕਾਦਿਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦਨਕਾਲੇ ਅਵਿਦਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਪੋਰਾਣਾ।

ਅਪਤ੍ਤਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੮. **ਅਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਚਰਿਯੋ ‘‘ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ , ਕੇਵਲਂ ਅਤ੍ਥਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਤਪਦਨਿਹਾਰੇਨ ਵਾ ‘‘ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਸਾਵੇਤਿ। ਯਥਾ ਏਤਰਹਿ ਮਤਵਿਪ੍ਪਵੁਤ੍ਥਮਾਤਾਪਿਤਿਕੋਪਿ ‘‘ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋਸਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹੀ’’ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ‘‘ਆਮ ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਵਦਤਿ। ਕਿਂ ਬਹੁਨਾ, ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਾਰੋ – ‘‘ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵਿਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਨ ਤਾਵ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਜ੍ਝਾਯਕਾਦਿਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਵਜ੍ਜਨੀਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਣ੍ਡਕੁਪਜ੍ਝਾਯਾਦਿਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਤੇਰਸਨ੍ਤਰਾਯਪੁਚ੍ਛਾਯ ਅਦਸ੍ਸਨਤ੍ਤਾ

ਅਪਤ੍ਤਚੀਵਰਕਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ· ੬੯) ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਪਠਮਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ‘‘ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵਚਨਮੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਵਚਨਂ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨਾਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ।

ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੯. ਇਦਂ ਤਾਵ ਸਬ੍ਬਥਾ ਹੋਤੁ, ‘‘ਮੂਗਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤਿ, ਬਧਿਰਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਦਂ ਕਥਂ ਸਮ੍ਭਵਿਤੁਮਰਹਤਿ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਸਰਣਗਮਨੇਹਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ· ੩੪) ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ‘‘ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਏਵਂ ਵਦੇਹੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ…ਪੇ… ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਏਵਂ ਵਦੇਹੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮੂਗਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੁਂ। ‘‘ਏਵਂ ਵਦੇਹੀ’’ਤਿ ਤਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖਂ ਆਣਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ‘‘ਤਤਿਯਂ ਸਙ੍ਘਂ ਸਰਣਂ ਗਚ੍ਛਾਮੀ’’ਤਿ, ਸੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖੋ ਤਥਾ ਆਣਤ੍ਤੋ ਉਪਜ੍ਝਾਯਵਚਨਸ੍ਸ ਅਨੁ ਅਨੁ ਵਦਤੁ ਵਾ, ਮਾ ਵਾ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ‘‘ਕਾਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਵਾਚਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਕਾਯੇਨ ਵਾਚਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਿ, ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ। ਦਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ ਛਨ੍ਦੋ। ਦਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ। ਦਿਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ ਪਵਾਰਣਾ’’ਤਿ ਵਦਤਿ। ਤਦਨੁਮਾਨੇਨ ਵਾ ਕਾਯੇਨ ਤੇਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪੇਕ੍ਖੇਨ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੁਂ ਹੋਤਿ ਸਰਣਗਮਨਨ੍ਤਿ ਵਾ ਲੋਕੇਪਿ ਕਾਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਏਵਂ ਵਦਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਂ ਪਰਿਯਾਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮੂਗਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ‘‘ਮੂਗਂ ਕਥਂ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਪ੍ਪਸਾਦਸਮ੍ਭਵਤੋ ਕਾਯੇਨ ਪਹਾਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਮੁਦ੍ਦਾਯ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਸੁ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਂ ਬਹੁਨਾ, ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਾਰੋ – ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਧਿਕਾਰੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਲਾਪਂ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਪਣ੍ਡਕੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਵਸੇਨੇਵ ਅਭਿਲਾਪੋ ਕਤੋ। ਥੇਯ੍ਯਸਂਵਾਸਕਪਦੇ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸੋ ਨ ਕਤੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਵ ਤਤ੍ਥ ਕਤਾ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਭਿਲਾਪੇਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਤਦਨੁਭਾਵਤੋ। ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਵਾਰਿਤਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਵਾਰਿਤਾ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ। ਤਥਾ ਇਧ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਧਿਕਾਰੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਭਿਲਾਪਂ ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਲਾਪੋ ਕਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਾਮਂ ਸੋ ਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ, ਮੂਗਪਦੇ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਭਿਲਾਪੋਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਮੂਗਪਦਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਲਾਪੋਵ ਕਤੋ ਮਿਚ੍ਛਾਗਹਣਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ। ਕਥਂ? ‘‘ਮੂਗੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਓਸਾਰਣਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਓਸਾਰੇਤਿ, ਸੋਸਾਰਿਤੋ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ· ੩੯੬) ਵਚਨਤੋ ਮੂਗੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਸੋ ‘‘ਕੇਵਲਂ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਤਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਯ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ’’ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹੋ ਹੋਤਿ। ਤਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਸੋ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਵ ਹੋਤਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਕੋਚਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਇਮਂ ਸਮ੍ਮਾਗਾਹਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ ਭਗਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਪਿਚ ਤੇਸਂ ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦੀਨਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਸੁਪਬ੍ਬਜਿਤਭਾਵਦੀਪਨਤ੍ਥਂ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਾਵਾਸਙ੍ਕਾਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਲਾਪੋ ਕਤੋ। ਕਥਂ? ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ, ‘‘ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਸੁਪਬ੍ਬਜਿਤਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਾਭਾਵੇਨ ਚ ਤੇਸਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਾਵਪ੍ਪਸਙ੍ਕਾ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਯਥਾ ਪਸਙ੍ਕਾਭਵੇ, ਤਥਾ ਪਸਙ੍ਕਂ ਠਪੇਯ੍ਯ। **ਖਨ੍ਧਕੇ** ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਓਸਾਰਣਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਓਸਾਰੇਤਿ, ਸੋਸਾਰਿਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਭਗਵਾ ਨਿਵਾਰੇਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਪਨ ਨਯੇਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸੁਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਏਵਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਬ੍ਬੇਪੇਤੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਤਿ ਅਯਮਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਥਂ? ‘‘ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਨਾਸੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ, ਸੋ ਚ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤੋ’’ਤਿ ਵਾ ਤਨ੍ਤਿਯਾ ਠਪਿਤਾਯ ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ‘‘ਸੋਸਾਰਿਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕੇਵਲਂ ‘‘ਇਮੇ ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਯੋ

ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਚੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ, ਨਾਸੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵਾ ਅਨਿਟ੍ਠਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ – ''ਸੋ ਚ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ ਵਚਨਾਭਾਵਤੋ ਮੂਗਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਸਿਦ੍ਧਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਪਿ ਏਕਤੋਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯਮਨਿਟ੍ਠਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਕਥਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਲਾਪੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ ਸਮ੍ਮਾਗਾਹੇਨ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਯਥਾਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਅਤ੍ਥੇ ਗਹਿਤੇ ਯਥਾਪਞ੍ਞਤ੍ਤਦੁਕ੍ਕਟਾਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੋ ਅਪਰੋਪਿ ਅਨਿਟ੍ਠਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਥਂ? ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੂਗੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਸ੍ਸਾਵਿਪ੍ਪਕਤਾਯ। ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਹਿ ਪਠਮਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਮੂਗਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਪਰਿਯੋਸਾਨਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵਤੋ ਇਮਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਚ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਨ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯ। ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਵਸੇਨ ਪਨ ਅਤ੍ਥੇ ਗਹਿਤੇ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਕਮ੍ਮਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਤੋ। ਤੇਨੇਵ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਣ੍ਡਕੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ। ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ ਚੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਨੇਤਰਂ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਿਦ੍ਧਮੇਤਂ ''ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਭਿਲਾਪੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਚ ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਨ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ''ਤਿ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਸਾਮਣੇਰਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਨ ਕਾਯਪਯੋਗਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਕਾਯੇਨ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤੀਤਿਆਦਿਤ੍ਤਿਕਾਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਹੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

''ਅਪ੍ਪੇਵ ਸਸਕੋ ਕੋਚਿ, ਪਤਿਟ੍ਠੇਯ੍ਯ ਮਹਣ੍ਣਵੇ।
ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਚਤੁਗਮ੍ਭੀਰੇ, ਦੁਗ੍ਗਾਹੇ ਵਿਨਯਣ੍ਣਵੇ''ਤਿ॥

ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਜੁਗਤ੍ਤੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਨਿਦ੍ਦੋਸਤ੍ਥੇ, ਸੇਟ੍ਠਤ੍ਥੇ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮ-ਸਦ੍ਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦੋਸਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਜੁ ਗਤ੍ਤਂ ਯਸ੍ਸ ਸੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਜੁਗਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਅਥ ਵਾ ਕਾਮਭੋਗਿਤ੍ਤਾ ਦੇਵਿਨ੍ਦਾਦਯੋ ਉਪਮਾਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਿਯ ਉਜੁਗਤ੍ਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਜੁਗਤ੍ਤੋ। ਮਹਾਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਘਟੋ ਮਹਾਕੁਚ੍ਛਿਘਟੋ। ਤੇਨ ਸਮਾਨੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **"ਮਹਾਕੁਚ੍ਛਿਘਟਸਦਿਸੋ"**ਤਿ। **ਗਲਗਣ੍ਡੀ**ਤਿ ਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਮੇਵੇਤਨ੍ਤਿ ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਆਬਾਧੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠੋ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਕਿਲਾਸੋਪਿ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਸੋ ਏਵੇਕੋ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਪਞ੍ਚਹਿ ਆਬਾਧੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠੋ, **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਆਗਤਾ ਰਾਜਭਟਾਦਯੋ ਦਾਸਪਰਿਯੋਸਾਨਾ, **ਰਾਹੁਲਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ** ਆਗਤਾ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਚਾਤਿ ਦਸਪਿ ਜਨਾ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤਦਤ੍ਥਦੀਪਨਤ੍ਥਮੇਵ ਲਿਖਿਤਕਕਸਾਹਤਲਕ੍ਖਣਾਹਤੇ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ **ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਇਧ ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਹ। ਤੇਨੇਵ **ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਓਸਾਰਣਂ, ਤਞ੍ਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਓਸਾਰੇਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਸੋਸਾਰਿਤੋ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਦੋਸਾਰਿਤੋ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੯੬) ਇਮਸ੍ਸ ਵਿ**ਭਙ੍ਗੇ** ''ਪਞ੍ਚਹਿ ਆਬਾਧੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠਾ, ਰਾਜਭਟਾ, ਚੋਰਕਾਰਭੇਦਕਇਣਾਯਿਕਦਾਸਾ, ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਚਾ''ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਜਨਾ ਨ ਗਹਿਤਾ, ਨ ਚ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਇਮੇਪਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯੁਂ। ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਤਤ੍ਥ ਅਭਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ''ਸਙ੍ਘੋ ਓਸਾਰੇਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਦੋਸਾਰਿਤੋ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਵਿ**ਭਙ੍ਗੇ** ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਪਣ੍ਡਕਾਦਯੋ ਵਿਯ, ਨ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਉਭਯਤ੍ਥ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਚਿਮੇ ਅਨੁਭਯਾ ਭਵਿਤੁਮਰਹਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਵੁਤ੍ਤਾਨਮੇਵ ਦਸਨ੍ਨਂ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥਂ ਪੁਨ ਲਿਖਿਤਕਾਦਯੋ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ। ਅਥ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਤੇ ਇਧ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ? ਇਣਾਯਿਕਦਾਸਾਨਂ ਸੋਸਾਰਿਤਭਾਵੇਪਿ ਇਣਾਯਿਕਦਾਸਾ ਸਾਮਿਕਾਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਤਦਧੀਨਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਤੇਨੇਵ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਲਾਤੋਪਿ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿ। ਯੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚੋਰੋ ਕਤਕਮ੍ਮੋ ਪਬ੍ਬਜਤਿ, ਰਾਜਭਟੋ ਵਾ ਸਚੇ ਕਤਦੋਸੋ, ਇਣਾਯਿਕਗ੍ਗਹਣੇਨੇਵ ਗਹਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਥ ਵਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਇਣਾਯਿਕਦਾਸਾਨਂ ''ਸੋਸਾਰਿਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਰਹੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਸਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਦੇਸਨਾ ਉਪਰਿ ਆਰੋਹਤਿ, ਨ ਹੇਟ੍ਠਾਤਿ ਦੀਪਨਤੋ। ਲਿਖਿਤਕੋ ''ਸੋਸਾਰਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੇਸਨ੍ਤਰਂ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਥਾਕਾਰਭੇਦਕਾਦਯੋਪੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਭਗਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੇਸਨਾਕੁਸਲਤਾਯ ਪੁਬ੍ਬੇ ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਦਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੁਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ, ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਵਚਨੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਵੇਮਤ੍ਤਤਞ੍ਚ ਦੇਸਨਾਯ ਕੋਵਿਦਾਨਂ ਦੀਪਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਹੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

''ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਂ ਵਚਨੇਨ ਵਤ੍ਵਾ, ਅਯੁਤ੍ਤਮਿਟ੍ਠਂ ਨਯਦੇਸਨਾਯ।
ਸਨ੍ਨੀਪਯਨ੍ਤਂ ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਵਾਕ੍ਯਂ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਚਿਤ੍ਤਂਵ ਕਰੋਤਿਪੀ''ਤਿ॥

ਏਤ੍ਥਾਹ – **ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਉਭਯਤ੍ਥ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਭਯੋ ਸਿਯਾਤਿ? ਨ ਸਿਯਾ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵ। ਯਦਿ ਹਿ ਤਤਿਯਾਯ ਕੋਟਿਯਾ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਸਾ ਅਵਸ੍ਸਂ ਭਗਵਤਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਸੋ ਅਨੁਭਯੋ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਕਤਰਂ ਪਕ੍ਖਂ ਭਜਤੀਤਿ? ਦੋਸਾਰਿਤਪਕ੍ਖਂ ਭਜਤਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ? ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। **ਉਪਨਾਹਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਨ ਬਨ੍ਧਨਂ ਕਤ੍ਵਾ। ''ਨਾਨਾਵਿਧੇਹਿ ਓਸਧੇਹਿ ਪਾਦਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਆਵਾਟਕੇ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਧਾਨਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਕਪ੍ਪਸੀਸੋ ਵਾ ਹਤ੍ਥੀ ਵਿਯ। **ਗੋਭਤ੍ਤਨਾਲ਼ਿਕਾ** ਨਾਮ ਗੁਨ੍ਨਂ ਭਤ੍ਤਪਾਨਤ੍ਥਂ ਕਤਨਾਲ਼ਿਕਾ। **ਉਪਕ੍ਕਮੁਖੋ** ਨਾਮ ਕੁਧਿਤਮੁਖੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, **ਵਾਤਣ੍ਡਿਕੋ** ਨਾਮ ਅਣ੍ਡਕੇਸੁ ਵੁਡ੍ਢਿਰੋਗੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਵਿਕਟੋ** ਨਾਮ ਤਿਰਿਯਂ ਗਮਨਕਪਾਦੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **"ਗੁਣਿ ਕੁਣੀ"**ਤਿ ਦੁਵਿਧੋ ਕਿਰ ਪਾਠੋ। **ਯੇਸਞ੍ਚ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ, ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪਿ ਤੇਸਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ**ਵਾਤਿਆਦਿ ਯਸ੍ਮਾ ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਯੋ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਵਸੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਏਵ ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ।

ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਲਜ੍ਜੀਨਿਸ੍ਸਯਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੦. ''ਨ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਲਜ੍ਜੀਨਂ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਲਜ੍ਜੀਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ, ਸਾਮਣੇਰੇਹਿ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਧਮ੍ਮਾਮਿਸਪਰਿਭੋਗਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਭਾਵੇ ਭਾਵਤੋ ਤੇਸਂ। ਯਥਾਹ ''ਆਚਰਿਯੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਸਙ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਉਦ੍ਦੇਸੇਨ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਯ ਓਵਾਦੇਨ ਅਨੁਸਾਸਨਿਯਾ''ਤਿਆਦਿ (ਮਹਾਵ॰ ੭੯) ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸਪਿ ਨਿਸ੍ਸਯਪ੍ਪਣਾਮਨਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਸੋਪਿ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਚੇ ਅਲਜ੍ਜੀ ਹੋਤਿ, ਨ ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਮਾਨਭਾਗੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਭਾਗੋ। ਤਸ੍ਸਭਾਵੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਭਾਗਤਾ। ਤਂ **ਭਿਕ੍ਖੁਸਭਾਗਤਂ**। ਯਾਵ ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਵਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਭਾਗਤਂ। ਕਿਂ ਤਂ? ਲਜ੍ਜਿਭਾਵਂ। **"ਸਤ੍ਤਾਹਂ…ਪੇ॰… ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ"**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਤ੍ਤਾਹਮਤ੍ਤਂ ਵਸਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਿਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸਭਾਗਤਾਜਾਨਨੇਨਾਤਿ ਜਾਨਨੇ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਸਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਭਾਗਤਂ ਪਨ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਸ੍ਵੇਵ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਿਂ ਮੇ ਨਿਸ੍ਸਯਾਰੋਚਨੇਨਾ''ਤਿ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ''ਪੁਰੇ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਭੋਗੇਨ ਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚੇ ਅਰੁਣੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਗਮਿਕਾਦਿਨਿਸ੍ਸਯਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੧. **"ਅਦ੍ਧਾਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਨਿਸ੍ਸਯਂ ਅਲਭਮਾਨੇਨ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੇਨ** ਵਤ੍ਥੁ"ਨ੍ਤਿ ਅਵਸ੍ਸਕਾਲੇਯੇਵ ਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਸ੍ਸ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ**ਯੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਅਪ੍ਪਮਾਣਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਾਦਿਵਸੇਨ ਅਦ੍ਧਾਨਗਮਨਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਸ੍ਸਕਾਲਗਮਨਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ। **ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ…ਪੇ॰… ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਯਦਾਯਕਾਭਾਵੇਯੇਵ। **"ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ"**ਤਿ ਪਾਠਾਨੁਰੂਪਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਯਦਾ ਪਤਿਰੂਪੋ ਨਿਸ੍ਸਯਦਾਯਕੋ ਆਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਅਯਂ ਵਿਧਿ ਅਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਏਵਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ''ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇ ਪਨ ਕਸ੍ਸਚਿ ਆਗਮਨਾਭਾਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਚੇ ਸੋ ਜਲਪਟ੍ਟਨੇ ਵਾ ਥਲਪਟ੍ਟਨੇ ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੋ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਆਸਨ੍ਨਾਯ ਗਨ੍ਤੁਕਾਮੋ ਸੁਣਾਤਿ ''ਅਸੁਕੋ ਮਹਾਥੇਰੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ, ਤਂ ਚੇ ਆਗਮੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਆਗਮੇਨੁਸ੍ਸੇਵ ਚੇ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸੋ ਹੋਤਿ, ਹੋਤੁ, ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਤਤ੍ਥ, ਯਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਯਦਾਯਕਂ ਲਭਤੀਤਿ। ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕਾਭਾਵੇਨ ਚੇ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਗੇਵ ਨਿਸ੍ਸਯਦਾਯਕਾਭਾਵੇਨ। ਸਚੇ ਸੋ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਜੀਵਿਤਨ੍ਤਰਾਯਂ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਨ੍ਤਰਾਯਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਕੇ।

੧੨੨. ''ਨਾਹਂ ਉਸ੍ਸਹਾਮਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਗਹੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਆਯਸ੍ਮਤੋਤਿ ਲਕ੍ਖਣਤੋ ਆਹ। ''ਗੋਤ੍ਤੇਨਾਪੀ'ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯੇਨ ਵੋਹਾਰੇਨ ਵੋਹਰਿਯਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਕੋ ਨਾਮੋ ਤੇ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ'ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੇਨਾਪਿ ਗੋਤ੍ਤਮੇਵ ਨਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਸੁ ਨਾਮੇਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਨਾਮੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਕਸ੍ਸ ਬਹੂਨਿ ਨਾਮਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਏਕਂ ਨਾਮਂ ਞਤ੍ਤਿਯਾ, ਏਕਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਯ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਅਤ੍ਥਤੋ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਤੋ ਚ ਅਭਿਨ੍ਨਾਹਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਕੇਵਲਂ ''ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਸਾਵੇਤਿ, ''ਸਾਵਨਂ ਹਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨਾਮਸ੍ਸ ਅਹਾਪਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ। ਸਚੇ ਕਤ੍ਥਚਿ ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ''ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਸਾਵੇਤਿ, ਪਾਠਾਨੁਰੂਪਤ੍ਤਾ ਖੇਤ੍ਤਮੇਵ ਓਤਿਣ੍ਣਨ੍ਤਿਪਿ ਏਕੇ। ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਭੇਦਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਤਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਸਚੇ ਪਨ ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨੇਪਿ ਤਥੇਵ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ ਭਗਵਤਾ ਦਿਨ੍ਨਲਕ੍ਖਣਾਨੁਰੂਪਤ੍ਤਾ। ਲਕ੍ਖਣਵਿਰੋਧਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਪਯੋਗਾਨੁਰੂਪਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਤਥਾ, ਇਧ ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਯੋਗੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਵਿਪਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਨਂ ਵਿਰੋਧਤੋ। ਨ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬਂ, ਸਾਵਨਾਹਾਪਨਾ ਏਵ ਹਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਤਦਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨੇ ਆਗਤਾਤਿ ਅਞ੍ਞਪਦੇਸੁ ਸਾਵਨੇਸੁ ਪਰਿਹਾਰੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਆਚਿਣ੍ਣਕਪ੍ਪਵਿਰੋਧਤੋ। ਸੋਪਿ ਕਿਂਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਪਮਾਣਂ ਆਚਰਿਯੁਗ੍ਗਹਸ੍ਸ ਪਮਾਣਤ੍ਤਾ।

੧੨੩. **ਦ੍ਵੇ ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਤਾਵ ਏਵਂ ਲਿਖਿਤਂ ''ਏਕਤੋ ਪਵਤ੍ਤਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ''। **ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਨਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯਂ ਏਕਾਚਰਿਯਂ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਕਿਰਿਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਤਞ੍ਚ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਕਿਰਿਯਂ ਏਕੇਨੁਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਨਾਨਾਚਰਿਯੇਹਿ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯੇਹਿ ਏਕੇਨਾਚਰਿਯੇਨ ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ**ਪਿ ਤਥੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ''ਤਿਣ੍ਣਂ ਉਦ੍ਧਂ ਨ ਕੇਨਚਿ ਆਕਾਰੇਨ ਏਕਤੋ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਹਿ ਸਙ੍ਘੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਥਂ? ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਅਤਿਰੇਕਾ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਾ ਸਙ੍ਘਵੋਹਾਰਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਕੇਵਲਂ ਭਗਵਤਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ''ਤਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ**ਪਿ ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ ਬਹੁਧਾ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਤਥਾ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿ। ਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇ ਮਤਿਭੇਦੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਯਾ ਪਨੇਸਾ ਉਭੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾ, ਉਭਿਨ੍ਨਮੇਕੁਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਏਕਾਚਰਿਯੋ, ਏਕਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ, ਏਕੋ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਏਕੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋਤਿ ਪਰਿਵਾਰਕਥਾ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਚੇ ਆਚਰਿਯੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ, ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਾਨਂ ਏਕਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਏਕੇਨੁਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਸਾਵੇਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਤਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਸਿਥਿਲਧਨਿਤਾਦਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਲਕ੍ਖਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਦੋਸਾਦੀਸੁ ਪਤਨਤੋ । ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਕਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ''ਤਯੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾ , ਤਿਣ੍ਣਮੇਕੁਪਜ੍ਝਾਯੋ, ਏਕਾਚਰਿਯੋ, ਏਕਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ, ਦ੍ਵੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਏਕੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਕ੍ਕਾ ਤੀਸੁ ਆਕਾਸਟ੍ਠਮਪਨੇਤ੍ਵਾ ਸੀਮਟ੍ਠਾਨਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮਨੁਰੂਪਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ, ਤਮਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਂ ਨਿਵਾਰੇਤੁਂ ''ਉਭੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਵਚਨੇਨ ਵਤ੍ਥੁਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਪਰਿਸਾਯ ਪਧਾਨਤ੍ਤਾ, ਆਚਰਿਯੁਪਜ੍ਝਾਯਵਚਨੇਨ ਪਰਿਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਸੀਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਏਵੇਕਾ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਤਤੋ ਵਿਪਤ੍ਤਿ ਜਾਤਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਨਂ ਨਾਨਾਕ੍ਖਣਿਕਤ੍ਤਾ। ਏਕਕ੍ਖਣਭਾਵੇ ਸਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਵਾ ਸਿਯਾ ਵਿਪਤ੍ਤਿ ਵਾ, ਨ ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਵਿਪਤ੍ਤੀਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਦਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨਦੋਸਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਵਚਨਂ ਉਭੋਪਿ ਚੇਤੇ ਸੀਮਗਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਏਕਤੋ ਕਮ੍ਮਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦੀਪਨਤੋ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਏਕਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਂ ਏਕੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਏਕੇਨਾਚਰਿਯੇਨ

ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਾਧੇਤਿ। ਦ੍ਵਿੰਨ੍ਨੰ, ਤਿਣ੍ਣਞ੍ਚ ਏਕਤੋ ਸਸਮਨੁਭਾਸਨਾ ਚ **ਪਾਲ਼ਿਯੰ**ਯੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਾ, ਤਞ੍ਚ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ** ਨਾਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਨ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ, ਤੰ ਧਮ੍ਮਤਾਯ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ।

ਅਯਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਧਮ੍ਮਤਾ – ਯਦਿਦੰ ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਵਚਨਨਾਨਤ੍ਤਮਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਗਰੁਕੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਦੂਤੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਦਯੋ ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਚੇਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਨਾਨਤ੍ਤੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨਾਨਤ੍ਤੇ ਸਤਿਪਿ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵਿੰਨ੍ਨੰ, ਬਹੂਨੰ ਵਾ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮਵਾਚਾਨੁਸਾਰੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ ਅਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ ਹਿ ਲਹੁਕੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਵਤ੍ਵਾ ਗਰੁਕੇਸੁ ਅਵਚਨੰ ਧਮ੍ਮਤਾਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ ਪਨ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਏਵੰ ਪਪਞ੍ਚਿਤੰ **ਦ੍ਵੇ ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਏਕਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ। ''ਏਕੇਨ'' ਇਤਿ ਪਾਠੇ, ਏਕੇਨ ਆਚਰਿਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ''ਏਕੇਨ ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਆਚਰਿਯੇਹੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਏਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕੇਨਾਚਰਿਯੇਨ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤਬ੍ਬਾ। ''ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਤੀਹਿ ਵਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ। **ਨਾਨਾਚਰਿਯਾ ਨਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਏਕੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚੇ? ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਥੰ? ਏਕੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ ਪਾਕਟਤ੍ਤਾ ਲੀਨਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਏਕਤੋ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇ''ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਜੁਕਤ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਏਕੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੰ ਏਕਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨੰ, ਏਕੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਹਿ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵਿਗ੍ਗਹੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨਾਨਾਚਰਿਯੇਹਿ ਨਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯਾ ਨ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਏਕੇਨ ਉਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਏਕਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੰ, ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਨਾਨੁਪਜ੍ਝਾਯੇਨ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ? ''ਏਕੋ ਆਚਰਿਯੋ, ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਤਯੋ ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਪੇਕ੍ਖਾ ਦ੍ਵਿੰਨ੍ਨੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਨੰ ਨ ਤ੍ਵੇਵ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਕਿਰ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਅਪਰਸ੍ਮਿੰ ਪਨ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਏਕੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨੇਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹਸ੍ਸ ਪਾਕਟਤ੍ਤਾ ਤੰ ਪਕਾਸੇਤੁੰ 'ਏਕੇਨਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਵਸ੍ਸੰ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਜਾਨਨ੍ਤਿ। ਤੰਪਾਕਟਤ੍ਤਾ ਚੇ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਏਕੇਨਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਿਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਵਿਵਾਦੋ ਪਨ ਹੋਤਿ ਅਲਦ੍ਧਲੇਸਤ੍ਤਾ, ਜਾਨਿਤੁਞ੍ਚ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, 'ਏਕੇਨਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਏਵੰ ਏਤ੍ਥ ਅਨੇਕੇ ਆਚਰਿਯਾ ਚ ਤਕ੍ਕਿਕਾ ਚ ਅਨੇਕਧਾ ਪਪਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਗਰੁਕੁਲੰ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਵੰਸਾਨੁਗਤੋਵ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇ ਮਤਿਭੇਦੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਵਿਧਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੫. ਕੁਟ੍ਠੰ ਗਣ੍ਡੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੁਟ੍ਠਾਦਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਦਯੋਪਿ ਗਹਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਪੋਰਾਣਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਮਨੁਸ੍ਸੋਸਿ ਪੁਰਿਸੋਸੀ''ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਭਬ੍ਬਾਭਬ੍ਬਪੁਗ੍ਗਲਪਰਿਵਜ੍ਜਨੰ ਕਰੋਤਿ। ''ਭੁਜਿਸ੍ਸੋਸਿ ਅਣਣੋਸੀ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਹਤ੍ਥਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਧਿਕਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਦੁਤਿਯੰ ਵਿਕਪ੍ਪੰ ਉਪਥਮ੍ਭੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਣਣੋਸਿ ਭੁਜਿਸ੍ਸੋਸੀ''ਤਿ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਅਵਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵਚਨੇਨ ਭੁਜਿਸ੍ਸੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਰਞ੍ਞੋ ਭਤ੍ਤਵੇਤਨਵਸੇਨ ਭਟੋ। ਰਾਜਾਧੀਨਤ੍ਤਾ ਪਨ ਸੋ ਰਾਜਭਟਪਕ੍ਖੰ ਭਜਤੀਤਿ ਤਬ੍ਬਿਪਕ੍ਖਭਾਵਪੁਚ੍ਛਨਤ੍ਥੰ **“ਨਸਿ ਰਾਜਭਟੋ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਞ੍ਚਹਿ ਆਬਾਧੇਹਿ ਫੁਟ੍ਠਾਨੰ ਗਹਣੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਗਹਣੇ ਸਿਦ੍ਧੇ ਇਤਰੇ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਅਥ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯੁੰ।

ਚਤ੍ਤਾਰੋਨਿਸ੍ਸਯਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੮-੯. “ਤਾਵਦੇਵ ਛਾਯਾ ਮੇਤਬ੍ਬਾ”ਤਿਆਦਿ ''ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਾਦੇ ਵਨ੍ਦਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਥੇਰਾਥੇਰਭਾਵਜਾਨਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਚਿਰੇਨ ਅਗਮਾਸੀ''ਤਿ ਕਿਰ ਪੋਰਾਣਪਾਠੋ, ਚਿਰੰ ਅਕਾਸੀਤਿ ਚਤ੍ਥਿ।

੧੩੦. **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭੋਗੇ ਸਂਵਾਸੇ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਭੋਗਸਂਵਾਸਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਪਤ੍ਤਿ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਾ, ਤਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਥਂ ਪਵ੍ਵਾਯਤੀਤਿ? ਸਂਵਾਸਗ੍ਗਹਣੇ। ਅਲਜ੍ਜਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਭੋਗਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਪਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਏਵ, ਨ ਸਂਵਾਸਪਚ੍ਚਯਾ। ਨ ਹਿ ਅਲਜ੍ਜਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਂਵਾਸੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ। ਸਂਵਾਸੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਹਸੇਯ੍ਯਪ੍ਪਹੋਨਕੇ ਆਵਾਸੇ ਸਹਵਾਸੋ, ਨ ''ਪਾਰਾਜਿਕੋ ਹੋਤਿ ਅਸਂਵਾਸੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਸਂਵਾਸੋ। ਅਯਂ ਸਂਵਾਸੋ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਲਜ੍ਜਿਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਚ੍ਚੋ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਭੋਗਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤੋਵੇਤਰੋ । ਇਦਂ ਪਨ ''ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਵਿਬ੍ਭਮੀ''ਤਿਆਦਿਸੁਤ੍ਤਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਾਨੁਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਦੀਪਨਸਾਮਵ੍ਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਵ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕ੍ਕਮਤੋਵ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤਿ, ਨ ਵਿਬ੍ਭਮੇਨ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੁਮਸੋ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਮ੍ਪਿ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਵਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦੇਸੇਤ੍ਵਾਵ ਸੁਜ੍ਝਤਿ, ਨ ਅਵ੍ਵਥਾਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਿਕ੍ਕਮਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਅਸਾਧਾਰਣਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨਪਚ੍ਚਯਾ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਚੇ ਪਕਤਿਲਿਙ੍ਗਮੇਵੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਤਾਵ, ਵਿਬ੍ਭਮਿਤ੍ਵਾ ਆਗਤੇਪਿ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਨ ਵੁਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ ਲਿਙ੍ਗਨ੍ਤਰਪਾਤੁਭਾਵਾ। ਨ ਵਿਬ੍ਭਮੇਨ ਕਮ੍ਮਾਸੁਜ੍ਝਨਤੋ। ਨ ਕਮ੍ਮਾਸੁਜ੍ਝਨੇ ਪੁਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਨ ਚ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿ, ਨ ਚ ਕਮ੍ਮਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿ। ਵਿਬ੍ਭਮੇਨ ਚ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਭਾਵੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕੋਪੇਤਿ ਧਮ੍ਮਿਸ੍ਸਰੇਨ ਆਹਚ੍ਚ ਭਾਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਤੇਨੇਵ ''ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਅਨਾਗਤਵਚਨਂ ਕਤਂ। ਤਾਦਿਸੋ ਪਨ ਗਹਟ੍ਠੋ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਪਾਰਿਵਾਸਿਕੋ ਵਿਯ ਪਕਤਤ੍ਤਭੂਮਿਯਂ ਵਿਬ੍ਭਮਾਦਿਨਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਪਕਤਿਯਂਯੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਸ੍ਸਪਿ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮਿਦਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੋ ਪਨ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤਲਿਙ੍ਗੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਕਤਿਲਿਙ੍ਗੇ ਠਿਤਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਪੁਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ''ਪਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ। ''ਆਮ ਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਓਸਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਦੇਸੇਹੀ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇਨ ਵੁਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਮੋ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ''ਪਟਿਕਮ੍ਮਂ ਕਿਂ ਤੇ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ, ''ਆਮ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਓਸਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ''ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਮੇ ਪਟਿਕਮ੍ਮਂ ਨ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਨ ਓਸਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਕੇ। ਅਸਾਧਾਰਣਾਪਤ੍ਤਿਮ੍ਹਿ ਇਦਂ ਵਿਧਾਨਂ, ਨ ਸਾਧਾਰਣਾਯ। ਤਤ੍ਥ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤਨੇਨੇਵ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਮ੍ਮੋਤਿ ਏਕੇ। ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਅਲਜ੍ਜਿਪਰਿਭੋਗੋ ਸਹਤ੍ਥਦਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬੋ, 'ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਪੂਰਕਾਦਯੋ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਅਲਜ੍ਜਿਸ੍ਸ ਸਹਤ੍ਥਾ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾਨਂ ਵਾਦੋ ਪਟਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬੋ। ਕਥਂ? ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਸਹਤ੍ਥਾ ਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਨੁਸਾਰੇਨ। ਦਾਪੇਤੁਂ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤੇਵਾਤਿ ਚ। ਕਿਵ੍ਚਾਪਿ ਅਲਜ੍ਜਿਪਰਿਭੋਗਵਸੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਥ ਖੋ ਅਯਂ ਅਲਜ੍ਜੀ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਨਿਰਾਪਤ੍ਤਿਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ 'ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭੋਗੇ ਸਂਵਾਸੇ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਥਂ ਪਵ੍ਵਾਯਤੀਤਿ? ਵਿਵ੍ਵੇਯ੍ਯੋ ਅਤ੍ਥਤੋ ਉਚ੍ਛੁਰਸਕਸਟਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਯਾਵਜੀਵਿਕਤ੍ਤਾ 'ਵਟ੍ਟਤਿ ਵਿਕਾਲੇ ਉਚ੍ਛੁਂ ਖਾਦਿਤੁ'ਨ੍ਤਿ ਸਵ੍ਵਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਤਥਾਸਵ੍ਵਿਤਾਯ। ਯੋ ਵਾ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨਭਾਵਂ ਪਟਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ 'ਨ ਪਟਿਕਰੋਮੀ'ਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਸਤਿ, ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ –

> 'ਸਵ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਰਿਗੂਹਤਿ।
> ਅਗਤਿਗਮਨਵ੍ਚ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਦਿਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਲਜ੍ਜੀਪੁਗ੍ਗਲੋ'ਤਿ॥ (ਪਰਿ॰ ੩੫੯) –

ਵੁਤ੍ਤਲਕ੍ਖਣੇ ਅਪਤਨਤੋ ਅਲਜ੍ਜਿਨੋ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਯੋ ਆਪਤ੍ਤਿਦੇਸਨਪਟਿਕਮ੍ਮਾਨਿ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਭੋਗਾਦਿਕਰਣੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ'ਤਿ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੇਨ, ਇਤਰੇਨਪਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਿਵ੍ਚਾਪਿ ਰੂਪਿਯਸਂਵੋਹਾਰੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਕਯਵਿਕ੍ਕਯੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿਯੇਵਾਤਿ ਨਯੋ ਦਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਪਵ੍ਚਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਨਯੋ ਚ। ਏਵਂ ਸਾਪਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਚ ਵਚਨਤੋ ਇਧ ਤਥਾ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਸਹ ਅਲਜ੍ਜਿਪਰਿਭੋਗੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਭਜਾਪਿਯਮਾਨੇ ਪਨ ਅਲਜ੍ਜਿਪਕ੍ਖਂ ਭਜਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾਪਿ ਉਪਾਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਤਂ ਤਂ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਪਰੇ। ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ਏਵਂ ਨ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਸਚਾਹਂ ਨ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਦਤਿ, ਨ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਉਪ੍ਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ

ਸਿਦ੍ਧਂ, ਤੇਨੇਵ ਆਚਰਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦੇਸਾਪੇਤ੍ਵਾਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਨਂ ਕਾਰਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭੋਗੇ ਸਂਵਾਸੇਤਿ ਇਦਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਪਨ੍ਨਂ ਸਨ੍ਤਿਂ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ ਆਸਙ੍ਕਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਾਤਿ ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚ ਏਕੇ। **"ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਸੀ"**ਤਿ ਗਹਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਦੇਸੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਨਾਗਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **"ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਸੀ"**ਤਿ ਪਰਿਵਾਸਾਦਿਨਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੇਨ ''ਪਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, **ਓਸਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਬ੍ਭਾਨਵਸੇਨ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਨ ਕਾਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ ''ਪਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਟਿਜਾਨਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਕਤ੍ਥਾਪਿ ਪੁਨ ਨ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਏਤੇਨ ਸਹ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਰੂਪੇਨ ਸਂਵਾਸੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ, ਅਲਜ੍ਜਿਭਾਵੇਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਓਸਾਰਣਂ ਨਾਮ ਸਮਾਨਕਮ੍ਮਾਦਿਨਾ ਕਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭੋਗੇ**ਤਿ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੇਨ ਸਮ੍ਭੋਗੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਗਹਟ੍ਠਭਾਵੇਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਤੇਨੇਵ ''ਅਲਬ੍ਭਮਾਨਾਯ ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਾਨਿ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋਤਿ ਕੇਚਿ। ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਵਾਰੇਸੁ ਕਮ੍ਮਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਵਿਧਾਨਂ ਤੇਯੇਵ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ਯੁਤ੍ਤਮਯੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ।

ਯੋ ਖਨ੍ਧਕਂ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਨਾਮਧੇਯ੍ਯਂ,
ਨਾਨਾਨਯਂ ਸਾਸਨਮੂਲਭੂਤਂ।
ਞਤ੍ਵਾ ਪਕਾਸੇਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ,
ਤਸ੍ਸਾਧਿਪਚ੍ਚਂ ਮੁਨਿਸਾਸਨਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ॥

ਮਹਾਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਨੁਜਾਨਨਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੨-੩. **ਤੇਨ ਸਮਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਵਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੇ ਧੁਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂਯੇਵ ਵਿਸੁਂ ਉਪੋਸਥਕਰਣਂ ਅਨੁਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸਮਯੇਨ। ਕੋ ਪਨ ਸੋਤਿ? ਮਜ੍ਝਿਮਬੋਧਿਯਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਪ੍ਪਹੋਨਕਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਾਨਕਾਲੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਤਾਨਿ ਨੇਸਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ। **"ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦਾਨੁਦ੍ਦੇਸਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੁਕਾਮਤਾਯ ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਉਦ੍ਦੇਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਇਮਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ ਇਦਾਨਿ ''ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਇਦਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਘੁਪੋਸਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੩੪. ''ਯਨ੍ਨੂਨ ਅਯ੍ਯਾਪਿ...ਪੇ॰... ਸਨ੍ਨਿਪਤੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਬਹੂਨਂ ਅਧਿਕਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਵਿਨਯਂ ਆਗਮ੍ਮ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਾਮਿ, ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਗਾਰਵਯੁਤ੍ਤਵਚਨਾਰਹਤਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ **"ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ"**ਤਿ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਯਂ ਚੇ ਥੇਰੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ? ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੋ ਅਬ੍ਯਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਦੁਲ੍ਲਭੋ। ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪਯੋਗਨਿਦਸ੍ਸਨੇ ਚ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ'' ਇਚ੍ਚੇਵ ਭਗਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਚੇ? ਏਵਮੇਤਂ ਤਥਾ ਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਸਙ੍ਘਂ ਉਪਾਦਾਯ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੇਨਾਪਿ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ, ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੇ ਚ ਥੇਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਅਹਂ, ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਪਯੋਗਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ। **"ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲ"**ਨ੍ਤਿ ਪਰਤੋ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੇ ਉਪੋਸਥਕਰਣਨ੍ਤਰਾਯੇ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ। ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਬਹੁਵਿਧਤ੍ਤਾ ਸਰੂਪਤੋ ਵਤ੍ਤੁਂ **"ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਞਤ੍ਤਿਂ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਤੋ ਏਵ ਹਿ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ। ਨ, ਤਤਿਯਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮੇਹਿ ਅਸਦਿਸਤ੍ਤਾ। ਨ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਚਤੁਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ''ਤਿ

ਆਰਭੀਯਤੀਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯੇਹਿ ਅਸਦਿਸਤ੍ਤਾ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਮਾਹੋਤੂਤਿ ਚੇ? ਨ, ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਥਾਪਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ ਏਕਚ੍ਚਂ ਅਪਲੋਕਨਵਸੇਨਪਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਅਞ੍ਞਥਾ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ਇਦਮੇਵ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ ਞਾਪਕਂ।

‘‘ਕਿਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਨ ਞਤ੍ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਞ੍ਹਿ ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਪੁਰੇਤਰਮੇਵ ਕਰੀਯਤੀਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ, ਕਿਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ, ਯਦਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾਤਿ? ਤਥਾਪਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਹਿ ਤਂ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤੋਕਰੀਯਤੀਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਯਥਾਗਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ, ਪਰਪਦਾਪੇਕ੍ਖਤਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਦਂ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘੋ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਠਪਨਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖੇਤ੍ਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨਾਸਨੋਦਕਪਦੀਪਕਰਣੇ ਆਪਤ੍ਤਿਮੋਕ੍ਖੋ ਹੋਤਿ। ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਕਰਣਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ, ਨ ਸਾ ਕਮ੍ਮਪਰਿਯੋਸਾਨਾਪੇਕ੍ਖਾ ਏਤ੍ਥਾਗਤਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦਾਪਤ੍ਤਿ ਵਿਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ‘‘ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਆਰੋਚੇਥਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਪਠਮਂਯੇਵ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯਂ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਂ ਸਰਾਪੇਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਕਤਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਅਕਤਂ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚਯੋ, ਤੇਨੇਵ ਉਭਯਾਪੇਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ‘‘ਕਤਂ ਨ ਕਤ’’ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ **‘‘ਕਿਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚ’’** ਮਿਚ੍ਚੇਵਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਅਕਤਪਕ੍ਖੇ ਤਾਵ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਆਰੋਚਨਕ੍ਕਮਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਪਰਤੋ ‘‘ਯਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਸੋ ਆਵਿ ਕਰੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਚ, ਕਤਪਕ੍ਖੇ ‘‘ਅਸਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਭਵਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਕ੍ਖਤਿ।

ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਆਰੋਚੇਥ। ਕਿਂਕਾਰਣਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ‘‘ਉਦ੍ਦਿਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲਂ ਅਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਅਨਾਗਤਕਾਲਪਰਾਮਸਨੇਨ ਯ੍ਵਾਯਂ ‘‘ਦਾਨਿ ਨੇਸਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੫੦) ਏਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਯਸ੍ਮਾ ‘‘ਪਞ੍ਚਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸ ਨਿਦਾਨੁਦ੍ਦੇਸਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸ੍ਸ ਯਦੇਤਂ ਅਨ੍ਤੇ ‘‘ਕਚ੍ਚਿਤ੍ਥ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ’’ਤਿਆਦਿਕਂ ਯਾਵਤਤਿਯਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨਂ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਅਵਯਵੇਪਿ ਅਵਯਵੀਵੋਹਾਰਸਮ੍ਭਵਤੋ ਚ ਇਧ ਆਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ **‘‘ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਯਸ੍ਮਾ ਪਰਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤਂ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਪਤ੍ਤਿਭੀਰੁਕਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਸਬ੍ਬੇਵ ਪਠਮਮੇਵ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਆਰੋਚੇਥਾਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਵਤ੍ਤਮਾਨਕਾਲਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਆਰੋਚੇਥਾ’’ਤਿ ਵਚਨਮੇਵ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ ਤਦਾਰੋਚਨਸ੍ਸ ਪਠਮਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਪਗੇਵ ਤਸ੍ਸ ਕਰਣਾਭਾਵੇਨ ‘‘ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਚਨਂ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਸਨ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਰੋਚਨੇ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇ, ਅਕਮ੍ਮਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵਪ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਯੁਜ੍ਜਤੇਵ। ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕੋ ਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਆਪਤ੍ਤਿਆਵਿਕਰਣਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇਨ ਆਰੋਚਿਤਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਆਰਭਿ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਪਠਮਂ ‘‘ਸਙ੍ਘੋ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧਾਪਿ ‘‘ਸਙ੍ਘੋ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਅਥ ‘‘ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸਾ’’ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਾ ਯਥਾਰੁਤਮੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਥਾਪਿ ‘‘ਉਪੋਸਥਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਲਕ੍ਖਣਵਿਰੋਧਤੋ, ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਚ। ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸਾ ਏਵ ਹਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥੋ ਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥਕਰਣੇਨ। ਤਞ੍ਚ ਸੋਵ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਸਙ੍ਘੋਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ‘‘ਸੁਣਾਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਚਿਤ੍ਤਸਾਮਗ੍ਗਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਭਯਾ **‘‘ਸੁਣੋਮਾ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਸੁਣਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ‘‘ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਆਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਨਿਰਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ‘‘ਸੁਣੋਮ’’ ਇਚ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਏਕਪਦੇਨੇਵ ਹਿਸ੍ਸ ਤਦਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋਤਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਤਂ ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਆਰਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਚੇ? ‘‘ਉਦ੍ਦਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਸਾਧਾਰਣਵਚਨੇਨ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਅਚਿਤ੍ਤਸਾਮਗ੍ਗਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥਂ। **ਸਰਮਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦਸ੍ਸ ਸਚਿਤ੍ਤਕਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਗਵ**ਤਾਤਿ ਏਵਂ ਅਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਏਵਂ ਪਰਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਇਮਸ੍ਸ

ਮੁਸਾਵਾਦਸ੍ਸ ਮਹਾਦੀਨਵਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਵਿਸੁਦ੍ਧਾਪੇਕ੍ਖੇਨਾ**ਤਿ ਸਾਵਸੇਸਂ ਆਪੱਤਿੰ ਉਪਾਦਾਯ ਅਨਾਪੱਤਿਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਨਵਸੇਸਞ੍ਚ ਉਪਾਦਾਯ ਗਿਹਿਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੰ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ ਕਸ੍ਮਾ ਆਵਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾ? ਅਨੁਰਾਯਭਾਵਾਨੁਪਗਮਨੇਨ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਪਚ੍ਚਯੱਤਾ। ਇਧ ''ਅਜ੍ਜੁਪੋਸਥੋ ਪਨ੍ਨਰਸੋ''ਤਿ ਨ ਵੁੱਤੰ ਪਰਤੋ ਦਿਵਸਨਿਯਮਸ੍ਸ ਕੱਤੁਕਾਮਤਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਅਵੁੱਤੱਤਾ। ਏਵਂ ਪਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਬ੍ਬਦਿਵਸੇਸੁ ਉੱਦਿਸਿੰਸੁ।

੧੩੫. "**ਆਦਿਮੇਤ**"ਨ੍ਤਿ ਸੀਲਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਮੇਵ ਵੁੱਤੰ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਗਨ੍ਥਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। "**ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਵਾ**"ਤਿ ਮਾਤਿਕਾਯਂ ਵੁੱਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁੱਤੰ। **ਅਨਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ ਵਾ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਟ੍ਠਾਨਦੇਸਨਾ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ '''ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾ'ਤਿ ਏੱਤਾਵਤਾ ਞੱਤਿ ਹੋਤਿ। ਯਾਵਤਤਿਯਾਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾ ਨਾਮ 'ਯਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਆਪੱਤੀ'ਤਿਆਦਿਵਚਨੱਤਯਂ, ਅਞ੍ਞੇ 'ਦੁਤਿਯਮ੍ਪਿ ਤਤਿਯਮ੍ਪਿ ਪੁਚ੍ਛਾਮੀ'ਤਿ ਇਦਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵਿਧਾ। ਤੱਥ ਪਠਮਂ ਆਪੱਤਿੰ ਸਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ, ਦੁਤਿਯਂ ਅਸਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਰਣੱਥ''ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ। "**ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ**"ਤਿ ਪਾਕਟਵਸੇਨ ਉਜੁਕਮੇਵ ਵੁੱਤੰ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਕਾਯਵਿਞ੍ਞੱਤਿਯਾਪਿ ਕਰੀਯਤਿ, ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਭਾਵਾ ਪਨ ਵਚੀਵਿਞ੍ਞੱਤਿਯਾਯੇਵ ਆਵਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ''ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਵਾ''ਤਿਆਦਿ ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਂ ਕਿਰ। ਸਙ੍ਘੁਪੋਸਥਕਰਣੱਥਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਚੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ। ਗਣੁਪੋਸਥਕਰਣੱਥਞ੍ਚੇ ਗਣਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਣਮਜ੍ਝੇ। ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਚੇ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥਂ ਕੱਤੁਕਾਮੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੇ ਆਵਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ, ''ਏਤੇਨ ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਏਵਾਯਂ ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਏੱਥ ਵੁੱਤਲਕ੍ਖਣੇਨ ਅਸਤਿਪਿ 'ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਆਰੋਚੇਥਾ'ਤਿਆਦਿਵਿਧਾਨੇ ਗਣੁਪੋਸਥੇਪਿ ਸਾਪੱਤਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕੱਤੁਕਾਮੋ ਅਨਾਰੋਚੇਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋਵ ਕਰੋਤਿ ਚੇ, ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦਾਪੱਤਿੰ ਆਪੱਜਤੀਤਿ ਇਮਸ੍ਸੱਥਸ੍ਸ ਆਵਿਕਰਣਤੋ ਲਕ੍ਖਣਵਚਨਂ ਕਿਰੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਤਕ੍ਕਿਕਾ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਗਣਮਜ੍ਝੇਵਾ''ਤਿ ਨ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਆਰੋਚਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੋ ਹਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਆਵਿ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਆਵਿ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ। ਅੱਤਨੋ ਉਭਤੋਪਸ੍ਸੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੋ ਗਣਮਜ੍ਝੇ। ਏਕਸ੍ਸੇਵਾਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮਿ ਸਭਾਗਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤੋ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੇ ਆਰੋਚੇਤਿ ਨਾਮ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਭੱਤਪਦਸ੍ਸ ਪੁਨ ਵਿਭਜਨਂ ਅੱਥਵਿਸੇਸਾਭਾਵਦੀਪਨੱਥਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੩੬-੭. "**ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੇਵਸਿਕਂ...ਪੇ॰... ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ**"ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ "**ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪੋਸਥੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉੱਦਿਸਿਤੁ**"ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਏਵ ਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ , ਉਪੋਸਥੇ ਪਨ ਦੇਵਸਿਕਮ੍ਪਿ ਵੱਟਤੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚਾਤੁੱਦਸਿਯਂ ਉੱਦਿਸਿਤ੍ਵਾਪਿ ਪਨ੍ਨਰਸਿਯਂ ਉੱਦਿਸਿੰਸੁ, ਤੇਨਾਹ "**ਸਕਿਂ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸਾ**"ਤਿ। ਤੱਥ ਪੁਰਿਮੇਨ ਸਾਮੱਗੀਦਿਵਸੋ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੋ ਏਵਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਉਭਯੇਨ ਅਟ੍ਠਮਿਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦੇਵਸਿਕਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਂ ਨਿਵਾਰੇਤਿ। ਕਿਂ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ? ਭਿਨ੍ਨੋ ਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਸਮੱਗੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਸਾਮੱਗੀਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪੱਜਨ੍ਤੋ ਉਭਯੇਨ ਏਕੀਭੂਤੇਨ ਨਿਵਾਰਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਾਮੱਗੀਉਪੋਸਥੋ ਨ ਦੇਵਸਿਕੋ। ਚੇ, ਅਹੋਰੱਤੰ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਪਕ੍ਖੇ ਪਕਤਿਉਪੋਸਥੋ ਨ ਦੇਵਸਿਕੋ। ਚੇ, ਅਹੋਰੱਤੰ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਪਕ੍ਖੇ ਪਕਤਿਉਪੋਸਥੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ। ਚੇ ਹੋਤਿ, ਸਾਮੱਗੀਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਪੱਜਤਿ। ਨ ਅਪਵਾਦਨਯੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੱਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਕਿਂ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ? ਸਾਮੱਗੀਦਿਵਸੇ ਸਾਮੱਗੀਉਪੋਸਥਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਕ੍ਖੇ ਪਕਤਿਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਸਮ੍ਪੱਤੇ ਪਕਤਿਉਪੋਸਥੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ। ਅਪਵਾਦੋਤਿ। ਅਪਵਾਦਿਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਤੋ ਅਞ੍ਞੱਥ ਉਸ੍ਸੱਗਵਿਧਾਨਂ ਨਿਵਾਰੇਤਿ।

ਕਿੱਤਾਵਤਾ ਨੁ ਖੋ ਸਾਮੱਗੀਤਿ ਏੱਥਾਯਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਸਾਮੱਗੀ ਨਾਮੇਸਾ ਸਭਾਗਾਨਂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ। ਸਭਾਗਾ ਚ ਨਾਮ ਯੱਤਕਾ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਆਵਾਸਸਭਾਗਤਾਯ ਸਭਾਗਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਤੱਥ ਯਦਿ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਸਾਮੱਗੀ ਸਾਮੱਗੀ ਨਾਮ, ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪੁਥੁਵਿਭੱਤਾਨਂ ਸਾਮੱਗੀ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਥਾਵਸਥਵਸੇਨ, ਏਕਾਵਾਸਸਭਾਗਾਨਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਏਕਾਵਾਸੇ ਸਾਮੱਗੀਤਿ ਆਪੱਜਤਿ। **ਮਾ ਨੋ ਅਗਮਾਸੀ**ਤਿ ਅਗਤੋ ਮਾ ਹੋਤਿ।

ਸੀਮਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੮. ਏਕਾਵਾਸਗਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਸਾਮਗ੍ਗਿਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਏਕਸੀਮਗਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਨੁਜਾਨਿਤੁਕਾਮੋ ਭਗਵਾ **"ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਅਥ ਆਵਾਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਏਕਾਵਾਸੋ ਯਾਵਤਾ ਏਕਾਸੀਮਾ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ। ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਇਧ ਅਨੁਵ੍ਵਾਤਬਦ੍ਧਸੀਮਾਵਸੇਨ ਏਕਾਵਾਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਵਸੇਨੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਥਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਪਾਲ਼ਿਤੋਵ, ਯਥਾਹ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਪਨਨ੍ਦੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤੋ ਏਕੋ ਦ੍ਵੀਸੁ ਆਵਾਸੇਸੁ ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਿ...ਪੇ॰... ਏਕਾਧਿਪ੍ਪਾਯ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੬੪)। ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋਵ, ਕਥਂ? ਏਕਾਵਾਸਵਸੇਨੇਵ ਚੇ ਸਾਮਗ੍ਗੀ, ਬਹੁਆਵਾਸਅਨਾਵਾਸੇਸੁ ਨ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯ। ਤਤੋ ਸੋ ਤਂ ਆਵਾਸਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਰੋਤਿ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ ਸਭਿਕ੍ਖੁਕੋ ਅਨਾਵਾਸੋ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੧)-ਪਾਲ਼ਿਵਿਰੋਧੋ ਸਤਿਪਿ ਸਙ੍ਘੇ ਅਨਾਵਾਸੇ ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ। ਅਨਾਵਾਸੇਪਿ ਚੇ ਸਾਮਗ੍ਗੀ ਲਬ੍ਭਤਿ, ''ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਾਮਗ੍ਗੀ, ਯਾਵਤਾ ਏਕਾਵਾਸੋ''ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਥਾ ਪੁਰਿਮਨਯੋ ਪਚ੍ਛਿਮੇਨੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਵਾਸਵਸੇਨਪਿ ਸਾਮਗ੍ਗੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਮਾਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਨ ਅਕਂਸੂ'ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਅਨਾਗਤਮ੍ਪਿ ਅਪੇਕ੍ਖਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਕਰੋਮਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਸੀਮਂ ਅਸੋਧੇਤ੍ਵਾਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਿਤ੍ਤੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿਯਾ ਅਙ੍ਢਟ੍ਠਮਰਤਨੁਬ੍ਬੇਧੋ **ਹਤ੍ਥਿਪ੍ਪਮਾਣੋ। ਸਚੇ ਏਕੋ ਬਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਪਬ੍ਬਤਕੂਟਾਨਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣਸਦਿਸੇ ਪਾਸਾਣੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਏਕਾਬਦ੍ਧਭਾਵੇ ਸਤਿਪਿ ਪਥਵਿਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਤੇਸਂ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੇ ਅਸਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਥਵਿਗਤਸਮ੍ਬਨ੍ਧਮਤ੍ਤੇ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਿਤ੍ਤੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨੇਵ 'ਪਿਟ੍ਠਿਪਾਸਾਣੋ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤੋਪਿ ਪਾਸਾਣਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਥਵਿਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਤਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵੇ ਗਯ੍ਹਮਾਨੇ ਪਬ੍ਬਤਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਕਤਪਂਸੁਪੁਞ੍ਜੇ ਤਿਣਗੁਮ੍ਬਰੁਕ੍ਖਾ ਚੇ ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਪਬ੍ਬਤੋ ਹੋਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ**। ਨੇਵਾਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ**''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਾਸਾਣੋਤਿ ''ਸੁਧਾਮਯਪਾਸਾਣੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਵੀਮਂਸਿਤਬ੍ਬਂ ਇਟ੍ਠਕਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਪਲਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡਪ੍ਪਮਾਣੋ** ਤੁਲਤਾਯ, ਨ ਤੁਲਗਣਨਾਯ। **ਸੋਪੀ**ਤਿ ਖਾਣੁਕੋ ਵਿਯ ਉਟ੍ਠਿਤਪਾਸਾਣੋ।

ਚਤੁਪਞ੍ਚਰੁਕ੍ਖਨਿਮਿਤ੍ਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪੀਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਸਦ੍ਦੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਏਤ੍ਥ ਤਯੋ ਚੇ ਸਾਰਰੁਕ੍ਖਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਅਸਾਰਰੁਕ੍ਖਾ, ਸਾਰਰੁਕ੍ਖਾਨਂ ਬਹੁਤ੍ਤਂ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਸੁਸਾਨਮ੍ਪਿ ਇਧ 'ਵਨਮੇਵਾ'ਤਿ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ ਸਯਂਜਾਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਚਤੂਸੁ ਦ੍ਵੇ ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਾ ਚੇ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਾ ਅਧਿਕਾ, ਸਮਾ ਵਾ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਬਹੂਸੁਪਿ ਦ੍ਵੇ ਚੇ ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਪਰਭਾਗੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਏਤੇਹਿ ਬਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨਤੋ ਗਤਤ੍ਤਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਥਾ ਦੀਘਮਗ੍ਗੇਪਿ ਗਹਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਗਤਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਅਨ੍ਵਦ੍ਧਮਾਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਨੁਬਦ੍ਧੋ ਅਦ੍ਧਮਾਸੋ, ਅਦ੍ਧਮਾਸਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨੂ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੋ ਤੇਮਿਯਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਤਕਪ੍ਪਮਾਣਉਦਕੇਯੇਵ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕੇਚਿ। **ਤੇਮਿਯਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿਯਾ ਨਦਿਲਕ੍ਖਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਰੂਪਾਯ ਨਦਿਯਾ ਯਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਅਪ੍ਪਂ ਵਾ ਬਹੁਂ ਵਾ ਉਦਕਂ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਅਪ੍ਪੋਦਕੇਪਿ ਠਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ। ''ਪਵਤ੍ਤਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੇਤੁਤੋ ਪਰਤੋ ਤਤ੍ਤਕਂ ਉਦਕਂ ਯਦਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਨਦੀ ਏਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਜਾਤਸ੍ਸਰਾਦੀਸੁ ਠਿਤੋਦਕਂ ਜਾਤਸ੍ਸਰਾਦਿਪਦੇਸੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਿਕਮ੍ਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਨਦਿਪਾਰਸੀਮਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਵਿਯ। ਸਚੇ ਸੋ ਪਦੇਸੋ ਕਾਲਨ੍ਤਰੇਨ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤਭਾਵਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞਂ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਉਕ੍ਖੇਪਿਮ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਕਂ।

ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਵਿਹਾਰਾਨਂ ਸੀਮਾਯ ਉਪਚਾਰਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ''ਆਯਤਿਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾਯ ਓਕਾਸਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਅਨ੍ਤੋਨਿਮਿਤ੍ਤਗਤੇਹਿ ਪਨਾ**ਤਿ ''ਏਕਸ੍ਸ ਉਪਡ੍ਢਂ ਅਨ੍ਤੋਕਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯ ਸਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਆਗਮਨੇ ਪਯੋਜਨਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ

‘ਅਨ੍ਤੋਨਿਮਿਤ੍ਤਗਤੇਹੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਞ੍ਚ ਸਾਮੀਚਿਵਸੇਨਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਅਨਾਗਮਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ‘‘ਸੀਮਾਯ ਅਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਵਗ੍ਗੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ‘‘ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤੇ ਠਤ੍ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨਕਾਲੇ, ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਸੀਮਾਯ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨਕਾਲੇ ਚ ਆਗਮਨਪਯੋਜਨੰ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਭੇਰਿਸਞ੍ਞੰ** ਵਾਤਿ ‘‘ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਕਰੋਮਾਤਿ ਵਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ, ਤੇਨ ਤਾਦਿਸੇ ਕਾਲੇ ਤੰ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ। ਕਿੰ ਇਮਿਨਾ? **ਸੁਖਕਰਣਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਜਨਸਨ੍ਨਿਪਾਤਨਪਰਿਸ੍ਸਮੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਤਰੇਹਿ ਸੁਖਕਰਣਤ੍ਥੰ। ਯਦਿ ਮਹਾਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇ ਅਨ੍ਤਰਾਯੋ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਤਕੇਨਪਿ ਸੁਖਵਿਹਾਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ **“ਪਠਮ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। **ਤਤੋ ਓਰੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਕਥੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ਵੀਸਤਿਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਪਰਮਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਸ੍ਸ। ਕਮ੍ਮਾਰਹੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਵੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚੇ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਤਕਪ੍ਪਮਾਣੰ ਸੁਖਨਿਸਜ੍ਜਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਮੇਵ ਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਅਞ੍ਞੇਪਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ।

“ਏਵੰ ਬਦ੍ਧਾਸੁ ਪਨ…ਪੇ॰… ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਾ ਹਿ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤੰ ਭਜਤੀ”ਤਿ ਨ ਆਵਾਸਵਸੇਨ ਸਾਮਗ੍ਗੀਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਸੀਮਾਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **“ਨਿਮਿਤ੍ਤੁਪਗਪਾਸਾਣੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ”**ਤਿ ਸਞ੍ਚਾਰਿਮਨਿਮਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਪ੍ਪਰਤੋ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਗਣ੍ਠਿਪਦਕ੍ਕਮੋ ਹੋਤਿ – **ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸੰ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਮੇਵ ਸਮੂਹਨਿਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਵਾਯਾਮਨ੍ਤਾ ਸਮੂਹਨਿਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **“ਏਕਰਤਨਪ੍ਪਮਾਣਾ”**ਤਿ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯਜਨ੍ਤੁਰਾ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਕਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੇਵ। ਖਣ੍ਡਸੀਮਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਬਨ੍ਧਨੰ ਆਚਿਣ੍ਣੰ। ਆਚਿਣ੍ਣਕਰਣੇਨ ਵਿਗਤਸਮ੍ਮੋਹੋ ਹੋਤੀਤਿ। **ਕੁਟਿਗੇਹੇ**ਤਿ ਕੁਟਿਘਰੇ ਭੂਮਿਘਰੇ। **ਉਦੁਕ੍ਖਲਂ**ਵਾਤਿ ਭੂਮਿਉਦੁਕ੍ਖਲੰ ਵਿਯ ਖੁਦ੍ਦਕਾਵਾਟੰ। **“ਪਮੁਖੇ”**ਤਿ ਭੂਮਿਕੁਟਿੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। **ਹੇਟ੍ਠਾ ਨ ਓਤਰਤੀ**ਤਿ ਭਿਤ੍ਤਿਤੋ ਓਰੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਿਤ੍ਤਿਤਤ੍ਤਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਆਕਾਸੇ ਨ ਓਤਰਤਿ, ਉਪਰਿ ਕਤੇ ਪਾਸਾਦੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਿਤ੍ਤਿਲਗ੍ਗੇ**ਤਿ ਭਿਤ੍ਤਿਨਿਸ੍ਸਿਤਕੇ। ਇਮੇ ਕਿਰ ਭਿਤ੍ਤਿਲਗ੍ਗਾਪਿ ‘‘ਏਕਾਬਦ੍ਧਾ’’ਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਸਬ੍ਬੋ ਪਾਸਾਦੋ ਸੀਮਟ੍ਠੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਕਾਬਦ੍ਧੋ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਮਾ ਵਾ। **ਤਾਲਮੂਲਕਪਬ੍ਬਤੋ** ਨਾਮ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਤਨੁਕੋ। **ਆਕਾਸਪਬ੍ਭਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਕ੍ਖੇਪਪਬ੍ਭਾਰੰ। **ਸੁਸਿਰਪਾਸਾਣੋ** ਨਾਮ ਲੇਣੰ ਹੋਤਿ। **ਅਨ੍ਤੋਲੇਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਲੇਣੰ। ਦ੍ਵਾਰੰ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਰਤੋ ‘‘ਓਰਤੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸਬ੍ਬਥਾਪਿ ਸੀਮਤੋ ਬਹਿਲੇਣੇਨ ਓਤਰਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਮਹਾਸੀਮੰ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸੀਮਟ੍ਠੰ ਦੂਰਗਤਮ੍ਪਿ ਸੀਮਗਤੰ ਸੀਮਸਮ੍ਬਨ੍ਧੰਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਠਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਯਦਿ ਏਵੰ ‘‘ਤਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਕੰ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿ ‘‘ਸੀਮੰ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਮਹਾਥੇਰਾਪਿ ‘‘ਸੋਧੇਤਬ੍ਬ’’ਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ ਏਕੇ। ‘‘ਮਹਾਸੀਮੰ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ ਅਤ੍ਥਿ। ‘‘ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵਾ’’ਤਿ ਚ ਪਰਤੋ ਵਕ੍ਖਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਧਾਰਣਪਾਠੋਵ ਸੁਨ੍ਦਰੋਤਿ ਏਕੇ। **ਪੁਰਿਮਨਯੇਪੀ**ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਓਨਤੇਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਕ੍ਖਿਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ**। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤਤ੍ਤਾ। ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਥਵਿਗਤੰ ਮੂਲੰ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਵ ਹੋਤਿ, ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕੰ ਵਾਤਿ ਅਪਰੇ। ‘‘ਮਜ੍ਝੇ ਪਨ ਛਿਨ੍ਨੇ ਮਹਾਸੀਮਾਯ ਠਿਤਮੂਲੰ ਮਹਾਸੀਮਮੇਵ ਭਜਤਿ, ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਠਿਤੰ ਖਣ੍ਡਸੀਮਮੇਵ ਭਜਤਿ ਤਦਾਯਤ੍ਤਪਥਵਿਰਸਾਦੀਹਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਸੀਮਾਯ ਪਚ੍ਛਾ ਉਟ੍ਠਿਤਰੁਕ੍ਖੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ਪਚ੍ਛਾਸੀਮਾਯੰ ਕਤਗੇਹੇ ਵਿਯਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇ ਠਿਤਰੁਕ੍ਖੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਉਪਰਿਸੀਮਾਯ ਅਗਮਨਤੋ’’ਤਿ ਕਾਰਣੰ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਸਤਿ ਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇ ਪੁਨ ਆਰੋਹਣੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਬਨ੍ਧਿਤਕਾਲੇ ਏਵ ਆਰੁਹਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਪਚ੍ਛਾ ਉਟ੍ਠਿਤਰੁਕ੍ਖੋ ਪਨ ਤਪ੍ਪਟਿਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਸੀਮਸਙ੍ਖਮੇਵ ਗਤੋ, ਏਵੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਟ੍ਠਿਤਰੁਕ੍ਖੋਪੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ‘‘ਯੰ ਕਿਞ੍ਚਿਪੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਤਿਣਾਦਿਪਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤੰ। ਮਹਾਥੇਰਾਪਿ ਤਿਣੰ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾਵ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ।

੧੪੦. ਯਸ੍ਮਾ ਮਜ੍ਝਤੋ ਕੋਣੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **“ਕੋਣਤੋ ਕੋਣ”**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਆਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਅਚਿਤ੍ਤਕਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਾਰਯਤੀ**ਤਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤਿ। ਕਾ ਸਾ? ਸੀਮਾ। **“ਯਾ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਿਮੇਨ…ਪੇ॰… ਵਹਤੀ”**ਤਿ ਤਤੋ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਨਾਵਾਸਙ੍ਖਜੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ, ਤੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕੇ ਨਾਵਟ੍ਠਭਣ੍ਡਾਧਿਕਾਰੇ ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ। ਮਜ੍ਝਿਮਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਭਾਰਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਮ੍ਪਿ ਨਦੀਪਾਰਸੀਮਾਸਮ੍ਭਵਤੋ ਤਾਸੰ ‘‘ਏਕਾ ਵਾ ਨਦੀਪਾਰੰ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ

ਵੁਤ੍ਤਦੋਸਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਤਕ੍ਕੋ। ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ **ਧੁਵ**-ਸਦ੍ਦੋ ਗਹਿਤੋ। ਤੇਨ ਉਪੋਸਥਨ੍ਤਰਾਯ ਪਰਿਹਰਣਤ੍ਥੰ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੋ ਨਿਯਮਤੋਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਨਾਵਾ** ਨਾਮ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਸਾਧਾਰਣਾ ਥਮ੍ਭਨਾਵਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਨ ਕੁਲ੍ਲਨਾਵਾਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਰੁਕ੍ਖੰ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਚੇ ਏਕੰ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤੰ, ਸਬ੍ਬਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਹਤ੍ਥਪਾਸਗਤੇ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਨਾਨਾਗਾਮਖੇਤ੍ਤੰ ਚੇ, ਅਨਾਗਮਨਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਉਭਯਤੀਰੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨਮਤ੍ਤੇਨ ਦੀਪਕੋ ਸਙ੍ਗਹਿਤੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੀਪਕੇ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾਨੇਵ। ''ਨਦਿਯਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੁ ਕਮ੍ਮੰ ਕੋਪੇਤਿ। ਉਪਰਿਯੇਵ ਹਿ ਨਦੀ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਸੀਮਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੧. ''ਯੰ ਸਙ੍ਘੋ ਆਕਙ੍ਖਤਿ ਵਿਹਾਰੰ ਵਾ…ਪੇ॰… ਗੁਹੰ ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਨ ਕੇਵਲੰ ਪਥਵਿਯੰਯੇਵ, ਵਿਹਾਰਾਦੀਨੰ ਉਪਰਿਪਿ ਸੀਮਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ ਹੋਤਿ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਪਧਾਨਤ੍ਤਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਤਪ੍ਪਧਾਨਾ ਸੀਮਾਤਿ ਕਥੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਤਦਧਿਕਾਰਾਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ, ਸਮ੍ਮੁਤਿਯੰ ''ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਿਦ੍ਧੇ ਵਿਸੁੰ ''ਏਕੂਪੋਸਥਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚ। ''ਉਪੋਸਥੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਕਮ੍ਮਾਨਿ **ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਾ** ਨਾਮਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ''ਏਕੰ ਸਮੂਹਨਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੋ।

੧੪੨. **ਕਤੋਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਕਸੀਮਾਯ ਸਮਗ੍ਗੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਨਾਨਾਸੀਮਾਯੰ ਠਿਤਾਨੰ ਸਵਨੰ ਪਮਾਣੰ, ਏਕਸੀਮਾਯਪਿ ਹਤ੍ਥਪਾਸੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਨੰ ਵਾ ਸਵਨਮੇਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਮਤਾਯ ਵਾ ਅਸਮ੍ਮਤਾਯ** ਵਾਤਿ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ, ਨ ਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਯਾ। ਕਥੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ਅਧਿਕਾਰਤੋ, ਪਰਤੋ ਛਨ੍ਦਦਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ, ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਦਾਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮੰ ਕਾਰਣੰ ਪੁਰਿਮੰ ਅਨਿਟ੍ਠੰ ਨਿਵਾਰੇਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਪਚ੍ਛਿਮਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਉਪੋਸਥਮੁਖਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਟ੍ਠਾਨੰ। "**ਉਪੋਸਥਮੁਖਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਯਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਦੰ ਕਥੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ''ਪਠਮੰ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਕਿਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਪਠਮੰ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਤੰ ਪਨ ਅਕਾਰਣੰ, ਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਦੇਸਨਾਯ ਆਲਸਿਯੰ ਅਤ੍ਥਿ। ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨਕਾਲੇ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰੰ ਸਮੂਹਨਿਤ੍ਵਾਵ ਸੀਮਾਸਮੂਹਨਨੰ ਇਜ੍ਝਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਤੰ ਅਯੁਤ੍ਤੰ ਅਬਦ੍ਧਾਯ ਸੀਮਾਯ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਸਮ੍ਮੁਤਿਸਿਦ੍ਧਿਤੋਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। **ਉਪੋਸਥਮੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਸ੍ਸ ਮੁਖਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਉਪੋਸਥਮੁਖਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਿਤ੍ਤਨਾ ਸੀਮਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਏਕੇਨਾਪਿ ਕਿਤ੍ਤੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ। ''ਪਾਸਾਦੋ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਮਣ੍ਡਪਾਦੀਸੁ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੋ। ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਪਨ 'ਉਪੋਸਥਮੁਖ'ਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਪੋਰਾਣਕੋ ਆਵਾਸੋ ਨਾਮ ਮੂਲਾਵਾਸੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਵਦਤਿ ਘਟਮਤ੍ਤਾ ਇਤਿ ਹਿ ਲਕ੍ਖਣੰ।

ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੩-੪. ''ਮਨਮ੍ਹਿ ਵੂਲ਼੍ਹੋ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। ਤਤ੍ਥ **ਮਨਮ੍ਹਿ ਵੂਲ਼੍ਹੋ**ਤਿ ਮਨੰ ਵੂਲ਼੍ਹੋ ਅਮ੍ਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਘਰਸਙ੍ਖਾਤੰ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਕੇਚਿ ''ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਗਾਮੰ ਸਨ੍ਧਾਯ 'ਗਾਮ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ 'ਗਾਮੂਪਚਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਨਿਵੇਸਨਰਚ੍ਛਾਦਯੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਗਾਮੰ, ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਗਾਮੂਪਚਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਨੇਕਧਾ ਪਠਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ ਤੇਨ, ਪਾਲ਼ਿਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਞ੍ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਯਥਾ ਸਮੇਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਗਾਮਗਾਮੂਪਚਾਰੇ ਅਨ੍ਤੋਕਤ੍ਵਾ ਸਮਾਨਸੰਵਾਸਕਸੀਮਾਯ ਸਮ੍ਮਤਾਯ ਉਪਰਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਸਮ੍ਮੁਤਿਯੰ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਕੇਵਲੰ ਅਰਞ੍ਞੰਯੇਵ ਸਮ੍ਮਤੰ, ਤਤ੍ਥ ਕਥੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਵਚਨੰ ਨ ਸਾਤ੍ਥਕਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਏਵਮੇਤੰ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਹਾਨਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਤੰ ਵਚਨੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਇਮਿਨਾਵ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ''ਪੁਰਿਮਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਸਿਯਾ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਅਤ੍ਥੇ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਦ੍ਵਯਅਭਾਵਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਨ ਹਿ ਤੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੇ ਗਣਪੂਰਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ

ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਸਙ੍ਘਾਨਮ੍ਪਿ ਅਯਮੇਵ ਵਿਧਿ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਚੇ? ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਸਨ੍ਨਿਧੀਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ, ਓਮਸਨਾਦਿਪਚ੍ਚਯਾ ਅਵਿਸੇਸਤੋ, ਕਮ੍ਮਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਮਤ੍ਤਾਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਚ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ। **ਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਵਗ੍ਗਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕੋਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ। ''ਯਦਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚ ਨ ਓਤਰਤਿ, ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਗਾਮੇ ਸੀਮਾਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨ੍ਤੀਤਿ ਚੇ? ਆਚਿਣ੍ਣਕਪ੍ਪੇਨ, ਨ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਂ ਕਞ੍ਚਿ ਅਤ੍ਥਂ ਅਪੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਅਤ੍ਥਤੋ ਹਿ ਸਾ ਬਹਿਦ੍ਧਾਪਿ ਅਬਦ੍ਧਾ ਏਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨੁਰਗਾਮੇ ਬਦ੍ਧਾ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਸੀਮਾ ਯਸ੍ਮਾ ਗਾਮਸਙ੍ਖਜਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਏਕੇ। **ਸੋਪਿ ਸੀਮਾਸਙ੍ਖਜਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਸਙ੍ਖਜਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ – ਗਾਮਂ ਅਨੋਕਤ੍ਵਾ ਬਦ੍ਧਾਯ ਸੀਮਾਯ ਪੁਨ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਮ੍ਮੁਤਿਯਂ ਅਰਞ੍ਞਪਦੇਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਉਦਾਹੁ ਗਾਮੇ ਠਤ੍ਵਾਤਿ? ਗਾਮੇ ਠਤ੍ਵਾ ਕਤਾਯਪਿ ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਾ ਫਰਤੀਤਿ। ਬਹਿਸੀਮੇ ਠਿਤਸਮ੍ਮਤਦੋਸਾਨੁਲੋਮਤ੍ਤਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋ, ਏਸ ਨਯੋ ਸਮੂਹਨਨੇਪੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। **ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਂ ਠਤ੍ਵਾ ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਮਹਾਸੀਮਾ ਕਿਰ ''ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

੧੪੬. ''ਯਸ੍ਸਾਯਸ੍ਮਤੋ ਖਮਤਿ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਸੀਮਾਯ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਾਯ ਏਕੂਪੋਸਥਾਯ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੋ, ਸੋ ਤੁਣ੍ਹਸ੍ਸਾ''ਤਿ **ਅਨ੍ਧਕਪੋਤ੍ਥਕੇ, ਸੀਹਲ਼ਪੋਤ੍ਥਕੇ**ਸੁ ਚ ਕੇਸੁਚਿ ਪਾਠੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਕੇਸੁਚਿ ''ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੋ ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਸੀਮਾਯਾ''ਤਿ ਪਠਮਂ ਲਿਖਨ੍ਤਿ, ਕੇਸੁਚਿ ''ਏਤਿਸ੍ਸਾ ਸੀਮਾਯ ਸਮੁਗ੍ਘਾਤੋ''ਤਿ ਚ।

ਗਾਮਸੀਮਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੭. **ਸਾ ਚਾ**ਤਿ ਸਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਗਾਮਸੀਮਾ ਚ ਇਤਰਾ ਚ। ਸਾ ਕਤਮਾਤਿ ਚੇ? **"ਪਕਤਿਗਾਮਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਸਦਿਸਾਯੇਵ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਾ ਚ ਹੋਤਿ ਇਤਰਾ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਤਸ੍ਮਾਯੇਵ ''ਤਿਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸਪਰਿਹਾਰਂ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਏਕਵਚਨਂ ਕਤਂ, ਤਂ ਨ ਯੁਤ੍ਤਂ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਗਾਮਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ। ''ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ਬਹੁਵਚਨਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ। ''ਸਾ ਚ ਇਤਰਾ ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ ''ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਗਾਮਸੀਮਾ ਪਕਤਿਗਾਮਾਦਯੋ ਅਭਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਵਸਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ, ''ਵਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਅਥਸ੍ਸ ਠਿਤੋਕਾਸਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਕਵਚਨਮੇਵ ਯੁਤ੍ਤਂ। **ਸਬ੍ਬਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਨਦੀ ਅਸੀਮਾ**ਤਿ ਕਤਰਂ ਸੀਮਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ? ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ, ਏਕਾਦਸਵਿਪਤ੍ତਿਸੀਮਞ੍ਞਤਰਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਸਚੇ ਪਠਮਂ ਸੀਮਾਯ ਬਦ੍ਧਾਯ ਪਚ੍ਛਾ ਨਦਿਆਦਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋਤਿ ਪਸਙ੍ਗੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਬਦ੍ਧਸੀਮਮੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਯਥਾ ਸਬ੍ਬੋ ਗਾਮੋ ਗਾਮਸੀਮਾ, ਤਥਾ ਸਬ੍ਬਾ ਨਦੀ ਅਸੀਮਾ। ਕਿਨ੍ਤੁ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਤਿ ਸੀਮਾਨਾਨਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। **ਯਂ ਮਜ੍ਝਿਮਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਾ**ਤਿ ਪਨ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਨਦਿਯਾ ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦੀਨਂ ਸਙ੍ਘਾਨਂ ਵਿਸੁਂ ਚਤੁਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯਾਦਿਕਮ੍ਮਕਰਣਕਾਲੇ ਸੀਮਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਾਸਾਵਿਪ੍ਪਵਾਸਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਯਾਤਿ ਆਚਰਿਯਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਪਰਿਚ੍ਛੇਦਾਭਾਵੇਪਿ ਅਨੋਨਦਿਯਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ।

ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਤਤ੍ਥ ਨਾਵਾਗਤੋ ਚੇ, ਨਾਵਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। ਸਤ੍ਥਗਤੋ ਚੇ, ਸਤ੍ਥੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ। ਸੋ ਚੇ ਅਤਿਰੇਕਚਾਤੁਮਾਸਨਿਵਿਟ੍ਠੋ, ਗਾਮੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਤਿਚੀਵਰਾਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ – ਸਚੇ ਸਤ੍ਥੋ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਸਤ੍ਥੋਵ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। **ਸਚੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਬਹੂ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਕੇਚਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪੋਸਥਂ, ਕੇਚਿ ਗਣੂਪੋਸਥਂ, ਕੇਚਿ ਸਙ੍ਘੁਪੋਸਥਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮਤਾਯ ''ਬਹੂ ਸਙ੍ਘਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਭਿਕ੍ਖੂ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਊਨਕਂ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੀਮਾਸਮ੍ਭੇਦਸਮ੍ਭਵਤੋਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ**। ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਹਿ ਊਨਕਂ ਨ ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਅਠਪੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ ਏਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਪਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਮਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਅਵ੍ਵਿਸ੍ਸਾ ਸੀਮਾਯ ਵਤ੍ਤੀਤਿਆਦਿ ਕਿੰ ਸੀਮਤੋ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਭਯਾ ਵੁਤ੍ਤੁੰ , ਉਦਾਹੁ ਪਰਿਸਤੋਤਿ? ਏਕਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਾਨਾਸੀਮਾਯ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਸੀਮਤੋਤਿ। ਏਕਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਨਾਨਾਸੀਮਟ੍ਠਸਙ੍ਘੇਨ ਅਸਮ੍ਭਵਤੋ ਪਰਿਸਤੋਤਿਪਿ ਏਕੇ। ''ਸਵਨੰ ਹਾਪੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਦੋਸਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋ। ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਹਿ ਸੀਮਾਯ ਏਕੰ ਕਮ੍ਮੰ ਅਨਿਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਹਾਪੇਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਬਹਿਨਦਿਤੀਰੇ ਜਾਤਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਨਦਿਯੰ ਪਵਿਟ੍ਠਸਾਖਾਯ ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ **ਨਦਿਤੀਰੇ ਖਾਣੁਕੰ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸਚੇ ਪਨ ਸੇਤੁ ਵਾ ਸੇਤੁਪਾਦਾ ਵਾ ਬਹਿਤੀਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਸੀਮਾਸੋਧਨੰ ਨਾਮ ਗਾਮਸੀਮਟ੍ਠੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸਾਨਯਨੰ। ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਉਟ੍ਠਿਤਰੁਕ੍ਖਤੋ ਵਿਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਤੀਰਟ੍ਠੇ ਰੁਕ੍ਖੇ ਬਦ੍ਧਨਾਵਾਯ ਗਾਮੋ ਆਧਾਰੋਤਿ। ''ਉਭਤੋਭਾਗੇਨ ਗਾਮਸੀਮੰ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਸੇਤੁ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਮਹਾਸੀਮਾਯੋ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਰੁਕ੍ਖੇਨ ਉਪਮੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਨਯੇ ਤਾਵ ਇਦੰ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬੰ – ਤਾਦਿਸੇ ਠਾਨੇ ਕਤਕਮ੍ਮੰ ਕਿੰ ਨਦਿਯੰ ਕਤਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਉਦਾਹੁ ਗਾਮਸੀਮਾਯੰ, ਅਥ ਉਭਯਤ੍ਥਾਤਿ? ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਤੰ ਚੇ ਨਦਿਯੰ ਕਤਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਵ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਇਤਰਾ। ਅਥ ਗਾਮਸੀਮਾਯੰ ਕਤਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾ ਨ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਾ। ਯਦਿ ਉਭਯਤ੍ਥ ਕਤਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਦ੍ਵੀਸੁ ਸੀਮਾਸੁ ਏਕਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਤੋ ''ਅਵ੍ਵਿਸ੍ਸਾ ਸੀਮਾਯ ਵਤ੍ਤਿ, ਅਵ੍ਵਿਸ੍ਸਾ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ''ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਮਹਾਸੀਮਟ੍ਠਾਨੰ ਕਾਯਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਇਦਞ੍ਚਾਨਿਟ੍ਠੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਏਤ੍ਥ ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੁੰ ਕਮ੍ਮੰ ਉਭਯਤ੍ਥ ਕਤਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਚ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੁੰ ਅਨਿਟ੍ਠੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਵਤ੍ਤਿਅਨੁਸ੍ਸਾਵਨਾਨੰ ਏਕੇਕਸੀਮਾਯੰ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਕਾਰਕਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਵਾ ਏਕੇਕਸੀਮਾਯੰ ਠਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ਠਾਤੁੰ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਪਨ ਤੰ ਅਕਾਰਣੰ। ਏਕੀਭਾਵੰ ਉਪਗਤਸੀਮਟ੍ਠਾਨੇ ਕਤਤ੍ਤਾਤਿ ਇਦੰ ਅਚਲਕਾਰਣੰ। ਏਕੀਭਾਵੰ ਉਪਗਤਾਸੁ ਹਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਨਦੀਗਾਮਸੀਮਾਸੁ ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚ। ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯੰ ਚੇ ਨਦੀ ਹੋਤਿ, ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਵਾ, ਜਾਤਸ੍ਸਰੋ ਵਾ। ਤੇਸੁ ਠਿਤਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸੀਮਾਯੰ ਠਿਤਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਚੇ ਨਦਿਆਦਿਲਕ੍ਖਣੰ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਦੀਪਕੋ, ਪਾਸਾਣੋ, ਰੁਕ੍ਖੋ ਵਾ ਹੋਤਿ, ਸਤ੍ਤਬ੍ਭਨ੍ਤਰਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਵਲਞ੍ਜਨਟ੍ਠਾਨੰ ਚੇ ਤੰ ਹੋਤਿ, ਗਾਮਖੇਤ੍ਤਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਕਤਰਗਾਮਖੇਤ੍ਤੁੰ? ਯਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਞ੍ਚਰਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਚੇ ਸਞ੍ਚਰਨ੍ਤਿ, ਵਿਸੁੰ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਚ ਆਚਰਿਯਾ।

ਪਚ੍ਛਿਮਨਯੇ ਸਚੇ ਸੇਤੁ ਨਦੀਲਕ੍ਖਣਟ੍ਠਾਨੰ ਅਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ, ਗਾਮਸੀਮਾਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਏਕੋ ਚੇ ਗਾਮੋ, ਤੰ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ, ਦ੍ਵੀਸੁ ਤੀਰੇਸੁ ਸਚੇ ਦ੍ਵੇ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਗਾਮੇ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਕਤੰ ਉਭਯਤ੍ਰ ਕਤੰ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਨਦੀਸੁ, ਜਾਤਸ੍ਸਰੇਸੁ ਚ ਏਕਕਮ੍ਮਪਸਿਦ੍ਧਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯੰ ਪਨ ਨਯੋ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਮਹਾਸੀਮਾਨਮ੍ਪਿ ਲਬ੍ਭਤੇਵ। ਸਚੇ ਸੇਤੁ ਨਦੀਲਕ੍ਖਣਟ੍ਠਾਨੰ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ, ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਪਿ ਸੋਧੇਤਬ੍ਬਾ।

ਸੀਮਾਨਮੇਵ ਚੇਕਤ੍ਤੁੰ, ਵੋਹਾਸਟ੍ਠੰ ਵਿਨਾ ਗਤੋ।
ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ਏਕਕਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਸੀਮਤੋ ਇਦਮਾਦਿਸੇ॥

ਏਕਸੀਮੰ ਦ੍ਵਿਸੀਮੰ ਵਾ, ਤਿਸੀਮੰ ਚਤੁਸੀਮਕੰ।
ਏਕਕਮ੍ਮੰ ਸਿਯਾ ਤਸ੍ਸ, ਕੋਪੋ ਪਰਿਸਤੋ ਸਿਯਾਤਿ॥

ਅਯੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ – ਨਦਿਯੰ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨੰ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਤੋ ਬਹਿ ਰੁਕ੍ਖਾਦਿਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ। ਗਾਮੇ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨੰ ਨਦਿਯੰ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਤੋ ਬਹਿ ਠਿਤਭਿਕ੍ਖੁ ਅਪ੍ਪਮਾਣੰ, ਤਤੋ ਓਰੰ ਪਮਾਣੰ। ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਠਿਤਭਿਕ੍ਖੁ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੁੰ ''ਸੀਮੰ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ''ਸਚੇ ਪਨ ਸੇਤੁ ਵਾ ਸੇਤੁਪਾਦਾ ਵਾ ਬਹਿਤੀਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਮ੍ਪਿ ਪਾਰੋਹਾਦੀਸੁ ਵਿਯ ਸਕਲਸੀਮਾਸੋਧਨਮੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਾਧੇਤਿ, ਵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬੰ। **ਅਤਿਵੁਟ੍ਠਿਕਾਲੇ ਪਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤਿਵੁਟ੍ਠਿ ਨਾਮ ਯਥਾ ਚਾਤੁਮਾਸਿਕਾਯਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ

ਚਤੁਮਾਸਂ ਅਤਿਵੁਟ੍ਠਿਯੇਵ ਸਚੇ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਓਘੇਨ ਓਤ੍ਥਟੋਕਾਸੋ ਨਦੀ ਏਵ। ਅਥ ਏਕਿਸ੍ਸਾਪਿ ਅਤਿਵੁਟ੍ਠਿਯਾ ਓਘੋ ਚਤੁਮਾਸਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸਨ੍ਦਤਿ ਵਾ, ਬਹਿਤੀਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਓਘੇਨ ਓਤ੍ਥਟੋਕਾਸੋ ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਨਦੀ ਏਵ। **ਨਦਿਂ ਓਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਦਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਤਮੇਵ ਵਾ ਨਦਿਂ ਅਞ੍ਞਂ ਵਾ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਵਾ ਪਦੇਸਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਵਤ੍ਤਵਸੇਨ ਨਦਿਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਓਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਦਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਗਾਮਨਿਗਮਸੀਮਂ ਓਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚਤੁਮਾਸਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। “**ਅਗਮਨਪਥੇ**ਤਿ ਤਦਹੁ ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਕੇ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਯਂ ਪਨ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਨਦਿਯਮ੍ਪਿ ਤਂਦੋਸਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। **ਤਿਪੁਸਕਾਦੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਕਮਲੁਪ੍ਪਲਾਦੀਨਿਪਿ ਸਙ੍ਗਹਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ । **ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਅਜਾਤਸ੍ਸਰੋ ਹੋਤਿ, ਗਾਮਸੀਮਾਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇ**ਵ **ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਯੇਹਿ ਕਤਂ, ਤੇਸਂ ਗਾਮਸੀਮਾਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਵਾ, ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਤੀਰਟ੍ਠਗਾਮੇਹਿ ਚੇ ਕਤਂ, ਸਬ੍ਬਗਾਮਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਵਾ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਗਾਮਖੇਤ੍ਤੇਹਿ ਅਸਮ੍ਬਨ੍ਧਟ੍ਠਾਨਂ ਚੇ, ਵਿਸੁਂਗਾਮਸੀਮਾਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੪੮. **ਸਂਸਟ੍ਠਵਿਟਪਾ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਸਨ੍ਨਤ੍ਤਂ ਦੀਪੇਤਿ, ਤੇਨ ਪਦੇਸਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਤਾ ਇਧ ਸਮ੍ਭੇਦੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਸੋ ਪਨ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਸੀਮਾਸਙ੍ਕਰਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਬਦ੍ਧਸੀਮਟ੍ਠਾਨਪ੍ਪਵੇਸਨਵਸੇਨ ‘‘ਏਕਦੇਸਬਦ੍ਧਸੀਮਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਸਙ੍ਕਰਦੋਸੋ ਹੋਤਿ। **ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੀਮਾਯ ਸੀਮਾ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪਠਮਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਪਚ੍ਛਾ ਅਤ੍ਤਨਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਸੀਮਾ ਨ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਏਕੇ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਂ ਸਂਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ। ਪਠਮਂ ਸਮ੍ਮਤਸੀਮਾਯਂ ਸਮ੍ਭੇਦਾਭਾਵਤੋ ਸ੍ਵਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਣੇਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਚ੍ਛਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਸੀਮਾਯ ਪਠਮਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਨ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਕਲਂ ਵਾ ਏਕਦੇਸਤੋ ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋਕਰਣੇਨ ਪਠਮਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕੇ ਅਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨਤੋ ਹਿ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਦਤਿ ਨਾਮ, ਪਰੇਸਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਂ ਸਕਲਂ ਵਾ ਏਕਦੇਸਤੋ ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤੋਕਰਣੇਨ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤਿ ਨਾਮ, ਤੇਨੇਵਾਹ ‘‘ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਨ੍ਤੇਨ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦਿ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਠਮਂ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਂ ਪਚ੍ਛਾ ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਸੀਮਾਯ ਨਿਮਿਤ੍ਤਭੂਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸੀਮਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁਨ੍ਤਿ। ਇਮਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਵਿਪਤ੍ਤਿਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੀਮਾਨਂ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਨ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਸੋ ਪਨ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਸੀਮਾਸਙ੍ਕਰਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਵਲਂ ਸੀਮਾਸਙ੍ਕਰਮੇਵ ਕਰੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਤਕਮ੍ਮਾਨਿ ਨ ਕੁਪ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ ਕੇਚਿ, ਤਂ ਨਯੁਤ੍ਤਂ ਸਾਖਾਪਾਰੋਹਛੇਦਨਸੀਮਾਸੋਧਨਾਨਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਰੁਕੁਲੇ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਇਤਰਂ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਂ।

ਉਪੋਸਥਭੇਦਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੯. ‘‘ਦ੍ਵੇਮੇ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪੋਸਥਾ’’ਤਿ ਤਦਾ ਸਾਮਗ੍ਗੀਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਮਗ੍ਗੀਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚੇ ‘‘ਅਜ੍ਜੁਪੋਸਥੋ ਸਾਮਗ੍ਗੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਚ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਭਗਵਤਾ ਪਯੋਗੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਪਾਲ਼ਿਨਯਤੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਹਿ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬਕ੍ਕਮੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਤਥਾ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਾਨਂ ਉਦ੍ਦੇਸਕ੍ਕਮੋ ਸਿਦ੍ਧੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਯੋ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਨ੍ਤਿ, ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮਗ੍ਗਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਮਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਾਮਗ੍ਗੀ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਵਗ੍ਗਕਥਾਯ ਯਥਾਕਮ੍ਮਂ ਸਾਮਗ੍ਗੀਵਵਤ੍ਥਾਨਤੋ। ਤਥਾਪਿ ਵਗ੍ਗਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵੇਨ ਸਮਗ੍ਗਂ, ਸਮਗ੍ਗਪਟਿਪਕ੍ਖਭਾਵੇਨ ਚ ਵਗ੍ਗਂ ਨਾਮ ਕਤਂ। ਆਵੇਣਿਕਤੋ ਵਾ ਗਣਕਮ੍ਮਾਦਿਸਮ੍ਭਵਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਸਮਗ੍ਗਵਗ੍ਗਭਾਵਸਮ੍ਭਵਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਧਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗਾ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਕਰਣਂ ਧਮ੍ਮਿਕਂ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਛਨ੍ਦਾਗਮਨਂ, ਨ ਗਣਸ੍ਸਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਗ੍ਗਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ‘‘ਏਕਵਾਰਂ ਕਤਂ ਸੁਕਤਂ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਪੁਨ ਕਾਤੁਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਪਞ੍ਚਸੁ ਏਕਸ੍ਸ ਛਨ੍ਦਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਛਨ੍ਦਹਾਰਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਪਤ੍ਤੇ ਤੇਨ ਸਙ੍ਘੋ ਪਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਛਨ੍ਦੋ ਸਙ੍ਘਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੦. **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ‘‘ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ...ਪੇ॰... ਆਵਿਕਤਾ ਹਿਸ੍ਸ ਫਾਸੁ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ...ਪੇ॰... ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਣ੍ਹੀ। ਏਵਮੇਤਂ ਧਾਰਯਾਮੀ’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠਂ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਨਿਦਾਨ’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ

ਅਵਸੇਸੇ ਸੁਤੇਨ ਸਾਵਿਤੇ ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ''ਏਵਮੇਤੰ ਧਾਰਯਾਮੀਤਿ ਸੁਤਾ ਖੋ ਪਨਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇਹੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਨਿਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੰ ਸੰਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਤੇਨੇਵ ਖੁਦ੍ਦਕਪੇਯਜਾਲਵਸੇਨ ਲਿਖਿਤੰ। ਏਵੰ **ਮਾਤਿਕਾਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿ ''ਆਵਿਕਤਾ ਹਿਸ੍ਸ ਫਾਸੁ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਉਦ੍ਦਿਟ੍ਠੰ ਖੋ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਨਿਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੰ ਸੰਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਕੇਚਿ ''ਅਵਿਵਦਮਾਨੇਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨਿਦਾਨੁਦ੍ਦੇਸੋ ਨਿਟ੍ਠਿਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਾਵਿਕਰੋਨ੍ਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਨਿਦਾਨੰ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਨਿਟ੍ਠਾਨਵਚਨੇਨ ਹਿ ਨਿਦਾਨਸ੍ਸ ਨਿਟ੍ਠਿਤਭਾਵੋ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਨਿਦਾਨਾਵਸਾਨੇ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ। **''ਸਰਭਞ੍ਞੰ** ਨਾਮ ਸਰੇਨ ਭਣਨ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਸਜ੍ਝਾਯੰ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍**ਵਾਤਿ ''ਸਜ੍ਝਾਯੰ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ। ''ਆਪੁਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਨ ਕਥੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੰ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵੇ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ''ਅਥਾਪਿ ਲਾਭਾਦਿਨਾ ਅਭਿਭੂਤੋ ਵਾਰੇਤਿ, ਤੰ ਨ ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਏਸੇ**ਵ **ਨਯੋ**ਤਿ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਯਦਿ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤਿ, ਪੁਨ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਪਟਿਕ੍ਕੋਸਨਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੪. **''ਤੇਸੰ ਅਨੁਪਦ੍ਦਵਤ੍ਥਾਯਾ**''ਤਿ ਸਙ੍ਘੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਉਪਦ੍ਦਵੋ ਬਹੂਨੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਕਅਜ੍ਝੇਸਨਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੫. ''ਥੇਰਾਧਿਕੰ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾਪਿ ਪਚ੍ਛਾ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ''ਯੋ ਤਤ੍ਥ ਬਜਤ੍ਤੋ ਪਟਿਬਲੋ, ਤਸ੍ਸਾਧੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ''ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਵਚਨੰ ਥੇਰਸ੍ਸਾਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ। ''ਗਚ੍ਛਾਵੁਸੋ ਸੰਖਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਸਤਿਪਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਥਾਮੰ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ।

ਦਿਸੰਗਮਿਕਾਦਿਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੩. ''ਸਚਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿੰਚਰਾ ਭਿਕ੍ਖੁਉਪਟ੍ਠਾਕਾ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ। **''ਉਤੁਵਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਉਤੁਸੰਵਚ੍ਛਰੇ ਹੇਮਨ੍ਤਗਿਮ੍ਹੇਸੂ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ।

ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਦਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੪. **ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਦਮ੍ਮੀ**ਤਿ ''ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੋ ਥੇਰਾਨੰ ਦੇਤਿ, ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ ਦੁਕ੍ਕਟੰ ਸਮ੍ਭਵਤੀ''ਤਿ ਆਚਰਿਯੇਨ ਲਿਖਿਤੰ। ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਕਾਰਣੰ? ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਕੇਵਲੰ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਅਕਿਰਿਯਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ ਹੋਤੀਤਿ। ''ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿੰ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਕਿਰਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ। ਮਹਨ੍ਤਾ ਹਿ ਤੇ ਆਚਰਿਯਾ ਨਾਮ। ਤਤ੍ਥ ''ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਹਰਾ''ਤਿ ਚ ''ਆਰੋਚੇਹੀ''ਤਿ ਚ ਹਾਰਕਸ੍ਸ ਅਨਾਰੋਚਨਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਮੋਚਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਛਨ੍ਦਦਾਨੇਪਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਸਾਮਗ੍ਗਿਦੀਪਨਵਚਨੰ, ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ, ਏਵੰ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** ਵਣ੍ਣੇਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਪਠਮੰ ਸਮਗ੍ਗਭਾਵੰ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਦੁਤਿਯੰ ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਧਾਤਬ੍ਬਭਾਵੰ, ਤਤਿਯੰ ਛਨ੍ਦਹਾਰਕਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਮੋਚਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਉਭਯਤ੍ਥਾਪਿ ''ਸਙ੍ਘਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਪਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਸਙ੍ਘੇ ਸਮਗ੍ਗੇ ਏਵ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਦਾਨੰ ਰੁਹਤਿ, ਨਾਸਮਗ੍ਗੇਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ''ਸਙ੍ਘਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕੋ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਆਹਟਾ ਹੋਤਿ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਦਾਨੰ ਰੁਹਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਪਕਤਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਯ, ਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾਤਿ ਤਕ੍ਕੋ। ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੇ ਨ ਯਾਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਚ, ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਯਾਤਿ ਚ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਕੇ। **ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਾ ਨਾਮ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖਲਿਕਾ ਨਾਮ ਅਨਨ੍ਤਰੇਨ ਸਮ੍ਬਜ੍ਝਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਚ ਸਙ੍ਖਲਿਕੇਨਾਤਿ ਕੇਵਲੰ ਸਙ੍ਖਲਿਕਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ**। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਵਿਸੇਸਨੰ ਨਿਰਤ੍ਥਕੰ ਹੋਤਿ।

ਬਿਲ਼ਾਲਸਙ੍ਖਲਿਕਾ ਬਦ੍ਧਾਵ ਹੋਤਿ ਅਨ੍ਤੋਗੇਹੇ ਏਵ ਸਮ੍ਪਯੋਜਨਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਸਾ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਥਾ ਸਾਪਿ ਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਕਿਰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਛਨ੍ਦਦਾਨਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੫-੭. ''ਛਨ੍ਦਂ ਦਤ੍ਵਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਵਾ ਸੀਮਨ੍ਤਰਿਕਂ ਵਾ ਬਹਿਸੀਮਂ ਵਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕੋਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਮਿਕਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਛਨ੍ਦਂ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਵਿਹਾਰਸੀਮਂ ਬਨ੍ਧਿਤੁਂ ਤੇਸਂ ਛਨ੍ਦਂ ਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਮੁਹੁਤ੍ਤਂ ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਹੋਥਾ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਤੋ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁਕਮ੍ਮਂ ਗਹਟ੍ਠਾਦੀਸੁ ਹਤ੍ਥਪਾਸਗਤੇਸੁ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। **ਨਿਸ੍ਸੀਮ**ਨ੍ਤਿ ਬਹਿਸੀਮਂ। **ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਤਿਦਾਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਆਸਨੇਨ ਸਹ ਉਦਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਨ੍ਨਰਸੋਪੀ**ਤਿ ਅਪਿ-ਸਦ੍ਦੋ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਯਦਿ ਨੋ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ। ''ਅਜ੍ਜ ਮੇ ਉਪੋਸਥੋ ਪਨ੍ਨਰਸੋ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਦਾ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ, ਨ ਅਵ੍ਵਥਾਤਿ ਏਕੇ।

ਆਪਤ੍ਤਿਪਟਿਕਮ੍ਮਵਿਧਿਕਥਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੯-੧੭੦. **ਪਟਿਦੇਸੇਮੀ**ਤਿ ਯਾਯ ਕਾਯਚਿ ਭਾਸਾਯ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦੇਸਨਾ ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ ਚ ਹੋਤਿਯੇਵ ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਕੇਚਿ। ਵੇਮਤਿਕੇਨ ''ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵੇਮਤਿਕੋ, ਯਦਾ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤਦਾ ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਕਤੇ ਯਾਵ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਾਵ ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਸਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਪੁਨ ਨਿਬ੍ਬੇਮਤਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਚਾਤਿ ਨੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਦੇਸਿਤੇ ਪਨ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ਤਥਾ **ਇਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਕਲਸਙ੍ਘੇ ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੇ, ਵੇਮਤਿਕੇ ਚ। ਤਥਾ ਚ ''ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘੋ ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਯਦਾ ਸੁਦ੍ਧਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ, ''ਤਦਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ 'ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ।

ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਪਨ੍ਨਰਸਕਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੨-੩. ''ਅਤ੍ਥਵ੍ਵੇ''ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਵਾਰੇ, ''ਅਥਵ੍ਵੇ''ਤਿ ਪਚ੍ਛਾਵਾਰੇ ਪਾਠੋ। ਸੀਮਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤੇ ਵਾ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਵਾ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਧਮ੍ਮਸਵ੍ਵਿਨੇ ਪਨ ਅਵ੍ਵਾਣੇਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਵੇਮਤਿਕਪਨ੍ਨਰਸਕਂ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ।

ਸੀਮੋਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕਪੇਯ੍ਯਾਲਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੮. ''ਨ ਅਕਾਮਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿਵਚਨਤੋ ਇਚ੍ਛਾਯ ਸਤਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ।

ਲਿਙ੍ਗਾਦਿਦਸ੍ਸਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੦. **ਨਾਭਿਵਿਤਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਲਦ੍ਧਿਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਾ ਕਿਰ ਤੇ। ਕਮ੍ਮਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਂ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਓਸਾਰਣਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਞ੍ਚ ਕਤੇ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਇਤਰੇਨ ਲਦ੍ਧਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਮਤ੍ਤੇਨ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇ ਅਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਮੇ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੇ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਞ੍ਚ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮੇ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਕਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਕੇ।

ਨਗਨ੍ਤਬ੍ਬਗਨ੍ਤਬ੍ਬਵਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੧. ਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਕਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ? ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਙ੍ਘੇਨਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਸਤਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨ ਦਸ ਦਸ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਨਾਨਾਉਦਕੁਕ੍ਖੇਪਸੀਮਾਦੀਸੁ ਠਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਨਵਕਮ੍ਮਸਾਲਾਦਿਕਾ ਨਾਨਾਸੀਮਾਕੋਟਿ ਉਪੋਸਥਾਧਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠਂ ਸੀਮਾਪਿ ਨਦੀਪਿ ਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਗਰੁਕਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਲਹੁਕਸ੍ਸ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਙ੍ਘੇਨਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਸਾਧੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਯਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਉਪੋਸਥਕਾਰਕਾ ...ਪੇ॰... ਅਕਤ੍ਵਾ ਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਉਪੋਸਥਾਪਿ ਆਵਾਸਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ''ਤਤੋ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥਕਰਣਤ੍ਥਂ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਉਪੋਸਥਾ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਖਣ੍ਡਸੀਮਂ ਵਾ ਪਵਿਸਿਤੁਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਇਮਿਨਾ ਨੇਵ ਉਪੋਸਥਨ੍ਤਰਾਯੋ**ਤਿ ''ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪੋਸਥਨ੍ਤਰਾਯੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਵਜ੍ਜਨੀਯਪੁਗ੍ਗਲਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੩. ''ਅਨਿਮਵਤ੍ਥਂ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨਪਰਿਸਾਯ ਕਲਹਾਦਿਭਯੇਨ ਨਾਹਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇ ਤਸ੍ਸ ਨਿਸਿਨ੍ਨਪਰਿਸਾਯ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਏਕੇ। ''ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨੁਪੋਸਥੇ ਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਙ੍ਘਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੮੩) ਵਚਨਤੋ ਸਾਮਗ੍ਗੀਦਿਵਸੋ ਅਨੁਪੋਸਥਦਿਵਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਦ੍ਵੇਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪੋਸਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਵਸੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ **ਪਰਿਵਾਰਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯਾ। ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯਂ, ਪਨ੍ਨਰਸਿਯਂ ਵਾ ਚੇ ਸਙ੍ਘੋ ਸਮਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ''ਅਜ੍ਜੁਪੋਸਥੋ ਸਾਮਗ੍ਗੀ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਪਕਤਿਨੀਹਾਰੇਨੇਵ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਯਥਾਦੇਸਨਾ ਕਤਾਤਿ ਨੋ ਤਕ੍ਕੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਦ੍ਵਯੇ ਚੇ ਸਾਮਗ੍ਗੀ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਉਪੋਸਥਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਏਵ ਸਾਮਗ੍ਗੀਉਪੋਸਥੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਇਦਾਨਿ ਪਟਿਸੇਧਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਦੇਵਸਿਕਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੩੬) ਪੁਬ੍ਬੇ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਥ ਵਾ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪੋਸਥੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਸਕਿਂ ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸੇ ਵਾ ਪਨ੍ਨਰਸੇ ਵਾ''ਤਿ ਚ ''ਦ੍ਵੇਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪੋਸਥਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੪੯) ਚ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇ ਉਪੋਸਥੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਆਪਨ੍ਨਂ ਅਨਿਟ੍ਠਂ, ਸਤਿ ਸਙ੍ਘਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਅਞ੍ਞੋ ਦਿਵਸੋ ਪਕਤਿਵਸੇਨ ਅਨੁਪੋਸਥੋਪਿ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਨਿਵਾਰੇਤੁਮ੍ਪਿ ਏਵਂਦੇਸਨਾ ਕਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੪. ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਮ੍ਪਿ ''ਸਙ੍ਕਾਸਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ, ਦੀਪਵਾਸਿਨੋ ''ਸਙ੍ਕਾਪਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਠਨ੍ਤਿ ਕਿਰ। **''ਕਤਿ ਨੁ ਖੋ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾ''**ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਾਯਂ ''ਕਿਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ''ਇਮਂ ਤੇਮਾਸਂ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਵਸ੍ਸਾਨਮਾਸਾ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋ। ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਂ ਤੇਮਾਸਂ, ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਤੇਮਾਸਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧਂ ਤੇਮਾਸਂ। ਤੇਨਾਯਂ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਚਿਨ੍ਤਾ ਅਹੋਸਿ।

ਵਸ੍ਸਾਨੇਚਾਰਿਕਾਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੫. ਅਨਪੇਕ੍ਖਗਮਨੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਾਪਨੇਨ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ਸੋ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਅਨਾਗਤਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਸਕਰਣੀਯੋ ਪਕ੍ਕਮਤਿ। ''ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ ਵਾ ਸੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਂ ਆਵਾਸਂ ਨ ਵਾ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ,

ਤਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਟਿਸ੍ਸਵੇ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਓਰਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਸੋ ਤਦਹੇਵ ਅਕਰਣੀਯੋ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਸਕਰਣੀਯੋ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਤਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਚ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਟਿਸ੍ਸਵੇ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੦੭) ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੭-੮. ਦੁਤਿਯਂ ਪਨ ''ਸੋ ਤਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਚ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਟਿਸ੍ਸਵੇ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਤ੍ਤਾਹਤੋ ਪਰਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਥਾ ਹਿ ''ਸੋ ਤਂ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਅਨ੍ਤੋ ਸਨ੍ਨਿਵਤ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਟਿਸ੍ਸਵੇ ਚ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੦੭) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਤਿਪਿ ਕਾਰਣਦ੍ਵਯੇ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਕਾਰਣਾਭਾਵੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੀਣਿਪਿ ਏਤਾਨਿ ਵਚਨਾਨਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਯੋਜਿਤਾਨਿ ਵਿਗ੍ਗਹਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਤੀਣਿ ਪਰਿਹੀਨਾਨੀ**ਤਿ ਤਾਸਂ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ।

ਪਹਿਤੇਯੇਵਅਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੯. ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਙ੍ਘਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ, ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਸਨ੍ਨਿਵਤ੍ਤੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇ ਸਂਹਾਰਿਕਭਾਵੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਛਨ੍ਦਵਸੇਨਪਿ ਆਗਤੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਆਯਮੁਖਂ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। ਤਤੋ ''ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਆਗਮਨਂ। ਭਾਵੇਤ੍ਥ ਤਪਚ੍ਚਯੋਯਂ। **ਸਙ੍ਘਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸੇਨਾਸਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੇਸੁ ਏਵ ਸਙ੍ਘਕਰਣੀਯੇਸੁ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸੂ''ਤਿ **ਧਮ੍ਮਸਿਰਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਵਦਤਿ ਕਿਰ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿ ਤਂ ਪਦਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ''ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਾਦੀਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੂ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਸੇਨਾਸਨਮੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤੇਨ ਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਚ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਚ ਹੋਤਿ, ਤਂ ''ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋਯੇਵ ਨਾਮ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਦਿਵਸੇ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਮ, ਸਬ੍ਬੇ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਕਤਾਯਪਿ ਕਤਿਕਾਯ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਪਵਾਰਣਾਯ ਨਵਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਚੀਵਰਂ ਪਰਿਯੇਸਿਤੁਂ ਕਾਵੀਰਪਟ੍ਟਨੇ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਅਨੁਸਂਵਚ੍ਛਰਂ ਨਿਯਮਤੋ ਉਪਾਸਕੇਹਿ ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਠਪਨਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਵਾ ਕਤਿਕਾ ਕਤਾ 'ਸਮਨ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੂ'ਤਿ, ਘੋਸਨਂ ਵਾ ਕਤਂ ਉਪਾਸਕੇਹਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਤਥਾ 'ਅਨੁਸਂਵਚ੍ਛਰਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੂ'ਤਿ ਸਕਿਂ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਚ ''ਚੀਵਰਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨਿਯਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਆਗਤਾਨਂ ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਤੋ ਕਾਵੀਰਪਟ੍ਟਨੇ ਘੋਸੇਤ੍ਵਾ ਕਰਣਾਕਾਰੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਚ। ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ਏਵਂ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੧. ''ਸਚੇ ਦੂਰਂ ਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਤ੍ਤਾਹਵਾਰੇਨ ਅਰੁਣੋ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ 'ਯਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇ ਸਤਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਵ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਮਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਵੀਤਿਨਾਮੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪਿਤਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਨਯਧਰਾ ਪਨ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਤ੍ਤਾਹਵਾਰੇਨ ਅਰੁਣੋ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਇਦਂ ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਆਚਰਿਯਾ ਪਨ ਏਵਂ ਨ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਗਾਵੁਂ** ਵਾਤਿ ਬਲਿਬਦ੍ਧਂ ਵਾ। **ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਠਿਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯ ਠਿਤੇਹਿਪੀਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ**। ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੇ ਅਸ੍ਸ **ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਸ੍ਸ**। ਵਿਹਾਰਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੇਹਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਿਨਾ ਚ ਇਮਿਨਾ ਚ ਕਾਰਣੇਨ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮ ਪਦੇਸੇ ਇਮਂ ਵਿਹਾਰਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਮਾ''ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਾਵੇਤ੍ਵਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ।

ਵਜਾਦੀਸੁਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੩. **ਵਜੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਤਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਕਿਰ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਅਵਿਹਾਰਤ੍ਤਾ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। **''ਸਤ੍ਥੇ ਪਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ 'ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਇਮਂ ਤੇਮਾਸ'ਨ੍ਤਿ ਵਾ 'ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ'ਤਿ ਵਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਆਲਯਕਰਣਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਤਂ ਪਨ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ''ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀਤਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਮ੍ਪਿ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਾਜਾਨਨਤੋ। ਸਤ੍ਥੋ ਦੁਵਿਧੋ ਠਿਤੋ, ਸਞ੍ਚਾਰੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੇ ਕੁਟਿਕਾਯ ''ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਥੇ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸਞ੍ਚਾਰਿਮ੍ਹਿ ਪਨ ਸਤ੍ਥੇ ਕੁਟਿਕਾਯ ਅਭਾਵਤੋ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਤਿ ਸਿਵਿਕਾਯ ਵਾ ਸਕਟਕੁਟਿਕਾਯ ਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਥਾ ਵਜੇਪਿ। ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਤ੍ਥਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੇ ਆਪਤ੍ਤਿ।

ਪਵਾਰੇਤੁਞ੍ਚ ਲਭਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥਾਯਂ ਵਿਚਾਰਣਾ – ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯੇਨ ਵਜੋ, ਤੇਨ ਗਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਕਿਂ ਵਸ੍ਸਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਉਦਾਹੁ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਾਪਤ੍ਤਿਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਨ੍ਤਿ? ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਯਦਿ ਵਸ੍ਸਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ, ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸੇਨਾਸਨਿਕੇਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਅਥ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦਾਪਤ੍ਤਿਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਨ ਸੋ ਪਵਾਰੇਤੁਂ ਲਭਤੀਤਿ, ਕਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਿ? ਯਤੋ ਅਯਮੇਵ ਤਿਵਿਧੋ ਪਵਾਰੇਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਨੇਤਰੋ। ਵਾਲ਼ੇਹਿ ਉਬ੍ਬਾਲ਼੍ਹਾਦਿਕੋ ਹਿ ਉਪਗਤਟ੍ਠਾਨਾਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾ ਲਭਤਿ। ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਾ ਨ ਲਭਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਿ। ਯੇਨ ਗਾਮੋ, ਤਤ੍ਥ ਗਤੋਪਿ ਪਵਾਰੇਤੁਂ ਲਭਤੀਤਿ ਏਕੇਨਾਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਯੋ ਹਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ''ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ''ਤਿ ਨ ਉਪਗਤੋ, ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ''ਤਿ ਉਪਗਤੋ, ਸੋ ਚ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਿਨਾ ਵਿਹਾਰੇਨ ਕੇਵਲਂ ਗਾਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਇਧ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪੇਮੀ''ਤਿ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਜੇ ਸਤ੍ਥੇ ਨਾਵਾਯ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਵਿਯ ''ਗਾਮੇ ਉਪਗਨ੍ਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਾਭਾਵਤੋ। ਯਸ੍ਮਾ ''ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਤ੍ਥਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੇ ਆਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਤਤ੍ਥ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਂ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ ਤਦਭਾਵੇ ਛੇਦਾਭਾਵਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਤ੍ਥੇ ਪਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਕੁਟਿਯਾ ਅਭਾਵਕਾਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। **ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਤ੍ਥਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੇ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਨਤ੍ਥਿ, ਵਿਰੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਚ, ਪਵਾਰੇਤੁਞ੍ਚ ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਅਥ ਸਤ੍ਥੋ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇਯੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਤ੍ਥਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ…ਪੇ॰… ਅਨ੍ਤਰਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਤਿ ਵਾ''ਤਿਆਦਿ, ਤਂ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਗਤਾਨਮ੍ਪਿ ਵਿਰੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਗਮਨਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਵਾਰੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਤਤ੍ਥ ''ਪਦਰਚ੍ਛਦਨਂ ਕੁਟਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸੇਨਾਸਨਤ੍ਥਾਯ ਰੁਕ੍ਖਂ ਆਰੁਹਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਪਾਲ਼ਿਵਿਰੋਧਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨੇਵ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਇਮਸ੍ਸ ਇਧ ਪੁਨਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਨਤੋ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਸੇਨਾਸਨਿਕੇਨ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੇਨ ਸਿਦ੍ਧੇ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਵਿਯ ਸਿਯਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਜ੍ਝੋਕਾਸਸ੍ਸ ਅਸੇਨਾਸਨਭਾਵਾਨੁਮਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੋ ਹਿ ''ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਪਲਾਲਪੁਞ੍ਜੇ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸੇਨਾਸਨਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਚਤੁਸਾਲਅਜ੍ਝੋਕਾਸੇ ਵਸਨ੍ਤੋਪਿ ''ਚਤੁਸਾਲਾਯ ਵਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਅਸੇਨਾਸਨਿਕੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਪਰੇਨ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸਤ੍ਥਂ ਅਪਾਪਿਤਸੇਨਾਸਨਿਕੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਾਤਿਰੇਕਤਾ ਚ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇਪਿ ਨਿਬ੍ਬਕੋਸੇਪਿ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਨ੍ਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚ, ਅਪਾਪਿਤਸੇਨਾਸਨਿਕੇਨਾਪਿ ਗਬ੍ਭੇ ਵਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਦ੍ਵਾਰਬਨ੍ਧਮੇਵ ਸੇਨਾਸਨਂ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਨ੍ਤਿ ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਨਿਦਾਨਤੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਸੇਨਾਸਨਿਕਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਾਪਤ੍ਤਿ ''ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਸੇਨਾਸਨਿਕਾ ਵਸ੍ਸਂ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਸੀਤੇਨਪਿ ਉਣ੍ਹੇਨਪਿ ਕਿਲਮਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਨਿਦਾਨੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਤਾਦਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪਮੇਵ ਇਧ ਸੇਨਾਸਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਸਿਦ੍ਧਂ ਪੁਬ੍ਬਪਕ੍ਖਨਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਪਰਤ੍ਥਪਵਤ੍ਤਿਸੂਚਨਤੋ।

ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ‘‘ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਾਨੰ ਵੂਪਸਮਾ ਅਵਿਤਕ੍ਕੰ ਅਵਿਚਾਰ’’ਨ੍ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੮; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੭੧) ਵਚਨਾਨਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨੰ। ਅਜ੍ਝੋਕਾਸਪਟਿਕ੍ਖੇਪਨਿਦਾਨੇਨ ਬਹਿਅਜ੍ਝੋਕਾਸੋਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ, ਨ ਚਤੁਸਾਲਾਦਿਮਜ੍ਝਗਤੋ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੋਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਨਿਦਾਨੰ ਪਮਾਣਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਨਿਯਮਤੋ। ਕਿਞ੍ਚਿ ਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਨਿਦਾਨਾਪੇਕ੍ਖੰ ਹੋਤੀਤਿ ਸਾਧਿਤਮੇਤੰ। ਇਦੰ ਸਾਪੇਕ੍ਖੰ, ਇਦੰ ਅਨਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਕਥੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਨ ਹਿ ਏਤ੍ਥ **ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗੇ** ਵਿਯ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੰ ਪਦਭਾਜਨੰ, ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੋ ਵਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ? ਇਧਾਪਿ ਦੇਸਨਾਵਿਧਾਨਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ‘‘ਦੇਵੇ ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਮ੍ਪਿ ਨਿਬ੍ਬਕੋਸਮ੍ਪਿ ਉਪਧਾਵਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਹਿ ਇਮੇਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਨਿਦਾਨਵਚਨੇਹਿ ਬਹਿ ਵਾ ਅਞ੍ਞੋ ਵਾ ਸਬ੍ਬੰ ਓਵਸ੍ਸਕਟ੍ਠਾਨੰ ਇਧ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸੋ ਨਾਮ। ਅਨੋਵਸ੍ਸਕਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨਿਬ੍ਬਕੋਸਮੇਵ ਇਧ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ **ਨ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਆਲਯਕਰਣਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ, ‘‘ਇਧ ਵਸ੍ਸੰ ਉਪੇਮੀ’’ਤਿ ਵਚਨਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ। ਛਵਸਰੀਰੰ ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਛਾਰਿਕਾਯ, ਅਟ੍ਠਿਕਾਨਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕੁਟਿਕਾ ਕਰੀਯਤੀਤਿ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨੰ। ‘‘**ਟਙ੍ਕਿਤਮਞ੍ਚੋ**ਤਿ ਕਸਿਕੁਟਿਕਾਪਾਸਾਣਘਰ’’ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ‘‘ਅਕਵਾਟਬਦ੍ਧਸੇਨਾਸਨੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪਿਤੇ ਸਭਾਗਟ੍ਠਾਨੇ ਸਕਵਾਟਬਦ੍ਧੇ ਵਸਤਿ ਚੇ, ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਪਯੋਗੋਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ‘‘ਅਸੇਨਾਸਨਿਕੇਨ ਵਸ੍ਸੰ ਨ ਉਪਗਨ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿ** ਚ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ** ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ।

ਅਧਮ੍ਮਿਕਕਤਿਕਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੫. **ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯੰ **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨੰ ਊਨਪਨ੍ਨਰਸਵਸ੍ਸੇਨ ਸਾਮਣੇਰੇਨ ਇਧ ਵਿਹਾਰੇ ਨ **ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਾ,** ਨ ਪੰਸੁਕੂਲੰ ਆਹਿਣ੍ਡਿਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਚੋਲ਼ਭਿਕ੍ਖਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਅਞ੍ਞਵਿਹਾਰੇ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ, ਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਵਾ ਸਨ੍ਤਕੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ, ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਨੇਵ ਆਲਪੇਯ੍ਯਾਮ ਨ ਸਲ੍ਲਪੇਯ੍ਯਾਮ, ਨ ਸਞ੍ਞਾਪਿਤਬ੍ਬੰ, ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਤ੍ਤੇਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸ੍ਸ ਵਾਸੋਤਿ।

੨੦੬. **ਮੁਸਾਵਾਦੋ**ਤਿ ਵਿਸੰਵਾਦੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਕੇਚਿ ‘‘ਵਿਸੰਵਾਦਨਵਸੇਨ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਚ, ‘‘ਰਞ੍ਞੋ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਾਨੁਰੂਪਤੋ ਮੁਸਾਵਾਦੋਤਿ ਗਹਟ੍ਠਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੨੦੭. ‘‘**ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਚ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ**। ਕਸ੍ਮਾ? ‘ਦੁਤਿਯੇ ਵਸਾਮੀ’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਠਮਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। ਪੁਨ ‘ਪਠਮੇ ਏਵ ਵਸਾਮੀ’ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਦੁਤਿਯੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। ਉਭਯਾਵਾਸੇ ਵਿਧਾਨੰ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ‘‘ਪਠਮੰ ਗਹਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਵਸਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਸੇਨਾਸਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਹਤੀਹੰ ਵਸਤਿ, ਤਤੋ ਪਠਮਗ੍ਗਾਹੋ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀਤਿ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਚ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਗ੍ਗਾਹੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਦਿਵਸਵਸੇਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਅਥ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਤੇਮਾਸੰ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਵਸਤਿ, ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਚ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਇਦੰ ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਨੰ ਵਸੇਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨੰ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਉਭੋਪੇਤੇ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪਾ ਇਧ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਯਤ੍ਥਾਯੰ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤੋ, ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਚ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਪਟਿਸ੍ਸਵੇ ਚ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ਕਤ੍ਥ ਪਨ ਪੁਰਿਮਿਕਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ? ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਦ੍ਵੀਸੁ ਆਵਾਸੇਸੁ ਯਤ੍ਥ ਤਦਹੇਵ ਪਚ੍ਛਿਮਗ੍ਗਾਹੋ, ਤਤ੍ਥ ਪਠਮੰ ਗਹਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋ ਨ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋ, **ਸੋ ਤਦਹੇਵ ਅਕਰਣੀਯੋ ਪਕ੍ਕਮਤੀ**ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ‘‘**ਕਰਣੀਯੰ** ਨਾਮ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯ’’ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ।

ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ‘‘ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਾਦੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਚਤੂਸੁ ਵਾਰੇਸੁ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਪਕ੍ਕਮਨਸ੍ਸਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨਾ’’ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਗਮਨਾਭਾਵਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰਾ ਵਸ੍ਸੰ ਅਨੁਪਗਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਪਗਤਸ੍ਸ ਤਦਹੇਵ ਸਤ੍ਤਾਹਕਰਣੀਯੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਸਤ੍ਤਾਹੰ ਆਗਚ੍ਛਤੋ ਨ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰਾ ਉਪਗਤਸ੍ਸ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖਗਮਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ, ‘‘ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਅਨਾਗਤਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਸਕਰਣੀਯੋ ਪਕ੍ਕਮਤੀ’’ਤਿ ਤਤੋ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਵੀਤਿਨਾਮੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਅਕਰਣੀਯੋ

ਪਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਾਭਾਵਾ ਵਿਨਾ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਕਾਰਣੇਨ ਗਨ੍ਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਗਨ੍ਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ਪਵਾਰਣਾਯ ਤਂਦਿਵਸਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ **ਨ ਵਾ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਅਨੁਰਾਯੇਨ। ਆਚਰਿਯੋ ਪਨ ''ਨ ਪੁਨ ਇਧਾਗਚ੍ਛਾਮੀ'ਤਿ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋਪਿ ਸਕਰਣੀਯੋਵ ਗਨ੍ਤੁੰ ਲਭਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਅਕਰਣੀਯੋ'ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ। ''ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਕਿਰ ਚੂਲ਼ਪਵਾਰਣਾ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਂ ਪਵਾਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸੁਖਂ ਸਕਰਣੀਯਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਪਯੋਗਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਤਤ੍ਥ ਛ ਅਰੁਣਾ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸੇ ਹੋਨ੍ਤਿ , ਏਕੋ ਬਹਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਤੇਮਾਸਂ ਵੁਤ੍ਥੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਚ, ''ਆਚਰਿਯੋ ਏਵਂ ਨ ਵਦਤੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ **ਵਿਹਾਰਂ ਉਪੇਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨ ਪਤ੍ਤਗਬ੍ਭਂ ਉਪੇਤੀਤਿ **ਪੋਰਾਣਾ**। **ਅਸਤਿਯਾ ਪਨ ਵਸ੍ਸਂ ਨ ਉਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਇਮਂ ਤੇਮਾਸ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਚਨੇਨ। **''ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਕਾਰਣਂ ਵਿਨਾ ਤਿਰੋਵਿਹਾਰੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਆਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਗਚ੍ਛਤੋਪਿ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

੨੦੮. **ਪਟਿਸ੍ਸੁਤੋ ਹੋਤਿ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤਭਿਕ੍ਖੁਨਾ, ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸੇਨ ਵਾ ਪਟਿਸ੍ਸੁਤੋ, ਅਞ੍ਞੇਨ ਪਨ ਪੁਰਿਮਂ ਅਨੁਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯਂ ਪਟਿਸ੍ਸਵੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਸ੍ਸਚ੍ਛੇਦੋਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਸਾਧੇਤੁਂ ਅਨੇਕਧਾ ਪਪਞ੍ਚੇਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ ਤੇਨ।

ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਪਵਾਰਣਾਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਫਾਸੁਕਵਿਹਾਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੦. ''ਸਙ੍ਘਂ ਆਵੁਸੋ ਪਵਾਰੇਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਛਾਪਿ ''ਵਦਤੁ ਮਂ ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਅਹਂ ਸਙ੍ਘਂ ਪਵਾਰੇਮਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਾ ਥੇਰਾ, ਮਜ੍ਝਿਮਾ, ਨਵਾ ਵਾ ਅਵਿਸੇਸੇਨਾਯਸ੍ਮਨ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਮਂ ਵਦਨ੍ਤੂਤਿ।

ਪਵਾਰਣਾਭੇਦਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੨. **ਦ੍ਵੇਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਵਾਰਣਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਾਦਿਸੇ ਕਿਚ੍ਚੇ ਸਤਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਪਵਾਰੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੇਨੇਵ **ਮਹਾਵਿਹਾਰੇ** ਭਿਕ੍ਖੂ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯਂ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਨ੍ਨਰਸਿਯਂ ਕਾਯਸਾਮਗ੍ਗਿਂ ਇਦਾਨਿਪਿ ਦੇਨ੍ਤਿ। **ਚੇਤਿਯਗਿਰਿ** ਮਹਾਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਅਟ੍ਠਮਿਯਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਯਂ ਪਵਾਰੇਤੁਕਾਮਾਨਂਯੇਵ ਹੋਤਿ। ''ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਅਨਾਗਤਾਯ ਪਵਾਰਣਾਯ ਸਕਰਣੀਯੋ ਪਕ੍ਕਮਤਿ, ਅਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵਚਨਤੋ ਇਦਂ ਆਚਿਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਨੋ ਚੇ ਅਧਿਟ੍ਠਹੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਕਸ੍ਸ ਵੁਤ੍ਤਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪੁਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਞ੍ਚ ਸਙ੍ਘਗਣਾਨਮ੍ਪਿ ਨੇਤਬ੍ਬਂ।

ਪਵਾਰਣਾਦਾਨਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੩. **ਤੇਨ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਪਵਾਰਣਾਦਾਯਕੇਨ।

ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਪਨ੍ਨਰਸਕਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

''ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਪਵਾਰਣਾਯ ਆਰੋਚਿਤਾਯ ਸਙ੍ਘੇਨ ਚ ਪਵਾਰਿਤੇ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸੁਪ੍ਪਵਾਰਿਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵਚਨਤੋ ਕੇਵਲ਼ਂ ਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਣਾਦਾਯਕੋਪਿ ਪਵਾਰਿਤੋਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ।

੨੨੨. ਅਵ◌ੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯਾਤਿ ਪਵ◌ਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿਯਾ। **ਏਕਚ੍ਚਾਯ ਵ◌ੁਟ੍ਠਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਸਕਸਕਟ੍ਠਾਨਂ ਗਤੇਸੁ। **ਪੁਨ ਪਵ◌ਾਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨਪਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵ◌ਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। **ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਸਮਸਮਾ, ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਵ◌ਾਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਗਤੇ ਅਨਾਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨਂਯੇਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਵ◌ਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, **ਉਪੋਸਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਸਬ੍ਬਾਯ ਵ◌ੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਪਰਿਸਾਯ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਸਮਸਮਾ, ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਵ◌ਾਰੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਯਦਿ ਸਬ੍ਬੇ ਵ◌ੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵ◌ਾ ਗਤਾ, ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤੁਞ੍ਚ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਏਕਚ੍ਚੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵ◌ਾਰੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਞਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮਾਭਾਵ◌ਾ ਵਗ੍ਗਂ ਨ ਹੋਤਿ ਕਿਰ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਗਤੇਸੁਪਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਗਤੇਸੁਪਿ ਸਬ੍ਬੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਞਤ੍ਤਿਂ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਕੇਵਲਂ ਪਵ◌ਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਏਕਚ੍ਚੇ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਪਵ◌ਾਰੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ‘‘ਸਙ੍ਘਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਵ◌ਾਰੇਮੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਹਿ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾ ਪਚ੍ਛਾ ਦਿਟ੍ਠਂ ਵ◌ਾ ਸੁਤਂ ਵ◌ਾ ਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤਂ ਵ◌ਾ ਵਤ੍ਤਾਰੋ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਨਾਗਤਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵ◌ਂ ਞਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਵ◌ਾਰਣਾਵਚਨਂ ਵ◌ਿਯ ਹੋਤਿ। ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਆਪਨ੍ਨਚੀਵਰਾਦਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਵ◌ਿਯ ਪਵ◌ਾਰਣਾ ਨ ਹੋਤਿ ਸਬ੍ਬਾਯਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ‘‘ਸਮਗ੍ਗਾਨਂ ਪਵ◌ਾਰਣਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵਚਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕਂ। ‘‘ਇਤੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** ਵਦਤਿ। ‘‘ਥੋਕਤਰੇਹਿ ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਵ◌ਾਰੇਤਬ੍ਬਂ ਞਤ੍ਤਿਂ ਅਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾਵ◌ਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। **ਆਗਨ੍ਤੁਕਾ** ਨਾਮ ਨਵਮਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਗਤਾ ਵ◌ਾ ਵਜਸਤ੍ਥਨਾਵ◌ਾਸੁ ਵ◌ੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾ ਵ◌ਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

੨੩੭. ‘‘ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋਤਿਆਦੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿਆਦੀ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ।

੨੩੯. ‘‘ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵ◌ਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਤੇਨ ਸਹ ਪਵ◌ਾਰੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਪਵ◌ਾਰਣਾਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵ◌ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

ਸੋਣਕੋਲ਼ਿਵ◌ਿਸਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੨੪੨. ਅਸੀਤਿਯਾ …ਪੇ॰… ਕਾਰੇਤੀਤਿ ‘‘ਅਸੀਤਿ ਗਾਮਿਕਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਕਾਰਣਵਚਨਂ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਗਾਮਾਨਂ ਅਸੀਤਿਯਾ ਸਹਸ੍ਸੇਸੂ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਅਸੀਤਿਯਾ ਗਾਮਸਹਸ੍ਸੇਸੂ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਗਾਮਪ੍ਪਮੁਖਾ **ਗਾਮਿਕਾ**, ਤੇਸਂ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ। **“ਕਮ੍ਮਚਿਤ੍ਤੀਕਤਾਨੀ**”ਤਿ ਉਪਚਾਰੇਨ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਕਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਉਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇ ਹਿ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਜਨਵ◌ਣ੍ਣਭਾਵ◌ੋ। ‘‘ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਕਰਣੀਯੇਨਾ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ‘‘ਕੇਨਚਿਦੇਵ◌ਾ’’ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਏਵ◌ਂ-ਸਦ੍ਦੋ ਓਪਮ੍ਮੇ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਏਵਮੁਪਮਾਨੋਪਦੇਸਪੁਚ੍ਛਾਵਧਾਰਣਪਟਿਞ੍ਞਾਤਓਪਮ੍ਮੇ। **ਪੁਰਤੋ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਦਰਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨਂ। ਤਤੋ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਯਾ ਕਵ◌ਾਟਂ ਸੁਬਦ੍ਧਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਇਚ੍ਛਿਤਾਕਾਰਕੁਸਲਤਾਯ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਕੁਟਿਂ ਪਵ◌ਿਸਿਤ੍ਵ◌ਾ ਆਰੋਚੇਸਿ। **ਵ◌ਿਹਾਰਪਚ੍ਛਾਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਹਾਰਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਮਾਨਚ੍ਛਾਯਾਯਂ। **“ਅਹੋ ਨੂਨਾ**ਤਿ ਅਹੋ ਮਹਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਹਿਣ੍ਡਨਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸੋਣਸ੍ਸ ਵ◌ੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨ ਅਨਾਰਦ੍ਧਵ◌ੀਰਿਯਾਨਂ ਉਤ੍ਤੇਜਨਤ੍ਥਂ, ਏਵ◌ਂ ਸੁਖੁਮਾਲਾਨਂ ਪਾਦਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਂ ਉਪਾਹਨਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਞ੍ਚ।

ਸੋਣਸ੍ਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੨੪੩. ਤਤ੍ਥ ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀਤਿ ਤੇਸਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਂ ਆਕਾਰਂ ਉਪਲਕ੍ਖੇਹਿ।

੨੪੪. ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਪਟਿਵ◌ਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ। **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਧਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿਆਦੀਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਅਰਹਤ੍ਤਞ੍ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਤਞ੍ਹਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇਹਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮ’ਨ੍ਤਿ ਚ ਗੇਹਤੋ ਪਵ◌ਿਵ◌ਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘ਪਵ◌ਿਵ◌ੇਕੋ’ਤਿ ਚ

ਬਜਾਪਜ੍ਜਾਭਾਵਤੋ ‘ਅਬਜਾਪਜ੍ਜ’ਨ੍ਤਿ ਚ ਅਰਹਤ੍ਤੁੰ ਉਪਾਦਾਨਸ੍ਸ ਖਯਨ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ‘ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯੋ’ਤਿ ਚ ਤਣ੍ਹਾਯ ਖਯਨ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ‘ਤਣ੍ਹਕ੍ਖਯੋ’ਤਿ ਚ ਸਮ੍ਮੋਹਾਭਾਵਤੋ ‘ਅਸਮ੍ਮੋਹੋ’ਤਿ ਚ ਵੁੱਚ੍ਚਤੀ’’ਤਿ ਵੁੱਤ੍ਤੁੰ। ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੁੰ ਵੁੱਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਸਿਯਾ ਖੋ ਏਵਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਦਾਚਿ ਏਵਮਸ੍ਸ, ਅਸ੍ਸ ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਏਵੰ ਸਿਯਾ। **ਪਚ੍ਚਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ** ਜਾਨਨ੍ਤੋ। **ਕਰਣੀਯਮਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ। ਸੋ ਏਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਧਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੁੰ ਕਥਿਤੰ। ਸੇਸੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। **ਅਸਮ੍ਮੋਹਾਧਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥੇਵ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ। ਸੇਸੇਸੁ ਅਰਹਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ‘‘ਸਬ੍ਬੇਸ੍ਵੇਵੇਤੇਸੁ ਉਭਯਮ੍ਪੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਵਿਵੇਕਞ੍ਚ ਚੇਤਸੋ, ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ, ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਯਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਉਪਯੋਗਤ੍ਥੇ ਸਾਮਿਵਚਨੰ। ਆਯਤਨਾਨੰ ਉਪ੍ਪਾਦਞ੍ਚ ਵਯਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਵਾ।

ਸਬ੍ਬਨੀਲਿਕਾਦਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੬. ‘‘ਰਞ੍ਜਨਚੋਲ਼ਕੇਨ ਪੁਞ੍ਛਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿ ਪਾਠੋ। **‘‘ਖਲ਼ਲਕਾਦੀਨਿ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵੁੱਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵੇ ਤੀਣਿ ਛਿਦ੍ਦਾਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਲ਼ਞ੍ਜੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾਨੰ ਵਾਦੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

ਯਾਨਾਦਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੪. ‘‘ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਾਧਿਕਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁੱਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਤੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ। **ਉਭਤੋਲੋਹਿਤਕੂਪਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਕਾਸਾਵੰ ਪਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਕੁਸੁਮ੍ਭਾਦਿਰਤ੍ਤਮੇਵ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ।

ਸਬ੍ਬਚਮ੍ਮਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੫. **ਕਿਸ੍ਸ ਤਜਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਸ੍ਸ ਤੇ ਅਯੰ।

੨੫੬. **ਗਿਹਿਵਿਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਗਿਹੀਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ਕਤੰ। ‘‘ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ **ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ‘‘ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੂਲਿਕੰ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਗੋਨਕਾਦੀਨਿ ਰਤਨਪਰਿਸਿਬ੍ਬਿਤਾਨਿ ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁੱਤ੍ਤੁੰ, ਅਥ ਖੋ ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਯੰ ਪਤ੍ਵਾ ਗਰੁਕੇ ਠਾਤਬ੍ਬਤੋ ਇਧ ਵੁੱਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿਕਦੇਸਨਾਯ ਗਹਟ੍ਠਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਵਸੇਨ ਵੁੱਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੇਸੰ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਨਤ੍ਥੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ‘ਤੂਲਿਕੰ...ਪੇ॰... ਵਟ੍ਟਨ੍ਤੀ’ਤਿ ਵੁੱਤ੍ਤੁੰ ਵਿਯ ਖਾਯਤੀਤਿ ਅਪਰੇ’’ਤਿ ਵੁੱਤ੍ਤੁੰ।

੨੫੯. **ਮਿਗਮਾਤੁਕੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। ਵਾਤਮਿਗੋਤਿ ਚ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। ‘‘ਕਾਲ਼ਸੀਹੋ ਕਾਲ਼ਮੁਖੋ ਕਪੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਚਮ੍ਮੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਯੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਚਮ੍ਮੰ ਵਟ੍ਟਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਪਰਤੋ ਆਵਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ‘‘ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਵਸੇਨ ਪਰਿਹਾਰੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਵੁੱਤ੍ਤੁੰ। ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕਿਞ੍ਚਿ ਚਮ੍ਮੰ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਿਦ੍ਧੇ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗੋਚਮ੍ਮ’’ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਪਰਤੋ ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਬ੍ਬਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮੇਸੁ ਜਨਪਦੇਸੁ ਚਮ੍ਮਾਨਿ ਅਤ੍ਥਰਣਾਨੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨੁਮਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਭਯਾ ਵੁੱਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਭੇਸਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਞ੍ਚਭੇਸਜ੍ਜਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੦. **‘‘ਯੰ ਭੇਸਜ੍ਜਞ੍ਚੇਵ ਅਸ੍ਸਾ’’**ਤਿ ਪਰਤੋ ‘‘ਤਦੁਭਯੇਨ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋ ਮਤ੍ਤਾਯ ਕਿਸ੍ਸਾ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਰੋਧਦਸ੍ਸਨਤੋ ਨਿਦਾਨਾਨਪੇਕ੍ਖੰ ਯਥਾਲਾਭਵਸੇਨ ਵੁੱਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਯਥਾਨਿਦਾਨੰ ਕਸ੍ਮਾ ਨ ਵੁੱਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਤਦਞ੍ਞਾਪੇਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ। ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇਪਿ ਹਿ ਸਪ੍ਪਿਆਦੀਨੰ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਭਾਵਾਪੇਕ੍ਖਾਤਿ ਤਥਾ ਵਚਨੇਨ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਤੇਨੇਵ ‘‘ਆਹਾਰਤ੍ਥਞ੍ਚ

ਫਰੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਓਲ਼ਾਰਿਕੋ ਆਹਾਰੋ ਪਞ੍ਞਾਯੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਥਾ ਹਿ **ਕਾਲੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਨ ਕਤੋ। ਕੁਤੋਯੇਵ ਪਨ ਲਬ੍ਭਾ ਤਦਞ੍ਞਾਪੇਕ੍ਖਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਭਗਵਤੋ ਮੂਲਭੇਸਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਤਾਨਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਵਜੀਵਨ੍ਤਿ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। ਯੰ ਪਨ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਭੇਸਜ੍ਜਾਨਿ ਕਾਲੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨੰ, ਤੰ ''ਸਨ੍ਨਿਧਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਪਰਾਪਰਸ੍ਮਿੰ ਦਿਵਸੇ ਕਾਲੇ ਏਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਅਨੁਜਾਨਾਮੀ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਤਿਸਯਤ੍ਥਾਭਾਵਤੋ ''ਯੰ ਭੇਸਜ੍ਜਞ੍ਚੇਵ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿ ਵਿਤਕ੍ਕੁਪ੍ਪਾਦੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਪਣੀਤਭੋਜਨਾਨੁਮਤਿਯਾ ਪਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਆਬਾਧਾਨੁਰੂਪਸਪ੍ਪਾਯਾਪੇਕ੍ਖਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਚੇ? ਤਞ੍ਚ ਨ, ਭਿਯ੍ਯੋਸੋ ਮਤ੍ਤਾਯ ਕਿਸਾਦਿਭਾਵਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਯਥਾ ''ਉਚ੍ਛੁਰਸੰ ਉਪਾਦਾਯ ਫਾਣਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਥਾ ''ਨਵਨੀਤੰ ਉਪਾਦਾਯ ਸਪ੍ਪਿ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਤੋ ਨਵਨੀਤੰ ਵਿਸੁੰ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਵਿਸੇਸਦਸ੍ਸਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ। ਯਥਾ ਫਾਣਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਿਦ੍ਧੇਪਿ ਪਰਤੋ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਵਿਸੁੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ ਉਚ੍ਛੁਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਗੁਲ਼ੋਦਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ। ਤਥਾ ਨਵਨੀਤੇ ਵਿਸੇਸਵਿਧਿਦਸ੍ਸਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ ਨਵਨੀਤੰ ਵਿਸੁੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਵਿਸੇਸਵਿਧਿ ਪਨਸ੍ਸ **ਭੇਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ ''ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਕਾਮੇਨ ਅਧੋਤਮ੍ਪਿ ਪਚਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੨)। ਤਤ੍ਥ ਸਪ੍ਪਿ ਪਕ੍ਕਾਵ ਹੋਤਿ, ਨਾਪਕ੍ਕਾ। ਤਥਾ ਫਾਣਿਤਮ੍ਪਿ। ਨਵਨੀਤੰ ਅਪਕ੍ਕਮੇਵ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਨਵਨੀਤੰ ਵਿਯ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋਪਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਪਾਲ਼ਿਯੰ ਏਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਪਾਲ਼ਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤੇ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਗੁਲ਼ਾਪਦੇਸੇਨ ਯਥਾ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਫਾਣਿਤੰ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧੰ, ਤਥਾ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋਪੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਗੁਲ਼ੰ ਵਿਯ ਸੋ ਫਾਣਿਤਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਇਧ ਅਵਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਚਨੇਨ ਗੁਲ਼ੋਦਕਟ੍ਠਾਨੇਵ ਠਪਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤੰ ਵਟ੍ਟਨਕਪਾਨਕਾਧਿਕਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ ਯਾਮਕਾਲਿਕੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਿਰੋਧਤੋ। ਨ ਉਪਾਦਾਯਤ੍ਥਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯਤ੍ਥਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਕਿੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ''ਉਚ੍ਛੁਰਸੰ ਉਪਾਦਾਯ ਉਚ੍ਛੁਵਿਕਤਿ ਫਾਣਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੩) ਯਦੇਤੰ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨੰ, ਤਤ੍ਥ ''ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਚ੍ਚਯੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ। ਨ, ਪਰਤੋ ਅਪਰਕਿਰਿਯਾਯ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ। ਯਥਾ ''ਚਕ੍ਖੁਞ੍ਚ ਪਟਿਚ੍ਚ ਰੂਪੇ ਚਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੦੪, ੪੦੦; ੩.੪੨੧, ੪੨੫; ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੪੩) ''ਪਟਿਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਵਚਨਸ੍ਸ ''ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਅਪਰਕਿਰਿਯਾ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਨ ਤਥਾ ''ਉਚ੍ਛੁਰਸੰ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਪਰਕਿਰਿਯਾ ਦਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਅਯੁਤ੍ਤਮੇਤੰ ਤਤ੍ਥ ਤਦਭਾਵੇਪਿ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਮਹਾਭੂਤਾ ਚਤੁਨ੍ਨਞ੍ਚ ਮਹਾਭੂਤਾਨੰ ਉਪਾਦਾਯ ਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੫੮੪) ਏਤ੍ਥ ਅਪਰਕਿਰਿਯਾਯ ਅਭਾਵੇਪਿ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਵਚਨੰ ਸਿਦ੍ਧੰ, ਤਥਾ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਸਿਯਾਤਿ? ਨ, ਤਤ੍ਥ ਪਾਠਸੇਸਾਪੇਕ੍ਖਤ੍ਤਾ। ਯਥਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਭੂਤਾ ਉਪਾਦਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਪਵਤ੍ਤਕੰ ਵਾ ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਇਮੰ ਪਾਠਸੇਸੰ ਸਾ ਪਾਲ਼ਿ ਅਪੇਕ੍ਖਤਿ, ਨ ਤਥਾ ਇਦੰ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨੰ ਕਞ੍ਚਿ ਪਾਠੰ ਅਪੇਕ੍ਖਤਿ। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵਾਦਿਨੋ ਹਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾ। ਸਞ੍ਞਾਕਰਣਮਤ੍ਤੰ ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਰੂਪਸ੍ਸ। ''ਅਤ੍ਥਿ ਰੂਪੰ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਧ॰ ਸ॰ ੫੮੪) ਹਿ ਸਞ੍ਞਾਕਰਣਮਤ੍ਤੰ, ਏਵਮਿਧਾਪੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਇਧ ਪਨ ''ਉਚ੍ਛੁਰਸੰ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ ਉਚ੍ਛੁਰਸੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ, ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਉਚ੍ਛੁਰਸੇਨ ਸੰਸਟ੍ਠੰ ਭਤ੍ਤੰ ਅਗਿਲਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਪਣੀਤਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਪਾਟਿਦੇਸਨਿਯੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਅਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਤੇ ਵਿਸੇਸਹੇਤੁਨੋ ਅਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਾ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਉਚ੍ਛੁਰਸੰ ਉਪਾਦਾਯਾਤਿ ਉਚ੍ਛੁਰਸੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦੀਨੰ ਪਦਾਨੰ ਅਤ੍ਥੰ ਮਿਚ੍ਛਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਦਿ ''ਉਚ੍ਛੁਰਸੰ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਫਾਣਿਤੰ ਸਿਯਾ, ''ਅਪਕ੍ਕਾ ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨੰ ਨਿਰਤ੍ਥਕੰ ਅਪਕ੍ਕਵਚਨੇਨ ਉਚ੍ਛੁਰਸਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਅਥ ''ਪਕ੍ਕਾ ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਫਾਣਿਤਨ੍ਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ, ''ਉਚ੍ਛੁਰਸੰ ਉਪਾਦਾਯਾ''ਤਿ ਵਚਨੰ ਨਿਰਤ੍ਥਕਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰਨ੍ਤਿ ਸਾਧਿਤੰ ਹੋਤਿ। **ਸੋ ਚੇਤੇਹਿ ਅਪਕ੍ਕਾ** ਵਾਤਿ ਸਾਮੰ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਪਕ੍ਕਾ ਵਾ। **ਅਵਤ੍ਥੁਕਪਕ੍ਕਾ** ਵਾਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾਵ ਸਾਮੰ ਵਿਨਾ ਵਤ੍ਥੁਨਾ ਪਕ੍ਕਾ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਕ੍ਕਾ ਵਾ''ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ, ਸੋ ਦੁਟ੍ਠੁ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਕਸ੍ਮਾ? **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਝਾਮਉਚ੍ਛੁਫਾਣਿਤੰ ਵਾ ਕੋਟ੍ਟਿਤਉਚ੍ਛੁਫਾਣਿਤੰ ਵਾ

ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ‘‘ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਕ੍ਕਾ ਵਾ’’ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਚ ਲਦ੍ਧਿਵਿਰੋਧਤੋ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **‘‘ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯਂ** ਪਨ ‘ਏਤਂ ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਕ੍ਕਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਨੋ ਵਟ੍ਟਤੀ’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘ਉਚ੍ਛੁਫਾਣਿਤਂ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਨੋ ਵਟ੍ਟਨਕਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੬੨੩) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਕ੍ਕਾ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁਦ੍ਦੂਸ੍ਸਿਤੋਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। **ਆਹਾਰਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਆਹਾਰਪਯੋਜਨਂ। ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚਂ ਯਾਪਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋਤਿ ਚ।

੨੬੨. **ਤੇਲਪਰਿਭੋਗੇਨਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਪਰਿਭੋਗੇਨ।

੨੬੩. **ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾ ਗਿਲਾਨਾਗਿਲਾਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਧਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਹਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ਯਾਮਕਾਲਿਕਾਦੀਨਂ ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਸਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ **ਖਨ੍ਧਕੇ** ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਗੁਲ਼ਂ, ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਗੁਲ਼ੋਦਕਂ, ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਲੋਣਸੋਵੀਰਕਂ, ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਦ੍ਧਂ ਸਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾ ਗਿਲਾਨਾਗਿਲਾਨਵਸੇਨ ਦੁਵਿਧਾਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਗੁਲ਼ੋਦਕਾਦੀਸੁ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਤੋ ਚ ਪਾਲ਼ਿਵਿਰੋਧੋ।

ਪਿਟ੍ਠੇਹੀਤਿ ਪਿਸਿਤਤਲੇਹਿ। **ਕੋਟ੍ਠਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਕੋਟ੍ਠਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਫਲਂ। ‘‘ਮਦਨਫਲਂ ਵਾ’’ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ। **ਹਿਙ੍ਗੁਜਤੁ** ਨਾਮ ਹਿਙ੍ਗੁਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਦਣ੍ਡਪਲ੍ਲਵਪਵਾਲ਼ਪਾਕਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ। **ਹਿਙ੍ਗੁਸਿਪਾਟਿਕਾ** ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਮੂਲਸਾਖਪਾਕਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨਾ। **ਤਕਂ** ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਤਚਪਾਕੋਦਕਂ। **ਤਕਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਪਾਕੋਦਕਂ। **ਤਕਪਣ੍ਣੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਫਲਪਾਕੋਦਕਂ। ਅਥ ਵਾ **‘‘ਤਕਂ** ਨਾਮ ਲਾਖਾ। **ਤਕਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਿਮਲੋਮਲਾਖਾ। **ਤਕਪਣ੍ਣੀ**ਤਿ ਪਕ੍ਕਲਾਖਾ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਉਬ੍ਭਿਦਂ** ਨਾਮ ਊਸਪਂਸੁਮਯਂ।

੨੬੪. **ਛਕਣਂ** ਗੋਮਯਂ। **ਪਾਕਤਿਕਚੁਣ੍ਣਂ** ਨਾਮ ਅਪਕ੍ਕਕਸਾਵਚੁਣ੍ਣਂ, ਤੇਨ ‘‘ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਚੁਣ੍ਣਂ ਸਬ੍ਬਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਚਾਲਿਤੇਹੀ**ਤਿ ਪਰਿਸ੍ਸਾਵਿਤੇਹਿ।

੨੬੫. **ਨਾਨਾਸਮ੍ਭਾਰੇਹਿ ਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਨੋਸਧੇਹਿ।

ਗੁਲ਼ਾਦਿਅਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੪. ਸਾਮਂ ਪਕ੍ਕਂ ਸਮਪਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਦੁਵਿਧਂ ਵਿਯ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਖੀਰਾਦੀਸੁ ਉਣ੍ਹਮਤ੍ਤਮੇਵ ਪਾਕੋ। ਤੇਨ ਉਤ੍ਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਸਮਾਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

੨੭੬-੮. ‘‘ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖ’ਨ੍ਤਿ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘ਸਙ੍ਘੋ’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨਾਗੋ**ਤਿ ਹਤ੍ਥੀ।

੨੭੯. **ਸਮ੍ਬਾਧੇ**ਤਿ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚ ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗੇਪਿ ਅਨੁਲੋਮਤੋ। ਦਹਨਂ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾਭਾਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸਤ੍ਥਵਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਾਨੁਲੋਮਤੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਪਟਿਕ੍ਖੇਪਾ, ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਤਪ੍ਪਰਮਤਾਦੀਪਨਤੋ, ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ...ਪੇ॰... ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਕਤੋ। ਤੇਨ ਸਮ੍ਬਾਧਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ ਨਾਮ। ਸਤ੍ਥਵਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਤੋ ਉਦ੍ਧਂ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਕਿਞ੍ਚ ਭਿਯ੍ਯੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਸਮ੍ਬਾਧੇਯੇਵ ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਪਚ੍ਛਾ ਸਮ੍ਬਾਧਸ੍ਸ ਸਾਮਨ੍ਤਾ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਨੇਤਰਸ੍ਸਾਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸਤ੍ਥਂ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥਹਾਰਕਂ ਵਾਸ੍ਸ ਪਰਿਯੇਸੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਯੇਨ ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **‘‘ਕਣ੍ਟਕੇਨ ਵਾ’’**ਤਿਆਦਿ। ਖਾਰਦਾਨਂ ਪਨੇਤ੍ਥ **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੇ** ਪਸਾਖੇ ਲੇਪਮੁਖੇਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਕੇ ਪਨ ‘‘ਸਤ੍ਥਕਮ੍ਮਂ ਵਾ’’ਤਿ ਪਾਠਂ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **‘‘ਵਤ੍ਥੀ’’**ਤਿ ਕਿਰ ਅਗ੍ਘਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਾਯ

ਛਿਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਥਿਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮਾਤਿ ਚ ਅਤ੍ਥਂ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ, ਤੇ ‘‘ਸਤ੍ਥਹਾਰਕਂ ਵਾਸ੍ਸ ਪਰਿਯੇਸੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੀਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਾ। **ਅਣ੍ਡਵੁਡ੍ਢੀ**ਤਿ ਵਾਤਣ੍ਡਕੋ। **ਆਦਾਨਵਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਆਨਹਵਤ੍ਤਿ।

ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸਪਟਿਕ੍ਖੇਪਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੦. ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸਂ…ਪੇ॰… ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ‘‘ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਪ੍ਪਟਿ…ਪੇ॰… ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਪ੍ਪਟਿਵੇਕ੍ਖਣਦੁਕ੍ਕਟਞ੍ਚ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਪ੍ਪਿਯਮਂਸੇਪਿ ਅਪ੍ਪਟਿਵੇਕ੍ਖਣਪਚ੍ਚਯਾ ਦੁਕ੍ਕਟਮੇਵ। ਕੇਚਿ ‘‘ਮਂਸਭਾਵਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਪੂਵਾਦੀਸੁ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਤਿ ਕੇਚਿ।

ਹਤ੍ਥਿਮਂਸਾਦਿਪਟਿਕ੍ਖੇਪਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੧. **ਇਮੇਸਂ …ਪੇ॰… ਸਬ੍ਬਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਦਸਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸਾਦੀਨਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਭਾਵਮਤ੍ਤਪਰਿਦੀਪਨਵਚਨਂ, ਨਾਪਤ੍ਤਿਵਿਭਾਗਦਸ੍ਸਨਵਚਨਂ। **ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਞਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਞਤ੍ਵਾ ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ**ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਅਨਿਯਮਿਤਵਚਨਮੇਵ ‘‘ਅਯਂ ਨਾਮ ਆਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ । ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਮਂਸਾਦੀਸੁ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਗਹਿਤਨਯੇਹਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਜਾਨਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਯਸ੍ਮਾ ਏਤੇਸਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਦੀਨਂ ਮਂਸਾਦੀਨਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਾਨਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਮਂਸਾਦੀਸੁ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਸਾਨਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤੀਤਿ। ਪਾਠੇਯੇਵ ਹਿ ਲੋਹਿਤਾਦਿਂ ਮਂਸਗਤਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸਂ…ਪੇ॰… ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸ੍ਸਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥੇਵ ਹਤ੍ਥਾਦੀਨਂ ਮਂਸਾਦੀਸੁਪਿ ਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਸੀਹਲ਼ਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ‘‘ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸੇ ਵਾ ਕੇਸੇ ਵਾ ਨਖੇ ਵਾ ਅਟ੍ਠਿਮ੍ਹਿ ਵਾ ਲੋਹਿਤੇ ਵਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਮੇਵਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮਿਨਾ ਏਵ –

‘‘ਅਟ੍ਠਿਪਿ ਲੋਹਿਤਂ ਚਮ੍ਮਂ, ਲੋਮਮੇਸਂ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ’’ਤਿ॥ –

ਖੁਦ੍ਦਸਿਕ੍ਖਾਗਾਥਾਪਦਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਚ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਚ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋਤਿ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਾਦਰਿਯਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਉਦਕਮਨੁਸ੍ਸਾਦਿਮਂਸਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਨਾਗਰਾਜੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਦੀਨਵੇ ਸਤਿਪਿ ਉਜ੍ਝਾਯਨਾਧਿਕਾਰਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ **“ਪਟਿਕੂਲਤਾਯਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਯਾਗੁਮਧੁਗੋਲ਼ਕਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੮੩. **ਯਥਾਧਮ੍ਮੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਸਞ੍ਞੀਤਿਕਾਰਕਵਚਨਂ। ਨ ਹਿ ਭਗਵਾ ਤਮੇਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ, ਏਵਂ ਏਵਰੂਪੇਸੁਤਿ ਏਕੇ। ਪਠਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਥਾਪਿ ਨ ਚ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕਾ ਜਾਤਾ। ਕਥਂ? **ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ** ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। ‘‘ਅਪਿਚ ਮਯਂ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਮ੍ਹਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਾਤਿਕਾਵਿਭਙ੍ਗੇ** (ਪਾਚਿ॰ ੨੨੧) ਚ ‘‘ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਭੋਜਨੇਨ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ, ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਭੋਜਨਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਏਤਂ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਂ ਭੋਜਨਂ ਨਾਮ ਨਿਮਨ੍ਤਨਤੋ ਲਦ੍ਧਂ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁਨਿਮਨ੍ਤਨਤੋ ਲਦ੍ਧਭੋਜਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਏਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਂਸੂਤਿ। ਏਤ੍ਥ ‘‘ਯਥਾਧਮ੍ਮੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਅਞ੍ਞਨਿਮਨ੍ਤਨਤੋ ਲਦ੍ਧਭੋਜਨਮੇਵ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨੇਤਰਨ੍ਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ‘‘ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤੇ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤੇ ਪਕ੍ਖਿਕੇ ਉਪੋਸਥਿਕੇ ਪਾਟਿਪਦਿਕੇ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੇਸਾਲਿਯਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਕਾਲੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਦਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਾਤਿਕਾਵਿਭਙ੍ਗਵਿਰੋਧੋ, ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਅਪਿਚ ਮਯਂ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ

ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯੰ ਵੁਤ੍ਤ੍ਵਾ, ਪਦਭਾਜਨੇਪਿ ''ਅਞ੍ਞੰ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨੰ ਭੋਜਨਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਭੋਜਨੰ ਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤ੍ਵਾ ਚ ਪਠਮੰ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੰ ਭੋਜਨੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨਿਮਨ੍ਤਿਤਮੇਵ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨੇਤਰਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਆਪਨ੍ਨੰ, ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੇਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ੍ਵਾ ਪਨ ਪਠਮਨਿਮਨ੍ਤਿਤਭੋਜਨਤੋ ਅਞ੍ਞੰ ਪਚ੍ਛਾ ਲਦ੍ਧੰ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਭੋਜਨੰ, ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਚ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਮਾਨੰ ਵਿਯ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਵਾਰਣੰ, ਅਨਿਮਨ੍ਤਨਭੋਜਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਨਿਵਾਰਣਞ੍ਚ ਕਰੋਨ੍ਤੋ, ਪਠਮਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਮੇਵ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਥੇਨ ਪਰਿਣਾਮੇਨ੍ਤੋ ਚ ''ਯਥਾਧਮ੍ਮੋ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਭਗਵਾ ਆਹ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਮਨ੍ਤਨਭੋਜਨੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਨ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਾਦੀਨੀਤਿ ਆਪਨ੍ਨੰ। ਤੇਨੇਵਾਯਸ੍ਮਾ **ਉਪਾਲਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ''ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤੇ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਪਦਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਗਾਯਿ। ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਞ੍ਞੂ ਹਿ ਤੇ ਮਹਾਨਾਗਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਠਮਮੇਵ ਯੰ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਪਞ੍ਚ ਭੋਜਨਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੰ, ਪਚ੍ਛਾਪਿ ਤੰ ਅਨੁਰਕ੍ਖਨ੍ਤੇਨ ਅਭੋਜਨੰ ਮਧੁਗੋਲ਼ਕੰ ਅਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਏਵੰ ਆਚਰਿਯੋ।

ਏਤ੍ਥਾਹ – ਯਥਾ ਪਚ੍ਛਾਲਦ੍ਧਲੇਸੇਨ ਥੇਰੇਨ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਾਦਿਪਕ੍ਖੇਪੋ ਕਤੋ, ਏਵੰ **ਕਥਿਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ''ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨੰ ਵੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਛ ਕਪ੍ਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਕਿਮਤ੍ਥੰ ਨ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਯਥਾਵੁਤ੍ਤਲੇਸਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਇਦੰ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਵੇਸਾਲਿਯੰ, ਅਨ੍ਧਕਵਿਨ੍ਦੇ ਚਾਤਿ ਉਭਯਤ੍ਥ ਉਪਡ੍ਢੁਪਡ੍ਢੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਸਿਯਾ। ਨੋ ਚੇ, ਸਾਪਤ੍ਤਿਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਿਯੁੰ, ਨ ਚ ਤੇ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕਾ ਅਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇਪਿ ਤੇਸੰ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨਤੋ। ''ਤੇਨ ਹਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ, ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਦੇਹੀਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤਾ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ''ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਥਾ''ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ''ਓਦਿਸ੍ਸਕੰ ਨੁ ਖੋ ਇਦੰ ਅਮ੍ਹਾਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਮਤਿਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਮਤਿਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥੰ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਗੁਞ੍ਚ ਮਧੁਗੋਲ਼ਕਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਏਵਮਿਧਾਪੇਤੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਓਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨੰ ਕਥੰ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ। ਏਤ੍ਥਾਹੁ ਕੇਚਿ ਆਚਰਿਯਾ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨੇਵ ''ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਭੋਜਨੰ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਾਪਿ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਗੁਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਵਿਸੁੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ''ਪਟਗ੍ਗਿਦਾਨਮਹਾਵਿਕਟਾਦਿ ਵਿਯ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਾਯ ਭੁਞ੍ਜਿੰਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਪਿਚ ਮਯੰ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਭੋਜ੍ਜਯਾਗੁਯਾ ਧਾਤਾ''ਤਿਆਦਿ, ਤੰ ਅਯੁਤ੍ਤੰ ਤਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਮਾਤਿਕਾਵਿਭਙ੍ਗਵਿਰੋਧੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ਨਿਚ੍ਚਭਤ੍ਤਾਦੀਨੰ ਅਸਮ੍ਭਵਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ, ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਾਪਤ੍ਤਿਕਭਾਵਾਨਤਿਕ੍ਕਮਨਤੋ, ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹਹੇਤੁਪ੍ਪਸਙ੍ਗੇਨ ਭਗਵਤਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਚ। ਤੇ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਯਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵਿਨਯਵਸੇਨ ਕਪ੍ਪਿਯਮ੍ਪਿ ''ਗਾਥਾਭਿਗੀਤੰ ਮੇ ਅਭੋਜਨੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੯੪; ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੮੧; ਮਿ॰ ਪ॰ ੪.੫.੯) ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੰ ਪਤਿ ''ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਨ੍ਤਾ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਤਿ ਭਗਵਾਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਪ੍ਪਕਾਸਨਤ੍ਥਮੇਵ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਗੁਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਆਹ। ਦੁਰਵਗ੍ਗਾਹੋ ਹਿ ਭਗਵਤੋ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤਥਾ ਹਿ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜਸ੍ਸ ਪਾਯਾਸੰ ਅਭੋਜਨੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ। **ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ** ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਜਿਤੰ ਤੇਕਟੁਲਯਾਗੁੰ ਪਨ ''ਯਦਪਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤੰ, ਤਦਪਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਯਦਪਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਮੇਵਾਹ। ਤੇਨ ਨੋ ਚੇ ਤੰ ਅਨ੍ਤੋਵੁਤ੍ਥੰ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਦਸ੍ਸਨੇਨ ਪਣੀਤਭੋਜਨਸੂਪੋਦਨਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤਿ ਭਗਵਤੋਪਿ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਪਗੇਵ ਅਮ੍ਹਾਕਨ੍ਤਿ।

੨੮੪. **ਗਿਲਾਨਸ੍ਸੇਵ ਭਗਵਤਾ ਗੁਲ਼ੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ**ਤਿ ''ਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨ ਤਾਨਿ ਗਿਲਾਨਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਟਿਸਾਯਨੀਯਾਨੀ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੨੨) ਵਚਨਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੇਨੇਵ ਤੇ ਇਧ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਾਯਿੰਸੁ। ਇਧ ਪਨ ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਗੁਲ਼ੋਦਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਗੁਲ਼ਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਗੁਲ਼ੋਦਕੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਤੇਨ ਗਿਲਾਨੇਨ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇ ਗੁਲ਼ੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬੋ, ਗੁਲ਼ੋਦਕੰ ਅਸਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਇਮੰ ਵਿਸੇਸੰ ਦੀਪੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਗੁਲ਼ੋਦਕੰ ਕਾਲਿਕੇਸੁ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੰ, ਭਗਵਤਾ ਓਦਿਸ੍ਸਾਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਨ ਯੁਤ੍ਤੰ, ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕਭਾਵੰ ਜਹਤਿ। ''ਯਥਾ ਅਮ੍ਬਾਦਿ ਉਦਕਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੰ ਯਾਮਕਾਲਿਕੰ ਜਾਤੰ, ਤਥਾ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੰ ਜਹਿਤ੍ਵਾ ਤਦਨਨ੍ਤਰੇ

ਯਾਵਜੀਵਿਕੇ ਠਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਤਾ ਓਦਿਸ੍ਸਾਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਭਾਵੇ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਗੁਲ਼ੋਦਕ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਦਕਗਤਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ ਉਦਕਮਿਸ੍ਸਂ ਉਦਕਗਤਿਕਂ ਹੋਤਿ, ਮਧੁਪਿ ਸਿਯਾ ਤਂ ਤਥਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ਮਾ ਹੋਤੁ, ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ ਉਦਕਗਤਿਕਤ੍ਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਨ ਹੋਤਿ, ''ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾਪਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੮੫. **ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ।

ਕਪ੍ਪਿਯਭੂਮਿਅਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੫. **ਓਰਵਸਦ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸਦ੍ਦਂ। **ਬਹੂਹਿ ਸਮ੍ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕੇਨਾਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਬਹੂਸੁ ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਵਚਨੇਨ ਸਹ ਸਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨਾਮਸਿਤੇ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਸੇਸਾਪਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ। ''ਭਿਤ੍ਤਿਞ੍ਚੇ ਉਪਸਨ੍ਨੇ ਪਚ੍ਛਾ ਤਂ ਪੂਰੇਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਪਕਤਿਭੂਮਿਯਂਯੇਵ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਂ ਉਪਰਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਇਟ੍ਠਕਾਦੀਹਿ ਕਤਾਚਯਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਵਿਯ। **ਮਤ੍ਤਿਕਾਪਿਣ੍ਡਂ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਸਤਿਯਾ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਾਯ ਸਰਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚੇ ਉਪਰਿ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਠਿਤਂ ਭਣ੍ਡਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਂ, ਉਪਰਿਟ੍ਠਿਤਮੇਵ ਕਪ੍ਪਿਯਂ, ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਏਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਏਵਂਵਿਧੇ ਪੁਨ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਂ ਕਾਤੁਂ ਦੇਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿਕਿਚ੍ਚਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਭੋਜਨਸਾਲਾ ਪਨ ਸੇਨਾਸਨਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ। ''ਅਕਤੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

“ਮੁਖਸਨ੍ਨਿਧਿ ਨਾਮ ਭੋਜਨਕਾਲੇ ਸਨ੍ਨਿਧੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਮੁਖਸਨ੍ਨਿਧੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ''ਯਦਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿ ਹੋਤਿ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਮੁਖਸਨ੍ਨਿਧਿ ਪਨ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਨ੍ਨਿਧਿ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨਪੇਕ੍ਖਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਨਾਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਚੀਵਰਵਿਕਪ੍ਪਨੇ ਵਿਯ ਕਪ੍ਪਿਯਮਤ੍ਤਂ ਞਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ।

ਕੇਣਿਯਜਟਿਲਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੦. ''ਅਤ੍ਤਨਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮੇਵ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿਤ੍ਵਾ ਸਾਮਣੇਰਾਦੀਹਿ ਪਾਨਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮੇਵ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਨ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਸਵਤ੍ਥੁਕਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪੁਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਨਿਦ੍ਦੋਸਤ੍ਤਾ, ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਮੇਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਅਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਦੋਸੋ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਸਾਲੂਕਾ** ਨਾਮ ਕਨ੍ਦਾ, ''ਇਤੋ ਕਿਞ੍ਚਿਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੋਹਰਨ੍ਤਿ। **“ਫਾਰੁਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਲ਼ਵਿਸਯੇ ਏਕੋ ਰੁਕ੍ਖੋ''ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਪਕ੍ਕਡਾਕਰਸ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਸੇਸਿਤਤ੍ਤਾ ''ਅਪਕ੍ਕਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿ**ਵਚਨੇਨਪਿ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵ। ਤਣ੍ਡੁਲਧੋਵਨੋਦਕਮ੍ਪਿ **ਧਞ੍ਞਰਸੋ** ਏਵ। ''ਨਿਕ੍ਕਸਟੋ ਉਚ੍ਛੁਰਸੋ ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਸਾਵਿਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਗਾਯਤ੍ਤਿ। **ਛਨ੍ਦਸੋ**ਤਿ ਵੇਦਸ੍ਸ। ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯੇ ਸਮਾਦਪੇਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਦਸਸੁ ਏਵ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ, ਅਥ ਖੋ ਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਨ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੩੦੫. **ਦ੍ਵੇ ਪਟਾ ਦੇਸਨਾਮੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਚੀਨਪਟ੍ਟਸੋਮਾਰਪਟ੍ਟਾਨਿ। **ਤੀਣੀ**ਤਿ ਪਤ੍ਤੁਣ੍ਣੇਨ ਸਹ ਤੀਣਿ। **ਇਦ੍ਧਿਮਯਿਕਂ** ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ। ਦੇਵਦਤ੍ਤਿਯਂ **ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਤ੍ਥੇਰੇਨ** ਲਦ੍ਧਂ। ''ਯਾਮਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਸਨ੍ਨਿਧਿਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਾਹਾਤਿਕ੍ਕਮੇ ਭੇਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਸੇਨਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਭੇਸਜ੍ਜਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਕਥਿਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਕਥਿਨਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੬. “**ਕਥਿਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸੇ ਅਨ੍ਤੋਕਰਣਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਥਿਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ‘‘ਪਞ੍ਚ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਪ੍ਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਅਨਾਗਤਵਚਨਂ ‘‘ਵੋ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਸਾਮਿਵਚਨਪਕ੍ਖੇ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਤੇਸਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਤ੍ਤਾ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਨੇਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥਵਿਕਪ੍ਪੇਸੁ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਯੁਤ੍ਤੋ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਤੇਸਂ ਪਾਵੇਯ੍ਯਕਾਨਂ ਸਬ੍ਬਧੁਤਙ੍ਗਧਰਤ੍ਤਾ। ਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਹਿ ਅਨਾਮਨ੍ਤਚਾਰੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੋ, ਤਥਾ ਗਣਭੋਜਨਂ। ਅਸਮਾਦਾਨਚਾਰੋ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਤਿਚੀਵਰਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਅਤੇਚੀਵਰਿਕਸ੍ਸ ਯਾਵਦਤ੍ਥਚੀਵਰਚਤੁਤ੍ਥਾਦਿਚੀਵਰਗ੍ਗਹਣਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਇਤਰਸ੍ਸਾਪਿ ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਨਮੁਖੇਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦੋ ਅਪਂਸੁਕੂਲਿਕਸ੍ਸੇਵ। “**ਕਥਿਨਤ੍ਥਤਸੀਮਾਯ**”ਨ੍ਤਿ ਉਪਚਾਰਸੀਮਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਪਚਾਰਸੀਮਟ੍ਠਸ੍ਸ ਮਤਕਚੀਵਰਾਦਿਭਾਗਿਯਤਾਯ ਬਦ੍ਧਸੀਮਾਯ ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਾਭਾਵਤੋ ਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਮੇਤਂ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਵੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਤਿ। **ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਂ ਕੇ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਕੇ ਸਾਧੇਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਞ੍ਚ ਜਨਾ ਸਾਧੇਨ੍ਤਿ। ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਹਿ ਦਾਯਕਾ ਪਚ੍ਛਿਮਕੋਟਿਯਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਕੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋਤਿ। ‘‘ਤਤ੍ਰ ਚੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯ੍ਵਾਯਂ ਚਤੁਵਗ੍ਗੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਂ ਪਵਾਰਣਂ ਅਬ੍ਭਾਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੮੮) **ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ‘‘ਨ ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗਕਰਣੀਯ’’ਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ‘‘ਯਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੋ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਂ ਦੇਤਿ, ਤਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਅਕਤ੍ਵਾਪਿ ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਠਿਤਸ੍ਸਪਿ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਏਵ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ‘‘ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦਿਨਾ ਵਤ੍ਥੇਸੁ ਚੇਤਾਪਿਤੇਸੁ ਅਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨਮੇਵ ਤਾਨਿ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਵਤ੍ਥੇਹਿ ਪਨ ਤਣ੍ਡੁਲਾਦੀਸੁ ਚੇਤਾਪਿਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਤਾਨਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਠਮਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰਿਤਾ ਲਭਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਕੋਟਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ਅਪ੍ਪਵਾਰਿਤਾਨਮ੍ਪਿ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਂ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਸਮ੍ਭਵਤੋ ਇਤਰੇ ਗਣਪੂਰਕੇ ਕਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਕਥਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ‘‘ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਚ ਅਨੁਮੋਦਕਸ੍ਸ ਚਾ’’ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੦੩) **ਪਰਿਵਾਰੇ** ਏਕਵਚਨਕਰਣਤੋ, ਤਤ੍ਥੇਵ ‘‘ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨਂ, ਗਣਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨ’’ਨ੍ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੧੪) ਵਚਨਤੋ ਚ।

ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਇਦਂ ਕਿਂ ਏਕਸੀਮਸ੍ਮਿਂ, ਉਦਾਹੁ ਨਾਨਾਸੀਮਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ? ਕਿਞ੍ਚੇਤ੍ਥ – ਯਦਿ ਤਾਵ ਏਕਸੀਮਸ੍ਮਿਂ, ਪਰਤੋ ‘‘ਸਚੇ ਪਨ ਏਕਸੀਮਾਯ ਬਹੂ ਵਿਹਾਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਏਕਤ੍ਥ ਕਥਿਨਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤਬ੍ਬਂ, ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਇਮਿਨਾ **ਅਟ੍ਠਕਥਾ**ਵਚਨੇਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਵਚਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂਯੇਵ ਏਕੋ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਥ ਨਾਨਾਸੀਮਸ੍ਮਿਂ, ਉਪਨਨ੍ਦਸ੍ਸ ਏਕਾਧਿਪ੍ਪਾਯਦਾਨਾਨੁਮਤਿਯਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ‘‘ਦੇਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮੋਘਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਏਕਾਧਿਪ੍ਪਾਯ’’ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੬੪)। ਇਦਞ੍ਹਿ ਵਚਨਂ ਦ੍ਵੀਸੁਪਿ ਆਵਾਸੇਸੁ ਤਸ੍ਸ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਸਿਦ੍ਧਿਂ ਦੀਪੇਤੀਤਿ। ਅਵਿਰੋਧੋਵ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ਅਪ੍ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕਸੀਮਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਨਾਨਾਸੀਮਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਨਾਨੂਪਚਾਰੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਪਿ ਨ ਲਭਨ੍ਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਪਚ੍ਛਿਮਿਕਾਯ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਠਮਪਵਾਰਣਾਯ ਪਵਾਰੇਤੁਮ੍ਪਿ ਲਭਤਿ, ਵਸ੍ਸਿਕੋ ਚ ਹੋਤਿ ਆਨਿਸਂਸਞ੍ਚ ਲਭਤੀਤਿ ਸਾਮਣੇਰਾਨਂ ਵਸ੍ਸੂਪਗਮਨਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ ਹੋਤਿ, ਸਾਮਣੇਰਾ ਕਥਿਨਾਨਿਸਂਸਂ ਲਭਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਪ੍ਪਹੋਨਕਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ‘‘ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੇਨ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਾਯ **ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਵਿਰੁਜ੍ਝਨਂ ਵਿਯ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਪਾਲ਼ਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਵਿਰਹੇਨਾਪਿ ਨ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਦਤ੍ਥਜਾਨਨਤੋ, ਨ ਤਿਣ੍ਣਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਵਿਰਹੇਨ ਨ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨਨ੍ਤਿ ਹਿ ਦੀਪੇਤੁਕਾਮੋ ਭਗਵਾ ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਮਾਹ। ਯਦਿ ਏਵਂ ‘‘ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੇਨਾ’’ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ਸਿਯਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਜਾਨਨਤੋਵ। ਯੋ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਕਾਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਨ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ

ਇਤਰਤ੍ਥਾਪੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਤੇਨੇਵ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ ''ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਅਤ੍ਥਤੰ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਏਕਮੇਵ ਚੀਵਰੰ ਵੁੱਤੰ, ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ''ਚਤੁਵੀਸਤਿਯਾ ਆਕਾਰੇਹਿ ਅਨਤ੍ਥਤੰ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨੰ, ਸਤ੍ਤਰਸਹਿ ਆਕਾਰੇਹਿ ਅਤ੍ਥਤੰ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨ''ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਰਹੰ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਕੋਟਿਯਾ ਵੁੱਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ਉਲ੍ਲਿਖਿਤ...ਪੇ॰... ਨਿਸ੍ਸੀਮਟ੍ਠਾਨੁਮੋਦਨਾਨੰ ਚਤੁਵੀਸਤਿਯਾ ਆਕਾਰਾਨੰ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਾਨੰ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਅਭਾਵੇਨਪਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਤਾਦੀਨੰ ਅਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਭਾਵੇਨਪਿ ਨ ਅਤ੍ਥਤੰ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇਪਿ ਅਹਤਾਹਤਕਪ੍ਪ...ਪੇ॰... ਸੀਮਟ੍ਠਾਨੁਮੋਦਨਾਨੰ ਸਤ੍ਤਰਸਨ੍ਨੰ ਆਕਾਰਾਨੰ ਸਮ੍ਭਵਨ੍ਤਾਨੰ ਅਞ੍ਞਤਰਭਾਵੇਨਪਿ ਇਤਰੇਸੰ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਅਭਾਵੇਨਪਿ ਅਤ੍ਥਤੰ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨਨ੍ਤਿ ਏਵਮਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵਿਰੋਧੋ, ਯਥਾਸਮ੍ਭਵੰ ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਰਿਦੰ ਮੁਖਮਤ੍ਤਨਿਦਸ੍ਸਨੰ – ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ''ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਅਨ੍ਤਰਵਾਸਕੇਨ ਅਤ੍ਥਤੰ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਤੰ ਕਥਿਨੰ ਅਨਤ੍ਥਤੰ ਸਿਯਾ। ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ ਚ ''ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਕਤੇਨ ਅਤ੍ਥਤੰ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਕਤੇਨ ਕਥਿਨੇ ਅਤ੍ਥਤੇ ਤਞ੍ਚੇ ਪਰਿਕਥਾ ਕਤੰ, ਤਥਾਪਿ ਅਤ੍ਥਤਮੇਵ ਕਥਿਨੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਯੰ ਦੁਵਿਧੋਪਿ ਵਿਰੋਧੋ। ਯਥਾਵੁੱਤਨਯੇਨ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇ ਗਹਿਤੇ ਪਰਿਹਾਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਯੋ ਆਨਿਸੰਸੰ ਬਹੁੰ ਦੇਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਚ੍ਚਯਲੋਲਭਾਵੰ ਵਿਯ ਦੀਪੇਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਭਗਵਤਾ ਯਾਵਦਤ੍ਥਚੀਵਰਪਰਿਯੇਸਨਪਞ੍ਞਾਪਨਮੁਖੇਨ ਦ੍ਵਾਰੰ ਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਨੁਗ੍ਗਹਤ੍ਥੰ ਹੋਤਿ। **''ਅਕਾਤੁੰ ਨ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨਾਦਰਿਯੇਨ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਅਨੁਮੋਦਾਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਵਸੇਨ ਏਵੰ ਵੁੱਤੰ। ''ਅਨੁਮੋਦਾਮੀ''ਤਿ ਏਕਕੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਇਤਰਥਾ ''ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਕਿਰ ਵੁੱਤੰ। ਕਥਿਨਚੀਵਰੰ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ''ਇਮਾਯ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਾਮੀ''ਤਿ ਵਾਚਾਯ ਭਿਨ੍ਨਮਤ੍ਤਾਯ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਤੰ ਹੋਤਿ। **''ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਪਨ ਏਕਾਯੇ**ਵ **ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਏਵ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ, ਸੇਸਚੀਵਰਦਾਨੇ ਅਪਲੋਕਨਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਏਕਸੀਮਾਯਾ**ਤਿ ਏਕਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਬਦ੍ਧਸੀਮਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ ਏਕਸੀਮਾਯ ਏਕਟ੍ਠਾਨੇ ਅਤ੍ਥਰਿਤੇ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਰਿਤੰ ਹੋਤਿ 'ਸਬ੍ਬੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ'ਤਿ ਵੁੱਤੱਤਾ, ਤੇਹਿਪਿ ਅਨੁਮੋਦਨ੍ਤੇਹਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਉਪਚਾਰਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਲਦ੍ਧੰ ਤੇਹਿ ਤੇਹਿ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਵਿਟ੍ਠੇਹਿਪਿ ਲਭਿਤਬ੍ਬੰ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤੱਤਾ, ਅਯੰ ਵਿਸੇਸੋ। **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿ ਏਵਮੇਵ ਵੁੱਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬੰ।

੩੦੮. ਚਤੁਵੀਸਤਿ ਆਕਾਰਵਨ੍ਤਤਾਯ **ਮਹਾਭੂਮਿਕੰ**। **''ਦੀਘਸਿਬ੍ਬਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਛਾਕਤਸਿਬ੍ਬਨੰ, ਓਵਟ੍ਟਿਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਨੰ ਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਕਣ੍ਡੁਸੰ** ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬਬਨ੍ਧਨੰ। **ਪਠਮਚਿਮਿਲਿਕਾ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸੰ ਦੁਬ੍ਬਲੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤੰ ਬਲਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਕਤਿਦੁਸ੍ਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਦੁਪਟ੍ਟੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਿਤੁਕਾਮੇਹਿ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਤੋ ਪਕਤਿਦੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਪਠਮੰ ਤਪ੍ਪਮਾਣਾਨੁਰੂਪੰ ਬਨ੍ਧਕਣ੍ਡੁਸੇ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਰਜ੍ਜੁਕੇਹਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਤੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਕਥਿਨਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਤਾਯ ਪਠਮੰ ਬਦ੍ਧਦੁਸ੍ਸੰ **ਕੁਚ੍ਛਿਚਿਮਿਲਿਕਾ** ਹੋਤਿ, **ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ, ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯ**ਞ੍ਚ ਵੁੱਤਵਚਨਨਿਦਸ੍ਸਨੰ, ਬਞ੍ਜਨੇ ਏਵ ਭੇਦੋ, ਅਤ੍ਥੇ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਕਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ''ਇਮਿਨਾ ਕਿੰ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਚੇ? ਤਥਾਕਤੰ ਦੁਪਟ੍ਟਚੀਵਰੰ ਪਕਤਿਚੀਵਰਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਪਕਤਿਚੀਵਰਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਕਥਿਨਚੀਵਰਸਙ੍ਖ੍ਯਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਸਚਿ ਸਿਯਾ, ਨੇਵੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਏਵੰ ਕੁਚ੍ਛਿਚਿਮਿਲਿਕਭਾਵੇਨ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਕਥਿਨਚੀਵਰੰ। ਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤੰ ਪਕਤਿਚੀਵਰੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਥਿਨਚੀਵਰਮੇਵਾਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਿਮਕੋਟਿਯਾ ਪਞ੍ਚਕਸ੍ਸ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੱਤਾ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸੰ ਖਣ੍ਡਾਖਣ੍ਡੰ ਬਹੁਧਾ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਿਤੁਕਾਮੋ ਕਥਿਨਚੀਵਰਤੋ ਪਟ੍ਟੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਅਕਥਿਨਚੀਵਰੇ ਪਟ੍ਟਮਾਰੋਪੇਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਅਥ ਵਾ ਬਹੂਨਿ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਾਨਿ ਪੰਸੁਕੂਲਾਨਿ ਖੁਦ੍ਦਕਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਏਕਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ, ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਚ ਊਨਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਕਥਿਨਚੀਵਰਤੋ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਕਚ੍ਚਤੋ ਕਥਿਨਚੀਵਰਤੋ ਪਟ੍ਟੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਆਰੋਪੇਤਿ। ਏਤ੍ਥਾਹ – ਕਿੰ ਪੰਸੁਕੂਲਾਨਿ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਾਨਿ ਵਿਕਪ੍ਪਨੁਪਗਪਚ੍ਛਿਮਾਨਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਉਦਾਹੁ ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿਪੀਤਿ? ਏਤ੍ਥ ਅਚੀਵਰਸਙ੍ਖ੍ਯੱਤਾ ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿ ਦਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਤਤ੍ਥ ਨ ਰੁਹਤੀਤਿ ਏਕੇ। ''ਪੰਸੁਕੂਲੇਨ ਅਤ੍ਥਤੰ

ਹੋਤੀ''ਤਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਨਯਦਾਨਤੋ ਕੁਚ੍ਛਿਚਿਮਿਲਿਕਭਾਵੇਨ ਠਿਤਸ੍ਸ ਕਥਿਨਦੁਸ੍ਸਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਭਾਵੇਨ ਅਨਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗਸ੍ਸ ਪੁਰਾਣਚੀਵਰਭਾਵੇਨੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਰਹਸ੍ਸਪਿ ਕਥਿਨਚੀਵਰਭਾਵਾਨੁਮਤਿਮੁਖੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਪਦਾਨਤੋ ਚ ਖੁਦ੍ਦਕਾਨਿਪਿ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਞ੍ਹਿ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕੋ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਕਥਿਨਚੀਵਰਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਏਕੇ, ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਨਿਚਯਸਨ੍ਨਿਧਿ ਸਙ੍ਘਾਯਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤਤ੍ਤਾ। ਰਤ੍ਤਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾ "**ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ**"ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਞ੍ਚ ਖਣ੍ਡਾਨਿ ਪਟ੍ਟਾਨਿ ਪਮਾਣਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਞ੍ਚਕਂ**। ਤੇਨ ਵਾ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਦਹੇਵ ਸਞ੍ਛਿਨ੍ਨੇਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਵਾਚਂ ਵਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇਨੇਵ ਤਦਹੇਵ ਸਞ੍ਛਿਨ੍ਨੇਨ ਸਮਣ੍ਡਲਿਕਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਦਿਨ੍ਨਂਯੇਵ ਹਿ **ਪਰਿਵਾਰੇ** ''ਪੁਬ੍ਬਕਰਣਂ ਸਤ੍ਤਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਦਾਯਕੇਨ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਪੁਬ੍ਬਕਰਣਮੇਵ ਚੇ ਦਾਯਕੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਸੀਮਾਮਣ੍ਡਲੇ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘੋ ਅਨੁਮੋਦਾਪੇਤਬ੍ਬੋ ਕਤਪੁਬ੍ਬਕਰਣਸ੍ਸ ਪੁਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋ। ਅਤ੍ਥਾਰਕਸ੍ਸ ਹਤ੍ਥਗਤਮੇਵ ਹਿ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਨ ਉਲ੍ਲਿਖਿਤਮਤ੍ਤੇਨਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਿਤਪੁਬ੍ਬਕਰਣਮ੍ਪਿ ਪੁਨ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸਿਬ੍ਬਿਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਮੇਵ ਵਚਨਪਮਾਣਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਨ ਛੇਦਾਸਮ੍ਭਵਤੋ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਧਿਕਾਰੇ ''ਕੇਸਮਸ੍ਸੁਂ ਓਹਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਪ੍ਪਮਾਣਤੋ ਮੁਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਨੇਪਿ ਕੇਸੇ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਸਿਰਸ੍ਮਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਓਹਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤਬ੍ਬਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ, ਨ ਇਧ ਨ-ਕਾਰੇਨ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ''ਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ''ਤਿ ਨ-ਕਾਰੇਨ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗੇਨ ਅਤ੍ਥਤੇ ਅਨਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨਿਟ੍ਠਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ''ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਠਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ।

੩੦੯. ਅਸਨ੍ਨਿਧਿਕਤੇਨ ਅਤ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ ਕਥਿਨਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਂ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਮਾਸੇਯੇਵ ਦੁਵਿਧੋਪਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਉਦਾਹੁ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ, ਦਾਯਕੇਨ ਵਾ ਕਦਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਕਿਂ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਮਾਸੇਯੇਵ, ਉਦਾਹੁ ਤਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ, ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਮਾਸੇਪਿ ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸੇਯੇਵ ਅਤ੍ਥਾਰਤ੍ਥਾਯ ਦਮ੍ਮੀਤਿ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਇਦਂ ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਮਾਸੇ ਏਵ ਦੁਵਿਧੋਪਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿ। ਦਾਯਕੇਨਾਪਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਵਿਯ ਕਥਿਨਚੀਵਰਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਕਥਿਨਦਾਯਕਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਂ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੬) ਨਯੇਨ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਮਤ੍ਤਮੇਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ''ਕਥਿਨਂ ਨਾਮ ਅਤਿਉਕ੍ਕਟ੍ਠਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੦੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਨ ਆਗਮਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਆਗਮਨਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਿਨ੍ਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ।

੩੧੦. ਕਥਿਨਸ੍ਸਾਤਿ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਸ੍ਸ। **ਉਬ੍ਭਾਰਾਯਾ**ਤਿ ਵੂਪਸਮਾਯ, ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਮਤ੍ਥਿਯਂ ਉਬ੍ਭਾਰਨਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਕਾਲਪਰਿਯਨ੍ਤਦਸ੍ਸਨੇਨ ਤੇਸੁ ਸਂਵਰੁਪ੍ਪਾਦਨਤ੍ਥਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਚੀਵਰਕਾਲਸਮਯੋ ਨਾਮ ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਵਸ੍ਸਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਮਾਸੋ, ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਪਞ੍ਚ ਮਾਸਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੪੯) **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਰਾਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਾਦਿਉਬ੍ਭਾਰਾਭਾਵੇਪਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਮਾਸੇਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਗਾਹੋ ਸਿਯਾ । ਤਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤੇ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾਯ ਤਂ ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਇਤਰੇਸਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਲਾਭਨ੍ਤਰਾਯਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਆਦਾਯਸਤ੍ਤਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੧. ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪਲਿਬੋਧਾ ਏਕਤੋ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਇਧ, **ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਖਨ੍ਧਕਪਾਲ਼ਿਯਾ ਸਮੇਤਿ ਏਕਤੋ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ। ''ਇਦਂ ਬਹਿਸੀਮਾਯਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਪਰਿਵਾਰੇ** 'ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰਾ ਸਿਯਾ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਉਦ੍ਧਰਿਯ੍ਯਨ੍ਤਿ, ਸਿਯਾ ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਉਦ੍ਧਰਿਯ੍ਯਨ੍ਤਿ, ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕੋ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕੋ ਨਾਸਨਨ੍ਤਿਕੋ ਆਸਾਵਚ੍ਛੇਦਿਕੋ'ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੧੬)। ਤਤ੍ਥ ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕੋ ਉਦ੍ਧਰਿਯ੍ਯਤੀਤਿ ਇਧ ਦਸ੍ਸਿਤਨਯੋਵ। ਕਥਂ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕੋ? ਅਕਤਚੀਵਰਮਾਦਾਯ 'ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ'ਨ੍ਤਿ ਗਤੋ, ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ

ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਤਮੇव वਿਹਾਰੰ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚੀवਰਪਲਿਬੋਧੋ ਠਿਤੋ। ਸੋ ਚ 'ਨੇवਿਮੰ ਚੀवਰੰ ਕਾਰੇਸ੍ਸ'ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਤ੍ਤੇ ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਉਦ੍ਧਰਿਯਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੁवਿਧੋ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕੋ''ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਲਿਖਿਤੰ, ਤੰ ਯੁਤ੍ਤੰ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ''ਨੇवਿਮੰ ਚੀवਰੰ ਕਾਰੇਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਪवਤ੍ਤਉਬ੍ਭਾਰੋ ਇਤਰੇਸੁ ਸਮੋਧਾਨੰ ਨ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਅਤਿਰਿਤ੍ਤੋ ਸਿਯਾ। **ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕੋ**ਤਿ ਚੀवਰਕਾਲਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕੋ। ਸਉਬ੍ਭਾਰੇ ਚੀवਰਪਲਿਬੋਧੋ ਪਠਮੰ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੋ वਿਯ ਖਾਯਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਸਾਪੇਕ੍ਖਤਾਯ ਚੀवਰਕਰਣੇ ਸਉਸ੍ਸਾਹੋव ਹੋਤੀਤਿ ਲੇਸੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **ਪਰਿवਾਰ**वਸੇਨ ''ਦ੍वੇ ਪਲਿਬੋਧਾ ਅਪੁਬ੍ਬੰ ਅਚਰਿਮੰ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾव॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੧) वੁਤ੍ਤੰ। ''ਕਤਚੀवਰੋ''ਤਿ वੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧ ਨ ਸਮ੍ਭवਤਿ।

੩੧੬. ਸਬ੍ਬੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ ਅਨवਸੇਸੇਤ੍वਾ ਪਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ''ਸਮਾਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ वੁਚ੍ਚਤਿ। ''ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰੇ वਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਪ੍ਪਾਯवਿਸੇਸੇਨ ਕੇवਲੰ वਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਸਮਾਦਾਯवਾਰਾ वੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਲਿਖਿਤੰ। ਇਧ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਪਯੋਜਨੰ वੀਮੰਸਿਤਬ੍ਬੰ। ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਅਭਾवਾ "**ਯਥਾਸਮ੍ਭव**"ਨ੍ਤਿ वੁਤ੍ਤੰ। वਿਪ੍ਪਕਤੇਪਿ ਧੁਰਨਿਕ੍ਖੇਪवਸੇਨ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਤਾ ਸਮ੍ਭवਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕवਾਰੋਪਿ वਤ੍ਤਬ੍ਬੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਸਙ੍ਗਤੋ। ਅਕਤਚੀवਰਸ੍ਸ ਨ ਸवਨਨ੍ਤਿਕਤਾ ਚ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ वਾਰवਿਭਾवਨਾ – ਆਦਾਯवਾਰਾ ਸਤ੍ਤ, ਤਥਾ ਸਮਾਦਾਯवਾਰਾਤਿ ਦ੍वੇ ਸਤ੍ਤਕवਾਰਾ। ਤਤੋ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕੰ वਜ੍ਜੇਤ੍वਾ वਿਪ੍ਪਕਤਚੀवਰਸ੍ਸ ਆਦਾਯवਾਰਾ, ਸਮਾਦਾਯवਾਰਾ ਚਾਤਿ ਦ੍वੇ ਛਕ੍ਕवਾਰਾ। ਤਤੋ ਪਰੰ ਨਿਟ੍ਠਾਨਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨਾਸਨਨ੍ਤਿਕਾਨੰ वਸੇਨ ਤੀਣਿ ਤਿਕਾਨਿ ਦਸ੍ਸਿਤਾਨਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਤ੍ਤਿਕੰ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ''ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਇਮੰ वਿਧਿੰ ਅਨਾਮਸਿਤ੍वਾ ਬਹਿਸੀਮਾਯੰ ਏव ''ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਪवਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕਸਉਬ੍ਭਾਰਾ ਤਤ੍ਥ ਨ ਯੁਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ''ਆਸਾवਚ੍ਛੇਦਿਕੋ ਸਮ੍ਭवਨ੍ਤੋਪਿ ਯਥਾवੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨ ਨ वੁਤ੍ਤੋ। ਦੁਤਿਯਤ੍ਤਿਕੰ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ 'ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ'ਨ੍ਤਿ ਪवਤ੍ਤੰ, ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕੋ ਸਮ੍ਭवਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਯੇਹਿ ਚੀवਰਪਲਿਬੋਧੋ ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਸੰਯੇवਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾ ਨ वੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** वੁਤ੍ਤੰ। ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਪਨ੍ਨਰਸਕੇ वਿਪ੍ਪਕਤਚੀवਰਸ੍ਸੇवਾਧਿਪ੍ਪੇਤਤ੍ਤਾਤਿ ਤਕ੍ਕੋ। ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪਗੇ ਚ वਿਪ੍ਪਕਤੇ ਸਤਿ ਨ ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕੋ। ਨਿਟ੍ਠਾਨਾवਸੇਸੇ ਸਤਿ ਨ ਨਾਸਨਨ੍ਤਿਕੋਤਿ **ਪੋਰਾਣਾ**। ਤਤਿਯਤ੍ਤਿਕੰ ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤ-ਪਦੇਨ वਿਸੇਸੇਤ੍वਾ ਪवਤ੍ਤੰ, ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਠਮਤ੍ਤਿਕੇਨ ਸਮੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨਪਯੋਜਨੰ ਕਿਰ ਤੰ। ਯਸ੍ਮਾ ਇਮੇ ਤਯੋ ਅਤ੍ਥवਿਕਪ੍ਪਾ ਇਮੇਹਿ ਏव ਤੀਹਿ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰੇਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਮੇव ਯੋਜਿਤਾ ਏਕਸਮ੍ਬਨ੍ਧवਸੇਨ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਪਠਮਤ੍ਤਿਕੰ ਛਕ੍ਕੰ ਭवੇਯਜ ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ੍ਨਰਸਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇ ਛਕ੍ਕੰ वਿਯ। ਤਤਿਯਤ੍ਤਿਕਾਨਨ੍ਤਰੰ ਚਤੁਤ੍ਥਤ੍ਤਿਕੰ ਸਮ੍ਭवਨ੍ਤੰ ''ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯੰ 'ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ वਚਨवਿਸੇਸੇਨ ਸਮ੍ਭवਤਿ। ਤਥਾ ਚ ਯੋਜਿਯਮਾਨੰ ਇਤਰੇਹਿ ਸवਨਨ੍ਤਿਕਾਦੀਹਿ ਅवਿਰੁਦ੍ਧਕ੍ਕਮੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਚਤੁਤ੍ਥਤ੍ਤਿਕੰ ਅਹੁਤ੍वਾ ਛਕ੍ਕੰ ਜਾਤਨ੍ਤਿ वੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਏवੰ ਤੀਣਿ ਤਿਕਾਨਿ ਏਕੰ ਛਕ੍ਕਞ੍ਚਾਤਿ ਪਠਮੰ ਪਨ੍ਨਰਸਕੰ वੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਇਦਾਨਿ ਇਦਮੇव ਪਨ੍ਨਰਸਕੰ ਉਪਸਗ੍ਗवਿਸੇਸੇਨ ਦੁਤਿਯੰ ਸਮਾਦਾਯਪਨ੍ਨਰਸਕੰ ਨਾਮ ਕਤੰ। ਪੁਨ वਿਪ੍ਪਕਤਚੀवਰੰ ਆਦਾਯਾਤਿ ਤਤਿਯੰ ਪਨ੍ਨਰਸਕੰ, ਸਮਾਦਾਯਾਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਪਨ੍ਨਰਸਕੰ ਦਸ੍ਸਿਤੰ। ਏवੰ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਪਨ੍ਨਰਸਕਾਨਿ वੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ । ਤਤ੍ਥ ਪਠਮਦੁਤਿਯੇਸੁ ਪਨ੍ਨਰਸਕੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਨ ਸਬ੍ਬੰ ਅਕਤਚੀवਰੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ, ਇਤਰੇਸੁ ਦ੍वੀਸੁ वਿਪ੍ਪਕਤਨ੍ਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਬਦ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇ ਚੀवਰਾਸਾਯ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਨ वਟ੍ਟਤਿ। ਉਪਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾਯ ਚੇ ਚੀवਰਾਸਾਯ ਚੀवਰੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਨ ਤੰ ਚੀवਰਪਲਿਬੋਧੰ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** वੁਤ੍ਤੰ। ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯੇਸੁ ਤਤਿਯਕਥਿਨੇ ਆਗਤਚੀवਰਪਚ੍ਚਾਸਾ ਇਧ ਚੀवਰਾਸਾਤਿ ਤਕ੍ਕੋ। ਯਤ੍ਥ ਚੀवਰਾਸਾ, ਤੰ ਠਾਨੰ ਅਧਿਕਰਣੂਪਚਾਰੇਨ ''ਚੀवਰਾਸਾ''ਤ੍वੇव वੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਕਤ੍वਾ ''ਤੰ ਚੀवਰਾਸੰ ਪਯਿਰੁਪਾਸਤੀ''ਤਿਆਦਿ वੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਨਾਸਾਯ ਲਭਤੀ**ਤਿ ਅਨਾਸਾਯਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਲਭਤੀਤਿਆਦਿਨਾ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਨਿਟ੍ਠਾਨਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨਾਸਨਆਸਾवਚ੍ਛੇਦਿਕवਸੇਨ ਏਕੋ वਾਰੋਤਿ ਇਦਮੇਕੰ ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਜਾਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਬ੍ਬੇ वੁਤ੍ਤਾਨਿ ਤੀਣਿ ਤਿਕਾਨਿ ਆਸਾवਚ੍ਛੇਦਿਕਾਧਿਕਾਨਿ ਤੀਣਿ ਚਤੁਕ੍ਕਾਨੀਤਿ ਏਕੰ ਅਨਾਸਾਯਦ੍वਾਦਸਕਨ੍ਤਿ वੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਦਨਨ੍ਤਰੇ ਆਸਾਯਦ੍वਾਦਸਕੇ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਪਠਮਦ੍वਾਦਸਕ੍ਕਮੋ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਤੰ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸਨ੍ਤਿ ਤਮੇਕੰ ਦ੍वਾਦਸਕੰ ਅवੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧੰ ਕਤ੍वਾ वਿਸੇਸਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ''ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ वੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਦੁਤਿਯਚਤੁਕ੍ਕੇ ''ਸੋ ਬਹਿਸੀਮਗਤੋ

ਸੁਣਾਤੀ''ਤਿਆਦਿਵਚਨਸ੍ਸ ਤਤਿਯਚਤੁਕ੍ਕੇ ਸਵਨਨ੍ਤਿਕਾਦੀਨਞ੍ਚ ਓਕਾਸਕਰਣਞ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਂ ਪਨ ਦ੍ਵਾਦਸਕਂ ਅਨਾਸਾਯ ਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਮਾਨਮ੍ਪਿ ਇਮਿਨਾ ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਮੇਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵਾਦਸਕਾਨਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤਾਨਿ। ਕਰਣੀਯਦ੍ਵਾਦਸਕੇਪਿ ਯਥਾਦਸ੍ਸਿਤਅਨਾਸਾਯਦ੍ਵਾਦਸਕਂ, ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਂ ਆਸਾਯਦ੍ਵਾਦਸਕਞ੍ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੇ ਦ੍ਵਾਦਸਕਾਨਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਇਦਾਨਿ ਦਿਸਂਗਮਿਕਨਵਕਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ''ਦਿਸਂਗਮਿਕੋ ਪਕ੍ਕਮਤੀ''ਤਿ ਵਚਨੇਨੇਵ ''ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਵੁਤ੍ਤਸਿਦ੍ਧਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧਾਭਾਵੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ।

੩੨੧. ''ਚੀਵਰਪਟਿਵੀਸਂ ਅਪਵਿਲਾਯਮਾਨੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧਸਮਙ੍ਗਿਤਮਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਟਿਵੀਸੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਚੀਵਰਭਾਗੋ। **ਅਪਵਿਲਾਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ। ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਲਾਭੇ ਸਤਿ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਵਾਸੇ ਨਿਟ੍ਠਾਨਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨਾਸਨਨ੍ਤਿਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਏਕਂ ਤਿਕਂ, ਤੇਸਂਯੇਵ ਵਸੇਨ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਏਕਂ, ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਏਕਨ੍ਤਿ ਤਿਣ੍ਣਂ ਤਿਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਏਕਂ ਨਵਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਨਿਟ੍ਠਾਨਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨਾਸਨਨ੍ਤਿ ਕਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕਸਉਬ੍ਭਾਰਾਨਂ ਵਸੇਨ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਪਞ੍ਚਕਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਉਭਯਤ੍ਥ ਸੇਸਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰਾਸਮ੍ਭਵੋ ਪਾਕਟੋਵ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਕੇ ਵਿਸੇਸੋ – ਸਮਾਦਾਯਵਾਰੋ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ "**ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ**"ਨ੍ਤਿ ਪਚ੍ਚਾਗਮਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤੋ।

੩੨੫. **ਦ੍ਵੇਮੇ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਪਲਿਬੋਧਾ**ਤਿ ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਸ੍ਸ ਅਨੁਪਬਨ੍ਧਨਪਚ੍ਚਯਾਤਿ।

ਕਥਿਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਜੀਵਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੬. **ਰਾਜਗਹਕੋ**ਤਿ ਰਾਜਗਹਵਾਸੀ।

੩੨੮. ਅਮੋਹਜਾਤਿਕਤ੍ਤਾ **ਨ ਚਿਰਸ੍ਸੇਵ ਵਿਞ੍ਞੁਤਂ ਪਾਪੁਣਿ**। ਅਹਂ ਤੇ ਪਿਤਾ, ਕੇਨਟ੍ਠੇਨ? ਯਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ ਮਯਾ ਪੋਸਾਪਿਤੋ।

੩੨੯. ''ਸਕ੍ਕੇ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਮਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਪਾਠੋ, ਅਟ੍ਠਮਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਮਤ੍ਤੋਵ।

ਪਜ੍ਜੋਤਰਾਜਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੪. **ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ "**ਧਮ੍ਮਪਦੇ** 'ਬਹਿਨਗਰੇ ਦਿਸ੍ਵਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵੀਸੁ ਦਿਵਸੇਸੁ ਦਿਨ੍ਨਂ ਤੇਨ ਤੇਸੁ ਏਕੇਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੀਸੁ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਸਮਤ੍ਤਿਂਸਵਿਰੇਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੬. **ਕਬਲ਼ੇ ਕਬਲ਼ੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਗੁਲ਼ਾਦੀਸੁ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਭਗਵਾਵ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨਤ੍ਥਿ ਦੋਸੋ।

ਵਰਯਾਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੭. **ਮਹਾਪਿਟ੍ਠਿਯਕੋਜਵਂ** ਨਾਮ ਅਤਿਰੇਕਚਤੁਰਙ੍ਗੁਲਪੁਪ੍ਫਂ ਕਿਰ।

ਕਮ੍ਬਲਾਨੁਜਾਨਨਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੦. **ਉਪਚਾਰੇ**ਤਿ ਸੁਸਾਨਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰੇ। ਬਹਿਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਕਤਿਕਕਰਣੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ◌ਾ ''ਮਯ੍ਹੰ ਸਨ੍ਤਕੰ ਤਵ ਚ ਮਮ ਚ ਹੋਤੂਤਿ ਵਤ੍ਵ◌ਾ ਇਤਰੇਨ ਚ ਤਥਾਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਸਮਾਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਵ◌ਿਧਿੰ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੩੪੨. ''ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯਪਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੇਸਕਮ੍ਮਾਨਿਪਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ''ਏਵ◌ੰ ਸਨ੍ਤੇ ਚੋਰਿਕਾਯ ਕਤਸਦਿਸੰ ਹੋਤਿ , ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਦੀਪਵ◌ਾਸਿਨੋ ਵਦਨ੍ਤਿ ਕਿਰ। ''ਚੋਰਿਕਾਯ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ **ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਆਗਤਸੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਾਧਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸੰ ਮਤੇਨ ਇਦੰ ਆਵ◌ੇਣਿਕਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਭਣ੍ਡਾਗਾਰਸਮ੍ਮੁਤਿਆਦਿਕਥਾਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੩੪੩. **"ਇਦੰ ਪਨ ਭਣ੍ਡਾਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਆਵ◌ੇਣਿਕਲਕ੍ਖਣ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ।

ਚੀਵਰਰਜਨਕਥਾਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੩੪੪. ਗੋਮਯੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਵ◌ਿਰੂਪਤ੍ਤਾਵ◌ਾਰਿਤੰ। ''ਕੁਙ੍ਕੁਮਪੁਪ੍ਫੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਅਲ੍ਲਿਕਾਯਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ ਅਤ੍ਥਿ।

ਨਿਸੀਦਨਾਦਿਅਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੩੫੩. **ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਰੂਪਕਣ੍ਡੇ** ''ਚਤੁਸਮੁਟ੍ਠਾਨਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਰਾਗਚਿਤ੍ਤਾਭਾਵ◌ਾ ਨ ਮੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਵ◌ਾ ਰਾਗਪਚ੍ਚਯੇ ਸਤਿ ਕਮ੍ਮਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਚਾਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ ਕਥਾਵਤ੍ਥੁਨਾ ਚ।

੩੬੨. **ਅਙ੍ਗੁਲਗੁਤ੍ਤਿਯੇ**ਵ **ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਨਿਕ੍ਖੇਪਕਾਰਣੇਹਿ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨ ਅਙ੍ਗੁਲਗੁਤ੍ਤਿਵ◌ਿਹਾਰੇਯੇਵ ਠਪੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਸਙ੍ਘਿਕਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦਕਥਾਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

੩੬੩. ਨੋ ਚੇ ਅਤ੍ਥਤੰ ਹੋਤਿ ''ਏਕੰ ਚੀਵਰਮਾਸ''ਨ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਤਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨਿ ਯਾਵ ਚੀਵਰਮਾਸਾ''ਤਿ ਵਚਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਸ੍ਸ ਅਨਨੁਞ੍ਞਾਤਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਨ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ, ਤਤੋ ਲੀਨਤ੍ਥਦੀਪਨਤ੍ਥਮਿਧ ਤਥਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਹਿ ''ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਨਾਮ ਅਨਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਏਕਾਦਸਮਾਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਅਤ੍ਥਤੇ ਕਥਿਨੇ ਸਤ੍ਤਮਾਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਕਾਲੇਪਿ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨੰ, ਏਤੰ ਅਕਾਲਚੀਵਰੰ ਨਾਮਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੦੦) ਵਚਨਤੋ ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨੰ ਏਕਚੀਵਰਮਾਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ, ਤੇਸੰਯੇਵ ਹੋਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਤੰ ਅਵਤ੍ਵ◌ਾ ਏਕੋਪਿ ਤਯੋ ਗਣਪੂਰਕੇ ਲਭਿਤ੍ਵ◌ਾ ਕਥਿਨੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁੰ ਲਭਤੀਤਿ ਇਮੰ ਲੀਨਤ੍ਥੰ ਪਕਾਸੇਤੁੰ **"ਯਾਵ ਕਥਿਨਸ੍ਸ ਉਬ੍ਭਾਰਾਯਾ"**ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਇਤਰਥਾ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਨ ਞਾਯਤਿ। **"ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ ਚ ਵ◌ਿਨਯਧਰੇਹੀ**ਤਿ ਤਥਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੰ। ਅਤ੍ਥਤੰ ਹੋਤਿ, ਪਞ੍ਚ ਮਾਸੇ ਸਬ੍ਬੰ ਤਸ੍ਸੇਵ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਸੰਯੋਗਵਸੇਨ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ। ''ਇਧ ਵਸ੍ਸੰਵ◌ੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਨਿਯਮਿਤਤ੍ਤਾ ''ਵਸ੍ਸਾਵ◌ਾਸਿਕੰ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਇਧਾ''ਤਿ ਅਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਮਿੰ ਵ◌ੁਤ੍ਥੇ ਲਭਤਿ। **"ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਕਾਲਸ੍ਸਾਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਚ ਅਨਤ੍ਥਤਕਥਿਨਾਨਮ੍ਪਿ ਵ◌ੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਏਵ ਵ◌ੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿੰ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਲਿਖਿਤੰ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਯੰ ਪਨ ਇਦੰ 'ਇਧ ਵਸ੍ਸੰਵ◌ੁਤ੍ਥਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ'ਤਿਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਯਾਵ 'ਅਨਾਗਤਵਸ੍ਸੇ'ਤਿ ਪਦੰ, ਤਾਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾ 'ਕਸ੍ਮਾ? ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ'ਤਿ ਇਦੰ ਪਰਤੋ 'ਤਤ੍ਰ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਾਨੰ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਪਾਪੁਣਾਤੀ'ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ 'ਕਸ੍ਮਾ? ਪਿਟ੍ਠਿਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ'ਤਿ ਲਿਖਿਤਬ੍ਬੰ। ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਪਰਤੋ 'ਚੀਵਰਮਾਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਹੇਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾ'ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇਨ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਪਣ੍ਡਿਤਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਪਨ ਇਧ-ਸਦ੍ਦੇਨ ਵ◌ਿਸੇਸਿਤੰ, ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵ◌ਿਰੋਧੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ''ਮਯ੍ਹਿਮਾਨਿ

ਚੀਵਰਾਨਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਮੇਵਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਮਯ੍ਹਿਮਾਨਿ ਚੀਵਰਾਨੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਮਯ੍ਹਿਮਾਨੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਾਨਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਚੀਵਰਾਨਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਦੁਗ੍ਗਹਿਤਾਨੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਿਕਾਨੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਗਹਿਤਮੇਵ ਨਾਮਾ'ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਇਦਂ ਪਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨ ਵਿਦਿਤਂ, ਤੇ ਪਨ ਭਾਗਾ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਤ੍ਤਾਯੇਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਪਤਿਤੇ ਪੁਨ ਆਗਤਾ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਉਪਨਨ੍ਦਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੪. ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਤ੍ਰ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥੇਨਾ''ਤਿ ਚੀਵਰਸਮਯਂ ਉਪਾਦਾਯ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਕਤੋ ।ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ''ਰਾਜਵਿਹਾਰੇ ਵਿਯ ਨਾਨਾਪਰਿਵੇਣੇਸੁ ਵਾ ਇਧ ਵਾ ਵੁਤ੍ਥਾ ਲਭਤੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਂ। **''ਸਤ੍ਤਾਹਵਾਰੇਨ ਅਰੁਣਮੇਵ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤੀ**ਤਿ ਏਤਂ ਵਚਨਮਤ੍ਤਮੇਵ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਸਤ੍ਤਾਹਕਿਚ੍ਚਾਭਾਵਾ''ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ।

ਮਤਸਨ੍ਤਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੯. **ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲਂਕਤੇ। ਤਤ੍ਥ ''ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੇ''ਤਿ ਪਧਾਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਦਸ੍ਸਨਮੁਖੇਨ ਸਬ੍ਬਪਰਿਕ੍ਖਾਰਨਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚੇਤਂ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਿਯਮੇਵ ਮਤਤ੍ਤਾਤਿ ਏਕੇ। ਨੇਤਿ ਤਕ੍ਕੋ ਪਤ੍ਤਚਤੁਕ੍ਕੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਪਤ੍ਤਨਯਵਿਰੋਧਤੋ। ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸੇਨਾਸਨੇ ਚ ਵਸਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਦ੍ਵੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਚੇਕੋ ਕਾਲਂਕਤੋ, ਇਤਰੋ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਅਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸਙ੍ਘਸਨ੍ਤਕਂ ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਨਾਵਾਸੇ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ। ਮਰਣਸਮਯੇ ਵਤ੍ਤੁਂ ਅਸਹਨ੍ਤੋ ਚੇ ਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਦੇਤਿ, ਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਤਿ, ਸਙ੍ਘੋਵ ਤਸ੍ਸ ਸਾਮੀ। ਪਰੋ ਵਾ ਅਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕੋ ਸਯਮੇਵ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਗਹਣਂ ਨ ਰੁਹਤਿ, ਥੇਯ੍ਯਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚੇ, ਭਣ੍ਡਗ੍ਘੇਨ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਆਵਾਸਗਤਸ੍ਸ ਕੋ ਸਾਮੀ। ''ਸਙ੍ਘੋ ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਙ੍ਘੇਨ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨ ਸੋ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਕੇ। ਜੀਵਮਾਨਕਾਲੇ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਸਙ੍ਘੋ ਸਾਮੀਤਿ ਏਕੇ। ਸਾਮਿਕੋ ਚੇ ਸਯਂ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਸਙ੍ਘੋਪਿ ਲਭਤਿ ਸਾਮਿਠਾਨੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਇਤਰੇ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਮਤਕਸ੍ਸ ਹਿਰਞ੍ਞਾਦਿਅਕਪ੍ਪਿਯਭਣ੍ਡਂ ਹੋਤਿ। ਉਗ੍ਗਹਿਤਞ੍ਚੇਤਂ ਹੋਤਿ, ਉਗ੍ਗਹਿਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ਧਮ੍ਮੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਚੇ, ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕੋ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੋ। ਦਾਸੋ ਚੇ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਙ੍ਘੋ ਸਾਮੀ, ਆਰਾਮਿਕੋ ਚੇ, ਸਙ੍ਘੋ ਸਾਮੀ। ਗਾਵੀਮਹਿਂਸੀਆਦਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਆਵਾਸਗਤਾਨਂ ਸਙ੍ਘੋ ਸਾਮੀ, ਅਨਾਵਾਸਗਤਾਨਂ ਨ ਸਙ੍ਘੋ ਸਾਮੀ। ਸਙ੍ਘੋ ਚੇ ਆਵਾਸਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਸਮੀਪੇ ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਠਪੇਤਿ, ਕਾਰਕਸਙ੍ਘੋ ਸਾਮੀ, ਤਥਾ ਆਰਾਮਿਕੇ। ਮਤਕਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਨਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨ ਠਪਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਸੋਵ ਸਾਮੀ। ਮਹਗ੍ਘੋ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਸੇਸਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੋ ਸਾਮੀ। ''ਕੇਨਚਿ ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕੇਨਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਕ੍ਕਮੋ ਏਤੇਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ। ਪੁਨ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਬਹੁਭਾਵੇ ਸਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੇਨ ਭਗਵਤਾ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਂ **''ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਾਨ**''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਾਮਣੇਰਵਾਰੇ ''ਚੀਵਰ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ। ''ਇਮਂ ਤੁਯ੍ਹਂ ਦੇਮਿ ਦਦਾਮਿ ਦਜ੍ਜਾਮਿ ਓਣੋਜੇਮਿ ਪਰਿਚ੍ਚਜਾਮਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਮਿ ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਮੀ'ਤਿ ਵਾ 'ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦੇਮਿ...ਪੇ॰... ਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਮੀ'ਤਿ ਵਾ ਵਦਤਿ, 'ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦਿਨ੍ਨਂਯੇਵ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਦਾਨਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਚ 'ਤੁਯ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਾਹੀ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ 'ਮਯ੍ਹਂ ਗਣ੍ਹਾਮੀ'ਤਿ ਵਦਤਿ, 'ਸੁਦਿਨ੍ਨਂ ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਞ੍ਚਾ'ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੪੬੯) ਗਹਣਲਕ੍ਖਣਸ੍ਸ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ 'ਮਮ ਸਨ੍ਤਕਂ ਤਵ ਚ ਮਮ ਚ ਹੋਤੂ'ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਵਚਨੇਨ ਸਮਾਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਆਚਰਿਯਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਪਨ ਅਤੀਵ ਪਪਞ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ – ਸਚੇਸਮ੍ਬਹੁਲਾ, ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਸਮਾਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਕਤ੍ਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕਂ ਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪੇਸਲਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਪੁਨ ਤੇਸਮੇਵ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ, ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਤੇ ਸਮਾਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ। ਇਦਂ ਸਮਾਨਪਰਿਕ੍ਖਾਰਲਕ੍ਖਣਂ ਪਾਲ਼ਿਆਦੀਸੁ

ਵ◌ੁੱਤੁਲਕ੍ਖਣੇਯੇਵ ਪਤਨਤੋ ਅਚਲਪ੍ਪਤ੍ਤੁੰ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਪੋਰਾਣਵ◌ਿਧਿੰ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵੱਤੁਨਤੋ ਪਟਿਸੇਧੇਤਬ੍ਬੋ, ਆਚਰਿਯਾਨੰ ਮਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬੰ ਕਾਤੁਕਾਮੇਨਾਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੰ, ''ਵਸ੍ਸੰਵ◌ੁੱਤ੍ਥਸਾਮਣੇਰੋ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਸੁ ਏਕੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਪੁਨ ਗਹਿਤੋ ਲਾਭੰ ਨ ਲਭਤਿ, ਅਨ੍ਤਿਮਵੱਤ੍ਥੁੰ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ ਨਾਮ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਵਸ੍ਸੰਵ◌ੁੱਤ੍ਥਾਨੰਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਚੀਵਰਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੫. ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਚੀਵਰੇ ਅਭਾਜਿਤੇ ਪਕ੍ਕਮਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਸਙ੍ਘੇਨ ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਤੋ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਏਤ੍ਤਕੰ ਵਸ੍ਸਾਵ◌ਾਸਿਕੰ ਦਾਤੁੰ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਰੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ ਸਾਵ◌ਿਤੇਪਿ ਵ◌ਿਬ੍ਭਮਤਿ, ਤਤੋ ਨ ਲਭਤਿ, ਪੁਨ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵ◌ਾ ਚੀਵਰਭਾਜਨੰ ਸਮ੍ਭਾਵ◌ੇਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਲਭਤਿਯੇਵ ਪੁਬ੍ਬਪਕਤਿਤੋ ਭਟ੍ਠਤ੍ਤਾ। ਅਥ ਪਾਪਿਤੇ ਵ◌ਿਬ੍ਭਮਤਿ, ਲਭਤੀ''ਤਿ ਚ ਵ◌ੁੱਤੰ।

ਸਙ੍ਘੇਭਿਨ੍ਨੇਚੀਵਰੁਪ੍ਪਾਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੬. ਪਰਸਮੁਦ੍ਦੇਤਿ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ।

ਅਟ੍ਠਚੀਵਰਮਾਤਿਕਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੯. ਯਸ੍ਮਾ ਅਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨੰ ਦੁਬ੍ਬਿਜਾਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ **''ਅਪਿਚਾ''**ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁੱਤੰ। ਤਤ੍ਥ ਧੁਵਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਪਰਿਯਨ੍ਤਗਤਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। **''ਮਹਾਪਚ੍ਚਰਿਯੰ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਪਿ...ਪੇ॰... ਪਾਪੁਣਾਤੀ**ਤਿ 'ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਦੇਮਾ'ਤਿ ਏਵ◌ੰ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ । ''ਸਮਾਨਸੰਵ◌ਾਸਕਸੀਮਾਯਾ''ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੇ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਦੀਸੁ ਠਿਤਾਨੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ ਤਾਸੰ ਵ◌ਿਸੁੰ ਸਮਾਨਸੰਵ◌ਾਸਕਸੀਮੱਤਾ। ਸਮਾਨਸੰਵ◌ਾਸਕਅਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ਾਸਸੀਮਾਨੰ ਇਦੰ ਨਾਨੱਤੰ – ''ਅਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ਾਸਸੀਮਾਯ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨੰ ਗਾਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਠਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਾਮਞ੍ਚ ਗਾਮੂਪਚਾਰਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੱਤਾ। ''ਸਮਾਨਸੰਵ◌ਾਸਕਸੀਮਾਯਾ''ਤਿ ਦਿਨ੍ਨੰ ਪਨ ਯਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਅਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ਾਸਸੀਮਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਠਿਤਾਨੰ, ਇਤਰਤ੍ਰ ਠਿਤਾਨਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ''ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯੰ ਠਤ੍ਵ◌ਾ 'ਸੀਮਟ੍ਠਕਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ'ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੇ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਏਵ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵ◌ਾ ਦਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੰ। ''ਅਵ◌ਿਪ੍ਪਵ◌ਾਸਸੀਮਾਯ ਦੇਮਾ''ਤਿ ਖਣ੍ਡਸੀਮਾਯੰ ਠਤ੍ਵ◌ਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਕੇਚਿ। **ਯੋਜਨਸਤਮ੍ਪਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵ◌ਿਹਾਰੂਪਚਾਰੇ ਹਤ੍ਥਪਾਸੇਨ, ਬਹਿਗਾਮਾਦੀਸੁ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਹਤ੍ਥੇਨ ਉਪਚਾਰੋਤਿ ਏਕੇ। ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵ◌ਿਹਾਰੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੇ ਏਕਾਬਦ੍ਧਾ ਹੁਤ੍ਵ◌ਾਪਿ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਪਰਿਕ੍ਖੇਪਾਰਹਟ੍ਠਾਨੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵ◌ਾ ਠਿਤਾਨੰ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਏਕੇ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵ◌ਿਹਾਰਤੋ ਬਹਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਠਤ੍ਵ◌ਾ 'ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ'ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਵ ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਏਕੋਪਿ ਗਨ੍ਤੁ**ਵ◌ਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਵ◌ਾ ਪਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਆਨੇਤ੍ਵ◌ਾ ਵ◌ਾ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬੰ, ਇਤਰਥਾ ਗਤਸ੍ਸ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਸਮਾਨਲਾਭਕਤਿਕਾ ਮੂਲਾਵ◌ਾਸੇ ਸਤਿ ਸਿਯਾ, ਮੂਲਾਵ◌ਾਸਵ◌ਿਨਾਸੇਨ ਕਤਿਕਾਪਿ ਵ◌ਿਨਸ੍ਸਤਿ। ਸਮਾਨਲਾਭਵਚਨੰ ਸਤਿ ਦ੍ਵ◌ੀਸੁ, ਬਹੂਸੁ ਵ◌ਾ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਨੇਵ ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਅਵਸਿਟ੍ਠੇ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ਨੋ ਮਤਿ।

''ਤਾਵਕਾਲਿਕਕਾਲੇਨ, ਮੂਲਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਵ◌ਾ।
ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਕਮ੍ਮੰ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ, ਸਿਯਾ ਨਾਵ◌ਾਸਸਙ੍ਕਮੋ''ਤਿ॥ –

ਆਚਰਿਯੋ।

ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ◌ਾਤਿ ''ਸਮਾਨਭਾਗੋਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਏਕਮੇਕੰ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਚੇ ਵਦਤਿ, ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਭਾਗਸ੍ਸ ਕਤੱਤਾ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚੀਵਰੇ ਦਿਨ੍ਨੇ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਾਨੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵ◌ੁੱਤੇ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਵ◌ੁੱਤੱਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੇਨ ਮਿਸ੍ਸਿਤੱਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨੱਤਾ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵ◌ਿਸੁੰ ਲਭਤਿ। ਏਵ◌ੰ ਸਨ੍ਤੇ

''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ''ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਾਨਂ ਦਿਨ੍ਨਭਾਵਮੇਵ ਦੀਪੇਤਿ, ਨ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਤੁਯ੍ਹਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਵਾਰੋ ਨ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਅਥ ਵਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਵਚਨਮੇਵ ਪਮਾਣਂ, ਨ ਵਿਚਾਰਣਾਤਿ ਏਕੇ। ਯਸ੍ਮਾ ਏਕੋ ਅਦ੍ਧਾਨਾਦਿਯਕੋ ਵਿਯ ਦੁਵਿਧੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਗ੍ਗਹਣੇਨ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਗਹਿਤੋਤਿ । ''ਸਬ੍ਬਾਵਾਸਸ੍ਸ ਚ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਚ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਵਿਹਾਰੇਸੁ ਚੇਤਿਯਧਮ੍ਮਾਨਂ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਭਾਗੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਚ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਚਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਤਤ੍ਥ ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਇਧ ਵਿਹਾਰੇਨ ਘਟਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਤਮ੍ਹਿ ਤਮ੍ਹਿ ਵਿਹਾਰੇ ਏਕਭਾਗਂ ਲਭਿਤਬ੍ਬਮੇਵਾਤਿ ਪਰਿਹਰਨ੍ਤਿ। **ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਵਿਕਾਲੇ ਅਪਰਿਭੋਗਤ੍ਤਾ ਸਕਲੋਪਿ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯਾਤਿ ਚੇ? ''ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਹਰਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤੇਨ ''ਹਰਾਮੀ''ਤਿ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਚ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਪਚ੍ਛਿਮਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੋ ਅਵਧਾਰਣਤ੍ਥੋ, ਪਚ੍ਛਿਮਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਮੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਤਰਥਾ ਸਮੁਚ੍ਚਯਤ੍ਥੇ ਗਹਿਤੇ ''ਲਕ੍ਖਣਞ੍ਞੂ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਸਿਯਾ। **ਕਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਪਪਞ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ ਤੇਨ, ਪਰਤੋ ''ਚੀਵਰਮਾਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ...ਪੇ॰... ਅਤੀਤਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਾਨਮੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਨ ਵਿਚਾਰਿਤਂ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਲਕ੍ਖਣਞ੍ਞੂ''ਤਿ ਅਚਲਵਸੇਨ। **ਸਚੇ ਪਨ ਬਹਿਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਠਿਤੋ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ''ਯਤ੍ਥ ਕਤ੍ਥਚਿ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਅਕਾਲਚੀਵਰਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ) **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਗਿਮ੍ਹਾਨਂ ਪਠਮਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪਨ ਯਸ੍ਮਾ ਅਨਨ੍ਤਰਾਤੀਤਂ ਹੇਮਨ੍ਤਂ ਏਵ ਵੁਤ੍ਥਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਵਸ੍ਸਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਮਾਤਿਕਾ ਆਰੋਪੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯੇ ਵਾ ਥੇਰੇਹਿ ਪੇਸਿਤਾ, ਤੇਸਂ ਪਾਪੁਣਾਤੀਤਿ ਕਿਰ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਦ੍ਵੇਨਿਸ੍ਸਾਰਣਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯੫. **ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਾਰਣਂ ਨਾਮ ਕੁਲਦੂਸਕਾਨਂਯੇਵ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਅਯਂ ਪਨ ਕੁਲਦੂਸਕੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਕਥਂ ਸੁਨਿਸ੍ਸਾਰਿਤੋ ਹੋਤੀਤਿ? **ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗੇ** ''ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਸਙ੍ਘੋ ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੭) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ''ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਕਮ੍ਮਾਰਹਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਚਕ੍ਕਂ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਂ।

ਉਪਾਲਿਪੁਚ੍ਛਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੦. **"ਪਰਤੋ**ਤਿ ਉਪਾਲਿਪੁਚ੍ਛਤੋ ਪਰ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਦੋਸਾਰਿਤਪਾਲ਼ਿਯਂ** ''ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਨ ਆਗਤੋ ਵਿਪ੍ਪਨ੍ਨਵਤ੍ਥੁਕਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਾਨਿਯੇਵ ਦ੍ਵਿਧਾ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਗਤਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ **ਪਰਿਵਾਰੇ** ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਖਨ੍ਧਕੇ ''ਪਞ੍ਚ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾਨੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਅਨ੍ਧਮੂਗਬਧਿਰੋ ਸੋਸਾਰਿਤੋ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਅਪਬ੍ਬਜਿਤਸ੍ਸਪਿ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਰੁਹਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ।

ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਕੋਸਮ੍ਬਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਕੋਸਮ੍ਬਕਵਿਵਾਦਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੧. **ਸੁਤ੍ਵਾਨ੍ਤਿਕੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ''ਵਿਨਯਧਰੋ ਮਾਤਿਕਾਧਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਂ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਖਨ੍ਧਕਭਾਣਕੋ ਹੋਤਿ। **ਆਵੁਸੋ ਏਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਚਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਦਿਟ੍ਠਿ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਚ੍ਛਾ ਵਿਨਯਧਰੋ ''ਤ੍ਵਮ੍ਹਿ ਸਤਿ ਪਮਾਣਂ, ਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਸਤਿਂ ਪਟਿਲਭਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਦਿਟ੍ਠਿ ਅਹੋਸਿ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞੇ ''ਅਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਦਿਟ੍ਠਿਨੋ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

੪੫੫. ''ਯਥਾ ਮਯਾ ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ ''ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਏਕਵਚਨਤ੍ਤਾ।

ਦੀਘਾਵੁਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੮. ''ਭੂਤਪੁਬ੍ਬਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਬਾਰਾਣਸਿਯਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ। **ਪੁਰਾਣਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ** ''ਬਾਰਾਣਸਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ''ਨਤ੍ਥਿਭਾਵੋਵ ਸੁਨ੍ਦਰੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬੭. **ਰਕ੍ਖਿਤਵਨਸਣ੍ਡੇ**ਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਤ੍ਥੇਰੇਹਿ ਸੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। "**ਪਾਲਿਲੇਯ੍ਯਕੋ**ਤਿ ਗਾਮੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨਾ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ **ਧਮ੍ਮਪਦਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ।

ਅਟ੍ਠਾਰਸਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੩. **ਨ ਤ੍ਵੇਵ...ਪੇ॰... ਪਟਿਬਾਹਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵਦਾਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸੇਨਾਸਨਾਰਹਸ੍ਸ ਯੋ ਸੇਨਾਸਨਂ ਪਟਿਬਾਹਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸ। ''ਕਲਹਕਾਰਕਾਦੀਨਮੇਤ੍ਥ ਓਕਾਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿਆਦਿਕਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਤਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਨ ਪਞ੍ਞਾਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ 'ਅਹਂ ਬੁਦ੍ਧੋ'ਤਿ ਪਸਯ੍ਹ ਅਤ੍ਤਨਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਂ 'ਯੁਤ੍ਤਿਯਾ ਗਣ੍ਹਥਾ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਧ ਕਲਹਵੂਪਸਮਨਤ੍ਥਂ ਆਗਤਾਨਂ ਕੋਸਮ੍ਬਿਕਾਨਮ੍ਪਿ 'ਯਥਾਵੁਡ੍ਢ'ਨ੍ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ 'ਵਿਵਿਤ੍ਤੇ ਅਸਤਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਦਾਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤਂ ਪਟਿਬਾਹੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਕਿਰ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾਦੀਨਂ ਵਿਹਾਰਪਰਿਯਨ੍ਤਦਾਪਨੇਨ ਸਾਧਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਸਙ੍ਘਸਾਮਗ੍ਗੀਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੫. ''ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਤਂ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਓਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਉਕ੍ਖੇਪਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ...ਪੇ॰... ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮਾਯ ਸਙ੍ਘਸਾਮਗ੍ਗਿਂ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਦੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਵਿਨਯਲਕ੍ਖਣਕੁਸਲਸ੍ਸ। ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇ ਹਿ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘੇ ਇਤਰੋ ਸਙ੍ਘੋ ਓਸਾਰਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ। ਓਸਾਰੇਨ੍ਤੋ ਚੇ, ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘੇਨ ਸਮਾਨਲਦ੍ਧਿਕਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਉਕ੍ਖੇਪਕਾਨਂ ਛਨ੍ਦਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਓਸਾਰੇਨ੍ਤਾਨਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕੁਪ੍ਪਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤੇਨ ਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਓਸਾਰੇਥਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੪੭੪) ਭਗਵਤੋ ਵਚਨੇਨ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਕਾ ਓਸਾਰੇਸੁਂ, ਉਦਾਹੁ ਨਿਸ੍ਸੀਮਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਉਦਾਹੁ ਇਤਰੇਸਂ ਛਨ੍ਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਓਸਾਰੇਸੁਂ, ਨਨੁ ਏਤੇਸਮਞ੍ਞਤਰੇਨੇਤ੍ਥ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਚ ਪਨੇਤਂ **ਸਬ੍ਬਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਵਿਚਾਰਿਤਂ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਤਕ੍ਕੋ –

''ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਙ੍ਘੇਨ, ਕਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ।
ਸਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ, ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਂ ਖਮਂ॥

‘‘ਵਿਰਮਨ੍ਤੇ ਤਤੋ ਦੋਸੋ, ਅਪਿ ਸਙ੍ਘੋ ਅਕਾਰਕੋ।
ਓਸਾਰੇਤੁੰ ਅਲਂ ਯਸ੍ਮਾ, ਕਾਰਕੋ ਅਨੁਲੋਮਿਕੋ’’ਤਿ॥

੪੧੧. ‘‘ਅਟ੍ਠ ਦੂਤਙ੍ਗਾਨਿ ਨਾਮ ਸੋਤਾ ਚ ਹੋਤਿ, ਸਾਵੇਤਾ ਚ ਉਗ੍ਗਹੇਤਾ ਚ ਧਾਰੇਤਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਤਾ ਚ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤਾ ਚ ਕੁਸਲੋ ਚ ਸਹਿਤਾਸਹਿਤਦਸ੍ਸਨੋ ਚ ਅਕਲਹਕਾਰਕੋ ਚਾਤਿ ਏਤਾਨੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਕੋਸਮ੍ਬਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮਹਾਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਲੀਨਤ੍ਥਪਕਾਸਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੧. ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਦ੍ਵਾਦਸਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪. **ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿਆਦਯੋ ਤਿਕਾ ਕੇਵਲਂ ਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਮੇਵ। ਨ ਹਿ ਤੀਹਿ ਏਵ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮੋਧਾਨੇਹਿ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤਿ, ਏਕੇਨਪਿ ਹੋਤਿ ਏਵ, ਅਯਮਤ੍ਥੋ ''ਤਿਣ੍ਣਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿਆਦਿਪਾਲ਼ਿਯਾ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੬) ਸਾਧੇਤਬ੍ਬੋ। "**ਅਪ੍ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਕਤਂ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਲਜ੍ਜਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਣ੍ਹਪਕ੍ਖੇ ''ਅਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ ''ਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਦ੍ਵਯਂ ਪਰਤੋ ''ਤੀਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ਸਙ੍ਘੋ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਅਧਿਸੀਲੇ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਅਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋ ਹਿ ''ਅਧਿਸੀਲੇ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ। ਯੁਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਕਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ ਏਤ੍ਥ ਚਿਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥਾਹ **ਉਪਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ** ''ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਹਿ ਵਿਸੇਸੇਨ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਤ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਆਗਤਨਿਦਾਨੇਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਤਿਕੇਸੁਪਿ ਭਣ੍ਡਨਂ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਭਣ੍ਡਨਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਇਦਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਅਧਿਸੀਲੇ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ'ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਵਾ ਚੋਦਨਾਸਾਰਣਾਦਿਕਾਲੇ ਭਣ੍ਡਨਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨੇਵ ਕਾਰੇਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯਾ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ''ਅਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ'ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮਤ੍ਤਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪਰਤੋ 'ਅਧਿਸੀਲੇ ਪਾਰਾਜਿਕਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰਾ'ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਅਧਿਸੀਲੇ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ'ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾ''ਤਿ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਲਿਖਿਤਂ। ਇਦਂ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪੁਰਿਮਵਚਨੇਨ ਸਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਛਿਮਂ ਪਾਰਾਜਿਕਪਦਂ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾ , **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ** ''ਅਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਯਾਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਿਯਾ। ਯਤੋ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਅਧਿਸੀਲੇ ਸੀਲਵਿਪਨ੍ਨੋ'ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਲਿਖਿਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਸਕਲੇਨ ਨਯੇਨ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਭਣ੍ਡਨਹੇਤੁ ਨ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਪਯੋਜਨਾਭਾਵਾ, ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਪਚ੍ਚਯਾ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਸਿਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ਨ, ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇ ''ਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੫) ਵਚਨਤੋਤਿ ਚੇ? ਨ, ਏਕੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਪਿ ਦੇਸਨਾਗਾਮਿਨਿਵੋਹਾਰਸਮ੍ਭਵਤੋ,

ਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸਨ੍ਤਜ੍ਜਨਂ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਂ **ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ। ਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਿਯਤਿ ਭਜਾਪਿਯਤਿ ਨਿਯਸ੍ਸੋ, ਤਂ **ਨਿਯਸਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ। ਯੇਨ ਤਤੋ ਆਵਾਸਤੋ, ਗਾਮਤੋ ਚ ਪਬ੍ਬਾਜੇਨ੍ਤਿ ਕੁਲਦੂਸਕਂ, ਤਂ **ਪਬ੍ਬਾਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ। ਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਅਕ੍ਕੁਟ੍ਠਗਹਟ੍ਠਸਮੀਪਮੇਵ ਪਟਿਸਾਰਿਯਤਿ ਸੋ ਅਕ੍ਕੋਸਕੋ ਪਚ੍ਛਾ ਪੇਸਿਯਤਿ, ਤਂ **ਪਟਿਸਾਰਣੀਯਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ। ਯੇਨ ਸਮਾਨਸਂਵਾਸਕਭੂਮਿਤੋ ਉਕ੍ਖਿਪਿਯਤਿ। ਛਡ੍ਡੀਯਤਿ ਸਾਤਿਸਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ, ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ **ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੧੧. "**ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤੇ ਵਤ੍ਥਬ੍ਬ**"ਨ੍ਤਿ ਗਰੁਨਿਸ੍ਸਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਇਤਰਨ੍ਤਿ।

੨੧. **ਅਸ੍ਸਜਿਪੁਨਬ੍ਬਸੁਕਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ** ''ਤੇਸੁ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭੇਤੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਮਾਵਤ੍ਤਨ੍ਤਾਨਂਯੇਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ ਗਿਹਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਨਾਮ। ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਦੇਸਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ।

੪੧. ਖਮਾਪੇਨ੍ਤੇਨ ''ਖਮਾਹੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਨ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਾਦਿਸਾਮੀਚਿਨਾ ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ। **ਅਨੁਦੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਾਯਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੫੦. **ਅਦਸ੍ਸਨੇਯੇਵ ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ,** ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। ''ਤਜ੍ਜਨੀਯਾਦਿਕਰਣਕਾਲੇ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਅਦਸ੍ਸਨੇ, ਅਪ੍ਪਟਿਕਮ੍ਮੇ ਵਾ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਾਦਿਅਙ੍ਗੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਾਦੀਸੁ ਅਯਂ ਪਕਿਣ੍ਣਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਕਿਂ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ, ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਂ ਮੂਲਂ, ਕਿਂ ਵਤ੍ਥੁ, ਕਿਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ, ਕਸ੍ਮਾ ''ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ? **ਕਿਂ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਕਰਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ।

ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਂ ਮੂਲਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘੋ ਮੂਲਂ। **ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਂ ਵਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਕਲਹਜਾਤਾਪਤ੍ਤਿਵਤ੍ਥੁ। **ਕਿਂ ਪਰਿਯੋਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨਂ। **ਕਸ੍ਮਾ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘੋ ਕਲਹਕਾਰਕਪੁਗ੍ਗਲਂ ਕਲਹੇ ਚ ਭੇਦੇ ਚ ਭਯਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਜਨੇਤਿ, ਉਪਸਮੇ ਜਨੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਥਂ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਕਥਂ ਅਕਤਂ। ਕਿਨ੍ਤਿ ਚ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਕਿਨ੍ਤਿ ਚ ਅਕਤਂ। ਕੇਨ ਚ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਕੇਨ ਚ ਅਕਤਂ। ਕਤ੍ਥ ਚ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਕਤ੍ਥ ਚ ਅਕਤਂ। ਕਾਯ ਵੇਲਾਯ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਕਾਯ ਵੇਲਾਯ ਅਕਤਂ ਹੋਤਿ? **ਕਥਂ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ। **ਕਥਂ ਅਕਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਵਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ। **ਕਿਨ੍ਤਿ ਚ ਕਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਰਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਕਿਨ੍ਤਿ ਚ ਅਕਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਰਣਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਕੇਨ ਚ ਕਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਙ੍ਘੇਨ। **ਕੇਨ ਚ ਅਕਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਗਣੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ। **ਕਤ੍ਥ ਚ ਕਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੋ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੇ। **ਕਤ੍ਥ ਚ ਅਕਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੋ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੇ। **ਕਾਯ ਵੇਲਾਯ ਕਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਦਾ ਕਲਹਜਾਤਾਪਤ੍ਤਿ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤਿ। **ਕਾਯ ਵੇਲਾਯ ਅਕਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਦਾ ਕਲਹਜਾਤਾਪਤ੍ਤਿ ਨ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਕਤਿਹਾਕਾਰੇਹਿ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਹੋਤਿ, ਕਤਿਹਾਕਾਰੇਹਿ ਅਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ? ਸਤ੍ਤਹਾਕਾਰੇਹਿ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਹੋਤਿ, ਸਤ੍ਤਹਾਕਾਰੇਹਿ ਅਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ। ਕਤਮੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਾਕਾਰੇਹਿ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ, ਕਤਮੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਾਕਾਰੇਹਿ ਅਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਹੋਤਿ? ਕਲਹਜਾਤਾਪਤ੍ਤਿ ਨ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤੋ ਹੋਤਿ, ਸਙ੍ਘੋ ਵਾ ਵਗ੍ਗੋ ਹੋਤਿ, ਅਸਂਵਾਸਿਕੋ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤਸ੍ਸਂ ਪਰਿਸਾਯਂ ਸਂਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਅਚੋਦਿਤੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਅਸਾਰਿਤੋ ਵਾ, ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਅਨਾਰੋਪਿਤੋ। ਇਮੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਾਕਾਰੇਹਿ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਹੋਤਿ, ਇਤਰੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਾਕਾਰੇਹਿ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਸੇਸਕਮ੍ਮੇਸੁਤਿ।

ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੭੫. ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ''ਮਾ ਮਂ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਂ ਆਪੁਚ੍ਛਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾਪਿ ਗਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਙ੍ਘੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਗਹੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਓਣੋਜਨਂ** ਨਾਮ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ। ''ਤਂ ਪਨ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕੇਨ ਪਾਪਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਸ੍ਸੇਵ ਪੁਨਦਿਵਸਾਦਿਅਤ੍ਥਾਯ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਅਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾਯੇਵ ਚੇ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੭੬. **ਪਕਤਿਯਾਵ ਨਿਸ੍ਸਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਨਂ ਆਲਯਸਬ੍ਭਾਵੇ ਯਾਵ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਦਿਵਸੋ, ਤਾਵ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਲਯਸ੍ਸ ਸਬ੍ਭਾਵੇ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਨ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਇਦਾਨਿ ਖਮਾਪੇਯ੍ਯਾਮੀਤਿਆਦਿਨਾ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਨ੍ਤੇਨ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਤ੍ਤਾ, ਇਧ ਪਨ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਮਭਾਵੋ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ ਏਵਾਤਿ ਏਕੇ। **ਪਟਿਬਲਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਲਦ੍ਧਸਮ੍ਮੁਤਿਕੇਨ ਆਣਤ੍ਤੋਪਿ ਗਰੁਧਮ੍ਮੇਹਿ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਵਾ ਓਵਦਿਤੁਂ ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਤਤੋ ਵਾ ਪਾਪਿਟ੍ਠਤਰਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਨ੍ਨਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਤੋ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ ਪਾਪਿਟ੍ਠਤਰਾਤਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਨਯੋ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ। **ਸੇਨਾਸਨਂ ਨ ਲਭਤਿ** ਸੇਯ੍ਯਪਰਿਯਨ੍ਤਭਾਗਿਤਾਯ। ''ਉਦ੍ਦੇਸਾਦੀਨਿ ਦਾਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਸਚੇ ਦ੍ਵੇ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਾ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਉਭੋਹਿਪਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ ਅਵਿਸੇਸੇਨ 'ਆਗਨ੍ਤੁਕੇਨ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਞ੍ਞਵਿਹਾਰਗਤੇਨਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਰੋਚਿਤਸ੍ਸ ਪੁਨਾਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਸ੍ਸ ਬਹਿ ਆਰੋਚਿਤਸ੍ਸ ਯਥਾ ਪੁਨ ਵਿਹਾਰੇ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਂ 'ਆਗਨ੍ਤੁਕਸੋਧਨਤ੍ਥਂ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੮੧. ਏਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸਾਪਿ ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦਦੁਕ੍ਕਟਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਏਕੇ। **ਅਵਿਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਸ੍ਸ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸਾਤਿ ਇਮਂ ਭੇਦਂ ਅਕਤ੍ਵਾ। ''ਤਦਹੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਪਕਤਤ੍ਤੇ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਵਸਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਸਮਵਸ੍ਸਾਤਿ ਏਤੇਨ ਅਪਚ੍ਛਾ ਅਪੁਰਿਮਂ ਨਿਪਜ੍ਜਨੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਵਤ੍ਤਭੇਦਾਪਤ੍ਤਿਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਾਰਹਵਤ੍ਤੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੯੬. **ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਵਕਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕਾਦਿਨਵਕਤਰਂ। ਪਠਮਂ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਪਰਿਵ◌ਾਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤੇਨ ਪੁਨ ਏਕਸ੍ਸਪਿ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਮਾਦਿਯਿਤੁਂ, ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਞ੍ਚ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਮਾਨਤ੍ਤੇ ਪਨ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਊਨੇ ਗਣੇ ਚਰਣਦੋਸਤ੍ਤਾ ਨ ਗਹੇਤੁਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਪਠਮਂ ਆਦਿਨ੍ਨਵਤ੍ਤਂ ਏਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਯਥਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਥਾ ਸਮਾਦਿਯਿਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ**।

ਪਾਰਿਵ◌ਾਸਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਸਮੁਚ੍ਚਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਸੁਕ੍ਕਵਿ◌ਸ੍ਸਟ੍ਠਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੯੭. "ਵ◌ੇ**ਦਯਾਮੀ**ਤਿ ਜਾਨਾਮਿ, ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤ੍ਵ◌ਾ ਸੁਖਂ ਅਨੁਭਵ◌ਾਮਿ, ਨ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਹਂ ਦੁਕ੍ਖਿਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਯਸ੍ਸ ਮਾਲ਼ਕੇ ਨਾਰੋਚਿਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਸ੍ਸ ਆਰੋਚਿਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਪੁਨ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੇਵਲਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਗਤਾਨਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਆਰੋਚਨਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਦਿਟ੍ਠਰੂਪਾਨਂ ਸੁਤਸਦ੍ਦਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਦਿਟ੍ਠਅਸ੍ਸੁਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋਦ੍ਵ◌ਾਦਸਹਤ੍ਥਗਤਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ। ''ਇਦਂ ਵਤ੍ਤਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵ◌ਾ ਵਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਲਕ੍ਖਣ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ''ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵ◌ਿਹਾਰਸ੍ਸ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਤੋ'ਤਿਆਦਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਨਤ੍ਥਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨਂ ਵਚਨੇਨ ਤਥਾ ਏਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। "**ਅਤ੍ਥਿਭਾਵ◌ਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵ◌ਾ**ਤਿ ਦ੍ਵ◌ਾਦਸਹਤ੍ਥੇ ਉਪਚਾਰੇ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਵਤ੍ਤਾਨਂ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਆਗਤਭਾਵ◌ਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਹਵ◌ਾਸਾਦਿਕਂ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ''ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤੇਨ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ, ਪਯੋਜਨਂ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਚ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਪਨ ਤਂ ਪਯੋਜਨਂ ਦਸ੍ਸਿਤਂ। **ਚਿਣ੍ਣਮਾਨਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਬ੍ਭੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਚਿਣ੍ਣਮਾਨਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹਸ੍ਸ ਚ ਨਿਨ੍ਨਾਨਾਕਾਰਣਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਅਬ੍ਭਾਨਾਰਹੋ ਅਬ੍ਭੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਉਕ੍ਖੇਪਨੀਯਕਮ੍ਮਕਤੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਲਦ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣਵਸੇਨ ਸਭਾਗਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਸਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਨਾਰੋਚਾਪੇਤੁਂ ਨ ਲਭਤਿ।

ਪਰਿਵ◌ਾਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੨. ''ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਿਕਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਸਞ੍ਞਾਯ ਛਾਦਯਤੋ ਅਚ੍ਛਨ੍ਨਾਵ◌ਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ। ਅਵ◌ੇਰਿਭਾਵ◌ੇਨ ਸਭਾਗੋ **ਅਵ◌ੇਰਿਸਭਾਗੋ**। ''ਸਭਾਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਨ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਵ◌ਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਪਸਙ੍ਗਤੋ ਇਧੇਵ ਪਕਾਸਿਤਂ। ਲਹੁਕੇਸੁ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਤ੍ਥ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਵ◌ਿ ਕਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ ਲਹੁਕਸਭਾਗਂ ਆਵ◌ਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ। ਸਭਾਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਪਨ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਰੋਚਨਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕਿਰ। ''ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧੭੧) ਵ◌ੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਲਹੁਕਸ੍ਸੇਵ◌ਾਯਮਨੁਞ੍ਞਾਤਾ । ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਏਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸ ਪਟਿਕਰਣਂ ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਲਹੁਕੇਸੁਪਿ ਸਭਾਗਂ ਆਵ◌ਿ ਕਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵ ਹਿ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਵ◌ਿਕਰਣਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਇਤਰਥਾ ਤਂ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਸਿਯਾ। ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਾਰੋਚਨਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਤੋ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਦੀਪਨਤ੍ਥਮੇਵ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਵ◌ਿਕਰਣਮਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤੇਨੇਵ ਇਧ "**ਸਭਾਗਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸਾ**"ਤਿਆਦਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ। ਅਯਮਤ੍ਥੋ ''ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਤੇ ਦ੍ਵ◌ੇ ਨਿਰਾਪਤ੍ਤਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸੇਸੇਹਿ ਸਭਾਗਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ) ਵਚਨੇਨ **ਕਙ੍ਖਾਵ◌ਿਤਰਣਿਯਂ** ਪਕਾਸਿਤੋਵ। ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ ਪਨ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਰੋਚੇਤ੍ਵ◌ਾ ਉਪੋਸਥਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਯਦਾ ਸੁਦ੍ਧਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਰੋਚਨਵਸੇਨ ਪਟਿਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਪਟਿਕਤੇ ''ਨ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵ◌ੇ, ਸਾਪਤ੍ਤਿਕੇਨ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਸੋਤਬ੍ਬਂ, ਯੋ ਸੁਣੇਯ੍ਯ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੩੮੬) ਵ◌ੁਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਮੋਕ੍ਖੋ ਹੋਤੀਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਗਰੁਕਂ ਵ◌ਾ ਹੋਤੁ ਲਹੁਕਂ ਵ◌ਾ, ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਆਵ◌ਿ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਂ, ਉਭੋਸੁ ਨਯੇਸੁ ਯੁਤ੍ਤਤਰਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਨਾਮਞ੍ਚੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ''ਤੇਨ ਤੇਨ ਵ◌ੀਤਿਕ੍ਕਮੇਨਾਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿ **ਆਪਤ੍ਤਿ**। **ਨਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਨਾਮ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਆਰੋਚੇਤ੍ਵ◌ਾ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਰੋਚਨਂ ਵਤ੍ਤਭੇਦਦੁਕ੍ਕਟਪਅਹਰਣਪ੍ਪਯੋਜਨਨ੍ਤਿ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਕਾਰਣਮੇਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਿ''ਨ੍ਤਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤੇ ਵ◌ੁਟ੍ਠਾਨਤੋ।

ਦਸਸਤਂ ਰਤ੍ਤਿਸਤਨ੍ਤਿ ਦਸਸਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਰਤ੍ਤਿਸਤਂ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨੇ ਨਾਮ** ਸਭਾਗਵਤ੍ਥੁਕਾਯੋ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਬਹੁਰਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਤਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੋ, ਇਤਰੋ ਨਾਨਾਵਤ੍ਥੁਕਾਨਂ ਵਸੇਨਾਤਿ ਅਯਮੇਤੇਸਂ ਵਿਸੇਸੋਤਿ।

ਪਰਿਵਾਸਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

"ਗਾਮਸ੍ਸਾਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤ"ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਕਿਰ ਗਾਮੂਪਚਾਰੇਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਚ **"ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ"**ਤਿ। ''ਏਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਵ ਪਮਾਣਂ। ਯੁਤ੍ਤਂ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਰਤ੍ਤਿਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਚਨੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ''ਅਨ੍ਤੋਅਰੁਣੇ ਏਵ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਗਾਮੂਪਚਾਰਤੋ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਚਨਤੋ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਗਰੁਕਵਸੇਨੇਵ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਤਦਨੁਰੂਪਵਸੇਨੇਵ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਗਰੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਮਾਨਤ੍ਤਚਰਣਵਿਧਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ''ਯਤ੍ਤਕਾ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਵਾ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿ**ਆਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸਪਿ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਕੇਵਲਂ ਲਕ੍ਖਣਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ ਪਤ੍ਤੇ ਲਕ੍ਖਣੇ ਏਵ ਠਾਤਬ੍ਬਤੋ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿ**ਆਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪਯੋਗੋ ਪਨ ਪੁਰਿਮੋਵ। ਯਥਾ ਚੇਤ੍ਥ, ਤਥਾ ਸਚੇ ਕਾਚਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਦ੍ਵੇ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੇ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਰੁਣਂ ਉਟ੍ਠਪੇਤਿ, ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਪਿ **ਸਬ੍ਬਟ੍ਠਕਥਾਸੁ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਪੁਰਿਮਮੇਵ ਆਚਿਣ੍ਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਰਿਵਾਸਵਤ੍ਤਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਪਰਿਵਾਸਨਿਸ੍ਸਯਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਆਦੀਨਂ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਯ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਸ੍ਸ ਉਪਚਾਰਸੀਮਾਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾ, ਨ ਗਾਮੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **"ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖਾਚਾਰੋ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀ"**ਤਿਆਦਿ ਪਵਾਰਿਤਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਿਹਾਰੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ, ''ਤਮ੍ਪਿ ਤੇਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਅਤ੍ਥਤੋ''ਤਿ ਚ।

ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਪਰਿਵਾਸਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੮. "ਵਿਸੁਂ ਮਾਨਤ੍ਤਂ ਚਰਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਮੂਲਾਯ ਪਟਿਕਸ੍ਸਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸੁਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਾ''ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਕੋਵ, ਏਕਵਤ੍ਥੁਮ੍ਹਿ ਆਪਨ੍ਨਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਦੁਕ੍ਕਟਮਿਸ੍ਸਕਾ ਨਾਮ। **ਮਕ੍ਖਧਮ੍ਮੋ** ਨਾਮ ਛਾਦੇਤੁਕਾਮਤਾ।

੧੪੩. ਧਮ੍ਮਤਾਤਿ ਧਮ੍ਮਤਾਯ, ਤਥਾਤਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ''ਅਲਜ੍ਜਿਤਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ।

੧੪੮. ਪੁਰਿਮਂ ਉਪਾਦਾਯ ਦ੍ਵੇ ਮਾਸਾ ਪਰਿਵਸਿਤਬ੍ਬਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਰਿਵਸਿਤਦਿਵਸਾਪਿ ਗਣਨੂਪਗਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

੧੮੪. ਤਸ੍ਮਿਂ ਭੂਮਿਯਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਂ ਭੂਮਿਯਂ। **ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਪਰਿਮਾਣਮ੍ਪੀ**ਤਿਆਦਿ ਜਾਤਿਵਸੇਨੇਕਵਚਨਂ।

ਸਮੁਚ੍ਚਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੬-੧੮੭. ਯਤ੍ਥ ਯਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ''ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ''ਇਮੇ''ਤਿ ਵਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਨਿਦ੍ਦੇਸਨਿਯਮੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਕਰਣੀਯਮੇਵ, ਨ ਕੇਵਲਂ ਤਜ੍ਜਨੀਯਾਦਿਪਞ੍ਚਵਿਧਮੇਵ। ਪਞ੍ਚਵਿਧਸ੍ਸੇਵ ਪਨ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਂ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਤਾਵ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਾਲਿਆਰੁਲ੍ਹਤ੍ਤਾ, ਚਤੁਵੀਸਤਿਯਾ ਪਾਰਾਜਿਕੇਸੁ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਸੁ ਪਾਰਾਜਿਕਕਣ੍ਡੇ ਆਗਤਾਨਂਯੇਵ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਯਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸੂਪਗਮਨਮੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਕਾਰਣਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਕਰਣੀਯਸ੍ਸਪਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਨਿਦ੍ਦੇਸਨਿਯਮਾਭਾਵਤੋ। ਕਾਮਂ ਅਯਮਤ੍ਥੋ **ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ**ਯੇਵ ''ਤੀਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਤਜ੍ਜਨੀਯਕਮ੍ਮਂ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਹੋਤਿ...ਪੇ॰... ਅਸਮ੍ਮੁਖਾਕਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪) ਵਚਨੇਨੇਵ ਸਿਦ੍ਧੋ, ਤਤ੍ਥ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਦਸ੍ਸਿਤਾ। ਇਧ ''ਯੋ

ਕਰੇਯਜ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਭਵਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਇਦਂ ਆਰਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਪਤਿਰੂਪਕੇਨ ਵੂਪਸਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨੇਵ ਵੂਪਸਨ੍ਤਗਣਨਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ 'ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀ ਪੁਗ੍ਗਲੋ'ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਲਿਖਿਤਞ੍ਚ। ਏਵਂ ਵੂਪਸਨ੍ਤਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਪਤਿਰੂਪਕੇਨ ਵੂਪਸਨ੍ਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕੇਨਚੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਇਦਮਾਰਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

ਸਤਿਵਿਨਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੫. ਦਬ੍ਬਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ''ਸਙ੍ਘੋ ਇਮਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਦਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਪਿ ''ਪਠਮਂ ਦਬ੍ਬੋ ਯਾਚਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾਕਰਣੀਯਤਾ ਤਸ੍ਸ ਸਿਦ੍ਧਾ। ਤਥਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਾਪਿ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਲੇਸੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬੋ ਵਿਨਯੋ **ਸਤਿਵਿਨਯੋ**।

ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੬-੭. ''ਯਸ੍ਸ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਤਂਤਂਵੀਤਿਕ੍ਕਮਤੋ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸਸ੍ਸੇਵ ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯਂ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਵਿਨਯੋ ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ ''ਸਙ੍ਘੋ ਗਗ੍ਗਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਮੂਲ੍ਹਸ੍ਸ ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯਂ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ। ''ਤੀਣਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਧਮ੍ਮਿਕਾਨਿ ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯਸ੍ਸ ਦਾਨਾਨੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** ''ਨ ਸਰਾਮੀ''ਤਿ ਵਚਨਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਕਾਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਸ੍ਸ ਵਿਭਙ੍ਗਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯਦਾਨਕਾਲੇ ਪਨਸ੍ਸ ਅਮੂਲ੍ਹਤਾ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਾ।

ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੦. ''ਅਪ੍ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਰਭਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਪਟਿਞ੍ਞਾਤੇਨ ਕਰਣਂ **ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣਂ**।

ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੭. ''ਤੀਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਾਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਆਰਭਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਅਙ੍ਗਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਾਲ਼ਿ ਗਤਾ, ''ਸਾ ਪੇਯਜਾਲੇਨ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਗਤਾਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਤਥਾ ਸੁਕ੍ਕਪਕ੍ਖੇਪਿ।

ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੪. ''ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਏਕਜ੍ਝਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਛਨ੍ਦਦਾਨਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਪਵਾਰਣਕ੍ਖਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯਞ੍ਚ** ''ਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਹਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਮਗ੍ਗਕਰਣਕਾਲੇ, ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕਸਮਥੇ, ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਪਵਾਰਣਸਙ੍ਗਹੇਤਿ ਇਮੇਸੁ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਛਨ੍ਦਂ ਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੪੧) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਇਧ **ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਾ ਛਨ੍ਦਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵੇਣਾਦੀਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ ਵਿਯ ਖਾਯਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ ਖਾਯਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯਞ੍ਞੂਨਂ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ – ਵਿਸੁਜ੍ਝਿਤੁਕਾਮੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿ ਸੁਦ੍ਧਿ ਛਨ੍ਦਦਾਯਕਸ੍ਸ। ਕੇਵਲਂ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਾਨਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵਿਸੁਜ੍ਝਿਤੁਕਾਮਾਨਂ ਛਨ੍ਦਂ ਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਇਤਰਥਾ ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਚ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ''ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਯੇ ਨ ਤਤ੍ਥ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਹਿ ਅਯਂ ਪਾਲ਼ਿ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਛਨ੍ਦਂ ਦਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਤਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਨਿਸ੍ਸੀਮਗਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਿਯਾਤਿ ਚੇ? ਨਿਸ੍ਸੀਮਗਤੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਧ ਕਿਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਸਾਮਗ੍ਗੀਉਪੋਸਥੇ ਛਨ੍ਦਂ ਦਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ ਚੇ, ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਭੂਮਿਯਂਯੇਵ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਛਨ੍ਦਦਾਯਕਸ੍ਸ ਪਵਾਰਣਸਙ੍ਗਹੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਯੋ ਚ ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕਕਮ੍ਮੇ ਨਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਸੋ ਤਾਹਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਨ ਸੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਯਸ੍ਸ ਏਤਂ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤਿ , ਤਸ੍ਸ **ਪਰਿਵਾਰੇ** ਵੁਤ੍ਤਪਰਿਸਤੋ ਕਮ੍ਮਵਿਪਤ੍ਤਿਲਕ੍ਖਣਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਕੇਵਲਂ ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਨਂ ਛਨ੍ਦੋ ਅਨਾਹਟੋ ਹੋਤਿ ਸਚੇ, ਅਕਤਂ ਤਬ੍ਬਿਪਰੀਤੇਨ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਦੀਪਨਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਤਥਾ ਪਤ੍ਤਕਲ੍ਲਲਕ੍ਖਣਮ੍ਪਿ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਤੇਸੁ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯੇਵ ਸਬ੍ਬੇ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਾਰਹੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਚਤੁਵਗ੍ਗਾਦਿਕਰਣਵਿਭਾਜਨੇ ਅਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਛਨ੍ਦਾਰਹਸ੍ਸ ਆਗਤਤ੍ਤਾ, ਤਂ ਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਇਦਞ੍ਚ ਆਵੇਣਿਕਲਕ੍ਖਣਂ, ਤੇਨੇਵ ਸਤਿਪਿ ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮੇ ਇਦਂ ਪਟਿਕੁਟ੍ਠਕਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ

ਚੇ? ਨ, ਨਾਨਤ੍ਤਸਭਾਵਤੋ। ਇਧ ਹਿ ਯੇ ਪਨ ''ਨ ਮੇਤੰ ਖਮਤੀ'ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੧੪) ਵਚਨਤੋ ਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮੰ ਕਤੰ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਪਟਿਕੁਟ੍ਠਕਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਾ ਤਾ ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਰਤ੍ਥਿਕਾ ਸਿਯੁੰ, ਨ ਚ **ਪਰਿਵਾਰਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਛਨ੍ਦਾਰਹਾਧਿਕਾਰੇ ਨਯੋ ਦਿਨ੍ਨੋ। **ਪਵਾਰਣਕ੍ਖਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਛਨ੍ਦੰ ਦਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੪੧) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਅਟ੍ਠਕਥਾਯ ਪਮਾਣਭਾਵੇ ਸਤਿ ''ਇਧ ਛਨ੍ਦੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵੇਣਾਦੀਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ''ਤਿਆਦਿ ਵਚਨੇ ਸੁਦ੍ਧਿਕਾਮਤੋ ਏਵ ਗਹਿਤੇ ਸਬ੍ਬੰ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ ਏਕੇ। ''ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਾ ਛਨ੍ਦੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵੇਣਾਦੀਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ਤੇ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਨ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਇਦੰ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ਹੇਟ੍ਠਾ ''ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਏਕਜ੍ਝੰ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਛਨ੍ਦਦਾਨਸ੍ਸ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨਤੋ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਛਨ੍ਦੰ ਦਾਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, **ਅਨ੍ਧਕਟ੍ਠਕਥਾਯ**ਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚਾਤਿ? ਨ, ਏਕਜ੍ਝਮੇਵ ਕਮ੍ਮੇ ਕਰੀਯਮਾਨੇ ਯੋ ਇਧ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਘੋ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ...ਪੇ॰... ਗਿਹਿਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਧਾਰਣਞਤ੍ਤਿੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ''ਸੁਣਨ੍ਤੁ ਮੇ, ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਸਾਧਾਰਣਞਤ੍ਤਿਯੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘੋ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ...ਪੇ॰... ਏਵਮੇਤੰ ਧਾਰਯਾਮੀ''ਤਿ ਏਕਤੋਪਕ੍ਖਿਕਾਨੰ ਸਨ੍ਧਿਯਾ ਕਤਾਯ ਤਦਨਨ੍ਤਰੇ ਕੇਨਚਿ ਕਰਣੀਯੇਨ ਛਨ੍ਦੰ ਦਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਪਰੇਸਮ੍ਪਿ ਏਕਤੋਪਕ੍ਖਿਕਾਨੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਠਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਭੂਤਤ੍ਤਾ ਕਰਣਸ੍ਸ ਅਧਮ੍ਮਤ੍ਤੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨ ਦੁਤਿਯਾਯ ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਠਪਿਤਾਯ ਯੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਸੁ ਅਨਾਰਦ੍ਧਾਸੁ, ਅਪਰਿਯੋਸਿਤਾਸੁ ਵਾ ਛਨ੍ਦੰ ਦਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ ਏਵ। **ਯੇ ਨ ਤਤ੍ਥ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਚ ਯੇ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰੇਨ ਨਯੇਨ ਤਤ੍ਥ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਤ੍ਥਦੀਪਨਤ੍ਥਞ੍ਚ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ''ਛਨ੍ਦੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵੇਣਾਦੀਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਅਵਤ੍ਵਾ ''ਯੇ ਪਨ ਤੇਹਿ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਅਨਾਗਤਾ, ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਾ ਛਨ੍ਦੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵੇਣਾਦੀਸੁ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਏਵੰ ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰੰ ਸਨ੍ਧੀਯਤਿ। **''ਪਾਲ਼ਿਯਾ** ਚ ਤਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮੇਨ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਕੁਪ੍ਪਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਅਧਿਕਰਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੦. ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਵਿਵਾਦੋ। ਵਿਵਾਦਸਦ੍ਦੋਪਿ ਕਾਰਣੂਪਚਾਰੇਨ ਕੁਸਲਾਦਿਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯ **''ਸਮਥੇਹਿ ਚ ਅਧਿਕਰਣੀਯਤਾਯ ਅਧਿਕਰਣ''**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਅਥ ਵਾ ਵਿਵਾਦਹੇਤੁਭੂਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸ ਵੂਪਸਮੇਨ ਸਮ੍ਭਵਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦਸ੍ਸਪਿ ਵੂਪਸਮੋ ਹੋਤੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸ੍ਸਪਿ ਸਮਥੇਹਿ ਅਧਿਕਰਣੀਯਤਾ ਪਰਿਯਾਯੋ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ''ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਾ ਵਿਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਵਾਦੇਪਿ ''ਵਿਪਚ੍ਚਤਾਯ ਵੋਹਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਹੇਤੁਵਸੇਨਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੨੨੨. ''ਆਪਤ੍ਤਿਞ੍ਹਿ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਕੁਸਲਮ੍ਪਿ ਸਿਯਾਤਿ ਚੇ? ਨ ਤੰ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਯੋ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਸੋ ਤੀਸੁ ਚਿਤ੍ਤੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ''ਯੰ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਯੋ ''ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੰ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਾਦਿਭਾਵੋਪਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੇਵ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਾਦੀਨੰ ਵਿਯਾਤਿ ਚੇ? ਨ, ''ਨਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੰ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਵਿਰੋਧਸਮ੍ਭਵਤੋ। **ਅਨੁਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ''ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੰ ਨਾਮ ਤਥਾਪਵਤ੍ਤਮਾਨਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਾਨਮੇਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ। ਅਵਸਿਟ੍ਠੇਸੁ ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਸੁ 'ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੰ ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲੰ ਸਿਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤ'ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਤਾਵ ਪਟਿਸਿਦ੍ਧਾ ਕੁਸਲਤ੍ਤਿਕੇ ਅਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਕੁਸਲਪਟਿਸੇਧੇਨੇਵ ਤੇਨ ਸਮਾਨਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਕਿਰਿਯਾਬ੍ਯਾਕਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਟਿਸੇਧੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਕਿਰਿਯਾਬ੍ਯਾਕਤਾਨੰ ਵਿਯ ਅਨੁਗਮਨਤੋ ਵਿਪਾਕਾਬ੍ਯਾਕਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਟਿਸੇਧੋ ਕਤੋਵ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਅਬ੍ਯਾਕਤਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਵਿਪਾਕਕਿਰਿਯਾਬ੍ਯਾਕਤਾਨਮ੍ਪਿ ਅਧਿਵਚਨਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਥ ''ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ ਅਙ੍ਗੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵਿਨਯੇ ਅਪਕਤਞ੍ਞੁਨੋ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਕਰਣਾਦਿਕੇ ਸਤਿ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ''ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੰ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ ਅਙ੍ਗੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਕਸ੍ਮਾ ''ਤਿਚਿਤ੍ਤੰ ਤਿਵੇਦਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਚੇ? ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **''ਨਯਿਦ''**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਆਰਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਚਿਤ੍ਤੰ ਅਙ੍ਗਪ੍ਪਹੋਨਕਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ। **''ਏਕਨ੍ਤਤੋ**ਤਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਇਤਰਥਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? 'ਯਸ੍ਸਾ ਸਚਿਤ੍ਤਕਪਕ੍ਖੇ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਕੁਸਲਮੇਵ ਹੋਤੀ'ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਕਿੰ? ਵਿਪਾਕੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਸ੍ਮਾ? ਏਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਥਾਵ ਤਤ੍ਥ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਤ੍ਥ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **''ਯੰ ਪਨ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜ''**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਅਬ੍ਯਾਕਤੰ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਮ੍ਹਿ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਗਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਨਿਪਨ੍ਨੇ, ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੇ ਵਾ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਚੇ ਸੇਯ੍ਯੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੰ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ

ਅਙ੍ਗਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਖਣੇ ਸੇਯਜਾਕਾਰੇਨ ਵਤ੍ਤਮਾਨਰੂਪਮੇਵ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਨਾਮ। ਭਵਙ੍ਗਚਿਤ੍ਤੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਖਣੇ ਉਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੇ ਜਾਤੇ ਅਨੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਨ ਵਿਪਾਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਵਾਦਿਨੋ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਂ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਏਲ਼ਕਲੋਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਮਨਸਿਕਾਰੇਨ ਤਿਯੋਜਨਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਪਦਸੋ ਧਮ੍ਮਂ ਵਾਚੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ। ਆਪਜ੍ਜਤਿਯੇਵਾਤਿ ਚੇ? ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ।

ਚਲਿਤੋ ਕਾਯੋ, ਪਵਤ੍ਤਾ ਵਾਚਾ, **ਅਞ੍ਞਤਰਮੇਵ ਅਙ੍ਗਨ੍**ਤਿ ਅਞ੍ਞਤਰਮੇਵ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਵਲਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਅਕੁਸਲਾਦਿਭਾਵਾਸਮ੍ਭਵਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਤਾ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਤੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਸਮਙ੍ਗੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **"ਯਂ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ"**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਪਥਵੀਖਣਨਾਦੀਸੁ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖਣੇ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਰੂਪਸਮ੍ਭਵਤੋ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਥਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤਰੂਪਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਸੁ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਅਕੁਸਲਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਰੂਪਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਂ। ਸੁਪਿਨਪਸ੍ਸਨਕਾਲਾਦੀਸੁ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਦਿਵਸੇਨ ਆਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਅਬ੍ਯਾਕਤਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਅਕੁਸਲਨ੍**ਤਿ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ। **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇਸੁ** ਪਨ ''ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਸੇਕ੍ਖੋ ਅਰਹਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤੇਸੁ ਅਰਹਤੋ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਅਬ੍ਯਾਕਤਮੇਵ, ਤਥਾ ਸੇਕ੍ਖਾਨਂ, ਤਥਾ ਕਲ੍ਯਾਣਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸ੍ਸ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਕਾਲੇ ਅਬ੍ਯਾਕਤਮੇਵ। ਇਤਰਸ੍ਸ ਅਕੁਸਲਮ੍ਪਿ ਹੋਤਿ ਅਬ੍ਯਾਕਤਮ੍ਪਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਚਸ੍ਸ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਕਾਲੇ ਅਕੁਸਲਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ 'ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲ'ਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਬ੍ਯਾਕਤਂ ਨਾਮ ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਾਭਾਵਮਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਏਵਂਨਾਮਕਂ ਜਾਤ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

੨੨੪. **ਵਿਵਾਦੋ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਨ੍**ਤਿ ਯੋ ਕੋਚਿ ਵਿਵਾਦੋ, ਸੋ ਸਬ੍ਬੋ ਕਿਂ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਏਕਪੁਚ੍ਛਾ। **"ਵਿਵਾਦੋ ਅਧਿਕਰਣਨ੍**ਤਿ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਮੇਵ ਵਿਵਾਦੋ ਚ ਅਧਿਕਰਣਞ੍ਚਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਤਦੁਭਯਂ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਮੇਵਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ **ਪੋਰਾਣਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੇਸੁਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਅਯਂ ਪੁਚ੍ਛਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਿ ਏਵਂ ਇਮਾਯ ਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਵਿਵਾਦੋ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ, ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਵਿਵਾਦੋ, ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਵਿਵਾਦੋ ਚੇਵ ਅਧਿਕਰਣਞ੍ਚਾਤਿ ਪਞ੍ਚਪਞ੍ਚਾਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾ। ਕੇਸੁਚਿ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਤਿਸ੍ਸੋ, ਕੇਸੁਚਿ ਚਤਸ੍ਸੋ, ਪਞ੍ਚ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਵਿਭਤ੍ਤਾ। ਇਤਰਾਸੁ **ਅਧਿਕਰਣਂ ਵਿਵਾਦੋ**ਤਿ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਧਿਕਰਣਂ, ਵਿਵਾਦਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, **ਵਿਵਾਦੋ ਅਧਿਕਰਣਨ੍**ਤਿ ਯੋ ਕੋਚਿ ਵਿਵਾਦੋ, ਸੋ ਸਬ੍ਬੋ ਅਧਿਕਰਣਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

੨੨੮. **ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਸ੍ਮਿਨ੍**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਭਾਵੇ।

੨੩੦. **"ਅਨ੍ਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਕਾਰਣੇਨਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

੨੩੩. ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯ ਖਿਯ੍ਯਨਕੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤਤ੍ਥ ਛਨ੍ਦਦਾਨਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ।

੨੩੬. **ਤਸ੍ਸ ਖੋ ਏਤ**ਨ੍ਤਿ ਏਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ ''ਏਤਦਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ।

੨੩੮. ''ਕਾ ਚ ਤਸ੍ਸ ਪਾਪਿਯਸਿਕਾ''ਤਿ ਕਿਰ ਪਾਠੋ।

੨੪੨. ''ਕਿਚ੍ਚਮੇਵ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਾਦੀਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ, ਤਂ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਾਦੀਨਿ ਵਿਯ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮੇਤਬ੍ਬਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੪. ਪੁਥੁਪਾਣਿਨਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਮ੍ਮਂ **ਪੁਥੁਪਾਣਿਕਂ**।

੨੪੫. ‘‘ਕਣ੍ਣਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਮੁਤ੍ਤੋਲਮ੍ਬਕਾਦੀਨਂ ਕੁਣ੍ਡਲਾਦੀਨ’’ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ‘‘ਕਾਯੂਰ’’ਨ੍ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਪਾਠੋ। ‘‘ਕੇਯੂਰਾਦੀਨੀ’’ਤਿ ਆਚਰਿਯੇਨੁਦ੍ਧਟਂ।

੨੪੮. “**ਸਾਧੁਗੀਤਂ** ਨਾਮ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਟ੍ਠਾਨੇ ਗੀਤ’’ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਦਨ੍ਤਗੀਤਂ** ਗਾਯਿਤੁਕਾਮਾਨਂ ਵਾਕ੍ਕਕਰਣੀਯਂ। ਦਨ੍ਤਗੀਤਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥਂ “**ਯਂ ਗਾਯਿਸ੍ਸਾਮਾ**”ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

੨੪੯. **ਚਤੁਰਸ੍ਸਵਤ੍ਥੁਂ** ਨਾਮ ਚਤੁਪ੍ਪਾਦਗਾਥਾਵਤ੍ਥੁਂ। ‘‘ਤਰਙ੍ਗਵਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਉਚ੍ਚਾਰਣਵਿਧਾਨਾਨਿ ਨਟ੍ਟਪਯੋਗਾਨੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਬਾਹਿਰਲੋਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਂ, ਯਥਾ ਤਸ੍ਸ ਉਣ੍ਣਪਾਵਾਰਸ੍ਸ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਲੋਮਾਨਿ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਥਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਕਟਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੨੫੧. **ਵਿਰੂਪਕ੍ਖੇਹੀ**ਤਿਆਦਿ ਸਹਯੋਗਕਰਣਵਚਨਂ। **ਸਰਬੂ**ਤਿ ਗੇਹਗੋਲ਼ਿਕਾ। ਸਾ ਕਿਰ ਸੇਤਾ ਸਵਿਸਾ ਹੋਤਿ। **ਸੋਹ**ਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਮੇ ਏਤੇਹਿ ਮੇਤ੍ਤਂ, ਸੋਹਂ ਨਮੋ ਕਰੋਮਿ ਭਗਵਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ…ਪੇ॰… ਛੇਤਬ੍ਬਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਰਾਗਾਨੁਸਯੇ।

੨੫੨. **ਉਟ੍ਟਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ। **ਓਤਰਤੂ**ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਓਤਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤੁ। **ਅਨੁਪਰਿਯਾਯੀ**ਤਿ ਅਨੁਪਰਿਬ੍ਭਮਿ।

੨੫੩. **ਨ ਅਚ੍ਛੁਪਿਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਲਗ੍ਗਨ੍ਤਿ। **ਰੂਪਕਾਕਿਣ੍ਣਾਨੀ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਰੂਪਾਦੀਹਿ ਵੋਕਿਣ੍ਣਾਨਿ।

੨੫੪. **ਆਲਿਨ੍ਦਕਮਿਡ੍ਢਿਕਾਦੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਮੁਖਮਿਡ੍ਢਿਕਾਦੀਨਂ। **ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇ**ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਵਾਰੇ ਤਤ੍ਥੇਵ ਮਿਡ੍ਢਿਯਾ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਪਰਿਭਣ੍ਡਂ** ਨਾਮ ਗੇਹਸ੍ਸ ਬਹਿ ਕੁਟ੍ਟਪਾਦਸ੍ਸ ਥਿਰਭਾਵਤ੍ਥਂ ਕਤਾ ਤਨੁਕਮਿਡ੍ਢਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਏਤ੍ਥ “**ਪਰਿਵਟ੍ਟਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੋ ਭਿਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਅਧਿਕਰਣਭੇਦਾਸਙ੍ਕਾਯ ਅਭਾਵੇ ਠਾਨੇ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਪਤ੍ਤਮਾਲ਼ਕੋ ਵਟ੍ਟਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਾਨਂ ਅਪਤਨਤ੍ਥਂ ਵਟ੍ਟਂ ਵਾ ਚਤੁਰਸ੍ਸਂ ਵਾ ਇਟ੍ਠਕਾਦੀਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਮਾਲ਼ਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇਨ ਕਤੋ। ‘‘ਪਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲਿਕਾ ਪਤ੍ਤਪਚ੍ਛਿਕਾ ਤਾਲਪਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਕਤਾ’’ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ। ਮਿਡ੍ਢਨ੍ਤੇ ਆਧਾਰਕੇ ਠਪੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ ਪਤ੍ਤਸਨ੍ਧਾਰਣਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਮਞ੍ਚੇ ਆਧਾਰਕੇਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਨਿਸੀਦਨਪਚ੍ਚਯਾ ਵਾਰਿਤਤ੍ਤਾ। ਆਸਨ੍ਨਭੂਮਿਕਤ੍ਤਾ **ਓਲਮ੍ਬੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ**।

੨੫੫. ‘‘ਅਂਸਕੂਟੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਗ੍ਗਹਤ੍ਥੇ ਲਗ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਅਙ੍ਕੇ ਠਪੇਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਕੇਚਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ, “**ਨ ਕੇਵਲਂ ਯਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤੋ**”ਤਿਆਦਿ ਯਦਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਗਹਿਤਪਤ੍ਤੇ ਭੇਦਸਞ੍ਞਾ, ਪਗੇਵ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸਰੀਰਾਵਯਵੇਨਾਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਾਲ਼ਿਯਂ** ਪਨ ਪਚੁਰਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਘਟਿਕਪਾਲਮਯਂ **ਘਟਿਕਟਾਹਂ**। **ਛਵਸੀਸਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਸਿਲਾਪੁਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਸਰੀਰਂ, ਖੀਰਸ੍ਸ ਧਾਰਾਤਿਆਦਿਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਮਞ੍ਚੇ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਆਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। “**ਪਿਸਾਚਿਲ੍ਲਿਕਾ**ਤਿ ਪਿਸਾਚਦਾਰਕਾ’’ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਦਿਨ੍ਨਕਮੇ**ਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ। **ਚਬ੍ਬੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ। ਅਟ੍ਠਿਕਾਨਿ ਚ ਕਣ੍ਟਕਾਨਿ ਚ **ਅਟ੍ਠਿਕਕਣ੍ਟਕਾਨਿ**। ‘‘ਏਤੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਂ ਜਾਨਾਤੁ ਵਾ, ਮਾ ਵਾ, ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

੨੫੬. **ਵਿਪ੍ਫਾਲ਼ੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਫਾਲੇਤ੍ਵਾ। **ਕਿਣ੍ਣੇਨ ਪੂਰੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਰਾਕਿਣ੍ਣੇਨ ਪੂਰੇਤੁਂ। **ਬਿਦਲਕਂ** ਨਾਮ ਦਿਗੁਣਕਰਣਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਵਿਸੇਸਸ੍ਸ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਕਸ੍ਸ ਦਿਗੁਣਕਰਣਂ? ਯੇਨ ਕਿਲਞ੍ਜਾਦਿਨਾ ਮਹਨ੍ਤਂ ਕਥਿਨਮਤ੍ਥਤਂ, ਤਸ੍ਸ। ਤਞ੍ਹਿ ਦਣ੍ਡਕਥਿਨਪ੍ਪਮਾਣੇਨ ਪਰਿਯਨ੍ਤੇ ਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਿਗੁਣਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਅਞ੍ਞਥਾ ਖੁਦ੍ਦਕਚੀਵਰਸ੍ਸ ਅਨੁਵਾਤਪਰਿਭਣ੍ਡਾਦਿਵਿਧਾਨਕਰਣੇ ਹਤ੍ਥਸ੍ਸ ਓਕਾਸੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਸਲਾਕਾਯ ਸਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਚੀਵਰਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ਸਿਬ੍ਬਿਤਾਸਿਬ੍ਬਿਤਂ ਸੁਖਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਦਣ੍ਡਕਥਿਨੇ ਕਤੇ ਨ ਬਹੂਹਿ ਸਹਾਯੇਹਿ ਪਯੋਜਨਂ। ‘‘ਅਸਂਕੁਟਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਸਮਂ ਹੋਤਿ। ਕੋਣਾਪਿ ਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ‘‘ਹਲਿਦ੍ਦਿਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਞ੍ਞਾਕਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਹਲਿਦ੍ਦਿਸੁਤ੍ਤੇਨ ਚੀਵਰਂ ਸਿਬ੍ਬੇਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਕੇਚਿ ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਞ੍ਞਿਨੋ। ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ ਨਾਮ ਅਙ੍ਗੁਲਿਕੋਸੋ।

੨੫੭-੮. **ਪਾਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਗ੍ਗਹਸਣ੍ਠਾਨਂ। **ਪਟਿਗ੍ਗਹਤ੍ਥਵਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿਕੋਸਤ੍ਥਵਿਕਂ। ਸੂਚਿਸਤ੍ਥਕਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਵੇਸਨਤ੍ਥਵਿਕਾਯ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ “**ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭੇਸਜ੍ਜਤ੍ਥਵਿਕ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਸੂਚਿਸਤ੍ਥਕਾਦੀਨਿਪਿ ਠਪੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਨਿਦਾਨਂ ਸੂਚੇਤਿ। ਸਚੇਪਿ

ਉਪਨਨ੍ਦੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਲਜ੍ਜੀ, ਤਥਾਪਿ ਸਨ੍ਤਕਮੇਤੰ ਅਮੂਲਚ੍ਛੇਦਕਤਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਲਜ੍ਜਿਨੋਪਿ ਸਮਾਨਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਨ ਸਮ੍ਮਤੀ**ਤਿ ਨ ਪਹੋਤਿ।

੨੬੦-੧. ਬਹਿ ਕੁਟ੍ਟਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਨੀਚਵਤ੍ਥੁਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤੰ “**ਮਣ੍ਡਲਿਕ**”ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਜਨ੍ਤਾਘਰਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਨਾ ਛਨ੍ਨਸ੍ਸ ਨਗ੍ਗਿਯੰ ਯਸ੍ਸ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਕਾਤਬ੍ਬੰ। ਏਸ ਨਯੋ ਉਦਕਵਤ੍ਥੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦੀਸੁਪਿ।

੨੬੨-੩. **ਪਣਿਯਾ** ਨਾਮ ਪਣਿਯਕਾਰਕਾ। **ਆਕਡ੍ਢਨਯਨ੍ਤੰ** ਆਕਡ੍ਢਿਯਮਾਨੰ ਕੂਪਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭਾਗੇ ਪਰਿਬ੍ਭਮਤਿ। **ਅਰਹਟਘਟਿਯਨ੍ਤੰ** ਸਕਟਚਕ੍ਕਸਣ੍ਠਾਨਯਨ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਸ ਅਰੇ ਅਰੇ ਘਟਿਕਾਨਿ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਏਕੇਨ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਾ ਪਰਿਬ੍ਭਮਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਉਦਕਨਿਬ੍ਬਾਹਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਆਵਿਦ੍ਧਪਕ੍ਖਪਾਸੰ** ਨਾਮ ਯਤ੍ਥ ਮਣ੍ਡਲਾਕਾਰੇਨ ਪਕ੍ਖਪਾਸਾ ਬਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਆਵਿਦ੍ਧਵਤ੍ਤਤਾ ਵਿਯ ਆਵਿਦ੍ਧਪਕ੍ਖਪਾਸਕਾ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਪਤ੍ਤਸਙ੍ਗੋਪਨਤ੍ਥੰ, ਇਦਾਨਿ ਠਪੇਤਬ੍ਬ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਆਧਾਰਕੋ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੋ।

੨੭੩. **ਪਰਗਲੰ ਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਯੋਗਾਭਾਵਾ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਕਮ੍ਮਸਤੇਨਾ**ਤਿ ਮਹਤਾ ਉਸ੍ਸਾਹੇਨ।

੨੭੭-੮. **ਲੋਹਭਣ੍ਡੰ** ਨਾਮ ਕੰਸਤੋ ਸੇਸਲੋਹਭਣ੍ਡੰ। **ਮੁਦ੍ਦਿਕਕਾਯਬਨ੍ਧਨੰ** ਨਾਮ ਚਤੁਰਸ੍ਸੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਜ੍ਜਿਤੰ। **ਪਾਮਙ੍ਗਦਸਾ** ਚਤੁਰਸ੍ਸਾ। **ਮੁਦਿਙ੍ਗਸਣ੍ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਯਾ ਮੁਦਿਙ੍ਗਸਿਬ੍ਬਨਾਕਾਰੇਨ ਵਰਕਸੀਸਾਕਾਰੇਨ। **ਪਵਨਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਾਸਨ੍ਤੋ। ‘‘ਦਸਾਮੂਲ’’ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤੰ। ਅਕਾਯਬਨ੍ਧਨੇਨ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵਾ ਅਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵਾ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ। ‘‘ਸਰਿਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਪਵਿਸਿਤਬ੍ਬੰ, ਨਿਵਤ੍ਤਿਤਬ੍ਬੰ ਵਾ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ।

੨੭੯. ਸਤ੍ਤਙ੍ਗੁਲੰ ਵਾ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗੁਲੰ ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਸੁਗਤਙ੍ਗੁਲੇਨਾ’’ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਕਤਿਅਙ੍ਗੁਲੇਨ ਸਾਰੁਪ੍ਪਤ੍ਥਾਯ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਨ ਦੋਸੋ।

੨੮੦. ਤਾਲਵਣ੍ਟਾਕਾਰੇਨ ਸੀਹਲ਼ਿਤ੍ਥੀਨੰ ਵਿਯ।

ਖੁਦ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਵਿਹਾਰਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੪. ਨਿਲੀਯਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਵਿਹਾਰਾਦਯੋ **ਲੇਣਾਨਿ** ਨਾਮ। ਆਗਤ-ਵਚਨੇਨ ਤਸ੍ਸਾਗਤਸਙ੍ਘੋਵ ਸਾਮੀ, ਨ ਅਨਾਗਤੋਤਿ ਕੇਚਿ, ਤੰ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਸਮਾਨਲਾਭਕਤਿਕਾਯ ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ।

੨੯੬-੭. **ਦੀਪਿਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਦੀਪਿਨਾ ਅਕਪ੍ਪਿਯਚਮ੍ਮੰ ਦਸ੍ਸੇਤੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਥਮ੍ਭਕਵਾਤਪਾਨੰ** ਨਾਮ ਤਿਰਿਯੰ ਦਾਰੂਨਿ ਅਦਤ੍ਵਾ ਉਜੁਕੰ ਠਿਤੇਹੇਵ ਦਾਰੂਹਿ ਕਤੁਬ੍ਬੰ। ਭਿਸੀਨੰ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨੇ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤੂਲਪੂਰਿਤੰ ਭਿਸਿੰ ਅਪਸ੍ਸਯਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ ਉਣ੍ਣਾਦੀਨੰਯੇਵ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਤ੍ਤਾ। ਨਿਸੀਦਨਨਿਪਜ੍ਜਨੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਪਸ੍ਸਯਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਚੇ? ਅਕਪ੍ਪਿਯਨ੍ਤਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਕੇਚਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਅਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚੁ ਅਪਸ੍ਸਯਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯ। ਯਸ੍ਮਾ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦੋਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਪਿਚ ਗਿਲਾਨਸ੍ਸ ਬਿਮ੍ਬੋਹਨੰ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਮ੍ਪਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਭਿਸਿਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ ਅਪਸ੍ਸਯਿਤੁੰ। ਆਚਰਿਯਾ ਚ ਅਨੁਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਵਲ਼ਞ੍ਜੇਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ ਏਕੇ। ਸਿਮ੍ਬਲਿਤੂਲਸੁਤ੍ਤੇਨ ਸਿਬ੍ਬਿਤੰ ਚੀਵਰੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਕਪ੍ਪਾਸਸ੍ਸ ਅਨੁਲੋਮਤੋ। ‘‘ਅਕ੍ਕਫਲਸੁਤ੍ਤਮਯਮ੍ਪਿ ਅਕ੍ਕਵਾਕਮਯਮੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਏਵ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੨੯੮. **ਅਨਿਬਨ੍ਧਨੀਯੋ** ਅਲਗ੍ਗੋ। **ਪਟਿਬਾਹੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਮਟ੍ਠੰ ਕਤ੍ਵਾ। ‘‘ਸੇਤਵਣ੍ਣਾਦੀਨੰ ਯਥਾਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਇਕ੍ਕਾਸਾਦਯੋ ਬਨ੍ਧਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ।

੩੦੦. ਪਕੁਟ੍ਟਂ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਆਵਿਦ੍ਧਪਮੁਖਂ।

੩੦੩. ਸੁਧਾਲੇਪੋਤਿ ਸੁਧਾਮਤ੍ਤਿਕਾਲੇਪੋ।

੩੦੫. ਆਸਤ੍ਤਿ ਤਣ੍ਹਾ। **ਸਨ੍ਨਿ** ਅਦਰਂ।

੩੦੭. ਕੇਤੁਨ੍ਤਿ ਕਯੇਨ ਗਹੇਤੁਂ।

੩੦੮. ਚਿਤਾਤਿ ਇਟ੍ਠਕਾਯੋ ਕਬਲੇਨ ਨਿਦ੍ਧਮਨਵਸੇਨ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੧੦. ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਛਬ੍ਬਗ੍ਗਿਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ''ਆਰਾਧਯਿਂਸੁ ਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੨੫) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਗਮਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਇਧ ਆਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਵੁਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਦ੍ਧਤਰਂ।

੩੧੩. ਸਨ੍ਥਰੇਤਿ ਤਿਣਸਨ੍ਥਰਾਦਯੋ।

ਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੮. "ਸੇਯਜਗ੍ਗੇਨਾਤਿ ਮਞ੍ਚਟ੍ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇਨ। **ਵਿਹਾਰਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਓਵਰਕਗ੍ਗੇਨਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਥਾਵਰਾ**ਤਿ ਨਿਯਤਾ। **ਪਚ੍ਚਯੇਨੇਵ ਹਿ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੇਨਾਸਨੇ ਮਹਾਥੇਰਾ ਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤਾਯੇਵ ਨਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਘਟ੍ਟਨਕਮ੍ਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **"ਨ ਤਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ''ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤੇਨ ਗਮਨਵਤ੍ਤੇਨੇਵ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ। **ਮੁਦ੍ਧਵੇਦਿਕਾ** ਨਾਮ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਹਮ੍ਮਿਯਵੇਦਿਕਾ। **ਪਟਿਕ੍ਕਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਅਪਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ। ਸਮਾਨਲਾਭਕਤਿਕਾ ਮੂਲਾਵਾਸੇ ਸਤਿ ਸਿਯਾ, ਮੂਲਾਵਾਸਵਿਨਾਸੇਨ ਕਤਿਕਾਪਿ ਵਿਨਸ੍ਸਤਿ। ਸਮਾਨਲਾਭ-ਵਚਨਂ ਸਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ, ਬਹੂਸੁ ਵਾ ਯੁਜ੍ਜਤਿ, ਤੇਨੇਵ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਵਸਿਟ੍ਠੇਤਿ ਨੋ ਮਤਿ। ਤਾਵਕਾਲਿਕਂ ਕਾਲੇਨ ਮੂਲਚ੍ਛੇਦਨਵਸੇਨ ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਿਯਾ ਨਾਵਾਯਂ ਸਙ੍ਘੋਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। **ਪੁਗ੍ਗਲਵਸੇਨੇਵ ਕਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਲੋਕਨਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘੋ ਵਸ੍ਸਂਵੁਤ੍ਥਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਂ ਵਤ੍ਥਂ ਦੇਤਿ, ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਮੇਵ ਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਨ ਸਙ੍ਘਵਸੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਨ ਸਙ੍ਘੋ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਏਤ੍ਤਕਂ ਦੇਤੀਤਿ। ''ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤੀ'ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਙ੍ਘਵਸੇਨ ਕਾਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਨ ਹਿ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ''ਸਮ੍ਮਤਸੇਨਾਸਨਗ੍ਗਾਹਾਪਕਤੋ ਅਞ੍ਞੇਨ ਗਾਹਿਤੇਪਿ ਗਾਹੋ ਰੁਹਤਿ ਅਗ੍ਗਹਿਤੁਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਵਿਯਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਪਿ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਅਟ੍ਠਪਿ ਸੋਲ਼ਸਪਿ ਜਨੇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਂ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ, ਉਦਾਹੁ ਏਕਤੋਤਿ? ਏਕਤੋਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਨ ਹਿ ਤੇ ਤਥਾ ਸਮ੍ਮਤਾ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਮ੍ਮਕਤਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ , ਤੇਨੇਵ **ਸਤ੍ਤੁਸਤਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਏਕਤੋ ਅਟ੍ਠ ਜਨਾ ਸਮ੍ਮਤਾਤਿ। **ਤੇਸਂ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਪੀ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯਪਿ। ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਹਿ ਸਾ ਏਵ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾ ਲਬ੍ਭਮਾਨਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਚ ਵਤ੍ਥੁਹਿ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਮੇਵ ਲਬ੍ਭਮਾਨਂ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਮਂ ਨਯਂ ਮਿਚ੍ਛਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ''ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ, ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਵਞ੍ਚ ਸਤਿ ਕਮ੍ਮਸਙ੍ਕਰਦੋਸੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਮਗ੍ਗੋ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਮਗ੍ਗੋ** ਨਾਮ ਮਗ੍ਗੇ ਕਤਦੀਘਸਾਲਾ, **ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ**ਤਿ ਨਹਾਯਿਤੁਂ ਕਤਪੋਕ੍ਖਰਣੀ। **ਏਤਾਨਿ ਹਿ ਅਸੇਨਾਸਨਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਤ੍ਤਸਾਲਾ ਨ ਆਗਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਸਾਪਿ ਏਤ੍ਥੇਵ ਪਵਿਟ੍ਠਾ ਵਾਸਤ੍ਥਾਯ ਅਕਤਤ੍ਤਾ। ਭੋਜਨਸਾਲਾ ਪਨ ਉਭਯਤ੍ਥ ਨਾਗਤਾ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨਾਗਤਾ, ਉਪਰਿ ''ਭੋਜਨਸਾਲਾ ਪਨ ਸੇਨਾਸਨਮੇਵਾ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੩੧੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸੇਨਾਸਨਂ। ''ਕਪ੍ਪਿਯਕੁਟਿ ਚ ਏਤ੍ਥ ਕਾਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਨੇਤਿ ਏਕੇ। ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਵੇਲੁਗੁਮ੍ਬਾ ਛਨ੍ਨਾ ਕਵਾਟਬਦ੍ਧਾਵ ਸੇਨਾਸਨਂ। **"ਅਲਾਭਕੇਸੁ ਆਵਾਸੇਸੂ**ਤਿ ਅਲਾਭਕੇਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੂ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ਤਂ ਯੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਪਾਟੇਕ੍ਕਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਹੋਤਿ। **ਤਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਅਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਬਲਕ੍ਕਾਰੇਨਪਿ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਯਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੋਪਿ।

ਉਪਨਿਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਾਦੀਸੁ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਤੁੰ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ **ਤਿਵਿਧਮ੍ਪਿ**। ''ਦਸਕਥਾਵਤ੍ਥੁਕੰ ਦਸਅਸੁਭੰ ਦਸਅਨੁਸ੍ਸਤਿ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ। **''ਪਠਮਭਾਗੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਚੇ ਪਠਮਗਾਹਿਤਵਤ੍ਥੁਤੋ ਮਹਗ੍ਘੰ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾਨੰ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੰ** ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬੇ ਗਹਿਤਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕਾਨੰ ਪਚ੍ਛਾ ਛਿਨ੍ਨਵਸ੍ਸਾਨੰ। **ਭਤਿਨਿਵਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਭਤਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਨਿਵਿਟ੍ਠੰ ਪਰਿਯਿਟ੍ਠੰ। **''ਸਙ੍ਘਿਕੰ ਪਨ...ਪੇ॰... ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤੋਪਿ ਲਭਤੇਵਾ**''ਤਿ ਇਦੰ ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਮਿਨਾ ਅਪਲੋਕਨਮੇਵ ਪਮਾਣੰ, ਨ ਗਾਹਾਪਨਨ੍ਤਿ ਕੇਚਿ। ਵਿਨਯਧਰਾ ਪਨ ''ਅਮੁਕੰ ਵਿਹਾਰੇ ਵਸ੍ਸੰ ਉਪਗਤਾਨੰ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਤਿਚੀਵਰੰ ਸਙ੍ਘੋ ਦਸ੍ਸਤੀ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਪਲੋਕਿਤੇਪਿ ਅਭਾਜਿਤੰ ਵਿਬ੍ਭਨ੍ਤਕੋ ਨ ਲਭਤਿ। 'ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਾਹਿਤ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, 'ਅਭਾਜਿਤੇ ਵਿਬ੍ਭਮਤੀ'ਤਿ ਏਵੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **''ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਗਹਪਤਿਕੰ ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਵਾਸਿਕੰ ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨ ਗਾਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **''ਏਕਮੇਵ ਵਤ੍ਥੁੰ ਦਾਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਨੰ ਏਕਮੇਕੰ ਵਤ੍ਥੁੰ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਦੁਤਿਯੋ ਥੇਰਾਸਨੇ**ਤਿ ਅਨੁਭਾਗੋ। ਪਠਮਭਾਗੋ ਅਞ੍ਞਥਾ ਥੇਰੇਨ ਗਹਿਤੋਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ।

ਉਪਨਨ੍ਦਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੦. **ਤਿਵਸ੍ਸਨ੍ਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਤਿਣ੍ਣੰ ਵਸ੍ਸਾਨੰ ਅਨ੍ਤੋ ਠਿਤੇਨ। ਹਤ੍ਥਿਮ੍ਹਿ ਨਖੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਹਤ੍ਥਿਨਖੋ**। ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਨਖੋ ਨਾਮ ਹੇਟ੍ਠਿਮਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ। **ਗਿਹਿਵਿਕਟਨੀਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਗਿਹੀਹਿ ਕਤਨੀਹਾਰੇਨੇਵ। ''ਤੇਹਿ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨਾਨੇਵ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਸਯੰ ਅਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬੰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਅਤ੍ਥਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ।

ਅਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੧. ''ਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬੰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਾ ਗਣੇਨ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨੰ ''ਯੰ ਅਗਰੁਭਣ੍ਡੰ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਯੰ ਵੇਭਙ੍ਗਿਯੰ ਸਙ੍ਘਿਕੰ, ਤੰ ਗਣੋ ਚੇ ਤਸ੍ਮਿੰ ਆਵਾਸੇ ਵਸਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋਪਿ ਵਾ, ਗਣੇਨ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੰ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਸਦਿਸਮੇਵ ਹੋਤੀ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਵਚਨੰ ਸਾਧੇਤਿ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਏਤ੍ਥ ਗਣਪੁਗ੍ਗਲਗ੍ਗਹਣੰ ਨਿਰਤ੍ਥਕੰ। **ਅਰਞ੍ਜਰੋ** ਉਦਕਚਾਟਿ, ਅਲਞ੍ਜਲੋ, ਬਹੁਉਦਕਗਣ੍ਹਨਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਵਟ੍ਟਚਾਟਿ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਥੋਕੰ ਦੀਘਮੁਖੋ ਮਜ੍ਝੇ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਕਤੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਮੰਸਦਿਬ੍ਬਧਮ੍ਮਬੁਦ੍ਧਸਮਨ੍ਤਚਕ੍ਖੁਵਸੇਨ **ਪਞ੍ਚ**।

ਗਰੁਭਣ੍ਡੇਨ ਚ ਗਰੁਭਣ੍ਡਨ੍ਤਿ ਸੰਹਾਰਿਮੰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਤ੍ਤਚੀਵਰੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਟਕਚ੍ਛਨ੍ਨੇਨ ਕਤੇ ਮਞ੍ਚੇ। **ਵਟ੍ਟਲੋਹੰ** ਨਾਮ ਪੀਤਵਣ੍ਣੰ। **ਪਾਰਿਹਾਰਿਯੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਸ੍ਸ ਅਦਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚਾਰਿਕਹਤ੍ਥਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਮੰ ਲਿਖਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਥਾਸੁਖੰ ਪਰਿਹਰਿਤੁੰ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **''ਗਿਹਿਵਿਕਟਨੀਹਾਰੇਨੇਵਾ**ਤਿ ਯਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਸਿਖਰੰ** ਨਾਮ ਯੇਨ ਪਰਿਬ੍ਭਮਨ੍ਤਾ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। **ਪਤ੍ਤਬਨ੍ਧਕੋ** ਨਾਮ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਣ੍ਠਿਆਦਿਕਾਰਕੋ। ''ਪਟਿਮਾਨੰ ਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਪਤ੍ਤਕਾਰਕੋ''ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **''ਅਡ੍ਢਬਾਹੂ**ਤਿ ਕਪ੍ਪਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਅੰਸਕੂਟ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯਾ**ਤਿ ਇਮੰ ਪਾਲ਼ਿੰ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਦਣ੍ਡਮੁਗ੍ਗਰੋ** ਨਾਮ ਯੇਨ ਰਜਿਤਚੀਵਰੰ ਪੋਥੇਨ੍ਤਿ। 'ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਗਤਿਕ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ''ਤਮ੍ਪਿ ਗਰੁਭਣ੍ਡਮੇਵਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ **ਅਪਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ਪਾਵਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੰ ਸਬ੍ਬੰ ਗਰੁਭਣ੍ਡਮੇਵਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਏਤੇਨੇਵ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਅਞ੍ਞਥਾ ਅਤ੍ਥੰ ਵਤ੍ਵਾ ''ਪਾਵਾਰਾਦਿਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੰ ਨ ਗਰੁਭਣ੍ਡੰ, ਭਾਜਨੀਯਮੇਵ, ਸੇਨਾਸਨਤ੍ਥਾਯ ਦਿਨ੍ਨਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਮੇਵ ਗਰੁਭਣ੍ਡ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬੰ। **ਗਣ੍ਠਿਕਾ**ਤਿ ਚੀਵਰਗਣ੍ਠਿਕਾ। **ਭਞ੍ਞਕੋ** ਨਾਮ ਸਰਕੋ।

ਨਵਕਮ੍ਮਦਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੩-੪. ਅਗ੍ਗਲ਼ਬਨ੍ਧਸੂਚਿਦ੍ਵਾਰਕਰਣਮਤ੍ਤੇਨਪਿ। **''ਕਪੋਤਭਣ੍ਡਿਕਾ** ਨਾਮ ਵਲ਼ਭਿਯਾ ਉਪਰਿ ਠਪੇਤਬ੍ਬਵਲਯੰ ਵਾ ਤਿਣਚ੍ਛਦਨਗੇਹਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿਵੰਸਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਠਪੇਤਬ੍ਬੰ ਵਾ ਉਭਯਮਸ੍ਸ ਗਤਾ ਦਾਰੂ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਕਾਰਨ੍ਤਰਾ**ਤਿ ਤਦਾ ਪੁਨ ਪਵਿਸਟ੍ਠੰ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਜਿਤਾਨਾਨੰ ਵਚਨਪਾਤਸੇਨਾਸਨਵਾਸੋ। ਨ ਪਨ ਪਤਿਸਟ੍ਠਤੋਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ। ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵਿਨਟ੍ਠਵਾਸੋ ਨ ਚ ਪਟਿਸੇਧਕੋ ਹੋਤੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਾਦੀਨਿ ਅਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯਜਤੋ **''ਪਟਿਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿਯੇਵਾ**''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਗੋਪਾਨਸਿਆਦਯੋ ਦੇਨ੍ਤੁਸ੍ਸ ਵਿਹਾਰੋ

ਪਲੁਜ੍ਜਤੀਤਿ **"ਮੂਲਂ ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬ"**ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੁਨ੍ਤਿ ਏਕੇ। ''ਨੇਵਾਸਿਕਾ ਪਕਤਿਯਾ ਅਨਤ੍ਥਤਾਯ ਭੂਮਿਯਾ ਠਪੇਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿਯੇਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਾਦਯੋ ਅਪਰਿਕਮ੍ਮਕਤਾਪਿ ਅਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਨ ਅਪਸ੍ਸਯਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤਾਦਿਅਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੫. ਯਾ ਭਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾਯ **ਭੋਜਨਸਾਲਾਯ ਪਕਤਿਠਿਤਿਕਾ**। **ਦਿਨ੍ਨਂ ਪਨਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਸੋ ਦਾਯਕੋ ਦੇਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **"ਸਙ੍ਘਤੋ ਭਨ੍ਤੇ"**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਏਕਵਲਞ੍ਜਨ੍**ਤਿ ਏਕਦ੍ਵਾਰੇਨ ਵਲਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। **ਤਿਚੀਵਰਪਰਿਵਾਰਨ੍**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਉਦਕਮਤ੍ਤਲਾਭੀ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਂ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥਾਦਿਮਨੇਕਪ੍ਪਕਾਰਂ ਲਭਤਿ ਚੇ, **ਤਸ੍ਸੇਵ ਤ**''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਉਦ੍ਦੇਸਪਤ੍ਤੇ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਗਤਭਾਵੇਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਂ ਨ ਹੋਤਿਯੇਵ ਤਸ੍ਸੇਵ ਹਤ੍ਥੇ ਗਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਹਿ ਵੁਤ੍ਤਕ੍ਕਮੇਨ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਟਿਪਾਟਿਪਤ੍ਤਂ** ਵਾ ਠਿਤਿਕਾਯ ਠਿਤਪਤ੍ਤਂ ਵਾ। **"ਕੂਟਟ੍ਠਿਤਿਕਾ ਨਾਮ** ਅਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਨਮ੍ਪਿ ਗਾਹਿਤਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ, ''ਪਣੀਤਭਤ੍ਤਟ੍ਠਿਤਿਕਞ੍ਚ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਗਾਹਿਤੇਪਿ ਏਵਮੇਵ ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ। **ਤਞ੍ਚੇ ਥੇਯ੍ਯਾਯ ਹਰਨ੍ਤਿ** ਪਤ੍ਤਹਾਰਕਾ, ਆਣਾਪਕਸ੍ਸ **ਗੀਵਾ** ਹੋਤਿ। **ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਠਿਤਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਤਂਦਿਵਸਮੇਵ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਅਪਰਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ ਕਿਰਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਪਚ੍ਛਾ ''ਸਬ੍ਬੋ ਸਙ੍ਘੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੂ''ਤਿ ਅਵੁਤ੍ਤੇਪਿ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਏਤ੍ਤਕੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਙ੍ਘਤੋ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ 'ਏਤ੍ਤਕਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾ'ਤਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਸਙ੍ਘਿਕਨਿਮਨ੍ਤਨਂ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਨਿਮਨ੍ਤਨਭਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਟਿਪਾਟਿਯਾਤਿ ਯਥਾਲਦ੍ਧਪਟਿਪਾਟਿਯਾ। **ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਂ ਗਣ੍ਹਥਾਤਿ ਪਦਂ ਅਵਤ੍ਵਾ। **ਆਲੋਪਸਙ੍ਖੇਪੇਨਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਨਯੋ ਨਿਮਨ੍ਤਨਾਯਮੇਵ, ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤੇ ਪਨ ਏਕਸ੍ਸ ਪਹੋਨਕਪ੍ਪਮਾਣੇ ਏਵ ਠਿਤਿਕਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **"ਏਕਵਾਰਨ੍**ਤਿ ਯਾਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਆਵਾਸੇ ਵਸਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ, ਸਬ੍ਬੇਵ ਲਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਨ ਹਿ ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਸਙ੍ਘਲਾਭੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਠਿਤਸ੍ਸਪਿ ਚੇ ਉਪਾਸਕਾ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਗਹੇਤੁਂ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਹਣਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਥਾ ਇਧ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਉਦ੍ਦਿਸਿਤ੍ਵਾਪਿ। **ਵਾਰਗਾਮਨ੍**ਤਿ ਦੂਰਤ੍ਤਾ ਵਾਰੇਨ ਨਿਗ੍ਗਹੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਗਾਮੇ। **ਫਾਤਿਕਮ੍ਮਮੇਵਾ**ਤਿ ਅਤਿਰੇਕਲਾਭਾ ਚ ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਹਿਸੀਮਂ ਗਤਾ, ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਸ੍ਸ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਸਭਾਗਤ੍ਤਾ ਹਿ ਏਕੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਪਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਅਸਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। **"ਲਦ੍ਧਾ ਵਾ ਅਲਦ੍ਧਾ ਵਾ**''ਤਿ ਵਚਨਸਿਲਿਟ੍ਠਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਹਾਰੇ ਅਪਾਪਿਤਂ ਪਨ...ਪੇ॰... ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ**ਤਿ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਂ ਵਿਹਾਰੇ ਉਦ੍ਦਿਸਿਯਤਿ। **ਤੇਨ ਪਨ** ਦਿਨ੍ਨਸਲਾਕੇਨ। **ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਤਸ੍ਸ। ਸਲਾਕਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਯੁਤ੍ਤਂ ਵਿਯ। ਸਬ੍ਬਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ''ਗਾਹੇਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ, ਤਸ੍ਮਾ **ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹਾਪਕੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਚੋਰਿਕਾਯ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਨ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ''ਕੁਟਿਸੋਧਨਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਚ ਦੀਪਵਾਸਿਨੋ ਵਦਨ੍ਤਿ ਕਿਰ। **ਏਕਂ ਮਹਾਥੇਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਹਾਥੇਰੋ ਵਿਹਾਰਤੋ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਇਤਰੇ ਕਦਾਚਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਭਾਗਾ ਚੇ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਇਤਰੇਸਂ ਦਿਯ੍ਯਤਿ। **ਵਿਹਾਰੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਸਲਾਕਭਤ੍ਤਨ੍**ਤਿ ਮਹਾਥੇਰੋ ਏਕਕੋਵ ਵਿਹਾਰੇ ਓਹੀਨੋ, ''ਅਵਸ੍ਸਂ ਸਬ੍ਬਸਲਾਕਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ''ਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸਯਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਅਦਸ੍ਸਨਤੋ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ।

ਪਕ੍ਖਿਕਭਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਆਪਤ੍ਤਿਦੇਸਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **"ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾਨ"**ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਲੇਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਬਦ੍ਧਾਪਿਤਂ। **"ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਗਮਿਕਭਤ੍ਤਮ੍ਪੀ"**ਤਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਨਾਥਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕੋਪਿ ਤੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਚੇ, ਤਸ੍ਸਪਿ ਪਾਪੇਤਬ੍ਬਮੇਵ। **ਗੁਲ਼ਪਿਣ੍ਡਂ** ਤਾਲਪਕ੍ਕਮਤ੍ਤਂ।

ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਛਸਕ੍ਯਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੦. ''ਅਨੁਪਿਯੰ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਏਕਵਚਨੇਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਤ੍ਤਮਿਯੰ ਪਨ ''ਅਨੁਪਿਯਾਯ''ਨ੍ਤਿ। ''ਕਾਲੁਦਾਯਿਪ੍ਪਭੁਤਯੋ ਦਸ ਦੂਤਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ। ''ਨ ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦਾ ਨ ਹੇਟ੍ਠਾਪਾਸਾਦੰ ਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ।

੩੩੨. **ਪੁਬ੍ਬੇ** ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇ। ''ਰਞ੍ਞੋ ਸਤੋ''ਤਿ ਚ ''ਰਞ੍ਞੋਵਸਤੋ''ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ।

੩੩੩. ਨ ਲਾਭਤਣ੍ਹਾ ਇਧ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ, ਝਾਨਸ੍ਸ ਨੇਸਾ ਪਰਿਹਾਨਿ ਹੇਤੁ। ਬੁਦ੍ਧਤ੍ਤਸੀਲੰ ਪਨ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੋ ਝਾਨਾਪਿ ਨਟ੍ਠੋਤਿ। ਨਨੁ ਪਤ੍ਤਭਾਵਨਾ। **ਮਨੋਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਝਾਨਮਨੋਮਯੰ।

੩੩੪. **ਸਤ੍ਥਾਰੋ**ਤਿ ਗਣਸਤ੍ਥਾਰੋ।

੩੩੯. **ਪੋਤ੍ਥਨਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਛੁਰਿਕੰ।

੩੪੦. **ਮਨੁਸ੍ਸੇ**ਤਿ ਪੁਰਿਸੇ।

੩੪੧. ਏਕਰਤ੍ਤਾਧਿਕਾਰੇਨ ਰਕ੍ਖੰ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤਾ ਈਦਿਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ **"ਪਞ੍ਚਿਮੇ**"ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਰਕ੍ਖਸ੍ਸੇਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਮਯ੍ਹੰ ਪਨ ਰਕ੍ਖਣੇ ਕਿਚ੍ਚੰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਪਰੂਪਕ੍ਕਮੇਨ ਤਥਾਗਤੰ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਯ੍ਯਜਾ**ਤਿ ਇਦੰ ਆਣਤ੍ਤਿਯਾ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੩੪੨. **ਮਾ ਆਸਦੋ**ਤਿ ਮਾ ਵਧਕਚਿਤ੍ਤੇਨ ਉਪਗਚ੍ਛ। **ਇਤੋ**ਤਿ ਇਮਮ੍ਹਾ ਜੀਵਿਤਮ੍ਹਾ। **"ਯਤੋ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ, ਯਤੋਤਿ ਵਾ ਗਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **"ਪਟਿਕੁਟਿਤੋ**ਤਿ ਅਪਸਕ੍ਕਿਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਕੁਚਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਟਿਸਕ੍ਕਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ।

੩੪੩. **ਤਿਕਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੀਹਿ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਭੋਜਨੰ। ''ਤਿਕਭੋਜਨੀਯ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਪਰਿਕਪ੍ਪਤੋ ਹਿ ਤਿਣ੍ਣੰ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁੰ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਤਤੋ ਉਦ੍ਧੰ ਗਣਭੋਜਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਇਦਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਇਧ ਅਪੁਬ੍ਬੰ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਲਦ੍ਧੰ ਤਿਣ੍ਣੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨੰ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤੰ ਗਣਭੋਜਨੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ, ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਤਯੋ ਅਤ੍ਥਵਸੇ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ''ਮਾ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾਪਕ੍ਖੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਙ੍ਘੰ ਭਿਨ੍ਦੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਪੇਸਲਾਨੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯਾਤਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। **ਕੁਲਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਯ ਚਾ**ਤਿ ਕੁਲਾਨੰ ਪਸਾਦਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥੰ। **ਵਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਵਜ੍ਜਮੇਵ। ''ਵਜ੍ਜਮਿਮੰ ਫੁਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ''ਵਜ੍ਜਨੀਯੰ ਪੁਗ੍ਗਲੰ ਫੁਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ''ਇਮਸ੍ਸ ਮਨੋ ਨ ਫੁਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸਿਯਾ। **ਚਕ੍ਕਭੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਸਨਭੇਦੰ। **ਆਯੁਕਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਵੀਚਿਮ੍ਹਿ ਆਯੁਪਰਿਮਾਣੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਯੇਨ ਪਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਯਤ੍ਤਕੰ ਅਨੁਭਵਿਤਬ੍ਬੰ, ਤਸ੍ਸ ਆਯੁਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੩੪੫. ''ਅਞ੍ਞਤਰੰ ਆਸਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦੀ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਵਿਸਭਾਗਟ੍ਠਾਨੰ ਗਤਸ੍ਸ ਪੇਸਲਸ੍ਸਪਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਤੇਸੰ ਆਸਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। **ਆਗਿਲਾਯਤੀ**ਤਿ ਰੁਜ੍ਜਤਿ। **ਆਦੇਸਨਾਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨੁਸਾਸਨਿਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਾਚਾਰੰ ਆਦਿਸ੍ਸ ਆਦਿਸ੍ਸ ਦੇਸਨਾ, ਆਦੇਸਨਾਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨੁਸਾਸਨੀ। ਇਦ੍ਧਿ ਏਵ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ **ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ,** ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯਸੰਯੁਤ੍ਤਾਯ ਅਨੁਸਾਸਨਿਯਾ ਓਵਦਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਨੁ ਤੰ ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੰ ਵਚਨੰ ਨਨੁ ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤੋਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੪੬-੯. **ਸੁਵਿਕ੍ਖਾਲਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਧੋਤੰ। **ਸੰਖਾਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ। **"ਮਹਿੰ ਵਿਕੁਬ੍ਬਤੋ**ਤਿ ਮਹਾਵਿਸਾਲੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਤਸ੍ਸ ਭਿਸੰ ਘਸਮਾਨਸ੍ਸ। ਤਤ੍ਥ **ਨਦੀਸੁ ਜਗ੍ਗਤੋ**ਤਿ ਪਾਲੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। ''ਕਿੰ? ਹਤ੍ਥਿਯੂਥੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਅਸੰਪਾਤੋ'ਤਿ ਪਾਠੋ, ਅਪਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ

ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਅਪਾਯਬਹੁਤ੍ਤਾ ਪੁਨ ਦਸ੍ਸਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **"ਏਵਂਸਤੇ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਸ੍ਸ ਤੇ ਆਸਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

੩੫੦. "ਵੋ**ਸਾਨਂ** ਪਰਿਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾ''ਤਿ ਚ ਲਿਖਿਤਂ। **ਜਾਤੂ**ਤਿ ਦਲ੍ਹਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਮਾ ਉਦਪਜ੍ਜਥਾ**ਤਿ ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ। ''ਸੋ ਪਮਾਦਮਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ''ਤਿ ਪਾਠੋ। **ਅਨਾਦਰਂ** ਕੁਸਲੇਸੁ। **ਉਦਧਿ ਮਹਾ**ਤਿ ਕਿਤ੍ਤਕੋ ਮਹਾ? ਭੇਸ੍ਮਾ ਯਾਵ ਭਯਾਨਕੋ, ਤਾਵ ਮਹਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੩੫੧. **ਨ ਖੋ, ਉਪਾਲਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਂ ਨ ਭਿਨ੍ਦਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਸਙ੍ਘਂ ਭਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਕੇਚਿ, ਨੇਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਕੇਵਲਂ ''ਸਙ੍ਘੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ''ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਤਿ, ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦੇਤਿ ਚਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੭੯) ਮਾਤਿਕਾਵਚਨਮ੍ਪਿ ਸਾਧੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਧਮ੍ਮਦਿਟ੍ਠਿਭੇਦੇ ਧਮ੍ਮਦਿਟ੍ਠਿ ਸਿਯਾ। ''ਸੀਲਸਤਿਭੇਦੇਸੁਪਿ ਸਮਾਨੇ ਧਮ੍ਮਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਭੇਦੇ ਵੇਮਤਿਕੋਪਿ ਤਾਦਿਸੋ ਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਵਿਨਿਧਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਞ੍ਚਨਾਧਿਪ੍ਪਾਯਤਂ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ।

ਸਙ੍ਘਭੇਦਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਆਗਨ੍ਤੁਕਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੭. ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਅਞ੍ਞਵਿਹਾਰਤੋ ਆਗਤੋਪਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕੋਵ। ਤਤ੍ਥ ਕੇਚਿ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਆਵਾਸਿਕੋ ਕਤ੍ਥਚਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਆਗਤੋ, 'ਤੇਨਾਪਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਤ੍ਤਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਦੂਰਾਗਮਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਗਾਮੇ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ ''ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਗਹਟ੍ਠੇਹਿ ਠਪਿਤਂ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਨਿਬਦ੍ਧਂ, ਤਤੋ ਅਞ੍ਞਗਾਮਤੋਤਿ ਆਪਨ੍ਨਂ। ਤਥਾ ਵਿਹਾਰਾਧਿਕਾਰਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਵਿਹਾਰਤੋ ਆਗਤੋਪਿ ਆਗਨ੍ਤੁਕੋ ਵਾ''ਤਿ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ। **ਪਾਨੀਯਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਂ, ਪਰਿਭੋਜਨੀਯਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਘਟਸਰਾਵਾਦਿਗਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਠਮਂ, ਦੁਤਿਯਂ ਕੂਪਤਲ਼ਾਕਾਦਿਗਤਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ਦੁਤਿਯਵਾਰੇ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਮੇਵ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ ਏਤਂ ''ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਭਿਕ੍ਖੋ ਵਾ ਗਾਮੋ''ਤਿ। ਬਹੂਸੁ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਦੁਵਿਧਾਪਿ ਯੁਜ੍ਜਤਿ।

ਅਨੁਮੋਦਨਵਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੨-੪. ਪਞ੍ਚਮੇ ਅਨੁਮੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ। "**ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਰਿਵਿਸਨਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਸਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾ ਆਵਸਿਤ੍ਵਾ ਦੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਖਨ੍ਧਕੇ ਆਗਨ੍ਤੁਕਾਵਾਸਿਕਗਮਿਕਾਨੁਮੋਦਨਭਤ੍ਤਗ੍ਗਪਿਣ੍ਡਚਾਰਿਕਾਰਞ੍ਞਕਸੇਨਾਸਨਜਨ੍ਤਾਘਰਵਚ੍ਚਕੁਟਿਉਪਜ੍ਝਾਚਰਿਯਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਾਨਿ **ਚੁਦ੍ਦਸ ਮਹਾਵਤ੍ਤਾਨਿ** ਨਾਮ। ਅਗ੍ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣੇਨ ਗਣਿਯਮਾਨਾਨਿ **ਅਸੀਤਿ ਖਨ੍ਧਕਵਤ੍ਤਾਨਿ** ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਵਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਟ੍ਠਪਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਯਾਚਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੮੩-੪. ''ਨਨ੍ਦਿਮੁਖੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਆਯਤਕੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਆਦਿਮ੍ਹਿ ਏਵ। **ਯਨ੍ਤਿ** ਯਸ੍ਮਾ। ਸਵਨ੍ਤਿਯੋ **ਮਹਾਨਦਿਯੋ**। ''ਮਹਨ੍ਤਭੂਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ। **ਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਵਾ। ''ਸਮੂਲਿਕਾਯ ਠਪੇਤਿ ਅਕਤਾਯਾ''ਤਿ ਠਪਨਕਸ੍ਸ ਸਞ੍ਞਾਮੂਲਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਅਵਿਨਿਚ੍ਛਿਨਿਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਸਾ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ।

ਅਤ੍ਤਾਦਾਨਅਙ੍ਗਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੯੮-੯. **"ਅਤ੍ਤਾਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਯਂ ਪਰੇਹਿ ਚੋਦਿਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਸੋਧੇਤੁਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵ਼ਾ ਪਰੇਸਂ ਵ਼ਿਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਦਿਸ੍ਵ਼ਾ ਸਾਸਨਂ ਸੋਧੇਤੁਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਆਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਵ਼**ਸ੍ਸਾਰਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵ਼ਸ੍ਸਕਾਲੋ। **ਸਪ੍ਪਟਿਮਾਸੋ**ਤਿ ਆਕਙ੍ਖਨਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੪੦੧. **ਉਪਦਹਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਵ਼ਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਮੁਖੇਨ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਟ੍ਠਪਨਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵ਼ਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵ਼ਣ੍ਣਨਾ

ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਗੋਤਮੀਵ਼ਤ੍ਥੁਕਥਾਵ਼ਣ੍ਣਨਾ

੪੦੨-੩. **ਸੂਨੇਹੀ**ਤਿ ਸੁਤੇਹਿ। ''ਸੇਤਟ੍ਟਿਕਾ ਨਾਮ ਰੋਗਜਾਤੀ''ਤਿ ਪਾਲ਼ਿ। ''ਸੇਤਟ੍ਠਿਕਾ''ਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾ । ''ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਤ੍ਤਖੀਣਾਸਵ਼ਗ੍ਗਹਣੇਨ ਞਾਨਾਨਿਪਿ ਗਹਿਤਾਨੇਵ਼ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਨ ਹਿ ਨਿਜ੍ਞਾਨਿਕਾਨਂ ਸਬ੍ਬਪ੍ਪਕਾਰਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ ਇਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਉਪਸਮ੍ਪਦਾਨੁਜਾਨਨਕਥਾਵ਼ਣ੍ਣਨਾ

੪੦੪. **ਯਦਗ੍ਗੇਨ** ਯਂ ਦਿਵ਼ਸਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵ਼ਾ। **ਤਦੇਵ਼ਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਏਵ਼ ਦਿਵ਼ਸੇ। ''ਅਨੁਵਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ। ''ਅਨੁਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿਯਾ''ਤਿ ਨ ਸੁਨ੍ਦਰਂ।

੪੦੫. ''ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਿ ਯਾਵ਼ਜੀਵ਼ਂ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਨੀਯੋ''ਤਿ ਵ਼ਤ੍ਵ਼ਾ ਇਦਾਨਿ ਕਿਂ ਕਾਰਣਾ ਵ਼ਰਂ ਯਾਚਤੀਤਿ ਚੇ? ਪਰੂਪਵ਼ਾਦਵ਼ਿਵ਼ਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ। ਦੁਬ੍ਬੁਦ੍ਧਿਨੋ ਹਿ ਕੇਚਿ ਵ਼ਦੇਯ੍ਯੁਂ ''ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਯਾ ਪਠਮਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ ਉਭਤੋਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਯਥਾਵ਼ੁਡ੍ਢਅਭਿਵ਼ਾਦਨਂ ਨ ਜਾਤਂ। ਗੋਤਮੀ ਚੇ ਵ਼ਰਂ ਯਾਚੇਯ੍ਯ, ਭਗਵ਼ਾ ਅਨੁਜਾਨੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ।

੪੦੮. **ਵ਼ਿਮਾਨੇਤ੍ਵ਼ਾ**ਤਿ ਅਪਰਜ੍ਝਿਤ੍ਵ਼ਾ।

੪੧੦-੩. **ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤਾਯੋਪੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਾਰਹਾਪਿ। **ਆਪਤ੍ਤਿਗਾਮਿਨਿਯੋਪੀ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨਾਯੋਪਿ। **ਦ੍ਵ਼ੇ ਤਿਸ੍ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ**ਤਿ ਦ੍ਵ਼ੀਹਿ ਤੀਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਹਿ। ''ਮਨੋਸਿਲਿਕਾਯਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ।

੪੨੦. ''ਤੇਨ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਸਾਮੀਚਿਵ਼ਸੇਨ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ।

੪੨੨-੩. ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ...ਪੇ॰... ਤਾਵ਼ਕਾਲਿਕ''ਨ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵ਼ੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਸਙ੍ਘਿਕਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵ਼ੇ, ਉਤ੍ਤਨਿਯਾ ਕਟਿਸੁਤ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ ਵ਼ਚਨਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਵ਼ਿਨਿਬਨ੍ਧਂ ਕਟਿਸੁਤ੍ਤਕਂ ਨ ਵ਼ਟ੍ਟਤਿ। **ਪਗ੍ਘਰਨ੍ਤੀ** ਵ਼ਿਸਵ਼ਿਣਾ। ਵ਼ੇ**ਪੁਰਿਸਿਕਾ** ਮਸ੍ਸੁਦਾਠੀ।

੪੨੫. **ਤਯੋ ਨਿਸ੍ਸਯੋ**ਤਿ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਞ੍ਹਿ ਸਾ ਨ ਲਭਤਿ।

੪੨੬. ਭਤ੍ਤਗ੍ਗੇ ਸਚੇ ਦਾਯਕਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਭੁਤ੍ਤਵ਼ਤੋ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯੇ ਦਾਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਯਥਾਵ਼ੁਡ੍ਢਮੇਵ਼।

੪੨੭. ਵ਼ਿ**ਕਾਲੇ**ਤਿ ਯਾਵ਼ ਵ਼ਿਕਾਲੇ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ਼ ਪਵ਼ਾਰੇਸੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਜ੍ਜਤ੍ਤਨਾ**ਤਿ ਅਜ੍ਜਤਨਾ।

੪੨੮. **ਅਨੁਵ਼ਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਇਸ੍ਸਰਿਯਟ੍ਠਾਨਂ। ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ''ਅਜ੍ਜਤਗ੍ਗੇ ਓਵ਼ਟੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵ਼ਚਨਪਥੋ''ਤਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸ੍ਸ ਗਰੁਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵ਼ੀਤਿਕ੍ਕਮਆਪਤ੍ਤਿਪਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਵ਼ੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵ਼ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਅਞ੍ਞਥਾ ਯੇਸਂ ਗਰੁਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਾ, ਤੇਸਂ ਵ਼ੀਤਿਕ੍ਕਮੇ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਵ਼ ਸਿਯਾਤਿ ਆਸਙ੍ਕਾ ਭਵ਼ੇਯ੍ਯ।

੪੨੯. **ਇਤ੍ਥਿਯੁਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥੀਹਿ ਗਾਵੀਆਦੀਹਿ ਧੁਰਟ੍ਠਾਨੇ ਯੁਤ੍ਤੇਨ। **ਪੁਰਿਸਨ੍ਤਰੇਨਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਸੇਨ ਅਨ੍ਤਰਿਕੇਨ। ''ਪੁਰਿਸਦੁਤਿਯੇਨਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ, ਪੁਰਿਸਸਾਰਥਿਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। ''ਬਾਲ੍ਹਤਰੰ ਅਫਾਸੂ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਗਿਲਾਨਾਯ ਵਟ੍ਟਤਿਚ੍ਚੇਵ ਸਿਦ੍ਧੰ, ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਆਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਟ੍ਠਾਨੇ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੪੩੦. **ਸਾ ਕੇਨਚਿਦੇਵ ਅਨ੍ਤਰਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਨ੍ਤਰਾਯਸਙ੍ਗਹਨਵਚਨੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਨ ਅਨ੍ਤਰਾਯੰ ਕਿਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ, ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਰਾਯੇਨ ''ਰਾਜਨ੍ਤਰਾਯੇਨਾ''ਤਿ ਸਾਧੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

੪੩੧-੨. ''ਨਵਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ 'ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਵਸਤੂ'ਤਿ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਿਕਭੂਮਿਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ''ਸਾਗਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਗਾਰਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਰਹੋਨਿਸਜ੍ਜਸਿਕ੍ਖਾਦਿਵਜ੍ਜਿਤਾਤਿ ਕੇਚਿ, ਯੁਤ੍ਤਮੇਤੰ। ਕਸ੍ਮਾ? ''ਸਹਾਗਾਰਸੇਯ੍ਯਮਤ੍ਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ** ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪੋਸੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪੋਸਨਯੁਤ੍ਤਕਮ੍ਮੰ ਸਬ੍ਬੰ ਵਟ੍ਟਤਿ ਮਾਤੁਯਾ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਸੰ। ਵਸਿਤੁੰ ਚੇ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਦੁਤਿਯੰ ਵਿਨਾ, ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤ੍ਵਾਵ ਦਾਤਬ੍ਬਾ ਤਾਯ ਇਤਿ ਨੋ ਮਤਿ। ਕਿਤ੍ਤਕੰ ਕਾਲੰ? ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਚੇ ਦੁਤਿਯਾ ਗਨ੍ਤੁਮਿਚ੍ਛਤਿ, ਅਞ੍ਞੰ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਿਤੁੰ ਯੁਤ੍ਤਾਵ। ਸਾ ਵਿਜਾਤਾ ਲਭੇਤਿ ਆਚਰਿਯੋ।

੪੩੪. ''ਇਦੰ ਓਦਿਸ੍ਸ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਏਕਤੋ ਵਾ ਉਭਤੋ ਵਾ ਅਵਸ੍ਸਵੇ ਸਤਿਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ''ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਾਦਿਕੰ ਕਮ੍ਮੰ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ ਸਾਦਿਤੁੰ ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵੁਤ੍ਤੰ **"ਤਦਞ੍ਞੇ ਸਾਦਿਤੁ"**ਨ੍ਤਿ। ''ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਾਦਿਕੰ ਕਮ੍ਮੰ ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ''ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਤਕੰ ਯਸ੍ਮਾ ''ਸਾਦਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਭਾਸਿਤੰ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਯ ਉਭਤੋਪਿ ਅਵਸ੍ਸਵੇ ਅਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਖੇਤ੍ਤੇਨ ਸਾ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਫੁਸਤਿ। ਇਤਿ ਅਟ੍ਠਕਥਾਸ੍ਵੇਤੰ ਸਬ੍ਬਾਸੁਪਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੰ। ਓਦਿਸ੍ਸਕਾਭਿਲਾਪੋ ਹਿ ਅਞ੍ਞਥਾ ਨਿਬ੍ਬਿਸੇਸਤੋ ਤੰ ਪਮਾਣੰ। ਯਦਿ ਤਥਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਕਪ੍ਪਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ।

ਕਾਲਮੋਦਿਸ੍ਸ ਨੰ ਪਦੰ, ਨ ਸਤ੍ਤੋਦਿਸ੍ਸਕਞ੍ਚਿ ਤੰ।
ਅਥ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਏਵ, ਕਾਲਮੋਦਿਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤੰ॥

ਏਵੰ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਤ੍ਤਿ, ਸਿਥਿਲਾਵ ਕਤਾ ਸਿਯਾ।
ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਿਹਿਤੰ ਦ੍ਵਾਰੰ, ਸਬ੍ਬਪਾਰਾਜਿਕਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ॥

ਨਿਰਤ੍ਥਕਭਾਵਤੋ, ਉਬ੍ਭਜਾਣੁਮਣ੍ਡਲੇ।
ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਸਾਦਿਯਨ੍ਤੀਤਿ, ਨਿਦਾਨਵਚਨਕ੍ਕਮੰ॥

ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸਤ੍ਥੁਨਾ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸਾਦਿਤੁਨ੍ਤਿ ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ।
ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਞ੍ਹਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸੰ, ਸਾਦਿਤੁੰ ਯੇਨ ਵਾਰਿਤੰ॥

ਅਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ, ਕਥੰ ਦ੍ਵਾਰੰ ਦਦੇਯ੍ਯ ਸੋ।
ਤਥਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਪੁਤ੍ਤਾਨੰ, ਬੁਦ੍ਧਭਾਸਿਤਭਾਸਿਤੰ॥

ਵਚਨਞ੍ਚ ਸਮਾਨੇਨ੍ਤੋ, ਨੋ ਚੇਤ੍ਥ ਯੁਤ੍ਤਿਕਥਾ ਧੀਰਾ।
ਕੇਸਚ੍ਛੇਦਾਦਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ, ਅਵਸ੍ਸੰ ਕਰਣੀਯਤੋ॥

ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚਾਤਿਲੋਲਤ੍ਤਾ, ਗਣਸ੍ਸ ਚ ਅਙ੍ਗਸਮ੍ਪਦਾ-
ਭਾਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨੰ ਮਹੇਸਿਨਾ, ਰਕ੍ਖਿਤੁਞ੍ਚ ਅਸਙ੍ਕਤ੍ਤਾ।
ਨਨੁ ਮੋਦਿਸ੍ਸਕੰ ਕਤਨ੍ਤਿ॥

ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਪਞ੍ਚਸਤਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਙ੍ਗੀਤਿਨਿਦਾਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੩੭. **ਛਿਨ੍ਨਪਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵਨਪੁਂਸਕਂ, ਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਪਤਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਦ੍ਦੁਤਾ ਚ ਮਯਂ ਹੋਮਾ**ਤਿ ਅਤੀਤਤ੍ਥੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨਵਚਨਂ, ਅਹੁਮ੍ਹਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਥ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਤਿ ਹੋਮ। ''ਪਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨੀ''ਤਿ ਗਣਨਵਸੇਨ ਵਤ੍ਵਾ ''ਵਸ੍ਸਂ ਵਸਨ੍ਤਾ''ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦ੍ਦੇਸੋ ਕਤੋ।

ਖੁਦ੍ਦਾਨੁਖੁਦ੍ਦਕਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੩. ''ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਭਗਵਤੋ ਚਤੁਤ੍ਥਚੀਵਰਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ **ਚੀਵਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ''ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਚੀਵਰਂ ਪਾਰੁਪੀ''ਤਿ।

੪੪੪. **''ਅਪਿਚ ਯਥੇ**ਵ **ਮਯਾ''**ਤਿਆਦਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯਾ ਅਗ੍ਗਹਣਾਧਿਪ੍ਪਾਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਕਿਨ੍ਤੁ ਸੁਸਙ੍ਗੀਤਾ ਆਵੁਸੋ ਥੇਰੇਹਿ ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਵਿਨਯੋ ਚ। **ਅਪਿਚਾਹਂ ਨਾਮ ਤਥੇ**ਵਾ**ਹਂ ਧਾਰੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਯਥੇਵ ਮਯਾ ਭਗਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਸੁਤਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਂ, ਤਥੇਵ ਥੇਰੇਹਿ ਭਗਵਤਾ ਸਯਮੇਵ ਏਤਦਗ੍ਗੇ ਆਰੋਪਿਤੇਹਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਸਙ੍ਗੀਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਣ੍ਡਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੫. ''ਤ੍ਵਂਯੇਵ ਆਣਾਪੇਹੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਥੇਰਾ ਪਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਣ੍ਡਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਂਯੇਵ **''ਛਨ੍ਨਸ੍ਸਾ''**ਤਿਆਦਿਮਾਹਂਸੂਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞੋਪਿ ਸਙ੍ਘੇਨ ਆਣਤ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਣ੍ਡਕਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਆਲਪਿਤੁਂ ਲਭਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੋ। **ਉਜ੍ਜਵਨਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਪਟਿਸੋਤਗਾਮਿਨਿਯਾ। ਆਗਮਾ ਨੁ ਖੋ ਇਧ **ਆਗਮਾ ਨੁ ਖ੍ਵਿਧ**। ਆਗਮਾ ਖੋ ਇਧ, ਤੇ ਓਰੋਧਾ ਇਧ ਆਗਮਾ ਖੋ। **''ਭਿਸਿਚ੍ਛਵੀ**ਤਿ ਭਿਸਿਤ੍ਥਵਿਕਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਸਬ੍ਬੇਵਿਮੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਮੇਵ। **ਕੁਲਵਂ ਗਮੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਰਤ੍ਥਕਵਿਨਾਸਂ ਗਮੇਨ੍ਤਿ। ਕੁਚ੍ਛਿਤੋ ਲਵੋ ਕੁਲਵੋ, ਅਨਯਵਿਨਾਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਇਮਾਯ ਖੋ ਪਨ ''ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਙ੍ਗੀਤਿਯਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਵਿਸੇਸੇਨ ਵਿਨਯਸ੍ਸ ਸਾਸਨਮੂਲਭਾਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਿਤੇ ਸਕਲਸਾਸਨਠਿਤਿਸਿਦ੍ਧਿਦੀਪਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ''ਇਦਂ ਵੋ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਇਦਂ ਵੋ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਆਰਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਚ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਨਯਪਿਟਕਤ੍ਤਾ **''ਵਿਨਯਸਙ੍ਗੀਤਿਯਾ''**ਤਿ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਪਞ੍ਚਸਤਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੨. ਸਤ੍ਤਸਤਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਦਸਵਤ੍ਥੁਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੬. **ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਣਿਸੁਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇਨੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮਣਿਸੁਵਣ੍ਣਾ। ਤਤ੍ਥ ਮਣਿਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਦੁਕ੍ਕਟਵਤ੍ਥੁ, ਸੁਵਣ੍ਣਗ੍ਗਹਣੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁ ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖਗ੍ਗੇਨ** ਭਿਕ੍ਖੁਗਣਨਾਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

੪੪੭. **ਮਹਿਕਾ**ਤਿ ਹਿਮਂ। **ਪੋਸਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾ। **ਸਰਜਾ**ਤਿ ਸਕਿਲੇਸਰਜਾ। **ਮਗਾ**ਤਿ ਮਗਸਦਿਸਾ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਸਯੇ, ਭਵੋ ਵਾ ਨੇਤੀਤਿ ਨੇਤ੍ਤਿ, ਤਣ੍ਹਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ, ਤਾਯ ਸਹ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ **ਸਨੇਤ੍ਤਿਕਾ**।

੪੫੦-੨. **ਅਹੋਗਙ੍ਗੋ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਅਨੁਮਾਨੇਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸ੍ਸਾਮ। **ਆਸੁਤਾ**ਤਿ ਸਜ੍ਜਿਤਾ, ''ਅਸੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਅਨਾਵਿਲਾ ਅਪਕ੍ਕਾ ਤਰੁਣਾ।

੪੫੩. **ਉਜ੍ਜਵਿਸੁ** ਪਟਿਸੋਤੇਨ ਗਚ੍ਛਿਂਸੁ।

੪੫੫. **ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਸਾਧੁ ਨਾਮ। **ਮੂਲਾ ਦਾਯਕਾ** ਪੇਸਲਕਾ। “**ਕੁਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰੇਨਾ**ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਵਿਹਾਰੇਨਾ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। ਰੂਪਾਵਤਾਰਤ੍ਥਾ **ਕੁਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰੋ** ਨਾਮ। ਕਥੰ ਪਨੇਤੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਯੇਨ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਤੰ ਯਾਵਜੀਵਿਕੰ ਯਾਵਕਾਲਿਕੇਨ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸੰ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਙ੍ਖ੍ਯੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਤਾਮਿਸਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ‘‘ਯਾਵਕਾਲਿਕੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਵਜੀਵਿਕੰ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਯਾਵਜੀਵਿਕੰ ਤਦਹੁਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੇਨਾਮਿਸੇਨ ਚੇ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੰ, ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਸਙ੍ਖ੍ਯਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧੰ। ਅਞ੍ਞਥਾ ‘‘ਸਤ੍ਤਾਹਕਾਲਿਕੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਵਜੀਵਿਕੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਸਤ੍ਤਾਹੰ ਕਪ੍ਪਤੀ’’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੫) ਵੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਯ ਇਧਾਪਿ ‘‘ਯਾਵਕਾਲਿਕੇਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਾਵਜੀਵਿਕੰ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਕਾਲੇ ਕਪ੍ਪਤੀ’’ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਤਞ੍ਚਾਵੁਤ੍ਤੰ। ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਰੇਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤੰ ਤੰ ਆਮਿਸਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨੰ ਆਮਿਸਗਤਿਕਮੇਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਪਨ ‘‘ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕੰ ਖਾਦਨੀਯੰ ਵਾ ਭੋਜਨੀਯੰ ਵਾ’’ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੫੩) ਵੁਤ੍ਤੰ। ਬਜ੍ਝਨਮਤ੍ਤੰ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ।

੪੫੭. **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਾਠੇ। ‘‘‘ਕਾਲੇ ਕਪ੍ਪਤਿ, ਵਿਕਾਲੇ ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ’ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੩੦੫) ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨ ‘ਵਿਕਾਲੇ ਕਪ੍ਪਤੀ’ਤਿ ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਆਵਹੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ‘**ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ**’ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਭੋਜਨਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ ਆਵਹੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਯਦਿ ਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਰਸੰ ਅਜ੍ਜਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਮ੍ਪਿ ਯਾਵਜੀਵਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਸੁਤ੍ਤਵਿਭਙ੍ਗੇ**ਤਿ ਮਾਤਿਕਾਸਙ੍ਖਾਤੇ ਸੁਤ੍ਤੇ ਚ ਤਸ੍ਸ ਪਦਭਾਜਨੀਯਸਙ੍ਖਾਤੇ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦੰ ਆਗਤਮੇਵ। ਕਤਰਨ੍ਤਿ? “**ਅਤਿਕ੍ਕਾਮਯਤੋ ਛੇਦਨਕ**”ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ।

ਤਿਵਿਦਤ੍ਥਿਪਮਾਣਞ੍ਚੇ, ਅਦਸੰ ਤੰ ਨਿਸੀਦਨੰ।
ਨਿਸੀਦਨੰ ਕਥੰ ਹੋਤਿ, ਸਦਸੰ ਤਞ੍ਹਿ ਲਕ੍ਖਣੰ॥

ਤਿਵਿਦਤ੍ਥਿਪਮਾਣੰ ਤੰ, ਦਸਾ ਤਤ੍ਥ ਵਿਦਤ੍ਥਿ ਚੇ।
ਤੰਨਿਸੀਦਨਨਾਮਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਛੇਦਨਕੰ ਸਿਯਾ॥

ਅਨਿਸੀਦਨਨਾਮਮ੍ਹਿ, ਕਥੰ ਛੇਦਨਕੰ ਭਵੇ।
ਇਤਿ ਚੇ ਨੇਵ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਨਿਸੀਦਨਵਿਦਤ੍ਥਿਤੋ॥

ਕਪ੍ਪਤੇ ਸਦਸਾਮਤ੍ਤੰ, ਨਿਸੀਦਨਮਿਤਿ ਕਾਰਣੰ।
ਕਥੰ ਯੁਜ੍ਜਤਿ ਨੋ ਚੇਤੰ, ਨਿਸੀਦਨਸ੍ਸ ਨਾਮਕੰ॥

ਨਿਸੀਦਨਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਪਮਾਣਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾ।
ਤਸ੍ਸਾਨੁਮਤਿਹੇਤੁਤ੍ਤਾ, ਤਤ੍ਥ ਛੇਦਨਕੰ ਭਵੇ॥

ਜਾਤਰੂਪਕਪ੍ਪੇ –

ਜਾਤਰੂਪੰ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯੰ।
ਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਤਞ੍ਚੇ ਕਪ੍ਪਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ॥

ਵਿਕਾਲਭੋਜਨਞ੍ਚਾਪਿ, ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸੇਵ ਵਾਰਿਤੰ।
ਨ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸਾਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ, ਕਪ੍ਪਤੀਤਿ ਕਥੰ ਸਮੰ॥

ਸਤ੍ਤਸਤਿਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚੂਲ਼ਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਪਰਿਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

ਸੋਲ਼ਸਮਹਾਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੧-੨. ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸਙ੍ਖਾਤਸ੍ਸ **ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਰੀਰਸ੍ਸ** ਸਾਸਨੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਰਿਵਾਰੋਤਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਯੋ ਸਮਾਰੁਲ਼੍ਹੋ, **ਤਸ੍ਸ** ਪਰਿਵਾਰਸ੍ਸ। ਵਿਨਯਭੂਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ **ਵਿਨਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ**। ‘‘ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਾਲਂ ਜਾਨਤਾ’’ਤਿ ਦੁਕਨਯਵਸੇਨ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਨਯੇਨ ਵਤ੍ਤੁਂ **“ਅਪਿਚ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਦੀਹੀ**”ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਪਸ੍ਸਨਂ** ਨਾਮ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਯੋਜਿਤਂ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ। **ਦੇਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ ਪਸ੍ਸਤਾ**ਤਿ ਆਸਯਾਨੁਸਯਾਦਿਕੇ। **ਪੁਚ੍ਛਾਯਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਮੀ। **ਪੁਨਪਿ ਏਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ। **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਨਤ੍ਥਿਕਦਿਟ੍ਠਿ ਅਨ੍ਤਗ੍ਗਾਹਿਕਦਿਟ੍ਠਿ। ‘‘ਆਜੀਵਹੇਤੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾਨੀ’’ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਇਮਾਨਿ ਛ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸਾ ਆਚਾਰਵਿਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਕਾਯੇਨ ਪਨ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ‘‘ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤਮਙ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਜਨਯਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਸਙ੍ਖਾਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪਿਤਾ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਧਿਤਤ੍ਤਾ ‘ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਨ ਭਣ੍ਡਨਾਦਿਤ੍ਤਯਵੂਪਸਮਂ। **ਆਪਾਣਕੋਟਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਜੀਵਿਤਪਰਿਯਨ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਪੋਰਾਣਕੇਹਿ ਮਹਾਥੇਰੇਹੀ**ਤਿ ਸੀਹਲ਼ਦੀਪੇ ਮਹਾਥੇਰੇਹਿ ਪੋਤ੍ਥਕਂ ਆਰੋਪਿਤਕਾਲੇ ਠਪਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਚਤੁਤ੍ਥਸਙ੍ਗੀਤਿਸਦਿਸਾ ਪੋਤ੍ਥਕਾਰੁਲ਼੍ਹਸਙ੍ਗੀਤਿ ਅਹੋਸੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੬. ਕਤਾਪਤ੍ਤਿਵਾਰੇ ‘‘ਸਙ੍ਘਿਕਂ ਮਞ੍ਚਂ ਵਾ’’ਤਿਆਦਿ ਅਜ੍ਝੋਕਾਸਤ੍ਤਾ ਵਿਹਾਰਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਪਿ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ ਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਾਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੁਤਿਯੇ **ਸੇਯ੍ਯਂ ਸਨ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਸਨ੍ਥਰਿਤਭਾਵਤੋ ਵਿਹਾਰਤੋ ਬਹਿਗਮਨੇਪਿ ਤਂਦਿਵਸਾਨਾਗਮੇ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋ ‘‘ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੧੭੧. **ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਾਣਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪੇਨ੍ਤੋ ਚਤਸ੍ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਗਤਪਾਣੋਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਅਥ ਖੋ ਪਾਣੋਤਿ ਵੋਹਾਰਸਾਮਞ੍ਞਤੋ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰਵਸੇਨ ‘‘ਚਤਸ੍ਸੋ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਅਞ੍ਞੇਸੁਪਿ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ।

੧੭੩. ਵਿਕਾਲੇ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨੇ ‘‘ਪਠਮਂ ਪਾਦਂ ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਤਿਕ੍ਕਾਮੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਸ੍ਸਾ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਪਚਾਰੇ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਰਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾਵ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਮੇਵਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੧੮੩. ਪਚ੍ਚਯਵਾਰੇ ਪੁਰਿਮਵਾਰਤੋ ਵਿਸੇਸੋ ਅਤ੍ਥਿਯੇਵ, ‘‘ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਨ੍ਤੋ ਕਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਜਤੁਮਟ੍ਠਕਸ੍ਸੋਕਾਸੋ ਨ ਜਾਤੋ, ਇਧ ਪਨ ‘‘ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਸੇਵਨਪਚ੍ਚਯਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਨਿਦ੍ਦੇਸਾਭਾਵਾ ਜਤੁਮਟ੍ਠਕਞ੍ਚ ਪਵਿਟ੍ਠਂ, ਏਵਂ ਵਿਸੇਸੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਥਾ ਏਵਰੂਪੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ।

ਮਹਾਵਿਭਙ੍ਗੇ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਿਭਙ੍ਗੇ ਸੋਲ਼ਸਮਹਾਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸੀਸਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੭. **ਅਨਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਵਿਰਹਿਤਾ ''ਅਲਵਣਭੋਜਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ। ਕਰੁਣਾਸੀਤਲਭਾਵੇਨ ਚਨ੍ਦਸਦਿਸੋ। ਕਿਲੇਸਤਿਮਿਰਪ੍ਪਹਾਨਤੋ **ਆਦਿਚ੍ਚੋ**। ਯਸ੍ਮਾ ਤੇ ਦੇਸਯਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਅਙ੍ਗੀਰਸੋ**ਪਿ। **ਪਿਟਕੇ ਤੀਣਿ ਦੇਸਯਿ** ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਨਯੋ ਯਦਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਏਵਂ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾਦਿ **ਨੀਯਤਿ** ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਂ ਪਨ ਕਥਂ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ? ਆਹ "**ਉਭਤੋ ਚਾ**"ਤਿਆਦਿ। ਪਰਿਵਾਰੇਨ ਗਨ੍ਥਿਤਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਵਾਰਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤੇ। ਨਿਯਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਕਤਂ, ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ** ਅਸਙ੍ਕਰਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਅਸਦਿਸਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਰਿਵਾਰੇ ਸਤਿ ਵਿਨਯੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਵਿਨਯੇ ਸਤਿ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੋ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਚ ਸੁਤ੍ਤੇ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸਿਕ੍ਖੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। "**ਧਮ੍ਮਕਾਮੋ ਸੁਪੇਸਲੋ**"ਤਿ ਪਰਿਵਾਰੇ ਗਾਰਵਜਨਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ''ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਤਤ੍ਥ। "**ਏਕੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤੀ**ਤਿ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਂ ਏਕੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪਾਲ਼ਿਯ**ਞ੍ਹਿ ਨਿਦ੍ਦਿਟ੍ਠਸਮੁਟ੍ਠਾਨਞ੍ਚ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਵਾਰਸ੍ਸ, ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਂ ਨਿਯਤੋ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਥਾਞ੍ਞਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ। ''ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਭਾਸਨਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ। ''ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਾਨੁਭਾਸਨਞ੍ਚਾ''ਤਿਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। **ਨਯਵਜ੍ਜੇਹਿ** ਵਿਨਯਵਜ੍ਜੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੮. **ਨਾਨੁਬਨ੍ਧੇ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਵੁਟ੍ਠਾਪਿਤਂ ਪਵਤ੍ਤਿਨਿਂ ਦ੍ਵੇ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਨਾਨੁਬਨ੍ਧੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਞ੍ਚ। ਅਯਂ ਪਾਠੋ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਨ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। **ਛਸਤ੍ਤਤਿ** ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ।

ਦੁਤਿਯਪਾਰਾਜਿਕਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੯. "**ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਚੀਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚੁਪ੍ਪਾਦਨਞ੍ਚ ਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਛਨ੍ਦਂ ਦਤ੍ਵਾ ਖੀਯਨਞ੍ਚ ਚੀਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਖੀਯਨਞ੍ਚਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ। "**ਦਤ੍ਵਾ**"ਤਿ ਉਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮਿਕਂ ਦਤ੍ਵਾਤਿ ਪਾਠੋ ਸੁਨ੍ਦਰੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

੨੬੯. **ਅਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਨਵਂ।

ਅਨ੍ਤਰਪੇਯ੍ਯਾਲਂ

ਕਤਿਪੁਚ੍ਛਾਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੧. **ਪਟਿਨਿਦ੍ਦੇਸ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸਨਂ। ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਹਿ **ਵਿਨੀਤਾਨਿ** ਸਂਵਰਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਤੇਹਿ** ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇਹਿ। "**ਆਰਕਾ**"ਤਿ ਨਿਵਤ੍ਤਿਅਤ੍ਥੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਤਂ ਪੁਨ ਸਰੂਪੇਨ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ "**ਭੁਸਾ ਵਾ**"ਤਿ ਆਹ। ''ਗੇਹਂ ਧੂਮੇਨ ਪੁਣ੍ਣਂ ਆਧੂਮਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਯ ਰਾਗਾਦਿਵੇਰਂ ਮਣਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤਿ। **ਏਤਾਯਾ**ਤਿ **ਵਿਰਤਿਯਾ**। ਵੇਲ ਚਲਨੇ। **ਨਿਯ੍ਯਾਨਂ** ਮਗ੍ਗਂ ਸਿਨੋਤਿ ਬਨ੍ਧਤੀਤਿ ਸੇਤੁ। "**ਸੇਤੁਘਾਤੋ**ਤਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਾ ਵਿਰਤਿ, ਤਦਤ੍ਥਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਕਰਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੋ ਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। "**ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤਾਨਂ ਸਮੂਹ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਸਚੇ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਵਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਨਿਸੀਦਤਿ। **ਕਾਯਪ੍ਪਾਗਬ੍ਭਿਯਂ** ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ। ''ਪਮਾਦੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਦਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਸਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸੇ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੭੨-੩. **ਸਪਰਸਨ੍ਤਾਨੇ** ਵਾਤਿ ਸਸਨ੍ਤਾਨੇ ਵਾ ਪਰਸਨ੍ਤਾਨੇ ਵਾ। **ਤਥਾ ਵਿਵਦਨ੍ਤਾ ਪਨਾ**ਤਿ ਭੇਦਕਰਵਤ੍ਥੂਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਵਦਨ੍ਤਾ। **ਉਭਯੇਹਿਪੀ**ਤਿ ਥੇਰਨਵੇਹਿ। **ਨਨ੍ਤਿ** ਮੇਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ। ਯੇਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਪਿਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਸਂ **ਮੇਤ੍ਤਾਕਾਯਕਮ੍ਮਸਙ੍ਖਾਤੋ ਧਮ੍ਮੋ**। **ਏਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਮਿਸਵਿਭਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਂ। **ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਚਾ**ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਵਿਭਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਂ। ''ਦੁਸ੍ਸੀਲਸ੍ਸ ਅਦਾਤੁਮ੍ਪਿ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਏਵ ਅਲਜ੍ਜਿਪਰਿਭੋਗੋ ਵਾਰਿਤੋ। **ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾ**ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਵਿਭਾਗਂ ਅਕਤ੍ਵਾ

ਦਾਤਬ੍ਬਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤੀਤਿ ਏਕੇ। ''ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਦਾਤਬ੍ਬਮੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਸੁ**। ਤਤ੍ਥ ''ਅਲਜ੍ਜਿਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਕਾਨਂ ਪਰਿਭੋਗਸੀਸੇਨ ਸਹਤ੍ਥਾ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਦਾਪੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਪਰੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ **ਵਿਚੇਯਜ ਦਾਨਂ**। ਯਸ੍ਮਾ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋਯੇਵਾਤਿ ਅਯਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਗ੍ਗਲਵਿਭਾਗੋ ਨ ਕਤੋਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। ਪਕਤਿਵਣ੍ਣੇਨ **ਵਿਸਭਾਗਵਣ੍ਣੇਨ**। ''ਇਦਂ ਨਾਮ ਆਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਅਪਰਾਮਸਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਅਪਰਾਮਟ੍ਠਾਨਿ**। ਅਨੁਲੋਮੇਹਿ ਗਹਿਤਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣੇਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ **ਨਿਯਜਾਤਿ**।

ਛਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੬. "ਪਠਮੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਦੁਬ੍ਭਾਸਿਤਂ ਆਪਜ੍ਜੇਯਜਾਤਿ ਨ ਹੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ"ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਵਾਚਾਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵਾਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ।

੨੭੭. ਕੁਟਿਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਮਵਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਕਟਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਨਂ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਮਿਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਨ ਹਿ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤੇ ਏਵ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ''ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਅਗ੍ਗਹਣੇ ਕਾਰਣਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੮੩. **ਵਿਵੇਕਦਸ੍ਸਿਨਾ**ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਿਵੇਕਾਦਿਪਞ੍ਚਵਿਧਵਿਵੇਕਦਸ੍ਸਿਨਾ।

੨੮੪. ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਂ।

੨੮੮. **ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਆਪਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਓਮਸਤੀ**ਤਿ ''ਅਯਂ ਧਮ੍ਮੋ, ਅਯਂ ਵਿਨਯੋ''ਤਿ ਵਿਵਦਨ੍ਤੋ ''ਤ੍ਵਂ ਕਿਂ ਜਾਨਾਸੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਓਮਸਤਿ। **ਤੀਹਿ ਸਮਥੇਹਿ** ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੇਹਿ। ''ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਇਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬਤੋ 'ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚੇਵ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣੇਨ ਚਾ'ਤਿਆਦਿਨਾ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਯੋਜਿਤਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੨੯੧. ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਅਵਸੇਸਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਥਾਪਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਾਟਵਜਨਨਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਾ ਕਤਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਨ੍ਤਰਪੇਯਜਾਲਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ।

ਸਮਥਭੇਦਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਧਿਕਰਣਪਰਿਯਾਯਵਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੩-੪. ਲੋਭਕਾਰਣਾ ਵਿਵਾਦਨਤੋ **"ਲੋਭੋ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਸੇਸੇਸੁ। **ਠਾਨਾਨੀ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਕਾਰਣਵੇਵਚਨਾਨਿ। ਕਾਰਣਞ੍ਹਿ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਠਾਨਂ,** ਵਸਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਵਤ੍ਥੁ,** ਭਵਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਤਿ **ਭੂਮੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਵਸਨ੍ਤਿ ਭਵਨ੍ਤਿ ਚਾਤਿ? ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਾਦਯੋ। ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਵਦਨਤੋ **"ਨਵ ਹੇਤੂ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕੋਧਨੋ ਹੋਤਿ ਉਪਨਾਹੀਤਿਆਦੀਨਿ **ਦ੍ਵਾਦਸ ਮੂਲਾਨਿ**। ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੇਨ ਹਿ ਚਤੂਸੁ ਵਿਪਤ੍ਤੀਸੁ ਏਕੇਨ ਅਨੁਵਦਨਤੋ **"ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਿਪਤ੍ਤਿਯੋ ਠਾਨਾਨੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚੁਦ੍ਦਸ ਮੂਲਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣੇ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਦਸ, ਕਾਯੋ, ਵਾਚਾ ਚ।

੨੯੫-੬. **ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਠਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਆਪਨ੍ਨਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਠਾਨਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਕੁਸਲਹੇਤੁ, ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਪਨ ਅਙ੍ਗਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਠਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਏਵਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਠਿਤਪਾਲ਼ਿ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ। 'ਯਥਾਠਿਤਪਾਲ਼ਿਵਸੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਾਨਂ ਕਿਰਿਯਾ **ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਂ** ਨਾਮਾ'''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਪਾਲ਼ਿਅਨੁਸਾਰੇਨ ਪਟਿਕਾਤਬ੍ਬਲਕ੍ਖਣਂ ਵਾ **ਕਮ੍ਮਂ**। ਤਥੇਵ ਕਰਣਂ **ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣ**''ਨ੍ਤਿ ਚ। ਞਤ੍ਤਿਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮਾਨਿ **ਞਤ੍ਤਿਤੋ** ਜਾਯਨ੍ਤਿ, ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ **ਅਪਲੋਕਨਤੋ,** ''ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਂ ਏਕੇਨ ਸਮਥੇਨ ਸਮ੍ਮਤਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਸਿਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਕਥਞ੍ਚ ਸਿਯਾ**ਤਿ ਕਥਂ ਹੋਤਿ। **ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਦ੍ਵੀ**ਤਿ ਤੇ ਦ੍ਵੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਨ ਸਮ੍ਮਤਿ।

੨੯੭. **ਸਾਧਾਰਣਾ**ਤਿ ਤਂ ਸਮੇਤਬ੍ਬਾ।

੨੯੮. **ਤਬ੍ਭਾਗਿਯਾ**ਤਿ ਤਂਕੋਟ੍ਠਾਸਾ।

੨੯੯. ਏਕਾਧਿਕਰਣਂ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮਥਾ ਸਮਗ੍ਗਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਮੇਤੁਂ ਭਬ੍ਬਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **"ਸਮਥਾ ਸਮਥਸ੍ਸ ਸਾਧਾਰਣਾ"**ਤਿ ਆਹ। ਸਮਥਾ ਸਮਥਸ੍ਸਾ ਸਿਯਾ ਸਾਧਾਰਣਾ ਸਿਯਾ ਅਸਾਧਾਰਣਾ।

੩੦੦. ਸਮਥਾ ਸਮਥਸ੍ਸ ਤਬ੍ਭਾਗਿਯਵਾਰੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੩੦੧. ਇਮੇ ਸਮਥਾ ਸਮਥਾ, ਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੦੨. ''ਸਮਥਾ ਵਿਨਯੋ''ਤਿਪਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵਿਨਯੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋਤਿ ਵਿਨਯਵਾਰੋ ਉਦ੍ਧਟੋ ਸਿਯਾ। **ਨ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਤਿਵਿਨਯਾਦਯੋ ਸੇਸਸਮਥਾ।

੩੦੩. ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤੇ ਤਂ ਪਟਿਜਾਨਨਂ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ''ਤਸ੍ਸ ਪਟਿਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ '**ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਕੁਸਲੋ**'ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਅਕੁਸਲੋ**ਤਿ ''ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾਹਿ ਤਿਵਙ੍ਗਿਕੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਏਤੇਹਿ ਵਿਨਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਤ੍ਥ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਹਿ ਕਰਣਕਾਲੇ ਕੁਸਲੋ, ਅਰਹਨ੍ਤਾਨਂ ਕਰਣਕਾਲੇ ਅਬ੍ਯਾਕਤੋ, ਏਤੇਸਂ ਅਕੁਸਲਪਟਿਪਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਅਕੁਸਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਭਵੋ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਨਤ੍ਥਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਅਕੁਸਲੋ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **"ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ** ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀਹਿ ਵੂਪਸਮਨਕਾਲੇ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹਾਪਕੇ ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਮ੍ਹਿ ਕੁਸਲਾ, ਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦਿਮ੍ਹਿ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹਾਪਕੇ ਜਾਤੇ ਅਕੁਸਲਾ, ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਰਹਤੋ ਵਸੇਨੇਵ ਅਬ੍ਯਾਕਤਤਾ, ਅਨਰਹਤੋ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਸਤਿਵਿਨਯਦਾਨੇ **ਸਤਿਵਿਨਯੋ** ਅਕੁਸਲੋ, **ਅਮੂਲ਼੍ਹਵਿਨਯੋ** ਅਨੁਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਦਾਨੇ, **ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣਂ** ਮੂਲ਼੍ਹਸ੍ਸ ਅਜਾਨਨਤੋ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯਕਰਣੇ, **ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਾ** ਸੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕਰਣੇ, **ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕਂ** ਮਹਾਕਲਹੇ, ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਕਰਣੇ ਚ ਅਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਯਤ੍ਥਵਾਰਪੁਚ੍ਛਾਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੪. **ਲਬ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਾ।

ਸਮਥਵਾਰਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੫. **ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚਾ**ਤਿਆਦਿ ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾਯ ਚ ਅਧਿਕਰਣਂ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਯਤ੍ਥ ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਯਤ੍ਥ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣਂ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਲਬ੍ਭਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਕਂ ਵਾ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਬਹੂ ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ''ਇਮਂ ਨਾਮ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਨ੍ਨੋਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤੋ ''ਆਮਾ''ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਂ ਕਤਂ ਚੇ, ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ। ਤਤ੍ਥੇਵ ਦੇਸਿਤਂ ਚੇ, ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਮ੍ਮੁਖਤਾਯੋਪਿ ਲਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਵਿਵਦਨ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤਿ ਚੇ, ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਦੇਸਿਤਂ ਚੇ, ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਸਮ੍ਮੁਖਤਾਯੋਪਿ ਲਦ੍ਧਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਏਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਆਪਤ੍ਤਿਦੇਸਨਕਾਲੇ ''ਪਸ੍ਸਸਿ, ਪਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾਸਙ੍ਖਿਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਚ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣਞ੍ਚ ਲਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ।

ਸਂਸਟ੍ਠਵਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੬. ਅਧਿਕਰਣਾਨਂ ਵੂਪਸਮੋਵ ਸਮਥੋ ਨਾਮ, ਸੋ ਅਧਿਕਰਣਂ ਵਿਨਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਚ ਲਬ੍ਭਾ ਵਿਨਿਭੁਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਕਾਤੁਂ।

੩੦੯-੩੧੦. **ਸਮਥਾ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਅਧਿਕਰਣਾ ਵਾ ਪਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵੂਪਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਸਮ੍ਮਤੀ''ਤਿ ਇਮਾਯ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਸਤਿਵਿਨਯਾਦੀਹਿ ਤੇਸਂ ਤਸ੍ਸਾ ਅਨੁਪਕਾਰਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਥਾ ਅਧਿਕਰਣੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਮਥਾ ਅਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੧੧. ''ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣੇਨ ਨ ਸਮ੍ਮਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ। ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾਯ ਸਮਾਨਭਾਵਤੋ ਚ ਅਵਸਾਨੇ ''ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਨ ਕੇਨਚਿ ਸਮ੍ਮਤੀ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੩੧੩) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਚ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਸਯਂ ਸਮਥੇਨ ਵਾ ਅਧਿਕਰਣੇਨ ਵਾ ਸਮੇਤਬ੍ਬੋ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸਤਿਵਿਨਯੋ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਤਿ। ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕਾਪਿ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ।

੩੧੩. **ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਤੀ**ਤਿ ''ਸੁਣਾਤੁ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ...ਪੇ॰... ਪਠਮਂ ਸਲਾਕਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਤਿ। ਅਨੁਵਾਦਾਧਿਕਰਣਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਾਪਿ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ। '''ਅਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਕਮ੍ਮ'ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਮ੍ਪਿ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਤੀਤਿ ਏਵਂ ਪਾਠੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਪਨ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** '''ਸਮਥਾ ਅਧਿਕਰਣੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਸਬ੍ਬੇ ਸਮਥਾ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ 'ਸਮਥਾ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀ'ਤਿ ਪਾਠੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੩੧੪. **ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਕਤਮਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤੀ**ਤਿ ''ਨਾਯਂ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤੇਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਧਿਕਰਣਂ ਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ।

੩੧੮-੯. ''ਕਤਮਾਧਿਕਰਣਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿ ਪਾਠੋ। **ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਭਜਤੀ**ਤਿ ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਵਾਦਂ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਭਜਤਿ। **ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਦ੍ਵੇ ਸਮਥੇ ਭਜਤੀ**ਤਿ ''ਇਮਂ ਵੂਪਸਮੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾ ਤੁਮ੍ਹੇ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੁਂ ਵਿਯ ਭਜਤਿ ''ਮਯਂ ਤਂ ਵੂਪਸਮੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੇਹਿ ਵਿਯ ਦ੍ਵੀਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਙ੍ਗਹਿਤਂ।

ਸਮਥਭੇਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਖਨ੍ਧਕਪੁਚ੍ਛਾਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

ਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੦. **ਨਿਦਾਨਂ** ਨਾਮ ਕਾਲਞ੍ਚ ਨਗਰਞ੍ਚ ਦੇਸੋ ਚ ਭਗਵਾ ਚ। ਵਤ੍ਥੁਪੁਗ੍ਗਲਾਦਿ **ਨਿਦ੍ਦੇਸੋ**। ਯਾਨਿ **ਤਤ੍ਥ** ਉਪਸਮ੍ਪਦਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਉਤ੍ਤਮਾਨਿ ਪਦਾਨਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **ਸਾ ਸਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਯਾ ''ਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਪਸਮ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਪਦੇਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਸਾ ਤਸ੍ਸ ਪਦਸ੍ਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਚਮ੍ਮਸਂਯੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ।

ਏਕੁਤ੍ਤਰਿਕਨਯਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਕਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੧. ਏਕੁਤ੍ਤਰਿਕਨਯੇ **ਆਪਤ੍ਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਆਪਤ੍ਤਿ** ਨਾਮ ਕਿਂ ਪਰਮਤ੍ਥਸਭਾਵਾ, ਉਦਾਹੁ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਸਭਾਵਾਤਿ? ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਸਭਾਵਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ **ਪਰਿਵਾਰੇ** ''ਵਤ੍ਥੁ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਗੋਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਨਾਮਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਪਦਾਨਂ **ਵਿਭਙ੍ਗੇ** ''ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵਤ੍ਥੁ ਚ ਗੋਤ੍ਤਞ੍ਚ। ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਨਾਮਞ੍ਚੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿ ਚਾ''ਤਿ। ਨਾਮਞ੍ਚ ਗੋਤ੍ਤਞ੍ਚ ''ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਂ ਨ ਜੀਰਤੀ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੬) ਵਚਨਤੋ ਸਮ੍ਮੁਤਿਮਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕੁਸਲਤ੍ਤਿਕਵਿਨਿਮੁਤ੍ਤਾ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਭੂਤਾ ਏਕਚ੍ਚਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿ ਏਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ''ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲਂ, ਸਿਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੨੨), ਤਂ ''ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਸਿਯਾ ਕੁਸਲਂ, ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲਂ, ਸਿਯਾ ਅਬ੍ਯਾਕਤ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੨੦) ਏਤ੍ਥ ਵਿਯ ਪਰਿਯਾਯਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਹਿ ਵਿਵਾਦੋ ਨਾਮ ਏਕਚ੍ਚੋ ਸਮ੍ਮੁਤਿਵਿਸੇਸੋ। ਯੋ ਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗਿਨੋ, ਸੋ ''ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਨ ਸਿਯਾ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੋਹਾਰਲਦ੍ਧੋ, ਤਥਾ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਮ੍ਪੀਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ''ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਹਿ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ ਕੁਸਲਾਬ੍ਯਾਕਤਚਿਤ੍ਤੋ ਵਾ''ਤਿ (ਕਙ੍ਖਾ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ਪਠਮਪਾਰਾਜਿਕਵਣ੍ਣਨਾ)। ਅਞ੍ਞਥਾ ਸਮਥੇਹਿ ਅਧਿਕਰਣੀਯਤਾ ਨ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਨ ਹਿ ਸਮਥਾ ਕੁਸਲਾਦਿਂ ਅਕੁਸਲਾਦਿਂ ਵਾ ਅਧਿਕਿਚ੍ਚਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਸਮਥਵਸੇਨ ਵਾ ਕੁਸਲਾਦਿ ਸਮ੍ਮਤਿ। ਨ ਚ ਕੁਸਲਸ੍ਸ ਵਿਵਾਦਸ੍ਸ, ਅਨੁਵਾਦਸ੍ਸ ਵਾ ਕੁਸਲਾਦਿਸਮਥੇਹਿ ਵੂਪਸਮੇਤਬ੍ਬਤਾ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਤੇਸਂ ਅਧਿਕਰਣਤ੍ਤਮੇਵ ਨ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਧਿਕਰਣਾਨਂ, ਸਮਥਾਨਞ੍ਚ ਕੁਸਲਾਦਿਭਾਵੋ ਪਰਿਯਾਯਦੇਸਨਾਯ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਨੋ ਅਞ੍ਞਥਾ, ਤੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇ ਵਿਯ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੇ ਤਿਕਂ ਨ ਪੂਰਿਤਂ। ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਯਸ੍ਮਾ ਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਅਕੁਸਲਾਵ ਹੋਤਿ। ਇਤਰਸ੍ਸ ਸਚਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਵਾ ਅਚਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਵਾ ਤਦਾਭਾਵਮਤ੍ਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਅਬ੍ਯਾਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਹਿ ''ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚੋਦਯਮਾਨੋ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਅਭਿਨਿਪ੍ਫਾਦੇਯ੍ਯ, ਇਚ੍ਚੇਤਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਾਰਾ॰ ੫੩੮) ਨ ਕੁਸਲਸਦ੍ਦੋ ਸੁਖਵਿਪਾਕੋ, ''ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਪਰਿ॰ ੪੯੮) ਨ ਅਕੁਸਲਾ ਵਾ ਹੋਤਿ। ਇਤਰਸ੍ਸ ਸਚਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਵਾ ਅਚਿਤ੍ਤਕਸ੍ਸ ਵਾ ਤਦਾਭਾਵਮਤ੍ਤਂ ਉਪਾਦਾਯ ''ਅਬ੍ਯਾਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਦ੍ਵਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਚੋਦਯਮਾਨੋ ਤਂ ਚੀਵਰਂ ਅਭਿਨਿਪ੍ਫਾਦੇਯ੍ਯ, ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਅਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਤਦਕੁਸਲਤੋ ਸਤ੍ਤ ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੂਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਤਤੋ ਚੀਵਰਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤੋ ਅਚੀਵਰਕਾ, ਅਨੁਰਾਪਤ੍ਤਿਕਾ ਚ। ਅਨਨ੍ਤਰਿਕਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਨਿਯਤਾ ਚ ਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਮ੍ਮੁਤਿਨਿਦ੍ਦੇਸੇ ਗਰੁਕਲਹੁਕਨਿਦ੍ਦੇਸੋਪਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। ਅਞ੍ਞਥਾ ''ਅਨਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾ, ਅਨਵਜ੍ਜਾਪਣ੍ਣਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਕੁਟਿਕਾਰਮਹਲ੍ਲਕਾਪਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਾ ਲੋਕਵਜ੍ਜਸਾਵਜ੍ਜਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਤੋ। ਸਮ੍ਪਜਾਨਮੁਸਾਵਾਦੋ ਓਮਸਵਾਦਾਦਿਤੋ ਗਰੁਕਾਦਿ ਨ ਸਮ੍ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਤੋ ਵਾ ਅਯਂ ਲਹੁਕਾਦੀਤਿ ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਏਕਚ੍ਚਾਨਂ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਮਤਂ, ''ਸਬ੍ਬਂ ਅਯੁਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ''ਪਾਰਾਜਿਕਨ੍ਤਿ ਨਾਮਞ੍ਚੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਚਾ''ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਚੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮੋ ਸਿਯਾ, ਵਤ੍ਥੁ ਚ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮੋ ਸਿਯਾ ਗੋਤ੍ਤੇਨ

ਸਮਾਨਾਧਿਕਰਣਭਾਵੇਨ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਪਦਂ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰਸਙ੍ਖਾਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਜ੍ਝਾਚਾਰਵਸੇਨੇਵ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਲਦ੍ਧਨਾਮਂ ਅਸਾਧਾਰਣਨਾਮਤ੍ਤਾ ''ਗੋਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ।

''ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਕਿਂ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਨ੍ਤਿ? ਲੋਭੋ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ, ਦੋਸੋ, ਮੋਹੋ, ਅਲੋਭੋ, ਅਦੋਸੋ, ਅਮੋਹੋ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ''ਤਿ ''ਕਤਿ ਹੇਤੂਤਿ? ਛ ਹੇਤੂ ਤਯੋ ਅਕੁਸਲਹੇਤੂ, ਤਯੋ ਅਬਜਾਕਤਹੇਤੂ''ਤਿ ਚ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨੇਵ ''ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲਂ, ਸਿਯਾ ਅਬਜਾਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯਭਾਸਿਤਵਸੇਨ ਤਥਾ ਏਵ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਸਭਾਵਤੋ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨੇਵ ਅਕੁਸਲਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖਨ੍ਧਾ, ਰੂਪਅਬਜਾਕਤਾ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੨੨) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕੁਸਲਮੇਵ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ, ਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਕਿਰਿਯਾਬਜਾਕਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤੀਤਿ ਕੁਸਲੇ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਕਿਰਿਯਾਬਜਾਕਤਮ੍ਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਥਾ ਅਵਾਵਟਂ ਵਿਪਾਕਾਬਜਾਕਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਬਜਾਕਤੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਏਕੇ, ਤਂ ਅਯੁਤ੍ਤਂ ''ਛ ਹੇਤੁਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ, ਤਥਾਪਿ ਵਿਪਾਕਹੇਤੁਯੇਵ ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ, ਨ ਕਿਰਿਯਾਹੇਤੁ, ਤੇ ਹਿ ਕੁਸਲਸਭਾਵਾ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ਰੂਪਂ, ਵਿਪਾਕਾਬਜਾਕਤਞ੍ਚਾਪਤ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਕੁਸਲਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵਿਨੀਤਵਤ੍ਥੂਨਿ। ਇਤਰਸ੍ਸਾਪਿ ਆਦਿਤੋ ਛਾਦਨਾ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਨ੍ਤਰਾਯਿਕਨਿਯਤਸਾਵਜ੍ਜਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਭਾਵੋਪਿ ਚਸ੍ਸਾ ਵੇਵਚਨਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਾਯ, ਸਚ੍ਚਿਤ੍ਤ ਆਪਨ੍ਨਾਯ ਚ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਸਿਯਾ ਸਾਰਮ੍ਮਣਂ ਸਿਯਾ ਅਨਾਰਮ੍ਮਣ''ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਂ ਵਿਯ ਏਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਂ ਅਨੇਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਞ੍ਚ ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਏਕਨ੍ਤਾਬਜਾਕਤਂ ਭੂਤਾਰੋਚਨਂ ਅਨੇਕਨ੍ਤਾਬਜਾਕਤਞ੍ਚ ਸੇਸਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ ਏਕਤੋ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ''ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲਂ ਸਿਯਾਬਜਾਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਪਨ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਥਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ, ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ ਚ** ''ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲਂ, ਸਿਯਾ ਅਬਜਾਕਤਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲ'ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਨ੍ਧਾਯਭਾਸਿਤਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਯਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਪਥਵਿਖਣਨਾਦਿਕੇ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੇ ਅਪਕਤਞ੍ਞੂਨੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ਅਪ੍ਪਹਰਿਤਕਰਣਾਦਿਕਾਲੇ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਅਙ੍ਗਂ ਹੋਤਿ, ਖਣਨਾਦਿਪਯੋਗਸਙ੍ਖਾਤਂ ਰੂਪਾਬਜਾਕਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤਂ ਹੋਤੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ **''ਅਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਤੀ**''ਤਿਆਦਿ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਤ੍ਤੁਂ ''ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਾ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਯਿਦਂ ਅਙ੍ਗਪ੍ਪਹੋਨਕਚਿਤ੍ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਦਿ ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ, ''ਸਿਯਾ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਚ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨ ਚ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਪਨ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ਯਂ ਤਾਵ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ, ਤਂ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਅਕੁਸਲਮੇਵ, ਤਤ੍ਥ ''ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਵਿਕਪ੍ਪੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਂ ਪਨ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਤਂ ਯਸ੍ਮਾ ਸਚ੍ਚਿਤ੍ਤ ''ਇਮਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਾਮੀ''ਤਿ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਕੁਸਲਂ ਹੋਤਿ, ਅਸਚ੍ਚਿਤ੍ਤ ਪਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਦਿਵਸੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤੋ ਰੂਪਵਿਪਾਕਂ ਅਬਜਾਕਤਂ ਹੋਤਿ ਅਨੁਟ੍ਠਾਨਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਸਚ੍ਚਿਤ੍ਤਾਸਚ੍ਚਿਤ੍ਤਵਸੇਨ ਇਮਂ ਵਿਕਪ੍ਪਭਾਵਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਸਿਯਾ ਅਕੁਸਲਂ, ਸਿਯਾ ਅਬਜਾਕਤਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨ ਕੋਚਿ ਵਿਨਯੇ ਅਪਕਤਞ੍ਞੂ ''ਯਂ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕੁਸਲ''ਨ੍ਤਿ ਵਦੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਸੇਵਂਵਾਦਿਨੋ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਨਂ ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਦਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਸਮਙ੍ਗਿਕਾਲੇ ਤਾਸਂ ਆਪਤ੍ਤੀਨਂ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੋ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਨ ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ । ਕਿਂਕਾਰਣਂ? ਨ ਚ ਤਤ੍ਥ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗਂ। ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਸਭਾਵੋ ਪਕਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਤਰਂ ਪਨ ਤਸ੍ਸਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤਦਾ ਅਙ੍ਗਸਭਾਵੋਤਿ? ਵੁਚ੍ਚਤੇ – ਕਾਯਵਚੀਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਨ ਚਲਿਤਸ੍ਸ ਕਾਯਸ੍ਸ, ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਵਾਚਾਯ ਚਾਤਿ ਏਤੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਚਲਿਤਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਨਂ ਕਾਯਵਾਚਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰਮੇਵ ਅਙ੍ਗਸਭਾਵੋ, ਤਞ੍ਚ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਅਬਜਾਕਤਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ? ਕਾਯੋ, ਵਾਚਾ ਚ ਤਦਾ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਯਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਕੁਸਲਾਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਣੇ ਕਾਯਵਾਚਾਯੋ ਅਬਜਾਕਤਭਾਵੋ, ਤਾ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਕਾਯਵਚੀਕਮ੍ਮਕਾਲੇ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ ਵਿਯ। ਤਦਾ ਹਿ ਕਾਯਵਾਚਾਯੋ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਾਦਿਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਾ ਧਮ੍ਮਾ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ। ਕਤਿ ਮੂਲਾਨੀਤਿ ਛ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਮੂਲਾਨੀ''ਤਿਆਦਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਕਾਯਵਾਚਾਯੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗਮੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ''ਚਿਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਾਧਿਪਤੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ

(ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਵਣ੍ਣਨਾ) ਵਚਨਂ ਵਿਯ ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗਾਨਂ ਅਪਰਪਯੋਗਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਭਾਵਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਾਦਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ ਨ ਵਿਜਹਨ੍ਤਿ। ਯਥਾ ਤਬ੍ਭਾਵੇਪਿ ''ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਸ੍ਸ ਕਤਿ ਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ? ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਵਤ੍ਥੂਨਿ। ਕਤਿ ਭੂਮਿਯੋਤਿ? ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਭੂਮਿਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਥਾ ਤਬ੍ਭਾਵੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਾ ''ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ''ਇਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਕੁਸਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਕਾਲੇ ਭੂਤਾਰੋਚਨਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਅਵਿਸੇਸਤੋ, ਵਿਸੇਸਤੋ ਪਨ ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਏਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਾ ਅਕੁਸਲਾ, ਅਨੇਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਾ ਪਨ ਗਿਰਗ੍ਗਸਮਜ੍ਜਚਿਤ੍ਤਾਗਾਰਸਙ੍ਘਾਨਿਇਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਗਨ੍ਧਵਣ੍ਣਕਵਾਸਿਤਪਿਞ੍ਞਾਕਪ੍ਪਭੇਦਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਆਦੀਨਂ ਉਮ੍ਮਦ੍ਦਨਪਰਿਮਦ੍ਦਨਪ੍ਪਭੇਦਾ ਚਾਤਿ ਦਸਪ੍ਪਭੇਦਾ ਸਕਨਾਮੇਹਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਥੁਜਾਨਨਸਚਿਤ੍ਤਕਕਾਲੇ ਏਵ ਅਕੁਸਲਾ, ਤਦਭਾਵਤੋ ਅਚਿਤ੍ਤਕਕਾਲੇ ਵਿਨਾ ਅਨਾਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੇਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾਦਿਸੀਸੇਨ ਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੇਨ ਤਂ ਤਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਪਤ੍ਤਿ ਕੇਵਲਂ ਰੂਪਅਬ੍ਯਾਕਤਮੇਵ।

ਕੇਚਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਅਪ੍ਪਕਾਸੇ ਠਾਨੇ ਕਟਿਸੁਤ੍ਤਕਸਞ੍ਞਾਯ ਸਙ੍ਘਾਣਿਂ, ਮਤ੍ਤਿਕਾਸਞ੍ਞਾਯ ਗਨ੍ਧਵਣ੍ਣਕਾਦਿਂ ਵਾ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿਯਾਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਯੇਵਾ''ਤਿ ਵਣ੍ਣਯਨ੍ਤਿ। ਤੇ ''ਸਙ੍ਘਾਣਿਯਾ ਅਸਙ੍ਘਾਣਿਸਞ੍ਞਾਯ ਧਾਰੇਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਾਠਾਭਾਵੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੁਰਾਪਾਨਾਪਤ੍ਤਿ ਪਨ ਅਚਿਤ੍ਤਕਾਪਿ ਏਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਾਵ। ਤੇਨੇਵ ''ਮਜ੍ਜੇ ਅਮਜ੍ਜਸਞ੍ਞੀ ਪਿਵਤਿ, ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੩੨੮) ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਨਾ ਅਕੁਸਲੇਨ ਸੁਰਾਪਾਨਂ ਪਾਤੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਅਨੇਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲੇਸੁ ਵਿਯ ਲੋਕਵਜ੍ਜੇਸੁ ਇਧ ''ਸੁਰਾਪਾਨੇਸੁ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਆਬਾਧਪਚ੍ਚਯਾ''ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸੂਪਸਂਪਾਕਾਦਿ ਪਨ ਅਮਜ੍ਜਮੇਵ। ਤਤ੍ਥ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਵਿਨੋਦਨਤ੍ਥਂ ''ਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਉਦਕਦਨ੍ਤਪੋਣੇ ਵਿਯ। ਭੂਤਾਰੋਚਨਾਪਤ੍ਤਿ ਰੂਪਾਬ੍ਯਾਕਤਮੇਵ, ਅਚਿਤ੍ਤਕਕਾਲੇ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਦਿ ਰੂਪਵਿਪਾਕਾਬ੍ਯਾਕਤਮੇਵ, ਤਤ੍ਥ ਸੁਪਿਨਨ੍ਤੇ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਮ੍ਪਿ ਅਕੁਸਲਂ ਅਨਙ੍ਗਤ੍ਤਾ ਅਬ੍ਬੋਹਾਰਿਕਂ ਹੋਤਿ। ਕੁਸਲੇ ਕਥਾਵ ਨਤ੍ਥਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ ਸਭਾਵਤ੍ਤਾ ਕੁਸਲਸ੍ਸ। ਤਥਾ ਕਿਰਿਯਾਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਅਕੁਸਲਂ ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਰੂਪਂ ਵਾ ਸਵਿਪਾਕਂ ਵਾਤਿ ਤਿਧਾ ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਦਸ੍ਸਿਤੋ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਰਾਪਾਨਂ ਏਕਚ੍ਚਞ੍ਚ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ, ਏਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਞ੍ਚ ਸਚਿਤ੍ਤਕਮੇਵ, ਭੂਤਾਰੋਚਨਂ ਅਚਿਤ੍ਤਕਮੇਵ, ਸੇਸਂ ਸਹ ਸੁਰਾਪਾਨੇਨ ਅਨੇਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਞ੍ਚ ਅਨੇਕਨ੍ਤਾਬ੍ਯਾਕਤਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਞ੍ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸਚਿਤ੍ਤਕਾਚਿਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਤਿਪ੍ਪਭੇਦਂ ਹੋਤਿ। ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਚਿਤ੍ਤਕਮੇਵ, ਤਂ ਮੇਥੁਨਾਦਿਵਤ੍ਥੁਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਸੇਖਿਯਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ ''ਅਨਾਦਰਿਯਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋਤਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ ਦੁਵਿਧਂ ਹੋਤਿ। ਏਕਨ੍ਤਾਚਿਤ੍ਤਕਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤਾਭਾਵੇਨ, ਨ ਵਤ੍ਥੁਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤਾਭਾਵੇਨ। ਤਦਭਾਵਤੋ ਏਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਂ ਸੁਰਾਪਾਨਂ, ਏਕਨ੍ਤਾਬ੍ਯਾਕਤਂ ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਂ, ਵਤ੍ਥੁਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਭਾਵੇਨ ਅਚਿਤ੍ਤਕਭਾਵੇਨ ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ ਹੋਤਿ। ਸੁਰਾਪਾਨਂ ਪਨ ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ ਹੋਤਿ ਵਤ੍ਥੁਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤੇਨੇਵ। ਅਰਿਯਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਇਤਰੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਭਾਵੇਨ ਸੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਕਾਚਿਤ੍ਤਕਂ । ਵਿਸੇਸਤੋ ਚ ਵਤ੍ਥੁਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤਾਭਾਵੇਨ, ਅਪਕਤਞ੍ਞੁਨੋ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਜਾਨਨਚਿਤ੍ਤਾਭਾਵੇਨ ਵਾ ਅਚਿਤ੍ਤਕਭਾਵੇਨ ਅਚਿਤ੍ਤਕਂ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਨ੍ਤਾਚਿਤ੍ਤਕਞ੍ਚ ਸਚਿਤ੍ਤਕਞ੍ਚ ''ਅਚਿਤ੍ਤਕ''ਮਿਚ੍ਚੇਵ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਯਂ ਤਾਵ **''ਆਪਤ੍ਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ''**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ।

ਮੂਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮੂਲਾਯਪਟਿਕਸ੍ਸਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਠਿਤੇਨ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਯਂ **ਅਗ੍ਘਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਾਸੁ ਸਬ੍ਬਚਿਰਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਵਸੇਨ ਅਗ੍ਘਸਮੋਧਾਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਸਨ੍ਤੇਨ ਆਪਨ੍ਨਾਪਤ੍ਤਿ। ''ਪੁਨਪਿ ਆਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ **ਸਉਸ੍ਸਾਹੇਨੇਵ ਚਿਤ੍ਤੇਨ**। ''ਅਯਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਏਵਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **''ਪਾਰਾਜਿਕਮੇਵਾ''**ਤਿ ਇਦਞ੍ਚ ਭੂਤਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਏਵਂ ਦੇਸਿਤੇ ਪਨ ਯਾ ਕਾਚਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨ ਵੁਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਅਪਰੇ, ਤਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ''ਧਮ੍ਮਿਕਸ੍ਸ ਪਟਿਸ੍ਸਵਸ੍ਸ ਅਸਚ੍ਚਾਪਨੇ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਧਮ੍ਮਿਕਪਟਿਸ੍ਸਵੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਨ ਹੋਤਿ। ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ 'ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਿਬ੍ਭਮਥਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ 'ਸਾਧੂ'ਤਿ ਪਟਿਸ੍ਸੁਣਿਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਨ ਵਿਬ੍ਭਮਤਿ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਚ

ਵੁਤ੍ਤੰ। ‘‘ਆਵਿਕਰੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿਪਿ **ਪਾਲ਼ਿ**। ਕਾਲੇਨ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਨੋ ਅਕਾਲੇਨਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ **ਪਞ੍ਚਦਸਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ**। **ਭਬ੍ਬਾਪਤ੍ତਿਕਾ** ਨਾਮ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਜ੍ਜਿਤੁੰ ਭਬ੍ਬਾ।

ਦੁਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੨. **ਨਿਦਹਨੇ** ਆਤਪੇ। ‘‘ਏਕਰਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਸੇਯ੍ਯ (ਪਾਰਾ॰ ੪੭੨)। ਛਾਰਤ੍ਤਪਰਮਂ ਤੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਪਾਰਾ॰ ੬੫੩) ਵੁਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤਿਕੋ **ਗਣਪੂਰਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਕੋਪੇਤਿ** ਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਤ੍ਤਾ। **ਕਮ੍ਮੇਨ ਵਾ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹੇਨ ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਦ੍ਦੇਸੋ ਚੇਵ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਏਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਵਾ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਮੇਵ, ਤੇਸੁ ਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਤੇ ਸਙ੍ਘਭੇਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਘਭੇਦਤੋ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਾ। **‘‘ਪਮਾਣ’’**ਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਭੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਇਤਰੇਹੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਨਯੇ ਸਿਦ੍ਧਾ **ਵਿਨਯਸਿਦ੍ਧਾ**, ਰੋਮਜਨਪਦੇ ਜਾਤਂ **ਰੋਮਕਂ**, ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਲੋਣਤ੍ਤਾ ਦੁਕੇਸੁ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ।

ਤਿਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੩. ਵੋ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਨ ਸਮੁਦਾਚਰਿਤਬ੍ਬਂ। **ਵਚੀਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਕਾਯਕਿਰਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਪਘਾਤੇਤਿ** ਵਿਨਾਸੇਤਿ। **ਓਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ। **ਵਦਤੋ**ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ। ‘‘ਬਾਲਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ’’ਤਿ ਦੁਕੇ ਆਗਤਂ, ਇਧ ਪਨ **‘‘ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਆਪਤ੍ਤਿਬਾਹੁਲ੍ਲਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਨਾਦਾਤਬ੍ਬਂ, ‘‘ਇਮਸ੍ਮਾ ਵਿਹਾਰਾ ਪਰਂ ਮਾ ਨਿਕ੍ਖਮਾਹਿ, ਵਿਨਯਧਰਾਨਂ ਵਾ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਚ੍ਛ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਦਾਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਿਕਭੋਜਨਂ** ਨਾਮ ਸਚੇ ਤਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਗਣਭੋਜਨੇਨ ਅਨਾਪਤ੍ਤਿ, ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤਿਕਂ। **‘‘ਪਸੁਤ੍ਤੋ’’**ਤਿ ਬਾਹੁਲ੍ਲਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਥ ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਇਦਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਾਮਿ, ਤਾਵਕਾਲਿਕਂ ਭਨ੍ਤੇ ਦੇਥਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ‘ਨਵਕਮ੍ਮਾਦਿਅਤ੍ਥਂ ਵਿਨਾ ਦਾਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ਵਿਕਪ੍ਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਂ ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਂ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਨਿਵਾਸੇਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਣਂ ਅਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ‘‘ਵਿਕਪ੍ਪੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਵਿਕਪ੍ਪਨਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ ਹੇਮਨ੍ਤੇ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਵਿਕਪ੍ਪਨਾ ਪਨ ਕਤ੍ਤਿਕਪੁਣ੍ਣਮਦਿਵਸੇ ਕਾਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ ਨਯੋ ਅਵਿਕਪ੍ਪਨਂ ਸਨ੍ਧਾਯ, ਪੁਰਿਮੋ ਵਿਕਪ੍ਪਿਤਪਰਿਭੋਗਪਚ੍ਚਯਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਵਤ੍ਥਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ ਸਬ੍ਬਕਪ੍ਪਿਯਤਾਯਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਅਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਵਤ੍ਥਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ ਸਬ੍ਬਕਪ੍ਪਿਯਤਾ ਤਾਯ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨੇਨਾ’’ਤਿ ਲਿਖਨ੍ਤਿ। ‘‘ਵਤ੍ਥਮੇਵ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿ ਵਤ੍ਥਪਟਿਚ੍ਛਾਦੀ’’ਤਿ ਵਿਗ੍ਗਹਤ੍ਤਾ ‘‘ਤਾਯਾ’’ਤਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। ‘‘ਤੇਨਾ’’ਤਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ਲਿਖਿਤਂ, ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਚਤੁਕ੍ਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੪. **ਚਤੂਹਾਕਾਰੇਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ...ਪੇ॰... ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਞ੍ਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਨ ਤਤ੍ਥ ਕਾਯਾਦਯੋਤਿ ਆਪਨ੍ਨਂ, ਤਤੋ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤਾਤਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਸਤਿ ‘‘ਛ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨੀ’’ਤਿ ਵਚਨਵਿਰੋਧੋ, ਤਾਨਿ ਏਵ ਆਪਤ੍ਤਿਕਰਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮ। ਅਥ ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਕਾਯਾਦਯੋ ਏਕਤੋ ਵਾ ਨਾਨਾਤੋ ਵਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ, ਚਤੂਹਾਕਾਰੇਹੀਤਿ ਨ ਯੁਜ੍ਜਤੀਤਿ ‘‘ਛਹਾਕਾਰੇਹਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਸਿਯਾਤਿ ਏਵਂ ਏਤਾਨਿ ਸੁਤ੍ਤਪਦਾਨਿ ਵਿਰੋਧਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ ਅਵਿਰੋਧਿਤਾਨਿ? ਸਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਾਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਭੇਦਭਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਕਾਯਾਦੀਨਂ ਯਾ ਕਿਰਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਨਂ ਏਕਚ੍ਚਂ ਕਾਯੇਨ ਸਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਕਚ੍ਚਂ ਸਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਾਯ ਵਾਚਾਯ, ਏਕਚ੍ਚਂ ਸਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਾਹਿ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਯਾ ਪਨ ਅਕਿਰਿਯਾ ਆਪਤ੍ਤਿ, ਤਂ ਏਕਚ੍ਚਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਅਵਸਿਟ੍ਠਾਹਿ ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਾਹਿ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿਯੇਵ, ਨ ਵਿਨਾ ‘‘ਨੋ ਚੇ ਕਾਯੇਨ ਵਾਚਾਯ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਸ੍ਸਾ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੪੧੪) ਵਚਨਤੋ, ਅਵਿਸੇਸੇਨ ਵਾ ਏਕਚ੍ਚਂ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਕਾਯੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਕਚ੍ਚਂ ਵਾਚਾਯ , ਏਕਚ੍ਚਂ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ । ਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ

ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ, ਤਂ ਏਕਚ੍ਚਂ ਕੇਵਲਾਹਿ ਕਾਯਵਾਚਾਹਿ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਏਕਚ੍ਚਂ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਏਵਂ ਅਵਿਰੋਧਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਸਮਾਸਤੋ ਅਤ੍ਥਵਿਭਾਵਨਾ – **ਕਾਯੇਨ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਕਾਯੇਨ ਸਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕੇਨ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕੇਨ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਦੁਭਯਮ੍ਪਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ। ਅਕਤਮ੍ਪਿ ਹਿ ਲੋਕੇ ''ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ''ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਮਯਾ, ਯਂ ਮਯਾ ਪੁਞ੍ਞਂ ਨ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ, ਸਾਸਨੇ ਚ ''ਇਦਂ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ ਆਨਨ੍ਦ, ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਯਂ ਤ੍ਵਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨ ਪੁਚ੍ਛੀ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੪੩) ਏਵਮਾਦੀਸੁ, ਏਵਮਿਧ ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਯੇਨ ਕਾਯੇਨ ਅਕਰਣਮ੍ਪਿ ''ਕਾਯਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਅਯਮੇਵ ਨਯੋ ''ਵਾਚਾਯ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ। ਪੁਰਤੀਤਿ **ਪੁਰਿਸੋ**, ਪੁਰ ਅਗ੍ਗਗਮਨੇ। **ਪੁਰਤੀ**ਤਿ ਪੁਰਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ਸਬ੍ਬਕਮ੍ਮੇਸੁ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ ਹੋਤਿ। **ਪਠਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨਵਸੇਨਾ**ਤਿ ਪਠਮਕਪ੍ਪਿਯੇਸੁ ਹਿ ਪਠਮਂ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ''ਪੁਰਿਮ''ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਂ ਗਤਂ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਂ ਜਾਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਤਂ ਤਿਂਸ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਸਾਧਾਰਣਾਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਾ ਨੋ ਅਨ੍ਤੋਗਧਾਯੇਵ ਜਾਤਾ ਪਾਰਾਜਿਕਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਾਯ ਅਭਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ''ਅਸਾਧਾਰਣਵਚਨੇਨ ਪਨ ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਉਦ੍ਧਟਾਨੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ''ਸਤਞ੍ਞੇਵ ਤਿਂਸਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨੀਤਿ ਪਾਠੋ''ਤਿ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚ ਚਤੂਸੁ ਪਾਰਾਜਿਕੇਸੂ**ਤਿ ਸਾਧਾਰਣੇਸੁ ਏਵ। **ਅਤ੍ਥਿ ਵਤ੍ਥੁਨਾਨਤ੍ਤਤਾ ਨੋ ਆਪਤ੍ਤਿਨਾਨਤ੍ਤਤਾ**ਤਿ ਪਠਮਪਞ੍ਹੋ ਇਧ ਦੁਤਿਯੋ ਨਾਮ। **ਅਤ੍ਥਿ ਆਪਤ੍ਤਿਸਭਾਗਤਾ ਨੋ ਵਤ੍ਥੁਸਭਾਗਤਾ**ਤਿ ਏਤੇਨ ਵਿਸੇਸੋ ਨਤ੍ਥਿ। **ਮਨ੍ਤਭਾਸਾ**ਤਿ ਮਤਿਯਾ ਭਾਸਾ। "**ਅਭਿਵਾਦਨਾਰਹਾ**ਤਿ ਯਥਾਨਿਸਿਨ੍ਨਾਵ ਸੀਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। ਨਵਭਿਕ੍ਖੁਨਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਨੁਟ੍ਠਿਤਬ੍ਬਤੋ ਆਸਨਾ ਨ ਪਚ੍ਚੁਟ੍ਠੇਨ੍ਤਿ। **ਅਵਿਸੇਸੇਨਾ**ਤਿ ਉਪਜ੍ਝਾਯਸ੍ਸ, ਇਤਰਸ੍ਸ ਵਾ ਵਿਪ੍ਪਕਤਭੋਜਨਸ੍ਸ, ਸਮੀਪਗਤੋ ਯੋ ਕੋਚਿ ਵੁਡ੍ਢਤਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਪ੍ਪਕਤਭੋਜਨੇਨਾਪਿ ਹਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। **ਇਧ ਨ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋਪੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਜਨਪਦੇਸੁ ਠਤ੍ਵਾ ''ਇਧ ਨ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਵਿਨਯਾਤਿਸਾਰਦੁਕ੍ਕਟਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਪ੍ਪਿਯਞ੍ਹਿ ''ਨ ਕਪ੍ਪਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ ਨਾਮ। ਤਥਾ **ਇਧ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਠਤ੍ਵਾ ''ਇਧ ਕਪ੍ਪਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਵਿਨਯਾਗਤਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਨਯੋ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਞ੍ਚਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੫. ਨ ਉਪੇਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ। ''ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਸਭਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੨੯੯) ਵਚਨਤੋ ਨਿਮਨ੍ਤਨਾਭਾਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਸ੍ਸ ਅਨਾਮਨ੍ਤਚਾਰੋ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਗਿਲਾਨਸਮਯੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਆਭੋਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭੋਜਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ **ਭੋਜਨਂ** ਨਾਮ। ''ਮਯ੍ਹਂ ਭਤ੍ਤਪਚ੍ਚਾਸਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮਸ੍ਸ ਦਮ੍ਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ **ਅਵਿਕਪ੍ਪਨਾ**। ਪਰਮ੍ਮੁਖੇ ਅਗੁਣਵਚਨਂ **ਅਯਸੋ**। ਸਮ੍ਮੁਖਾ **ਗਰਹਾ**। ਸੀਲਦਿਟ੍ਠਿਬ੍ਯਸਨਾਨਂ ਵਿਨਯਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਇਤਰੇ ਪਞ੍ਚਕਂ ਪੂਰੇਤ੍ਤਂ ਵੁਤ੍ਤਾ। ''ਵਿਨਯਧਰਪਞ੍ਚਮੇਨ ਗਣੇਨਾ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੨੫੯) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਚਕਂ ਜਾਤਂ। ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਏਕੋ ਥੇਰੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। "**ਯੋਨਕਵਿਸਯਤੋ**ਤਿ ਚੀਨਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **ਅਟ੍ਠ ਕਪ੍ਪੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰੀ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਟ੍ਠਪਿਤਕਾਲੇ ਕਮ੍ਮਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਪੁਨ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਕਮ੍ਮਸਿਦ੍ਧਿ। **ਞਤ੍ਤਿਖੇਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਤਿਯਾਵ ਕਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਤਸ੍ਸਾ ਖੇਤ੍ਤਂ, ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਾਦਿਕਮ੍ਮੇ ਪਠਮਟ੍ਠਪਨਂ ਤਸ੍ਸਾ **ਓਕਾਸੋ** ਨਾਮ। ਆਰਞ੍ਞਕੇ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚਾਨਿਸਂਸਨ੍ਤਿ ਏਵਂ **ਇਦਮਤ੍ਥਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਛਕ੍ਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੬. "**ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਪਰਮਤਾ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਾ**"ਨ੍ਤਿ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਪਾਠਤ੍ਤਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਚੁਦ੍ਦਸਪਰਮਾਨਿ** ਨਵ ਛਕ੍ਕਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ? ਪਠਮਂ ਏਕਂ ਛਕ੍ਕਂ, ਸੇਸੇਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਏਕੇਕੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕੇਕਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤੀਣਿ ਛਕ੍ਕਾਨਿ ਅਨ੍ਤਰਪੇਯ੍ਯਾਲੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। ਕਥਂ? ''ਚਤੂਹ੍ਹੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨੇਨ ਛ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਞ੍ਚਮੇਨ, ਛਟ੍ਠੇਨ ਚ **ਤੀਣਿ ਛਕ੍ਕਾਨਿ**। ਲੋਭਾਦਯੋ **ਛ ਵਿਵਾਦਮੂਲਾਨਿ**, ਤਥਾ ਅਨੁਵਾਦਸ੍ਸ। **ਦੀਘਸੋ ਛ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ** ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾਯ। **ਤਿਰਿਯਂ ਛ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ** ਸੁਗਤਚੀਵਰਸ੍ਸ।

ਵਿਪ੍ਪਕਤਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮਨੇ ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕੋ, ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨਾਸਨ ਸਵਨ ਸੀਮਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਿਕਸਹੁਬ੍ਭਾਰਾਤਿ ਛ, ਸਮਾਦਾਯ ਵਾਰੇਪਿ ਛਾਤਿ ਛਕ੍ਕਦ੍ਵਯਂ। **ਸਤ੍ਤਕੇ** ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕੇਨ ਸਹ ਸਤ੍ਤ।

ਸਤ੍ਤਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੭. **ਛਕ੍ਕੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿਯੇਵ ਸਤ੍ਤਕਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨੀ**ਤਿ ਛਕ੍ਕੇ ਵੁਤ੍ਤਚੁਦ੍ਦਸਪਰਮਾਨਿ ਸਤ੍ਤਕਵਸੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਸਤ੍ਤਮੇ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯ**ਨ੍ਤਿ ''ਛਾਰਤ੍ਤਪਰਮਂ ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤੇਨ ਚੀਵਰੇਨ ਵਿਪ੍ਪਵਸਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਤੋ ਚੇ ਉਤ੍ਤਰਿ ਵਿਪ੍ਪਵਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤਿ। **ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ** ਸੁਗਤਚੀਵਰਭਾਣਵਾਰਸ੍ਸ ਪਰਤੋ ''ਇਧ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸ ਨ ਹੋਤਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ, ਤਮੇਨਂ ਚੋਦੇਤਿ ਸਙ੍ਘੋ ਵਾ ਸਮ੍ਬਹੁਲਾ ਵਾ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਸਤ੍ਤਕਾਤਿ।

ਅਟ੍ਠਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੮. ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਉਪੋਸਥਾਦਿਕਰਣਂ **ਆਨਿਸਂਸੋ,** ਅਕਰਣਂ **ਆਦੀਨਵੋ,** ਤਸ੍ਮਾ ਏਤੇ ਅਟ੍ਠਾਨਿਸਂਸੇ ਸਮ੍ਪਸ੍ਸਮਾਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **''ਅਯਸੋ** ਅਕ੍ਕੋਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਬ੍ਬੇਵਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ''ਮੁਸਾ ਭਣਿਸ੍ਸ''ਨ੍ਤਿ, ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ''ਮੁਸਾ ਭਣਾਮੀ''ਤਿ, ਭਣਿਤਸ੍ਸ ਹੋਤਿ ''ਮੁਸਾ ਮਯਾ ਭਣਿਤ''ਨ੍ਤਿ, ਵਿਨਿਧਾਯ ਦਿਟ੍ਠਿਂ ਖਨ੍ਤਿਂ ਰੁਚਿਂ ਭਾਵਂ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਕਪ੍ਪਿਯਕਤਂ ਹੋਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਕਤਨ੍ਤਿਆਦਯੋ **ਅਟ੍ਠ ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਾ**। ਸਪ੍ਪਿਆਦਿ ਅਟ੍ਠਮੇ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨੇ ਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਿਯਂ ਹੋਤਿ। **ਅਟ੍ਠਵਾਚਿਕਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਉਭਤੋਵਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਤ੍ਤਾ। ਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਦਾਨਾਦੀਨਿ **ਅਟ੍ਠ ਵਰਾਨਿ**।

ਨਵਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੯. ਨਵਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਮਂਸਵਜ੍ਜੇਹਿ **ਨਵ ਮਂਸੇਹਿ** ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ। ਸੁਨ੍ਹਾਨਂ ਨ ਸੁਨ੍ਹਾਯਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਾਟਿਆਦੀਨਿ **ਨਵ ਚੀਵਰਾਨਿ**। ਤਾਨੇਵ ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ **ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾਨਿ,** ਅਧਿਟ੍ਠਿਤਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਪਚ੍ਚੁਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਨ ਵਿਕਪ੍ਪੇਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਨਵ ਵਿਦਤ੍ਥਿਯੋ** ਸੁਗਤਚੀਵਰਸ੍ਸ। ''ਵਗ੍ਗਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘਂ ਵਗ੍ਗਸਞ੍ਞੀ ਓਵਦਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਅਧਮ੍ਮਕਮ੍ਮੇ ਦ੍ਵੇ ਨਵਕਾਨਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ।

ਦਸਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੦. ''ਓਰਮਤ੍ਤਕਞ੍ਚ ਅਧਿਕਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਨ ਚ ਗਤਿਗਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੦੪) **ਦਸ ਅਧਮ੍ਮਿਕਾ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹਾ**। ਵਿਪਰੀਤਾ **ਧਮ੍ਮਿਕਾ**। ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ। **''ਸਂਕਚ੍ਚਿਕਂ ਵਾ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਦਸਾ''**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਪ੍ਪਿਯਤ੍ਤਾ ਏਤੇਸਂ। ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾਦਯੋ **ਦਸ ਇਤ੍ਥਿਯੋ**। ਧਨਕ੍ਕੀਤਾਦਯੋ **ਦਸ ਭਰਿਯਾ**। ''ਸਿਕ੍ਖਾਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਦਸਵਸ੍ਸਾਯ ਤਸ੍ਸਾ ਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਸਯਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵਾਦਸਵਸ੍ਸਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ **ਵੁਟ੍ਠਾਪਨਸਮ੍ਮੁਤਿ ਸਾਦਿਤਬ੍ਬਾ**। ''ਵਿਨਯਧਰਸ੍ਸੇਵ 'ਆਪਤ੍ਤਾਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਜਾਨਾਤੀ'ਤਿ ਆਰਬ੍ਭ ਯਾਵ 'ਉਭਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਸੋ'ਤਿ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਾਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨਪਿ 'ਆਪਤ੍ਤਾਨਾਪਤ੍ਤਿਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ'ਚ੍ਚੇਵ ਆਰਬ੍ਭ ਯਾਵ 'ਅਧਿਕਰਣੇ ਚ ਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕੁਸਲੋ ਹੋਤੀ'ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਤਥਾ ਤਥਾ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। ''ਦਸਵਸ੍ਸਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਨਿਸ੍ਸਯੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਪਾਠੋ ਏਵ ਪਨ ਹੋਤਿ।

ਏਕਾਦਸਕਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੧. **ਨ ਵੇਦਾਯਨ੍ਤਿ** ਨ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ। ਰੋਗਮੇਵ **ਰੋਗਾਤਙ੍ਕਂ**। ਰੋਗਨ੍ਤਰਾਯਂ ਵਾ।

ਏਕੁਤ੍ਤਰਿਕਨਯਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪੋਸਥਾਦਿਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੨. ''ਸਙ੍ਘਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਵਾਰੇਮੀ''ਤਿਆਦਿ **ਪਵਾਰਣਕਥਾ** ਨਾਮ ਵਿਨੀਤਗਾਥਾਸੁ ਵਿਯ।

ਅਤ੍ਥਵਸਪਕਰਣਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੪. **ਦਸ ਅਤ੍ਥਵਸੇ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਪਨੇ ਗੁਣਵਿਸੇਸਦੀਪਨਤੋ, ਅਪਞ੍ਞਾਪਨੇ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਤੋ ਚ ਸਙ੍ਘਸੁਟ੍ਠੁਤਾ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਸਮ੍ਭਵਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਅਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਪਨੇ ਪਯੋਗਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਗੁਣੋ। ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਸ੍ਸ ਪਨ ਸੇਖਿਯਸ੍ਸ ਲੋਕਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਪਨੇ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਗੁਣੋ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਆਸਯਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਗੁਣੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾਦਿਗੁਣਾਵਹਨਤੋ, ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਸੁਭਰਤਾਯ ਸੁਪੋਸਤਾਯ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਂ ਭਾਸਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ। ਸਮਣਾਚਾਰਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਚਸ੍ਸ ਗੁਣੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਥ ਵਾ ਲੋਕਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਪਨੇ ਸਙ੍ਘਸੁਟ੍ਠੁਤਾ ਹੋਤਿ ਪਾਕਟਾਦੀਨਵਤੋ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਪਨੇ ਸਙ੍ਘਫਾਸੁਤਾ ਹੋਤਿ ਪਾਕਟਾਨਿਸਂਸਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਪਠਮੇਨ ਦੁਮ੍ਮਙ੍ਕੂਨਂ ਨਿਗ੍ਗਹੋ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਪੇਸਲਾਨਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ, ਪਠਮੇਨ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨਂ ਆਸਵਾਨਂ ਪਟਿਘਾਤੋ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ, ਤਥਾ ਪਠਮੇਨ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨਂ ਪਸਾਦੋ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਪਸਨ੍ਨਾਨਂ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵੋ, ਤਥਾ ਪਠਮੇਨ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਵਿਨਯਾਨੁਗ੍ਗਹੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਰਿਵਾਰ**ਨਯੇਨ ਵਾ ਪਠਮੇਨ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਕ੍ਖੁਪਚ੍ਛੇਦੋ, ਦੁਤਿਯੇਨ ਗਿਹੀਨਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾ ਹੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥਵਸੇ ਪਟਿਚ੍ਚ ਤਥਾਗਤੇਨ ਸਾਵਕਾਨਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਗਿਹੀਨਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾਨਂ ਪਕ੍ਖੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯਾ''ਤਿ (ਪਰਿ॰ ੪੯੮)। ਤਥਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨਂ ਵੇਰਾਨਂ ਵਜ੍ਜਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਵਸੇਨਪਿ ਯੋਜਨਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਦ੍ਵੇ ਅਤ੍ਥਵਸੇ...ਪੇ॰... ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਵੇਰਾਨਂ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨਂ ਵੇਰਾਨਂ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ''ਤਿਆਦਿ (ਪਰਿ॰ ੪੯੮)। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਕਤਵਿਞ੍ਞਤ੍ਤਿਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ, ਗਿਹੀਨਂ ਪੀਲ਼ਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ, ਤੇਸਂ ਪਸਾਦਭੋਗਕ੍ਖਯਰਕ੍ਖਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਗਿਹੀਨਂ **ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ, ਕੁਲਦੂਸਕਗਣਭੋਜਨਾਨਿ ਪਾਪਿਚ੍ਛਾਨਂ ਪਕ੍ਖੁਪਚ੍ਛੇਦਾਯ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ। ਸਬ੍ਬਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਵੇਰਾਦਿਪਟਿਘਾਤਾਯ , ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਂਵਿਧਾਨਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਵੇਰਾਦਿਸਂਵਰਾਯ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਸਅਤ੍ਥਵਸਪਕਰਣਮੇਵ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

> ਵਤ੍ਥੁਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇਨ ਯਂ, ਏਕਨ੍ਤਾਕੁਸਲਂ ਭਵੇ।
> ਤਂ ਸਙ੍ਘਸੁਟ੍ਠੁਭਾਵਾਯ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਲੋਕਵਜ੍ਜਤੋ॥

ਪਾਰਾਜਿਕਾਦਿਂ,

> ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਜਾਨਨੇਨੇਵ, ਯਤ੍ਥਾਪਤ੍ਤਿ ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ।
> ਤਂ ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਵਾਪਿ, ਪਸਾਦੁਪ੍ਪਾਦਬੁਦ੍ਧਿਯਾ॥

ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਇਤਰਞ੍ਚ ਸੇਖਿਯਂ, ਇਦਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਸਮ੍ਭਵਂ **ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ** ਨਾਮ। ਵਤ੍ਥੁਨੋ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਚੇਤਨਾਯਾਭਾਵੇਪਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਰਣੇ, ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਅਕਰਣੇ ਵਾ ਸਤਿ ਯਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤਿ ਪਹੋਤਿ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੁਰਾਪਾਨਂ **ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ ਉਕ੍ਕੋਟਨਕੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ, ''ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਧਮ੍ਮਿਕਾਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਛਨ੍ਦਂ ਦਤ੍ਵਾ

ਪਚ੍ਛਾ ਖੀਯਨਧਮ੍ਮੰ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ (ਪਾਚਿ॰ ੪੭੫), ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾਯ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਯ ਛਨ੍ਦੰ ਅਦਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਾਯਾਸਨਾ ਪਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ (ਪਾਚਿ॰ ੪੮੦), ਯੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਚੀਵਰੰ ਦਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਖੀਯਨਧਮ੍ਮੰ ਆਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ...ਪੇ॰... ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੮੫) ਏਵਮਾਦਿ ਸਙ੍ਘਫਾਸੁਤਾਯ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੰ। ''ਅਞ੍ਞਵਾਦਕੇ ਵਿਹੇਸਕੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੧), ਪਾਰਾਜਿਕਾਦੀਹਿ ਅਨੁਦ੍ਧੰਸਨੇ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾਦਿ ਚ ਦੁਮ੍ਮਙ੍ਕੂਨੰ ਨਿਗ੍ਗਹਾਯ, ਅਨੁਪਖਜ੍ਜਨਿਕ੍ਕਡ੍ਢਨਉਪਸ੍ਸੁਤਿਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਦਿ ਪੇਸਲਾਨੰ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯ, ਸਬ੍ਬੰ ਲੋਕਵਜ੍ਜੰ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾਨੰ ਆਸਵਾਨੰ ਪਟਿਘਾਤਾਯ, ਸਬ੍ਬੰ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜੰ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾਨਮੇਵ ਸੰਵਰਾਯ। ਸਬ੍ਬੰ ਗਿਹਿਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨੰ ਵਾ ਪਸਾਦਾਯ ਪਸਨ੍ਨਾਨੰ ਵਾ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਚ। ਵਿਸੇਸੇਨ ਅਰਿਟ੍ਠਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ, ਸਾਮਞ੍ਞੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਮਰਿਯਾਦਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਯਾ, ''ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਸ੍ਸਾਯੰ ਧਮ੍ਮੋ, ਨਾਯੰ ਧਮ੍ਮੋ ਮਹਿਚ੍ਛਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੫੮; ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੩੦) ਆਦਿਸੁਤ੍ਤਮੇਤ੍ਥ ਸਾਧਕੰ। ''ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਵਣ੍ਣਕੇ (ਪਾਚਿ॰ ੪੩੯) ਮੋਹਨਕੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ (ਪਾਚਿ॰ ੪੪੪) ਵਿਨਯਾਨੁਗ੍ਗਹਾਯ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ''ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੦) ਇਦੰ ਕਿਮਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਚੇ? ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾਨੰ ਪਸਾਦਾਯ, ਪਸਨ੍ਨਾਨੰ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਚ। ਕਥੰ?

''ਭੂਤਗਾਮੋ ਸਜੀਵੋਤਿ, ਅਵਿਪਲ੍ਲਤ੍ਥਦਿਟ੍ਠਿਨੋ।
ਤਸ੍ਸ ਕੋਪਨਸਞ੍ਞਾਯ, ਪਸਾਦੋ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੇ॥

''ਨਿਜ੍ਜੀਵਸਞ੍ਞਿਤੰਪੇਤੰ, ਅਕੋਪੇਨ੍ਤੋ ਕਥੰ ਮੁਨਿ।
ਜੀਵੰ ਕੋਪੇਯ੍ਯ ਨਿਦ੍ਦੋਸੋ, ਮਚ੍ਛਮੰਸਾਨੁਜਾਨਨੇ॥

ਏਵਮ੍ਪਿ –

''ਤਸ੍ਸ ਕੋਪਨਸਞ੍ਞਾਯ, ਪਸਾਦੋ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕੇ।
ਯਤੋ ਤਿਤ੍ਥਕਰਾਵਿਮੇ, ਵਿਰਤਾ ਭੂਤਗਾਮਤੋ।
ਲੋਕਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੁਰਕ੍ਖਤ੍ਥੰ, ਤਤੋਪਿ ਵਿਰਤੋ ਮੁਨੀ''ਤਿ॥ –

ਪਸਨ੍ਨਾਨੰ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵੋ ਹੋਤਿ।

ਵਿਵਿਤ੍ਤਸੇਨਾਸਨਭੋਗਤਞ੍ਚਾਵਸੇਨਨਿਜ੍ਜੀਵਮਿਤਾਰਕ੍ਖੰ।
ਬੁਦ੍ਧੋਭਿਨਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ਵਿਵਜ੍ਜਯਨ੍ਤੋ।
ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਤਤ੍ਥ ਚ ਪਞ੍ਞਪੇਸਿ॥

ਨਿਜ੍ਜੀਵਸ੍ਸਾਪਿ ਮੰਸਸ੍ਸ, ਖਾਦਨਕੰ ਯਤਿੰ ਪਤਿ।
ਨਿਨ੍ਦਮਾਨੰ ਜਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ, ਭੂਤਗਾਮੰ ਪਰਿਚ੍ਚਜਿ॥

ਤਿਕੋਟਿਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤ੍ਤਾ, ਮਚ੍ਛਮੰਸਾਨੁਜਾਨਨੇ।
ਪਟਿਚ੍ਚ ਮੰਸਾਨੁਜਾਨਨੰ, ਕਮ੍ਮੇ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਸਙ੍ਗਭਯਾ॥

ਅਪਰਿਕ੍ਖਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ, ਪਰਾਨੁਦ੍ਦਯਤਾਯ ਚ।
ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯ, ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਪ੍ਪਸਙ੍ਗਭਯਾ॥

ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਯਾਯਵਚਨਂ ਅਨੁਜਾਨਿ ਭਗਵਾ, ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਕਤਂ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਿ ਪਰਸ੍ਸ ਵਾ ਪਾਪਪ੍ਪਸਙ੍ਗਭਯੇਨ। ਇਧ ਪਨ ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾਯ ਪਾਪਾਭਾਵਞ੍ਞਾਪਨਤ੍ਥਂ ਅਤ੍ਤੁਦ੍ਦੇਸਿਕਂ ਵਿਹਾਰਂ, ਕੁਟਿਞ੍ਚ ਅਨੁਜਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਪਕਿਰਿਯਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤੇ ਤੇ ਪਯੋਜਨਵਿਸੇਸਸਙ੍ਖਾਤਾ ਅਤ੍ਥਵਸਾਤਿ **ਅਤ੍ਥਵਸਪਕਰਣ**ਨ੍ਤਿ।

ਮਹਾਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਠਮਗਾਥਾਸਙ੍ਗਣਿਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਸਤ੍ਤਨਗਰੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੫. ਵਚਨਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨਤ੍ਥੇ ਵਾ ਨਿਪਾਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਡ੍ਢੁਡ੍ਢਸਤਾਨੀ**ਤਿ ਤੀਣਿ ਸਤਾਨਿ, ਪਞ੍ਞਾਸਾਨਿ ਚ। **ਵਿਗ੍ਗਹ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਵਿਗ੍ਗਹਂ। **ਅਤਿਰੇਕਂ** ਵਾਤਿ ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ। **ਕਾਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ''ਸੁਦ੍ਧਕਾਲ਼ਕਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੫੫੨-੫੫੪) ਵੁਤ੍ਤਕਾਲ਼ਕਂ। **ਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਤਾਰੋਚਨਂ। **ਪਰਮ੍ਪਰਭਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਮ੍ਪਰਭੋਜਨਂ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਸੁ ਚ ਅਕ੍ਕੋਸੋ**ਤਿ ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਕ੍ਕੋਸੇਯ੍ਯ ਵਾ ਪਰਿਭਾਸੇਯ੍ਯ ਵਾ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੨੯)। **ਅਨੁਰਵਾਸਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਿਕਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਚੀਵਰਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ। **ਰੂਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਿਯਸਬ੍ਬੋਹਾਰਂ। **ਸੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਨ੍ਤਵਾਯੇਹਿ। **ਉਜ੍ਝਾਪਨਕੇ**ਤਿ ਉਜ੍ਝਾਪਨਕੇ ਖੀਯਨਕੇ। **ਪਾਚਿਤਪਿਣ੍ਡ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਪਅਪਾਚਿਤਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ। **ਚਾਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤੋ ਸਭਤ੍ਤੋ ਸਮਾਨੋ ਸਨ੍ਤਂ। **ਚੀਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਸਮਗ੍ਗੇਨ ਸਙ੍ਘੇਨ ਚੀਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ। **ਵੋਸਾਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਨੇਵ ਕੁਲੇਸੁ ਨਿਮਨ੍ਤਿਤਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੫੮), ਤਤ੍ਥ ਚੇਸਾ। **ਗਿਰਗ੍ਗਚਰਿਯਾ**ਤਿ ''ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਨਚ੍ਚਂ ਵਾ ਗੀਤਂ ਵਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੮੩੪) ਚ, ''ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸਂ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੯੭੦) ਚ ਵੁਤ੍ਤਦ੍ਵਯਂ। **ਛਨ੍ਦਦਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਪਾਰਿਵਾਸਿਕਛਨ੍ਦਦਾਨੇਨ ਸਿਕ੍ਖਮਾਨਂ ਵੁਟ੍ਠਾਪੇਯ੍ਯ (ਪਾਚਿ॰ ੧੧੬੭)। ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਸਞ੍ਞਾਚਿਕਕੁਟਿਞ੍ਚ ਕੋਸਿਯਮਿਸ੍ਸਸਨ੍ਥਤਞ੍ਚ ਸੇਯ੍ਯਾ ਚ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਹ ਪਥਵੀਖਣਨਂ। **ਗਚ੍ਛ ਦੇਵਤੇ**ਤਿ ਭੂਤਗਾਮਪਾਤਬ੍ਯਤਾ ਸਪ੍ਪਾਣਕਉਦਕਸਿਞ੍ਚਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਹਾਵਿਹਾਰੋ**ਤਿ ਮਹਲ੍ਲਕਵਿਹਾਰੋ। **ਅਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਵਾਦਕਂ। **ਦ੍ਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਵਦ੍ਵਾਰਕੋਸਾ। ''ਅਨਾਦਰਿਯਪਾਚਿਤ੍ਤੀਤਿ ਚ ਸਹਧਮ੍ਮਿਕਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ''ਤਿ ਪਾਠੋ। **ਪਯੋਪਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਰੁਸੁਰੁਕਾਰਕਂ। **ਏਲ਼ਕਲੋਮਾਨਿ ਪਤ੍ਤੋ ਚਾ**ਤਿ ਏਲ਼ਕਲੋਮਧੋਵਾਪਨਞ੍ਚ ਊਨਪਞ੍ਚਬਨ੍ਧਨਪਤ੍ਤੋ ਚ। **ਓਵਾਦੋ ਚੇਵ ਭੇਸਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੁਪਸ੍ਸਯਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਓਵਾਦੋ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿਭੇਸਜ੍ਜਵਿਞ੍ਞਾਪਨਞ੍ਚ। **ਸੂਚਿ ਅਰਞ੍ਞਕੋ**ਤਿ ''ਅਟ੍ਠਿਮਯਂ ਵਾ ਦਨ੍ਤਮਯਂ ਵਾ ਵਿਸਾਣਮਯਂ ਵਾ ਸੂਚਿਘਰ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੧੭) ਚ ''ਯਾਨਿ ਖੋ ਪਨ ਤਾਨਿ ਆਰਞ੍ਞਕਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਸਾਸਙ੍ਕ...ਪੇ॰... ਪਟਿਦੇਸੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਚਿ॰ ੫੭੦) ਚ। **ਓਵਾਦੋ**ਤਿ ਯਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਓਵਾਦਾਯ ਵਾ ਸਂਵਾਸਾਯ ਵਾ ਨ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ (ਪਾਚਿ॰ ੧੦੫੫)। **ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰੀ**ਤਿਆਦਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਨਗਰੇਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡਨਂ।

ਚਤੁਵਿਪਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੬. **ਏਕਤਿਂਸਾ ਯੇ ਗਰੁਕਾ**ਤਿ ਉਭਤੋ ਅਟ੍ਠ ਪਾਰਾਜਿਕਾ, ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤੇਰਸ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਦਸ ਚ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ। ਸਾਧਾਰਣਾਸਾਧਾਰਣਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠ ਅਨਵਸੇਸਾ ਨਾਮ ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ। **ਤਦੇਵਾ**ਤਿ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਂਯੇਵ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਪਾਰਾਜਿਕ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤਮੇਵ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਂ। ''ਤਤ੍ਥ ਯੇ ਚਾਯਂ, ਅਕ੍ਕੋਸਤਿ ਹਸਾਧਿਪ੍ਪਾਯੋ''ਤਿ ਪਾਠੋ। ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਵਿਭਾਵਨਵਸੇਨਾਗਤਵਿਪਤ੍ਤਿਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਾਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਯਾਵਤਤਿਯਕਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤੁਮਾਰਭਿ। **ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾਨੁਵਤ੍ਤਿਕਾ** ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਅਟ੍ਠ ਯਾਵਤਤਿਯਕਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸਾ ਇਧ ਪੁਚ੍ਛਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਨਨ੍ਤਰਪਞ੍ਹਾ** ਨਾਮ ਜਾਤਾ।

ਛੇਦਨਕਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੭. ਪਮਾਣਾਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਞ੍ਚਨਿਸੀਦਨਕਣ੍ਡੁਪਟਿਚ੍ਛਾਦਿਵਸ੍ਸਿਕਸਾਟਿਕਾਸੁਗਤਚੀਵਰਪ੍ਪਮਾਣਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀਨਂ ਉਦਕਸਾਟਿਕਾਤਿ **ਛ ਛੇਦਨਕਾਨਿ**। ਚੀਵਰਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸਮ੍ਮੁਤਿਆਦਯੋ **ਚਤਸ੍ਸੋ ਸਮ੍ਮੁਤਿਯੋ**। ''ਅਯਂ ਤਤ੍ਥ ਸਾਮੀਚੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਗਤਾ **ਸਤ੍ਤ ਸਾਮੀਚਿਯੋ**।

ਅਸਾਧਾਰਣਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੮. ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਚੁਦ੍ਦਸਪਰਮਾਨੇਵ ਅਨੁਰਪਞ੍ਚੇ ਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ **ਪੁਰਿਮਪਞ੍ਚਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਨ੍ਤੋ**। **ਧੋਵਨਞ੍ਚ ਪਟਿਗ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਗਾਥਾ ਅਟ੍ਠਕਥਾਚਰਿਯਾਨਂ। **ਦ੍ਵੇ ਲੋਮਾਨਿ** ਏਲ਼ਕਲੋਮਤਿਯੋਜਨਪਰਮਾਨਿ।

ਦ੍ਵੇਵੀਸਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਾਤਿ –

''ਸਕਲੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਵਗ੍ਗੋ, ਪਰਮ੍ਪਰਞ੍ਚ ਭੋਜਨਂ।
ਅਨਤਿਰਿਤ੍ਤਂ ਅਭਿਹਟਂ, ਪਣੀਤਞ੍ਚ ਅਚੇਲਕਂ।
ਜਾਨਂ ਦੁਟ੍ਠੁਲ੍ਲਛਾਦਨਂ॥

''ਊਨਂ ਮਾਤੁਗਾਮੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ, ਯਾ ਚ ਅਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਰਾਜਕੇ।
ਸਨ੍ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਨਾਪੁਚ੍ਛਾ, ਵਿਕਾਲੇ ਗਾਮਪ੍ਪਵੇਸਨਂ॥

''ਨਿਸੀਦਨੇ ਚ ਯਾ ਸਿਕ੍ਖਾ, ਵਸ੍ਸਿਕਾਯ ਚ ਸਾਟਿਕਾ।
ਦ੍ਵਾਵੀਸਤਿ ਇਮਾ ਸਿਕ੍ਖਾ, ਖੁਦ੍ਦਕੇਸੁ ਪਕਾਸਿਤਾ''ਤਿ॥ –

ਪਾਠੋ । ''ਕੁਲੇਸੁ ਚਾਰਿਤ੍ਤਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਪਾਠੋ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ ਸਾਧਾਰਣਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ। **ਛਚਤ੍ਤਾਰੀਸਾ ਚਿਮੇ**ਤਿ ਛਚਤ੍ਤਾਰੀਸ ਇਮੇ। ''ਪਾਰਾਜਿਕਾਨਿ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦੇ ਏਵ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ** ਨਾਮ। **ਸਾਧਾਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਾਧਾਰਣਂ। ਪਾਰਾਜਿਕਭੂਤਾ ਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ **ਪਾਰਾਜਿਕਵਿਭਤ੍ਤਿਯੋ**। ਸਾਧਾਰਣੇ ਸਤ੍ਤਵਜ੍ਜੋ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੋ। ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਿਂ **ਗਣ੍ਠਿਪਦੇ** ''ਅਥ ਵਾ 'ਦ੍ਵੇ ਉਪੋਸਥਾ ਦ੍ਵੇ ਪਵਾਰਣਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚੇਵ ਉਦ੍ਦੇਸਾ ਚਤੁਰੋ ਭਵਨ੍ਤਿ, ਨਞ੍ਞਥਾ'ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਂ ਉਦ੍ਧਰਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ 'ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨੀ'ਤਿ ਵਿਸੇਸਾਭਾਵਾ ਉਦ੍ਧਰਿਤਪੋਤ੍ਥਕਮੇਵ ਸੁਨ੍ਦਰਂ, ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਵਿਭਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨੇਵ ਚੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। 'ਨ ਸਮਥੇਹਿ ਵੂਪਸਮਨਵਸੇਨਾ'ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਵਿਭਜਨੇ 'ਸਮਥੇਹਿ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤੀ'ਤਿ ਨ ਵਿਸੇਸਿਤਂ ਉਪੋਸਥਪ੍ਪਵਾਰਣਾਨਂਯੇਵ ਵਿਭਾਗਤ੍ਤਾ। ਕਸ੍ਮਾ? ਏਤ੍ਥਾਪਿ 'ਉਪੋਸਥਪ੍ਪਵਾਰਣਾਨਂਯੇਵ ਵਿਸੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨਯਂ ਦੇਥਾ'ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ, ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗਾਦਿਕਮ੍ਮੇਨ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਵੂਪਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀਤਿ ਆਪਜ੍ਜਨਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਵਿਚਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। **ਦ੍ਵੀਹਿ ਚਤੂਹਿ ਤੀਹਿ ਕਿਚ੍ਚਂ ਏਕੇਨਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ, ਚਤੂਹਿ ਅਨੁਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ, ਤੀਹਿ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ, ਏਕੇਨ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਂ ਸਮ੍ਮਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਾਰਾਜਿਕਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੯. **ਨਿਬ੍ਬਚਨਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਵਚਨਮਤ੍ਤਂ। **ਸੇਸੇ**ਤਿ ਆਦਿਤੋ ਸੇਸਾ ਮਜ੍ਝਨ੍ਤਾ। **ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ। **ਸਦ੍ਧਾਚਿਤ੍ਤਂ** ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ, ''ਸਨ੍ਤਾਚਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਅਨਾਲ਼ਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਦਲਿਦ੍ਦਂ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਦਂ ਨਿਬ੍ਬਚਨਂ ''ਗਰੁਕਂ ਲਹੁਕਞ੍ਚਾ''ਤਿਆਦਿਪਞ੍ਹੇ ਨਤ੍ਥਿ, ''ਹਨ੍ਦ ਵਾਕਜਂ ਸੁਣੋਮ ਤੇ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਵਚਨੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸਤ੍ਥਸ੍ਸ ਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ''ਆਕਾਸੋ ਪਕ੍ਖਿਨਂ ਗਤੀ''ਤਿ ਚ ਪਾਠੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਜਾਤਿਵਸੇਨ ਯੁਜ੍ਜਤਿ। **ਪਕ੍ਖੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਜੁਕਮੇਵ।

ਪਠਮਗਾਥਾਸਙ੍ਗਣਿਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਧਿਕਰਣਭੇਦਵਣ੍ਣਨਾ

ਉਕ੍ਕੋਟਨਭੇਦਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੦. **ਅਧਿਕਰਣਉਕ੍ਕੋਟੇਨ ਸਮਥਾਨੰ ਉਕ੍ਕੋਟੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਅਧਿਕਰਣਾਨਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਤਾਨਿ ਉਕ੍ਕੋਟੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਤ ਸਮਥੇ ਉਕ੍ਕੋਟੇਤਿ ਨਾਮਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਪਸਵਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਭਵਤਿ। "**ਅਨੁਵਾਦਾਧਿਕਰਣੇ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀ**'ਤਿਆਦੀਨਿ 'ਧਮ੍ਮੋ ਅਧਮ੍ਮੋ'ਤਿਆਦੀਨੰ ਸਮਾਨਤ੍ਤਾ ਤੇਸੁ ਵਿਸੇਸਤੋ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਨਿਹਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਾਦਿਨਾ। **ਅਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਆਪਤ੍ਤਿਅਨਾਪਤ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ। ''ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਕੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਉਕ੍ਕੋਟੇਤਿ...ਪੇ॰... ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੰ ਉਕ੍ਕੋਟੇਤੀ''ਤਿ ਦਸੇਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। ''ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ ਅਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਉਕ੍ਕੋਟੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਪਿ ਤੇਸੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੇ ਉਕ੍ਕੋਟੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਲਿਖਿਤੰ। **ਪਾਲ਼ਿਮੁਤ੍ਤਕਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਵਿਨਯਲਕ੍ਖਣੰ ਵਿਨਾ ਕੇਵਲੰ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਵਸੇਨੇਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਖਨ੍ਧਕਤੋ ਵਾ ਪਰਿਵਾਰਤੋ ਵਾ ਆਨੀਤਸੁਤ੍ਤੇਨ। **ਨਿਜ੍ਝਾਪੇਨ੍ਤਿ** ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇਨ ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਉਪਜ੍ਝਾਯਾਦੀਨੰ ਅਤ੍ਥਾਯ ''ਅਧਮ੍ਮੰ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਸਮਾਨਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਨਿਸ੍ਸਿਤਤ੍ਤਾ **ਵਿਸਮਨਿਸ੍ਸਿਤੋ**। ਏਵੰ ਸੇਸੇਸੁ।

ਅਧਿਕਰਣਨਿਦਾਨਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੨-੩. **ਕਿੰਸਮ੍ਭਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਿੰਪਰਿਕ੍ਖਾਰੰ, ਏਤ੍ਥ **ਕਿ**ਨ੍ਤਿ ਲਿਙ੍ਗਸਾਮਞ੍ਞਮਬ੍ਯਯੰ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵਿਵਾਦੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਵਿਵਾਦੋ **ਵਿਵਾਦਨਿਦਾਨੰ** ਨਾਮ। **ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਪਚ੍ਚਯਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਜਾਨੰ ਪਾਰਾਜਿਕੰ ਧਮ੍ਮੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕੰ, ਵੇਮਤਿਕਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ ਥੁਲ੍ਲਚ੍ਚਯੰ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯੰ, ਆਚਾਰਵਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟੰ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਉਕ੍ਖੇਪਨਿਯਾਦਿਕਿਚ੍ਚੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਕਿਚ੍ਚਾਨੰ। ਕੀਦਿਸਾਨੰ? ਸਮਨੁਭਾਸਨਾਦੀਨੰ ਵਸੇਨ। **ਤੰ ਹੀ**ਤਿ ਅਧਿਕਰਣੰ।

੩੪੪. ਅਧਿਕਰਣੇਸੁ **ਯੇਨ ਅਧਿਕਰਣੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਯਦਾ ਅਧਿਕਰਣੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞੇਹੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਨ ਏਕਨ੍ਤਤੋ ਅਧਿਕਰਣੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ।

੩੪੮. **ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੇ ਸਙ੍ਘੋ ਵਿਵਦਤੀ**ਤਿ ਆਪਤ੍ਤਾਨਾਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਵੰ।

੩੫੩. ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਭਾਵਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਿਰਿਯਾਕਰਣਮਿਚ੍ਚਾਦਿਨਾ ਅਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾਵ ਸਤਿਵਿਨਯਾਦੀਨੰ ਛਨ੍ਨੰਯੇਵ ਛ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾਨਿ ਵਿਭਤ੍ਤਾਨਿ। ਤੰ ਕਸ੍ਮਾ? ਕਮ੍ਮਸਙ੍ਗਹਾਭਾਵੇਨ, ਸਤਿਵਿਨਯਾਦੀਨੰ ਵਿਯ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾਦੀਨੰ ਕਿਚ੍ਚਯਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਅਧਿਕਰਣਭੇਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਸਙ੍ਗਣਿਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਚੋਦਨਾਦਿਪੁਚ੍ਛਾਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੯. ਵਿਗ੍ਗਾਹਿਕਕਥਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨਿਸਾਮਯਾ**ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਹਿ। ‘‘ਕਾਰਯ’’ ਇਤਿ ਪਾਠੋ। ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਕੋਵਿਦੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਕੇ। ਅਯਂ ਪਨ ਦੁਵਿਧੇਪਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕੇਨਚਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ।

ਚੋਦਨਾਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕਕਿਚ੍ਚਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੦. ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕਪੁਚ੍ਛਨੇ ਆਜੀਵਵਿਪਤ੍ਤਿ ਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ। ਪਞ੍ਚਾਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਵਸੇਨ ਆਚਾਰਵਿਪਤ੍ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਾ। ‘‘ਆਜੀਵਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਤਥੇਵ, ਸਙ੍ਗਹਗਮਨਤੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ‘‘ਅਜ੍ਝਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ’’ਤਿ ਪਾਠੋ।

੩੬੩. ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਚ ਆਮਿਸਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯਾਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧਿਤਬ੍ਬਂ।

ਚੂਲ਼ਸਙ੍ਗਾਮਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਨੁਵਿਜ੍ਜਕਸ੍ਸਪਟਿਪਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੫. ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਵਤ੍ਥਾਦਿਨਿਸ੍ਸਿਤਾਤਿ ‘‘ਏਵਂ ਠਾਤਬ੍ਬਂ ਏਵਂ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿਕਾ। **ਸਞ੍ਞਾਜਨਨਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਞ੍ਞਾਜਾਨਨਤ੍ਥਂ। **ਅਨੁਵਿਧਿਯਨ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਠਪੇਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਲਜ੍ਜਾ ਸਾ ਨੁ ਖੋ**ਤਿ ਕਿਂ ਸਾ ਲਜ੍ਜਾ ਅਯਂ ਪਰਿਸਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਅਨੁਯੋਗਵਤ੍ਤਂ ਕਥਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ‘‘ਕਿਮਨੁਯੋਗਵਤ੍ਤਂ ਜਾਨਾਸੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤੇਨੇਵ ਕਥਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਅਜਾਨਨਪ੍ਪਸਙ੍ਗਾ** ਨਾਮ ਅਞ੍ਞਾਣਂ।

੩੬੭. ‘‘ਭਯੇਨ ਭਯਾ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਭਯੇਨ ਭਯਹੇਤੁ ਭਯਾ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਹੇਤੁਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ‘‘ਰਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਨ ਦੁਟ੍ਠਤ੍ਤਾ ਚ ਛਨ੍ਦਾ ਦੋਸਾ ਚ ਗਚ੍ਛਤੀ’’ਤਿ ਹਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਏਵਂ।

ਮਹਾਸਙ੍ਗਾਮਵਣ੍ਣਨਾ

ਵੋਹਰਨ੍ਤੇਨਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੩੭੫. ਵਣ੍ਣਾਵਣ੍ਣੋਤਿ ਨੀਲਾਦਿਵਣ੍ਣਵਸੇਨ ਚ ਆਰੋਗਜਤ੍ਥਾਦਿਅਵਣ੍ਣਵਸੇਨ ਚ ਵੁਤ੍ਤਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿ।

੪੦੨. ਭੂਮਿਪੁਚ੍ਛਾਤਿ ਭੂਮਿ ਪੁਥਵੀ ਜਗਤੀ ਚਾਤਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਪਥਵਿਵੇਵਚਨਾਨਿ।

ਕਥਿਨਭੇਦਵਣ੍ਣਨਾ

ਕਥਿਨਅਤ੍ਥਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੪੦੩-੪. ਕਿਨ੍ਤਿ ਕਥਂ। ਅਨਾਦਿਯਦਾਨਂ ਤਾਵਕਾਲਿਕਵਤ੍ਥੁ। **‘‘ਅਨਾਗਤਵਸੇਨ ਅਨਨ੍ਤਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ’’**ਤਿ ਉਦਕਾਹਰਣਾਦਿਪਯੋਗਸ੍ਸ ਧੋਵਨਾਦਿਪੁਬ੍ਬਕਰਣਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ, ਧੋਵਨਾਦਿਕਿਰਿਯਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪਯੋਗਕਰਣਤੋ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਰੇਜਾਤਪਚ੍ਚਯੇ ਪਨੇਸ ਪਯੋਗੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਨ ਲਭਤਿ** ਅਤ੍ਤਨੋ ਪੁਰੇਜਾਤਸ੍ਸ ਨਤ੍ਥਿਤਾਯ।

ਕਥਿਨਾਦਿਜਾਨਿਤਬ੍ਬਵਿਭਾਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧੨. ਰੂਪਾਦਿਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ ਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧਾਦਿਅਟ੍ਠਕੇਸੁ। ‘‘ਵਸ੍ਸਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮੋ ਮਾਸੋ’’ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੨੧੮) ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਮਾਸੇ ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਦਿਵਸੇ ਅਤ੍ਥਰਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ ਸਿਦ੍ਧਂ।

੪੧੫. ‘‘ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਥੇਰਵਚਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਪਲਿਬੋਧਪਞ੍ਹਾਬ੍ਯਾਕਰਣਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧੫-੬. ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕੋ ਕਥਂ ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਉਦ੍ਧਰੀਯਤਿ? ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਕਤਚੀਵਰਂ ਸਮਾਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮਤਿ ‘‘ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਬਹਿਸੀਮਾਗਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ ‘‘ਨੇਵਿਮਂ ਚੀਵਰਂ ਕਾਰੇਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿ, ਏਵਮੇਤਸ੍ਸ ਬਹਿਸੀਮਾਗਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਰੀਯਤਿ। ਕਥਂ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ? ਅਕਤਚੀਵਰਂ ਸਮਾਦਾਯ ਪਕ੍ਕਮਤਿ ‘‘ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਤਤ੍ਥ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਂ ਅਲਭਨ੍ਤੋ ਤਮੇਵ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚੀਵਰਪਲਿਬੋਧੋਯੇਵ ਠਿਤੋ, ਸੋ ਚ ‘‘ਨੇਵਿਮਂ ਚੀਵਰਂ ਕਾਰੇਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਛਿਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **‘‘ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ਉਦ੍ਧਰੀਯਤੀ’’**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕਂ ਦੁਵਿਧਂ ‘‘ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿ ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪੁਨਪਿ ਤਮੇਵ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ‘‘ਨੇਵਿਮਂ ਚੀਵਰਂ ਕਾਰੇਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਰੋਤਿ, ਬਹਿਸੀਮਾਯ ਠਤ੍ਵਾ ‘‘ਨੇਵਿਮਂ ਚੀਵਰਂ ਕਾਰੇਸ੍ਸਂ ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ’’ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿਕਂ ਹੋਤਿ। ਗਾਥਾਯਮ੍ਪਿ **‘‘ਦ੍ਵੇ ਪਲਿਬੋਧਾ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮ’’**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਇਮਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ। ‘‘ਆਸਾਵਚ੍ਛੇਦਿਕੋ ਕਥਂ ਅਨ੍ਤੋਸੀਮਾਯ ? ਆਸੀਸਿਤੇਨ ‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਵਿਹਾਰਮੇਵ ਪਤ੍ਥੇਥ, ਅਹਂ ਪਹਿਣਿਸ੍ਸਾਮੀ’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ‘ਨ ਪਚ੍ਚੇਸ੍ਸ’ਨ੍ਤਿ ਆਵਾਸਪਲਿਬੋਧਂ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਤੋ ਪੁਨ ਤਂ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ‘ਨਾਹਂ ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਦਾਤੁ’ਨ੍ਤਿ ਪਹਿਤੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ। **‘‘ਅਤ੍ਥਾਰੇ ਹਿ ਸਤਿ ਉਦ੍ਧਾਰੋ ਨਾਮਾ’’**ਤਿ ਅਤ੍ਥਾਰਂ ਵਿਨਾ ਉਦ੍ਧਾਰਂ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਪੁਰਿਮਾ ਦ੍ਵੇ**ਤਿ ‘‘ਦ੍ਵੇ ਕਥਿਨੁਦ੍ਧਾਰਾ ਏਕੁਪ੍ਪਾਦਾ ਏਕਨਿਰੋਧਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਧਿਕਾਰੇ ਪਠਮਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਨ੍ਤਰੁਬ੍ਭਾਰਸਹੁਬ੍ਭਾਰਾ। ਨ ਪਕ੍ਕਮਨਨ੍ਤਿਕਾਦਯੋ ਦ੍ਵੇ। **ਏਕਤੋ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਉਦ੍ਧਾਰਭਾਵਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕਥਿਨਭੇਦਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਉਪਾਲਿਪਞ੍ਚਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਨਿਸ੍ਸਿਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੧੯. ਕਾਯਿਕਉਪਘਾਤਿਕਾ ਨਾਮ ਕਾਯੇਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ।

ਨਪ੍ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਮ੍ਭਨਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੦. ਓਮਦ੍ਦਕਾਰਕੋਤਿ ਓਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਭਵਿਤ੍ਵਾ ਕਾਰਕੋ।

ਵੋਹਾਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੪. ਭੇਦਕਰਵਤ੍ਥੂਨਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਏਵਂ ਯਥਾਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਕੋਧੋਪਨਾਹਾਦਿਦ੍ਵਾਦਸਮੂਲਪਯੋਗਂ ਵਿਵਾਦਾਧਿਕਰਣਂ, ਤਥਾ ਸੇਸੇਸੁ। ਓਸਾਰਣਾਦੀਸੁ ਨਵਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕਮ੍ਮਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਕਰਣਂ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਞਤ੍ਤਿਦੁਤਿਯਞ੍ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥਕਮ੍ਮੇਸੁ। ਯਸ੍ਮਾ **ਮਹਾਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਾ ਅਸਙ੍ਗਹਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ** ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋ।

ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੨੫. ਤਿਣ੍ਣਨ੍ਨਂ ਉਪਰਿ ਸਹ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦੇਸੇਤੁਂ ਨ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਕਮ੍ਮਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕਾਨਂ ਲਦ੍ਧਿਗ੍ਗਹਿਤਕੋਵ **ਲਦ੍ਧਿਨਾਨਾਸਂਵਾਸਕੋ**। **“ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਸੀਮਾਯ ਠਿਤਸ੍ਸਾ”**ਤਿ ਮਹਾਸੀਮਂ ਕਿਰ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੪੩੩. ‘‘ਉਮ੍ਮਾਦਾ ਚਿਤ੍ਤਕ੍ਖੇਪਾ’’ਤਿ ਪਾਠੋ।

ਮੁਸਾਵਾਦਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੪੪. **ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚਿ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਮੁਸਾਵਾਦੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੪੪੬. **ਅਨੁਯੋਗੋ ਨ ਦਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਤੁਣ੍ਹੀ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੋਵਾਦਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੪. **ਵੋਹਾਰਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਂ** ਸਦ੍ਦਨਿਰੁਤ੍ਤਿਯਂ। ਮਗ੍ਗਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਦਯੋ **ਏਕੂਨਵੀਸਤਿ**।

ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੫. **ਪਸਾਰੇਤਾ** ਮੋਹੇਤਾ।

ਅਧਿਕਰਣਵੂਪਸਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੫੮. **“ਯਥਾਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਪੇਕ੍ਖਤੀ’’ਤਿਪਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **“ਯਥਾਵੁਡ੍ਢ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਪੇਕ੍ਖਤੀ’’ਤਿ ਲਿਖਿਤਂ।

ਕਥਿਨਤ੍ਥਾਰਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੬੭. ‘‘ਏਕਾਵਟ੍ਟੋ’’ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਕੁਦ੍ਧੋ ਕੋਧਾਭਿਭੂਤੋਤਿ ਕਿਰਤ੍ਥੋ। ਏਕਵਟ੍ਟੋਤਿਪਿ ਕੇਚਿ, ਉਤ੍ਤਰਾਸਙ੍ਗਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋਤਿ ਕਿਰਤ੍ਥੋ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ **ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ** ਉਦ੍ਧਟਪਾਲ਼ਿਯਾ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ। ਏਕਾਵਟ੍ਟੋਤਿ ਹਿ ਉਦ੍ਧਟਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। **ਅਨੁਰਾ ਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨਾ**ਤਿ ‘‘ਕਿਚ੍ਚਯਪਸੁਤਤ੍ਤਾ ਵਨ੍ਦਨਂ ਅਸਮਨ੍ਨਾਹਰਨ੍ਤੋ ਨਲਾਟਂ ਪਟਿਹਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿਆਦਿਵੁਤ੍ਤਕਾਰਣੇਨ।

ਉਪਾਲਿਪਞ੍ਚਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਆਪਤ੍ਤਿਸਮੁਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੦. **ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵਾ**ਤਿ ਸਹਸੇਯ੍ਯਾਦਿਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵਜ੍ਜਂ। **ਇਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਸਚਿਤ੍ਤਕਂ। **ਦੇਸੇਨ੍ਤੋ, ਦੋਮਨਸ੍ਸਿਕੋ** ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਭਿਂਸਾਪਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਸਙ੍ਗਣਿਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਕਾਯਿਕਾਦਿਆਪਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੪-੫. ਨਿਦਾਨੁਦ੍ਦੇਸਂ ਵਿਨਾ ਸੇਸੁਦ੍ਦੇਸਾਭਾਵਾ "**ਸਬ੍ਬਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੁਦ੍ਦੇਸਾਨਞ੍ਚ ਸਙ੍ਗਹੋ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਵਿਨਯੇ ਗਰੁਕਾ **ਵਿਨਯਗਰੁਕਾ**। ਇਦਂ ਪਨ ਦ੍ਵੀਸੁ ਗਾਥਾਸੁ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਆਗਤਂ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਪਨ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਭਾਵਾ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਪਚ੍ਚੇਤਬ੍ਬਂ। **ਨਵਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਕਮ੍ਮਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ। **ਵਾਚਾ**ਤਿ ਵਚੀਸਮ੍ਭਵਾ। **ਅਦ੍ਧਾਨਹੀਨੋ** ਊਨਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸੋ। "**ਅਪਿਚੇਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਵਾਦੋ"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਨਪ੍ਪਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੇ ਆਗਤਂ ਵਨਪ੍ਪਤਿਂ। **ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਛਡ੍ਡਨੇ**ਤਿ ਸੁਕ੍ਕਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਿਯਂ। **ਦੁਕ੍ਕਟਾ ਕਤਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਟਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਆਮਕਧਞ੍ਞਂ ਵਿਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿਯਾ** ਪੁਬ੍ਬਪਯੋਗੇ ਦੁਕ੍ਕਟਂ, ਅਜ੍ਝੋਹਾਰੇ ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਂ।

ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੬. ਮਹਾਸਙ੍ਘਿਕਾ ਸਾਮਣੇਰੇਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਂ ਦੇਸਾਪੇਨ੍ਤਿ ਕਿਰ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ "**ਨ ਦੇਸਾਪੇਤਬ੍ਬਾ**"ਤਿ, **ਦਣ੍ਡਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਤੇਸਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ** ਤਥਾਰੂਪੇ ਓਲ਼ਾਰਿਕਵੀਤਿਕ੍ਕਮੇ।

ਅਵਨ੍ਦਨੀਯਪੁਗ੍ਗਲਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੭. **ਦਸਸਤਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਸਹਸ੍ਸਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। **ਚਮ੍ਪਾਯਂ ਵਿਨਯਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਚਮ੍ਪੇਯ੍ਯਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ। **ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਵਗ੍ਗਾ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਕਮ੍ਮਾਨਿਯੇਵ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨ ਕੇਵਲਂ ਆਪਤ੍ਤਿਯੇਵ, **ਅਥ ਖੋ ਛ ਸਮਥਾ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ, ਸਮਾਯੋਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ** ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਸਮ੍ਪਯੋਗਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਵਿਨਾ ਸਮਥੇਹਿ **ਸਮ੍ਮਤਿ,** ਸਮਥਭਾਵਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਪਟਿਸੇਧਤ੍ਥੇ ਸਤਿ **ਵਿਨਾ ਸਮਥੇਹੀ**ਤਿ ਸਮਥੇਹਿ ਵਿਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੋਲ਼ਸਕਮ੍ਮਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੮. **ਅਸੁਤ੍ਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਵਿਰਹਿਤਂ, ਉਸੁਤ੍ਤਂ ਤਤ੍ਰ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਸਙ੍ਗਣਿਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸੇਦਮੋਚਨਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਪਞ੍ਹਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੭੯. **ਤਹਿ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ। **ਅਕਪ੍ਪਿਯਸਮ੍ਭੋਗੋ** ਨਾਮ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਾਦਿ। ''ਵਰਸੇਨਾਸਨਰਕ੍ਖਣਤ੍ਥਾਯ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ **ਗਰੁਭਣ੍ਡਵਿਨਿਚ੍ਛਯੇ** ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਕਾਦਸਾਵਨ੍ਤਿਯੇ ਪਣ੍ਡਕਾਦਯੋ **ਏਕਾਦਸ**। **ਉਪੇਤਿ** ਸਪਰਿਸਂ। **ਨ ਜੀਵਤਿ** ਨਿਮ੍ਮਿਤਰੂਪਤ੍ਤਾ। ''ਉਬ੍ਭਕ੍ਖਕੇਨ ਵਦਾਮੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਮੁਖੇ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਾਭਾਵਂ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਧੋਨਾਭਿਵਿਵਜ੍ਜਨੇਨ ਵਚ੍ਚਮਗ੍ਗਪ੍ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗੇਸੁ । **ਗਾਮਨ੍ਤਰਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਨਦਿਪਾਰਂ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਭਿਕ੍ਖੁਨਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯਾ ਗਾਮਾਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਪਰਤੀਰੇ ਨਦਿਸਮੀਪਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਪਰਤੀਰੇ ਗਾਮੂਪਚਾਰੋ ਏਕਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤੋ ਨਦਿਪਰਿਯਨ੍ਤੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਤੀਰੇ ਰਤਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਰਞ੍ਞਂ ਨ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਞ੍ਚ ਤਿਣਾਦੀਹਿ ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਦਸ੍ਸਨੂਪਚਾਰਵਿਰਹਿਤਂ ਕਰੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗਾਮੇ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਪਰਤੀਰੇ ਪਨ ਏਕਲੇਡ੍ਡੁਪਾਤਸਙ੍ਖਾਤੇ ਗਾਮੂਪਚਾਰੇਯੇਵ ਪਦਂ ਠਪੇਤਿ। ਅਨ੍ਤਰੇ ਅਭਿਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਅਰਞ੍ਞਭੂਤਂ ਸਕਗਾਮਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਗਣਮ੍ਹਾ ਓਹੀਯਨਾ ਚ ਹੋਤੀਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਂ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਪਿ ਸਨ੍ਤੋਸਮਕਤ੍ਵਾ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਪ੍ਪਮੁਖਾ। ਮਹਾਪਜਾਪਤਿਪਿ ਹਿ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ ਦਿਨ੍ਨਓਵਾਦਸ੍ਸ ਪਟਿਗ੍ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਨਾਮ।

ਪਾਰਾਜਿਕਾਦਿਪਞ੍ਹਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੮੦. "**ਦੁਸ੍ਸਕੁਟਿਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾ**"ਤਿ ਸਹ ਦੁਸ੍ਸੇਨ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਨਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਤਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਲਿਙ੍ਗਪਰਿਵਤ੍ਤੇ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਵਿਜਹਨਤੋ ਸਾਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਕਾਕਊਹਦਨਂ** ਵਾਤਿ ਕਾਕੇਨ ਊਹਦਨਂ ਵਾ। ''ਤਯੋ ਪੁਰਿਸੇਪਿ ਉਪਗਨ੍ਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਪਾਠਸੇਸੋ।

ਪਾਚਿਤ੍ਤਿਯਾਦਿਪਞ੍ਹਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੮੧. **ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਪਚ੍ਚਯਾ** ਨਾਮ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗੋ। ਤਂਹੇਤੁ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਭੂਤਂ ਕਾਯਸਂਸਗ੍ਗਂ ਵਾਯਾਮਨ੍ਤਿਯਾਤਿ ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਪੂਰਣਂ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਪਰਿਭੋਗਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਭੋਗਕਾਰਣਾ। **ਤਸ੍ਮਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਪਰਿਭੋਗਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਭੋਜਨਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੋਰਾਣਪੋਤ੍ਥਕੇਸੁ** ''ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਪਾਠੋ। ''ਕਾਰਣਵਚਨਂ ਸੁਨ੍ਦਰਂ ਭੋਜਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਦਸ੍ਸਨਤੋ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਸੇਦਮੋਚਨਗਾਥਾਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਵਗ੍ਗੋ

ਕਮ੍ਮਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੪੮੩. ''ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕਸਮ੍ਮੁਤਿਂ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੇ ਯਾਚਿਤ੍ਵਾ ਗਤੇ ਅਸਮ੍ਮੁਖਾਪਿ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਪਿ ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ ਨਿਯਮਾਭਾਵਾ। ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਤੇ ਦੋਸਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ "**ਅਸਮ੍ਮੁਖਾਕਤਂ ਸੁਕਤਂ ਹੋਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਦੂਤੇਨ ਉਪਸਮ੍ਪਦਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਨਾਨਤ੍ਤਸਭਾਵਾ ਪਤ੍ਤਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਨਾਦਯੋ ਹਤ੍ਥਪਾਸਤੋ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ, ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਸਮ੍ਮੁਖਾ ਕਤਂ ਸੁਕਤਂ ਹੋਤੀ''ਤਿ। ''ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਅਚੋਦੇਤ੍ਵਾ ਅਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਅਯਂ ਵਚਨਤ੍ਥੋ। **ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਪਵਾਰਣਮਾਸੋ, **ਦ੍ਵੇ ਚ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਿਯੋ**ਤਿ ਪਠਮਦੁਤਿਯਵਸ੍ਸੂਪਗਤਾਨਂ ਪਵਾਰਣਾ ਪੁਣ੍ਣਮਾਸਾ ਦ੍ਵੇ।

੪੮੫. ਪਦਂ ਵਾ ਛਡ੍ਡੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕ-ਵਗ੍ਗਾਦੀਸੁ **ਪਞ੍ਚਸੁ**। **ਗਰੁਕ**ਨ੍ਤਿ ਦੀਘਂ, ਸਂਯੋਗਪਰਞ੍ਚ। ''ਬੁਦ੍ਧਰਕ੍ਖਿਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਨਕ੍ਖਮਤੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਤ-ਕਾਰਕ-ਕਾਰਾ ਸਂਯੋਗਪਰਾ। **ਦੀਘੇ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਰਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ''ਸੋ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੇ ਸੋ ਤੁਣ੍ਹਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਵਚਨਂ।

੪੮੬. ਸੇਸਟ੍ਠਕਥਾਸੁ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ **ਕੁਰੁਨ੍ਦਿਯਂ** ਪਾਕਟਂ ਕਤ੍ਵਾ "**ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੀ**"ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

੪੮੭-੮. **ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਸੀਲਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਪਾਰਾਜਿਕਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨਾ। **ਨ ਤੇਸਂ ਛਨ੍ਦੋ ਵਾ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਵਾ ਏਤੀ**ਤਿ ਤੀਸੁ, ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਸੁ ਏਕਸ੍ਸ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਵਾ ਛਨ੍ਦਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿ ਆਹਟਾਪਿ ਅਨਾਹਟਾਵ।

ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯੫-੬. ਕਾਯਸਮ੍ਭੋਗਸਾਮਗ੍ਗਿਦਾਨਸਹਸੇਯ੍ਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣਾਦਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਠਾਨਂ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਮ੍ਪਿ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਮ੍ਮਞ੍ਞੇਵ ਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਂ। ਓਸਾਰਣਨਿਸ੍ਸਾਰਣਭਣ੍ਡੁਕਮ੍ਮਾਦਯੋ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਞ੍ਚ ਨਾਮਂ ਨ ਲਭਤਿ , ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪਲਕ੍ਖੀਯਤੀਤਿ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੋ ਵਿਯ। ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਿਮੁਤ੍ਤੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬੋ ਪਚ੍ਚਯਵਿਸੇਸੋ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਗਯ੍ਹਤਿ, ਏਵਮ੍ਪਿ ''ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਮੇਵਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਂ

ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ “**ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਚੀਵਰਜਿਣ੍ਣਚੀਵਰਨਟ੍ਠਚੀਵਰਾਨ**”ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁੱਤੰ। ‘‘ਤਤੋ ਅਤਿਰੇਕੰ ਦੇਨ੍ਤੇਨ ਅਪਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁੱਤੰ ਅਪਲੋਕਨੰ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣਮੇਵ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਲਕ੍ਖਣੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਇਣਪਲਿਬੋਧਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਤਾਦਿਸੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਇਣਾਯਿਕਾ ਪਲਿਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਰੁਪ੍ਪਾਦਤੋ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। **ਅਨੁਰਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ**ਤਿ ਉਪੋਸਥਪ੍ਪਵਾਰਣਾਦਿਮਹਾਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨੁਰਾ ਮਙ੍ਗਲੁਚ੍ਚਾਰਣਾਦਿ। **ਉਪਨਿਕ੍ਖੇਪਤੋ**ਤਿ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਆਪਦਤ੍ਥਾਯ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਤੋ। “**ਅਞ੍ਞਾ ਕਤਿਕਾ ਕਾਤਬ੍ਬਾ**”ਤਿ ਯੇ ਰੁਕ੍ਖੇ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਿਕਾ ਕਤਾ, ਤੇਹਿ ਇਮੇਸੰ ਅਞ੍ਞਤ੍ਤਾਤਿ ਵੁੱਤੰ। ‘‘ਸਚੇ ਤਤ੍ਥ ਮੂਲੇ’’ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ‘‘ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਭਾਜੇਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨ੍ਤੂ’’ਤਿ ਵਚਨੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲਿਕਪਰਿਭੋਗੋ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। **ਅਨੁਵਿਚਰਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਛਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। ਤੇਸੰ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਪਚ੍ਚਯੰ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੂਲਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਮਭਾਗੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇ ਦਸਮਭਾਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਦੰਸੁ, ਤਸ੍ਮਾ “**ਮੂਲਭਾਗੋ**”ਤਿ ਵੁੱਤੰ। **ਅਕਤਾਵਾਸੰ ਵਾ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਆਯੇਨ। **ਜਗ੍ਗਿਤਕਾਲੇਯੇਵ ਨ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬਾ**ਤਿ ਜਗ੍ਗਿਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪੁਪ੍ਫਫਲਭਰਿਤਕਾਲੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਜਗ੍ਗਨਕਾਲੇ**ਤਿ ਜਗ੍ਗਿਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧਕਾਲੇ। **ਵਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭੇਦੇ ਪਨਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਤਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਠਾਨਭੇਦੇ।

ਇਦੰ ਪਨੇਤ੍ਥ ਪਕਿਣ੍ਣਕੰ – ਅਤ੍ਥਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮੰ ਸਙ੍ਘੋ ਏਵ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਗਣੋ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤੰ ਅਪਲੋਕਨਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਲਕ੍ਖਣੇਕਦੇਸੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਤਰੰ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਤ੍ਥਿ ਸਙ੍ਘਕਮ੍ਮੰ ਸਙ੍ਘੋ ਚ ਕਰੋਤਿ, ਗਣੋ ਚ ਕਰੋਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚ ਕਰੋਤਿ, ਤੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਠਪਿਤੰ। ਵੁੱਤਞ੍ਹੇਤੰ ‘‘ਯਸ੍ਮਿੰ ਵਿਹਾਰੇ ਦ੍ਵੇ ਤਯੋ ਜਨਾ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਤੇਹਿ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਤਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਘੇਨ ਕਤਸਦਿਸਮੇਵ। ਯਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਵਿਹਾਰੇ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ’’ਤਿਆਦਿ (ਪਰਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੪੯੫-੪੯੬)। ਅਤ੍ਥਿ ਗਣਕਮ੍ਮੰ ਸਙ੍ਘੋ ਚ ਕਰੋਤਿ, ਗਣੋ ਚ ਕਰੋਤਿ, ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਚ ਕਰੋਤਿ, ਤੰ ਯੋ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਤ੍ਥਿ ਗਣਕਮ੍ਮੰ ਗਣੋਵ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਸਙ੍ਘੋ, ਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤੰ ਯੋ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਉਪੋਸਥੋ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਆਰੋਚਨਵਸੇਨ ਕਰੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਤ੍ਥਿ ਪੁਗ੍ਗਲਕਮ੍ਮੰ ਪੁਗ੍ਗਲੋਵ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਸਙ੍ਘੋ, ਨ ਗਣੋ, ਤੰ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨੁਪੋਸਥਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਤ੍ਥਿ ਗਣਕਮ੍ਮੰ ਏਕਚ੍ਚੋਵ ਗਣੋ ਕਰੋਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਵਤ੍ਤਿਕੰ ਦ੍ਵੇਯੇਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਯੋ। ਸਵਤ੍ਤਿਕੰ ਤਯੋਵ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਤਤੋ ਊਨਾ ਵਾ ਅਧਿਕਾ ਵਾਤਿ।

ਅਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇਪਞ੍ਞਤ੍ਤਵਗ੍ਗਵਣ੍ਣਨਾ

੫੦੦. ਕਕੁਸਨ੍ਧਕੋਣਾਗਮਨਕਸ੍ਸਪਾ ਏਵ ਹਿ ਸਤ੍ਤ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਞ੍ਞਪੇਸੁੰ। ਵਿਪਸ੍ਸੀਆਦਯੋ ਪਨ ਓਵਾਦਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੰ ਉਦ੍ਦਿਸਿੰਸੁ, ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦੰ ਪਞ੍ਞਪੇਸੁੰ।

ਨਿਗਮਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਖਨ੍ਧਕਪਰਿਵਾਰੇਹਿ ਵਿਭਤ੍ਤੰ ਦੇਸਨੰ ਅਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਯਪਿਟਕਸ੍ਸ, ਨਾਮੇਨ **ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾ ਨਾਮ ਸੰਵਣ੍ਣਨਾ** ‘‘ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਵੁੱਤਵਚਨਸੰਵਣ੍ਣਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾਤਿ ਆਹ। **ਤਤ੍ਥ** ਪਧਾਨਘਰੇ। **ਇਦ੍ਧਾ** ਅਤ੍ਥਵਿਨਿਚ੍ਛਯਾਦੀਹਿ।

ਸਮ੍ਮਾ ਉਦਿਤੋ ਸਮੁਦਿਤੋ, ਤੇ ਗੁਣੇ ਅਕਿਚ੍ਛੇਨ ਅਧਿਗਤੋ ਅਧਿਕਪ੍ਪਮਾਣਗੁਣੇਹਿ ਵਾ ਸਮੁਦਿਤੋ, ਤੇਨ **ਸਮੁਦਿਤੇਨ** ‘‘ਗਤਾਨੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਗਤਿਯੋ ਸਮਨ੍ਨੇਸਤੀ’’ਤਿ ਵੁੱਤਾਯ ਸਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਾ ਸਦ੍ਧਾਦਯੋ **ਪਰਮਵਿਸੁਦ੍ਧਾ** ਨਾਮ ਸਮਨ੍ਨਾਰਕ੍ਖਤ੍ਤਾ। ਇਤਿ ਸਤਿਪਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਵੁੱਤਾ ਹੋਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਏਤ੍ਥ ਵੁੱਤੇ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇ ਸੀਲੇ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸੰਵਰਸੀਲੰ ਸਦ੍ਧਾ ਮਣ੍ਡੇਤਿ। ਸਦ੍ਧਾਸਾਧਨਞ੍ਹਿ ਤੰ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸੰਵਰਾਜੀਵਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪਚ੍ਚਯਪਰਿਭੋਗਸੀਲਾਨਿ ਪਟਿਮਣ੍ਡੇਨ੍ਤਿ ਸਤਿਵੀਰਿਯਪਞ੍ਞਾਯੋਤਿ ਯਥਾਯੋਗੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਪਿਚ ਸਦ੍ਧਾ ਚ ਬੁਦ੍ਧਿਰਹਿਤਾ ਅਵਿਸੁਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਪਸਾਦਹੇਤੁਤ੍ਤਾ। ਬੁਦ੍ਧਿਯੋ ਪਨ ਤਸ੍ਸਾਨੁਭਾਵੇਨ ਪਰਮਵਿਸੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਪਞ੍ਞਾ ਸਦ੍ਧਾਰਹਿਤਾ ਕੇਰਾਟਿਕਪਕ੍ਖੰ ਭਜਤਿ, ਸਦ੍ਧਾਯੁਤ੍ਤਾ ਏਵ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾ ਹੋਤਿ। ਵੀਰਿਯਞ੍ਚ ਸਮਾਧਿਰਹਿਤੰ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਸਮਾਧਿਯੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਸੁਦ੍ਧਵਚਨਤੋ ਸਮਾਧਿਪਿ ਵੁੱਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਪਰਮਵਿਸੁਦ੍ਧਾ

ਸਦ੍ਧਾਦਯੋਪਿ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਪਟਿਮਣ੍ਡੇਨ੍ਤੀਤਿ ਞਾਤਬ੍ਬਂ। ਕਥਂ? ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਦੇਸਕੇ ਸਤ੍ਥਰਿ ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਚ ਸਦ੍ਧਾਯ ਵਿਨਾ ਸੀਲਸਮਾਦਾਨਂ, ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਵਿਸੋਧਨਞ੍ਚ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਸਦ੍ਧਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਪਟਿਮਣ੍ਡੇਤਿ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੫੫; ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੭੪; ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੪੯) ਸਤ੍ਥਰਿ ਚ ਪੂਜੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਮੂਲਕੇ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਫਲੇ ਚ ਸਦ੍ਧਾਪਵਤ੍ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਞਾਤਬ੍ਬਾ, ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਆਦੀਨਵਮਾਨਿਸਂਸਞ੍ਚ ਆਦੀਨਵਪਰਿਚ੍ਚਾਗੇ, ਆਨਿਸਂਸਸਮ੍ਪਾਦਨੇ ਚ ਉਪਾਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਤਥਾ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਂ ਪਟਿਮਣ੍ਡੇਤਿ। ‘‘ਅਤਿਸੀਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨਾਰਹਂ ਕੋਸਜ੍ਜਂ ‘‘ਯੋ ਚ ਸੀਤਞ੍ਚ ਉਣ੍ਹਞ੍ਚਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੇਨ ਪਜਹਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਅਸਂਵਰਸਂਵਰਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਨਪਜਹਨਉਪ੍ਪਾਦਨਵਡ੍ਢਨਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਵੀਰਿਯਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਪਟਿਮਣ੍ਡੇਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਾਦੀਸੁਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਚਤੁਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਨਂ ਅਨੁਕੂਲਸਮੁਦਾਚਾਰੋ ਇਧ **ਆਚਾਰੋ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਜ੍ਜਵ**-ਵਚਨੇਨ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਹੇਤੁ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਿਕੁਟਿਲਕਰਮਾਯਾਸਾਠੇਯ੍ਯਪਟਿਪਕ੍ਖਅਜ੍ਜਵਧਮ੍ਮਸਮਾਯੋਗਦੀਪਨੇਨ ਅਲੋਭਜ੍ਝਾਸਯਤਾ ਦੀਪਿਤਾ। **ਮਦ੍ਦਵ**-ਵਚਨੇਨ ਕਕ੍ਖਲ਼ਭਾਵਕਰਪਟਿਘਾਦਿਪਟਿਪਕ੍ਖਭੂਤਮੇਤ੍ਤਾਦਿਮਦ੍ਦਵਧਮ੍ਮਸਮਾਯੋਗਦੀਪਨੇਨ ਹਿਤਜ੍ਝਾਸਯਾਦੀਨਿ ਦੀਪਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਆਦਿ**-ਸਦ੍ਦੇਨ ‘‘ਖਨ੍ਤਿ ਚ ਸੋਰਚ੍ਚਞ੍ਚ ਸਾਖਲ੍ਯਞ੍ਚ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ਚਾ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ਦੁਕਮਾਤਿਕਾ ੧੨੫-੧੨੬) ਵੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਾਯੋਗੋ ਦੀਪਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਜ੍ਜਵਮਦ੍ਦਵਾਦਯੋ ਗੁਣਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਹੇਤੂ ਚ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਫਲਞ੍ਚ ਤਂਸਮ੍ਪਾਦਨਤੋ। **ਸਕਸਮਯੋ**ਤਿ ਚਤੁਪਰਿਸਾ। ਏਤੇਨ ਸਭਾਗਦੁਕ੍ਖਭਾਵਾਭਾਵੋ ਸੂਚਿਤੋ। ਅਥ ਵਾ **ਸਕਸਮਯੋ**ਤਿ ਸੋਗਤਂ ਪਿਟਕਤ੍ਤਯਂ ਸਕਸਮਯੋ ਏਵ ਗਹਨਂ ਦੁਦ੍ਦੀਪਨਤ੍ਤਾ, ਸਕਸਮਯਸ੍ਸ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਸਕਸਮਯਗਹਨਂ –

> ‘‘ਸਚ੍ਚਂ ਸਤ੍ਤੋ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿ, ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਮੇਵ ਚ।
> ਦੁਦ੍ਦਸਾ ਚਤੁਰੋ ਧਮ੍ਮਾ, ਦੇਸੇਤੁਞ੍ਚ ਸੁਦੁਕ੍ਕਰਾ’’ਤਿ॥ (ਵਿਭ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨੨੫) –

ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਯਥਾ ਸਕਸਮਯਸ੍ਸ ਗਹਨਪਦੇਨ ਯੋਜਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤਥਾ ਪਰਸਮਯਸ੍ਸਪਿ। **ਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੇਨ ਤਿਖਿਣੇਨ ਞਾਣੇਨ ਕਤਸਿਲਾਨਿਸਿਤਸਤ੍ਥਸਦਿਸਸਭਾਵਪਞ੍ਞਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਿਪਿਟਕਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਪਭੇਦੋ **ਤਿਪਿਟਕਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭੇਦੋ**। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਭੇਦੇ। ਤਨ੍ਤਿ ਚ ਤਨ੍ਤਿਅਤ੍ਥੋ ਚ **ਸਾਸਨਂ** ਨਾਮ। ਇਧ ‘‘ਤਨ੍ਤਿ ਏਵਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਯਸ੍ਮਿਂ ਅਯਂ ਸਂਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਾਪਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਪਟਿਵੇਧਞਾਣਾਭਾਵਤੋ ਸੁਤਮਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ **“ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣਪ੍ਪਭਾਵੇਨਾ”**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਰਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਜਨਿਤਤ੍ਤਾ **ਸੁਖਵਿਨਿਗ੍ਗਤਂ**। ਸੁਖਵਿਨਿਗ੍ਗਤਤ੍ਤਾ ਮਧੁਰੋਦਾਤਵਚਨਲਾਵਣ੍ਣਯੁਤ੍ਤੇਨਾਪਿ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ, ਈਦਿਸਂ ਵਚਨਂ ਸੋਤਸੁਖਞ੍ਚ ਸਨ੍ਨਿਵੇਸਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸੁਖਞ੍ਚ ਹੋਤਿ। ‘‘ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨਾ’’ਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਮਹਾਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਸਿਕ੍ਖਾਨਿਰੁਤ੍ਤਿਛਨ੍ਦੋਵਿਚਿਤ੍ਯਾਦਿਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਪਾਣਿਨਿਯਨ੍ਯਾਸਾਧਾਰਣਧਾਰਣਸਭਾਵੋ ਸੂਚਿਤੋ ਭਵਤਿ। **ਯੁਤ੍ਤਵਾਦਿਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯੁਤ੍ਤਮੁਤ੍ਤਵਾਦਿਨਾ ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਓਜਾਭੇਦੇਪਿ ਆਯੁਸਤ੍ਤਿਕਰਣਤਾਦਿਸਾਮਤ੍ਥਯੋਗਾਨਂ ਮਹਾਕਵਿਨਾ ਰਚਿਤਗਨ੍ਥਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਾ ‘‘ਤਿਪਿਟਕਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭੇਦੇ’’ਤਿਆਦੀਹਿ ਸਾਸਨੇ, ਹੇਤੁਵਿਸਯੇ, ਸਦ੍ਦੇ ਚਾਤਿ ਇਮੇਸੁ ਤੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਾਟਵਭਾਵਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਵੇਨਯਿਕਬੁਦ੍ਧਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਸਬ੍ਭਾਵਮਸ੍ਸ ਸੂਚੇਤਿ। ਯੇਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਪਭਿਨ੍ਨਾ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਦਿ, ਤੇ ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਦਯੋ ਧਮ੍ਮਾ। ਤੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਉਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿਉਪਚ੍ਛੇਦਮਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਾਨੇ ਉਪ੍ਪਾਦਨਵਡ੍ਢਨਵਸੇਨ ਵਾਰਿਤੋ ਸੋ ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਰਿਵਾਰੋ। ਤਸ੍ਮਿਂ **ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਰਿਵਾਰੇ** ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਚਤੁਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦਗੁਣਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇ ਪਨ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਏਵ। ਚਤੂਸੁ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਸੁ ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯ ਏਕਦੇਸੋਵ। ਤਦੁਭਯਂ ਸਯਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਂ ਕਥਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਮਣ੍ਡੇਤੀਤਿ ਚੇ? ਰੁਕ੍ਖਂ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਅਵਯਵਭੂਤਪੁਪ੍ਫਾਦਯੋ ਵਿਯ ਸਯਞ੍ਚ ਯੇਸਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਵਯਵਤ੍ਤਾਤਿ। ਕਾਮਾਵਚਰਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਪਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਞਾਣਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨਵਯਵਭੂਤਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਂ ਪਟਿਮਣ੍ਡੇਤਿ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਅਨਵਯਵਭੂਤੋ ਅਲਙ੍ਕਾਰੋ ਵਿਯ ਪੁਰਿਸਂ। ਅਥ ਵਾ ਕਾਮਾਵਚਰਪਅਸਮ੍ਭਿਦਾਪਰਿਵਾਰੋ ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞਾਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦਗੁਣੇ ਪਟਿਮਣ੍ਡੇਤਿ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਪੁਨ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਵਚਨਞ੍ਚ। ਸਾਸਨੇ

ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਅਲਙ੍ਕਾਰਭੂਤੇਨ, ਯਸ੍ਮਿਂ ਵਂਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਵਾ ਅਲਙ੍ਕਾਰਭੂਤੇਨ। ਸਙ੍ਖੇਪਵਿਤ੍ਥਾਰੇਸੁ ਇਤਰੀਤਰਕਰਣੇ, ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨਪਸਨ੍ਨਾਨਂ ਪਸਾਦੁਪ੍ਪਾਦਨਾਭਿਵੁਡ੍ਢਿਕਰਣੇ, ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਗਮ੍ਭੀਰਾਨਂ ਗਮ੍ਭੀਰੁਤ੍ਤਾਨਭਾਵਕਰਣਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਛਬ੍ਬਿਧਾਚਰਿਯਗੁਣਯੋਗਤੋ **ਵਿਪੁਲਬੁਦ੍ਧਿ** ਨਾਮ। ਯੇ ਧਮ੍ਮਚਿਨ੍ਤਨਂ ਅਤਿਧਾਵਨ੍ਤਾ ਕੇਚਿ ਉਚ੍ਛੇਦਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਅਨ੍ਤਂ ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ‘‘ਸਬ੍ਬਂ ਵੇਯਜਂ ਪਵ੍ਵਤ੍ਤਿ ਏਵਾ’’ਤਿ ਵਾ ‘‘ਪਰਮਤ੍ਥੋ ਏਵਾ’’ਤਿ ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਸਮਲਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਬੁਦ੍ਧਿ ਧਮ੍ਮਚਿਨ੍ਤਾਤਿਧਾਵਨਰਹਿਤਤ੍ਤਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ “**ਵਿਪੁਲਵਿਸੁਦ੍ਧਬੁਦ੍ਧਿਨਾ**”ਤਿ । **ਗਰੂਹਿ** ‘‘ਪਿਯੋ ਗਰੁ ਭਾਵਨੀਯੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੩੭; ਨੇਤ੍ਤਿ॰ ੧੧੩) ਵੁਤ੍ਤਗੁਣੇਹਿ ਯੁਤ੍ਤਗਰੂਹਿ। ਗੁਣੇਹਿ ਥਿਰਭਾਵਂ ਗਤਤ੍ਤਾ **ਥੇਰੇਨ**।

ਸੀਲੇਨ ਸੀਲਸ੍ਸ ਵਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ **ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ**। ਅਵਿਜ੍ਜਣ੍ਡਕੋਸਂ ਪਦਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਠਮਂ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਲੋਕਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ**। ਲੋਕਸ੍ਸ ਵਾ ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਮਹਨ੍ਤੇ ਸੀਲਾਦਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਏਸਿ ਗਵੇਸੀਤਿ **ਮਹੇਸੀ**ਤਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਸਮਧਿਕਸਤ੍ਤਵੀਸਤਿਸਹਸ੍ਸਪਰਿਮਾਣਾਯ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਸਵ੍ਹਯਾਯ **ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯ** ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਜਾਤਂ ਸਙ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ **ਗਣ੍ਠਿਟ੍ਠਾਨਵਿਕਾਸਨਾ** ਕਤਾ ਹੋਤਿ, ਤਥਾਪਿ ਯਂ ਏਤ੍ਥ ਲਿਖਿਤਂ, ਤਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ **ਪਾਲ਼ਿਞ੍ਚ ਅਟ੍ਠਕਥਞ੍ਚ** ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਯੇ ਆਚਰਿਯਾ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਮਹਾਨੁਭਾਵਂ, ਵਿਨਯਪਿਟਕਸ੍ਸ ਚ ਵਿਚਿਤ੍ਤਨਯਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਥਤਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਪੋਰਾਣਾਨਂ ਕਥਾਮਗ੍ਗਂ ਅਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਤਿਂ ਪਹਾਯ ਕੇਵਲਂ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਟ੍ਠਿਤਿਯਾ, ਪਰਾਨੁਗ੍ਗਹਕਾਮਤਾਯ ਚ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਾ ਠਿਤਾ, ਤੇਸਂ ਪਾਦਮੂਲੇ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਖਨ੍ਤਿਸੋਰਚ੍ਚਾਦਿਗੁਣਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਰਾਧੇਤ੍ਵਾ ਪਵੇਣਿਯਾ ਆਗਤਂ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਕਥਾਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਯਂ ਤੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦਤਿ, ਤਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਇਤਰਂ ਛਡ੍ਡੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਰਥਾ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਸਙ੍ਕਰਕਰੇਨ ਪਨ ਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਮੇਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਨਾਸਹੇਤੁਤ੍ਤਾ। ਹੋਤਿ ਚੇਤ੍ਥ –

‘‘ਅਸਮ੍ਬੁਧਂ ਬੁਦ੍ਧਮਹਾਨੁਭਾਵਂ,
ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਗਮ੍ਭੀਰਨਯਤ੍ਥਤਞ੍ਚ।
ਯੋ ਵਣ੍ਣਯੇ ਤਂ ਵਿਨਯਂ ਅਵਿਞ੍ਞੂ,
ਸੋ ਦੁਦ੍ਦਸੋ ਸਾਸਨਨਾਸਹੇਤੁ॥

ਪਾਲ਼ਿਂ ਤਦਤ੍ਥਞ੍ਚ ਅਸਮ੍ਬੁਧਞ੍ਹਿ,
ਨਾਸੇਤਿ ਯੋ ਅਟ੍ਠਕਥਾਨਯਞ੍ਚ।
ਅਨਿਚ੍ਛਯਂ ਨਿਚ੍ਛਯਤੋ ਪਰੇਹਿ,
ਗਾਹੇਤਿ ਤੇਰੇਵ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ ਸੋ॥

ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨੇਵ ਮਹਾਜਨੇਨ,
ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ ਪਣ੍ਡਿਤਮਾਨਿਭਿਕ੍ਖੁ।
ਅਪਣ੍ਡਿਤਾਨਂ ਵਿਮਤਿਂ ਅਕਤ੍ਵਾ,
ਆਚਰਿਯਲੀਲ਼ਂ ਪੁਰਤੋ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿ॥

ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਗਣ੍ਠਿਪਦਾਧਿਪ੍ਪਾਯਪ੍ਪਕਾਸਨਾ ਸਮਤ੍ਤਾ।

ਵਜਿਰਬੁਦ੍ਧਿਟੀਕਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।